

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

שנתון סטטיסטי לישראל

2017

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

2017	שנתון סטטיסטי לישראל
-------------	----------------------

בכל מקום בו ננקטה לשון זכר, הכוונה גם ללשון נקבה.
כל הזכויות שמורות למדינת ישראל © 2017

ISSN 0081-4679

עיצוב גרפי והפקה: סקורפיו 88

הקדמה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס) שמחה להגיש לציבור את השנתון הסטטיסטי של ישראל לשנת 2017.

השנתון מספק תיאור תמציתי של החיים במדינת ישראל ושל החברה, הכלכלה, הסביבה והתשתיות בה. המידע המתפרסם בשנתון הוא תמונת מצב של ישראל היום, ובחלק מהנושאים - מייצג את התפתחותה מאז קום המדינה.

פרסום זה כולל ניתוח בסיסי של הנתונים העיקריים הנאספים ומחושבים בלשכה. בכל נושא מוצגים מדדים המשקפים את תמונת המצב העדכנית, תיאור מילולי המסביר את המידע העיקרי ותרשימים הממחישים אותו. התרשימים מספקים לקורא תמונה חזותית של השינויים שהתרחשו באותו נושא על פני זמן, תוך השוואה בין קבוצות אוכלוסייה שונות.

הלמ"ס אוספת ומעבדת מידע סטטיסטי רב בנושאים שונים, והיא מפרסמת אותו בלוחות, תרשימים, מפות ומאגרי נתונים, וכן באמצעות מחוללי לוחות העומדים לרשות המשתמשים באתר הלשכה (www.cbs.gov.il). השנתון הסטטיסטי משלים ומרחיב את המצוי בלוחות השנתיים המפורטים, כפי שהתפרסמו בשנים קודמות. לוחות אלו זמינים באתר הלמ"ס.

אני שמח להודות בשם הנהלת הלמ"ס ובשמי לכל עובדי הלשכה שנרתמו במסירות רבה להפקה המורכבת של פרסום זה.

נשמח לקבל את חוות דעתכם והערותיכם על שנתון 2017 באמצעות משוב באתר הלמ"ס או בדואר אלקטרוני (info@cbs.gov.il).

ירושלים, טבת התשע"ח, דצמבר 2017

פרופ' דני פפרמן

הסטטיסטיקן הממשלתי
ראש הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה

דבר העורכים

השנתון הסטטיסטי הוא פרסום הדגל של הלמ"ס, ונכלל בו מידע רב ומגוון בכל תחומי החברה והמדינה.

המידע המובא בשנתון מתפרסם גם באתר הלמ"ס (www.cbs.gov.il). באתר אפשר למצוא הגדרות למונחים המופיעים בשנתון, לוחות, מפות ותרשימים שנתיים (תחת הכותרת "נתונים שנתיים 2017") וכן מידע רב נוסף שאינו כלול בשנתון.

את העבודה על השנתון מבצעות היחידות השונות בלמ"ס, בפיקוח של ועדת השנתון האמונה על ייעוץ ובחינה שוטפת של איכות המידע המתפרסם.

חברי ועדת ההיגוי של השנתון הסטטיסטי: לילך ביטון, דלית גולדפוס, יוסף גידניאן, מירית הוכמן כהן, טלי טל, עמית יגור-קרול, אביגיל לוי, סיגלית מזא"ה, אסתר נגארי, מעין ערוסי, שרי פז, מרק פלדמן, ארי פלטיאל, ערן רופאלידיס, ליאת רחבי-איטליאנו, טלי שלם-כהן, עוז שמעוני.

מעין ערוסי

עורכת השנתון

עמית יגור-קרול

העורך המדעי של השנתון

תוכן העניינים

7	1. גאוגרפיה
17	2. אוכלוסייה
35	3. בריאות
53	4. חינוך והשכלה
79	5. תרבות, בידור וספורט
89	6. רווחה
97	7. רמת חיים
109	8. פשיעה ומשפט
119	9. שוק העבודה
133	10. מדדי מחירים
147	11. חשבונות לאומיים
177	12. חשבונות בין-לאומיים
185	13. יבוא ויצוא סחורות ושירותים
193	14. כספים והון
199	15. עסקים
215	16. תעשייה
225	17. מדע, טכנולוגיה ותקשורת
245	18. תיירות ושירותי הארחה
259	19. תחבורה ובטיחות בדרכים
273	20. בינוי, דיור ונדל"ן
281	21. חקלאות
293	22. סביבה
309	23. מים ושפכים
319	24. אנרגיה
333	25. מגזר ממשלתי
343	26. רשויות מקומיות
355	27. בחירות והכנסת
361	28. עמדות הציבור

הערות הסבר

1. **שטח הכיסוי של הנתונים הסטטיסטיים**
הנתונים הסטטיסטיים מתייחסים לשטח הכלכלי של מדינת ישראל, אלא אם כן צוין אחרת.
א. שטח כלכלי של מדינה (The economic territory of a country)
(על פי הגדרת OECD-SNA. לפירוט מלא של ההגדרה, ראו: OECD, Glossary of Statistical Terms):
השטח הכלכלי של מדינה כולל את השטח הגאוגרפי שממשלה מנהלת, ושבּו אין מגבלות על מעבר של אנשים, סחורות והון.
שטח כלכלי של מדינת ישראל:
על פי הגדרה זו, השטח הכלכלי של מדינת ישראל הוא בהתאם לסעיף ב להלן.
ב. מחוז ונפה:
המחוזות והנפות מוגדרים לפי החלוקה המינהלית הרשמית של מדינת ישראל שלפיה קיימים 6 מחוזות ו-15 נפות.
כולל יישובים ישראליים באזור יהודה והשומרון.
2. **מידות**
משקל - לפי השיטה המטרית, אלא אם כן צוין אחרת.
שטח - דונם מטרי שווה ל-1,000 מטרים מרובעים.
3. **קיצורים**
לנמ"א - לא נזכר במקום אחר.
4. **שנים**
שנת לוח - 1 בינואר עד 31 בדצמבר
שנת גשם - 1 באוגוסט עד 31 ביולי
שנה חקלאית - 1 באוקטובר עד 30 בספטמבר
שנת לימודים - 1 בספטמבר עד 31 באוגוסט
שנה אקדמית - אוקטובר-ספטמבר
שנת תקציב - 1 באפריל עד 31 במרץ (עד 1991) ומ-1991 ואילך מ-1 ינואר - 31 דצמבר
5. **עיגול מספרים**
אין סיכום הפירוטים מתאים בהכרח לסך הכל, בגלל עיגול המספרים.

נתונים נבחרים, 2016

משקעים
נפח המשקעים בשנת הגשם 2015/2016
5.74 מיליארד מ"ק
ממוצע רב-שנתי
6.11 מיליארד מ"ק
הכמות הגדולה ביותר של משקעים נמדדה בנווה אטי"ב
760 מ"מ
הכמות הקטנה ביותר של משקעים נמדדה באילת
16 מ"מ
טמפרטורות
טמפרטורת המקסימום המוחלטת הגבוהה ביותר
46.6°C
בפארן (8.6.2016)
טמפרטורת המינימום המוחלטת הנמוכה ביותר
-11.4°C
במרום גולן (28.1.2016)

שטח
שטח המדינה
22,072 קמ"ר
שטח יבשתי
98.0%
שטח הימות
ים כנרת וים המלח
2.0%
שימושי קרקע
(2013)
שטח בנוי **5.6%**
שטח חקלאי **20.0%**
שטח יער, חורש ופארקים **7.3%**
שטח קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור **64.7%**
שטח גופי מים **2.4%**

נושא זה כולל מידע על שטח המדינה, על החלוקות הגאוגרפיות העיקריות שלה ועל שימושי קרקע, וכן מידע על אקלים, המתקבל מהשירות המטאורולוגי הישראלי. שטח המדינה מחולק למחוזות, לנפות ולאזורים טבעיים וכן בחלוקות נוספות המאפשרות חקירה של נושאים שונים ובחינה מרחבית שלהם. החלוקות הגאוגרפיות משמשות להצגת הנתונים בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

שטח

מדינת ישראל נמצאת בקצה הדרום-מערבי של יבשת אסיה, באגן המזרחי של הים התיכון, בין קווי הרוחב $29^{\circ}30'$ - $33^{\circ}20'$ מצפון לקו המשווה וקו האורך $35^{\circ}30'$ ממזרח לגריניץ'. שטח המדינה הוא 22,072 קמ"ר: 98.0% שטח יבשתי ו-2.0% שטח ימות - ים כנרת וים המלח (לרבות האגן הדרומי שלו).

השטח מחולק על פי החלוקה הרשמית של מדינת ישראל ל-6 מחוזות ול-15 נפות. משנת 1967 הוא כולל את מזרח ירושלים, ומשנת 1982 גם את רמת הגולן.

שטח ישראל דומה לשטחן של סלובניה ושל אל סלוודור ולכמחצית השטח של הולנד ושל שווייץ.

מדינת ישראל מחוזות 2016

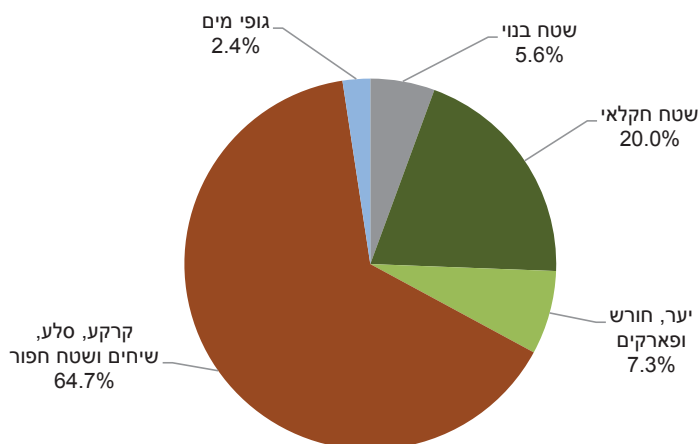

שימושי קרקע

שימושי קרקע הם הדרכים שבהן האדם מנצל את הקרקע: הסדרים, פעילויות ותשומות אנושיות לצורך ניצול הקרקע, שינוי שלה או שימורה. שימושי הקרקע מציגים את המצב הנוכחי, ואילו ייעודי הקרקע - את השימוש העתידי.¹

שימוש הקרקע העיקרי (64.7% משטח המדינה) הוא שטחי קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור (14,299 קמ"ר), ואחריהם שטחי חקלאות ושטחי יער, חורש ופארקים. 5.6% מכלל שטח המדינה הם שטח בנוי (1,228 קמ"ר).

שימושי קרקע
2013

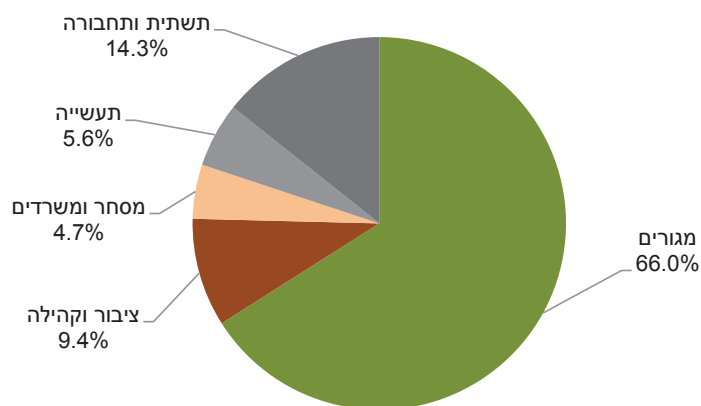

1 הגדרה זו מבוססת על ההגדרה המופיעה בתקן שפרסם האו"ם עבור סיווג של תכנית (כיסוי קרקע) ועל תקן מערך קודים ארצי אחיד למיפוי תכניות ושימושי קרקע, שהוכן בוועדה הבין-משרדית למערכות מידע גאוגרפיות. המידע סווגל ל-37 שימושי קרקע שונים, שמופז בסדר הייררכי, והוא מתבסס על עיבוד של מקורות מידע שונים המקושרים למיקום גאוגרפי.

מתוך השטח הבנוי שטחי מגורים הם החלק הגדול ביותר (66.0%), ואחריהם שטחי תשתית ותחבורה (כבישים, תחנות דלק, חניונים, תחנות מרכזיות, תחנות רכבת, שדות תעופה ונמלי ים), שטחי ציבור וקהילה, שטחי תעשייה ושטחי מסחר ומשרדים.

שטחי הציבור והקהילה מתפלגים כך: חינוך והשכלה - 40%, תרבות, פנאי וספורט - 30%, בריאות ורווחה - 7%, שירותי דת - 3%, מלונאות - 3% והשאר - 17%.

שטח בנוי
2013

מחלוקת המחוזות לפי שימושי הקרקע, עולה כי השטח הבנוי במחוז תל אביב מכלל שטח המחוז הוא הגדול ביותר לעומת שאר המחוזות (64.2%). השטח הבנוי במחוז הדרום הוא הקטן ביותר (1.6%). במחוז ירושלים השטח של יער, חורש ופארקים מכלל שטח המחוז הוא הגדול ביותר (49.1%). השטח הגדול ביותר המוקצה לחקלאות מכלל שטח המחוז נמצא במחוז המרכז (42.7%), ואחריו מחוז הצפון ומחוז חיפה. מחוז הדרום בולט באחוז הגבוה של שטחי קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור (81.6%). השטח החקלאי במחוז זה הוא 13.6%.

שימושי קרקע, לפי מחוז (באחוזים)

2013

	שטח בנוי	שטח חקלאי	יער, חורש ופארקים	קרקע, סלע, שיחים ושטח חפור	גופי מים
סך הכל	5.6	20.0	7.3	64.7	2.4
מחוז ירושלים	14.1	16.0	49.1	20.7	0.1
מחוז הצפון	6.6	32.9	17.1	38.7	4.7
מחוז חיפה	19.2	27.8	30.0	21.5	1.5
מחוז המרכז	24.4	42.7	4.0	28.2	0.7
מחוז תל אביב	64.2	12.0	2.1	21.4	0.3
מחוז הדרום	1.6	13.6	1.2	81.6	2.0

אקלים

ישראל שוכנת ב"צומת אקלימי"; אזוריה הדרומיים והמזרחיים מתאפיינים באקלים מדברי, ואילו שאר האזורים מתאפיינים באקלים ים-תיכוני. בישראל יש הבחנה ברורה בין שתי עונות: קיץ שחון וחורף קריר וגשום, שכמות המשקעים משתנה בו משנה לשנה ומאזור לאזור.

משקעים

עונת הגשמים מתחילה בדרך כלל בחודש אוקטובר ומסתיימת במאי. נתוני המשקעים (גופיפי מים, במצב נוזל או מוצק, הנופלים מענן ומגיעים אל פני הארץ) מתייחסים לשנת גשם, המוגדרת כשנה המתחילה באוגוסט ומסתיימת ביולי.

בגלל האופי המיוחד של משטר הגשמים (מחזוריות ושונות) מקובל לחשב ממוצעים רב-שנתיים של משקעים לתקופה של שלושים שנה. בישראל תקופת המדידה העדכנית היא השנים 1981-2010.

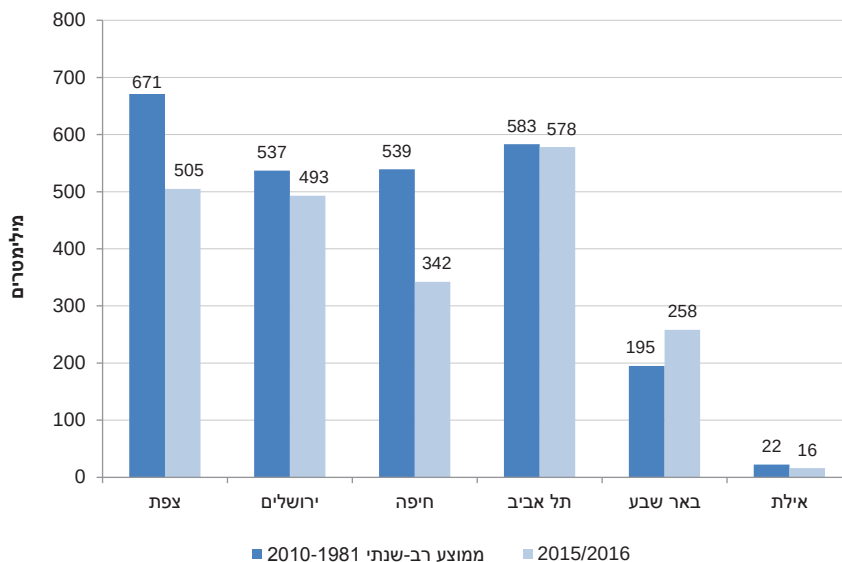
כמות המשקעים השנתית הממוצעת באזור השרון דומה לכמות המשקעים בערים באירופה כגון לונדון ופריז, אך יש שוני בתפרוסת המשקעים על פני השנה ובמספר ימי הגשם.

כמות המשקעים הרב-שנתית הממוצעת בצפת היא 671 מ"מ בשנה, בחיפה 539 מ"מ, בתל אביב 583 מ"מ, בירושלים 537 מ"מ, בבאר שבע 195 מ"מ ובאילת 22 מ"מ בלבד.

בשנת הגשם 2015/2016 הכמות הגדולה ביותר של משקעים נמדדה בנווה אטי"ב (760 מ"מ), והכמות הקטנה ביותר של משקעים נמדדה באילת (16 מ"מ).

כמות משקעים ביישובים נבחרים

שנת גשם

בשנת הגשם 2015/2016 הגיעו כמויות המשקעים בכל הארץ ל-85%-90% מהממוצע. כמויות המשקעים היו קטנות מהממוצע במידה ניכרת בצפון הארץ (60%-80%) וגדולות מהממוצע בדרומה (120%-150%). זוהי שנת הגשם השלישית ברציפות שבה כמויות המשקעים ביחס לממוצע גדולות יותר בדרום הארץ מבצפון הארץ. במישור החוף המרכזי היו הכמויות קרובות לממוצע או גדולות ממנו במעט, ובהרי המרכז הן היו קטנות במעט מהממוצע.

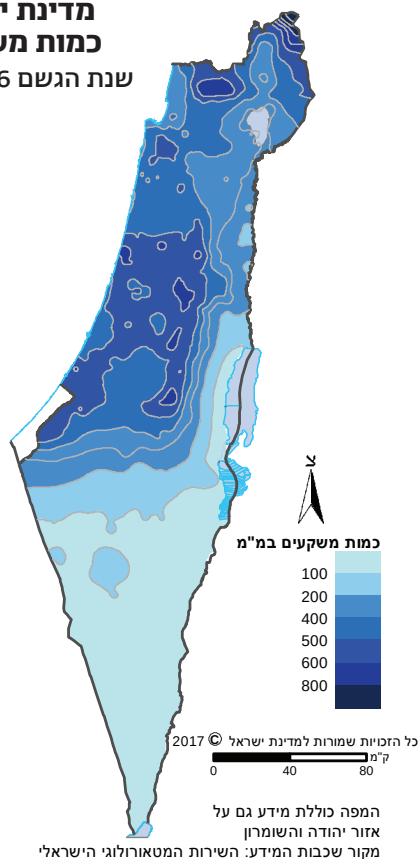
בשנת הגשם 2015/2016 החודשים אוקטובר ונובמבר היו גשומים במרכז הארץ ובדרומה וכללו אירועי מזג אוויר קיצוניים. דצמבר וינואר היו קרירים, והחודשים פברואר עד אפריל היו חמים מהממוצע במידה ניכרת.

בין 25 ל-30 באוקטובר 2015 שרר בארץ מזג אוויר סוער: כמויות גדולות של משקעים, סופות רעמים תכופות, ברד כבד ומשבי רוח עזים. הגשמים, הברד והרוחות גרמו לפגיעות בנפש וברכוש.

מ-3 עד 10 בנובמבר 2015 היה פרק משקעים ארוך, ובו ירדו עשרות מילימטרים. באשקלון ירדו יותר מ-150 מ"מ, רובם ב-9 בחודש; בתוך שעה אחת ירדו יותר מ-80 מ"מ והציפו שכונות, כבישים ובתים.

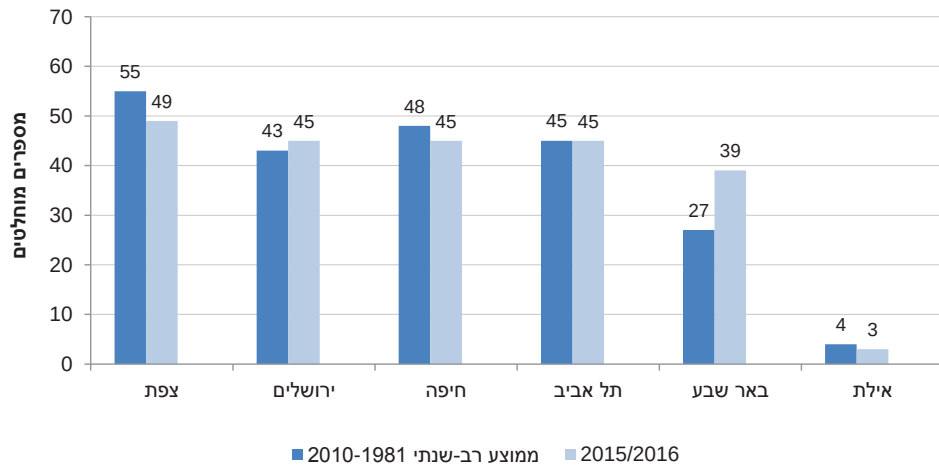
מסוף דצמבר עד סוף ינואר היו שלושה אירועי מזג אוויר בולטים. בשניים מהם ירד גם שלג, בעיקר בצפון הארץ.

מדינת ישראל כמות משקעים שנת הגשם 2015/2016

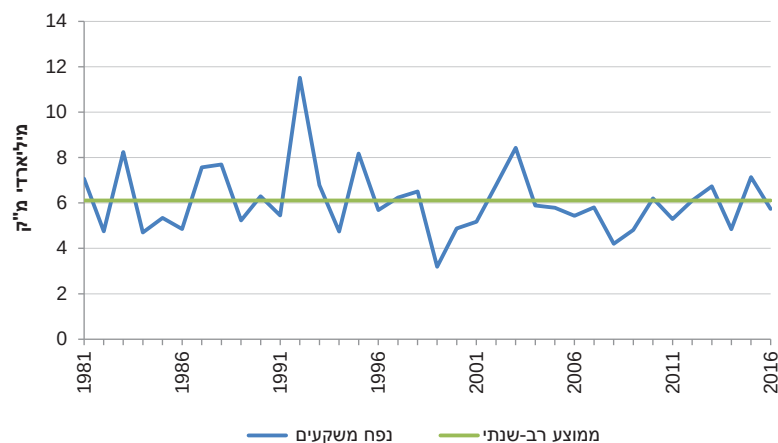
יום גשם הוא יום שירד בו יותר ממילימטר אחד של גשם. בשנת הגשם 2015/2016 מספר ימי הגשם בבאר שבע (39) היה גדול מהממוצע הרב-שנתי בעיר (27). המספר הקטן ביותר של ימי גשם נרשם באילת - שלושה בלבד.

ימי גשם ביישובים נבחרים שנת גשם

בממוצע רב-שנתי נפח המשקעים (כמות הגשם הכוללת שהצטברה במהלך שנת גשם על פני שטח המדינה) הוא 6.11 מיליארד מ"ק של מים. בשנת הגשם 2015/2016 היה נפח המשקעים 5.74 מיליארד מ"ק.

נפח משקעים 2016-1981

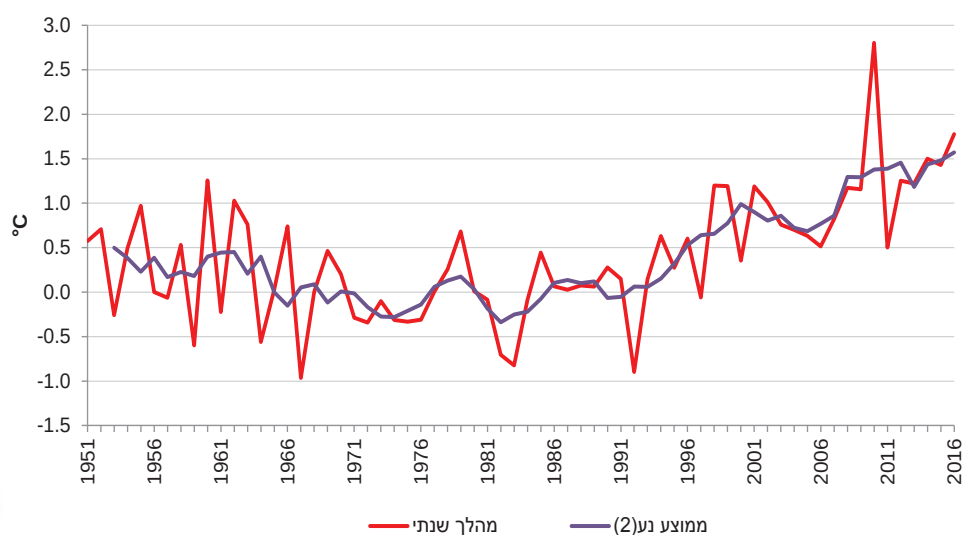
טמפרטורות

ממוצעים רב-שנתיים של טמפרטורות מקובל לחשב לתקופה של 15 שנים (1995-2009) בשל השונות הרבה בין שנה לשנה שאחריה.

שנת 2016 הייתה חמה מהממוצע בצורה ניכרת, ובהשוואה ל-66 השנים האחרונות היא הייתה השנייה בסדרה במדד הטמפרטורה הממוצעת. יש לציין כי כל השנים מאז 1998 היו חמות מהממוצע (1961-1990), אולם שנת 2016 בלטה גם בהשוואה אליהן. עם זאת, היא הייתה חמה פחות משנת 2010 - שנה חמה מהממוצע במידה ניכרת והחמה ביותר מתחילת המדידות בישראל.

מהלך הטמפרטורה היומית הממוצעת מצביע על ממוצע גבוה יחסית בשנות החמישים לעומת ממוצע נמוך יותר בשנות השבעים ובשנות השמונים, ועל עלייה ניכרת מאמצע שנות התשעים לממוצע גבוה בשנות האלפיים. זאת בעיקר בשל הבדלים בטמפרטורת המינימום בין התקופות (במיוחד בעונת הקיץ). נוסף על כך, בעוד שבשנות החמישים חלק מהשנים היו חמות מאוד וחלק קרות מהממוצע הרב-שנתי של התקופה 1961-1990, כל אחת מהשנים 1993-2014 (למעט 1997) לא הייתה קרה מממוצע זה.

סטטיית הטמפרטורה היומית הממוצעת מהממוצע הרב-שנתי 1961-1990⁽¹⁾ 2016-1951

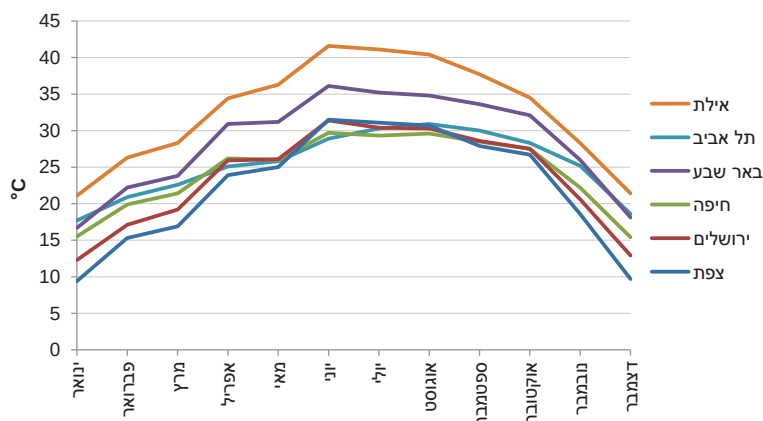
(1) כדי לייצג את שטח ישראל בחרו חמש תחנות מאפיינות שיש להן נתונים משנת 1951. המגמה של הממוצעים בתחנות אלו דומה למגמת הממוצעים במדגם גדול ומגוון יותר של תחנות.

(2) מדד מקובל בסדרות זמן, שמטרתו החלקה של תנודות קצרות מועד לשם זיהוי מגמות בסדרה. בכל נקודה בתרשים הממוצע הוא של חמש השנים שקדמו לה.

יוני 2016 היה החודש החם ביותר בשנה. הטמפרטורה היומית המקסימלית הממוצעת הגבוהה ביותר נמדדה בגלגל - 41.7°C , והטמפרטורה היומית המינימלית הממוצעת הגבוהה ביותר נמדדה באוגוסט בסדום - 31.6°C .

ממוצע חודשי של טמפרטורה יומית מקסימלית

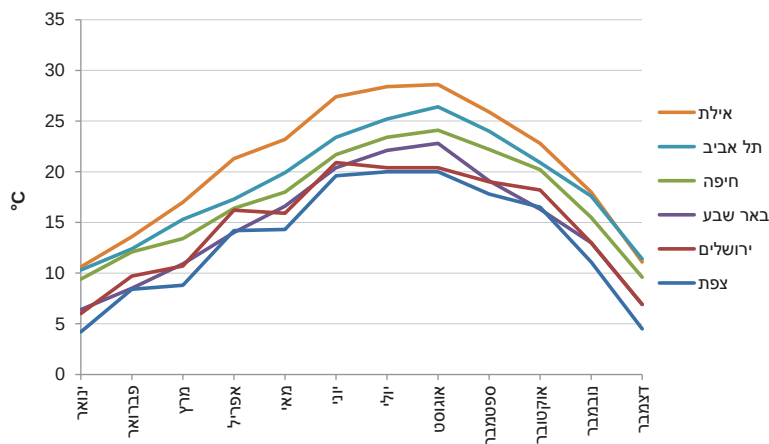
2016

ינואר 2016 היה החודש הקר ביותר בשנה. הטמפרטורה היומית המינימלית הממוצעת הנמוכה ביותר נרשמה במרום גולן - 1.1°C , והטמפרטורה היומית המקסימלית הממוצעת הנמוכה ביותר נרשמה בצפת - 9.4°C .

ממוצע חודשי של טמפרטורה יומית מינימלית

2016

טמפרטורות קיצון: טמפרטורות המקסימום המוחלטת הגבוהה ביותר נמדדה ביום 8.6.16 בפארן (46.6°C), וטמפרטורות המינימום המוחלטת הנמוכה ביותר נמדדה ביום 28.1.16 במרום גולן (-11.4°C).

אוכלוסייה 2

נתונים נבחרים, 2016

עובדים מחו"ל בעלי אשרת עבודה

נכנסו לישראל

52.6 אלף

יצאו מישראל

46.1 אלף

משפחה

נישואין וגירושין (2015)

זוגות שנישאו

53,579

זוגות שהתגרשו

14,487

לידות חי ופריון

יילודים חיים

181,405

הפסקות הריון (2014)

פניות של נשים
לוועדות לאישור

הפסקת הריון

18,646

משקי בית ומשפחות

משקי בית

2,470,200

מספר נפשות ממוצע

למשק בית

3.3

משפחות גרעיניות

2,020,900

אוכלוסייה

אוכלוסיית ישראל (סוף שנה)

8,628,600

נפש

יהודים

74.7%

ערבים

20.8%

אחרים

4.5%

קצב גידול האוכלוסייה

2.0%

עלייה והגירה בין-לאומית

עלייה

עולים

מקום המדינה

3.2 מיליון

עולים

בשנת 2016

26.0 אלף

הגירה של ישראלים לחו"ל (2015)

יצאו מישראל

16.7 אלף

חזרו לישראל

8.5 אלף

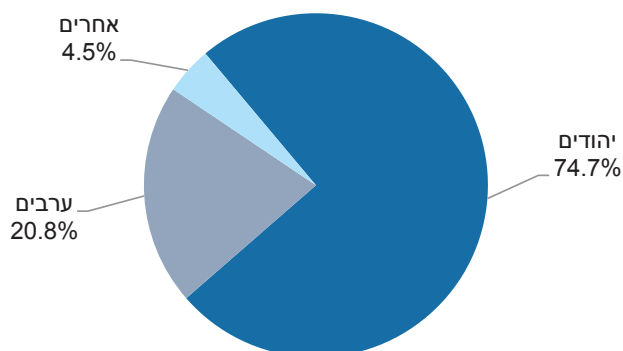
אוכלוסיית ישראל משתנה וגדלה כל העת, ונתונים עליה נדרשים לשם תכנון עירוני, קביעת מדיניות חברתית-כלכלית, קבלת החלטות מינהליות ועוד. בנושא זה מוצגים נתונים על התכונות הדמוגרפיות של האוכלוסייה: גידול האוכלוסייה ומקורותיו; הפיזור והצפיפות של האוכלוסייה; תחזית אוכלוסייה; עלייה והגירה בין-לאומית.

כמו כן, מובאים נתונים על המבנה של משקי הבית והמשפחות ועל מרכיבי השינוי העיקריים של המשפחה (פריון, נישואין, גירושין).

אוכלוסייה**גידול האוכלוסייה**

בסוף שנת 2016 כללה אוכלוסיית ישראל 8,628,600 נפש: 6,446,100 יהודים (74.7%), 1,797,300 ערבים (20.8%) ו-385,200 אחרים (4.5%).

אוכלוסייה, לפי קבוצת אוכלוסייה
2016

מקום המדינה גדלה האוכלוסייה כמעט פי עשרה - מ-872.7 אלף תושבים בסוף 1948 ל-8,628.6 אלף תושבים בסוף 2016. קצב גידול האוכלוסייה בשנים אלו - 3.5% בממוצע לשנה - נחשב למהיר מאוד ודומה לקצב הגידול במדינות מתפתחות ולא במדינות מפותחות. חלק ניכר מגידול זה הוא תוצאה של גלי העלייה לישראל בתקופות השונות.

בשנת 2016 גדלה האוכלוסייה ב-2.0%, ובכך שמרה על קצב הגידול השנתי בעשור האחרון. בהשוואת קצב הגידול של היהודים והאחרים לקצב הגידול של הערבים נמצא כי הממוצע הרב-שנתי דומה, אך החלק היחסי של מקורות הגידול שונה: בשנה זו גדלה אוכלוסיית היהודים והאחרים ב-1.9% ו-79.3% מהגידול נבעו מריבוי טבעי (139.3 אלף לידות פחות 39.6 אלף פטירות); אוכלוסיית הערבים גדלה ב-2.2%, ו-93.5% מהגידול נבעו מריבוי טבעי (42.1 אלף לידות פחות 5.2 אלף פטירות).

הרכב הגילים באוכלוסייה

האוכלוסייה בישראל נחשבת לצעירה לעומת האוכלוסייה ברוב המדינות המפותחות¹, ונראה כי הגורם העיקרי לכך הוא רמת הפרייון הגבוהה בארץ. כך בשנת 2016 28.3% מהאוכלוסייה היו ילדים עד גיל 14, לעומת 16.4% בממוצע במדינות המפותחות (נתוני 2015). עם זאת, תהליך ההזדקנות בישראל צפוי להיות מואץ בעשורים הקרובים.

אוכלוסיית הערבים צעירה יחסית: בשנת 2016 חלקם של ילדים עד גיל 14 באוכלוסיית הערבים היה גבוה מחלקם באוכלוסיית היהודים והאחרים (33.4% לעומת 26.9%, בהתאמה), וחלקם של בני 65 ומעלה באוכלוסיית הערבים היה נמוך יותר מחלקם באוכלוסיית היהודים והאחרים (4.5% לעומת 13.1%, בהתאמה).

אוכלוסייה, לפי גיל וקבוצת אוכלוסייה

2016

ערבים	יהודים ואחרים	סך הכל	
1,797.3	6,831.3	8,628.6	סך הכל (אלפים)
100.0	100.0	100.0	סך הכל (אחוזים)
33.4	26.9	28.3	14-0
62.0	60.0	60.4	64-15
4.5	13.1	11.3	+65

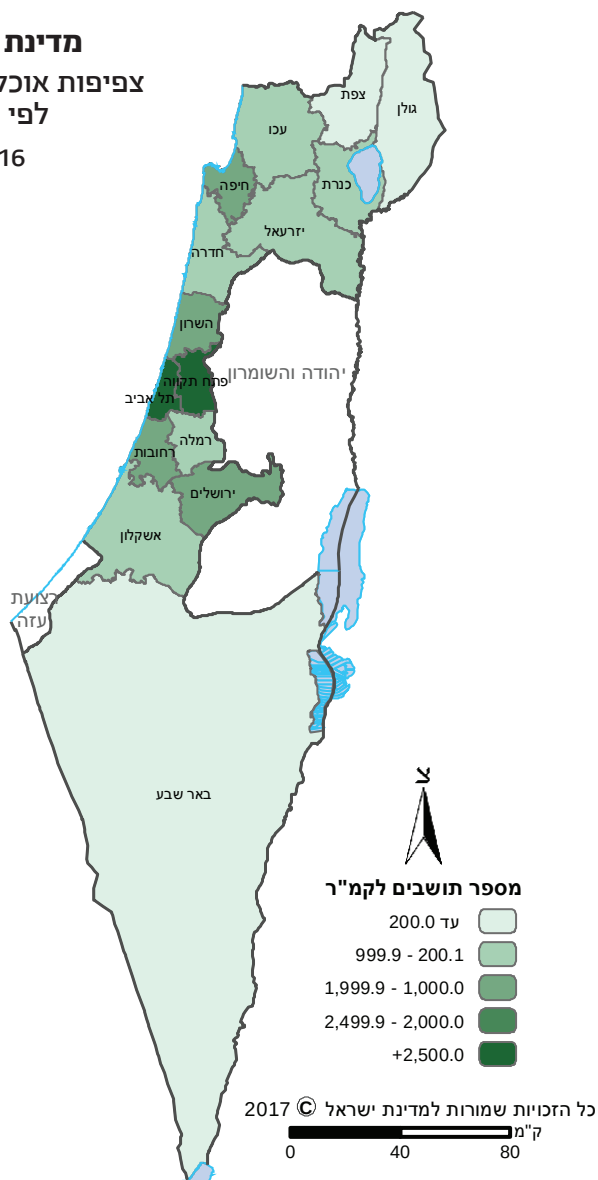
הפיזור והצפיפות של האוכלוסייה

רוב האוכלוסייה בישראל חיה במרכז הארץ, ו-40.6% ממנה גרים בפחות מ-7% משטח המדינה: במחוז המרכז 24.5% מהאוכלוסייה גרים בשטח של 1,294 קמ"ר, ובמחוז תל אביב 16.1% מהאוכלוסייה גרים בשטח של 172 קמ"ר. בשל כך צפיפות האוכלוסייה במחוזות אלו גבוהה מאוד (1,635 נפש לקמ"ר במחוז המרכז ו-8,072 נפש לקמ"ר במחוז תל אביב).

במחוז הצפון 16.2% מהאוכלוסייה גרים בשטח של 4,473 קמ"ר בצפיפות של 313 נפש לקמ"ר, ובמחוז הדרום 14.4% מהאוכלוסייה גרים בשטח של 14,185 קמ"ר בצפיפות של 88 נפש לקמ"ר.

1 על פי הגדרה של האו"ם. קבוצת המדינות המפותחות מורכבת ממדינות באזור אירופה, אמריקה הצפונית ואוקיאניה.

מדינת ישראל
צפיפות אוכלוסייה לקמ"ר
לפי נפות
2016

תחזית האוכלוסייה

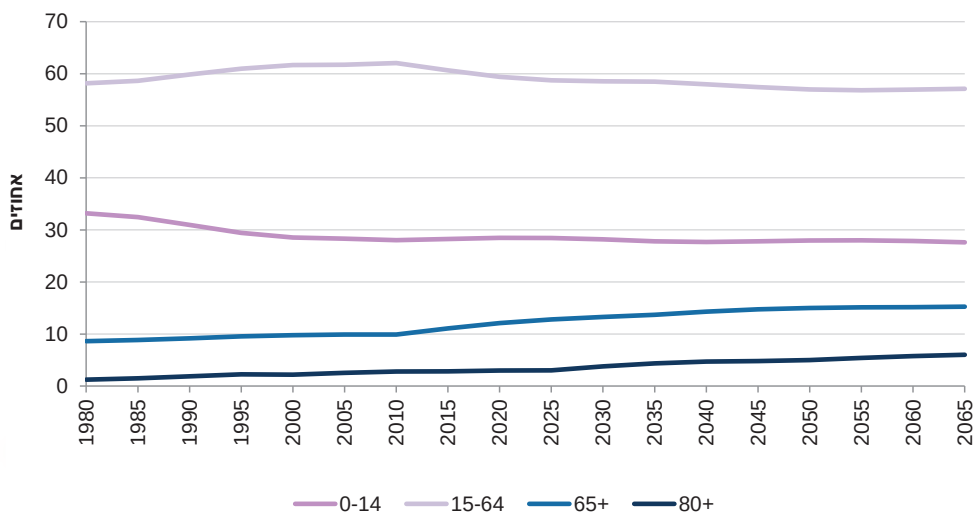
על פי תחזית האוכלוסייה לשנים 2015-2065, אוכלוסיית ישראל צפויה להגיע לכ-10 מיליון תושבים בשנת 2024 (78.8% יהודים ואחרים ו-21.2% ערבים). בשנת 2048 תגיע האוכלוסייה לכ-15 מיליון תושבים (79.2% יהודים ואחרים ו-20.8% ערבים), ובשנת 2065 - לכ-20 מיליון (80.7% יהודים ואחרים ו-19.3% ערבים).

קצב הגידול השנתי של האוכלוסייה עתיד לרדת בהדרגה מ-2.0% בשנת 2016 ל-1.7% בשנת 2048 ול-1.6% בשנת 2065 (מבוסס על תרחישים שנבנו בחלופה הבינונית).

אחת התמורות הצפויות מגידול האוכלוסייה בשנים הבאות היא המשך הזדקנות האוכלוסייה, כלומר ירידה בחלקם של ילדים עד גיל 14 (28.3% בשנת 2016 לעומת 27.6% בשנת 2065), עלייה בחלקם של בני 65 ומעלה (מ-11.3% בשנת 2016 ל-15.3% בשנת 2065) ועלייה בחלקם של בני 80 ומעלה (מ-2.9% בשנת 2016 ל-6.0% בשנת 2065). בסוף שנת 2016 חיו בישראל כ-940 אלף איש בני 65 ומעלה. בעוד חמישים שנה, בשנת 2065, צפויים להיות כ-3 מיליון בני 65 ומעלה מתוך כ-20 מיליון תושבים. בקרב בני 80 ומעלה צפויה מגמה דומה: בסוף שנת 2016 חיו בישראל כ-240 אלף מהם, ואילו בסוף שנת 2065 צפוי מספרם להיות כ-1.2 מיליון.

הרכב הגילים באוכלוסייה

2065-1980

עלייה והגירה בין-לאומית

בשנת 2016 הגיעו לישראל 36.5 אלף מהגרים חדשים: עולים, מהגרים באיחוד משפחות ומהגרים ברישום חדש אחר.

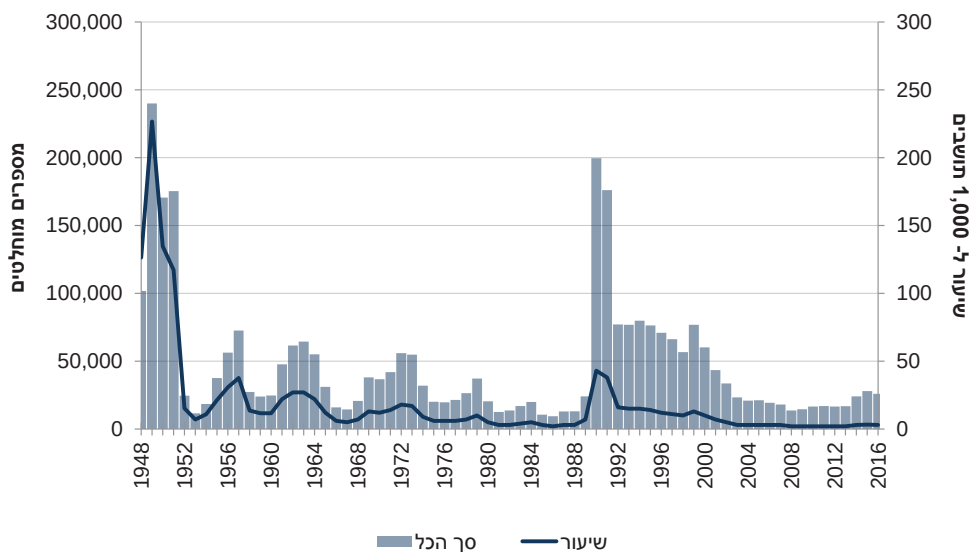
עולים

מקום המדינה הגיעו לישראל 3.2 מיליון עולים, ו-42.8% מהם עלו בשנת 1990 ואילך. בשנת 2016 הגיעו לישראל 26.0 אלף עולים, 6.9% פחות מבשנת 2015. שיעור העולים היה 3.0 ל-1,000 תושבים.

רוב העולים היו נשים (51.4%), ומרביתם - מבוגרים יחסית: בני 15-64 היו 68.5% מסך העולים, בני 0-14 היו 17.4%, ובני 65 ומעלה - 14.0%. הגיל החציוני של העולים היה 32.7 שנים. המדינות שממם הגיע המספר הרב ביותר של עולים בשנת 2016 היו רוסיה (7.0 אלף, שהם 27.4% מסך העולים), ואחריה אוקראינה (5.8 אלף, 22.8%), צרפת (4.2 אלף, 16.6%) וארצות הברית (2.7 אלף, 10.5%).

עולים לישראל

2016-1948

אזרחים עולים, איחוד משפחות ורישום חדש אחר

בשנת 2016 הגיעו לישראל 4.2 אלף אזרחים עולים, 5.3 אלף מהגרים במסגרת איחוד משפחות ו-1.0 אלף מהגרים ברישום חדש אחר.

בחלוקה לפי מין, אחוז הגברים ואחוז הנשים היו דומים בקרב האזרחים העולים (50.2% גברים ו-49.8% נשים), אך הנשים היו הרוב בקרב המהגרים שהגיעו במסגרת איחוד משפחות או רישום חדש אחר (64.9% ו-59.5%, בהתאמה).

בחלוקה לפי גיל, מרבית האזרחים העולים היו ילדים בני 0-14, ורובם כנראה נולדו בחו"ל להורים תושבים ישראלים ושבו אתם לארץ. רוב המהגרים במסגרת איחוד משפחות או רישום חדש אחר היו בני 15-64.

עלייה והגירה לישראל, לפי גיל 2016

גיל	סך הכל	עולים	אזרחים עולים	איחוד משפחות	רישום חדש אחר
-----	--------	-------	--------------	--------------	---------------

אלפים

סך הכל	36.5	26.0	4.2	5.3	1.0
14-0	8.7	4.5	3.1	1.1	0.0
64-15	23.9	17.8	1.1	4.2	0.8
+65	3.9	3.6	-	0.1	0.2

אחוזים

סך הכל	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
14-0	23.8	17.4	72.9	20.0	2.9
64-15	65.5	68.5	27.1	78.6	78.0
+65	10.7	14.0	-	1.4	19.1

הגירה של ישראלים לחו"ל

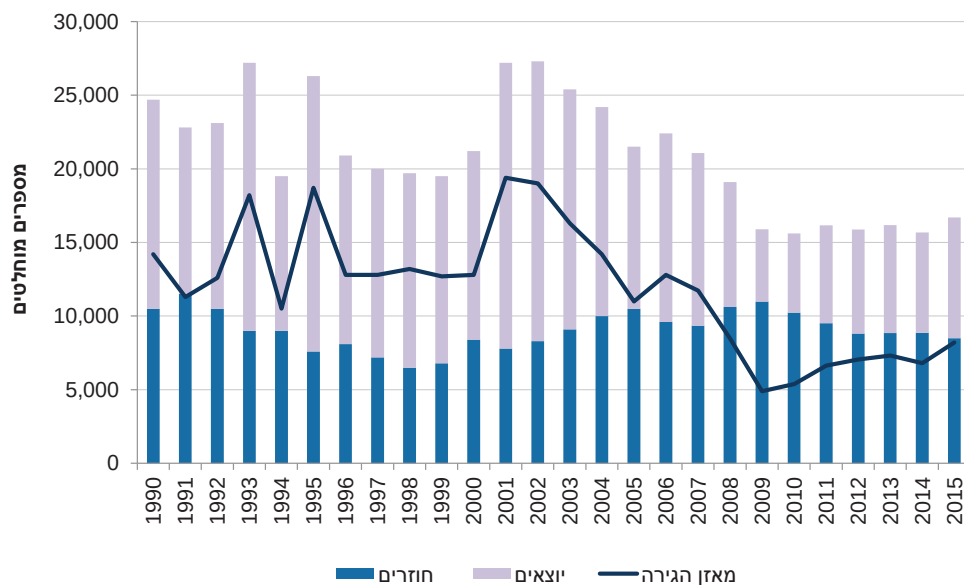
16.7 אלף תושבים יצאו לחו"ל בשנת 2015 ושהו שם ברציפות שנה ויותר. הגיל החציוני של היוצאים היה 27.6 שנים, ורובם היו גברים (53.3%). 31.3% מהם היו ילדים עד גיל 18 (כולל), ו-45.7% מבני ה-19 ומעלה היו נשואים. מכך אפשר לשער שרוב היציאות לחו"ל היו של משפחות.

באותה שנה חזרו מחו"ל 8.5 אלף תושבים לאחר שהייה רצופה של שנה ויותר. הגיל החציוני של החוזרים היה 29.8 שנים, וגם הם היו ברובם גברים (55.3%). בקרב החוזרים מחו"ל נראה שחלק ניכר היו משפחות (27.1% מהם היו עד גיל 18 [כולל], ו-40.8% מבני ה-19 ומעלה היו נשואים). 67.3% מהחוזרים שהו בחו"ל תקופה קצרה יחסית - עד שלוש שנים.

מאזן ההגירה של ישראלים (ההפרש בין מספר היוצאים לחו"ל לשהייה של שנה ויותר לבין מספר החוזרים מחו"ל לאחר שהייה של שנה ויותר) בשנת 2015 היה שלילי ועמד על 8.2 אלף תושבים. מאזן זה היה גבוה יותר מהמאזן של שנת 2014, שעמד על 6.8 אלף תושבים, ומהמאזן של שנת 2013, שעמד על 7.3 אלף. מאזן הגירה דומה נצפה בשנת 2008.

ישראלים יוצאים, ישראלים חוזרים ומאזן הגירה של ישראלים

2015-1990

לפי מאזני הגירה מצטברים לשנים 1948-2015, 719.9 אלף ישראלים יצאו לחו"ל ולא חזרו. אומדן זה כולל גם ישראלים שנפטרו בחו"ל, ולפי שיעורי התמותה בישראל מספרם מוערך בין 126.4 אלף ל-162.1 אלף. לפיכך האומדן של מספר הישראלים ששהו בחו"ל בסוף שנת 2015 נע בין 557.8 אלף ל-593.5 אלף. אומדן זה אינו כולל ילדים שנולדו בחו"ל למהגרים ישראלים.

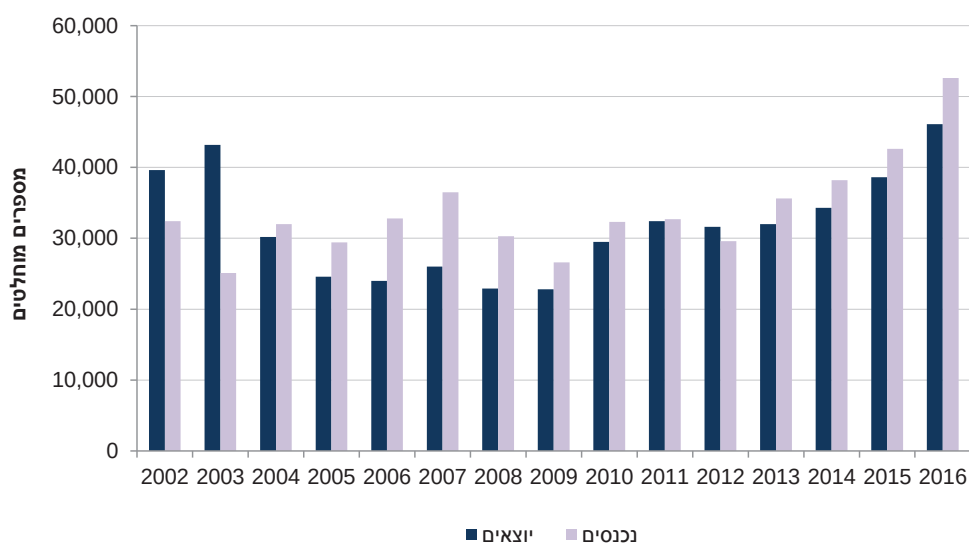

עובדים מחו"ל בעלי אשרת עבודה

בסוף שנת 2016 שהו בישראל 94.8 אלף בעלי אשרות זרה, שנכנסו אליה משנת 2002 באשרת עבודה וטרם נרשמה להם יציאה מהארץ. 72.7% מהם הגיעו מארבע מדינות עיקריות: תאילנד (25.1%), הפיליפינים (22.3%), מולדובה (13.8%) והודו (11.5%).
בשנת 2016 נכנסו לישראל 52.6 אלף עובדים, ויצאו ממנה 46.1 אלף.

עובדים מחו"ל (נכנסים ויוצאים) בעלי אשרת עבודה

2016-2002

משפחה

נישואין וגירושין

בעשורים האחרונים אנו עדים, בעולם המערבי בכלל ובישראל בפרט, לתופעות של ירידה בשיעורי הנישואין, עלייה בגיל הנישואין, עלייה בשכיחות של זוגות החיים יחד ללא נישואין (קוהביטציה) ועלייה בשיעורי הגירושין.

נישואין¹

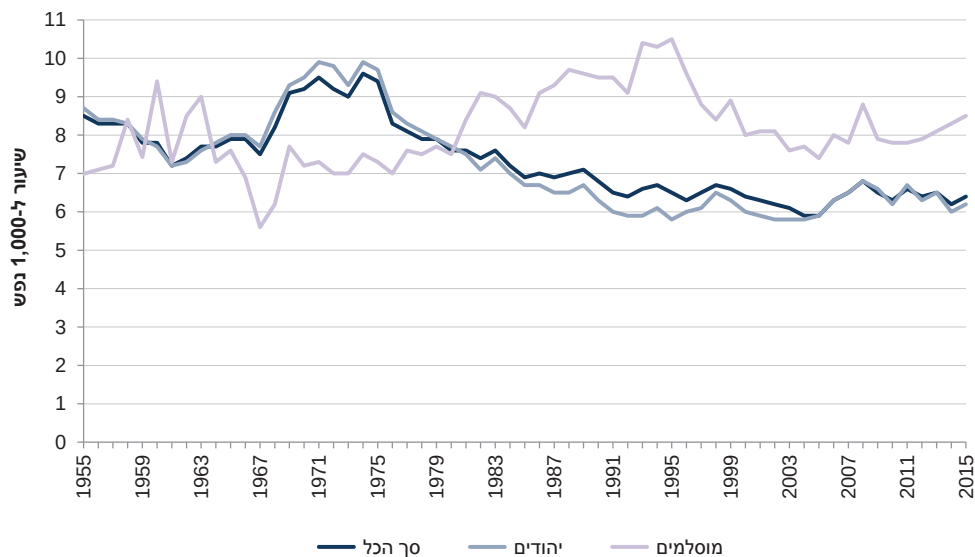
53,579 זוגות² נישאו בשנת 2015: 73.0% מהם יהודים (39,111 זוגות), 23.4% מוסלמים (12,516), 1.6% נוצרים (877) ו-1.9% דרוזים (1,009). 87.0% מהחתנים ו-89.6% מהכלות נישאו בפעם הראשונה.

שיעורי הנישואין הגולמיים ל-1,000 נפש היו 6.4 בכלל האוכלוסייה, 6.2 בקרב היהודים, 8.5 בקרב המוסלמים, 5.3 בקרב הנוצרים ו-7.4 בקרב הדרוזים.

בשנת 2015 שיעור הנישואין הגולמי בקרב היהודים היה נמוך ב-34.7% מהשיעור בשנת 1970, אולם בקרב המוסלמים היה שיעור זה גבוה ב-18.1%. הסיבה לעלייה בשיעור הנישואין הגולמי בקרב המוסלמים היא גידול בחלקם היחסי של בני 15 ומעלה באוכלוסייה זו מ-47.3% בשנת 1970 ל-64.6% בסוף שנת 2015.

שיעור נישואין גולמי, לפי דת

2015-1955

1 כולל נישואין אשר נערכו במוסדות הדת המורשים לערוך נישואין בישראל, ושלפחות אחד מבני הזוג רשום במרשם האוכלוסין. לא כולל נישואין שנערכו בחו"ל ונרשמו לאחר מכן במרשם האוכלוסין.

2 כולל זוגות שדתם אינה ידועה.

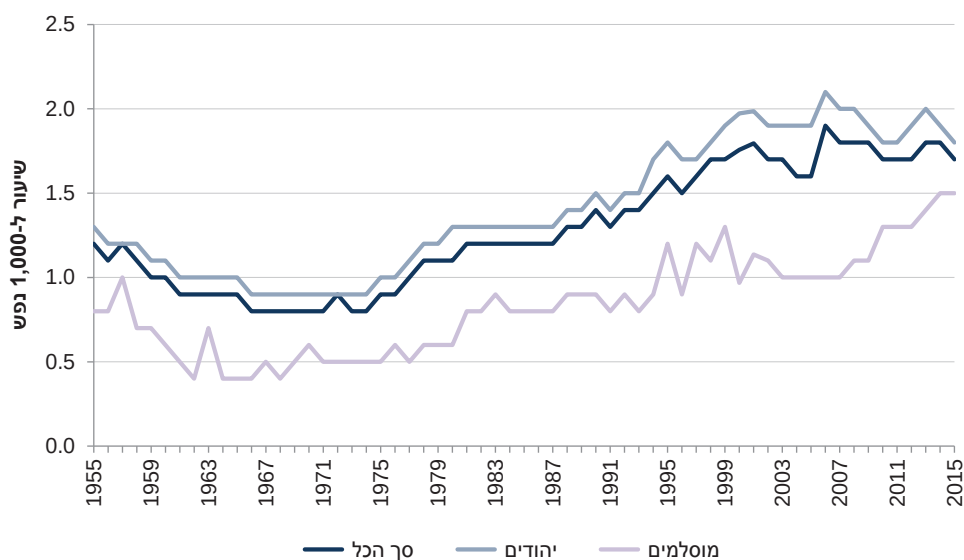

הגיל הממוצע של החתנים שנישאו לראשונה היה 27.6 שנים, והגיל הממוצע של הכלות שנישאו לראשונה היה 25.2 שנים. הגיל הממוצע לנישואין ראשונים היה גבוה יותר אצל יהודים לעומת מוסלמים, הן של החתנים (28.0 שנים לעומת 26.3 שנים, בהתאמה) והן של הכלות (26.1 שנים לעומת 22.2 שנים, בהתאמה).

גירושין

14,487 זוגות התגרשו בשנת 2015: 78.8% מהם יהודים (11,412 זוגות), 15.3% מוסלמים (2,217), 0.7% נוצרים (114) ו-0.9% דרוזים (126). דתם של 618 זוגות נוספים (4.3%) אינה ידועה. שיעורי הגירושין הגולמיים ל-1,000 נפש היו 1.7 בכלל האוכלוסייה, 1.8 בקרב היהודים, 1.5 בקרב המוסלמים, 0.7 בקרב הנוצרים ו-0.9 בקרב הדרוזים. שיעורי הגירושין הגולמיים בשנת 2015 היו גבוהים מהשיעורים בתחילת שנות השבעים - פי שניים בקרב היהודים ופי שלושה בקרב המוסלמים.

שיעור גירושין גולמי, לפי דת 2015-1955

1 כולל גירושין אשר נערכו במוסדות הדת המורשים לערוך גירושין בישראל או בבתי הדין לענייני משפחה, ושלפחות אחד מבני הזוג רשום במרשם האוכלוסין.

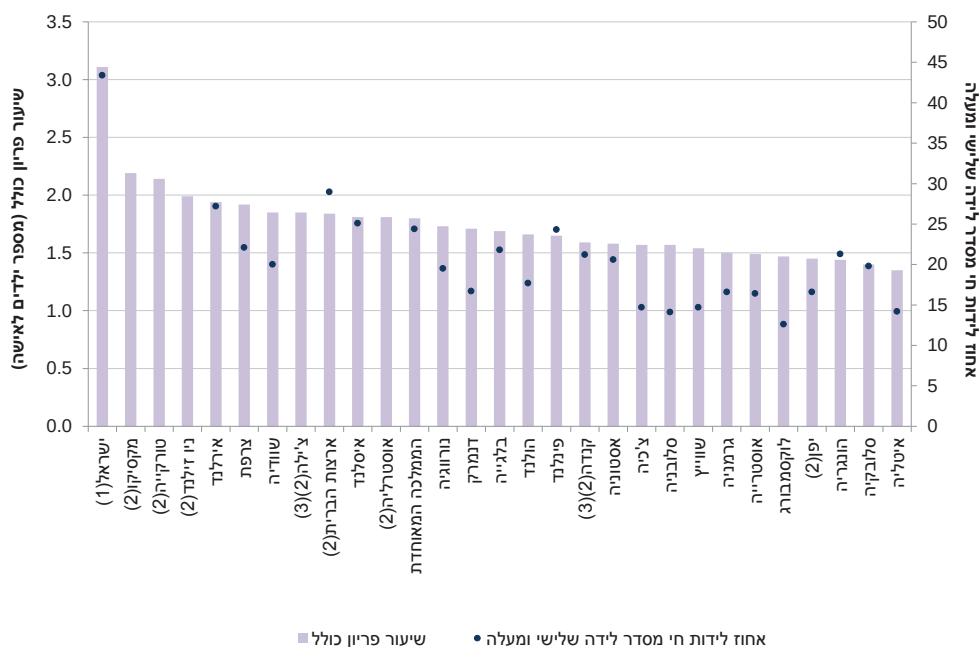
לידות חי ופריון

בשנת 2016 נולדו בישראל 181,405 יילודים חיים (לידות חי) שיש להם הורה בעל תעודת זהות ישראלית. 76.8% מהיילודים היו לנשים יהודיות ואחרות, ו-23.2% - לנשים ערביות. שיעור הפריון הכולל היה 3.11 ילדים בממוצע לאישה.

שיעור הפריון הכולל בישראל הוא הגבוה ביותר במדינות ה-OECD. השיעור ביתר המדינות (פרט למקסיקו ולטורקיה) נמוך מרמת התחלופה של האוכלוסייה (2.10 ילדים בממוצע לאישה).

מדד נוסף המצביע על רמת פריון גבוהה בישראל בהשוואה לשאר מדינות ה-OECD הוא אחוז לידות החי מסדר לידה שלישי ומעלה מתוך סך לידות החי. בשנת 2016 יותר מ-43% מהיילודים שנולדו בישראל היו מסדר שלישי ומעלה, לעומת 10%-29% במרבית מדינות ה-OECD.

שיעור פריון כולל ואחוז לידות חי מסדר לידה שלישי ומעלה במדינות ה-OECD 2015

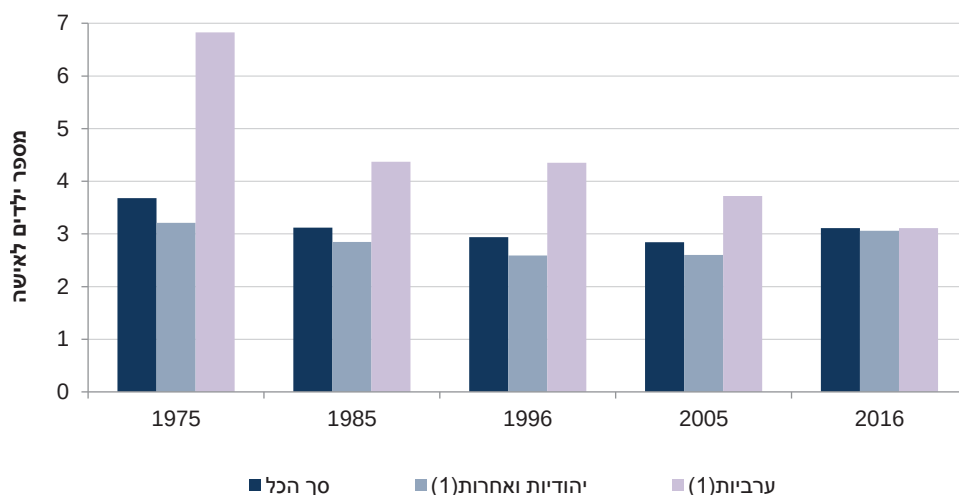
מקור הנתונים: OECD

- (1) נתון של ה"ס", לשנת 2016.
- (2) באתר ה-OECD לא קיימים נתונים על סדר לידה במקסיקו, בטורקיה, בניו זילנד, בצ'ילה ובאוסטרליה. הנתונים על אחוז לידות חי מסדר לידה שלישי ומעלה בארצות הברית הם לשנת 2014, ביפן - לשנת 2013 ובקנדה - לשנת 2011.
- (3) הנתונים על שיעור הפריון הכולל בצ'ילה הם לשנת 2014, ובקנדה - לשנת 2013.

רמת הפרייון הגבוהה בישראל משקפת שיעורי פרייון גבוהים הן בקרב נשים יהודיות ואחרות והן בקרב נשים ערביות. בשנת 2016 היה שיעור הפרייון הכולל 3.06 ילדים בממוצע לנשים יהודיות ואחרות (3.16 לנשים יהודיות) ו-3.11 ילדים בממוצע לנשים ערביות (3.29 לנשים מוסלמיות). בקרב הנשים היהודיות והאחרות נמשכה מגמת העלייה בשיעורי הפרייון הכולל משנת 2001, שבה היה השיעור נמוך במיוחד - 2.53 ילדים בממוצע לאישה (בהשוואה ל-3.21 בשנת 1975). לעומת זאת, נמשכת מגמת הירידה בשיעור הפרייון הכולל של הנשים הערביות, שהחלה בשנת 2001 (4.33 ילדים בממוצע לאישה) לאחר כ-15 שנות יציבות שבהן עמד השיעור על 4.20 ילדים בממוצע לאישה.

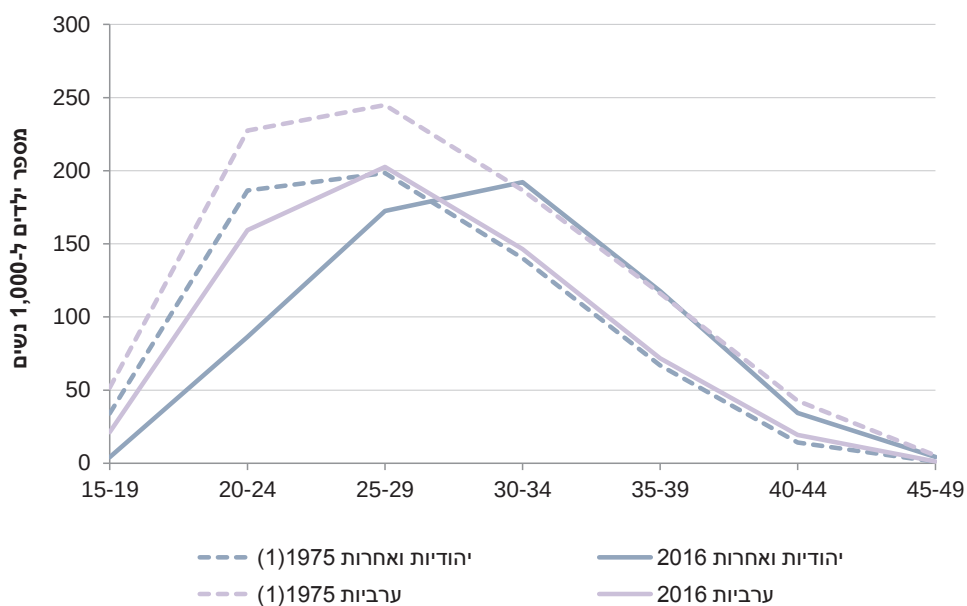
שיעור פרייון כולל, לפי קבוצת אוכלוסייה של האם שנים נבחרות

(1) עד 1995 "יהודיות ואחרות" כללו יהודיות בלבד, ו"אחרות" נכללו בערביות.

בקרב הנשים הערביות ניתן לראות לאורך השנים ירידה בשיעורי הפרייון הסגוליים לגיל, בכל קבוצות הגיל. לעומת זאת, בקרב הנשים היהודיות והאחרות חלה ירידה בפרייון של הנשים הצעירות (בנות 15-29) ועלייה בפרייון של הנשים המבוגרות יותר (בנות 30-49).

שיעור פריון סגולי לגיל, לפי קבוצת אוכלוסייה של האם 2016 ו-1975

(1) עד 1995 "יהודיות ואחרות" כללו יהודיות בלבד, ו"אחרות" נכללו בערביות.

הפסקות היריון

בשנת 2014 הוגשו 18,646 פניות של נשים בגיל הפרייון (15-49) לוועדות לאישור הפסקות היריון. 1,845 מהפניות היו של נערות עד גיל 19.

שיעור הפניות ל-1,000 נשים ירד מ-11.9 בשנת 2000 ל-9.7 בשנת 2014. שיעור הפניות של נערות עד גיל 19 היה 5.9 ל-1,000 נשים בשנת 2014 לעומת 9.8 ל-1,000 נשים בשנת 2005.

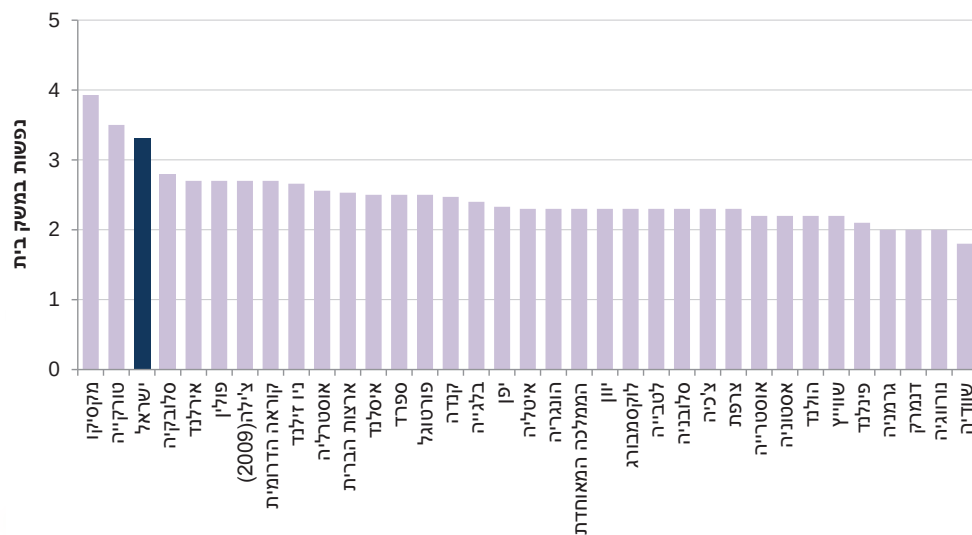
משקי בית ומשפחות¹

אומדן שוטף של משקי הבית ושל המשפחות נחוץ בשל ההתפתחויות החלות בהם ולאור המגמות הדמוגרפיות, החברתיות-תרבותיות והכלכליות המשפיעות עליהם ומושפעות מהם. הרכב האוכלוסייה והתמורות החלות בה בעקבות הגירה, הזדקנות, שינויים בדפוסי נישואין וגירושין, פירון ותמותה - משפיעים גם הם על מבנה המשפחה והרכב משק הבית בישראל.

משקי בית

בשנת 2016 היו 2,470,200 משקי בית פרטיים, ומהם 82.1% משקי בית של יהודים ו-14.9% משקי בית של ערבים. מספר הנפשות הממוצע למשק בית (גודל משק בית) בכלל האוכלוסייה היה 3.3 (לעומת 3.8 ב-1970), בקרב יהודים - 3.1 (לעומת 3.5 ב-1970) ובקרב ערבים - 4.5 (לעומת 6.0 ב-1970). גודל משק בית בישראל גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD. ביותר ממחצית ממדינות אלו גודל משק בית ממוצע קטן מ-2.5 נפשות.

גודל משק בית במדינות ה-OECD 2015

מקור הנתונים: OECD

1 הנתונים מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2016. הנתונים אינם כוללים משקי בית בקיבוצים, במוסדות ובמעונות סטודנטים וכן משקי בית מחוץ ליישובים (בדוים בדרום).

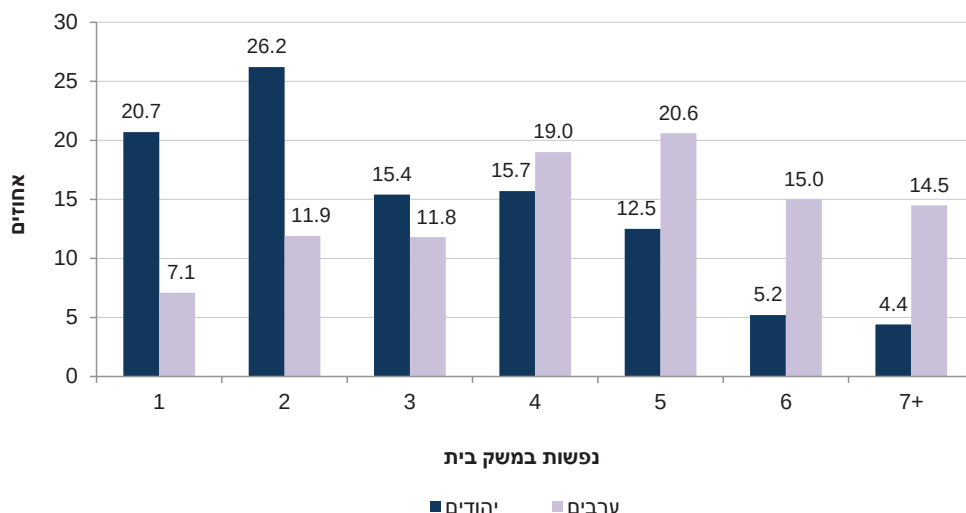
בשנת 2016 79.5% ממשקי הבית היו משקי בית משפחתיים (שמתגוררת בהם לפחות משפחה גרעינית אחת) - 77.3% ממשקי הבית היהודיים ו-92.5% ממשקי הבית הערביים. ברוב משקי הבית המשפחתיים יש משפחה אחת בלבד.

20.5% ממשקי הבית היו משקי בית לא משפחתיים, וברובם (91.4%) נפש אחת. משקי בית של אנשים הגרים לבד היו נפוצים יותר בקרב יהודים מבקרב ערבים (פי שלושה - 22.7% לעומת 7.5%), ושכיחותם הייתה גבוהה יחסית בגילים צעירים (שנות העשרים והשלושים לחיים) ובגילים מבוגרים (60 ומעלה). בגילים צעירים מגורים לבד היו שכיחים בקרב גברים יותר מבקרב נשים. לעומת זאת, בגילים מבוגרים משקי בית של נפש אחת היו שכיחים בקרב נשים יותר מבקרב גברים. בקרב בני 60 ומעלה, 11.2% מהגברים ו-26.8% מהנשים גרו בגפם.

ישנם הבדלים בין קבוצות האוכלוסייה בהתפלגות משקי הבית לפי גודל. הדפוסים השונים של פריון ושל מגורים באוכלוסייה היהודית לעומת האוכלוסייה הערבית מסבירים במידה רבה את ההבדלים הללו.

משקי בית, לפי גודל ולפי קבוצת אוכלוסייה

2016

משפחות

בשנת 2016 נאמד מספר המשפחות (הגרעיניות) בישראל ב-2,020,900. המספר הממוצע של ילדים (עד גיל 17) במשפחה היה 2.4, במשפחה יהודית ו-2.7 במשפחה ערבית. הבדלים אלו נובעים משיעורי פריון גבוהים יותר באוכלוסייה הערבית בשנים קודמות.

נוסף על כך, ההבדלים בין המשפחות היהודיות למשפחות הערביות נובעים בעיקר מההבדל בדפוסי הנישואין, בדפוסי הגירושין ובהיקפם, ברמת הפריון ובהזדקנות האוכלוסייה. עם זאת, גורמות להם גם נורמות הקשורות בהסדרי מגורים כגון עזיבה של צעירים את בית ההורים כדי לגור לבד.

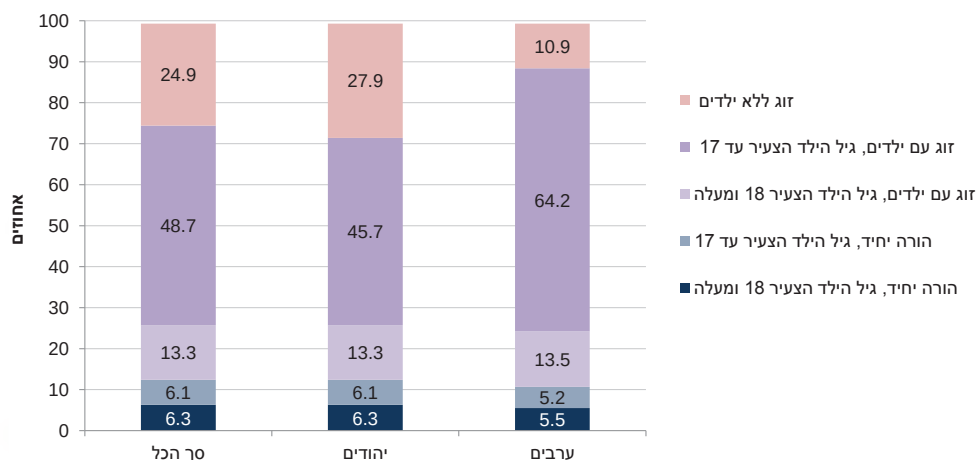
סוג המשפחה הנפוץ ביותר בישראל היה זוג עם ילדים, שגיל הצעיר שבהם הוא עד 17 (48.7%). סוג זה היה נפוץ יותר באוכלוסייה הערבית מבאוכלוסייה היהודית.

24.9% מהמשפחות היו של זוג ללא ילדים. משפחות מסוג זה היו נפוצות יותר באוכלוסייה היהודית מבאוכלוסייה הערבית.

ב-12.3% מהמשפחות היה הורה יחיד. ב-122.5 אלף משפחות, שהן כמחצית מהמשפחות החד-הוריות, היה לפחות ילד אחד עד גיל 17. בראש 90.0% ממשפחות אלו עמדו נשים, ו-73.1% מהן היו גרושות או נשואות החיות בנפרד.

משפחות, לפי סוג ולפי קבוצת אוכלוסייה

2016

נתונים נבחרים, 2016

עישון

השמנה

פעילות גופנית

מיטות לאשפוז כללי

רופאים מועסקים

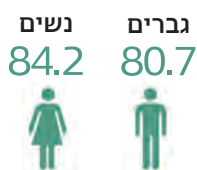
אחיות מועסקות

הוצאה לאומית לבריאות

תוחלת חיים

תמותת תינוקות

סיבות מוות (2015)

כרבע (25.1%)

מסיבות המוות
היו שאתות
ממאירות (סרטן)

14.4%-1
מחלות לב

הערכה עצמית של מצב הבריאות

בריאות היא אחד הרכיבים החשובים באיכות החיים של אדם. ארגון הבריאות העולמי מגדיר אותה "מצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית מושלמת - ולא רק היעדר מחלה".

סטטיסטיקה של בריאות כוללת נתונים עדכניים והיסטוריים על מצב הבריאות: ההוצאה הלאומית לבריאות; תוחלת חיים; תמותה ותחלואה; הערכה עצמית של מצב הבריאות; גורמי סיכון והתנהגויות בריאות; משאבים פיזיים ותשתיות במערכת הבריאות; כוח אדם במקצועות הבריאות.

הנתונים מאפשרים לנטר את מצב הבריאות של האוכלוסייה ואת הגורמים המשפיעים עליה ומסייעים בתכנון שירותי בריאות ובקביעת מדיניות בתחום הבריאות.

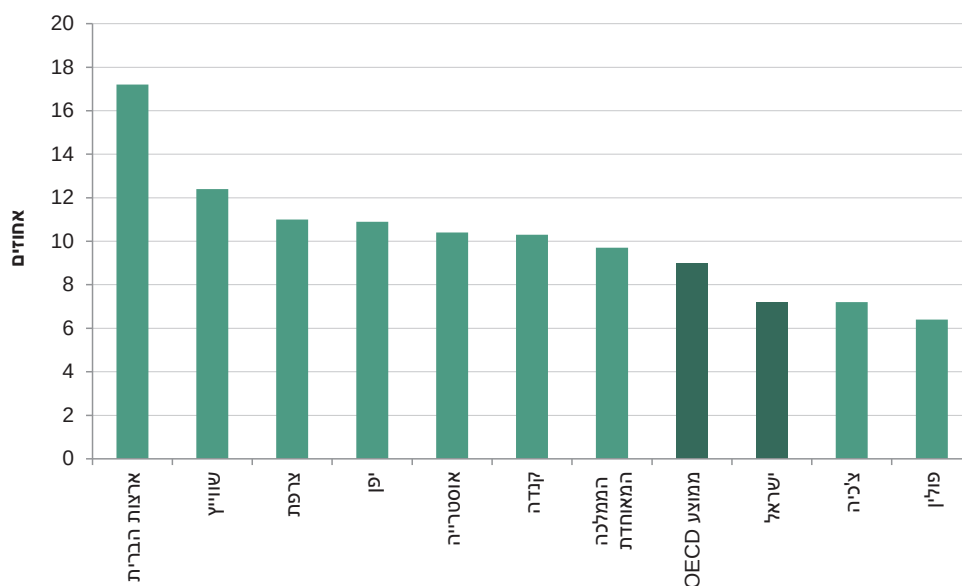
הנתונים מתקבלים ממקורות שונים: רשות האוכלוסין וההגירה, משרד הבריאות וסקרים.

הוצאה לאומית לבריאות

בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה הלאומית לבריאות ב-90.3 מיליארד ש"ח, שהם 7.4% מהתמ"ג. בהשוואה בין-לאומית, ההוצאה הלאומית השוטפת לבריאות (ללא השקעות) כאחוז מהתמ"ג בשנת 2016 הייתה 7.2% בישראל, פחות מהממוצע במדינות ה-OECD - 9.0%. ההוצאה הלאומית השוטפת לבריאות בישראל נותרה יציבה מתחילת שנות התשעים של המאה הקודמת, בין 7.0% ל-7.2% מהתמ"ג. לעומת זאת, במדינות ה-OECD ממוצע ההוצאה כאחוז מהתמ"ג עלה בהדרגה מ-6.8% ל-9.0%.

הוצאה לאומית שוטפת לבריאות (ללא השקעות) כאחוז מהתמ"ג במדינות ה-OECD

2016

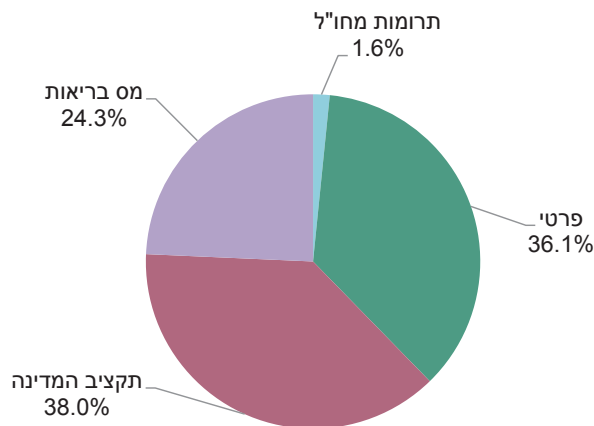

מקור הנתונים: OECD

ההוצאה הלאומית לבריאות ממומנת מהמגזר הציבורי (ממשלה, רשויות מקומיות), מהמגזר הפרטי (מלכ"רים פרטיים, ביטוחים והוצאות ישירות של משקי בית) ומתרומות מחו"ל. בשנת 2016 36.1% מההוצאה הלאומית מומנו מהמגזר הפרטי, ו-38.0% - מתקציב המדינה.

ההוצאה הלאומית לבריאות, לפי מגזר מממן

(1) 2016

(1) נתונים ארעיים.

תוחלת חיים

תוחלת החיים נמצאת במגמת עלייה מתמדת, ובשלושים השנים האחרונות היא עלתה ב-7.5 שנים אצל הגברים וב-7.4 שנים אצל הנשים.

בשנת 2016 הגיעה תוחלת החיים של הגברים ל-80.7 שנים (0.6 שנים יותר מבשנה הקודמת), ותוחלת החיים של הנשים ל-84.2 שנים (כמעט ללא שינוי - 0.1 שנים יותר מבשנה הקודמת).

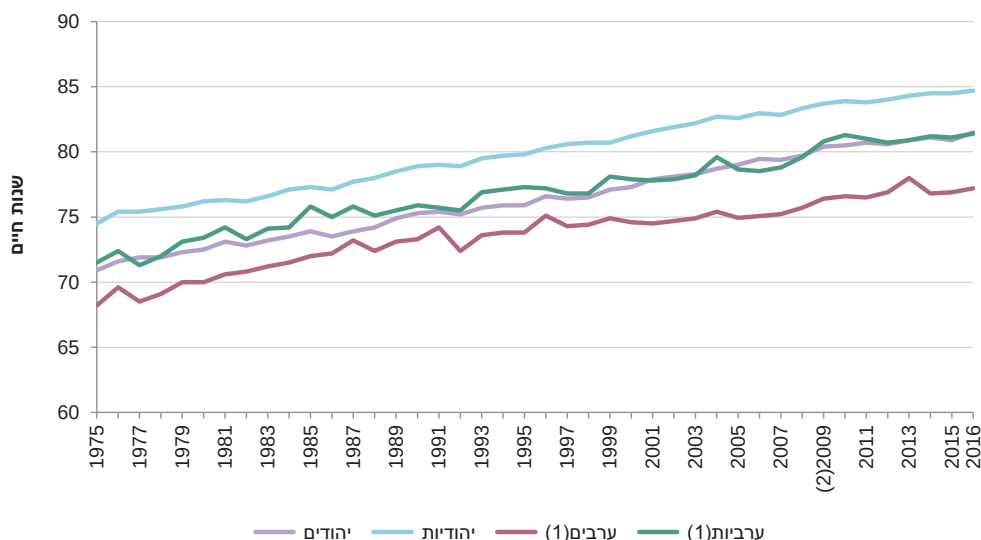
תוחלת החיים הבריאים¹ בשנת 2016 הייתה 65.1 בקרב הנשים ו-65.4 בקרב הגברים. אמנם תוחלת החיים הרגילה גבוהה יותר בקרב הנשים, אך היא כוללת יותר שנים של חיים עם מוגבלות, שהן ההפרש בין תוחלת החיים הרגילה לתוחלת החיים הבריאים (19.1 שנים בקרב הנשים ו-15.3 שנים בקרב הגברים).

תוחלת החיים של ערבים נמוכה מתוחלת החיים של יהודים, הן אצל הגברים והן אצל הנשים. הפער בתוחלת החיים בין יהודים לערבים נשאר כמעט זהה בעשור האחרון, 4.4 שנים בשנת 2006 בהשוואה ל-4.3 שנים בשנת 2016. לעומת זאת, הפער בתוחלת החיים בין יהודיות לערביות הצטמצם מ-4.5 שנים בשנת 2006 ל-3.3 שנים בשנת 2016.

1 תוחלת חיים בריאים - מספר השנים שאדם צפוי לחיות ללא בעיה שמפריעה לו בתפקוד. החישוב מבוסס על נתוני לוח תמותה ושיעורי הימצאות ספציפיים לגיל, של בעיה בריאותית המפריעה בתפקוד, המחושבים לפי הסקר החברתי של הלמ"ס.

תוחלת חיים, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין

2016-1975

(1) לפני 1996 - בני דתות אחרות.

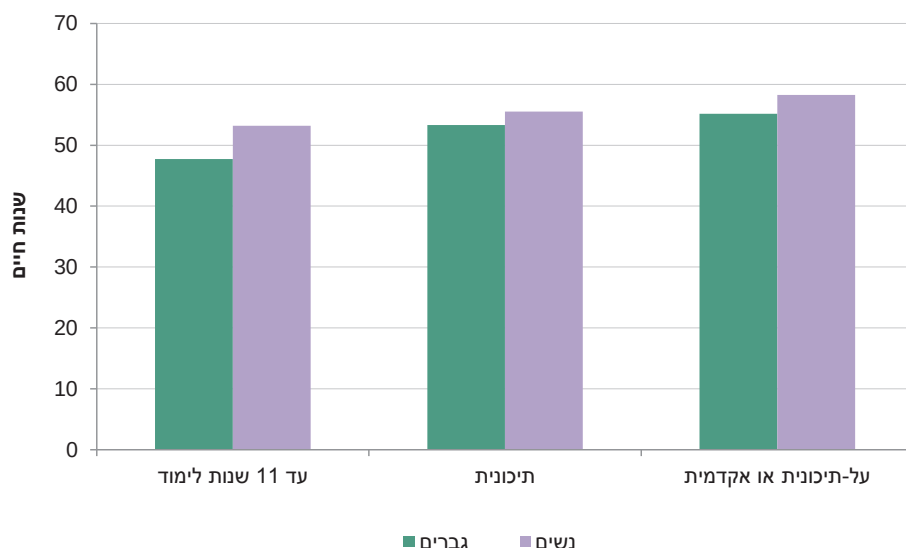
(2) משנת 2009 לוח התמותה מחושב על סמך שיעורים סגוליים עד גיל 94. בשנים קודמות חושב הלוח על סמך שיעורים סגוליים עד גיל 84.

בהשוואה בין-לאומית של תוחלת החיים בכלל האוכלוסייה במדינות ה-OECD (לשנת 2015) ישראל נמצאת במקום האחד-עשר - 82.1 שנים, כמו בקוראה הדרומית ובשוודיה ויותר מהממוצע במדינות ה-OECD (80.5 שנים). הגברים הישראליים נמצאים במקום גבוה - השמיני ממדינות ה-OECD (80.1 שנים), כמו בספרד ובלוקסמבורג ויותר מהממוצע במדינות ה-OECD (77.9 שנים), אם כי מקומם נמוך לעומת השנים האחרונות. הנשים הישראליות מדורגות נמוך יותר - במקום השנים-עשר ממדינות ה-OECD (84.1 שנים), כמו בשוודיה ובנורווגיה וגבוה במעט מהממוצע במדינות ה-OECD (83.1 שנים). ההפרש בתוחלת החיים בין נשים לבין גברים בישראל הוא מהנמוכים בעולם - בעוד שבמדינות ה-OECD ההפרש הממוצע היה 5.2 שנים בשנת 2015, בישראל היה ההפרש 4.0 שנים.

בתוחלת החיים בגיל 30 (מספר השנים שאדם בן 30 צפוי לחיות) נמצא בשנת 2015 פער של 5.0 שנים אצל הנשים ושל 7.4 שנים אצל הגברים בין בעלי השכלה על-תיכונית או אקדמית לבין בעלי השכלה של עד 11 שנות לימוד. הפער בתוחלת החיים בגיל 30, לפי רמת השכלה, עלה עם השנים: בשנת 2000 הוא היה 4.7 שנים אצל הנשים ו-4.4 שנים אצל הגברים.

תוחלת חיים בגיל 30, לפי רמת השכלה ומין

2015

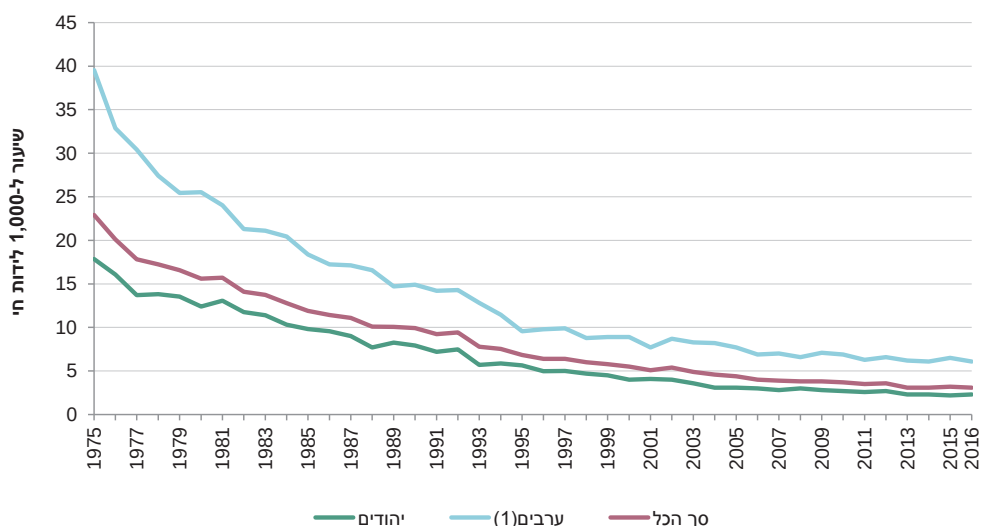
תמותת תינוקות

בשנת 2016 נפטרו 563 תינוקות. שיעור תמותת התינוקות ל-1,000 לידות חי היה 3.1, ללא שינוי בארבע השנים האחרונות. בשנים 2012-2013 חלה ירידה ניכרת בשיעור זה, מ-3.6 ל-3.1. נתונים אלו ממשיכים את הירידה הרציפה בשיעורי תמותת התינוקות מאז קום המדינה. משנת 2006 ירד השיעור ב-22.5% (מ-4.0 ל-3.1).

שיעור תמותת התינוקות גבוה יותר אצל ערבים מאשר אצל יהודים, ובשנת 2016 הוא היה 6.1 לעומת 2.3, בהתאמה. בעשור האחרון ירד השיעור בקרב ערבים מ-6.9 ל-6.1 (12.0%), ובקרב יהודים מ-3.0 ל-2.3 (23.3%). למרות הירידה הניכרת בשיעורים בשתי קבוצות האוכלוסייה, לאורך השנים תמותת תינוקות בקרב ערבים היא יותר מפי שניים מבקרב יהודים, ובשנת 2016 הייתה 1:2.7, בהתאמה.

תמותת תינוקות, לפי קבוצת אוכלוסייה

2016-1975

(1) לפני שנת 1996 - בני דתות אחרות.

בהשוואה בין-לאומית של שיעור תמותת התינוקות (לשנת 2015) ישראל ממוקמת במקום הארבעה-עשר ממדינות ה-OECD, אם כי ההבדלים בשיעורים בין מרבית המדינות קטנים מאוד. שיעור תמותת התינוקות בישראל נמוך מהשיעור הממוצע במדינות ה-OECD (3.9 ל-1,000 לידות חי) ודומה לשיעור באוסטריה ובאוסטרליה. בסלובניה נמצא שיעור תמותת התינוקות הנמוך ביותר - 1.6, ואחריה בפינלנד (1.7) וביפן (2.1).

סיבות מוות

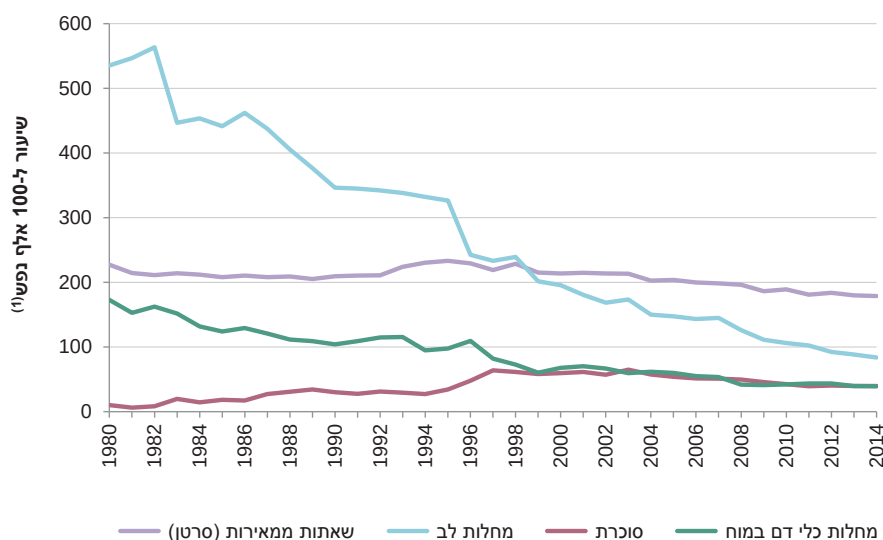
שתי סיבות המוות השכיחות ביותר בשנת 2015 היו שאתות ממאירות (סרטן) - 25.1% מהפטירות ומחלות לב (ללא מחלות לב ראומטיות) - 14.4% מהפטירות. מחלות זיהומיות וסוכרת היו סיבות המוות השלישית והרביעית בשכיחותן - 5.7% מהפטירות כל אחת, ואחריהן מחלות של כלי דם במוח (שבץ מוחי) - 5.5% מהפטירות.

מאמצע שנות השבעים חלה ירידה גדולה בשיעורי התמותה המתוקננים לגיל¹ ממחלות לב וממחלות כלי דם במוח, ומסוף שנות התשעים הפכו שאתות ממאירות לסיבת המוות העיקרית. לאורך השנים ניכרת תנודתיות בשיעורי התמותה משאתות ממאירות, אך המגמה הכללית היא של ירידה מתונה.

שיעורי תמותה, לפי סיבת מוות עיקרית

2014-1980

מקור הנתונים: OECD.

(1) שיעורים מתוקננים לגיל לפי אוכלוסיית תקן של ה-OECD.

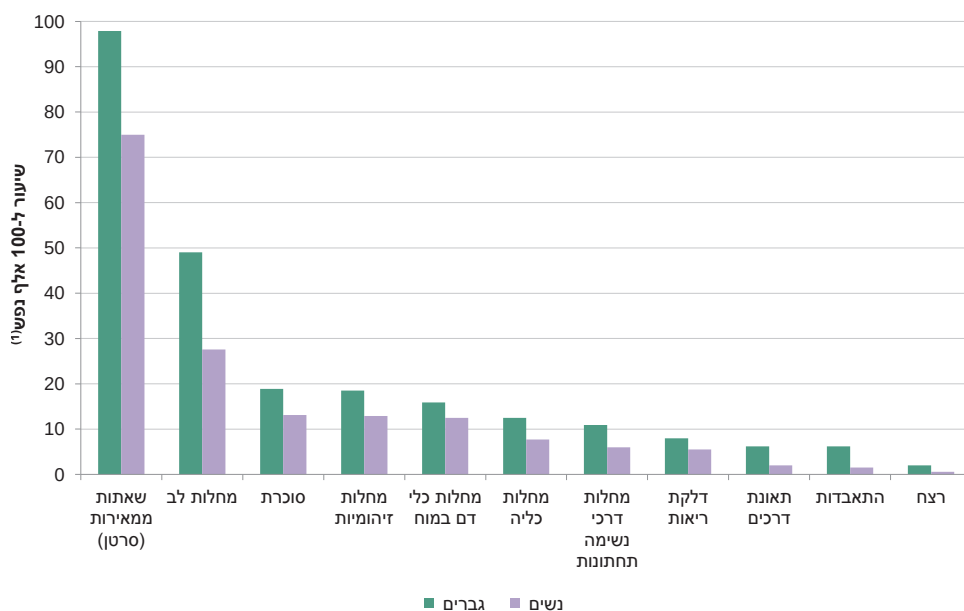
בשנת 2015 גרמו שאתות ממאירות ל-25.6% מהפטירות של גברים, לעומת 24.6% מהפטירות של נשים. מחלות לב גרמו ל-14.8% מהפטירות של גברים ול-14.0% מהפטירות של נשים. בקרב הגברים, סיבות המוות הבאות בשכיחותן היו סוכרת ומחלות זיהומיות (5.5% מהפטירות כל אחת). בקרב הנשים, סיבת המוות השלישית בשכיחותה הייתה מחלות כלי דם במוח (6.2% מהפטירות), ואחריה מחלות זיהומיות (6.0%) וסוכרת (5.9%).

שיעור התמותה המתוקנן לגיל היה גבוה פי 1.5 בקרב הגברים מבקרב הנשים. השיעורים היו גבוהים יותר אצל הגברים בכל סיבות המוות העיקריות, ובמיוחד במחלות לב ובמחלות דרכי הנשימה התחתונות - פי 1.8 ובמחלות כליה - פי 1.6. בסיבות מוות חיצוניות (שאינן מחלות: תאונות דרכים, תאונה אחרת, התאבדות, רצח וכו') הפערים גדולים במיוחד - בתאונות דרכים היה השיעור גבוה בקרב הגברים פי 3.2, בהתאבדויות - פי 4.1, וברצח - פי 3.7.

1 שיעור תמותה מתוקנן לגיל - שיעור המשקף את התמותה באוכלוסייה הנבדקת, אילו התפלגות הגילים באוכלוסייה זו הייתה זהה להתפלגות הגילים באוכלוסיית התקן. תקנון לגיל מאפשר להשוות בין אוכלוסיות הנבדלות בהרכב הגילים שלהן.

שיעורי תמותה, לפי סיבות מוות נבחרות ולפי מין

2015

(1) שיעורים מתוקננים לגיל.

התפלגות סיבות המוות שונה בקרב ערבים ובקרב יהודים. בשנת 2015 גרמו שאתות ממאירות ל-25.3% מהפטירות בקרב יהודים, ואילו בקרב ערבים הן גרמו ל-21.1% מהפטירות. אחוז הפטירות ממחלות לב היה דומה בשתי האוכלוסיות - 14.6% בקרב יהודים ו-14.3% בקרב ערבים. סוכרת, סיבת המוות השלישית בשכיחותה בקרב ערבים (7.5%), הייתה סיבת המוות החמישית בשכיחותה בקרב יהודים (5.5%), אחרי מחלות זיהומיות (6.0%) ומחלות כלי דם במוח (5.6%). סיבות מוות חיצוניות גרמו ל-6.4% מהפטירות בקרב ערבים (סיבת המוות הרביעית בשכיחותה אצלם) לעומת 3.6% מהפטירות בקרב יהודים. סיבת המוות החמישית בשכיחותה בקרב ערבים הייתה מחלות דרכי הנשימה התחתונות (5.8%).

ההבדלים בהתפלגות סיבות המוות בין יהודים לבין ערבים נובעים, בין היתר, מהבדלים בהתפלגות הגילים בין שתי האוכלוסיות - האוכלוסייה הערבית צעירה יותר. מהשוואה של שיעורי התמותה המתוקננים לגיל עולה כי שיעור התמותה מכלל הסיבות בשנת 2014 היה גבוה פי 1.4 בקרב ערבים מבקרב יהודים. שיעור התמותה משאתות ממאירות (סרטן) היה כמעט זהה בין שתי האוכלוסיות. בקרב ערבים, לעומת יהודים, שיעורי התמותה ממחלות לב היו גבוהים פי 1.6, ממחלות כלי דם במוח - פי 1.7, מסוכרת - פי 2.3, וממחלות דרכי הנשימה התחתונות - פי 2.1. שיעור התמותה מכלל הסיבות החיצוניות היה גבוה פי 1.5 בקרב ערבים מבקרב יהודים. מכלל הסיבות החיצוניות ההבדלים הגדולים ביותר בשיעורי התמותה בין יהודים לבין ערבים היו בתאונות דרכים (גבוה פי 3.0 אצל ערבים), ברצח (גבוה פי 4.6 אצל ערבים) ובהתאבדויות (גבוה פי 1.7 אצל יהודים).

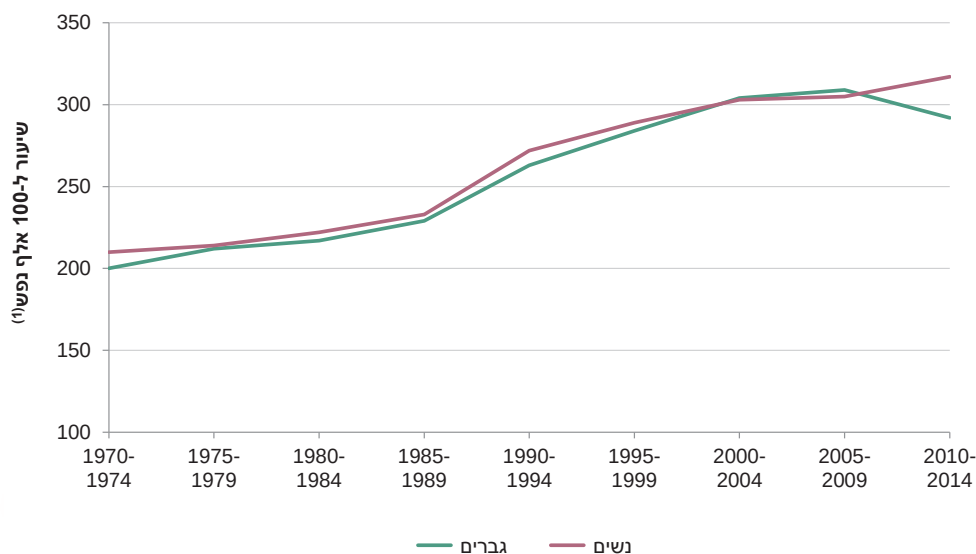
תחלואה בשאתות ממאירות (סרטן)

בשנת 2014 התגלו 16,591 מקרים חדשים של שאתות ממאירות (סרטן) בקרב הנשים ו-13,933 מקרים חדשים של שאתות ממאירות בקרב הגברים. השיעור המתוכנן לגיל של מקרים חדשים של שאתות ממאירות היה גבוה יותר אצל הנשים לעומת הגברים (311 ל-100 אלף נפש לעומת 279 ל-100 אלף נפש, בהתאמה). שיעורי התחלואה עולים עם הגיל, אך בעוד שבגילים צעירים היה שיעור התחלואה גבוה יותר אצל נשים (פי 2.4 בגילים 25-34 ופי 2.8 בגילים 35-44), בגילים 55-64 היו השיעורים דומים אצל הגברים והנשים, ומגיל 65 ומעלה היה השיעור גבוה יותר אצל הגברים (פי 1.5 בגיל 75 ומעלה).

משנות השבעים קיימת מגמת עלייה בתחלואה בשאתות ממאירות בקרב שני המינים, אך בשנים האחרונות נצפית ירידה קלה בשיעור התחלואה בקרב הגברים. בקרב ערבים נצפתה עלייה חדה יותר בשיעור התחלואה מבקרב יהודים. אצל הגברים, שיעור המקרים החדשים של שאתות ממאירות בשנים 2010-2014 לעומת 1970-1974 היה גבוה פי 2.3 בקרב ערבים ופי 1.4 בקרב יהודים. אצל הנשים היה השיעור באותן השנים גבוה פי 3.4 בקרב ערבים ופי 1.4 בקרב יהודים.

מקרים חדשים של שאתות ממאירות (סרטן), לפי מין

2014-1970

מקור הנתונים: משרד הבריאות.

(1) שיעורים מתוקנים לגיל לפי אוכלוסיית תקן העולם של ארגון הבריאות העולמי (WHO).

לאורך השנים נמצאו שיעורים גבוהים יותר של שאתות ממאירות בקרב יהודים מבקרב ערבים, הן אצל גברים והן אצל נשים. עם זאת, הפערים בשיעורים בין שתי קבוצות האוכלוסייה הצטמצמו באופן ניכר - מפי 2.0 אצל גברים יהודים לעומת גברים ערבים בתחילת שנות השבעים לפי 1.3 בשנת 2014, ומפי 3.9 אצל נשים יהודיות לעומת נשים ערביות לפי 1.6 באותן שנים. הירידה בפער משקפת עלייה גדולה יותר בשיעורי התחלואה בקרב ערבים מהעלייה בשיעורי התחלואה בקרב יהודים.

מכלל המקרים החדשים של שאתות ממאירות בשנת 2014, בקרב הגברים היה סרטן הערמונית השכיח ביותר, ואחריו סרטן המעי הגס והחלחולת וסרטן הריאות. בקרב נשים הסרטן השכיח ביותר היה סרטן השד, ואחריו סרטן המעי הגס והחלחולת וסרטן הריאות.

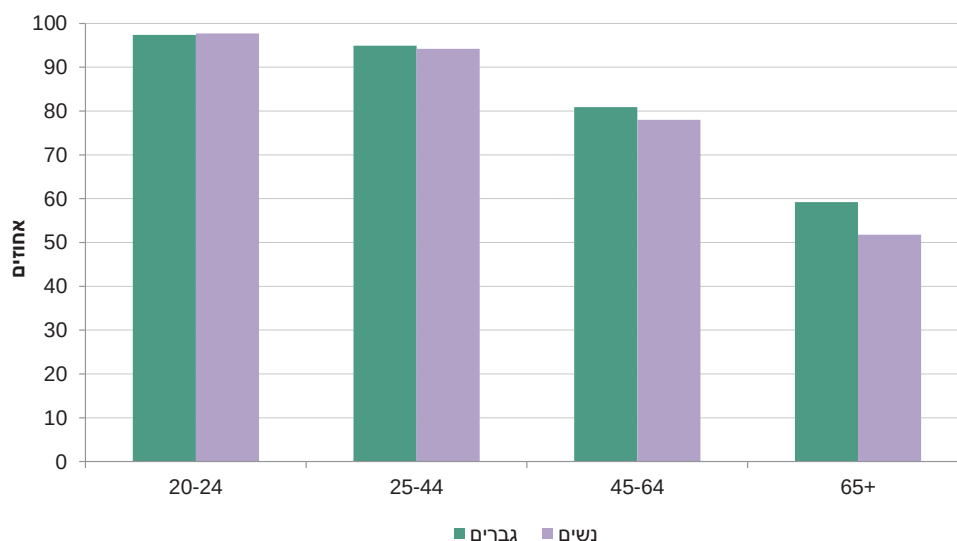
הערכה עצמית של מצב הבריאות

מרבית בני 20 ומעלה מעריכים כי מצב בריאותם טוב מאוד או טוב. בשנת 2016 דיווחו כך 83.7% מהאוכלוסייה (53.2% דיווחו על מצב בריאות טוב מאוד), 85.4% מהגברים ו-81.9% מהנשים. אחוז המעריכים כי מצב בריאותם טוב מאוד או טוב יורד עם הגיל - בקרב בני 65 ומעלה רק כמחצית (55.1%) מעריכים כך את מצב בריאותם, ונשים בקבוצת גיל זו מעריכות כך את מצב בריאותן פחות מגברים (51.8% לעומת 59.2%, בהתאמה).

אחוז המעריכים כי מצב בריאותם טוב מאוד או טוב היה נמוך בקרב ערבים (75.5%) לעומת יהודים (86.0%), הן בקרב נשים (72.3% לעומת 84.8%, בהתאמה) והן בקרב גברים (78.8% לעומת 87.4%, בהתאמה).

בני 20 ומעלה המעריכים כי מצב בריאותם טוב מאוד או טוב, לפי גיל ומין

2016

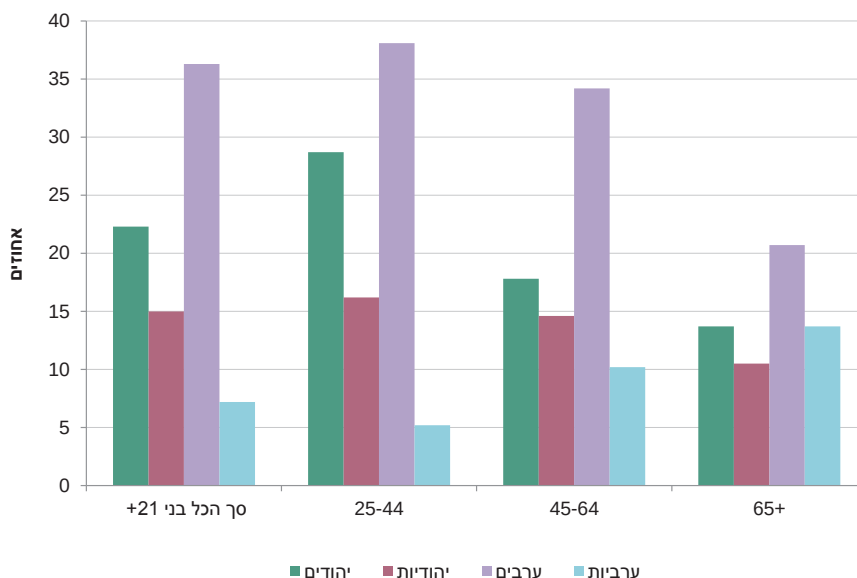
בהשוואה בין-לאומית של הערכת מצב הבריאות (לשנת 2015) הייתה ישראל במקום החמישי ממדינות ה-OECD שמציגות את המדד - 83.9% מבני 20 ומעלה דיווחו על מצב בריאות טוב מאוד או טוב. השיעור בישראל דומה לזה שבאוסטרליה ובאירלנד וגבוה באופן ניכר מהשיעור הממוצע במדינות ה-OECD (68.2%).¹

גורמי סיכון והתנהגויות בריאות

עישון - בשנת 2016 19.6% מבני 21 ומעלה עישנו לפחות סיגריה אחת ביום - 25.3% מהגברים ו-14.1% מהנשים. בקרב ערבים - 36.3% מהגברים ו-7.2% מהנשים עישנו לפחות סיגריה אחת ביום, ובקרב יהודים - 22.3% מהגברים ו-15.0% מהנשים. בכל קבוצות הגיל גברים מעשנים יותר מנשים. כמו כן, גברים ערבים מעשנים יותר מגברים יהודים, ונשים יהודיות מעשנות יותר מנשים ערביות (מלבד בנות 65 ומעלה). עם העלייה בגיל יורד אחוז המעשנים, למעט בקרב נשים ערביות, שאצלן אחוז המעשנות עולה.

בני 21 ומעלה המעשנים, לפי קבוצת אוכלוסייה, מין וגיל

2016⁽¹⁾

מקור הנתונים: משרד הבריאות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, סקר פעילות גופנית 2016.
(1) במדגם הסקר נכללו גם מספרי טלפונים ניידים, בניגוד לסקרים הקודמים, שבהם נכללו מספרי טלפונים ניידים בלבד. לפיכך, לא ניתן להשוות נתוני סקר זה לנתוני הסקרים הקודמים.

1 בישראל המענה לשאלה כולל ארבע אופנויות (ללא אופנות אמצע), בשונה ממרבית מדינות ה-OECD.

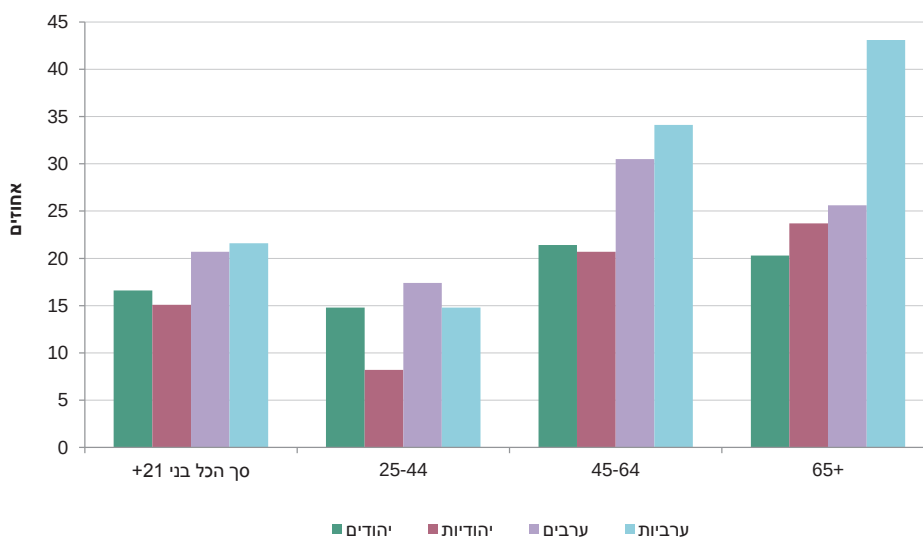
אחוז המעשנים בישראל בשנת 2016 היה גבוה במעט מהאחוז הממוצע במדינות ה-OECD (לשנים 2009-2016, לפי שנת העדכון האחרונה של כל מדינה), 19.6% לעומת 18.8%, בהתאמה, ודומה לאחוז באיטליה.

אחוז הגברים המעשנים בישראל (25.3%) היה גבוה בשתי נקודות האחוז מהאחוז הממוצע במדינות ה-OECD (23.2%) ודומה לאחוז באיטליה ובגרמניה. אחוז הנשים המעשנות בישראל (14.1%) היה נמוך במעט מהאחוז הממוצע במדינות ה-OECD (14.7%) ודומה לאחוז בפינלנד ובלטביה.

השמנה - לפי דיווח עצמי של נתוני משקל וגובה לשנת 2016, יותר ממחצית מבני 21 ומעלה (53.1%) סבלו מעודף משקל ($BMI \geq 25$) או מהשמנת יתר ($BMI \geq 30$). אחוז הסובלים מעודף משקל או מהשמנת יתר היה גבוה יותר בקרב הגברים מבקרב הנשים (59.3% לעומת 46.7%, בהתאמה). אחוז הסובלים מהשמנת יתר בלבד היה 16.6% מכלל האוכלוסייה וגבוה במעט בקרב הגברים (17.4%) מבקרב הנשים (15.7%). בגילים הצעירים, 25-44, אחוז הסובלים מהשמנת יתר היה גבוה בקרב הגברים יותר מבקרב הנשים, ועם העלייה בגיל היה האחוז גבוה בקרב הנשים יותר מבקרב הגברים, במיוחד אצל ערבים. ההבדלים הבולטים הם בקרב יהודים בני 25-44 - אחוז הסובלים מהשמנת יתר היה כמעט כפול בקרב הגברים מבקרב הנשים, ובקרב ערבים בני 65 ומעלה היה האחוז כמעט כפול בקרב הנשים מבקרב הגברים. בקבוצת גיל זו אחוז הנשים הסובלות מהשמנת יתר עלה, ואחוז הגברים הסובלים מהשמנת יתר ירד.

בני 21 ומעלה הסובלים מהשמנת יתר, לפי קבוצת אוכלוסייה, מין וגיל

2016⁽¹⁾

מקור הנתונים: משרד הבריאות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, סקר פעילות גופנית 2016.

(1) במדגם הסקר נכללו גם מספרי טלפונים ניידים, בניגוד לסקרים הקודמים, שבהם נכללו מספרי טלפונים ניחים בלבד. לפיכך, לא ניתן להשוות נתוני סקר זה לנתוני הסקרים הקודמים.

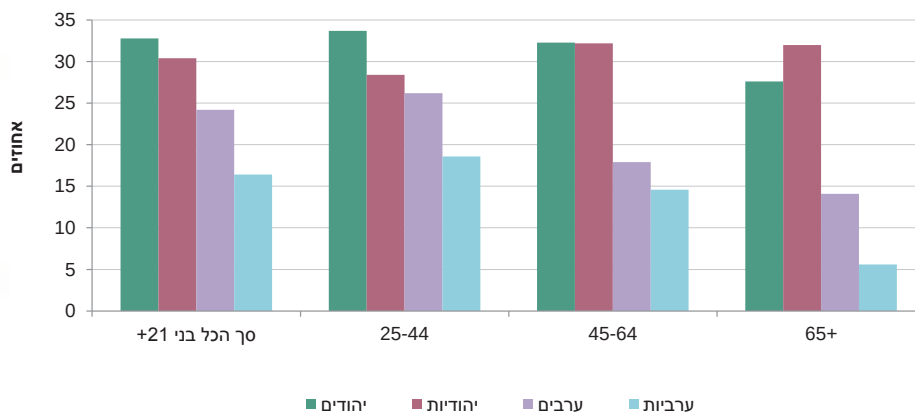

בהשוואה בין-לאומית (לשנים 2012-2016) נמצא כי ברוב מדינות ה-OECD, בין 45% ל-65% מהאוכלוסייה סובלים מעודף משקל או מהשמנת יתר. בישראל האחוז גבוה במעט מהממוצע במדינות ה-OECD (53.1% לעומת 51.8%, בהתאמה) ודומה לאחוז בפולין, באירלנד ובפורטוגל. האחוז בישראל גבוה מהממוצע הן בקרב הגברים (59.3% ו-58.1%, בהתאמה) והן בקרב הנשים (46.7% ו-45.9%, בהתאמה). בהשוואה בין-לאומית של נתוני השמנת יתר בלבד, נמצא כי ברוב המדינות סובלים מהשמנת יתר בין 10% ל-30% מהאוכלוסייה. האחוז בישראל (16.6%) נמוך במעט מהממוצע במדינות ה-OECD (17.2%) ודומה לאחוז בפורטוגל, בספרד ובפולין. אחוז הנשים הסובלות מהשמנת יתר בישראל (15.7%) נמוך במעט מהממוצע במדינות ה-OECD (17.3%), ואילו אחוז הגברים הסובלים מהשמנת יתר בישראל (17.4%) כמעט זהה לממוצע במדינות אלו (17.1%).

פעילות גופנית - לפי ארגון הבריאות העולמי, מומלץ לבצע פעילות גופנית מתונה של לפחות 150 דקות מצטברות בשבוע או פעילות מאומצת של לפחות 75 דקות מצטברות בשבוע, או לשלב ביניהן. בשנת 2016 29.5% מבני 21 ומעלה עסקו בפעילות גופנית במידה המומלצת. אחוז העוסקים בפעילות גופנית היה גבוה במעט בקרב גברים מבקרב נשים (31.2% לעומת 28.0%, בהתאמה) וגבוה יותר בקרב יהודים מבקרב ערבים (בשני המינים). נמצא כי אחוז העוסקים בפעילות גופנית לפי גיל שונה בין שתי קבוצות האוכלוסייה. בקרב ערבים האחוז יורד בהדרגה עם הגיל הן אצל הגברים (26.2% מבני 25-44 לעומת 14.1% מבני 65 ומעלה) והן אצל הנשים (18.6% מבנות 25-44 לעומת 5.6% מבנות 65 ומעלה). בקרב גברים יהודים אחוז העוסקים בפעילות גופנית יורד מעט עם הגיל (33.7% מבני 25-44 לעומת 27.6% מבני 65 ומעלה), ואילו בקרב נשים יהודיות האחוז עולה במעט עם הגיל (28.4% מבנות 25-44 לעומת 32.0% מבנות 65 ומעלה).

בני 21 ומעלה העוסקים בפעילות גופנית, לפי קבוצת אוכלוסייה, מין וגיל

(1) 2016

מקור הנתונים: משרד הבריאות, המרכז הלאומי לבקרת מחלות, סקר פעילות גופנית 2016.

(1) במדגם הסקר נכללו גם מספרי טלפונים ניידים, בניגוד לסקרים הקודמים, שבהם נכללו מספרי טלפונים ניחים בלבד. לפיכך, לא ניתן להשוות נתוני סקר זה לנתוני הסקרים הקודמים.

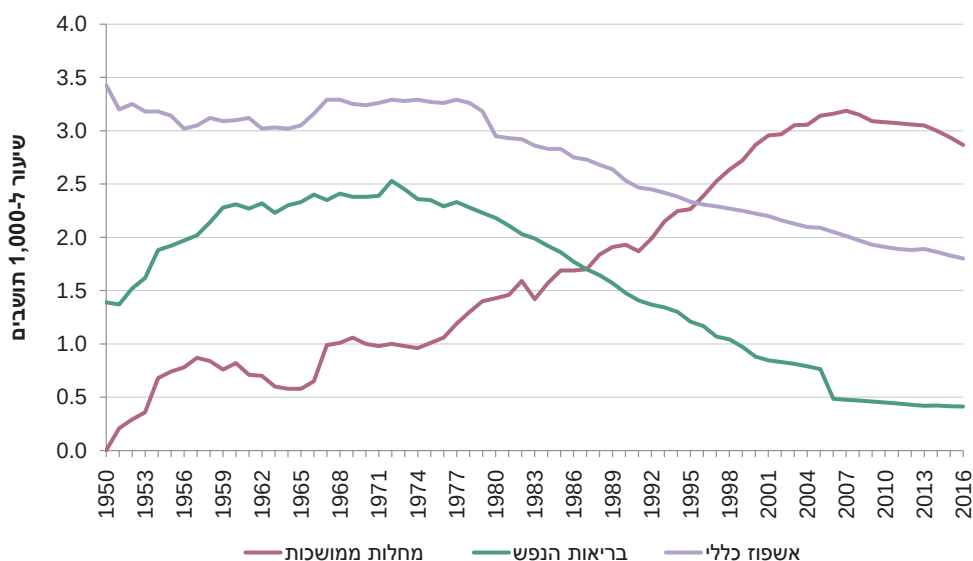
משאבים פיזיים במערכת הבריאות

בשנת 2016 פעלו בישראל 339 בתי חולים - 44 לאשפוז כללי, 12 לבריאות הנפש, 281 למחלות ממושכות ו-2 לשיקום.

בסוף שנת 2016 היו בבתי החולים 44,717 מיטות אשפוז - 15,556 לאשפוז כללי, 3,567 לבריאות הנפש, 24,747 למחלות ממושכות ו-847 לשיקום. שיעור המיטות לאשפוז כללי ושיעור המיטות לבריאות הנפש ל-1,000 תושבים נמצאים במגמת ירידה ניכרת משנות השמונים, אך בשנים האחרונות היא התמתנה. שיעור המיטות למחלות ממושכות נמצא במגמת עלייה מתמדת, אך בשנים האחרונות נראה כי הוא התייצב ואף ירד במעט.

מיטות בבתי חולים, לפי סוג אשפוז

2016-1950

בהשוואה בין-לאומית, שיעור המיטות לאשפוז כללי (כולל מיטות לבריאות הנפש) בישראל בשנת 2016 היה 2.3 ל-1,000 תושבים - נמוך מהשיעור במרבית מדינות ה-OECD (לשנים 2013-2016). השיעור בישראל היה נמוך מהממוצע במדינות אלו (3.6) וזהו לשיעור בממלכה המאוחדת ובשוודיה. רק בשלוש מדינות שיעור המיטות לאשפוז כללי (ובריאות הנפש) היה נמוך משיעור זה בישראל. ראוי לציין שאוכלוסיית ישראל צעירה יותר מרוב האוכלוסיות במדינות ה-OECD, ועובדה זו מפחיתה את הצורך במיטות אשפוז.

בשנת 2016 תפוסת המיטות במחלקות האשפוז הכללי הייתה 93.4%, ותפוסת המיטות במחלקות הפנימיות הייתה 98.9%. בהשוואה בין-לאומית של תפוסת המיטות במחלקות האשפוז הכללי (לשנת 2015) ישראל מדורגת במקום השני (94.0%), אחרי אירלנד (94.7%). האחוז בישראל גבוה בהרבה מהממוצע במדינות ה-OECD, שהוא 74.7% בלבד.

בשנת 2016 היו בישראל 83 מכשירי טומוגרפיה ממוחשבת - CT (שיעור של 9.6 למיליון תושבים) ו-42 מכשירי דימות בתהודה מגנטית - MRI (שיעור של 4.9 למיליון תושבים). בהשוואה בין-לאומית לשנת 2015 השיעור של מכשירי CT בישראל היה נמוך באופן ניכר מהשיעורים במרבית מדינות ה-OECD (רק בשלוש מדינות היה השיעור נמוך מהשיעור בישראל), ונמוך מהשיעור הממוצע שלהן - 25.6 למיליון תושבים. גם השיעור של מכשירי MRI בישראל היה נמוך מהשיעורים ברוב המדינות (רק בשתי מדינות היה השיעור נמוך מהשיעור בישראל) ומהשיעור הממוצע שלהן - 15.5 למיליון תושבים. יפן היא המדינה שבה השיעורים הגבוהים ביותר של מכשירי CT ו-MRI למיליון תושבים, ואילו מקסיקו היא המדינה שבה השיעורים הנמוכים ביותר של מכשירים אלו.

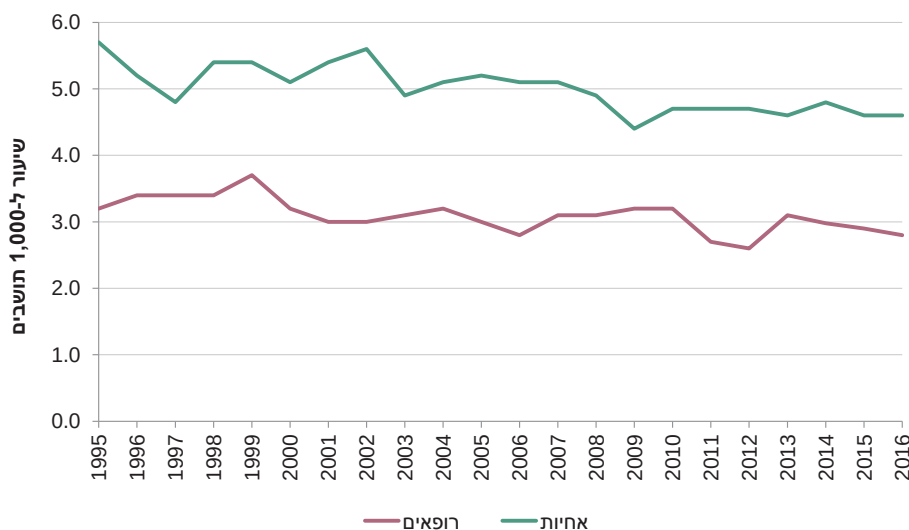
כוח אדם במקצועות הבריאות

בשנת 2016 היו בסך הכל כ-202,800 מועסקים בשירותי בריאות. בשנה זו הועסקו כ-28,300 רופאים (שיעור של 3.3 ל-1,000 תושבים), וכ-27,300 מהם הועסקו בשירותי בריאות (שיעור של 3.2 ל-1,000 תושבים). בשנה זו היו כ-36,240 רופאים בעלי רישיון לעסוק ברפואה, אך חלקם (כ-11%) שהו בחו"ל וחלקם לא הועסקו כלל או לא הועסקו בשירותי בריאות. כמו כן, בשנת 2016 הועסקו כ-41,600 אחיות (כולל אחים) (שיעור של 4.8 ל-1,000 תושבים), וכ-36,300 מהן הועסקו בשירותי בריאות (שיעור של 4.2 ל-1,000 תושבים). בשנה זו היו כ-64,120 אחיות בעלות הכשרה בסיסית.

חלקם של בני 65 ומעלה בקרב בעלי רישיון לעסוק ברפואה היה 26.8% בשנת 2016 לעומת 12.7% בשנת 2000. חלקם של בני 65 ומעלה בקרב בעלי הכשרה בסיסית היה 21.6%, לעומת 8.0% בשנת 2000.

רופאים ואחיות מועסקים, עד גיל 65

2016-1995

מכלל הרופאים שהועסקו בשירותי בריאות, 56.0% היו גברים ו-44.0% היו נשים. במשך השנים חלה עלייה באחוז הנשים מכלל הרופאים המועסקים (37.0% רופאות בשנת 2000). מכלל האחיות בשירותי בריאות, 86.0% היו נשים ו-14.0% היו גברים.

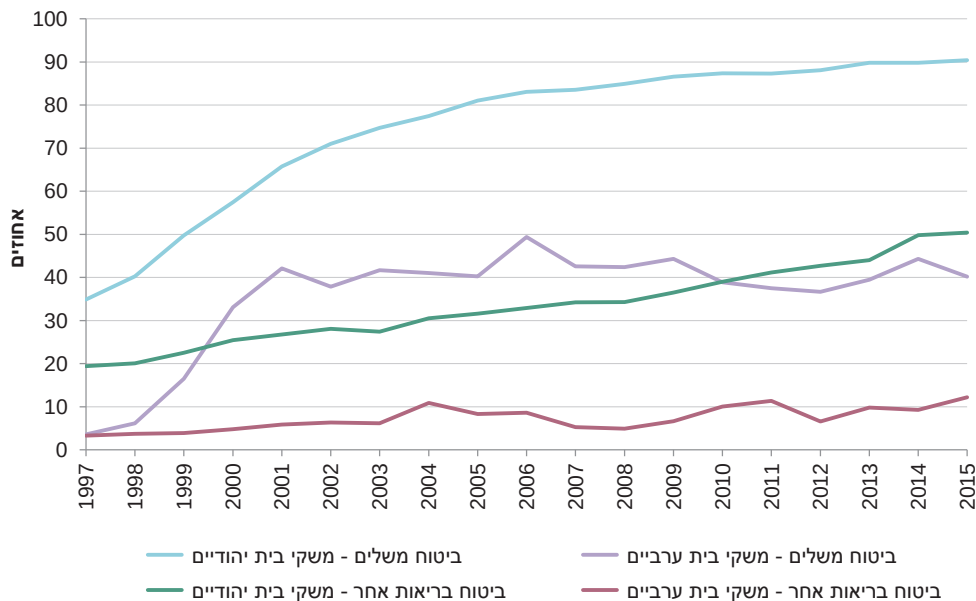
בהשוואה בין-לאומית (לשנים 2013-2016) שיעור הרופאים המועסקים בישראל בשנת 2016 (3.3 ל-1,000 תושבים) היה זהה לשיעור הממוצע במדינות ה-OECD ודומה לשיעור בפינלנד, בלטיביה ובאסטוניה. שיעור הרופאים בישראל יציב למדי בעשור האחרון. גם שיעור האחיות המועסקות בישראל יציב בשנים האחרונות, אך בשנת 2016 הוא היה כמחצית מהשיעור הממוצע במדינות ה-OECD - 9.5 ל-1,000 תושבים (השוואה בין-לאומית לשנים 2014-2016) ודומה לשיעור בלטיביה, בפולין ובספרד.

ביטוחי בריאות

במשך השנים חלה עלייה ניכרת באחוז משקי הבית שיש להם ביטוח משלים, ובשנת 2015 הוא הגיע ל-83.1%, פי 2.6 מבשנת 1997 (שנתיים לאחר החלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי). בקרב משקי בית יהודיים הגיע האחוז ל-90.4% - פי 2.6 מבשנת 1997. בקרב משקי בית ערביים היה האחוז נמוך יותר, 40.2%, אך גדול פי 11.2 מבשנת 1997. אמנם אחוז משקי הבית הערביים שיש להם ביטוח משלים נמוך בהרבה מהאחוז בקרב משקי הבית היהודיים, אך הפער ביניהם הצטמצם במשך השנים (מפי 9.7 בשנת 1997 לפי 2.3 בשנת 2015). אחוז משקי הבית הערביים שיש להם ביטוח משלים עלה מאוד בשנים הראשונות לאחר החלת החוק, ומשנת 2001 כמעט לא חל בו שינוי. לעומת זאת, באחוז משקי הבית היהודיים שיש להם ביטוח משלים חלה עלייה מתמדת, אם כי היא התמתנה בשנים האחרונות. במשך השנים חלה עלייה ניכרת באחוז משקי הבית שדיווחו על הוצאה בגין ביטוח בריאות פרטי (אחר), ובשנת 2015 הוא הגיע ל-44.6% (פי 2.5 מבשנת 1997). אחוז משקי הבית היהודיים שדיווחו על הוצאה בגין ביטוח בריאות פרטי היה גבוה כל השנים מאחוז משקי הבית הערביים שדיווחו על הוצאה זו, ובשנת 2015 הוא הגיע ל-50.4% לעומת 12.2%, בהתאמה (פי 4.1).

משקי בית שיש להם הוצאה בגין ביטוח בריאות, לפי סוג ביטוח וקבוצת אוכלוסייה

2015-1997

4 חינוך והשכלה

חינוך מאפשר לאדם לממש את יכולותיו ומאפשר למדינה להשביח את ההון האנושי שלה ובכך למצות את הפוטנציאל האנושי שבה.

הנתונים מספקים מידע על היקף החינוך, על נגישותו ועל תרומתו לאדם ולחברה. נתונים אלו מסייעים בקבלת החלטות - הן של מוסדות והן של פרטים. לנושא החינוך ארבעה חלקים: הוצאה לחינוך; מערכת החינוך (תלמידים ועובדי הוראה); השכלה גבוהה והכשרה מקצועית; נושאים מיוחדים בחינוך והשכלה.¹

נתונים נבחרים, 2016

מקבלי תארים מכל המוסדות להשכלה גבוהה

76.0 אלף

מהם:

תואר ראשון

50.8 אלף

תואר שני

22.6 אלף

תואר שלישי

1.6 אלף

תלמידים בחינוך על-תיכון (לא-אקדמי)

62.6 אלף

תלמידים בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה (2015)

47.0 אלף

נשירה ממערכת החינוך

13.6 אלף

מתלמידי כיתות ז-יב נשרו מהמערכת ולא עברו למסגרת חלופית

נבחנים בבחינות הבגרות

74.7%

מהנבחנים היו זכאים לתעודת בגרות

השכלה גבוהה והכשרה מקצועית

סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך

268.2 אלף

מהם:

197.4 אלף לתואר ראשון

58.3 אלף לתואר שני

11.0 אלף לתואר שלישי

סטודנטים באוניברסיטה הפתוחה

46.2 אלף

מהם:

42.7 אלף לתואר ראשון

2.9 אלף לתואר שני

הוצאה לאומית לחינוך

94.8

מיליארד ש"ח

שהם:

7.8% מהתמ"ג

מערכת החינוך

בתי ספר

תלמידים

1.714 מיליון

בחינוך היסודי

1.001 מיליון

בחינוך העל-יסודי

712.9 אלף

עובדי הוראה

148.1 אלף

מעונות יום

וגנים עירוניים וציבוריים

ילדים בני 2-6

532 אלף

גננות בגנים

16.8 אלף

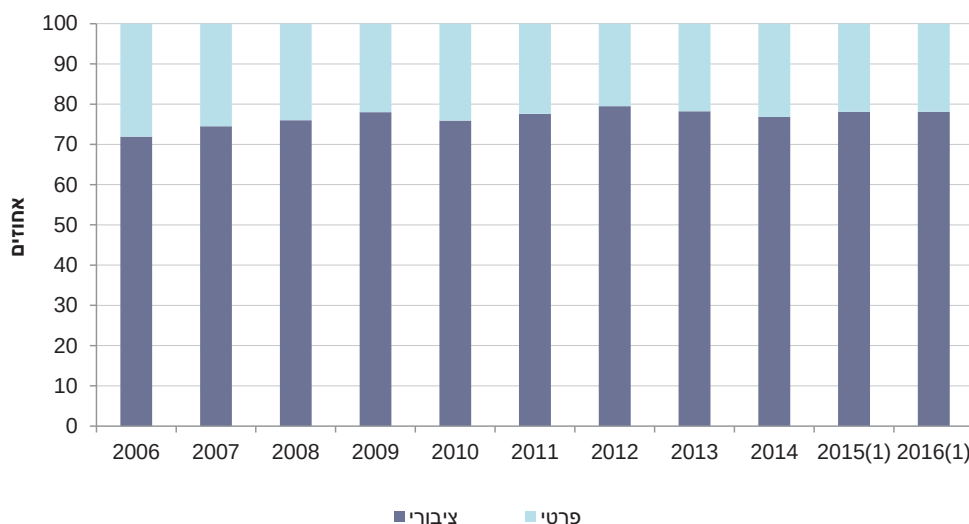
¹ שנת לימודים מתחילה בסוף שנה לועזית אחת ומסתיימת באמצע השנה הלועזית שאחריה (לדוגמה: שנת הלימודים תשע"ז החלה בסוף שנת 2015 והסתיימה באמצע שנת 2016). לשם הבהירות, שנות הלימודים מוצגות לפי השנה הלועזית העוקבת, למשל תשע"ז - 2016. הנושאים שבהם הנתונים מתייחסים לשנים לועזיות, ולא לשנות לימודים, הם הוצאה לאומית לחינוך, הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך, נבחנים בבחינות הבגרות, קורסים בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה, סקר מיומנויות של האוכלוסייה הבוגרת בישראל ושכר עובדי הוראה.

הוצאה לחינוך

הוצאה לאומית לחינוך

בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה הלאומית לחינוך¹ ב-94.8 מיליארד ש"ח, שהם 7.8% מהתמ"ג. 78.1% מההוצאה היו במימון ציבורי (ממשלה, רשויות מקומיות ומלכ"רים), ו-21.9% - במימון פרטי (משקי בית ותרומות מחו"ל).

הוצאה לאומית לחינוך, לפי מגזר מממן
2016-2006

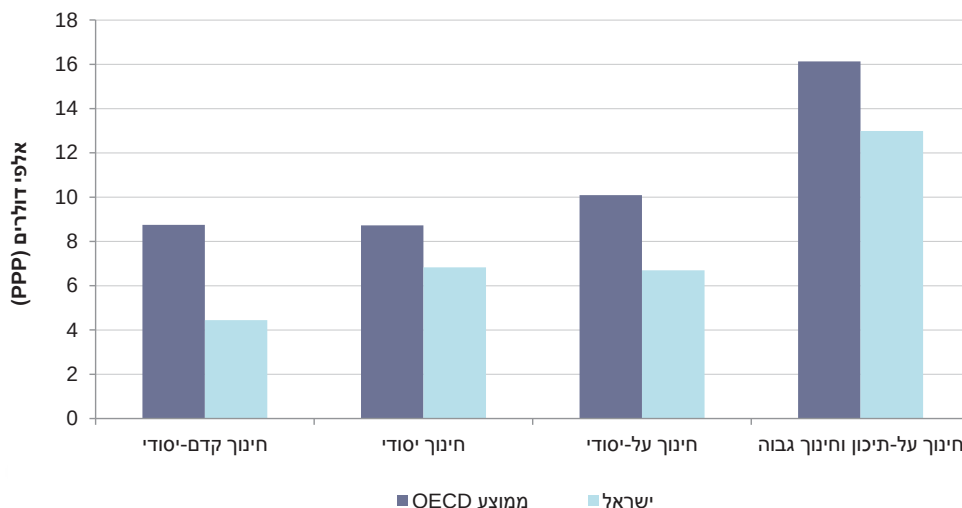
(1) נתונים ארעיים.

1 בהוצאה הלאומית לחינוך נכללות ההוצאות השוטפות בכל מוסדות החינוך הציבוריים והפרטיים (מחינוך קדם-יסודי ועד להשכלה גבוהה), הוצאות משקי בית לשיעורים פרטיים, לספרי לימוד וכדומה, וכן הוצאות לבניית מוסדות חינוך חדשים ולרכישת ציוד (השקעות בנכסים קבועים).

ישראל נמנית עם המדינות שבהן ההוצאה הלאומית לחינוך כאחוז מהתמ"ג (לא כולל חינוך קדם-יסודי בגילי 0-3 ותכניות לימוד אחרות) היא מהגבוהות במדינות ה-OECD. בשנת 2014 ההוצאה הלאומית לחינוך כאחוז מהתמ"ג בישראל הייתה גבוהה במיוחד - 6.6%, לעומת הממוצע במדינות ה-OECD - 5.8%.

השוואת ההוצאה הממוצעת לחינוך לתלמיד במחירים בין-לאומיים קבועים (במונחי שווי כוח הקנייה: PPP – Purchasing Power Parity) מראה כי בכל דרגי החינוך הייתה ההוצאה בישראל נמוכה מההוצאה הממוצעת במדינות ה-OECD. בבחינת פערים אלו יש להביא בחשבון שאחוז הצעירים בישראל גבוה מהאחוז הממוצע במדינות ה-OECD.

הוצאה ממוצעת לחינוך לתלמיד במוסדות ציבוריים ובמוסדות פרטיים בישראל ובמדינות ה-OECD (ממוצע), לפי דרג חינוך 2014

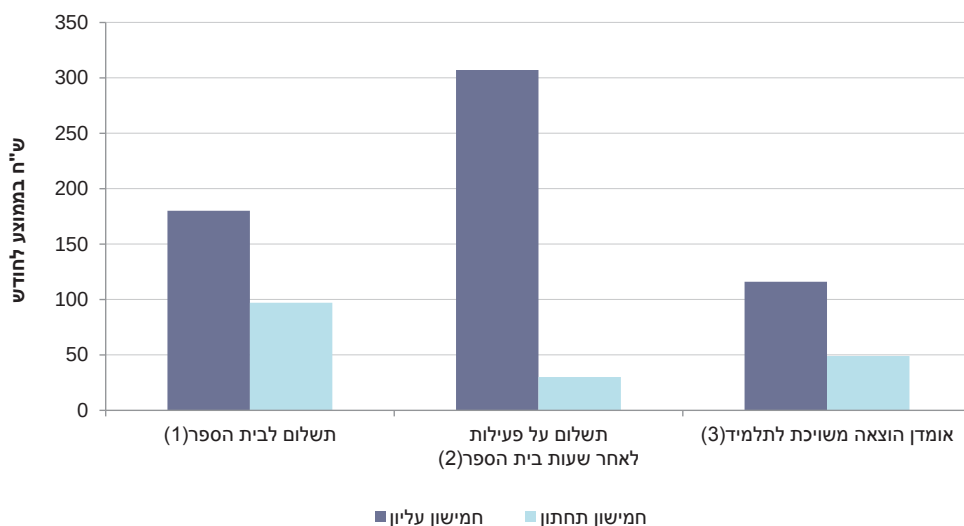

מקור הנתונים: OECD, Education at a Glance 2017

הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך

ההוצאה הפרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך בשנת 2014 הייתה 328 ש"ח למשק בית בממוצע לחודש. בחלוקת משקי הבית לחמישוניים, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, נמצא כי בחמישון העליון הגיעה ההוצאה ל-603 ש"ח בממוצע לחודש, ואילו בחמישון התחתון - ל-176 ש"ח בממוצע לחודש.

הוצאה פרטית לתלמיד עבור שירותי חינוך, לפי חמישון הכנסה של משק הבית 2014

- (1) כולל תשלום חובה ותשלום רשות.
 (2) כולל הוצאות עבור חוגים, שיעורים פרטיים ומבחנים.
 (3) כולל הוצאות לרכישת ספרים ומחברות, כלי כתיבה, מחשב וציוד נלווה, שירותי אינטרנט ומינוי לספרייה.

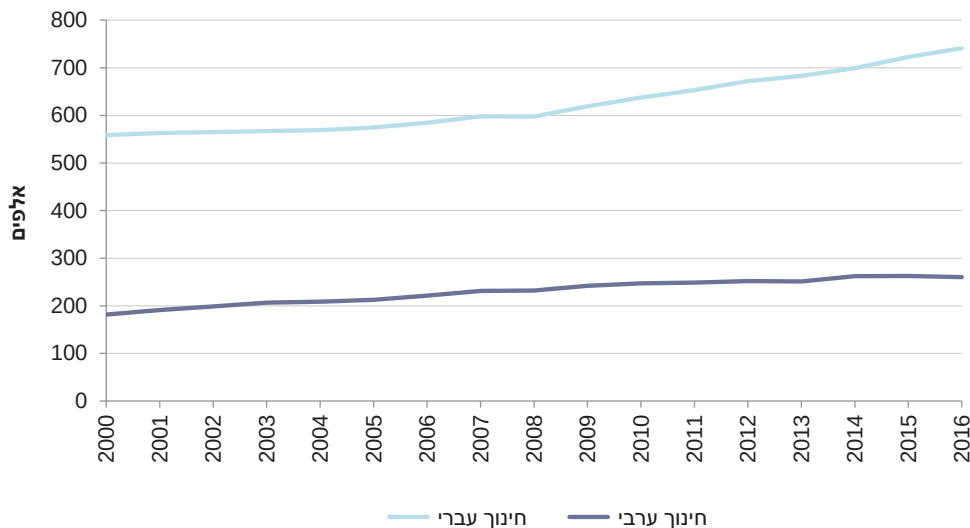
מערכת החינוך

בשנת 2016 למדו בבתי הספר היסודיים והעל-יסודיים 1.714 מיליון תלמידים, ולימדו בהם 148.1 אלף עובדי הוראה. נוסף על כך, במעונות היום ובגנים העירוניים והציבוריים היו בשנה זו 532 אלף ילדים בני 2-6, ובגנים העירוניים והציבוריים - 16.8 אלף גננות.

חינוך יסודי

בשנת 2016 למדו 1.001 מיליון תלמידים בבתי ספר יסודיים (74.0% בחינוך העברי ו-26.0% בחינוך הערבי). בשנים 2000-2016 נצפתה מגמת עלייה במספר התלמידים, הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי (ב-32.6% וב-43.4%, בהתאמה). אולם בשנים האחרונות (2014-2016) מספר התלמידים בחינוך הערבי היה יציב, ואילו מספר התלמידים בחינוך העברי עלה ב-6.0%.

תלמידים בחינוך היסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי
2016-2000

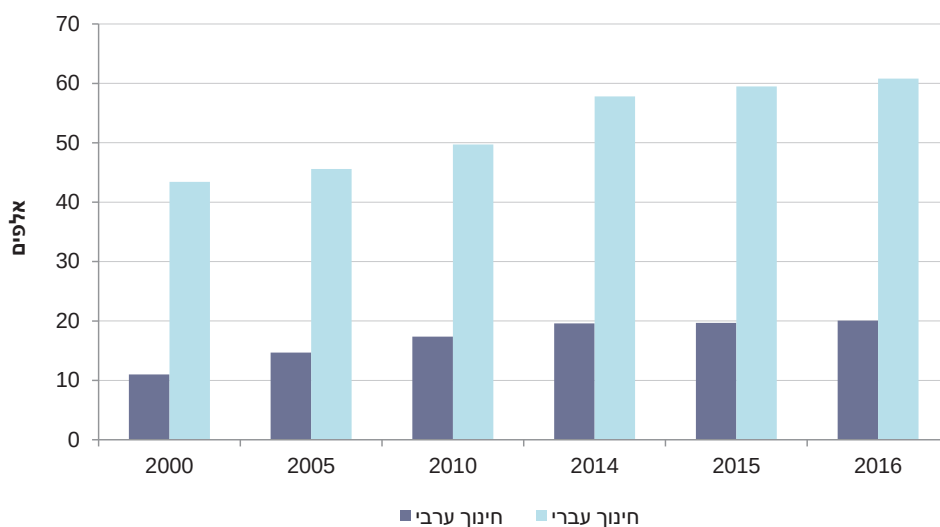

פיקוח בחינוך העברי - בחינוך העברי שלושה זרמים עיקריים: ממלכתי, ממלכתי-דתי וחרדי. רוב תלמידי החינוך העברי לומדים בבתי ספר שבפיקוח הממלכתי, אך בין השנים 2000 ו-2016 ירד חלקם מ-60.4% ל-52.1%. באותן השנים אחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר בפיקוח הממלכתי-דתי היה יציב (19.2% ו-18.4%, בהתאמה), ואילו אחוז התלמידים שלמדו בבתי ספר בפיקוח החרדי עלה מ-20.4% ל-29.5%.

תלמידים עם צרכים מיוחדים - מכלל התלמידים שלמדו בבתי ספר יסודיים בשנת 2016, 11.3% היו עם צרכים מיוחדים (113.6 אלף תלמידים, מהם 14.7 אלף בבתי ספר מיוחדים). ל-56.2% מתלמידים אלו הייתה לקות למידה, ל-11.4% הפרעות התנהגותיות, ל-6.9% עיכוב שפתי, ול-5.3% אוטיזם.

עובדי הוראה - בשנת 2016 לימדו בבתי ספר יסודיים 80.9 אלף עובדי הוראה (75.2% בחינוך העברי ו-24.8% בחינוך הערבי). בין השנים 2000 ו-2016 עלה מספרם בחינוך העברי ב-40.0%, ואילו בחינוך הערבי נרשמה בו עלייה ניכרת של 82.4%.

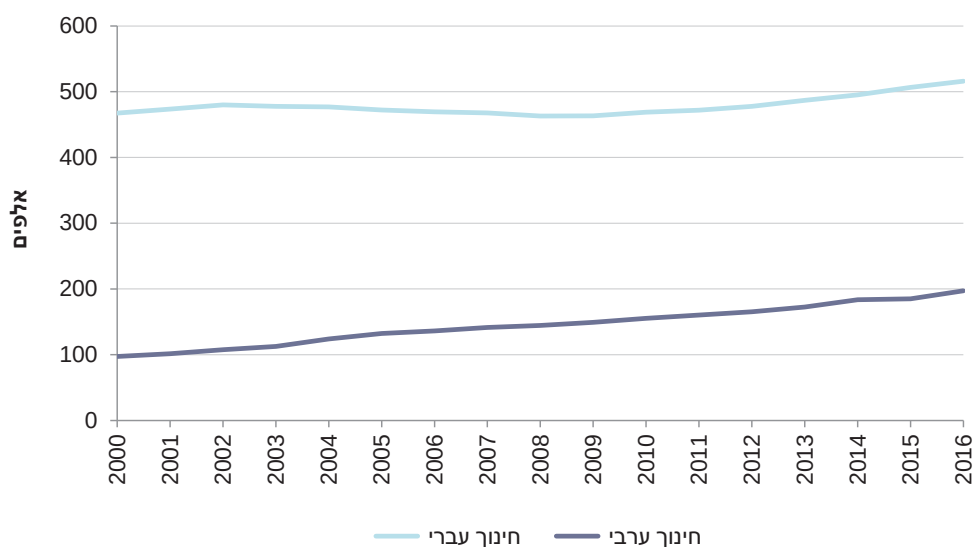
עובדי הוראה בחינוך היסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי
שנים נבחרות

חינוך על-יסודי

בשנת 2016 למדו 712.9 אלף תלמידים בבתי ספר על-יסודיים (72.4% בחינוך העברי ו-27.6% בחינוך הערבי). בין השנים 2000 ו-2016 עלה במתינות מספר התלמידים בחינוך העברי (10.4%). לעומת זאת, בשנים אלו הוכפל מספר התלמידים בחינוך הערבי (עלייה של 102.3%).

תלמידים בחינוך העל-יסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי
2016-2000

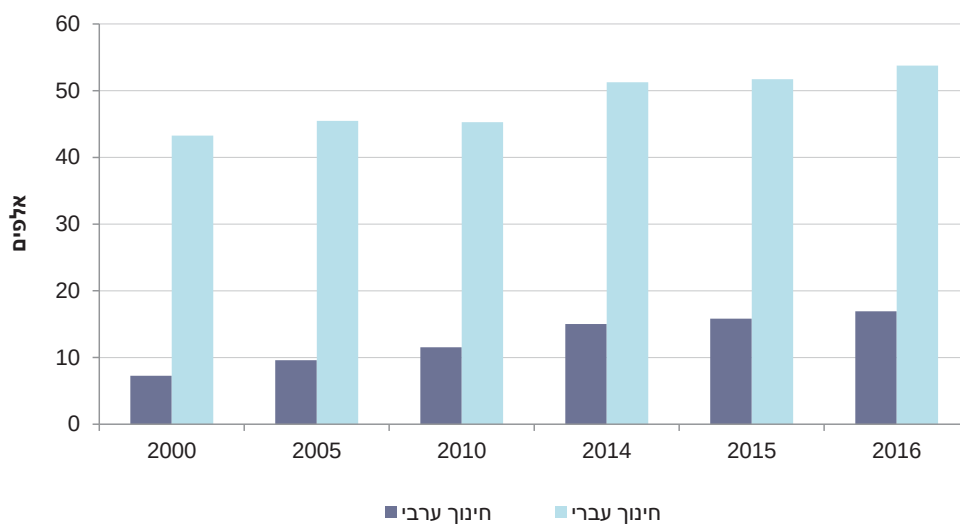
תלמידים עם צרכים מיוחדים - מכלל התלמידים שלמדו בבתי הספר העל-יסודיים בשנת 2016, 9.6% היו עם צרכים מיוחדים (68.4 אלף תלמידים, מהם 10.8 אלף בבתי ספר מיוחדים). ל-64.2% מתלמידים אלו הייתה לקויות למידה, ל-13.3% הפרעות התנהגותיות, ל-5.1% אוטיזם, ול-4.3% משכל גבולי.

נשירה ממערכת החינוך - מתוך כלל תלמידי כיתות ז-יב במערכת החינוך, 17.7 אלף נשרו במהלך שנת 2016 או במעבר לשנת 2017.¹ 13.6 אלף מהתלמידים שנשרו לא עברו למסגרת חלופית, וחלקם בקרב כלל תלמידי כיתות ז-יב היה 1.8% (1.6% מתלמידי החינוך העברי לעומת 3.3% מתלמידי החינוך הערבי).

1 הואיל ואין נתונים זמינים על מוסדות חינוך רבים במזרח ירושלים, הנתון אינו כולל תלמידים ערבים תושבי העיר.

עובדי הוראה - בשנת 2016 לימדו בחינוך העל-יסודי 70.7 אלף עובדי הוראה (76.0% בחינוך העברי ו-24.0% בחינוך הערבי). בשנים 2000-2016 עלה מספרם בחינוך העברי ב-24.3%, ואילו בחינוך הערבי נרשמה בו עלייה ניכרת של 132.7%.

עובדי הוראה בחינוך העל-יסודי - חינוך עברי וחינוך ערבי שנים נבחרות

זכאים לתעודת בגרות - בשנת 2016 74.7% מהנבחנים בבחינות הבגרות היו זכאים לתעודה. אחוז הזכאים בחינוך העברי (78.8%) היה גבוה בהרבה מבחינוך הערבי (62.7%). בחינוך העברי אחוז הזכאים בפיקוח החרדי (35.8%) היה נמוך מאחוז הזכאים בשני הזרמים האחרים (82.8% בפיקוח הכללי ו-80.4% בפיקוח מינהל החינוך הדתי).

זכאים לתעודת בגרות מהנבחנים - חינוך עברי וחינוך ערבי שנים נבחרות

השכלה גבוהה והכשרה מקצועית

בשנת 2016 יותר מ-400 אלף איש למדו לתואר אקדמי, לתעודה על-תיכונית (לא-אקדמית) או בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה.

מערכת ההשכלה הגבוהה כללה בשנת 2016 268.2 אלף סטודנטים באוניברסיטאות, במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך (197.4 אלף למדו לתואר ראשון, 58.3 אלף - לתואר שני, 11.0 אלף - לתואר שלישי ו-1.4 אלף - לתעודה אקדמית). נוסף עליהם למדו 46.2 אלף סטודנטים באוניברסיטה הפתוחה (42.7 אלף - לתואר ראשון, 2.9 אלף - לתואר שני ו-0.6 אלף - לתעודה אקדמית). בשנת 2016 היו 76.0 אלף מקבלי תארים מכל המוסדות להשכלה גבוהה (מהם 50.8 אלף מקבלי תואר ראשון, 22.6 אלף מקבלי תואר שני, 1.6 אלף מקבלי תואר שלישי ו-1.0 אלף מקבלי תעודה אקדמית). בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) למדו בשנת 2016 62.6 אלף תלמידים.

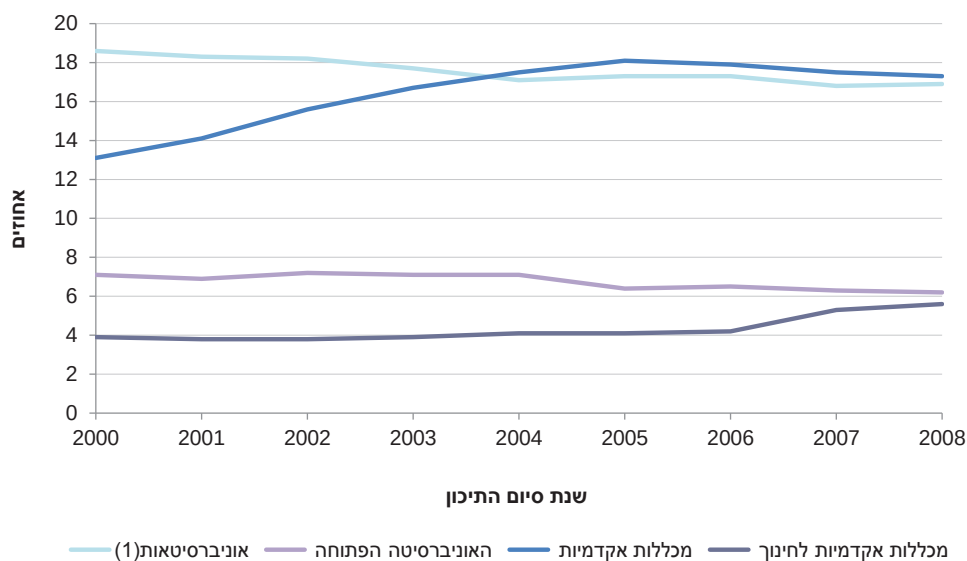
47.0 אלף תלמידים למדו בשנת 2015 בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה.

המשך ללימודים גבוהים (תואר ראשון)

בשנים האחרונות חלה עלייה באחוז מסיימי התיכון שהמשיכו ללימודים גבוהים (תואר ראשון) בתוך שמונה שנים מסיום התיכון (עבור מסיימי תיכון בשנת 2008 - מעקב עד 2016). אחוז הממשיכים ללימודים גבוהים בקרב מסיימי תיכון בשנת 2008 היה גבוה מהאחוז בקרב מסיימי תיכון בשנת 1993 (45.9% לעומת 41.8%, בהתאמה).

בחינת המשך הלימודים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה מצביעה על ירידה באחוז הממשיכים ללימודים באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה) - מ-18.6% בקרב מסיימי תיכון בשנת 2000 ל-16.9% בקרב מסיימי תיכון בשנת 2008. לעומת זאת, באחוז הממשיכים ללימודים במכללות האקדמיות חלה עלייה ניכרת (מ-13.1% ל-17.3%, בהתאמה).

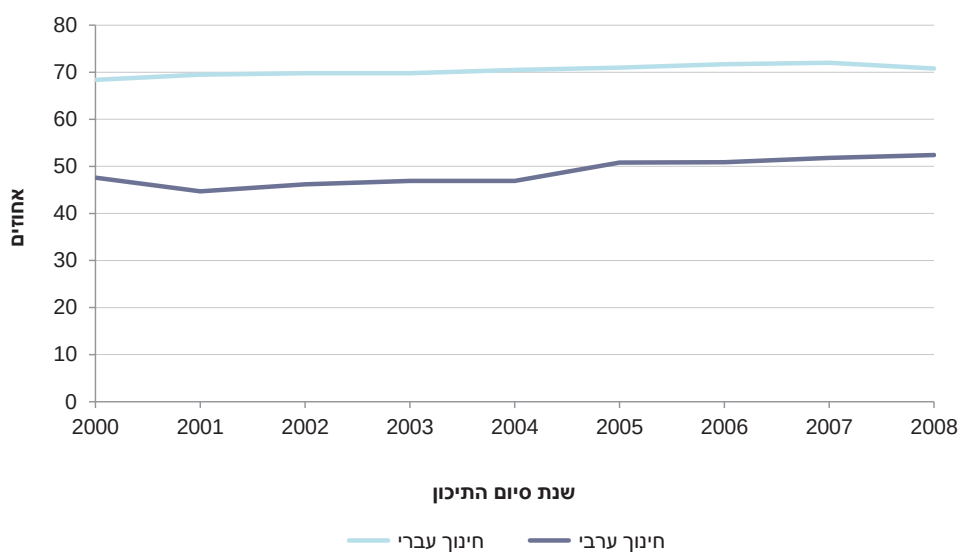
מסיימי תיכון שהמשיכו ללימודי תואר ראשון
בתוך שמונה שנים מסיום התיכון (מעקב עד 2016),
לפי שנת סיום התיכון וסוג מוסד להשכלה גבוהה
2008-2000

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

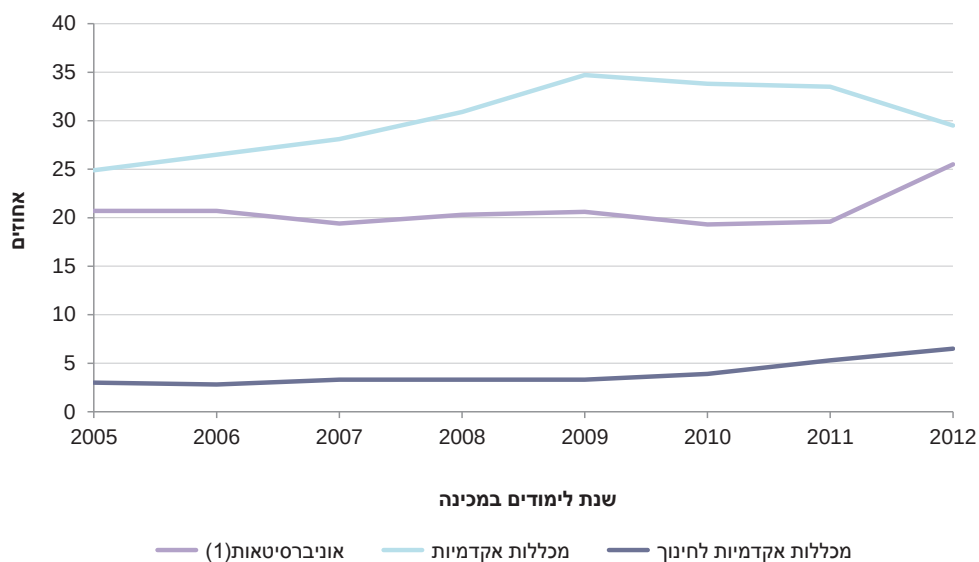
בקרב מסיימי תיכון בשנת 2008 נמצא פער גדול בין החינוך העברי לחינוך הערבי באחוז **הזכאים לתעודת בגרות** שהמשיכו ללימודים גבוהים (70.8% ו-52.4%, בהתאמה). עם זאת, בהשוואה למחזורי סיום קודמים הפער הצטמצם.

**מסיימי תיכון הזכאים לתעודת בגרות שהמשיכו ללימודי תואר ראשון
בתוך שמונה שנים מסיום התיכון (מעקב עד 2016),
לפי שנת סיום התיכון - חינוך עברי וחינוך ערבי
2008-2000**

בקרב תלמידי מכינות קדם-אקדמיות, אחוז הממשיכים ללימודים גבוהים בתוך שלוש שנים עלה בשנים 2012-2005 (מעקב עד 2015) מ-48.5% ל-61.4%. האחוז עלה בכל סוגי המוסדות להשכלה גבוהה.

תלמידי מכינות קדם-אקדמיות שהמשיכו ללימודי תואר ראשון בתוך שלוש שנים (מעקב עד 2015), לפי שנת לימודים במכינה וסוג מוסד להשכלה גבוהה 2012-2005

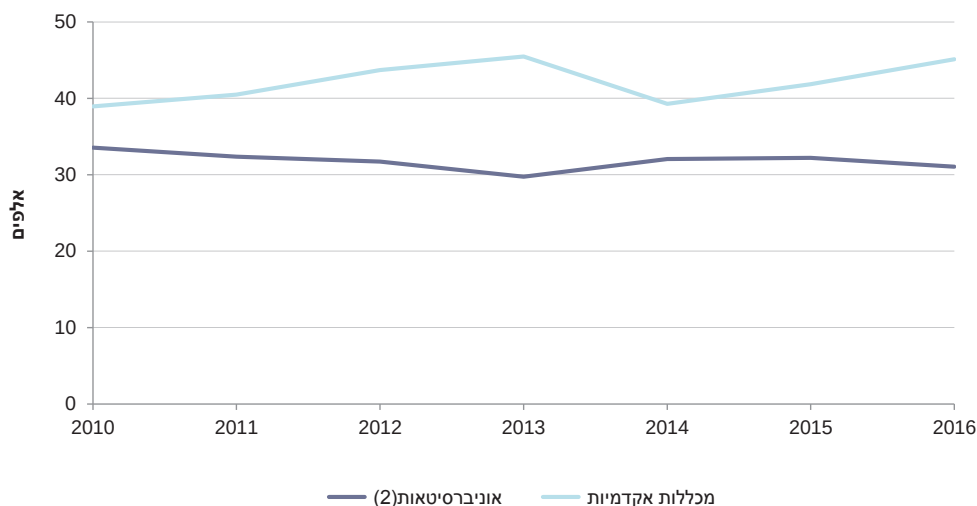
(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

תואר ראשון

מועמדים ללימודי תואר ראשון - בשנת 2016 נרשמו 31.0 אלף מועמדים ללימודי תואר ראשון באוניברסיטאות ו-45.1 אלף מועמדים ללימודי תואר ראשון במכללות האקדמיות (מועמדים שנרשמו גם לאוניברסיטאות וגם למכללות האקדמיות נספרו בשתי האוכלוסיות; הנתונים אינם כוללים את האוניברסיטה הפתוחה, שבה יש קבלה פתוחה ללימודי תואר ראשון, ואת המכללות האקדמיות לחינוך). בין שנת 2010 לשנת 2016 מספר המועמדים ללימודים באוניברסיטאות ירד ב-7.4%, ואילו מספר המועמדים ללימודים במכללות האקדמיות עלה ב-15.8%.

בשנת 2016 75.0% מהמועמדים שנרשמו לאוניברסיטאות התקבלו ללימודי תואר ראשון, לעומת 84.9% מהמועמדים שנרשמו למכללות האקדמיות (אחוזי הקבלה למקצוע בעדיפות ראשונה היו 66.3% ו-71.1%, בהתאמה).

מועמדים ללימודי תואר ראשון, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה⁽¹⁾
2016-2010

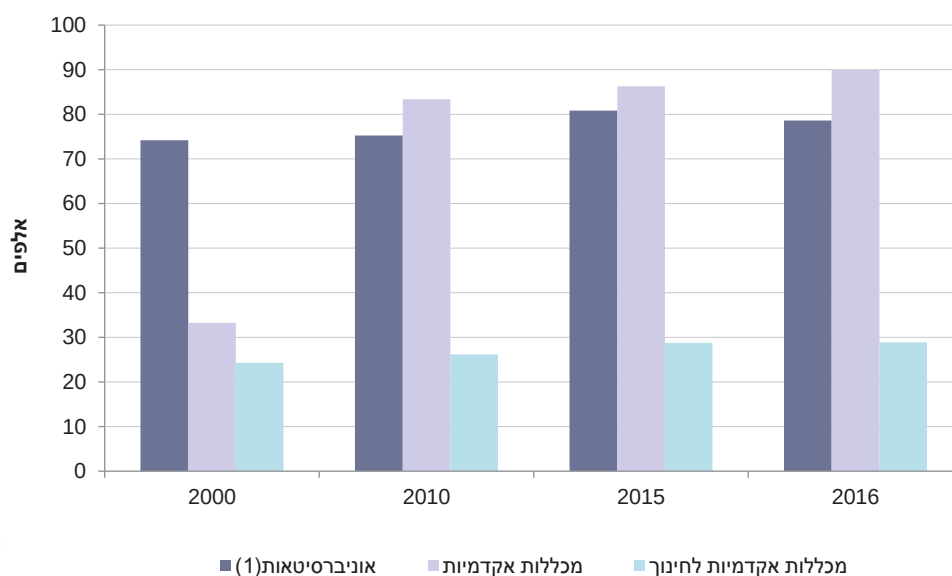
(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה ומכללות אקדמיות לחינוך. מועמדים שנרשמו גם לאוניברסיטאות וגם למכללות האקדמיות נספרו בשתי האוכלוסיות.

(2) נתוני אוניברסיטת אריאל בשומרון (לשעבר "המרכז האוניברסיטאי אריאל בשומרון") נכללו בנתוני המכללות האקדמיות עד שנת 2013; משנת 2014 נתוני המוסד נכללים בנתוני האוניברסיטאות.

סטודנטים לתואר ראשון - בשנת 2016 למדו לתואר ראשון 197.4 אלף סטודנטים: 78.6 אלף למדו באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה), 89.9 אלף - במכללות האקדמיות, ו-28.9 אלף - במכללות האקדמיות לחינוך.

בשנים 2000-2016 עלה בהרבה (49.9%) מספר הסטודנטים לתואר ראשון, וזאת בעיקר בשל עלייה ניכרת (170.5%) במספר הסטודנטים לתואר ראשון במכללות האקדמיות. בשנים אלו השתנה הרכב הסטודנטים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה: בשנת 2000 כרבע מהסטודנטים לתואר ראשון (25.2%) למדו במכללות האקדמיות, ואילו בשנת 2016 כמעט מחצית מהסטודנטים לתואר ראשון (45.6%) למדו בהן.

סטודנטים לתואר ראשון, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה שנים נבחרות

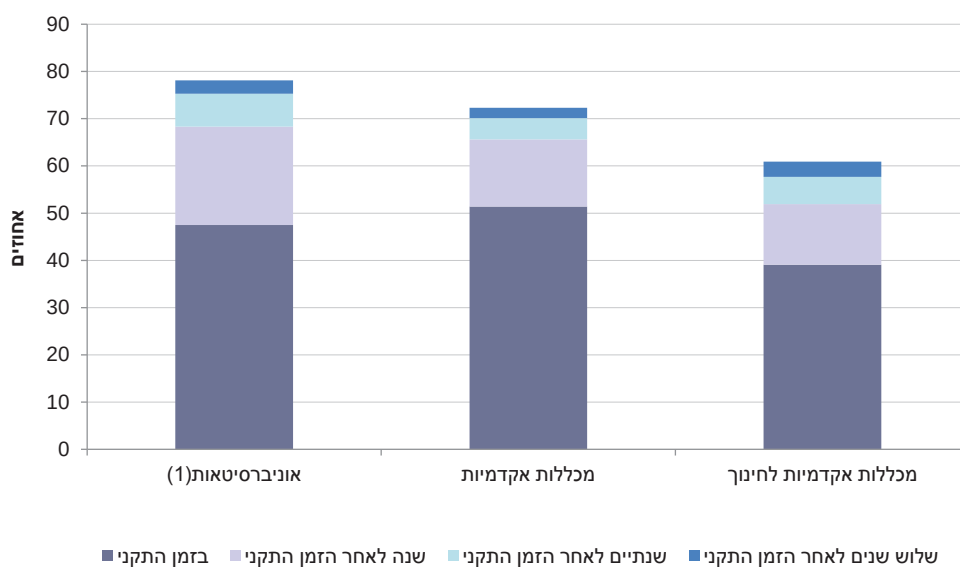
(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

באוניברסיטה הפתוחה למדו בשנת 2016 42.7 אלף סטודנטים לתואר ראשון.

מהלך לימודים של סטודנטים לתואר ראשון (מעקב עד 2014) - כדי לאמוד את סיכוייהם של סטודנטים להשלים את לימודיהם, נבחן היקף השלמת הלימודים בקרב סטודנטים שהחלו ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה.

אחוז הסטודנטים שהחלו ללמוד בשנים 2001-2003 והשלימו את לימודיהם עד שלוש שנים מהזמן התקני (זמן תקני נע בין שלוש לחמש שנים, והוא משתנה ממקצוע למקצוע) היה 78.1% באוניברסיטאות, 72.3% במכללות האקדמיות ו-60.9% במכללות האקדמיות לחינוך. **בזמן התקני** השלימו את לימודיהם 47.5% מהסטודנטים באוניברסיטאות, 51.4% מהסטודנטים במכללות האקדמיות ו-39.1% מהסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך.

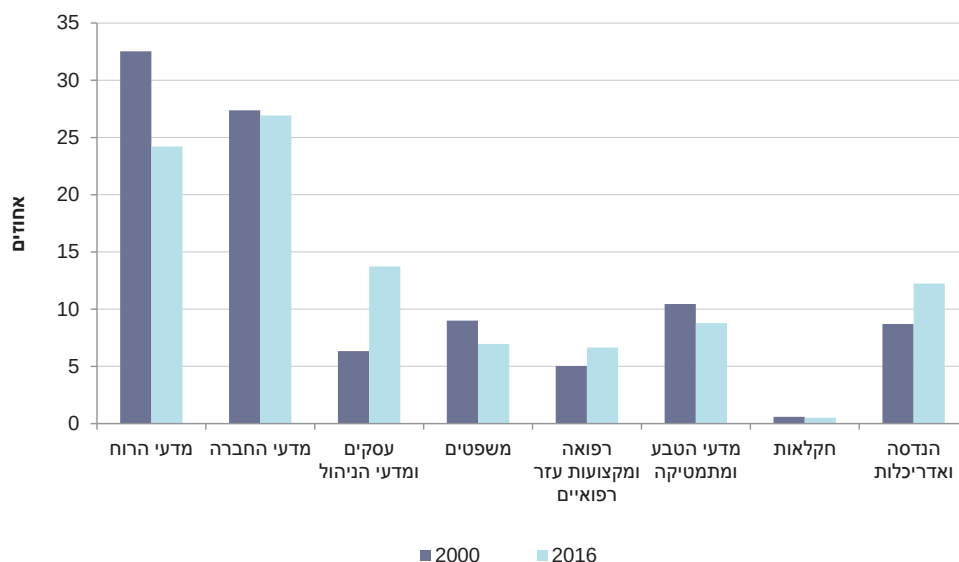
סטודנטים לתואר ראשון שהחלו ללמוד בשנים 2001-2003 והשלימו את לימודיהם (מעקב עד 2014), לפי זמן סיום הלימודים וסוג מוסד להשכלה גבוהה

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

מקבלי תואר ראשון - בשנת 2016 היו 50.8 אלף מקבלי תואר ראשון (23.8 אלף מהאוניברסיטאות, כולל האוניברסיטה הפתוחה, 20.6 אלף מהמכללות האקדמיות ו-6.4 אלף מהמכללות האקדמיות לחינוך). בשנים 2016-2000 חלה עלייה ניכרת של 73.3% במספר מקבלי תואר ראשון. מכלל מקבלי תואר ראשון בשנת 2016, 26.9% למדו מדעי החברה, 24.2% למדו מדעי הרוח, 13.7% למדו עסקים ומדעי הניהול, ו-12.2% למדו הנדסה ואדריכלות.

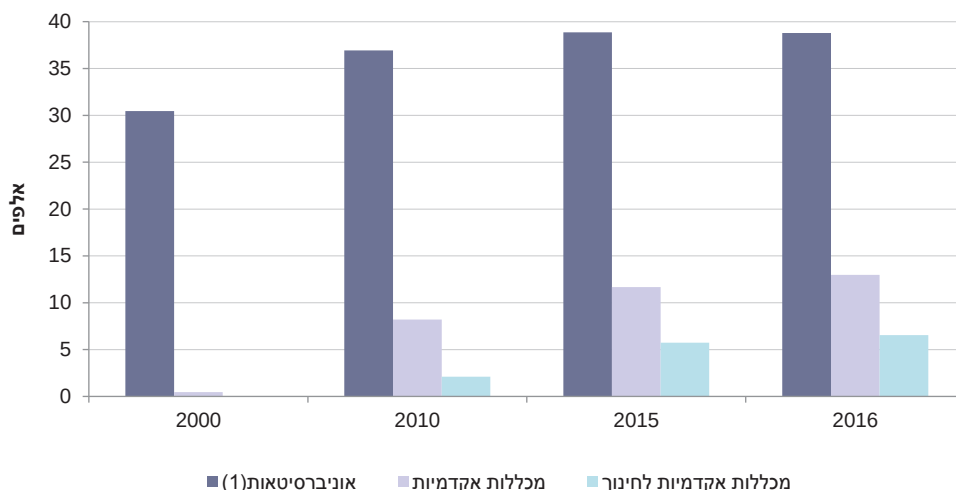
מקבלי תואר ראשון, לפי תחום לימוד 2016 ו-2000

תארים מתקדמים

סטודנטים לתואר שני - בשנת 2016 למדו לתואר שני 58.3 אלף סטודנטים: 38.8 אלף למדו באוניברסיטאות (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה), 13.0 אלף - במכללות האקדמיות, ו-6.5 אלף - במכללות האקדמיות לחינוך. בשנים 2000-2016 עלה בהרבה (88.6%) מספר הסטודנטים לתואר שני. הרכב הסטודנטים לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה השתנה בתקופה זו: בשנת 2000 כמעט כל הסטודנטים לתואר שני למדו באוניברסיטאות (98.5%), והשאר למדו במכללות האקדמיות (1.5%). גם בשנת 2016 רוב הסטודנטים לתואר שני למדו באוניברסיטאות (66.5%), אך אחוז הלומדים במכללות האקדמיות ובמכללות האקדמיות לחינוך עלה (22.3%-ו-11.2%, בהתאמה).

סטודנטים לתואר שני, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה שנים נבחרות

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

באוניברסיטה הפתוחה למדו בשנת 2016 2.9 אלף סטודנטים לתואר שני.

מקבלי תואר שני - בשנת 2016 היו 22.6 אלף מקבלי תואר שני (15.3 אלף מהאוניברסיטאות, כולל האוניברסיטה הפתוחה, 4.9 אלף מהמכללות האקדמיות ו-2.4 אלף מהמכללות האקדמיות לחינוך). בשנים 2000-2016 שולש מספרם של מקבלי תואר שני (7.5 אלף בשנת 2000). מכלל מקבלי תואר שני בשנת 2016, 28.0% למדו מדעי הרוח, 25.8% למדו עסקים ומדעי הניהול, 18.6% למדו מדעי החברה, ו-6.9% למדו מדעי הטבע ומתמטיקה.

סטודנטים לתואר שלישי - בשנת 2016 למדו לתואר שלישי 11.0 אלף סטודנטים (הלימודים מתקיימים באוניברסיטאות בלבד). בשנים 2000-2016 חלה במספרם עלייה ניכרת של 65.8%.

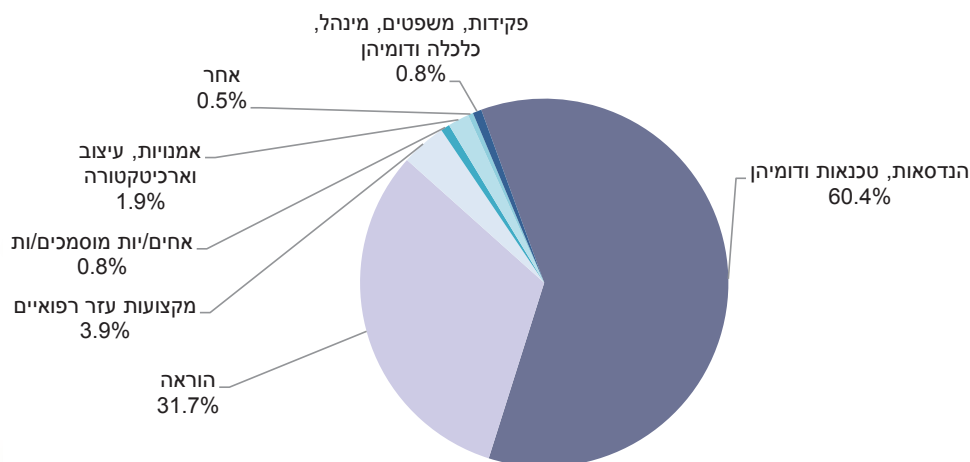
מקבלי תואר שלישי - בשנת 2016 היו 1.6 אלף מקבלי תואר שלישי. כמעט מחציתם (46.3%) למדו מדעי הטבע ומתמטיקה, 20.1% למדו מדעי הרוח, 13.9% למדו מדעי החברה, ו-11.5% למדו הנדסה ואדריכלות.

חינוך על-תיכון (לא-אקדמי)

לצד לימודים גבוהים לתארים אקדמיים, קיימים מסלולים מגוונים (פורמליים ובלתי פורמליים) המאפשרים לאדם להשלים את השכלתו ולרכוש כלים להשתלבות בשוק העבודה. אחד המסלולים המרכזיים הוא החינוך העל-תיכון (לא-אקדמי), המאופיין בלימודים הנמשכים כשנתיים, כגון לימודי הנדסאות. בסיום הלימודים מוענקת תעודה (שאינה אקדמית).

בשנת 2016 למדו בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) 62.6 אלף תלמידים (מהם 26.4 אלף תלמידים חדשים). 60.4% מכלל התלמידים למדו הנדסאות, טכנאות ודומיהן, ו-31.7% למדו הוראה. בקרב גברים 89.5% למדו הנדסאות, טכנאות ודומיהן, בעוד שבקרב נשים 56.3% למדו הוראה.

תלמידים בחינוך על-תיכון (לא-אקדמי), לפי תחום לימוד
2016

בחינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) כמחצית מהתלמידים (31.5 אלף) למדו בתחום ההנדסאות שבפיקוח מה"ט (המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה ובמדע במשרד הכלכלה והתעשייה), ומהם 11.4 אלף היו תלמידים חדשים.

מתוך 9.4 אלף תלמידים בתחום ההנדסאות בפיקוח מה"ט (שהחלו לימודים בשנת 2009), 43.8% היו זכאים לתעודת הנדסאי (בתוך חמש שנים מתחילת לימודיהם). אחוז הזכאות היה גבוה יותר בקרב נשים מבקרב גברים (48.2% ו-41.0%, בהתאמה).

קורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה

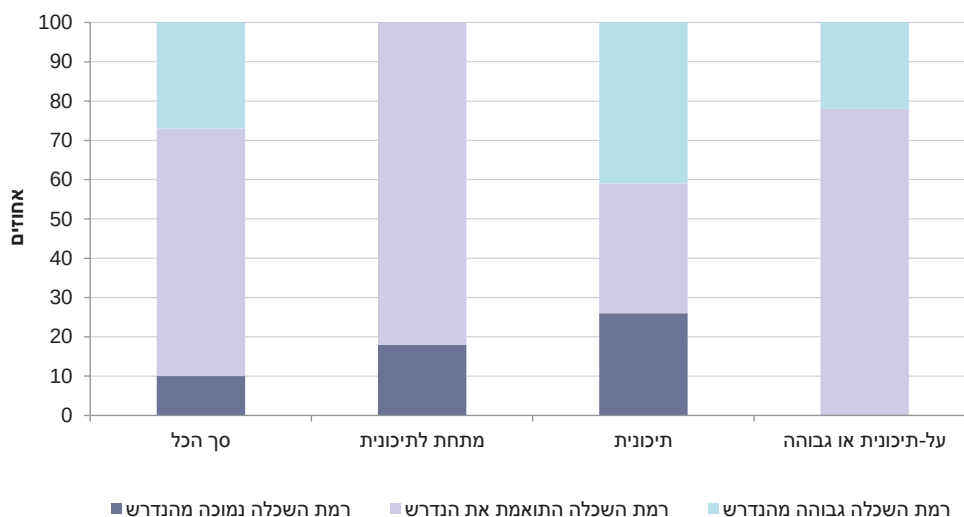
לצד החינוך העל-תיכון (לא-אקדמי) קיים מגוון רחב של הכשרות מקצועיות קצרות יותר, וחלקן נעשות בפיקוח משרד הכלכלה והתעשייה. בשנת 2015 למדו 47.0 אלף תלמידים בקורסים להכשרה ולהשתלמות מקצועית בפיקוח המשרד (27.6 אלף היו זכאים לתעודה). ענפי ההכשרה הנפוצים ביותר בקרב גברים היו תחבורה (32.3%) וחשמל ואלקטרוניקה (19.5%), ובקרב נשים - מינהל (40.5%) וטיפול החן (32.6%).

נושאים מיוחדים בחינוך והשכלה

סקר מיומנויות של האוכלוסייה הבוגרת בישראל

ארגון ה-OECD עורך סקר בין-לאומי, המודד את רמת המיומנויות של האוכלוסייה הבוגרת במגוון היבטים. בישראל נערך הסקר בשנים 2014-2015, והמידע שהופק ממנו מאפשר לבחון - בין היתר - את מידת ההלימה בין רמת ההשכלה של מועסקים לרמת ההשכלה הנדרשת כדי להתקבל למשרתם. בקרב רוב הישראלים בני 15-65 שהועסקו במשרה מלאה נמצאה התאמה בין רמת ההשכלה של המשיב לזו הנדרשת כדי להתקבל למשרתו (63.0%). 10.0% מהמשיבים היו בעלי רמת השכלה נמוכה מהנדרש במשרתם (under-qualified), ו-27.0% היו בעלי רמת השכלה גבוהה מהנדרש במשרתם (over-qualified). אחוז העובדים במשרות התואמות את רמת ההשכלה שלהם היה גבוה יותר בקרב מועסקים בעלי רמת השכלה על-תיכונית או גבוהה (78.0%) מבקרב מועסקים בעלי רמת השכלה תיכונית (33.0%).

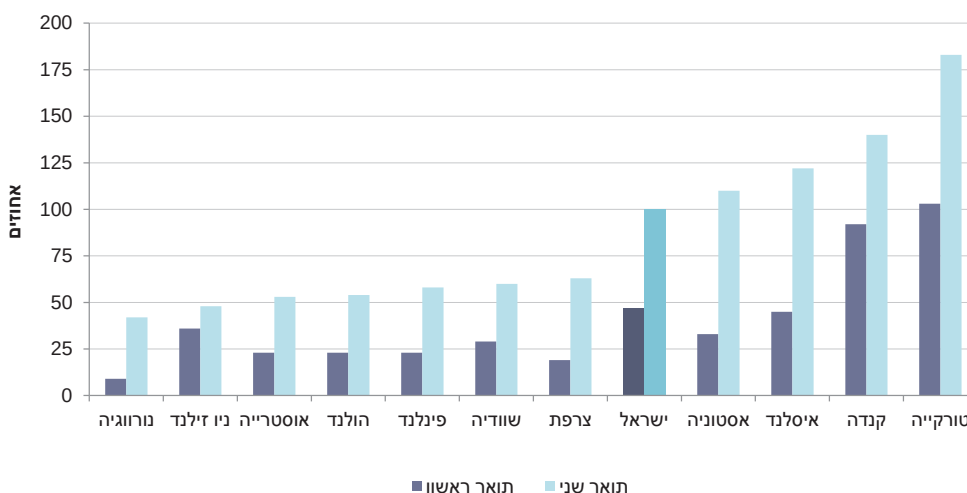
מידת הלימה בין רמת ההשכלה של מועסקים לרמת ההשכלה הנדרשת
כדי להתקבל לעבודתם כיום, לפי רמת השכלה
2015-2014

הכנסות מעבודה של בעלי תואר ראשון או תואר שני

לפי מעקב של קבוצת עבודה של ארגון ה-OECD, ההכנסה מעבודה של בעלי תואר ראשון או תואר שני גבוהה בהרבה מההכנסה מעבודה של אנשים בני גילם שאינם בעלי תואר אקדמי. בישראל פער השכר בולט במיוחד: ההכנסה מעבודה של מקבלי תואר ראשון בשנת 2008 הייתה גבוהה בכ-47% (שלוש שנים לאחר קבלת התואר) מזו של בעלי 12 שנות לימוד, בעוד שההכנסה מעבודה של מקבלי תואר שני בשנת 2008 הייתה גבוהה בכ-100% (שלוש שנים לאחר קבלת התואר) מזו של בעלי 12 שנות לימוד. בישראל היו הפערים גדולים במיוחד בקרב מקבלי תואר שני בתחום ההנדסה, האדריכלות והבנייה (249%) ובתחום טכנולוגיות המידע והתקשורת (320%).

התוספת להכנסה החציונית של בעלי תואר ראשון או שני (שלוש שנים לאחר קבלת התואר)⁽¹⁾ לעומת בעלי 12 שנות לימוד במדינות ה-OECD

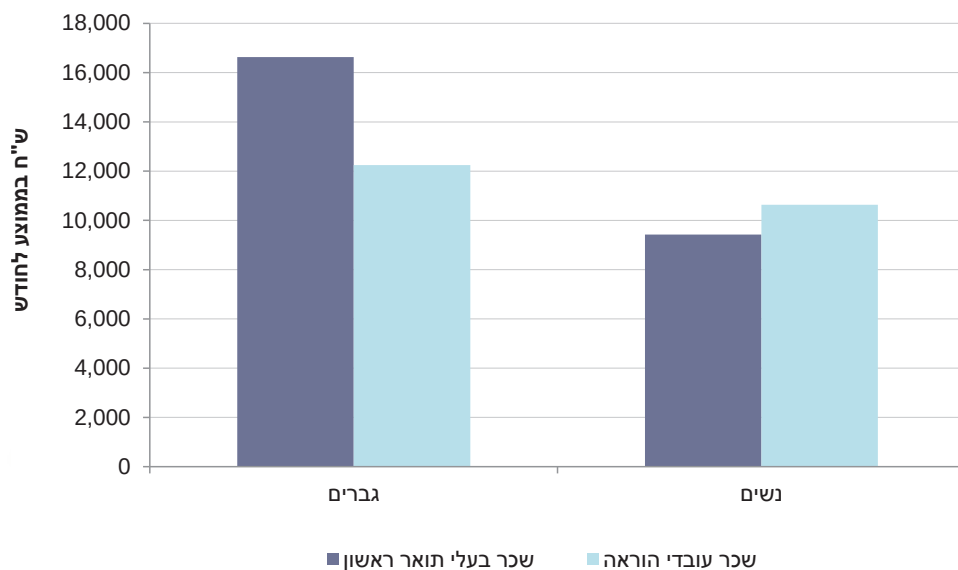
(1) שנות קבלת התארים: בישראל, בנורווגיה, בניו זילנד ובשוודיה - 2008; באיסלנד, באסטוניה, בטורקיה ובפינלנד - 2009; בצרפת ובקנדה - 2010; באוסטריה - 2009-2011; בהולנד - 2010-2011.

שכר עובדי הוראה

השכר החודשי הממוצע של עובדי הוראה עלה מכ-6,800 ש"ח בשנת 2003 לכ-10,900 ש"ח בשנת 2014 (גידול של 61.9%). בין השנים האלה עלה השכר החודשי הממוצע של כלל השכירים במשק מכ-6,900 ש"ח לכ-9,300 ש"ח (גידול של 34.9%). השכר הראלי (בניכוי עליית מדד המחירים לצרכן, במחירים קבועים לשנת 2003) הממוצע של עובדי הוראה עלה בשנים אלו ב-33.0%, לעומת עלייה של 10.8% בשכר של כלל השכירים במשק.

בשנת 2014 השכר של נשים עובדות הוראה היה כ-10,600 ש"ח בממוצע לחודש, גבוה ב-12.9% מהשכר הממוצע במשק של נשים בעלות תואר ראשון, ושכרם של גברים עובדי הוראה היה כ-12,200 ש"ח בממוצע לחודש, נמוך ב-26.4% מהשכר הממוצע במשק של גברים בעלי תואר ראשון.

שכר של עובדי הוראה ושכר של בעלי תואר ראשון, לפי מין
2014

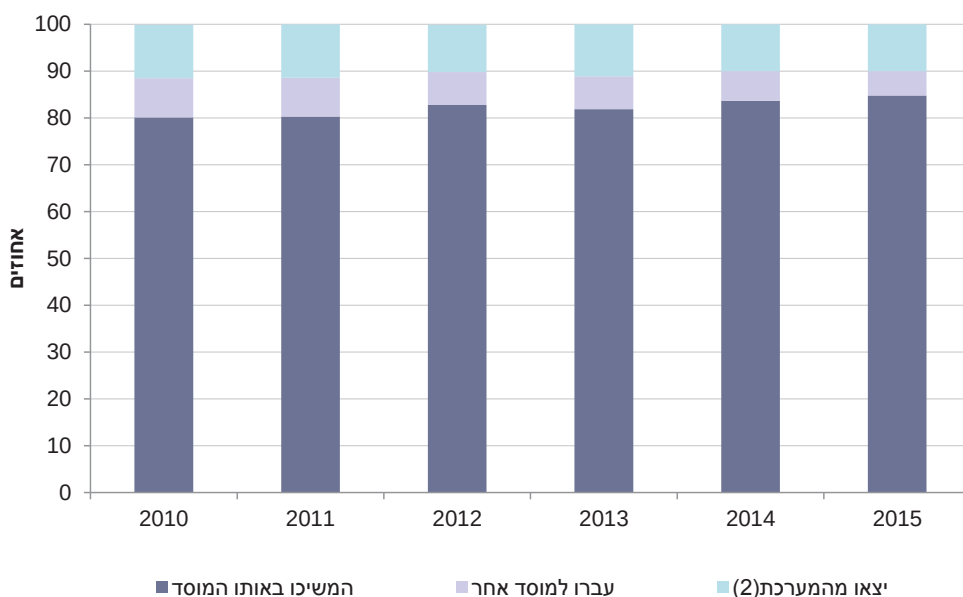

ניידות שנתית של עובדי הוראה

היקף הניידות השנתית של עובדי הוראה נמצא במגמת ירידה בשנים האחרונות. מכלל עובדי ההוראה שלימדו בשנת 2015, 84.8% המשיכו ללמד באותו המוסד בשנה העוקבת - זאת לעומת 80.1% מכלל עובדי ההוראה שלימדו בשנת 2010.

בד בבד ירד אחוז עובדי ההוראה שעברו ללמד במוסד אחר בשנה העוקבת - 5.2% בשנת 2015 לעומת 8.4% בשנת 2010.

ניידות שנתית של עובדי הוראה, לפי השנה שבה לימדו⁽¹⁾
2015-2010

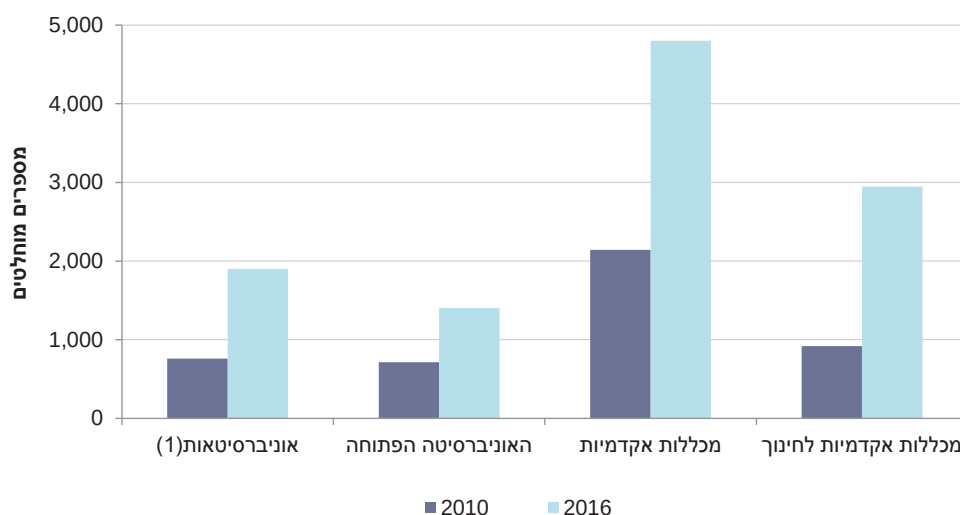
(1) נבדקה הופעתם של עובדי הוראה בקבצים בשנה העוקבת לשנת הלימודים שבה לימדו.

(2) עובדי הוראה שלא הופיעו בקבצים בשנה העוקבת לשנה שבה לימדו.

סטודנטים יוצאי החינוך העל-יסודי החרדי

בשנת 2016 היו 11.0 אלף סטודנטים יוצאי מוסדות החינוך העל-יסודי החרדי (להלן: סטודנטים חרדים). בשנים 2010-2016 גדל מספרם פי 2.4 (4.5 אלף בשנת 2010). 43.6% מהסטודנטים החרדים בשנת 2016 למדו במכללות האקדמיות, 26.8% למדו במכללות האקדמיות לחינוך, 16.9% למדו באוניברסיטאות, ו-12.8% למדו באוניברסיטה הפתוחה.

סטודנטים יוצאי החינוך העל-יסודי החרדי, לפי סוג מוסד להשכלה גבוהה 2010 ו-2016

(1) לא כולל האוניברסיטה הפתוחה.

תרבות, בידור וספורט

5

נתונים נבחרים, 2016

**שימוש במחשב
ובאינטרנט
(בני 20 ומעלה)**

השתמשו במחשב
72.2%

השתמשו באינטרנט
79.7%

**מינוי לטלוויזיה
בכבלים או בלוויין
(2015)**

משקי בית שיש להם
מינוי לטלוויזיה בכבלים
או בלוויין

60.3%

קולנוע

כרטיסי קולנוע שנמכרו

17.5 מיליון

בתי קולנוע

56 מסכים

389 מושבים

60,653 ספורטאים פעילים

104,732 מדליות

**בענפים אולימפיים,
לא-אולימפיים
ופראלימפיים (נכים)**

175

109 באליפות אירופה
66 באליפות העולם

**מדליות במשחקים
האולימפיים
והפראלימפיים**

5

**הוצאה לאומית
לתרבות, לבידור
ולספורט**

4.5% מהתמ"ג

**סטודנטים
הלומדים מקצועות
בתחומי התרבות**

17.1%

מכלל הסטודנטים
באוניברסיטאות

45.8%

מכלל הסטודנטים
במכללות האקדמיות
לחינוך

**מוציאים לאור
וכותרים (2015)**

1,095 מוציאים לאור

7,646 כותרים

עיתונים (2015)

משקי בית שרכשו
עיתון יומי

9.8%

מוזאונים (2015)

153 מוזאונים

ביקורים במוזאונים

6.7 מיליון

תחום התרבות, הבידור והספורט הוא מרכזי לקביעת זהותה וייחודה של החברה, וחיוני לחיזוק תחושת השייכות של כל אזרח לחברה שבה הוא חי ולהזדהות עמה.

הנתונים מספקים תמונה רחבה ומגוונת על ההוצאה הלאומית בתחום, על הסטודנטים הלומדים מקצועות בתחומי התרבות, על צריכת מוצרי תרבות כמו ספרים ועיתונים, על מוזאונים, על תקשורת המונים (מחשב, אינטרנט, טלוויזיה וקולנוע) ועל ספורטאים פעילים ומדליות ישראליות.

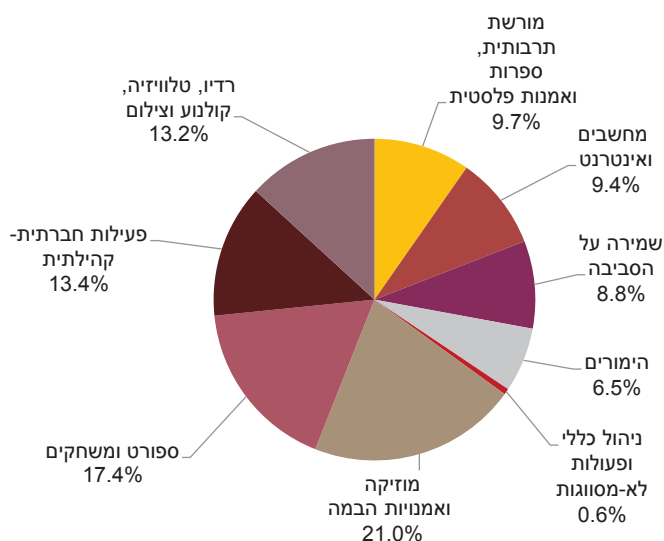
הוצאה לאומית לתרבות, לבידור ולספורט

ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט כוללת את ערך הסחורות והשירותים בתחום זה, שצרכו משקי הבית, המגזר הממשלתי ומלכ"רים. הסחורות הנכללות בהוצאה הן מכשירי טלוויזיה ווידאו, מחשבים אישיים, ספרים, מוצרי בידור וספורט ועוד. השירותים הנכללים בהוצאה הם תזמורות ותאטרות, קולנוע, ספורט ומשחקים, שימוש באינטרנט, שידורי רדיו וטלוויזיה, מתנ"סים ועוד.

בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט ב-54.7 מיליארד ש"ח, שהם 4.5% מהתוצר המקומי הגולמי (ירידה לעומת שנת 2007 - 5.6% מהתמ"ג). ההוצאות הגבוהות ביותר בתחום היו למוזיקה ואמנויות הבמה (21.0%), לספורט ומשחקים (17.4%) ולפעילות חברתית-קהילתית (13.4%).

הוצאה לאומית לתרבות, לבידור ולספורט, לפי סוג פעילות

2016⁽¹⁾

(1) נתונים ארעיים.

בשנת 2016 מימנו משקי הבית 85.6% מההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט. את שאר ההוצאה מימנו הממשלה והמוסדות הלאומיים (3.0%), הרשויות המקומיות (10.8%) ומלכ"רים (0.6%). חלקם של משקי הבית במימון ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט עלה ב-3.6% במחירים שוטפים בשנים 2000-2016, מ-82.0% ל-85.6%. מימון משקי הבית כולל רכישה של שירותי תרבות כמו הצגות ושירותי אינטרנט ורכישה של מוצרי תרבות כמו טלוויזיה וכלי נגינה.

ההשקעות של הממשלה ושל המוסדות הלאומיים, של הרשויות המקומיות ושל מלכ"רים במבנים ובציוד לצורכי תרבות, בידור וספורט הסתכמו בשנת 2016 ב-1.7 מיליארד ש"ח (0.7% מכלל ההשקעה בנכסים במשק, למעט דיור, אניות ומטוסים). 84.7% מסכום זה הופנו להשקעות במבנים, והשאר - להשקעות במכונות, בכלי תחבורה ובציוד אחר.

סטודנטים הלומדים מקצועות בתחומי התרבות

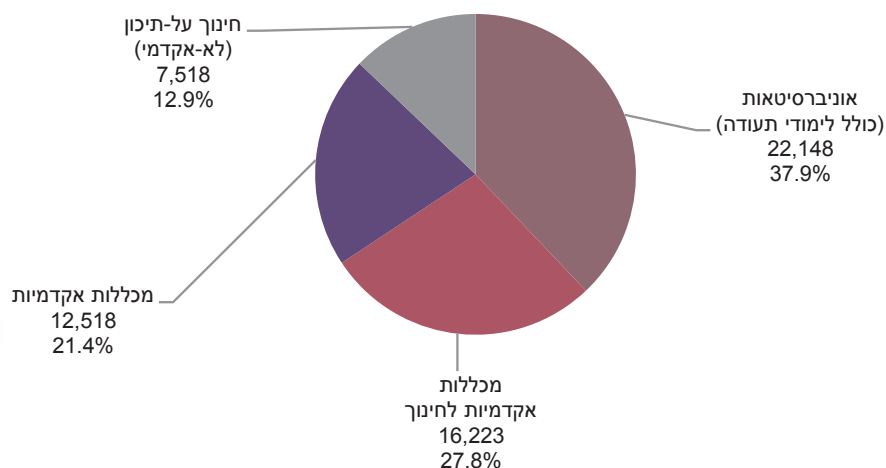
בשנת תשע"ו (2015/16) למדו במוסדות להשכלה גבוהה 34,666 סטודנטים מקצועות בתחומי התרבות, מהם 22,148 (63.9%) למדו באוניברסיטאות (כולל לימודי תעודה). סטודנטים אלו היו 17.1% מכלל הסטודנטים באוניברסיטאות בכל התארים.

במכללות אקדמיות למדו 12,518 סטודנטים מקצועות בתחומי התרבות (12.2% מכלל הסטודנטים במכללות האקדמיות).

נוסף על כך, במכללות אקדמיות לחינוך התמחו 16,223 סטודנטים בהוראת מקצועות בתחומי התרבות (45.8% מכלל הסטודנטים במכללות האקדמיות לחינוך).

בחינוך על-תיכון (לא-אקדמי) למדו 7,518 סטודנטים מקצועות בתחומי התרבות (עיצוב אדריכלי, צילום, קולנוע, וידאו, הנפשה [אנימציה], עיצוב, גרפיקה ועוד).

סטודנטים הלומדים מקצועות בתחומי התרבות תשע"ו (2015/16)

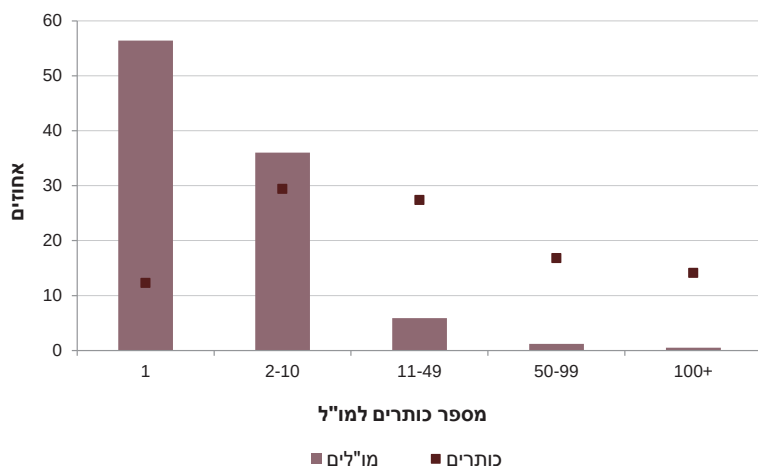

מוציאים לאור, כותרים ועיתונים

מוציאים לאור - בשנת 2015 היו בישראל 1,095 מוציאים לאור. מוציא לאור הוא ארגון (ציבורי, ממשלתי, מסחרי או עמותה) האחראי להוצאת כותרים (ספרים וחברות).
חמשת המוציאים לאור הגדולים (הוציאו יותר ממאה כותרים) היו 0.5% מכלל המו"לים, והם הוציאו 14.1% מהכותרים. מוציאים לאור שהוציאו 50-99 כותרים היו עוד 1.2% מהמו"לים, והם הוציאו 16.8% מהכותרים. לעומת זאת ישנם מו"לים קטנים, שהוציאו יותר אחד בלבד; הם היו 56.4% מהמו"לים והוציאו 12.3% מהכותרים (לא כולל 2,623 כותרים, שהוציאו לאור אנשים פרטיים).

כותרים ומוציאים לאור, לפי גודל מו"ל

2015

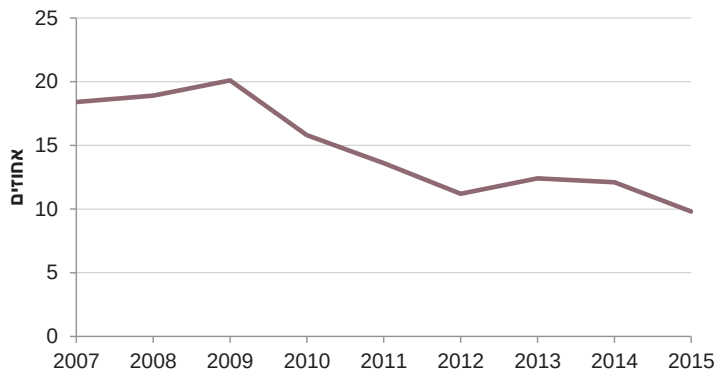
כותרים - בשנת 2015 יצאו לאור 7,646 כותרים, לעומת 5,261 כותרים בשנת 2010. שלושת הנושאים השכיחים ביותר של כותרים היו ספרות דתית ומחשבת ישראל (2,538 כותרים), ספרות (1,513 כותרים) ופרסומים לילדים ולנוער (1,015 כותרים).

תרגומים - בשנת 2015 תורגמו בישראל, לעברית או לשפות אחרות, 1,145 כותרים מלאים או חלקיים. שפות המקור שמהן תורגם המספר הגדול ביותר של כותרים היו אנגלית (653 כותרים), עברית (222 כותרים) וצרפתית (67 כותרים).

עיתונים - אחוז משקי הבית שרכשו עיתון יומי ירד מ-20.1% בשנת 2009 ל-9.8% בשנת 2015. בתקופה זו אחוז משקי הבית אשר רכשו מינוי לעיתון יומי ירד אף הוא, מ-13.4% ל-11.3%.

משקי בית שרכשו עיתון יומי 2015-2007

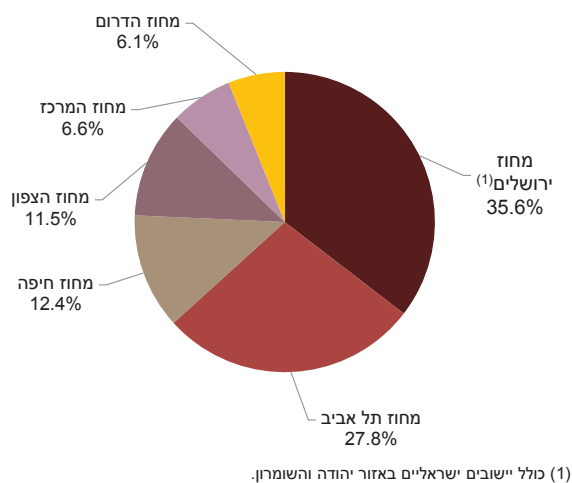

מוזאונים

בשנת 2015 פעלו בישראל 153 מוזאונים בסך הכל: 55 מוזאונים מוכרים ומתוקצבים, הזכאים לתמיכה ממינהל התרבות במשרד התרבות והספורט, ו-98 מוזאונים שאינם מוכרים. במחוז תל אביב נמצא המספר הגדול ביותר של מוזאונים - 40.

ביקורים - סך כל הביקורים במוזאונים (מוכרים ושאינם מוכרים) בשנת 2015 היה 6,718,079, מהם 65.0% (4,369,286 ביקורים) במוזאונים מוכרים. במחוז ירושלים (כולל יישובים ישראליים באזור יהודה והשומרון) נרשם המספר הגדול ביותר של ביקורים - 2,389,475 (35.6% מכלל הביקורים).

ביקורים במוזאונים, לפי מחוז 2015

פריטים מוזאונים - בשנת 2015 היו ברשותם של המוזאונים 1,492,383 פריטים: 1,389,858 (93.1%) ברשות מוזאונים מוכרים ו-102,525 (6.9%) ברשות מוזאונים שאינם מוכרים.

מכלל הפריטים שנמצאו ברשותם של מוזאונים מוכרים, 991,661 (71.3%) היו בבעלותם ו-398,197 (28.7%) היו בשאילת קבע. מכלל הפריטים שנמצאו ברשות מוזאונים שאינם מוכרים, 86,471 (84.3%) היו בבעלותם ו-16,054 (15.7%) היו בשאילת קבע.

נוסף על כך, החזיקו כלל המוזאונים 4,860,194 פריטים בארכיונים (לא כולל ארכיונים הנספרים בשיטת מטר רץ או בשיטת תיקים).

משרות - בשנת 2015 היו במוזאונים 2,370 משרות מאוישות: 1,683 (71.0%) במוזאונים מוכרים ו-687 (29.0%) במוזאונים שאינם מוכרים.

מכלל המשרות המאוישות במוזאונים (מוכרים ושאינם מוכרים), 2,315 (97.7%) שולמו מתקציבי המוזאונים ו-55 (2.3%) שולמו ממקורות אחרים.

מכלל המשרות ששולמו מתקציבי המוזאונים 1,840 היו משרות שכיר, 166 היו משרות עצמאי ו-309 היו משרות ששולמו דרך חברות כוח אדם.

תקשורת המונים

מחשב ואינטרנט - בשנת 2016 השתמשו במחשב 72.2% מבני 20 ומעלה, ו-79.7% השתמשו באינטרנט. 73.9% מבני 20 ומעלה השתמשו באינטרנט באמצעות הטלפון הנייד.

טלוויזיה - ל-60.3% ממשקי הבית היה מינוי לטלוויזיה בכבלים או בלוויין בשנת 2015, לעומת 68.8% בשנת 2007.

קולנוע - עם השנים עלה מספר הסרטים המאושרים לצפייה בישראל. בשנת 2016 אושרו לצפייה 288 סרטים ארוכים, מהם 158 יוצרו בארצות הברית, 54 יוצרו בישראל ועוד שלושה יוצרו בשיתוף פעולה עם ישראל. לשם השוואה, בשנת 2010 אושרו לצפייה 230 סרטים ארוכים, מהם 133 יוצרו בארצות הברית, 28 בישראל ואחד בשיתוף פעולה עם ישראל.

בתי קולנוע (כולל סינמטקים) - מספר הכרטיסים שנמכרו בבתי הקולנוע עלה מ-9,031,844 כרטיסים בשנת 2006 ל-17,543,961 כרטיסים בשנת 2016 (לא כולל כרטיסים שנמכרו בפסטיבלי קולנוע).

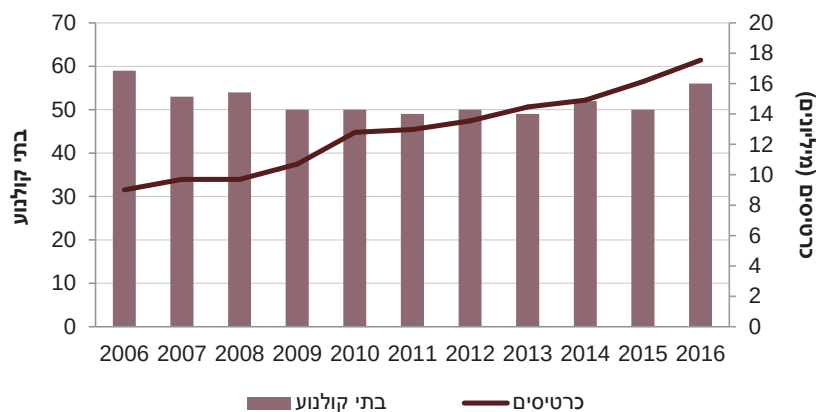
בשנת 2016 הוקרנו 26 סרטים ישראליים בבתי קולנוע החברים בהתאחדות ענף הקולנוע, ו-488 סרטים ישראליים הוקרנו בסינמטקים.

בשנת 2016 היו בישראל 56 בתי קולנוע, לעומת 50 בשנת 2015. זוהי העלייה הניכרת ביותר שחלה במספר בתי הקולנוע בעשור האחרון. בשנה זו עלה גם מספרם של המסכים (389 לעומת 317 בשנת 2015) ושל המושבים (60,653 לעומת 50,102 בשנת 2015).

המספר הגדול ביותר של כרטיסים שנמכרו (6,737,471), של בתי קולנוע (18), של מסכים (146) ושל מושבים (21,017) נמצא במחוז המרכז.

בתי קולנוע וכרטיסים שנמכרו

2016-2006

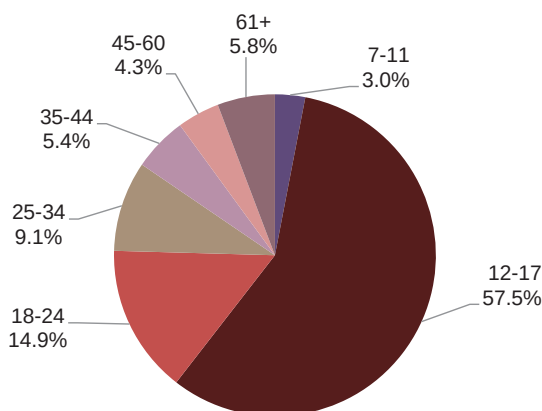
ספורט

ספורטאים פעילים - בשנת 2016 היו בישראל 104,732 ספורטאים פעילים: 35,207 (33.6%) בענפים אישיים ו-69,525 (66.4%) בענפים קבוצתיים. חמשת הענפים שבהם נמצא המספר הגדול ביותר של ספורטאים פעילים היו כדורגל (32,188), כדורסל (22,281), ברידג' (5,383), כדורעף (4,711) וטניס (2,660).

57.5% מכלל הספורטאים הפעילים היו בני 12-17, ו-14.9% היו בני 18-24. מכלל הספורטאים הפעילים, בני 61 ומעלה היו 5.8% (6,004), ומהם 66.2% (3,974) היו ספורטאים בענף הברידג'. נשים היו 20.5% מכלל הספורטאים הפעילים. בענפים אישיים הן היו 35.5%, ובענפים קבוצתיים - 12.9%.

ספורטאים פעילים בענפים אישיים ובענפים קבוצתיים, לפי גיל

2016

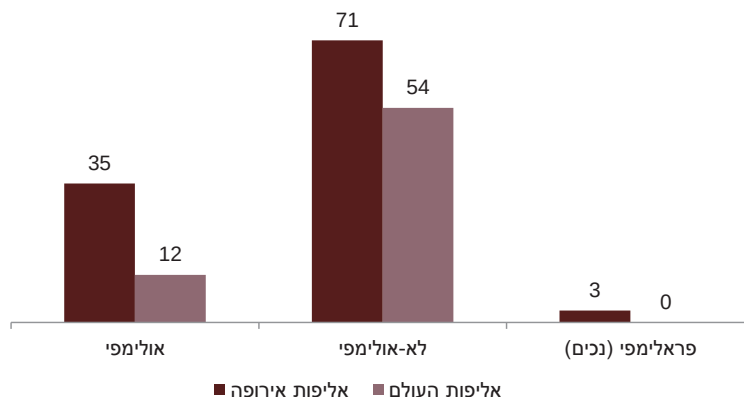

מדליות - בשנת 2016 זכתה ישראל ב-175 מדליות: 109 מדליות באליפות אירופה ו-66 מדליות באליפות העולם. מדליות אלו הושגו בענפים אולימפיים, לא-אולימפיים ופראלימפיים (נכים). בענפים האולימפיים זכתה ישראל ב-47 מדליות, בענפים הלא-אולימפיים היא זכתה ב-125 מדליות ובענפים הפראלימפיים - בשלוש מדליות.

מדליות ישראליות באליפות אירופה ובאליפות העולם, לפי סוג ענף

2016

המספר הגדול ביותר של מדליות **בענפים האולימפיים** הושג באליפות אירופה בהתעמלות אמנותית (שמונה מדליות) ובאליפות העולם בשיט (שמונה מדליות).

המספר הגדול ביותר של מדליות **בענפים הלא-אולימפיים** הושג באליפות אירופה בשחמט ובהתעמלות אמנותית (13 מדליות ו-12 מדליות, בהתאמה) ובאליפות העולם בג'יו ג'יטסו ובסקי מים (12 מדליות ועשר מדליות, בהתאמה).

המספר הגדול ביותר של מדליות **בענפים הפראלימפיים** הושג באליפות אירופה בשחייה (שתי מדליות).

נוסף על כך, בשנת 2016 התקיימו בריו דה ז'נרו המשחקים האולימפיים והמשחקים הפראלימפיים. במשחקים האולימפיים זכתה ישראל בשתי מדליות - בענף הג'ודו, ובמשחקים הפראלימפיים היא זכתה בשלוש מדליות - בענפים חתירה, קליעה ושחייה.

נתונים נבחרים, 2016

אנשים עם מוגבלות

מוגדרים כאנשים עם מוגבלות תפקודית חמורה

14.0%

מבני 20 ומעלה

מכלל האנשים עם מוגבלות הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים

14.1%

הם עם מוגבלות שכלית-התפתחותית

השיעור בקרב יהודים ואחרים כ-3 ל-1,000 נפש

השיעור בקרב ערבים כ-7 ל-1,000 נפש

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה

כ-130.7

מיליארד ש"ח

27.3% שהם:

מכלל הוצאות המגזר

מקבלי שירותי רווחה

רשומים במחלקות לשירותים חברתיים

כ-1.3 מיליון

שיעור הרשומים

כ-153

ל-1,000 נפש

בעלי נזקקות

כ-924 אלף

שיעור בעלי הנזקקות

כ-107

ל-1,000 נפש

השיעור בקרב יהודים ואחרים

כ-94

ל-1,000 נפש

השיעור בקרב ערבים

כ-153

ל-1,000 נפש

השיעור הגבוה ביותר של מקבלי שירותי רווחה נמצא באשכול החברתי-כלכלי הנמוך ביותר (1-2): כ-222 רשומים וכ-139 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש

שירותי רווחה הם שירותים שמקבלות אוכלוסיות חלשות, אוכלוסיות נזקקות או אוכלוסיות בסיכון מהמדינה ומהרשויות המקומיות, מארגונים ציבוריים או מארגונים של המגזר השלישי.

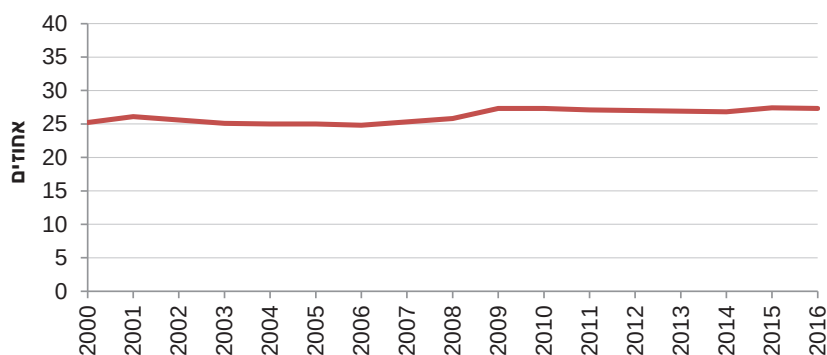
נושא הרווחה הוא אחד המדדים לבחינת מצבה של החברה בישראל, והוא כולל מידע על המאפיינים הדמוגרפיים והחברתיים-כלכליים של מקבלי שירותים ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים ומידע על אנשים עם מוגבלות.

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה כוללות את ההוצאות של משרדי הממשלה, של המוסדות הלאומיים, של המוסד לביטוח לאומי, של הרשויות המקומיות ושל מלכ"רים ציבוריים על שירותים וקצבאות בתחומים הקשורים לזקנה (כולל פנסיות של עובדי מדינה), למחלה ולמוגבלות, לשאירים, למשפחה וילדים, לאבטלה, לשיכון, להדגרה חברתית ולמחקר ופיתוח בתחום הרווחה (על פי סיווג הוצאות הממשלה לפי מטרה [COFOG] של האו"ם).

בשנת 2016 הסתכמו הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה בכ-130.7 מיליארד ש"ח (27.3% מסך ההוצאות). בשנים 2009-2008 ובשנים 2015-2014 חלו עליות ניכרות באחוז זה (של 1.5% ושל 0.6%, בהתאמה).

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה
כאחוז מסך ההוצאות
2016-2000

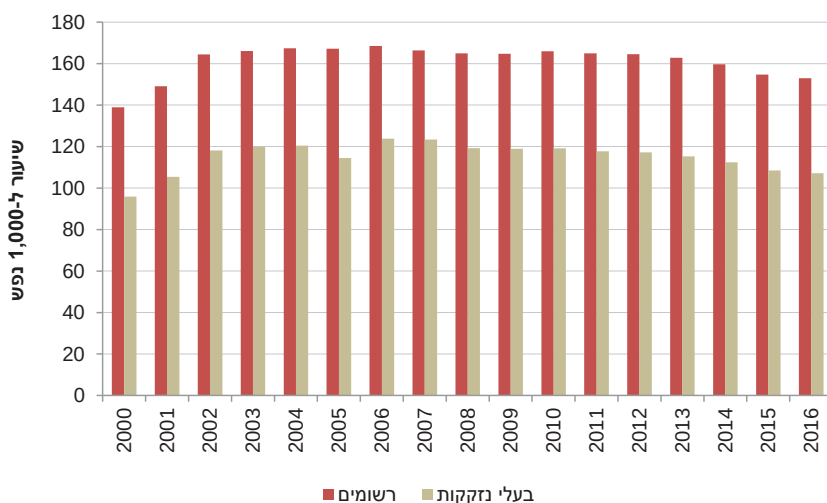
מקבלי שירותי רווחה

משפחות ופרטים במצבי משבר נזקקים לשירותי רווחה מסיבות שונות: מוגבלות, תפקוד לקוי של המשפחה, מצב כלכלי קשה ועוד. לכל משפחה או פרט המקבלים שירות מטעם המחלקות לשירותים חברתיים של משרד הרווחה והשירותים החברתיים נפתח תיק טיפול. התיק יכול להיות משפחתי או פרטני. בתיק משפחתי רשום כל אחד מבני המשפחה, בין שהוגדרה לו נזקקות (הסיבה לפנייה למחלקה) ובין שלא.

רשומים ובעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים

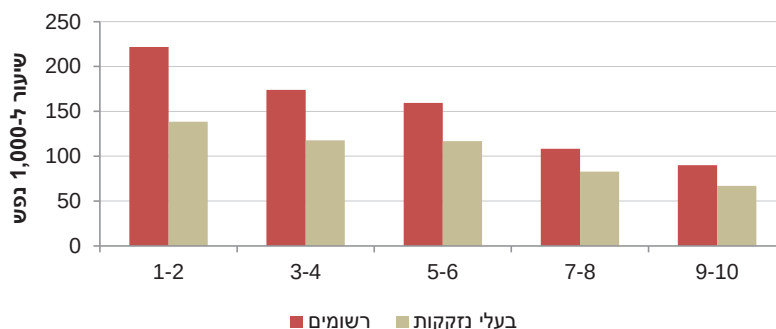
בשנת 2016 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים כ-1.3 מיליון נפש, שיעור של כ-153 רשומים ל-1,000 נפש. לכ-924 אלף מכלל הרשומים הוגדרה נזקקות, ושיעורם היה כ-107 ל-1,000 נפש. בשנים 2006-2000 נצפתה מגמת עלייה בשיעור הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים ובשיעור בעלי הנזקקות. בשנים שלאחר מכן חלה ירידה הדרגתית בשיעורים אלו.

רשומים ובעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים 2016-2000

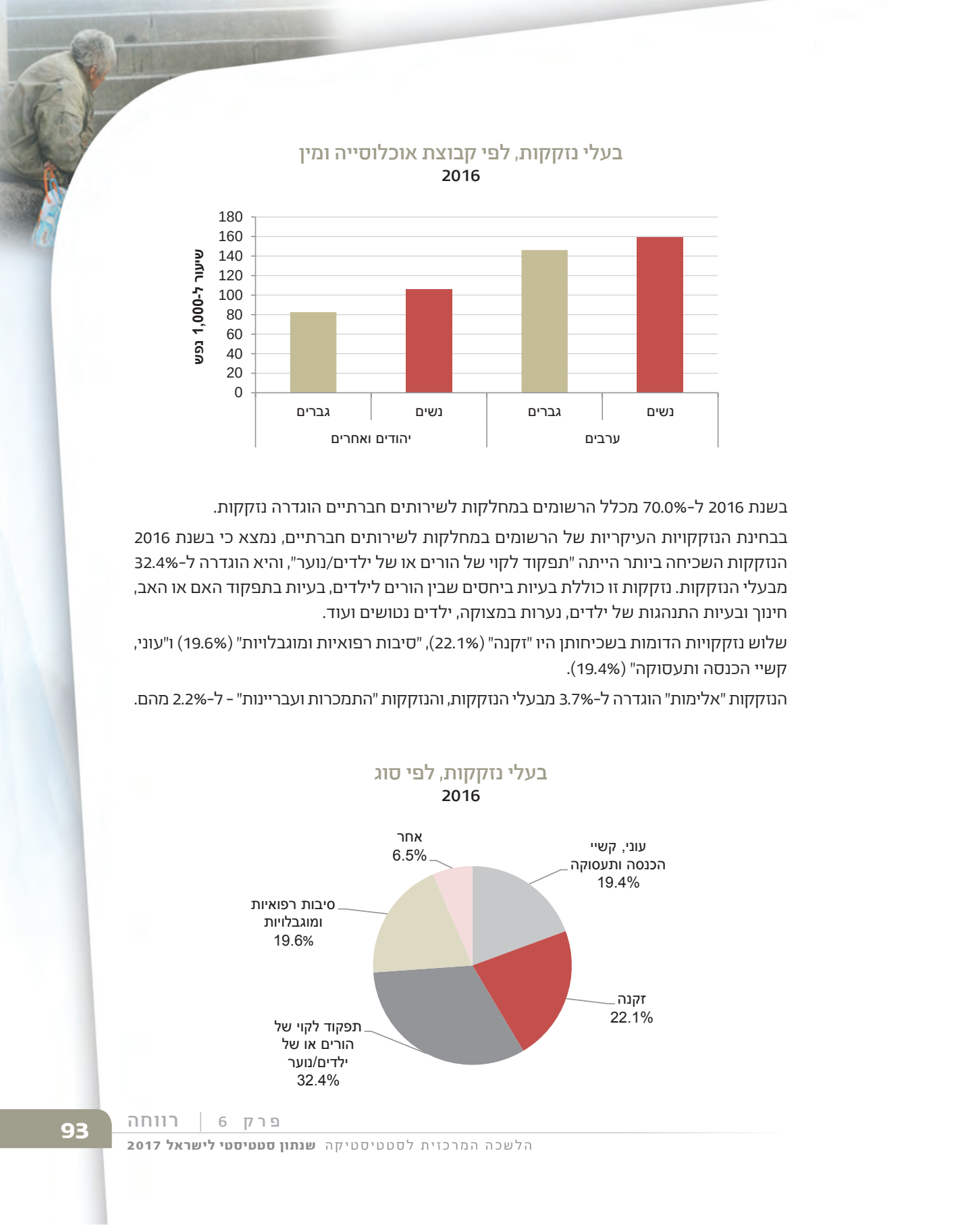
בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים, נמצא שככל שהאשכול החברתי-כלכלי עולה, כך יורדים שיעור הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים ושיעור בעלי הנזקקות. השיעור הגבוה ביותר של רשומים ושל בעלי נזקקות נמצא בקרב מי שהתגוררו ביישובים השייכים לאשכול חברתי כלכלי 1-2, שהוא האשכול הנמוך ביותר (כ-222 ל-1,000 נפש וכ-139 ל-1,000 נפש, בהתאמה). לעומת זאת, השיעור הנמוך ביותר של רשומים ושל בעלי נזקקות נמצא בקרב מי שהתגוררו ביישובים השייכים לאשכול חברתי כלכלי 9-10, שהוא האשכול הגבוה ביותר (כ-90 ל-1,000 נפש וכ-67 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

רשומים ובעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים,
לפי אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים
2016

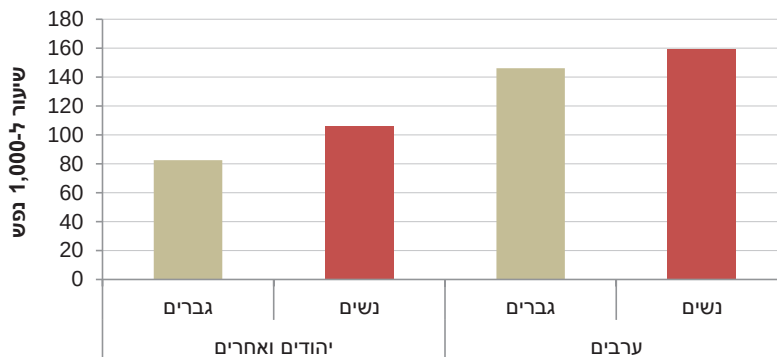

בעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים

כאמור, כאשר נפתח במחלקה לשירותים חברתיים תיק טיפול, נרשמת בו הנזקקות (הסיבה לפנייה). בתיק אפשר לציין שתי נזקקויות - עיקרית ומשנית (מתוך רשימה מוגדרת מראש). בשנת 2016 שיעור בעלי הנזקקות הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים היה כ-153 ל-1,000 נפש בקרב ערבים, יותר מהשיעור בקרב יהודים ואחרים - כ-94 ל-1,000 נפש. בחלוקה לפי מין, נמצא כי שיעור הנשים בעלות נזקקות, הן ערביות (כ-160 ל-1,000 נפש) והן יהודיות ואחרות (כ-106 ל-1,000 נפש) גבוה משיעור הגברים בעלי נזקקות, הן ערבים (כ-146 ל-1,000 נפש) והן יהודים ואחרים (כ-83 ל-1,000 נפש).

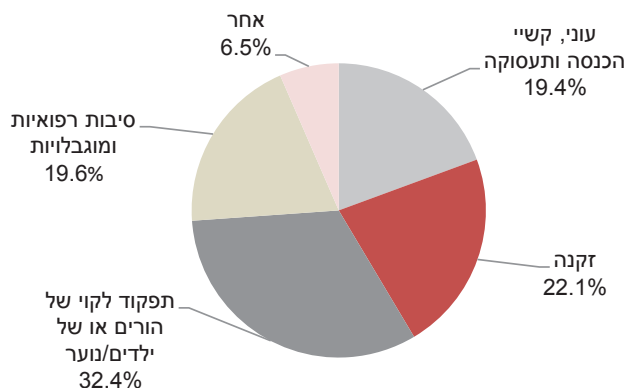

בעלי נזקקות, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין 2016

בשנת 2016 ל-70.0% מכלל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים הוגדרה נזקקות. בבחינת הנזקקויות העיקריות של הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים, נמצא כי בשנת 2016 הנזקקות השכיחה ביותר הייתה "תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער", והיא הוגדרה ל-32.4% מבעלי הנזקקות. נזקקות זו כוללת בעיות ביחסים שבין הורים לילדים, בעיות בתפקוד האם או האב, חינוך ובעיות התנהגות של ילדים, נערות במצוקה, ילדים נטושים ועוד. שלוש נזקקויות הדומות בשכיחותן היו "זקנה" (22.1%), "סיבות רפואיות ומוגבלויות" (19.6%) ו"עוני, קשיי הכנסה ותעסוקה" (19.4%). הנזקקות "אלימות" הוגדרה ל-3.7% מבעלי הנזקקות, והנזקקות "התמכרות ועבריינות" - ל-2.2% מהם.

בעלי נזקקות, לפי סוג 2016

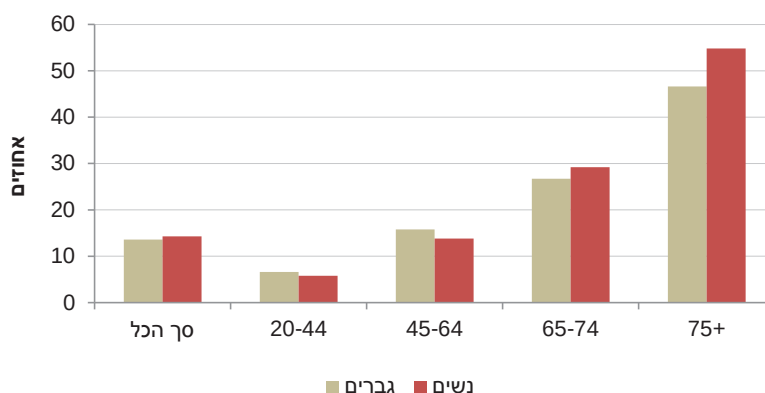
אנשים עם מוגבלות

לאנשים עם מוגבלות יש לקות פיזית, נפשית או שכלית-התפתחותית (לרבות קוגניטיבית), קבועה או זמנית, שגורמת להגבלה מהותית בתפקוד בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים (לפי ההגדרה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות).

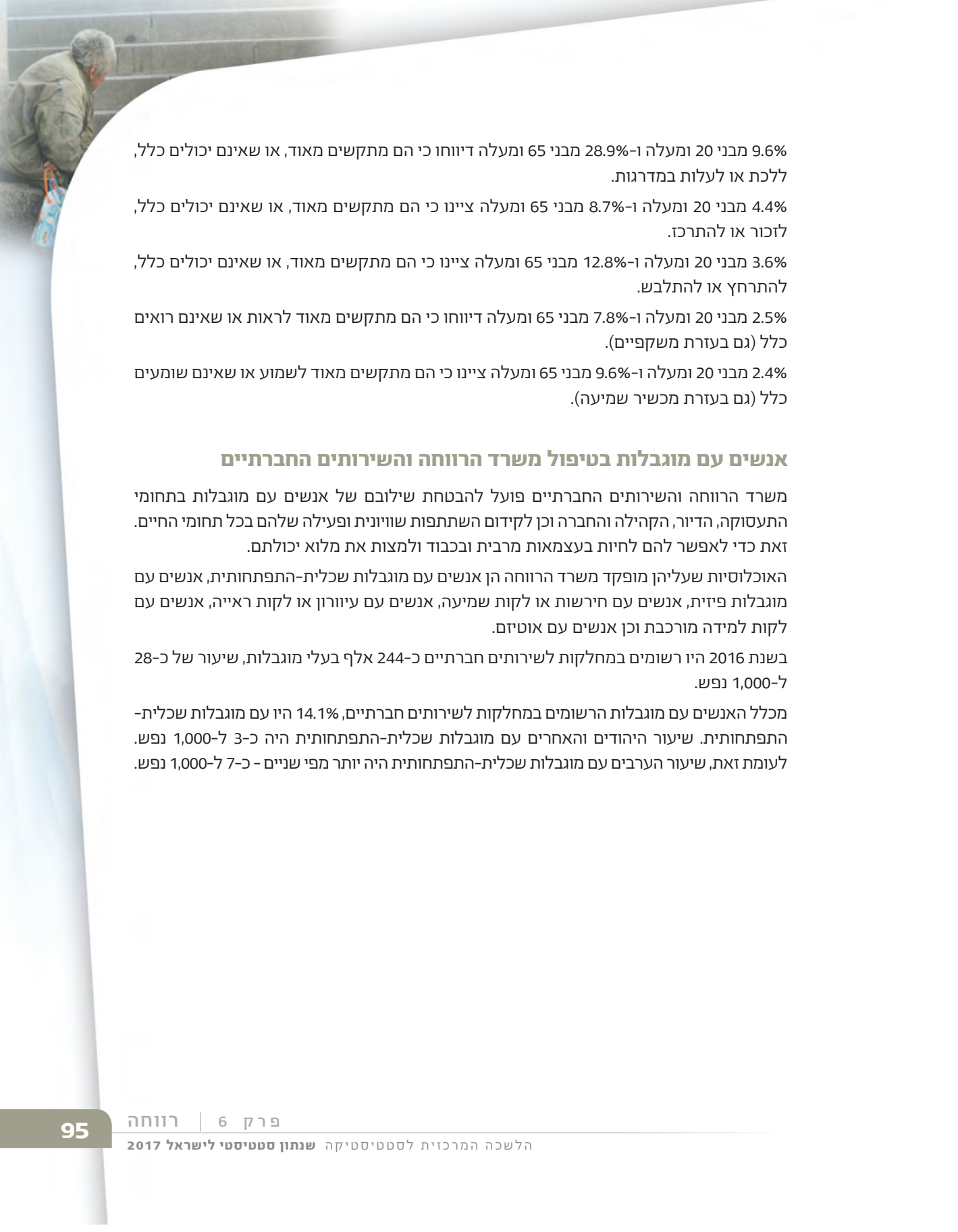
לפי הסקר החברתי של הלמ"ס לשנת 2016 (מבוסס על מדגם), 14.0% מבני 20 ומעלה (כ-751 אלף איש) מוגדרים כאנשים עם מוגבלות תפקודית חמורה, כלומר יש להם קושי רב, או שאינם יכולים כלל, לעשות לפחות אחת מהפעולות האלה: לראות, לשמוע, ללכת או לעלות במדרגות, להתלבש או להתרחץ, לזכור או להתרכז (על פי המלצות האו"ם להגדרת מוגבלות).¹

בשנת 2016 ל-14.3% מהנשים ול-13.6% מהגברים הייתה מוגבלות תפקודית חמורה. אחוז זה עולה עם הגיל, ומגיל 65 הוא גבוה יותר בקרב נשים מבקרב גברים. בקרב בני 65-74 עמד האחוז על 28.1% (29.2% מהנשים ו-26.7% מהגברים), ובקרב בני 75 ומעלה - על 51.3% (54.8% מהנשים ו-46.6% מהגברים).

בני 20 ומעלה עם מוגבלות תפקודית חמורה, לפי גיל ומין
2016

1 שיעור האנשים עם מוגבלות באוכלוסייה גבוה יותר בפועל, כיוון שהנתונים אינם כוללים דיירי מוסדות טיפוליים וסיעודיים שלא נכללו בסקר, וכן נדגמים שלא יכלו להתראיין לסקר בשל מוגבלותם.

9.6% מבני 20 ומעלה ו-28.9% מבני 65 ומעלה דיווחו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, ללכת או לעלות במדרגות.

4.4% מבני 20 ומעלה ו-8.7% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, לזכור או להתרכז.

3.6% מבני 20 ומעלה ו-12.8% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, להתרחץ או להתלבש.

2.5% מבני 20 ומעלה ו-7.8% מבני 65 ומעלה דיווחו כי הם מתקשים מאוד לראות או שאינם רואים כלל (גם בעזרת משקפיים).

2.4% מבני 20 ומעלה ו-9.6% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד לשמוע או שאינם שומעים כלל (גם בעזרת מכשיר שמיעה).

אנשים עם מוגבלות בטיפול משרד הרווחה והשירותים החברתיים

משרד הרווחה והשירותים החברתיים פועל להבטחת שילובם של אנשים עם מוגבלות בתחומי התעסוקה, הדיור, הקהילה והחברה וכן לקידום השתתפות שוויונית ופעילה שלהם בכל תחומי החיים. זאת כדי לאפשר להם לחיות בעצמאות מרבית ובכבוד ולמצות את מלוא יכולתם.

האוכלוסיות שעליהן מופקד משרד הרווחה הן אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, אנשים עם מוגבלות פיזית, אנשים עם חירשות או לקות שמיעה, אנשים עם עיוורון או לקות ראייה, אנשים עם לקות למידה מורכבת וכן אנשים עם אוטיזם.

בשנת 2016 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים כ-244 אלף בעלי מוגבלות, שיעור של כ-28 ל-1,000 נפש.

מכלל האנשים עם מוגבלות הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים, 14.1% היו עם מוגבלות שכלית-התפתחותית. שיעור היהודים והאחרים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית היה כ-3 ל-1,000 נפש. לעומת זאת, שיעור הערבים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית היה יותר מפי שניים - כ-7 ל-1,000 נפש.

נתונים נבחרים, 2015

הוצאות של משקי בית
הוצאה כספית לחודש

12,323 ש"ח

הוצאה כוללת לתצרוכת (כולל שירותי דיור) לחודש

15,407 ש"ח

24.7%

מההוצאה הכוללת הייתה לדיור

20.1%

מההוצאה הכוללת הייתה לתחבורה ותקשורת

16.3%

מההוצאה הכוללת הייתה למזון

בעלות על מוצרים בני-קיימה

96.9%-ל

ממשקי הבית היה טלפון נייד

80.3%-ל

ממשקי הבית היה מחשב

הכנסות של משקי בית
הכנסה כספית ברוטו לחודש

18,671 ש"ח

הכנסה כספית נטו לחודש

15,427 ש"ח

דיור

67.6%

ממשקי הבית גרו בדירה בבעלותם

39.9%

מבעלי הדירות שילמו משכנתה

הכנסות של פרטים שכירים

הכנסתה של אישה שכירה הייתה

68.3%

מהכנסתו של גבר שכיר

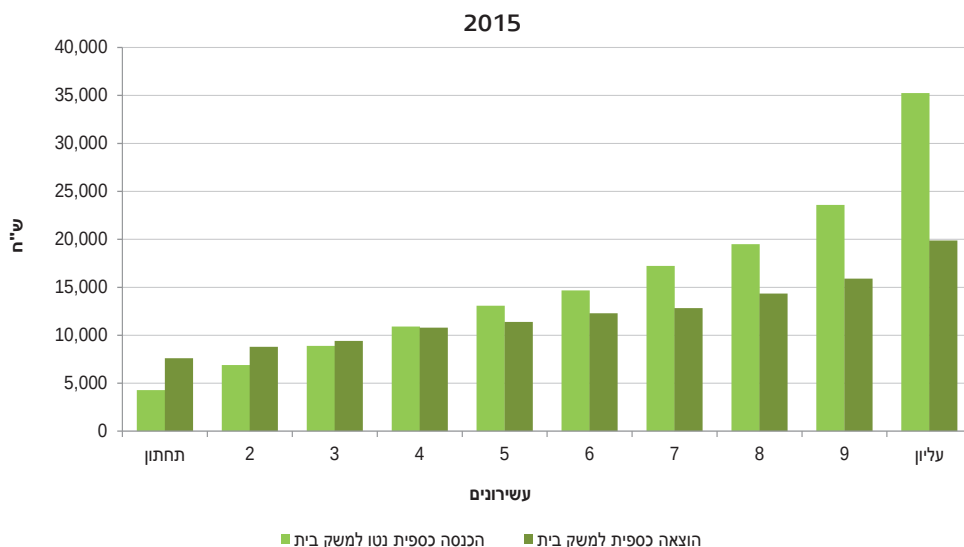
רמת החיים מתקבלת מנתונים הקשורים להכנסתו, להוצאותיו ולהוננו של האדם. המידע המוצג מבוסס על נתונים מסקר הוצאות משק הבית. סקר זה מבוצע מדי שנה ומספק נתונים מפורטים על ההכנסות ועל ההוצאות של משקי הבית בישראל.

הנושא כולל את ההכנסות של משקי הבית ממקורות שונים (עבודה, קצבאות ותמיכות, הון, פנסיה וקופות גמל), את ההוצאות של משקי הבית על מוצרים ושירותים, את הבעלות של משקי הבית על מוצרים בני-קיימה וכן נתונים על דיור. נוסף על כך, מובאים נתונים על הכנסות של פרטים שכירים.

הכנסות והוצאות בעשירונים של משקי בית

בחלוקת משקי הבית לעשירונים, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית, נמצא שבשנת 2015 ההוצאות הכספיות היו גבוהות מההכנסות הכספיות בשלושת העשירונים הראשונים. מהעשירון הרביעי עלו ההכנסות על ההוצאות בהדרגה: בעוד שבעשירון הרביעי ההפרש בין ההכנסות להוצאות היה קטן (1.0%), בעשירון העליון ההפרש ביניהן היה גדול מאוד (77.3%). הפערים בין העשירון העליון לעשירון התחתון בהכנסות הכספיות נטו למשק בית היו גדולים בהרבה מהפערים בהוצאות הכספיות למשק בית - פי 8.2 ופי 2.6, בהתאמה.

הכנסה כספית נטו והוצאה כספית בעשירונים של משקי בית, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית

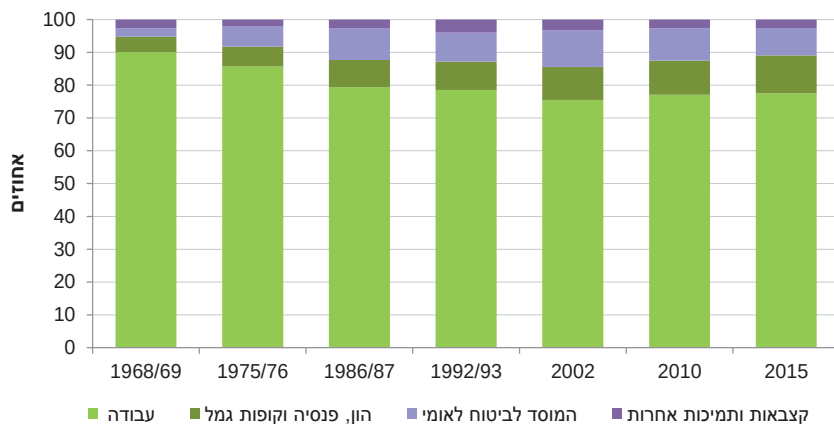
הכנסות של משקי בית

בשנת 2015 ההכנסה הכספית ברוטו למשק בית הייתה 18,671 ש"ח לחודש. בניכוי תשלומי חובה (מס הכנסה, ביטוח לאומי ומס בריאות) הגיעה ההכנסה הכספית נטו למשק בית ל-15,427 ש"ח לחודש. מקורם של 77.5% מההכנסות הכספיות של משקי הבית היה בהכנסה מעבודה, של 10.9% - בקצבאות ותמיכות, של 6.9% - בפנסיה וקופות גמל ושל 4.7% - בהון. עד שנת 2002 חלה ירידה מתמשכת באחוז ההכנסה מעבודה ועלייה באחוזי ההכנסה מהון, מפנסיה וקופות גמל ומהמוסד לביטוח לאומי. לעומת זאת, בשנים 2010 ו-2015 עלו אחוזי ההכנסה מעבודה, מהון ומפנסיה וקופות גמל, וירד אחוז ההכנסה מהמוסד לביטוח לאומי.

הכנסה כספית ברוטו למשק בית, לפי מקור

שנים נבחרות

אי-שוויון בחלוקת ההכנסות בין משקי הבית

אי-שוויון כלכלי נוצר מהבדלים בחלוקה של נכסים כלכליים ושל הכנסות בין פרטים וקבוצות בחברה. לאי-השוויון הכלכלי מדדים שונים, אשר משווים את מספר העשירים ומספר העניים ואת רווחתם. מדד ג'יני הוא מדד מקובל למדידת אי-שוויון בחלוקת ההכנסות בין משקי הבית. ערכי המדד נעים בין 0 (שוויון מלא) לבין 1 (אי-שוויון מלא). בשנת 2015 מדד ג'יני לפי הכנסה כספית נטו לנפש סטנדרטית היה 0.366 נקודות לעומת 0.370 נקודות בשנת 2014, כלומר אי-השוויון ירד.

מדד ג'יני לאי-שוויון בחלוקת הכנסות בין משקי הבית, לפי הכנסה כספית נטו לנפש סטנדרטית

2015-1997

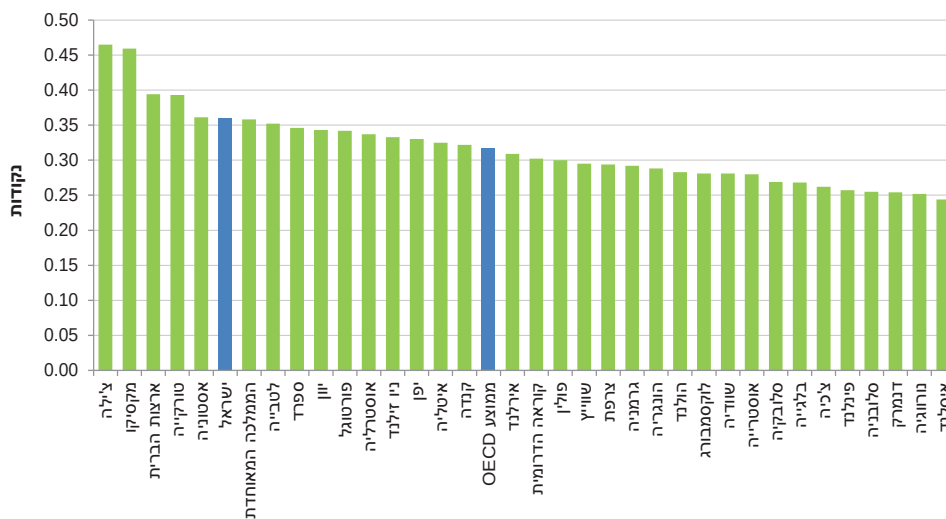

(1) לא כולל מזרח ירושלים.

(2) משנה זו הנתונים נלקחים מסקר הוצאות משק הבית בלבד.

מהשוואה של מדד ג'יני במדינות ה-OECD עולה כי ערך המדד בישראל גבוה מערך המדד במרבית המדינות, והוא נמוך רק מהערכים בארצות הברית, בטורקיה, במקסיקו ובצ'ילה.

מדד ג'יני לאי-שוויון בחלוקת הכנסות בין משקי הבית, לפי הכנסה כספית נטו לנפש סטנדרטית, במדינות ה-OECD⁽¹⁾

מקור הנתונים: OECD.
(1) ישראל – נתון לשנת 2015; שאר המדינות – נתונים לשנים 2012–2014.

הוצאות של משקי בית

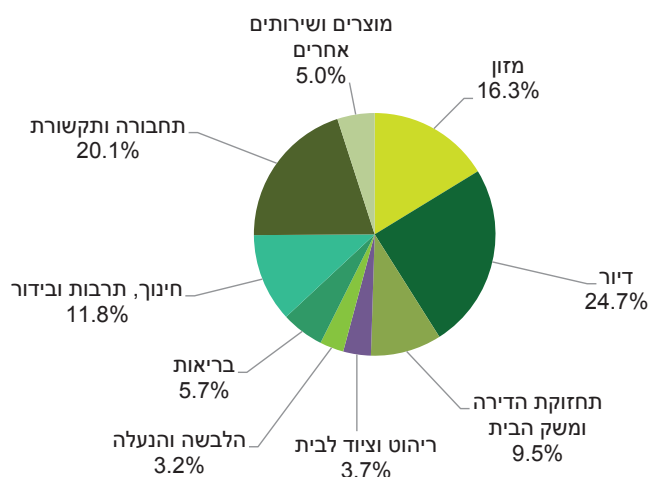
הוצאה כוללת לתצרוכת, לפי סעיפים ראשיים

ההוצאה הממוצעת לתצרוכת, הכוללת את אומדן ההוצאה לשירותי דיור בבעלות, הסתכמה בשנת 2015 ב-15,407 ש"ח לחודש. סעיף ההוצאה הגדול ביותר של משק בית היה דיור - 3,812 ש"ח לחודש (24.7% מההוצאה הכוללת). אחריו היו סעיף התחבורה והתקשורת, שהסתכם ב-3,094 ש"ח לחודש (20.1%), וסעיף המזון - 2,517 ש"ח לחודש (16.3%).

הרכב ההוצאה הכוללת לתצרוכת

2015

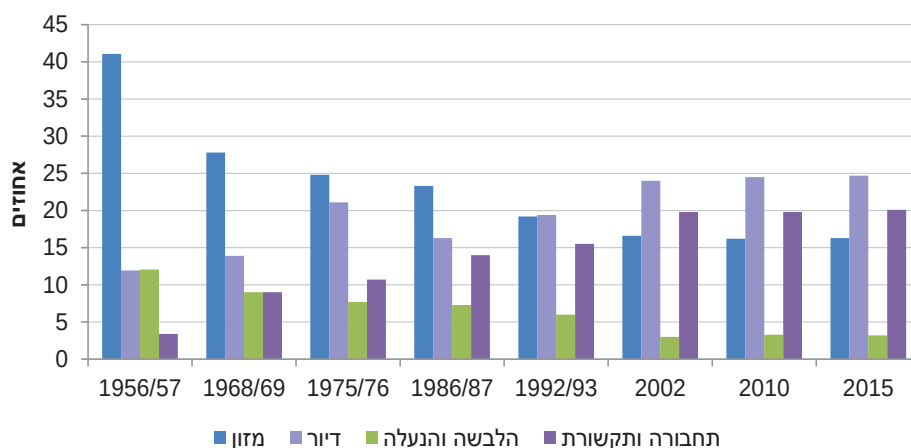

שינויים בהרכב ההוצאה הכוללת לתצרוכת

עם השנים ניכרת עלייה ברמת החיים בארץ. עלייה זו מתאפיינת, בין השאר, בירידה בהוצאה של משקי בית על מוצרים ובעלייה בהוצאה שלהם על שירותים. כך מאז שנות החמישים חלקה של ההוצאה למזון (מוצרים) קטן מ-41.0% מסך סל התצרוכת ל-16.3% ממנו, וחלקה של ההוצאה לתחבורה ותקשורת (שירותים) גדל מ-3.4% מסך סל התצרוכת ל-20.1% ממנו.

הרכב ההוצאה הכוללת לתצרוכת

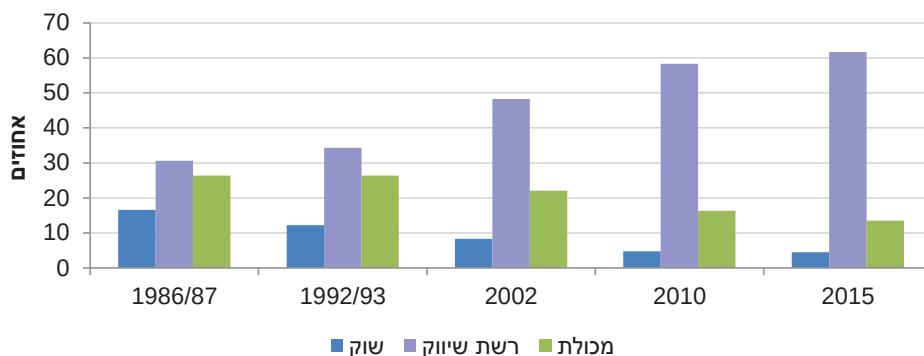
שנים נבחרות

שינויים בהוצאה למזון, לפי מקום קנייה

לאורך השנים גדל נתח המכירות של רשתות השיווק, ובעקבותיו הצטמצמה הקנייה של מוצרי מזון בשווקים ובחנויות המכולת. חלק מהגורמים לשינוי זה הם המגוון הרחב של המוצרים שמציעות רשתות השיווק, התחרות ביניהן שהוזילה מחירים וכן נוחות הקנייה. חנויות המכולת התקשו להתחרות ברשתות השיווק, וחלקן נסגרו. באמצע שנות השמונים 43.0% מקניות המזון נערכו בחנויות מכולת ובשווקים, ו-30.6% נערכו ברשתות השיווק. לעומת זאת, בשנת 2015 אחוז הקניות בחנויות המכולת ובשווקים ירד ל-18.0%, ואחוז הקניות ברשתות השיווק עלה ל-61.7%.

הוצאה למזון, לפי מקום קנייה שנים נבחרות

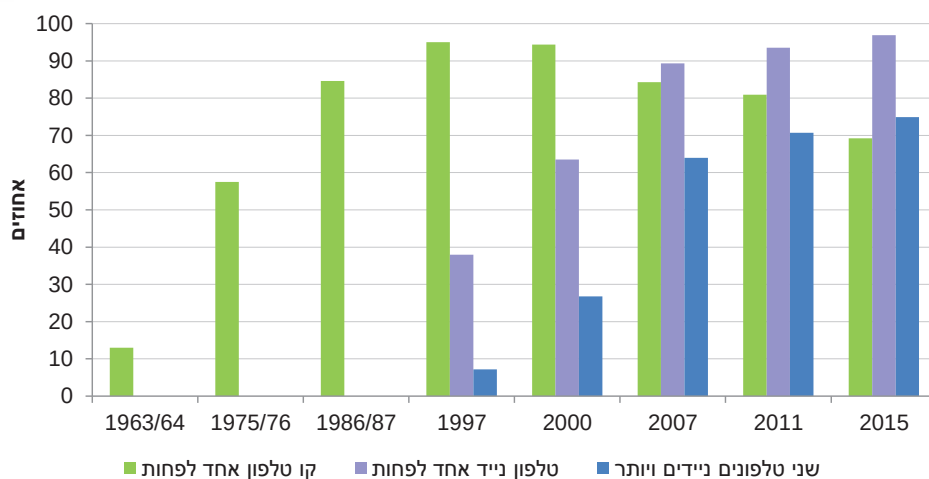
בעלות על מוצרים בני-קיימה

שיעור הבעלות על מוצרים בני-קיימה (כגון מחשב, מזגן, מכונת) הוא אחד המדדים לרמת החיים של בני משק הבית.

ההתפתחויות המואצות של טכנולוגיות תקשורת חדשות גרמו לשינויים בהרגלי הצריכה של משקי הבית. לאורך השנים עלו בהתמדה אחוז ההוצאה לתקשורת ואחוז הבעלות על מוצרי תקשורת. דוגמה לכך היא השימוש הרב בטלפונים ניידים בעשור האחרון. בשנת 2015 ל-96.9% ממשקי הבית היה טלפון נייד אחד לפחות, ול-74.9% - שני טלפונים ניידים ויותר. בשני העשורים האחרונים ירדו אחוזי הבעלות על קו טלפון ועלו אחוזי הבעלות על טלפון נייד.

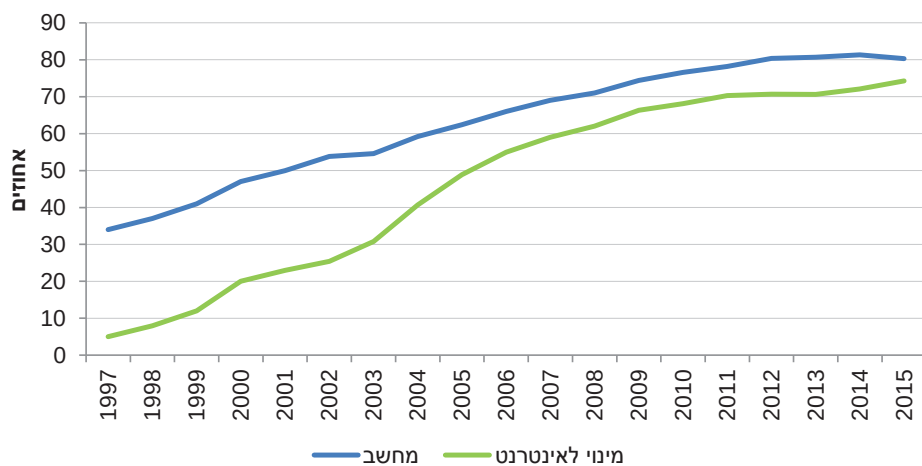

בעלות על טלפונים שנים נבחרות

דוגמה נוספת היא אחוזי הבעלות הגבוהים על מחשבים ועל מינויים לאינטרנט. בשנת 2015 ל-80.3% ממשקי הבית היה מחשב ול-74.3% היה מינוי לאינטרנט, בעוד שבשנת 1997 רק ל-33.5% ממשקי הבית היה מחשב ול-4.6% היה מינוי לאינטרנט.

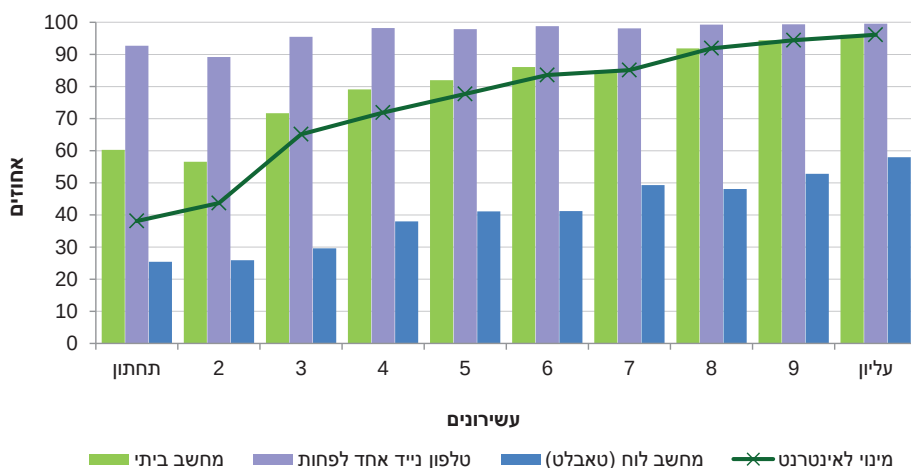
בעלות על מחשב ומינוי לאינטרנט 2015-1997

ככל שמשק בית שייך לעשירון גבוה יותר, כך בבעלותו מגוון גדול יותר של מוצרי תקשורת. בשנת 2015 ל-96.1% ממשקי הבית בעשירון העליון היה מחשב ול-58.0% היה מחשב לוח (טאבלט), בעוד שבעשירון התחתון ל-60.3% היה מחשב ול-25.4% היה מחשב לוח.

בעלות על מוצרי תקשורת בעשירונים של משקי בית, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית

2015

דירור

דירות בבעלות ודירות בשכירות

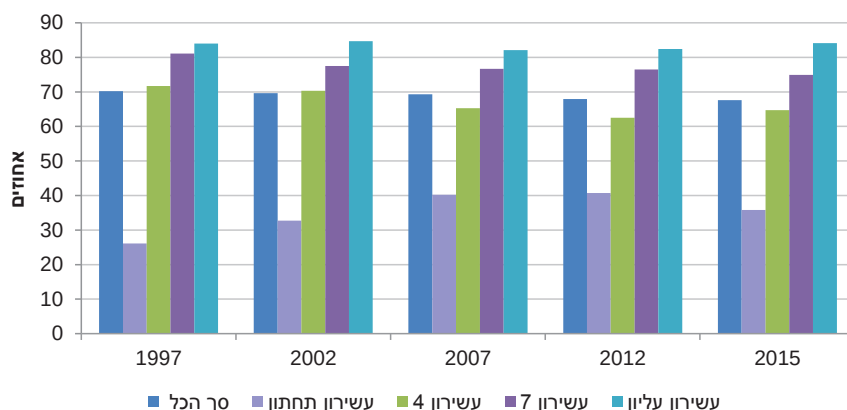
בשנת 2015 67.6% ממשקי הבית גרו בדירות בבעלותם, 26.7% גרו בדירות שכורות, והיתר (5.7%) גרו בדירות חיים או בדירות בדמי מפתח. ערך הדירה של משק בית הגר בדירה בבעלותו היה 1,647,000 ש"ח, ושכר הדירה הממוצע למשק בית הגר בדירה שכורה היה 2,991 ש"ח לחודש.

משנת 1997 ועד שנת 2015 חלה ירידה של 2.6% בשיעורי הבעלות על דירה אחת לפחות. בשנת 2015 בעשירון התחתון ל-35.8% הייתה דירה, בעוד שבעשירון העליון ל-84.1% הייתה דירה.

גרים בדירות בבעלות בעשירונים של משקי בית, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית

שנים נבחרות

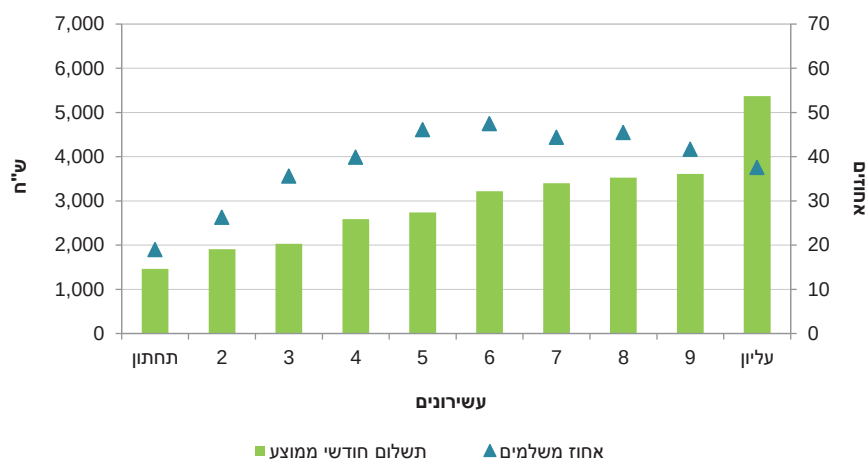
הוצאה למשכנתה

בשנת 2015 39.9% מבעלי הדירות שילמו משכנתה, והתשלום הממוצע היה ש"ח לחודש 3,260. התשלום הממוצע על משכנתה גדל עם העלייה בעשירונים - בעשירון העליון הוא היה הגבוה ביותר - 5,369 ש"ח לחודש - פי 3.7 מבעשירון התחתון - 1,464 ש"ח לחודש.

עד העשירון השישי יש קשר חיובי בין אחוז המשלמים משכנתה לבין התשלום החודשי הממוצע - ככל שאחוז המשלמים עולה, כך גדל התשלום החודשי הממוצע. מהעשירון השביעי יש ביניהם קשר שלילי.

משלמי משכנתה ותשלום חודשי ממוצע על משכנתה בעשירונים של משקי בית, לפי הכנסה נטו לנפש סטנדרטית

2015

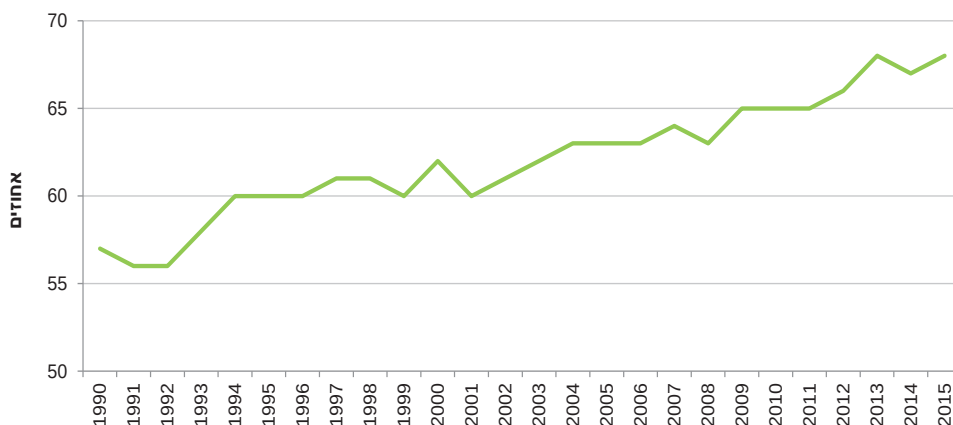
הכנסות של פרטים שכירים

פערי הכנסה בין שכירים לשכירות

בשנת 2015 51.7% מהשכירים היו גברים, ו-48.3% היו נשים. ההכנסה הממוצעת של גבר שכיר הייתה 11,219 ש"ח ברוטו לחודש, וההכנסה הממוצעת של אישה שכירה - 7,666 ש"ח ברוטו לחודש. הפער בהכנסה הממוצעת ברוטו לחודש בין גברים לנשים היה 31.7% (כלומר אחוז ההכנסה של אישה מתוך ההכנסה של גבר היה 68.3%). פער זה נבע, בין השאר, מהבדל במספר שעות העבודה השבועיות של גברים ושל נשים (44.7 שעות ו-36.5 שעות, בהתאמה). לפיכך, בחישוב ההכנסה הממוצעת ברוטו לשעת עבודה הצטמצם פער ההכנסה בין המינים ל-15.3% (59.6 ש"ח לגבר ו-50.5 ש"ח לאישה). לאורך השנים הצטמצמו הפערים בין גברים לנשים בהכנסה הממוצעת ברוטו לחודש.

הכנסה של אישה שכירה כאחוז מהכנסה של גבר שכיר⁽¹⁾

2015-1990

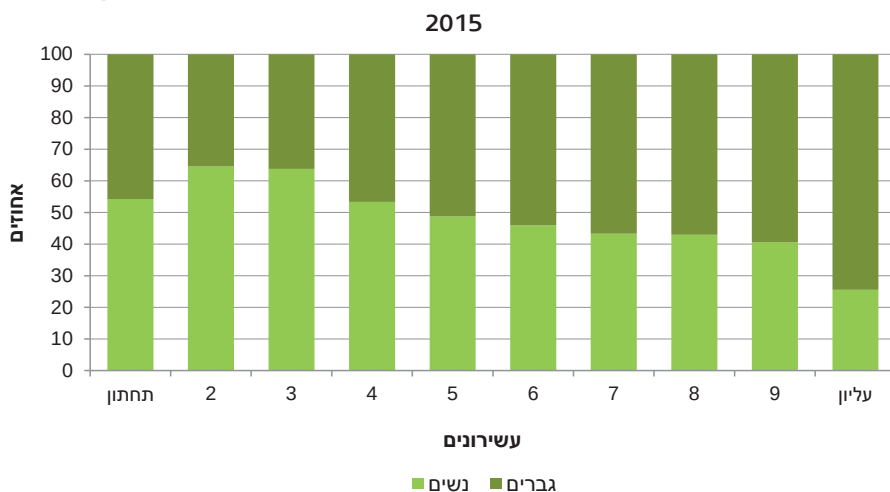

(1) הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש.

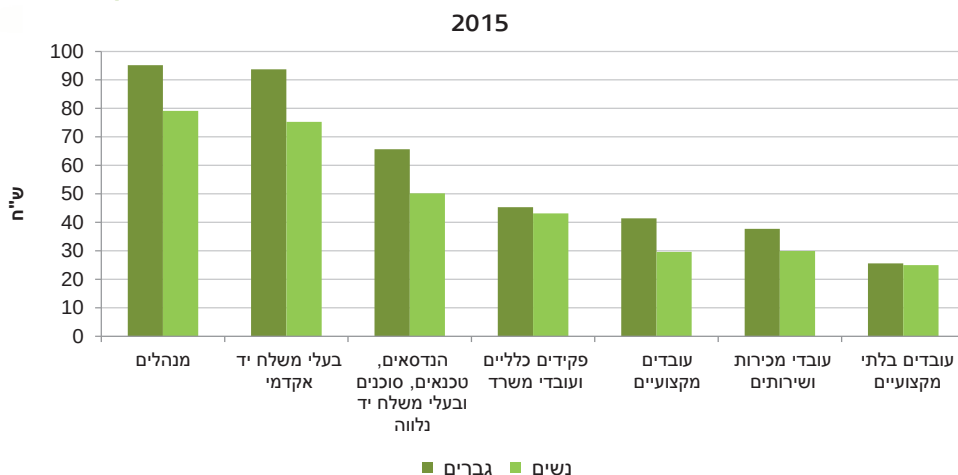
מהתפלגות מספר השכירים לפי עשירוני הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש, עולה כי בארבעת העשירונים הראשונים נשים היו יותר מ-50%, ואילו מהעשירון החמישי גברים היו 59% בממוצע. בעשירון העליון גברים היו 74.5%.

שכירים, לפי עשירוני הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש ולפי מין

בבדיקת ההכנסה הממוצעת ברוטו לשעת עבודה, לפי משלח יד, נמצא כי הכנסתו של גבר גבוהה מהכנסתה של אישה בכל משלחי היד. פער ההכנסה הגדול ביותר בין המינים קיים בקרב עובדים מקצועיים (28.5%). פער ההכנסה הקטן ביותר בין המינים קיים בקרב עובדים בלתי מקצועיים (2.4%) ובקרב פקידים כלליים ועובדי משרד (4.7%).

הכנסה ממוצעת ברוטו לשעת עבודה לשכיר, לפי משלח יד ומין

נתונים נבחרים, 2016

תיקי חקירה פליליים שנפתחו במשטרה

329.8 אלף

מהם:
בגין עברות רכוש
44.1%

בגין עברות כלפי
הסדר הציבורי
35.1%

בגין עברות כלפי
גופו של אדם
18.0%

בגין עברות מוסר
9.7%

נאשמים במשפטים פליליים (2015)

41.4 אלף

מורשעים בדיון
(2015)
86.5%

נפגעי עבריינות (סקר ביטחון אישי)

11.8%

מבני 20 ומעלה

תחושת ביטחון אישי (סקר ביטחון אישי)

מרגישים בטוחים
ללכת לבד באזור
המגורים בשעות
החשכה

85.4%

מבני 20 ומעלה

הוצאה של המגזר הממשלתי לשמירה על הסדר הציבורי

4.0%

מסך כל ההוצאות

כוח אדם המופקד על שמירת הסדר הציבורי

עורכי דין

שיעור

ל-100 אלף תושבים

727.3

מצבת כוח אדם במשטרת ישראל

שיעור

ל-100 אלף תושבים

353.3

מקרי רצח (2013) שיעור (מתוקן לגיל)

של 1.8 מקרים

ל-100 אלף תושבים

ביטחון הוא צורך אנושי בסיסי המניע את החברה לפתח מנגנוני בקרה, פיקוח וענישה, שתפקידם לשמור על ביטחונם האישי של הפרטים בחברה ועל ביטחון החברה כולה.

פשיעה ועבריינות הם הגורמים העיקריים להיעדר ביטחון, והם יכולים לבוא לידי ביטוי בפגיעה באדם (בגופו, בכבודו ובביטחונו האישי) או ברכוש.

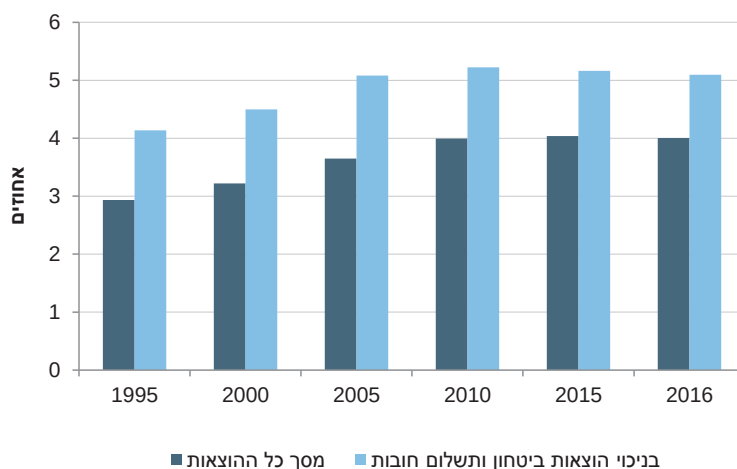
המידע בנושא זה כולל הוצאה של המגזר הממשלתי לשמירה על הסדר הציבורי; מצבת כוח האדם המופקד על שמירת הסדר הציבורי; נתוני היארעות של פשיעה המדווחת למשטרה; נאשמים במשפטים פליליים ומורשעים בדיון; נתונים על נפגעי עבריינות ועל תחושת הביטחון האישי, המבוססים על סקר ביטחון אישי.

נתונים על ההוצאה לשמירה על הסדר הציבורי ונתונים על מצבת כוח האדם המופקד על שמירת הסדר הציבורי משמשים מדד המשקף את יכולת המדינה לאכוף את החוק.

ההוצאה של המגזר הממשלתי לשמירה על הסדר הציבורי

ההוצאה של המגזר הממשלתי לשמירה על הסדר הציבורי בשנת 2016 הייתה 4.0% מסך כל ההוצאות, לעומת 2.9% בשנת 1995. ההוצאה כללה שמירה על הסדר הפנימי במדינה, בתי משפט, משטרה, כיבוי אש, בתי סוהר, שיקום עבריינים ועוד.

ההוצאה של המגזר הממשלתי לשמירה על הסדר הציבורי שנים נבחרות

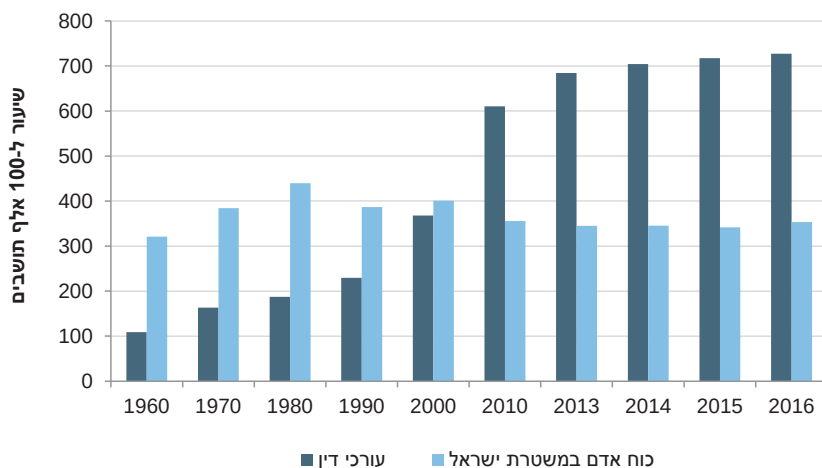
כוח אדם המופקד על שמירת הסדר הציבורי

מצבת כוח האדם בתחום הפשיעה והמשפט מפרטת את מספר בעלי התפקידים האמונים על שמירת הסדר הציבורי (שופטים, עורכי דין, שוטרים וסוהרים).

לאורך השנים חל גידול ניכר בשיעור עורכי הדין ל-100 אלף תושבים. משנת 1960 ועד שנת 2016 גדל שיעור זה כמעט פי שבעה (מ-108.8 ל-727.3). בשנים 2000-2016 גדל השיעור פי שניים (מ-367.7 ל-727.3).

לעומת זאת, במצבת כוח האדם במשטרת ישראל נשמרה יציבות יחסית - ל-320.9 אלף תושבים בשנת 1960 ו-353.3 אלף תושבים בשנת 2016. גם שיעור השופטים והדיינים ל-100 אלף תושבים נשאר דומה לאורך השנים, 9.1 בשנת 1960 ו-9.5 בשנת 2016.

עורכי דין ומצבת כוח אדם במשטרת ישראל שנים נבחרות

פשיעה

הנתונים על פשיעה כוללים נתוני היארעות המתקבלים ממשטרת ישראל (על פשיעה המדווחת למשטרה ועל תוצאות של הליכים פליליים) ומדדים המבוססים על דיווח עצמי. הדיווח העצמי נעשה במסגרת סקר ביטחון אישי, שבו נאספים נתונים על חשיפה לעבריינות.

העברות המדווחות למשטרה אינן משקפות את רמת הפשיעה ואת מידת האלימות בחברה במלואן, וזאת כיוון שלא כל קורבנות הפשיעה מדווחים עליה. נתוני הדיווח העצמי בסקר משלימים את התמונה ומסייעים ללמוד על תחושת הביטחון האישי של הציבור.

תיקי חקירה פליליים שנפתחו במשטרה

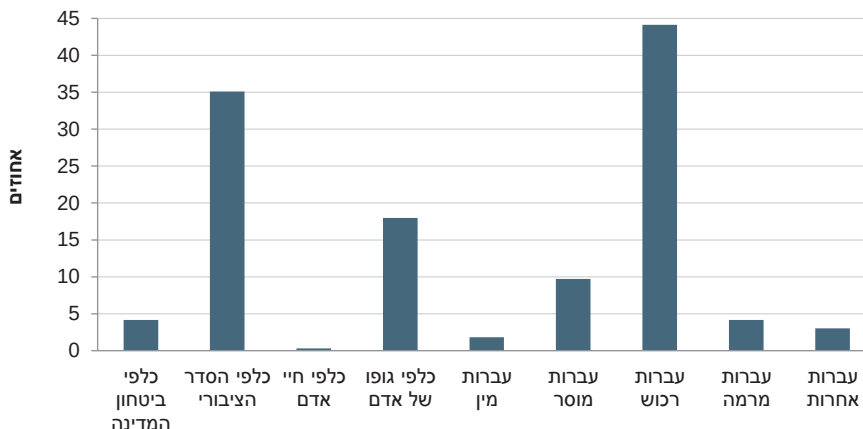
מנתוני המשטרה עולה כי במהלך השנים חלה ירידה במספר תיקי החקירה הפליליים שנפתחו - 329.8 אלף בשנת 2016 לעומת 384.2 אלף בשנת 2010.

בכל תיק ייתכן רישום של כמה עברות. אם העברות שבתיק הן מקבוצות שונות, התיק נספר בכל אחת מהן. בסך הכולל כל תיק נספר פעם אחת, גם אם הוא מופיע בכמה קבוצות עברה.

מרבית התיקים שנפתחו בשנת 2016 היו בגין עברות רכוש (44.1%), ולאחר מכן בגין עברות כלפי הסדר הציבורי (35.1%) ועברות כלפי גופו של אדם (18.0%). 9.7% מהתיקים נפתחו בגין עברות מוסר, מרביתן עברות סמים.

תיקי חקירה פליליים שנפתחו במשטרה, לפי קבוצת עברה

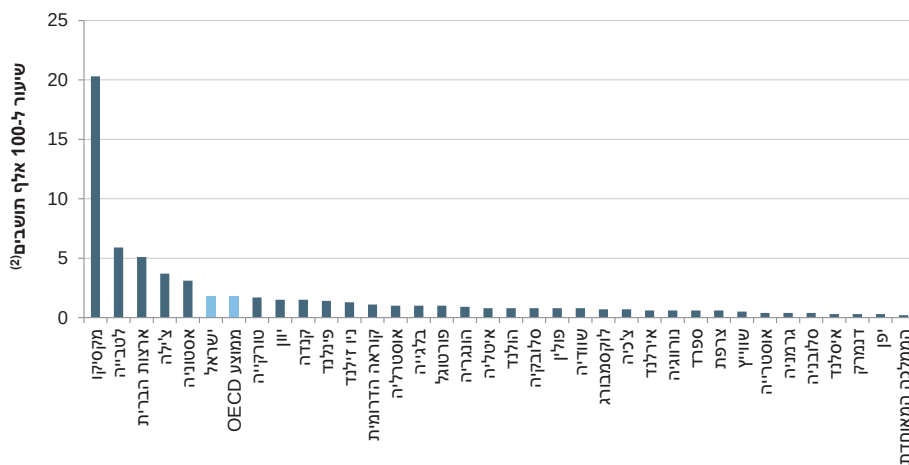
2016

מקרי רצח

בהשוואה בין-לאומית של שיעורי רצח לשנים 2009-2014 (מתוקננים לגיל¹) ישראל נמצאת במקום השישי במדינות ה-OECD - 1.8 מקרי רצח ל-100 אלף תושבים (בשנת 2013), כמו הממוצע במדינות ה-OECD (השיעור הממוצע מוטה כלפי מעלה בגלל שיעור גבוה מאוד במקסיקו).

מקרי רצח במדינות ה-OECD

⁽¹⁾ 2014-2009

מקור הנתונים: OECD

(1) בכל מדינה מובא הנתון המעודכן ביותר. הנתון של ישראל הוא לשנת 2013.
(2) שיעור מתוקן לגיל.

1 שיעור תמותה מתוקן לגיל - שיעור המשקף את התמותה באוכלוסייה הנבדקת, אילו התפלגות הגילים באוכלוסייה זו הייתה זהה להתפלגות הגילים באוכלוסיית התקן. תקנון לגיל מאפשר להשוות בין אוכלוסיות הנבדלות בהרכב הגילים שלהן.

משפט

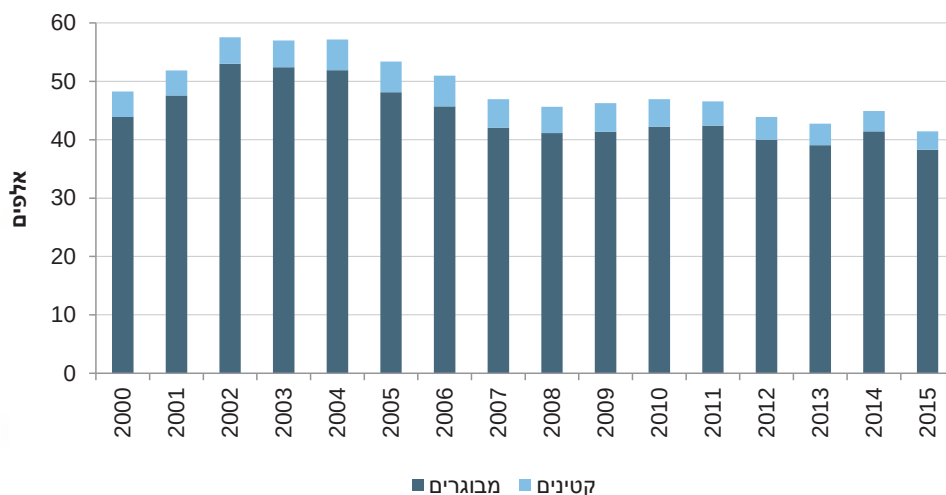
בתום חקירה משטרתית תיקן החקירה מועבר לפרקליטות או למחלקת התביעות במשטרה, ושם התובע מטעם המדינה מחליט אם להגיש כתב אישום, להחזיר את התיק להמשך חקירה או לסגור אותו. אם מוגש כתב אישום - נערך משפט. לאחר שלב הראיות והטענות בית המשפט קובע את גור הדין. מורשעים הם נאשמים שנמצאו אשמים בעברה המיוחסת להם בכתב האישום, כפי שקבע בית המשפט בהכרעת הדין.

נאשמים במשפטים פליליים

בשנת 2015 הוכרע דינם של 41.4 אלף נאשמים במשפטים פליליים (נתונים ארעיים). 92.5% מהנאשמים היו מבוגרים (בני 19 ומעלה), ו-7.5% היו קטינים (בני 12-18). בשנים 2005-2015 השיעור הממוצע של נאשמים מבוגרים עמד על 90.7%, לעומת 9.3% נאשמים קטינים.

בשנת 2015 רוב הנאשמים במשפטים פליליים (81.2%, שהם 33.7 אלף) היו תושבי ישראל (82.1% בממוצע בשנים 2005-2015). השאר לא היו תושבי המדינה, אך ביצעו עברות נגד ישראלים או עברות בשטח ישראל.

מבוגרים וקטינים הנאשמים במשפטים פליליים
2015-2000

מורשעים בדין

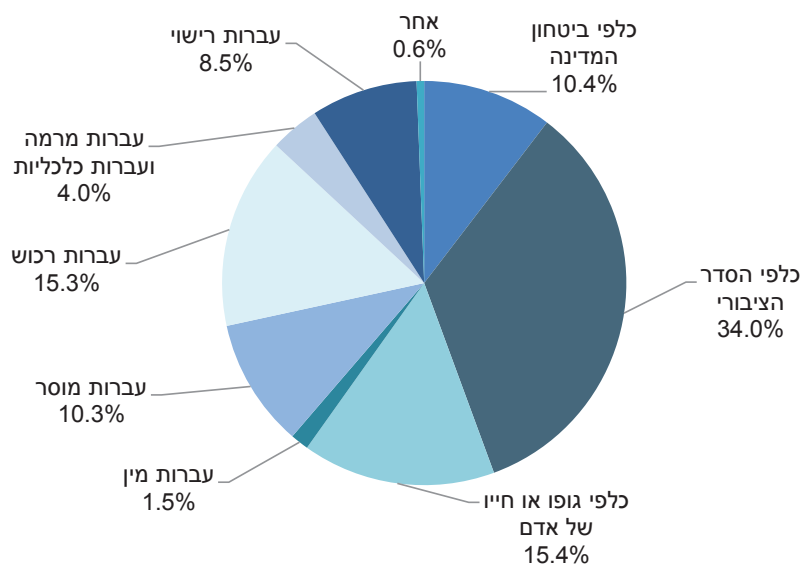
בשנת 2015 35.9 אלף מהנאשמים, שהם 86.5%, נמצאו חייבים בדין והורשעו בגין העברות שבהן הואשמו. שיעור המורשעים בקרב המבוגרים היה גבוה בהרבה מבקרב הקטינים (89.1% לעומת 54.7%, בהתאמה).

מסך כל המורשעים בדין, 78.6% היו תושבי ישראל. 79.4% מהמבוגרים המורשעים היו תושבי ישראל, לעומת 61.6% מהקטינים המורשעים. בקרב מי שאינם תושבי ישראל, 93.7% מהמורשעים בדין היו תושבי הרשות הפלסטינית, והיתר (6.3%) היו תיירים, עובדים זרים או תושבי חוץ.

שיעור המורשעים בדין היה 4.3 ל-1,000 נפש מכלל תושבי ישראל. בקרב מבוגרים נמצא שיעור של 4.9 ל-1,000 נפש, ובקרב קטינים - שיעור של 1.1 ל-1,000 נפש.

34.0% מהמורשעים בדין הורשעו בגין עברות כלפי הסדר הציבורי, 15.4% הורשעו בגין עברות כלפי גופו או חייו של אדם, ואחוז דומה הורשעו בגין עברות רכוש.

מורשעים בדין, לפי קבוצת עברה
2015

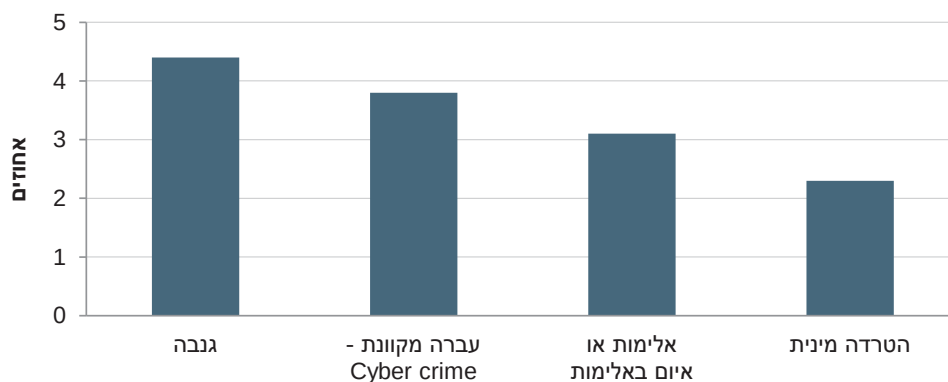

ביטחון אישי

נפגעי עבריינות

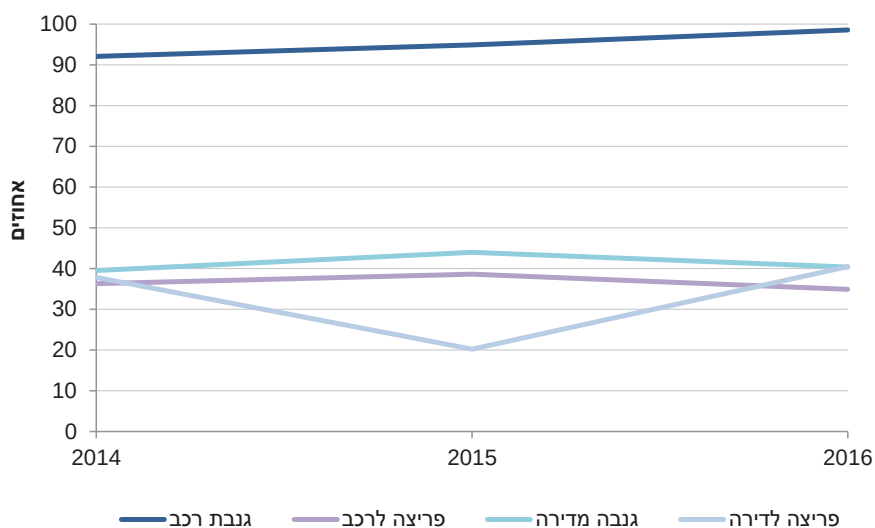
לפי סקר ביטחון אישי של הלמ"ס (נתוני הסקר עבור השנה שקדמה לו), בשנת 2016 נפגעו 631.9 אלף בני 20 ומעלה (11.8%) מעברות מסוגים שונים. מהם 4.4% נפגעו מגנבה, ו-3.8% - מעברה מקוונת (Cyber crime). מתוך סך הנפגעים, 324.1 אלף היו גברים (12.4% מכלל הגברים בני 20 ומעלה) ו-307.8 אלף היו נשים (11.1% מכלל הנשים בנות 20 ומעלה).

נפגעי עבריינות בני 20 ומעלה, לפי סוג עברה
2016

בקרב משקי בית שנפגעו מעברות רכוש בשנים 2014-2016, כמעט כל הנפגעים מגנבת רכב דיווחו עליה למשטרה (95.2% בממוצע). לעומת זאת, נמצאו שיעורים נמוכים יחסית של מדווחים למשטרה על פריצה לדירה (32.8% בממוצע; התנודתיות גבוהה בין השנים), על פריצה לרכב (36.6% בממוצע) ועל גנבה מדירה (41.3% בממוצע).

משקי בית שנפגעו מעברות רכוש ודיווחו עליהן למשטרה, לפי סוג עברה 2016-2014

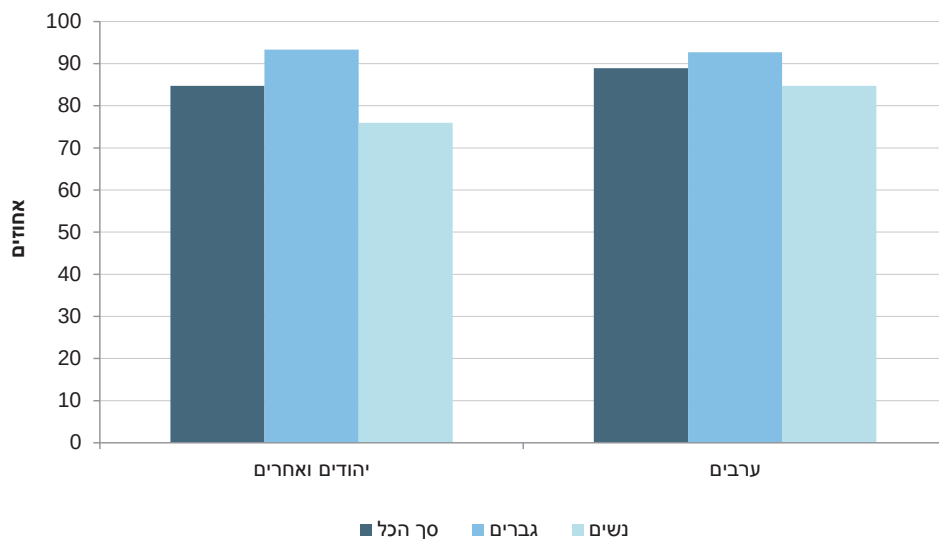

תחושת ביטחון אישי

תחושת הביטחון האישי של הציבור היא אחד המדדים להערכה של רמת הפשיעה. לפי סקר ביטחון אישי של הלמ"ס, בשנת 2016 רוב הישראלים בני 20 ומעלה הרגישו בטוחים (במידה רבה מאוד או במידה רבה) ללכת לבד באזור מגוריהם בשעות החשכה - 85.4%. שיעור הגברים שהרגישו בטוחים ללכת לבד בשעות החשכה היה גבוה בהרבה משיעור הנשים שהרגישו כך (93.2% לעומת 77.4%, בהתאמה).

ערבים הרגישו בטוחים יותר ללכת לבד בשעות החשכה בהשוואה ליהודים ואחרים (88.9%-84.7%, בהתאמה). הפערים בין המינים היו קטנים יותר בקרב ערבים מבקרב יהודים ואחרים.

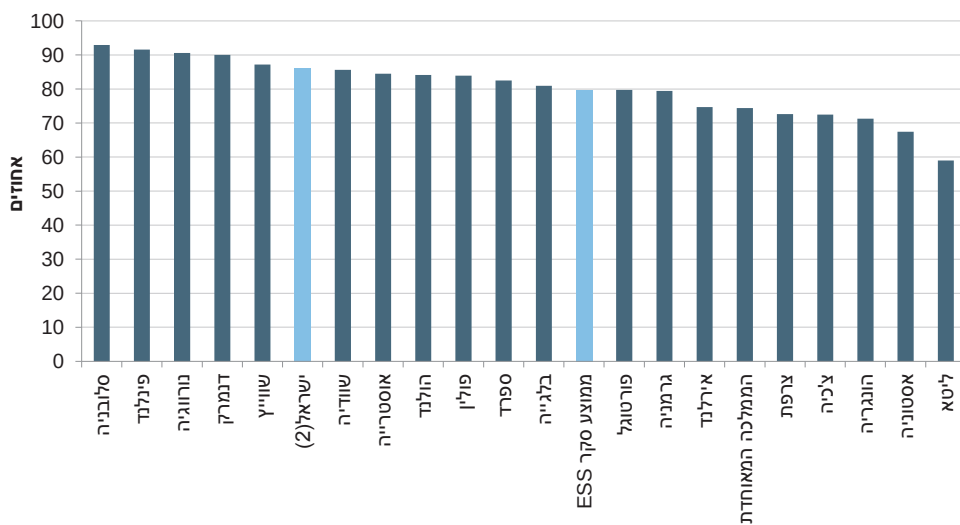
בני 20 ומעלה המרגישים בטוחים⁽¹⁾ ללכת לבד באזור המגורים בשעות החשכה, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין

(1) במידה רבה מאוד או במידה רבה.

בשנת 2014 דיווחו 86.2% מבני 20 ומעלה כי הם מרגישים בטוחים ללכת לבד באזור מגוריהם בשעות החשכה. האחוז בישראל היה גבוה הן בהשוואה לרוב מדינות אירופה שהשתתפו בסקר והן בהשוואה לממוצע של מדינות אלו (79.8%).

בני 15 ומעלה המרגישים בטוחים⁽¹⁾ ללכת לבד באזור המגורים בשעות החשכה השוואה בין-לאומית 2014

מקור הנתונים: הסקר החברתי האירופי (ESS), 2014

(1) במידה רבה מאוד או במידה רבה.

(2) נתון של הלמ"ס; בני 20 ומעלה.

9 שוק העבודה

נתונים נבחרים, 2016

מספר המועסקים הגדול ביותר

לפי ענף כלכלי:

חינוך

כ-456 אלף

מסחר סטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים

כ-430 אלף

לפי משלח יד:

בעלי משלח יד

אקדמי

כ-940 אלף

עובדי מכירות ושירותים

כ-681 אלף

משרות שכיר של עובדים ישראלים

3.494 מיליון

שהן

94.7%

מכלל משרות השכיר

שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר

עובדים ישראלים 9,799 ש"ח

עובדים מחו"ל

5,739 ש"ח

עובדים ישראלים בעלי ביטוח פנסיוני (2015)

77.1%

משתתפים בכוח העבודה

(בני 15 ומעלה)

3.925 מיליון

מהם מועסקים:

1.765

מיליון

נשים

1.972

מיליון

גברים

בלתי מועסקים מכוח העבודה

4.8%

שיעור התעסוקה (אחוז המועסקים בקרב בני 15 ומעלה)

61.1%

56.4%

נשים

65.9%

גברים

שיעור התעסוקה בקרב ערבים

42.5%

שעות עבודה בשבוע בממוצע למועסק

36.3

נושא זה מציג את המדדים העיקריים של שוק העבודה: השתתפות בכוח העבודה, בלתי מועסקים, שיעור התעסוקה, היצע וביקוש בשוק העבודה, משרות שכיר במשק הישראלי ושכר חודשי ממוצע למשרת שכיר. כמו כן מובאים נתונים על עובדים ישראלים בעלי ביטוח פנסיוני.

הנתונים על כוח העבודה מתקבלים מסקר כוח אדם, שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עורכת בקרב משקי הבית משנת 1954. הסקר משמש למעקב שוטף אחר ההתפתחויות בכוח העבודה: גודלו ותכונותיו, היקף האבטלה ועוד. במהלך שנת 2016 רואיינו בממוצע בכל חודש כ-20,700 בני 15 ומעלה.

הנתונים על שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר מבוססים בעיקרם על דוחות המעסיקים למוסד לביטוח לאומי ועל מקורות מינהליים אחרים, כמו מל"מ מערכות בע"מ והחברה לאוטומציה, המתקבלים מדי חודש.

הנתונים על עובדים ישראלים בעלי ביטוח פנסיוני מתקבלים מרשות המסים.

תכונות כוח העבודה¹

השתתפות בכוח העבודה

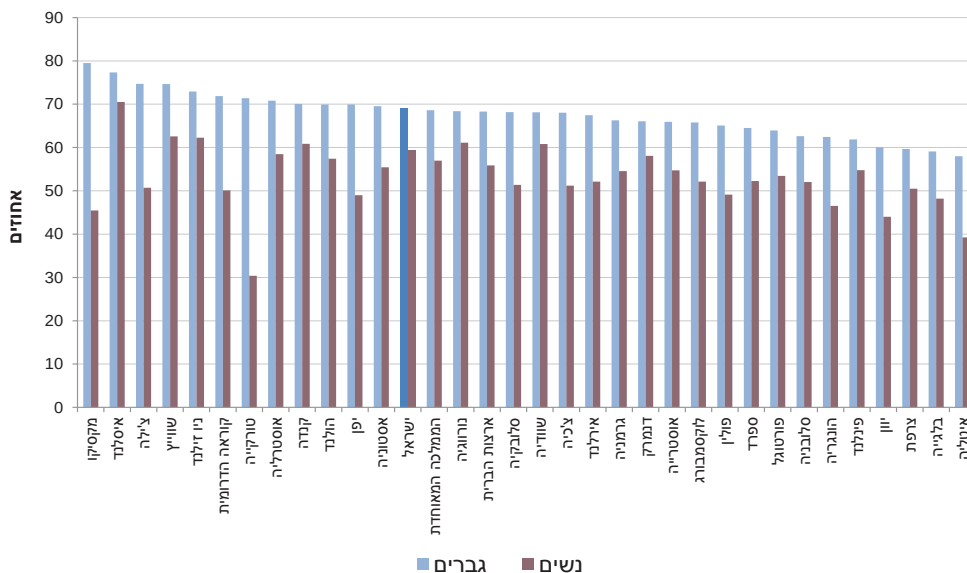
בשנת 2016 מספר המשתתפים בכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה היה 3.925 מיליון נפש - 3.737 מיליון מועסקים וכ-188 אלף בלתי מועסקים. בקרב המועסקים היו 1.972 מיליון גברים (לעומת 1.928 מיליון בשנת 2015) ו-1.765 מיליון נשים (לעומת 1.716 מיליון בשנת 2015), ובקרב הבלתי מועסקים היו כ-97 אלף גברים (לעומת כ-104 אלף בשנת 2015) וכ-92 אלף נשים (לעומת כ-98 אלף בשנת 2015).

אחוז המשתתפים בכוח העבודה בשנת 2016 היה 64.1% (ללא שינוי משנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 69.1% (לעומת 69.3% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 59.4% (לעומת 59.1% בשנת 2015).

בשנת 2016 אחוז המשתתפים בכוח העבודה בישראל (64.1%) היה גבוה מאחוז המשתתפים בכוח העבודה בארצות הברית (62.0%) וברוב מדינות ה-OECD. האחוז הגבוה ביותר של משתתפים בכוח העבודה היה באיסלנד (73.9%), בשווייץ (68.5%) ובניו זילנד (67.4%).

בהשוואה לפי מין, באחוז השתתפות הגברים בכוח העבודה ישראל ממוקמת באמצע בין מדינות ה-OECD. אחוז השתתפות הנשים בכוח העבודה בישראל גבוה יחסית (59.4%) ונמוך רק מהאחוז במדינות איסלנד (70.5%), שווייץ (62.6%), ניו זילנד (62.3%), נורווגיה (61.1%), קנדה (60.9%) ושוודיה (60.8%).

בני 15 ומעלה בכוח העבודה במדינות ה-OECD, לפי מין
2016

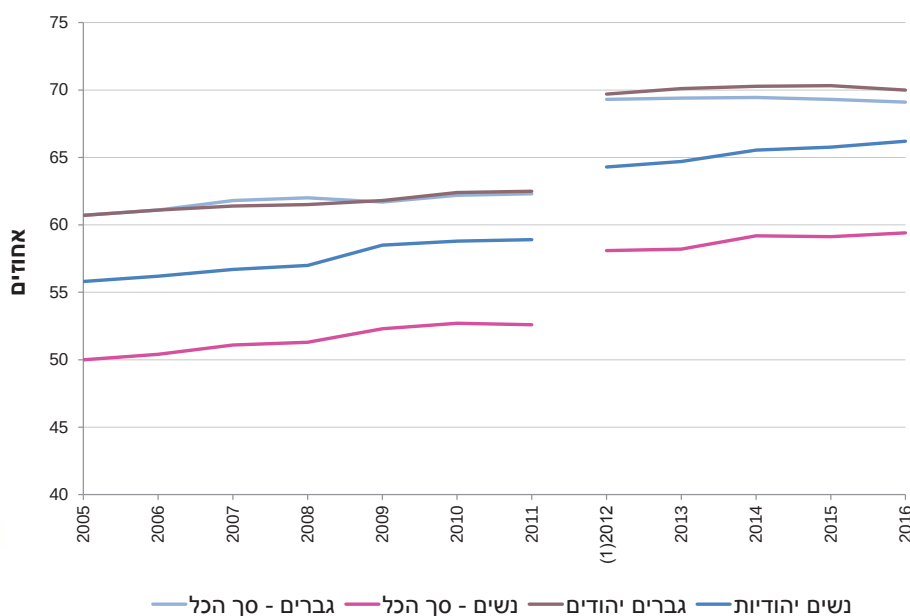
מקור הנתונים: ארגון העבודה הבינלאומי (ILO), ארגון ה-OECD (מקסיקו, ניו זילנד וצ'ילה) והלמ"ס, סקר כוח אדם (ישראל).

בשנת 2016 מספר המשתתפים בכוח העבודה בקרב **יהודים** בני 15 ומעלה היה 3.252 מיליון נפש - 3.102 מיליון מועסקים וכ-150 אלף בלתי מועסקים. בקרב היהודים המועסקים היו 1.559 מיליון גברים (לעומת 1.540 מיליון בשנת 2015) ו-1.543 מיליון נשים (לעומת 1.505 מיליון בשנת 2015), ובקרב היהודים הבלתי מועסקים היו כ-75 אלף גברים (לעומת כ-82 אלף בשנת 2015) וכ-75 אלף נשים (לעומת כ-82 אלף בשנת 2015).

אחוז המשתתפים בכוח העבודה בקרב **יהודים** בני 15 ומעלה עלה ל-68.1% בשנת 2016 (מ-68.0% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 70.0% (לעומת 70.3% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 66.2% (לעומת 65.8% בשנת 2015).

בני 15 ומעלה בכוח העבודה האזרחי⁽¹⁾, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין

2016-2005

(1) משנת 2012 הנתונים מתייחסים לכלל כוח העבודה (כולל שירות צבאי חובה או קבע) ומבוססים על סקר כוח אדם חודשי.

בשנת 2016 מספר המשתתפים בכוח העבודה בקרב **ערבים** בני 15 ומעלה היה כ-524 אלף נפש - כ-490 אלף מועסקים וכ-33 אלף בלתי מועסקים. בקרב הערבים המועסקים היו כ-348 אלף גברים (לעומת כ-337 אלף בשנת 2015) וכ-142 אלף נשים (לעומת כ-139 אלף בשנת 2015), ובקרב הערבים הבלתי מועסקים היו כ-19 אלף גברים (לעומת כ-20 אלף בשנת 2015) וכ-14 אלף נשים (ללא שינוי משנת 2015).

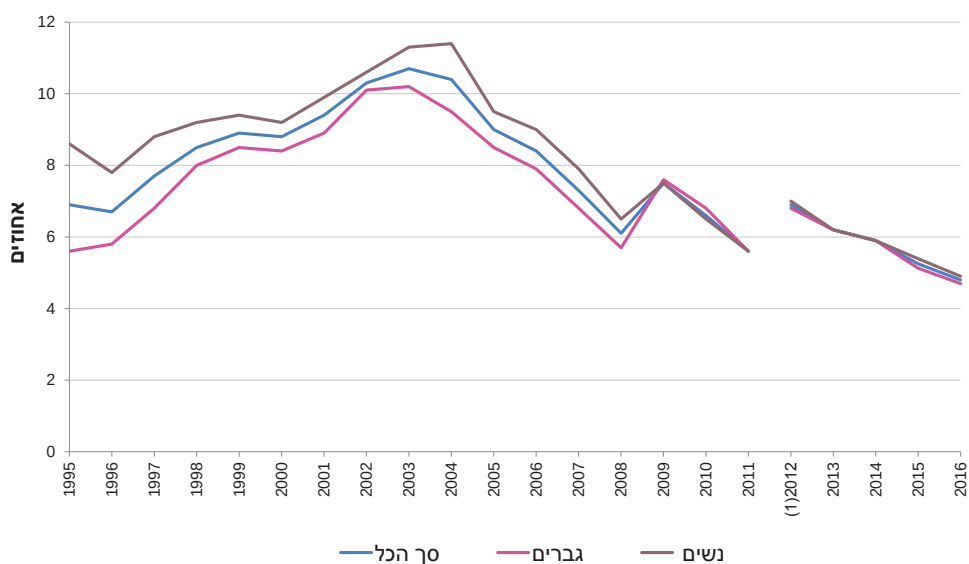
אחוז המשתתפים בכוח העבודה בקרב **ערבים** בני 15 ומעלה ירד ל-45.3% בשנת 2016 (מ-45.5% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 63.6% (לעומת 63.7% בשנת 2015), ואילו בקרב הנשים - 27.1% (לעומת 27.3% בשנת 2015).

בלתי מועסקים

אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה ירד ל-4.8% בשנת 2016 (מ-5.3% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 4.7% (לעומת 5.1% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 4.9% (לעומת 5.4% בשנת 2015).

בלתי מועסקים בני 15 ומעלה מכוח העבודה האזרחי, ⁽¹⁾ לפי מין

2016-1995

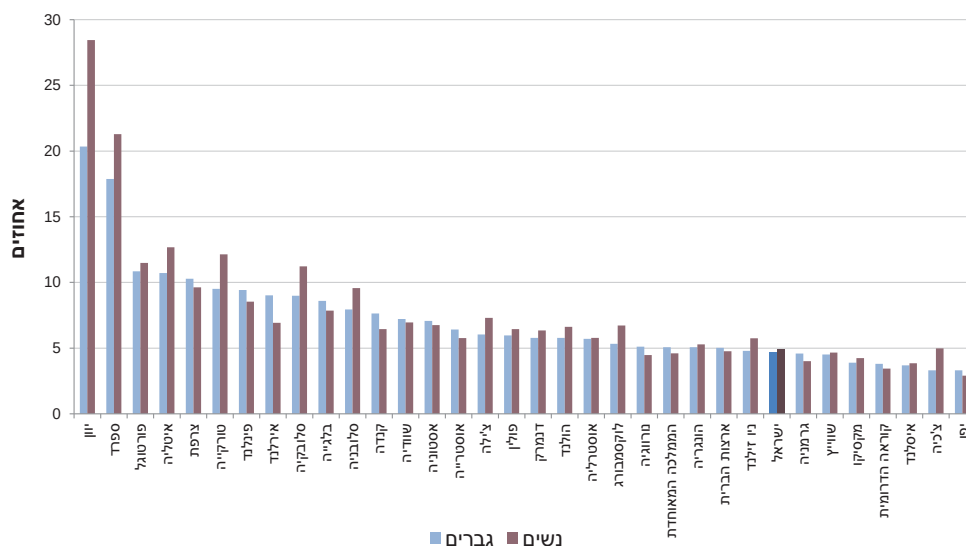

(1) משנת 2012 הנתונים מתייחסים לכלל כוח העבודה (כולל שירות צבאי חובה או קבע) ומבוססים על סקר כוח אדם חודשי.

אחוז הבלתי מועסקים בישראל (4.8%) היה נמוך מזה שברוב מדינות ה-OECD (גם בקרב גברים וגם בקרב נשים). האחוז הנמוך ביותר של בלתי מועסקים היה ביפן (3.1%) ובקוראה הדרומית (3.7%), והאחוז הגבוה ביותר של בלתי מועסקים היה ביוון (23.9%) ובספרד (19.4%).

בלתי מועסקים בני 15 ומעלה מכוח העבודה במדינות ה-OECD, לפי מין

2016

מקור הנתונים: ארגון העבודה הבין-לאומי (ILO), ארגון ה-OECD (מקסיקו, ניו זילנד וצ'כיה) והלמ"ס, סקר כוח אדם (ישראל).

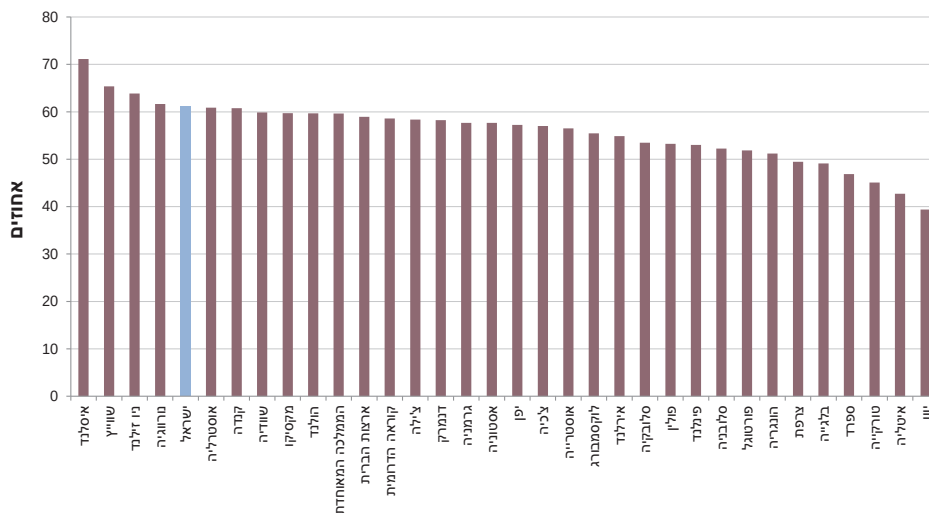
אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב **יהודים** בני 15 ומעלה ירד ל-4.6% בשנת 2016 (מ-5.1% בשנת 2015), הן בקרב הגברים והן בקרב הנשים (לעומת 5.0% ו-5.1%, בהתאמה, בשנת 2015). אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב **ערבים** בני 15 ומעלה ירד ל-6.4% בשנת 2016 (מ-6.8% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 5.2% (לעומת 5.7% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 9.2% (לעומת 9.1% בשנת 2015).

שיעור התעסוקה

שיעור התעסוקה (אחוז המועסקים בקרב בני 15 ומעלה) עלה ל-61.1% בשנת 2016 (מ-60.7% בשנת 2015). בקרב הגברים - 65.9% (לעומת 65.7% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 56.4% (לעומת 55.9% בשנת 2015). מספר המועסקים בשנת 2016 היה 3.737 מיליון, מהם 3.260 מיליון שכירים (לעומת 3.644 מיליון מועסקים ו-3.183 מיליון שכירים בשנת 2015). ממוצע שעות העבודה בשבוע למועסק עלה ל-36.3 בשנת 2016 (מ-35.7 בשנת 2015).

בשנת 2016 שיעור התעסוקה בישראל (61.1%) היה גבוה משיעור התעסוקה ברוב מדינות ה-OECD. שיעור תעסוקה גבוה מזה שבישראל נרשם רק באיסלנד (71.1%), בשווייץ (65.4%), בניו זילנד (63.9%) ובנורווגיה (61.7%). שיעור התעסוקה הנמוך ביותר נרשם ביוון (39.4%).

שיעור התעסוקה של בני 15 ומעלה במדינות ה-OECD 2016

מקור הנתונים: ארגון העבודה הבין-לאומי (ILO), ארגון ה-OECD (מקסיקו, ניו זילנד וצ'כיה) והלמ"ס, סקר כוח אדם (ישראל).

שיעור התעסוקה בקרב **יהודים** בני 15 ומעלה עלה ל-64.9% בשנת 2016 (מ-64.5% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 66.8% (ללא שינוי משנת 2015), ובקרב הנשים - 63.1% (לעומת 62.4% בשנת 2015).

שיעור התעסוקה בקרב **ערבים** בני 15 ומעלה עלה ל-42.5% בשנת 2016 (מ-42.4% בשנת 2015). בקרב הגברים הוא היה 60.3% (לעומת 60.1% בשנת 2015), ובקרב הנשים - 24.6% (לעומת 24.8% בשנת 2015).

מועסקים, לפי ענף כלכלי ומין

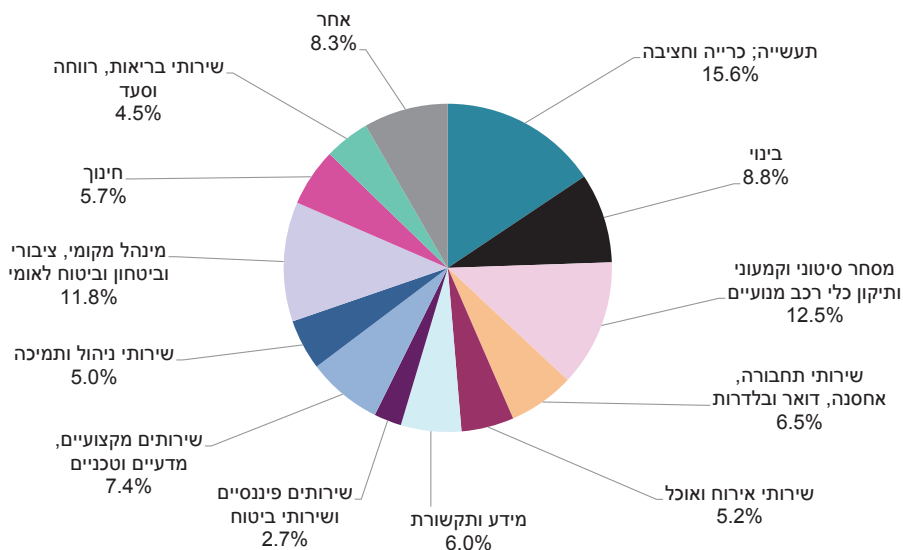
מספר המועסקים הגדול ביותר בשנת 2016 היה בענף החינוך - כ-456 אלף. בענף "מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים" היו כ-430 אלף מועסקים, ובענף "תעשייה; כרייה וחציבה" - כ-425 אלף מועסקים.

האחוז הגבוה ביותר של גברים מועסקים נרשם בענף "תעשייה; כרייה וחציבה" (15.6%), בענף "מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים" (12.5%) ובענף "מינהל מקומי, ציבורי וביטחון וביטוח לאומי" (11.8%). האחוז הגבוה ביותר של נשים מועסקות נרשם בענף החינוך (19.9%), בענף "שירותי בריאות, רווחה וסעד" (18.0%) ובענף "מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים" (10.8%).

בשנת 2016 הועסקו יותר נשים מגברים בענפי הכלכלה האלה: משקי בית כמעסיקים (86.7%); שירותי בריאות, רווחה וסעד (78.4%); חינוך (75.9%); שירותים אחרים (61.3%); שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח (57.9%).

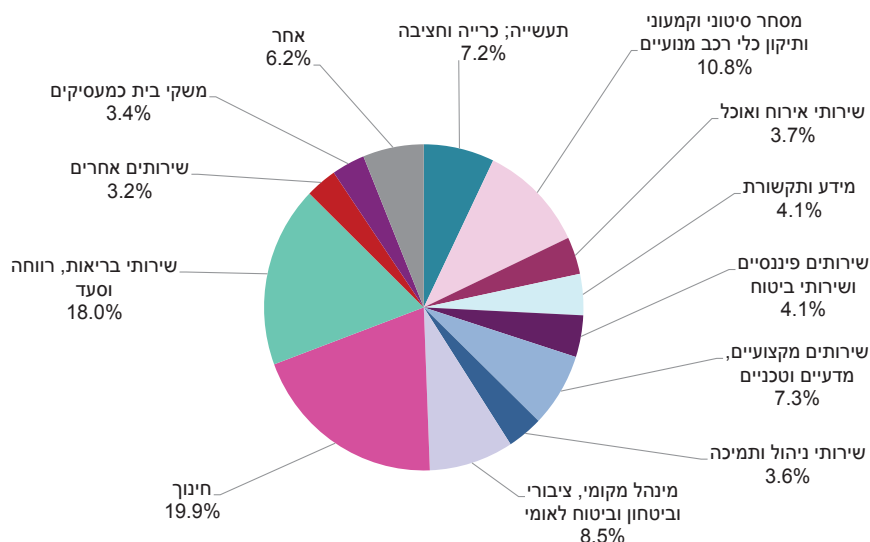
גברים מועסקים, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011)

2016

נשים מועסקות, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011)

2016

מועסקים, לפי משלח יד ומין

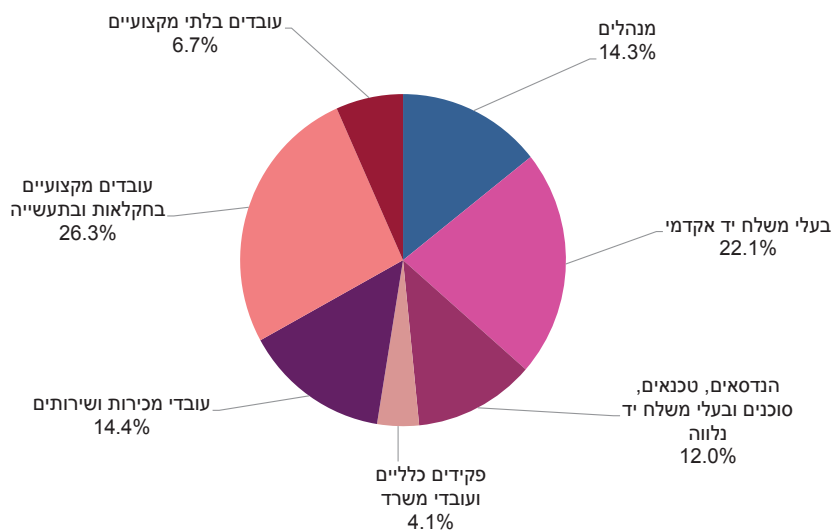
מספר המועסקים הגדול ביותר בשנת 2016 היה בקרב "בעלי משלח יד אקדמי" - כ-940 אלף. מספרם של עובדי מכירות ושירותים היה כ-681 אלף, ומספרם של עובדים מקצועיים בתעשייה ובבינוי ועובדים מקצועיים אחרים - כ-492 אלף.

האחוז הגבוה ביותר של גברים מועסקים נרשם במשלח היד "עובדים מקצועיים בחקלאות ובתעשייה" (26.3%) ובקרב בעלי משלח יד אקדמי (22.1%). האחוז הגבוה ביותר של נשים מועסקות נרשם בקרב בעלי משלח יד אקדמי (31.9%) ובקרב עובדי מכירות ושירותים (24.8%).

בשנת 2016 הועסקו יותר נשים מגברים במשלחי היד האלה: פקידים כלליים ועובדי משרד (70.7%); עובדי מכירות ושירותים (61.4%); בעלי משלח יד אקדמי (57.2%); הנדסאים, טכנאים, סוכנים ובעלי משלח יד נלווה (55.2%).

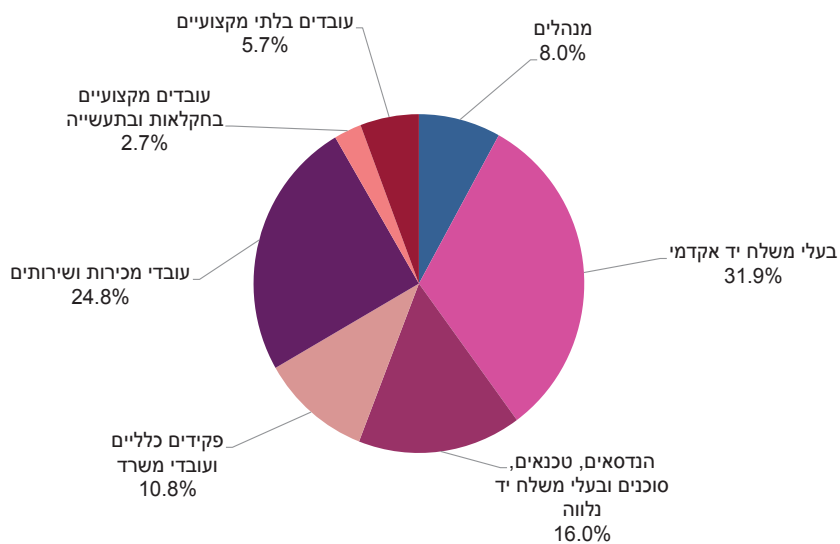
גברים מועסקים, לפי משלח יד (סיווג 2011)

2016

נשים מועסקות, לפי משלח יד (סיווג 2011)

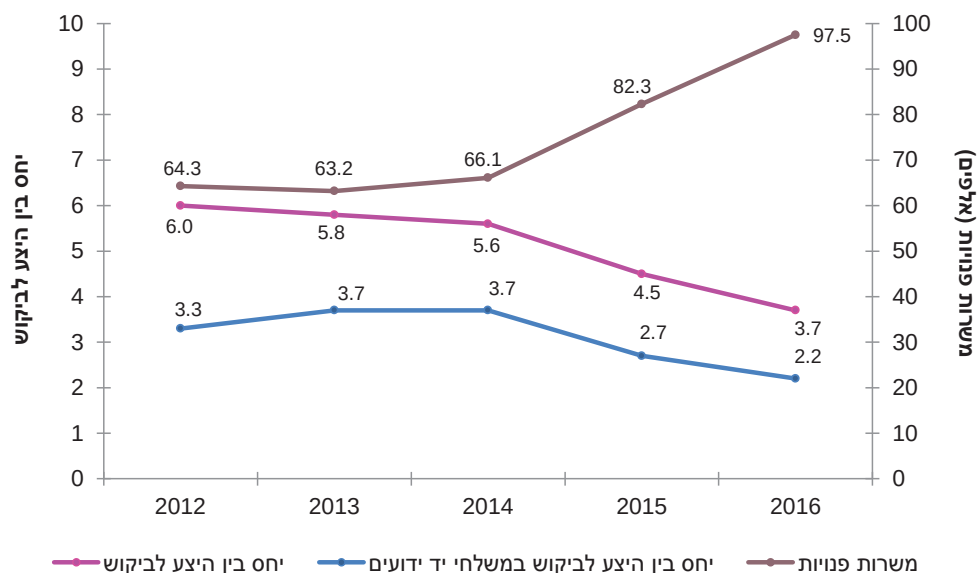
2016

היצע וביקוש בשוק העבודה

להיצע עבודה (מחפשי עבודה) שלושה רכיבים: מועסקים שעבדו בדרך כלל בהיקף חלקי שלא מרצון (18.4%), בלתי מועסקים (45.9%) ומי שאינם משתתפים בכוח העבודה השבועי וחיפשו עבודה בשנה האחרונה (35.7%). בשנת 2016 היה מספרם של מחפשי עבודה כ-364 אלף. מספרם של מחפשי עבודה שמשלח היד שלהם ידוע היה כ-57% (כ-208 אלף) מהיצע העבודה הכללי בשנה זו. הביקוש לעובדים (משרות פנויות) עלה ל-97.5 אלף בממוצע לחודש בשנת 2016 (לעומת 82.3 אלף בממוצע לחודש בשנת 2015). היחס בין ההיצע לביקוש ירד ל-3.7 בשנת 2016 (מ-4.5 בשנת 2015).

משרות פנויות והיחס בין היצע לביקוש 2016-2012

משרות שכיר ושכר

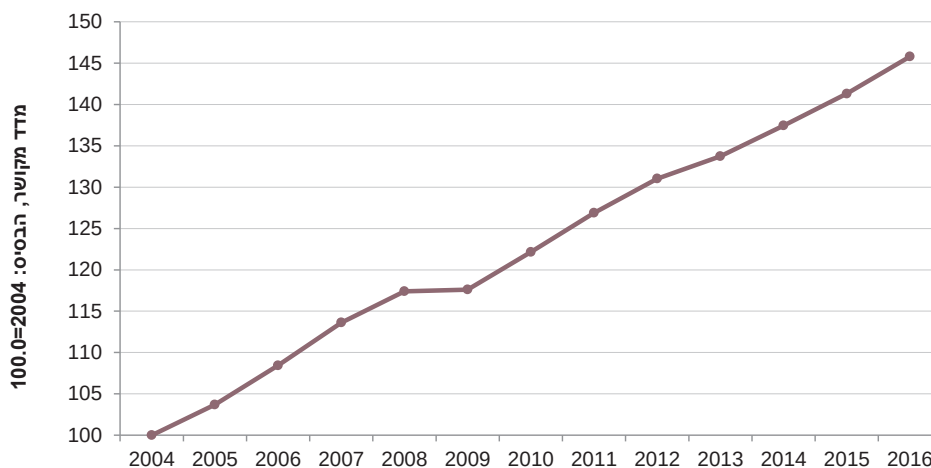
משרות שכיר

מספר משרות השכיר של כלל העובדים במשק (עובדים ישראלים ועובדים זרים) בשנת 2016 היה 3.688 מיליון, עלייה של 3.5% לעומת שנת 2015 (3.564 מיליון).

מספר משרות השכיר של **עובדים ישראלים** היה 3.494 מיליון (94.7% מכלל משרות השכיר במשק), עלייה של 3.2% לעומת שנת 2015 (3.386 מיליון). בשנים 2005-2016 עלה מספר משרות השכיר של עובדים ישראלים ב-40.6%.

מדד משרות שכיר של עובדים ישראלים

2016-2004

מכלל ענפי הכלכלה, המספר הגדול ביותר של משרות שכיר (של עובדים ישראלים) היה בענף החינוך - 489.0 אלף (14.0%), בענף "מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים" - 479.6 אלף (13.7%), בענף "שירותי בריאות, רווחה וסעד" - 395.4 אלף (11.3%) ובענף "תעשייה" - 346.7 אלף (9.9%).

מספר משרות השכיר של **עובדים זרים** (עובדים מחו"ל ועובדים מהרשות הפלסטינית) היה 194.0 אלף (5.3% מכלל משרות השכיר במשק), עלייה של 9.1% לעומת שנת 2015 (177.7 אלף).

מכלל משרות השכיר של העובדים הזרים, עובדים מחו"ל היו 59.2% (114.8 אלף). מספרם עלה ב-4.3% לעומת שנת 2015 (110.1 אלף). המספר הגדול ביותר של משרות שכיר (של עובדים מחו"ל) היה בענף "שירותי בריאות, רווחה וסעד" (33.0 אלף). בענף זה כשליש מכלל משרות השכיר של העובדים מחו"ל.

מכלל משרות השכיר של העובדים הזרים, עובדים מהרשות הפלסטינית היו 40.8% (79.2 אלף). מספרם עלה ב-17.1% לעומת שנת 2015 (67.6 אלף).

משורות שכיר, לפי מגזר

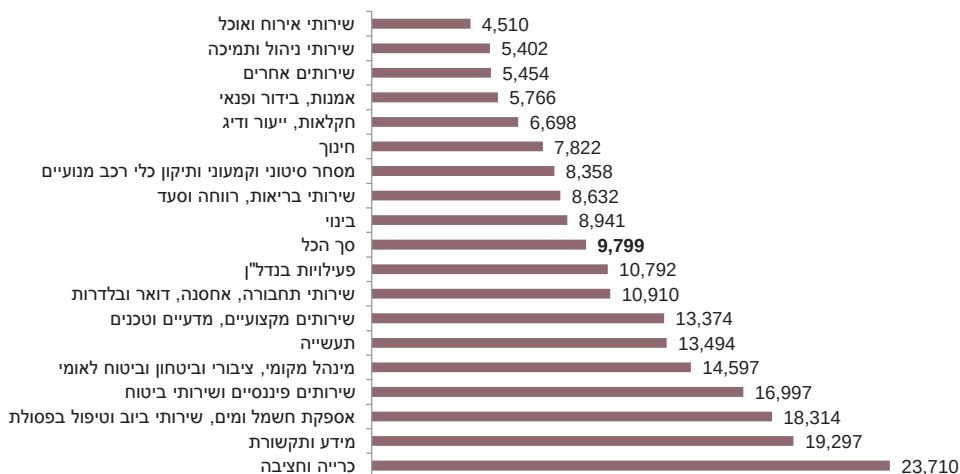
מכלל משורות השכיר במשק (עובדים ישראלים), המגזר הגדול ביותר היה מגזר החברות הלא-פיננסיות - 65.0% (2.270 מיליון). המגזר הממשלתי היה 18.2% (637.5 אלף), מגזר המלכ"רים הפרטיים - 7.0% (243.2 אלף), מגזר משקי הבית - 6.9% (239.6 אלף), ומגזר החברות הפיננסיות-3.0% (103.2 אלף).

שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר

בשנת 2016 השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר (במחירים שוטפים) של כלל העובדים במשק (עובדים ישראלים ועובדים זרים) היה 9,557 ש"ח, עלייה של 2.2% לעומת שנת 2015 (9,347 ש"ח). השכר החודשי הממוצע (במחירים שוטפים) של **עובדים ישראלים** היה 9,799 ש"ח, עלייה של 2.3% לעומת שנת 2015 (9,576 ש"ח). מכלל ענפי המשק, העלייה הגדולה ביותר בשכר החודשי הממוצע הייתה בענף "מידע ותקשורת" - בענף זה עלה השכר ב-5.3% לעומת שנת 2015 (18,320 ש"ח). השכר החודשי הממוצע של **עובדים מחו"ל** היה 5,739 ש"ח, עלייה של 6.6% לעומת שנת 2015 (5,385 ש"ח).

שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר של עובדים ישראלים לפי ענף כלכלי (2011), במחירים שוטפים (ש"ח)

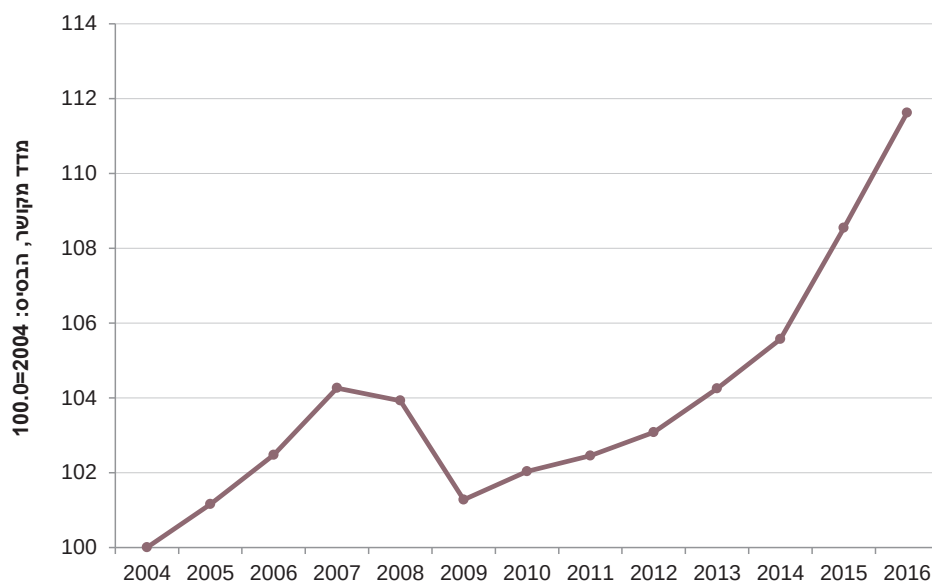
ממוצע 2016

בשנים 2005-2016 השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר של עובדים ישראלים (במחירים קבועים)
עלה ב-10.3%.

מדד שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר של עובדים ישראלים במחירים קבועים

2016-2004

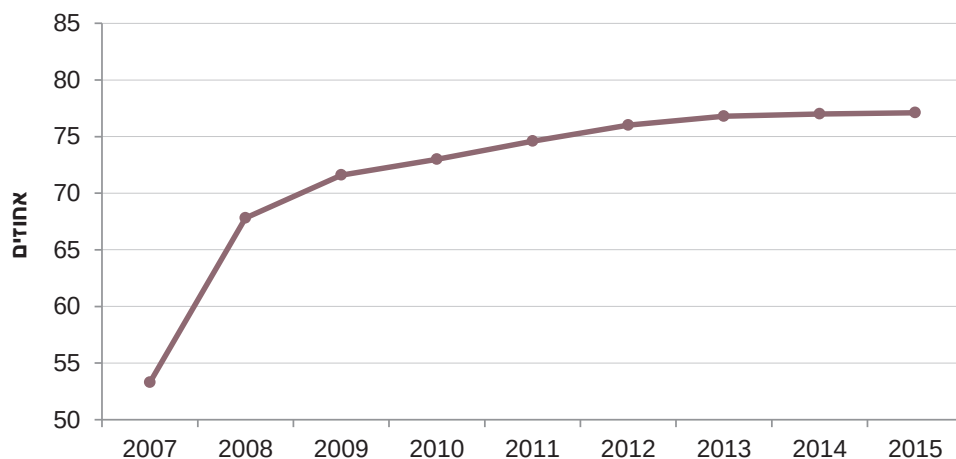
עובדים ישראלים בעלי ביטוח פנסיוני

בינואר 2008 פורסם "צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק", ולפיו על כל מעסיק להפריש תשלומים חודשיים לטובת ביטוח פנסיוני של העובד בקופת גמל או בקרן פנסיה. עיקר החוק - להפוך את ההפרשה לפנסיה מהטבה סוציאלית, הנתונה בידי המעסיק, לחובה ככל שאר ההפרשות החודשיות המנוכות מהמשכורת (כגון דמי ביטוח לאומי וביטוח בריאות).

עם החלת הצו, בשנת 2008, נצפתה עלייה חדה באחוז העובדים בעלי ביטוח פנסיוני בכלל ענפי המשק (67.8% לעומת 53.3% בשנת 2007). בשנת 2012 76.0% מהעובדים היו בעלי ביטוח פנסיוני, ומאז הוסיף האחוז לעלות בהדרגה עד ל-77.1% בשנת 2015.

עובדים ישראלים בעלי ביטוח פנסיוני

2015-2007

מקור הנתונים: רשות המסים.

מדדי מחירים 10

נתונים נבחרים, 2016

תשומות מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים עלה ב-1.5%	מדד המחירים לצרכן בשנים האחרונות נצפתה מגמת ירידה באחוז השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן. בשנת 2016 ירד המדד ב-0.2%
מדד מחירי תשומה בחקלאות עלה ב-1.1%	מדדי מחירי יצרן תפוקות מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים עלה ב-0.8%
מדד מחירי תשומה באוטובוסים לכלל האוכלוסייה עלה ב-2.3%	והמדד ללא דלקים עלה ב-0.2%

מדדי המחירים מודדים את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של מוצרים ושירותים, או בפדיון המתקבל עבור סל קבוע של מוצרים ושירותים. סל זה מייצג דפוסי תצרוכת או ייצור, כפי שהשתקפו בתקופה מסוימת, שהיא תקופת בסיס של כל מדד ומדד. הסל כולל מוצרים ושירותים באיכות ובכמות בלתי משתנות או שוות ערך, כך שהשינויים במדד משקפים שינויי מחירים בלבד. הסלים מתעדכנים אחת לתקופה לפי המלצות בין-לאומיות.

מדדי המחירים כוללים את מדד המחירים לצרכן ומדדי מחירי יצרן.

מדד המחירים לצרכן מודד את השינויים שחלו במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של מוצרים ושירותים שמחיריהם ניתנים למדידה סדירה. סל זה מייצג את הרכב ההוצאה של משקי הבית.

מדדי מחירי יצרן מודדים את השינויים במחירי סחורות ושירותים שיצרנים מוכרים או רוכשים, והם כוללים מדדי מחירי תפוקות (מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים; מדד המחירים של תפוקת התעשייה, הכרייה והחציבה ליצוא; מדדי מחירים בענפי השירותים) ומדדי מחירי תשומות (מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים; מדד מחירי תשומה בבנייה למסחר ולמשרדים; מדד מחירי תשומה בסלילה ובגישור; מדד מחירי תשומה בחקלאות; מדד מחירי תשומה באוטובוסים).

מדד המחירים לצרכן

מדד המחירים לצרכן מודד את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של מוצרים ושירותים שמחיריהם ניתנים למדידה סדירה. סל זה מייצג את התצרוכת של משקי הבית ומשמש בעיקר להצמדות שונות (כגון משכנתאות, הלוואות וחשכונות), לקביעת תוספת היוקר, לקביעת תעריפי השכר ולניתוח מגמות המחירים במשק.

בשנת 2016 ירד מדד המחירים לצרכן ב-0.2%, בהמשך למגמה בשנת 2015 (ירידה של 1.0%) ובשנת 2014 (ירידה של 0.2%), ולעומת עלייה של 1.8% בשנת 2013. בחמש השנים האחרונות נרשמה במדד עלייה מצטברת של 2.0%.

מדד המחירים לצרכן

2016-2006

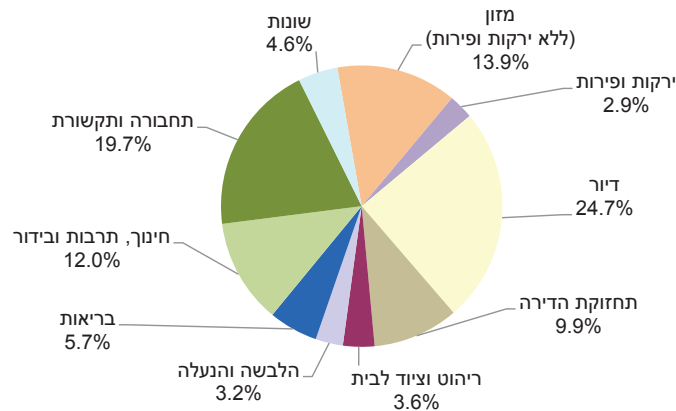
סל המוצרים והשירותים

סל התצרוכת של מדד המחירים לצרכן מורכב מעשר קבוצות תצרוכת ראשיות: מזון ללא ירקות ופירות; ירקות ופירות; דיור; תחזוקת הדירה; ריהוט וציוד לבית; הלבשה והנעלה; בריאות; חינוך, תרבות ובידור; תחבורה ותקשורת; שונות.

לאחר העדכון האחרון של סל התצרוכת בשנת 2015, משקלו של סעיף הדיור הוא 24.7% (ירידה של 0.5% משנת 2013); לסעיף זה עדיין המשקל הגבוה ביותר בסל. סעיף התחבורה והתקשורת הוא 19.7% מהסל (לעומת 20.6% מהסל הקודם). משקלו של סעיף המזון (כולל ירקות ופירות) עלה במעט והוא 16.7% מהסל (לעומת 16.5% מהסל הקודם).

הרכב סל התצרוכת של מדד המחירים לצרכן

ינואר 2015

מדד המחירים לצרכן, לפי קבוצות תצרוכת ראשיות

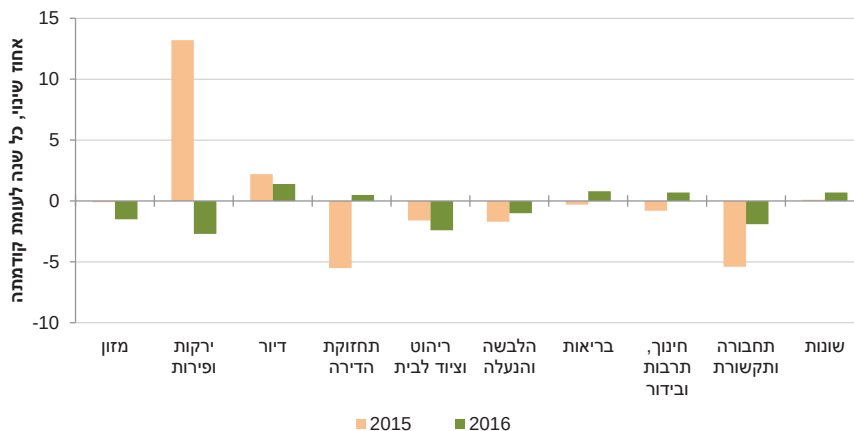
בהשוואה בין שנת 2015 לשנת 2016 לפי קבוצות תצרוכת ראשיות, נמצאו שתי מגמות:

מגמה הפוכה: סעיף הירקות והפירות ירד בשנת 2016 ב-2.7%, לעומת עלייה של 13.2% בשנת 2015; סעיף הבריאות עלה בשנת 2016 ב-0.8%, לעומת ירידה של 0.3% בשנת 2015; סעיף החינוך, התרבות והבידור עלה בשנת 2016 ב-0.7%, לעומת ירידה של 0.8% בשנת 2015, וסעיף תחזוקת הדירה עלה בשנת 2016 ב-0.5%, לעומת ירידה של 5.5% בשנת 2015.

מגמה זהה של ירידה נמצאה בסעיפים תחבורה ותקשורת, הלבשה והנעלה, מזון, וריהוט וציוד לבית, ומגמה זהה של עלייה נמצאה בסעיף הדיור ובסעיף השונות.

מדד המחירים לצרכן, לפי קבוצות תצרוכת ראשיות

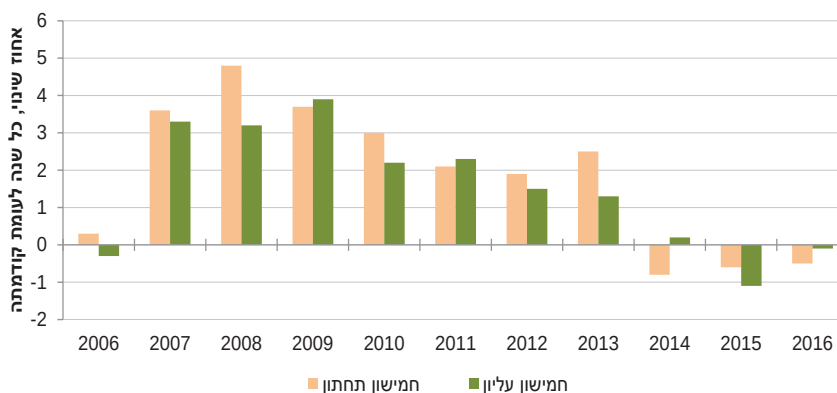
2016-2015

מדד המחירים לצרכן, לפי חמישוני הכנסה של משק הבית

מדד המחירים לצרכן מחושב גם לפי חמישוני הכנסה של משק הבית. בשבע מתוך אחת עשרה השנים האחרונות נמדדו עליות מחירים גבוהות יותר לחמישון התחתון מלחמישון העליון. בשנים 2009, 2011, 2014 ו-2016 המגמה הייתה הפוכה.

מדד המחירים לצרכן, לפי חמישוני הכנסה של משק הבית 2016-2006

בשנת 2016 מדד המחירים לחמישון העליון ירד ב-0.1%, ומדד המחירים לחמישון התחתון ירד ב-0.5%.

הסעיפים העיקריים שתרמו לירידת המחירים בשנת 2016 היו תחבורה ותקשורת (גרע 0.3 נקודות אחוז בחמישון התחתון ו-0.425 נקודות אחוז בחמישון העליון) ומזון ללא ירקות ופירות (גרע 0.575 נקודות אחוז בחמישון התחתון ו-0.2 נקודות אחוז בחמישון העליון).

מדדי מחירי יצרן

מדדי מחירי יצרן מודדים את השינויים במחירי מוצרים ושירותים מתפוקתם של יצרנים במשק, או את השינויים במחירי מוצרים ושירותים המשמשים תשומה לייצור.

תפוקות

מדדי מחירי תפוקות יצרן כוללים את מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים, את מדד המחירים של תפוקת התעשייה, הכרייה והחציבה ליצוא ומדדי מחירים בענפי השירותים. המדדים משמשים לניכוי סדרות ערך של תפוקה ולהצגתן במחירים קבועים (למשל סדרות ערך התפוקה התעשייתית) ולהצמדות של חוזים בעסקאות בין ספקים לקונים. כמו כן, הם מהווים אינדיקטור כלכלי חשוב לגורמים שונים במשק ומשמשים לצורכי מחקר (למשל לשם השוואת שינויי מחירים בין שווקים שונים). מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים מתפרסם אחת לחודש, ואילו מדד המחירים של תפוקת התעשייה, הכרייה והחציבה ליצוא ומדדי מחירים בענפי השירותים מתפרסמים אחת לרבעון.

מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים

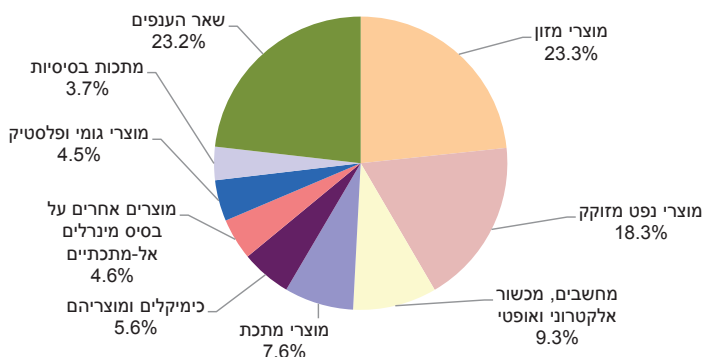
המדד מודד את השינויים במחירים שיצרנים בתעשייה גובים עבור מוצרים או שירותים שהם ייצרו בשלב השיווק הראשון שלהם בארץ.

העדכון האחרון של המדד היה בשנת 2013, לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011. תקופת הבסיס של המדד היא ממוצע 2012 = 100.0 נקודות.

ענפי התעשייה בעלי המשקל הגבוה ביותר במדד הם ייצור מוצרי מזון (233.3 מתוך 1000.0 נקודות) וייצור מוצרי נפט מזוקק (דלקים) (182.5 מתוך 1000.0 נקודות). משקלות הענפים במדד מבטאים את ערך התפוקה ששווקה לשוק המקומי בכל ענף ביחס לסך תפוקת התעשייה לשוק המקומי.

הרכב מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים, לפי ענף כלכלי

ינואר 2013

לאחר שלוש שנים רצופות של ירידות במדד, בשנת 2016 הוא עלה ב-0.8% והושפע בעיקר מהתייקרות של דלקים, מוצרי מזון ומחשבים ומכשור אלקטרוני ואופטי. בשנת 2015 ירד המדד ב-7.3%. בכל אחת מהשנים 2002-2012 נרשמה במדד עלייה (למעט ירידה בשנת 2008). המדד ללא דלקים עלה בשנת 2016 ב-0.2%, לאחר שבשנת 2015 הוא ירד ב-2.9%. מ-2001 ועד 2016 המדד היה שלילי רק פעמיים, בשנים 2013 ו-2015, ופעם אחת הוא נותר ללא שינוי, בשנת 2009.

מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים

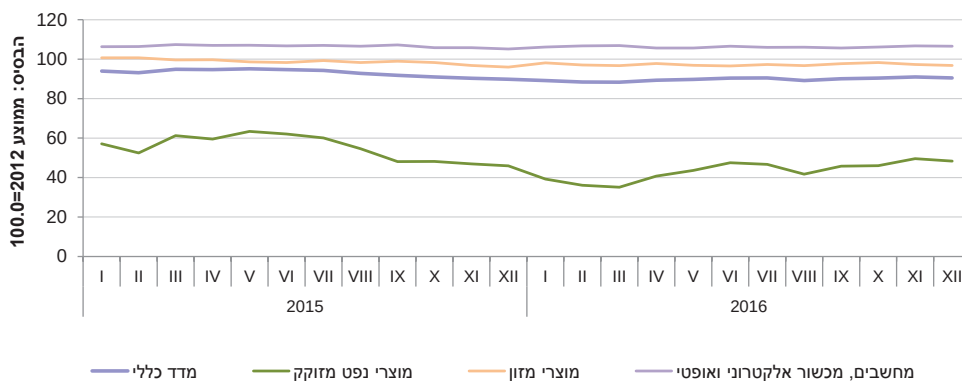
2016-2001

(1) משנה זו הנתונים אינם כוללים פעילויות כרייה וחציבה והוצאה לאור.

בשנת 2016 עלו המחירים בעיקר בענפי הייצור האלה: מוצרי הלבשה (5.4%), מוצרי נפט מזוקק (5.2%), תיקון, תחזוקה והתקנה של מכונות וציוד (4.4%), עיבוד מוצרי עור ואביזרים נלווים (2.0%), מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי (1.3%) ומוצרי עץ, שעם וקש, פרט לרהיטים (1.2%). לעומת זאת, המחירים ירדו בעיקר בענפי הייצור האלה: נייר ומוצריו (2.9%), כימיקלים ומוצריהם (2.7%), מוצרי גומי ופולסטיק (1.5%), טקסטיל (1.1%) ומשקאות (1.0%).

מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים (ענפים נבחרים) 2016-2015

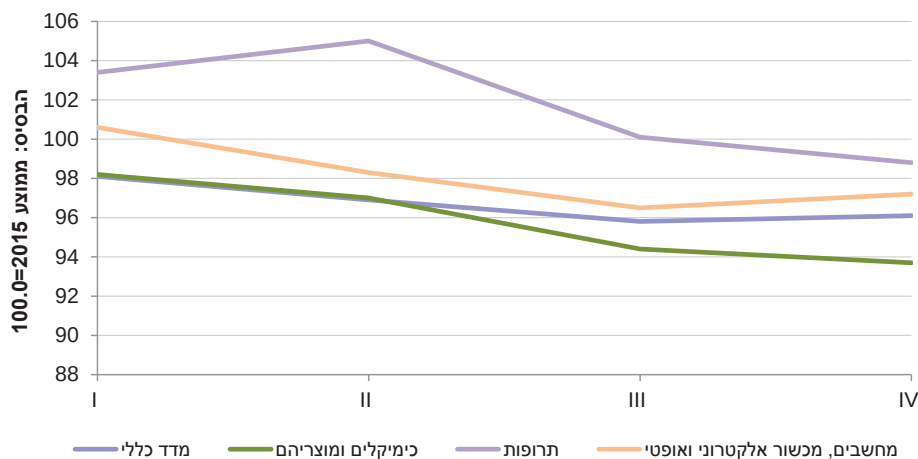

מדד המחירים של כרייה וחציבה ליעדים מקומיים, המתפרסם עם מדד המחירים של תפוקת התעשייה ליעדים מקומיים, ירד בשנת 2016 ב-3.8%. בשנת 2015 ירד מדד זה ב-5.6%.

מדד המחירים של תפוקת התעשייה, הכרייה והחציבה ליצוא

המדד מודד את השינויים במחירים שיצרנים בתעשייה ויצרנים העוסקים בפעילות של כרייה וחציבה גובים עבור מוצרים או שירותים מתפוקתם המיועדים ליצוא. המדד הוא רבעוני, והמחירים שמתקבלים לצורך חישובו נקובים במט"ח ומתורגמים לש"ח לפי שער החליפין הממוצע ברבעון.

מדד המחירים של תפוקת התעשייה, הכרייה והחציבה ליצוא (ענפים נבחרים) 2016, רבעונים I-IV

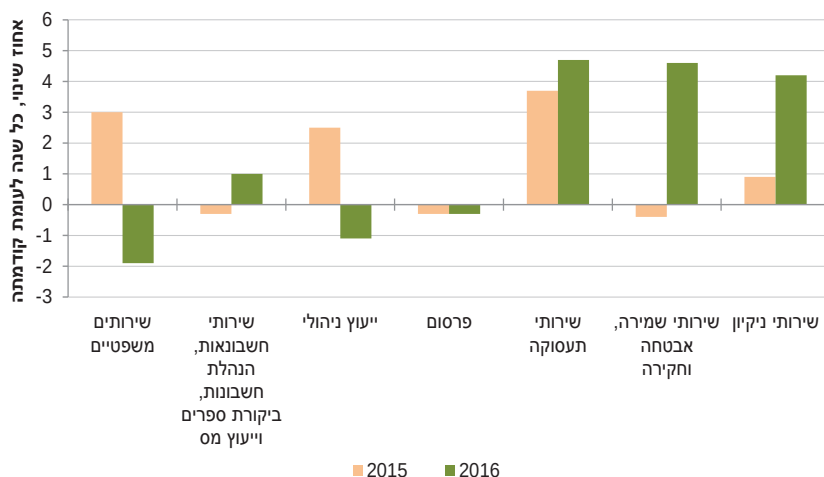

מדדי מחירים בענפי השירותים

המדדים מודדים את השינויים במחיריהם של השירותים שהמגזר העסקי מעניק לעסקים אחרים, לממשלה או לצריכה סופית. בשנת 2016 (רבעון רביעי של 2016 לעומת רבעון רביעי של 2015) עלו מחיריהם של שירותי תעסוקה ב-4.7%, של שירותי שמירה, אבטחה וחקירה - ב-4.6% ושל שירותי ניקיון - ב-4.2%. עליות המחירים הושפעו בעיקר מהעלאת שכר המינימום בחודש יולי 2016 מ-25.00 ש"ח לשעה ל-25.94 ש"ח לשעה.

מדדי מחירים בענפי השירותים

2016-2015

תשומות

מדדי מחירי התשומות הם חלק ממדדי מחירי יצרן. המדדים מבטאים את השינויים במחיריהם של המוצרים שקונים המבצעים (קבלני בנייה ותשתיות, חקלאים וחברות הסעה שונות) ואשר משמשים תשומות בתהליכי הייצור.

מטרתם של מדדי מחירי התשומות היא למדוד את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של מוצרים ושירותים. סל המוצרים והשירותים מייצג דפוסי תצרוכת, בנקודת זמן המייצגת את תקופת הבסיס של המדד. מדדי המחירים הם אינדיקטור כלכלי חשוב לגורמים שונים במשק. המדדים משמשים לניכוי סדרות ערך ולהצגתן במחירים קבועים וכן להצמדת חוזים. מדדי מחירי התשומות מתפרסמים מדי חודש. אחוזי השינוי המוצגים הם לתקופה דצמבר 2016 לעומת דצמבר 2015.

מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים

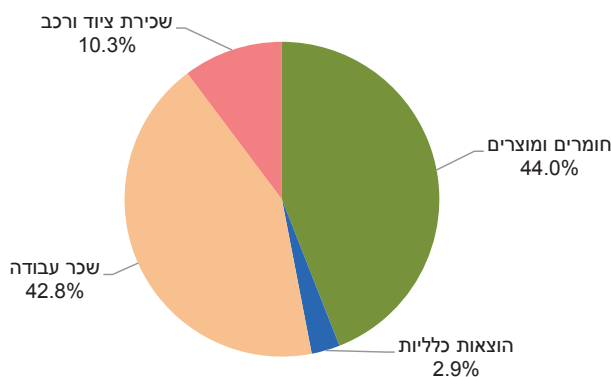
מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים מודד את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של חומרים, מוצרים ושירותים המשמשים קבלני בניין לבנייה של בתי מגורים. העדכון האחרון של משקלות הסל נערך בשנת 2011. תקופת הבסיס של המדד היא יולי 2011 = 100.0 נקודות.

כאשר מחיר של מוצר יורד (למשל מחיר ברזל לבנייה), משתנה המחיר שמזמין העבודה ישלם למבצע העבודה. גם הצרכן, רוכש הדירה, "נהנה" מירידת המחירים. כך נשמר עקרון ההגנה ההדדית על שני הצדדים בעסקה.

מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים משקף שינויי מחירים עבור רכיבי ההוצאה האלה: חומרים ומוצרים, הוצאות כלליות, תשלום שכר עבודה ושכירת ציוד ורכב. ההוצאה עבור חומרים ומוצרים היא הרכיב העיקרי במדד, 44.0%. גם ההוצאה עבור תשלום שכר עבודה ניכרת, 42.8%.

הרכב מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים

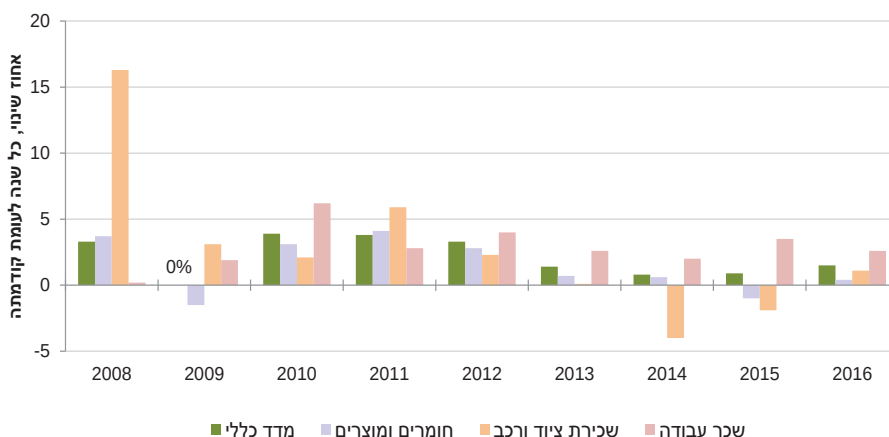
יולי 2011

בשנת 2016 עלה מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים ב-1.5%, יותר מהעלייה בשנת 2015 (של 0.9%). באחוזים גבוהים עלו מחיריהם של חול לסוגיו (5.0%), של מוצרי איטום (4.4%) ושל מוצרים מוגמרים מעץ וחומרים אחרים (4.1%). באחוזים גבוהים ירדו מחיריהם של צינורות לאינסטלציה חשמלית (11.0%), של מוליכים (9.8%), של מוצרים למיזוג אוויר (6.2%), של מחיצות מתועשות (3.6%) ושל רשתות ברזל (3.2%).

מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים

2016-2008

מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים לפי פרקי בנייה

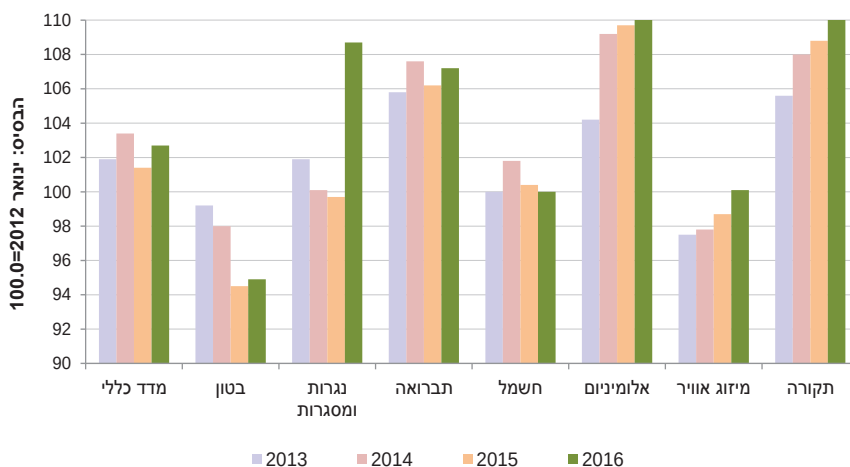
תהליך העבודה בבנייה למגורים ניתן לחלוקה לפי פרקי בנייה: עבודות עפר, עבודות בטון, עבודות חשמל, עבודות טיח וכדומה. מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים לפי פרקי הבנייה משקף את שניוי המחירים שחלו בתקופת הבנייה עבור כל פרק בנפרד. חלוקה זו מאפשרת להצמיד מחירים של תשומות השייכות לפרקי הבנייה השונים למדד המתאים.

בשנת 2016 נרשמו עליות מחירים ניכרות בפרקי הבנייה האלה: מעליות (2.9%), מסגרות ונגרות (2.7%) ואיטום (2.3%). ירידת מחירים ניכרת נרשמה בפרק מיזוג (4.1%).

מדד מחירי תשומה בבנייה למסחר ולמשרדים

המדד משקף את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של חומרים, מוצרים ושירותים המשמשים קבלני בניין לבניית בנייני מסחר ומשרדים. תמהיל ההוצאות לבנייה זו שונה מתמהיל ההוצאות לבנייה למגורים. פרק עבודות הבטון הוא ההוצאה הגדולה ביותר בתהליך הבנייה, 21.4%. פרק מיזוג אוויר הוא ההוצאה השנייה בגודלה, 12.3%. תקופת הבסיס של המדד היא ינואר 2012 = 100.0 נקודות. בשנת 2016 עלה המדד ב-1.3%, לעומת ירידה של 1.9% בשנת 2015.

מדד מחירי תשומה בבנייה למסחר ולמשרדים (תשומות נבחרות) 2016-2013

מדד מחירי תשומה בסלילה ובגישור

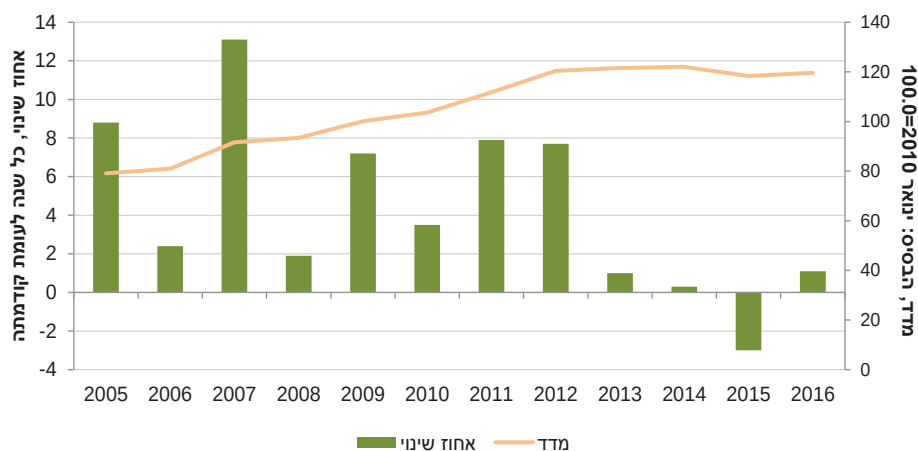
המדד משקף את השינויים בהוצאה הדרושה לקניית סל קבוע של חומרים, מוצרים ושירותים המשמשים לסלילה ולגישור. תקופת הבסיס של המדד היא ינואר 2010 = 100.0 נקודות.

בשנת 2015 הסתיימה סלילת כבישים באורך של 158 ק"מ, לעומת 195 ק"מ בשנת 2014 ו-149 ק"מ בשנת 2013. כבישים אלו היו בשטח של 1,568 אלף מ"ר בשנת 2015, לעומת 2,123 אלף מ"ר בשנת 2014 ו-1,713 אלף מ"ר בשנת 2013.

מדד מחירי תשומה בסלילה ובגישור עלה בשנת 2016 ב-1.1%, לעומת ירידה של 3.0% בשנת 2015. המדד ללא גישור עלה ב-1.2% בשנת 2016, לעומת ירידה של 2.4% בשנת 2015.

מדד מחירי תשומה בסלילה ובגישור

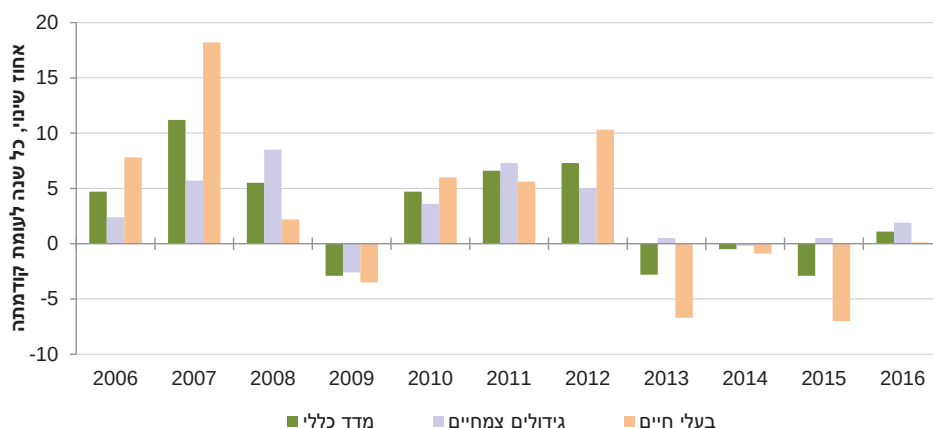
2016-2005

מדד מחירי תשומה בחקלאות

בשנת 2016 עלה מדד מחירי תשומה בחקלאות ב-1.1%, לעומת ירידה של 2.9% בשנת 2015. מדד מחירי תשומות בבעלי חיים עלה ב-0.1%, ומדד מחירי תשומות בגידולים צמחיים עלה ב-1.9% (לעומת ירידה של 7.0% ועלייה של 0.5% בשנת 2015, בהתאמה). בשנים 2006, 2007 ו-2012 נרשמו עליות ניכרות במחירי התשומות לבעלי חיים, וזאת בשל עליית מחירי הגרעינים בעולם. לעומת זאת בשנים 2013 ו-2015 נרשמו ירידות חדות במחירי תשומות אלו.

מדד מחירי תשומה בחקלאות (תשומות נבחרות) 2016-2006

בשנת 2016 נרשמו עליות מחירים בולטות בסעיפים האלה: מים (5.7%), עלות עבודה שכירה (3.5%), מסים ואגרות (3.2%), מכוניות מסחריות קטנות (2.3%), דלק (1.6%) וחשמל (1.5%). ירידות מחירים בולטות נרשמו בסעיפים האלה: דשנים חנקניים (11.9%), מספוא לבקר (3.3%), אפרוחים (1.3%), חומרי אריזה ואריזות והובלה שכורה (1.1% כל אחד).

מדד מחירי תשומה באוטובוסים

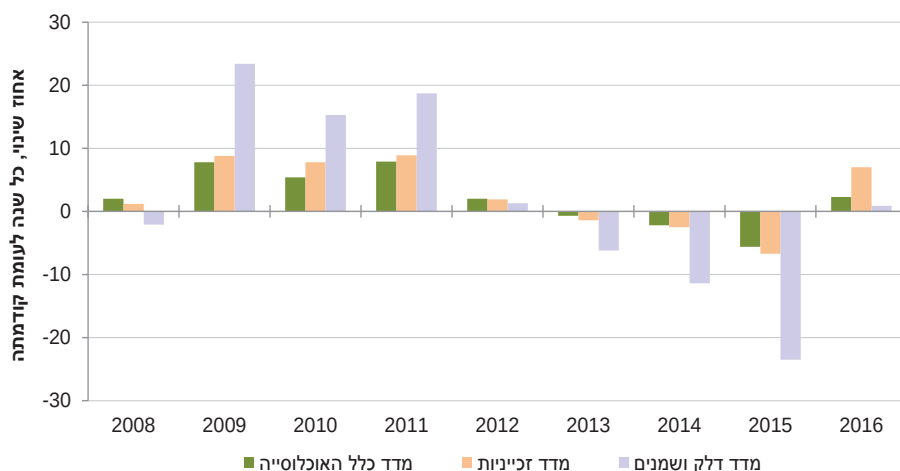
המדד משקף את שינויי המחירים לסל קבוע של מוצרים ושירותים של המפעילים בקווי תחבורה קבועים ובהסעות מיוחדות.

בשנת 2016 נרשמה עלייה של 2.3% במדד לכלל חברות האוטובוסים (ללא שירותי דיור), וזאת לאחר ירידה של 5.6% בשנת 2015.

מדד מחירי תשומה באוטובוסים של זכייניות עלה בשנת 2016 ב-7.0%, לאחר ירידה של 6.7% בשנת 2015. מדד מחירי תשומה באוטובוסים זעירים עלה בשנת 2016 ב-1.4%, לאחר ירידה של 1.6% בשנת 2015. מדדי מחירי תשומה באוטובוסים מושפעים מהתנודות במחירי הדלק מאחר שההוצאה עבורו היא אחוז ניכר מסך כל ההוצאות. כמו כן המדד מושפע משינויים במחיריהם של כלי הרכב, הנקובים בעיקר באירו.

מדד מחירי תשומה באוטובוסים

2016-2008

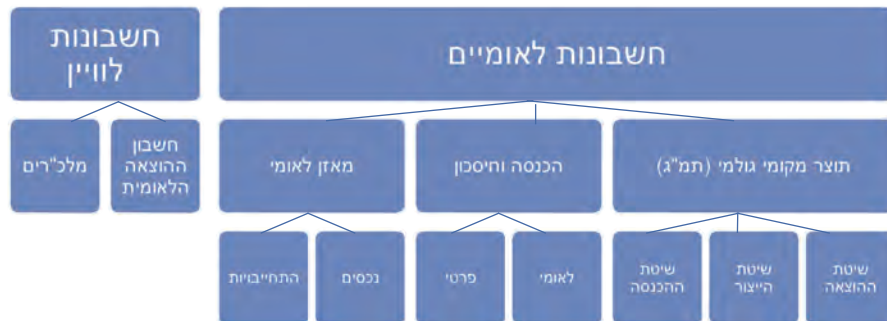
11 חשבונות לאומיים

החשבונות הלאומיים מתארים באופן מקיף ומפורט את הפעילות הכלכלית במשק, את הקשרים בין הגורמים הכלכליים ואת הקשרים בין המשק הישראלי לחו"ל. מערכת החשבונות הלאומיים מורכבת מסדרות עקיבות ומשולבות של חשבונות מקרו-כלכליים, ובהם חשבונות שוטפים, מאזנים ולוחות המבוססים על מושגים והגדרות בין-לאומיים מקובלים וכן על סיווגים וחוקים חשבונאיים אחידים (SNA-2008). המערכת משמשת למעקב אחר ההתפתחויות הכלכליות במשק, לניתוח מקרו-כלכלי, לתכנון ולחיזוי כלכלי ולהשוואות בין-לאומיות.

נושא זה מציג את התוצר המקומי הגולמי (תמ"ג), שהוא האינדיקטור המרכזי לפעילות הכלכלית, את הרכב ההכנסות והחיסכון ואת השינויים במחירי התוצר והשימושים. כמו כן, מוצגים המאזן הלאומי וחשבונות הלווין לחשבונות הלאומיים.

נתונים נבחרים, 2016

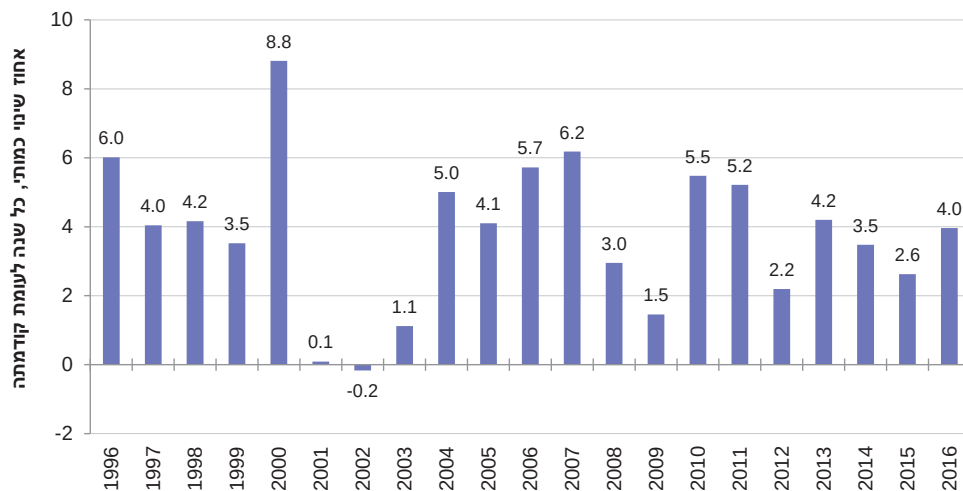
ההכנסה הלאומית הפנויה 1,083.6 מיליארד ש"ח החיסכון הלאומי הנקי 138.8 מיליארד ש"ח (12.8% מסך ההכנסה הלאומית הפנויה הנקייה) שיעור התמורה למועסקים מהתוצר הנקי 57.0% התוצר הנקי לשעת עבודה עלה ב-1.3% בממוצע בשנים 2016-1995 הרכוש הלאומי (ההפרש בין הנכסים וההתחייבויות של כלל המשק) (2015) 2,778.4 מיליארד ש"ח ממוצע הנכסים הפיננסיים למשק בית (2015) 1.1 מיליון ש"ח ההוצאה הלאומית (2015) לבריאות - 7.2% מהתמ"ג לחינוך - 6.6% מהתמ"ג למחקר ופיתוח - 4.3% מהתמ"ג	2016-1995	2016 לעומת 2015	מיליארדי ש"ח (במחירים שוטפים)	
	אחוז שינוי כמותי ממוצע	אחוז שינוי כמותי (במחירים קבועים)		
	3.8	4.0	1,220.3	תמ"ג
	1.7	1.9	142.8	תמ"ג לנפש (אלפי ש"ח)
	3.9	3.6	1,205.6	הכנסה לאומית גולמית
	4.2	6.1	672.2	הוצאה לצריכה פרטית
	2.1	4.0	78.7	הוצאה לצריכה פרטית לנפש (אלפי ש"ח)
	2.6	3.9	272.7	הוצאה לצריכה ציבורית
	2.9	8.1	250.0	השקעה גולמית
	5.0	2.5	369.4	יצוא סחורות ושירותים
	3.9	5.2	1,564.2	סך השימושים במקורות
	4.2	9.4	343.9	יבוא סחורות ושירותים
	4.2	4.3	905.8	תמ"ג עסקי

התוצר המקומי הגולמי (תמ"ג)

השינוי בתוצר במחירים קבועים בין תקופות משקף את הצמיחה במשק. בשנת 2016 הסתכם התוצר המקומי הגולמי (להלן: תמ"ג) ב-1,220.3 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים. התמ"ג עלה במחירים קבועים ב-4.0% לעומת 2015, לאחר עליות של 2.6% בשנת 2015 ושל 3.5% בשנת 2014. זאת בהשוואה לתמ"ג של מדינות ה-OECD, שעלה ב-1.8% בשנת 2016, ב-2.4% בשנת 2015 וב-2.1% בשנת 2014. בשנים 1995-2016 עלה התמ"ג במחירים קבועים ב-3.8% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 הוא היה גדול פי 2.2 מבשנת 1995.

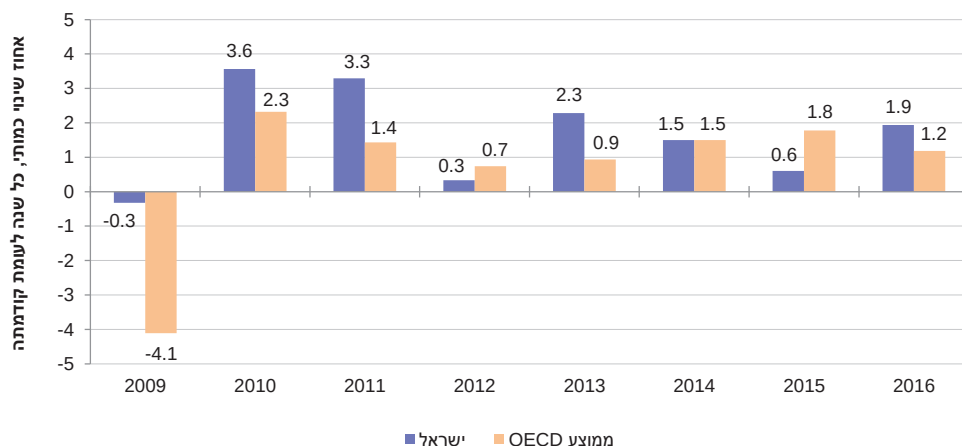
תוצר מקומי גולמי 2016-1996

בשנת 2016 עלה התמ"ג לנפש במחירים קבועים ב-1.9%, לאחר עלייה של 0.6% בשנת 2015 ושל 1.5% בשנת 2014. למרות הגידול המהיר יחסית של האוכלוסייה בישראל, בשנת 2016 קצב הגידול בתמ"ג לנפש בישראל היה גדול מקצב הגידול בתמ"ג לנפש במדינות ה-OECD, 1.2%.

תוצר מקומי גולמי לנפש בישראל ובמדינות ה-OECD

2016-2009

מקור הנתונים: OECD: הלמ"ס

התוצר המקומי הגולמי/הנקי (גולמי בניכוי בלאי בנכסים קבועים) מחושב בשלוש שיטות:

שיטת ההוצאה - סיכום ההוצאה לצריכה סופית בתוספת השקעה גולמית ויצוא פחות יבוא.

שיטת הייצור - הערך המוסף (התפוקה פחות צריכת הביניים) של כל היצרנים המקומיים, בתוספת מסים נטו (המסים פחות התמיכות על מוצרים), שאינם כלולים בערך התפוקה.

שיטת ההכנסה - סיכום ההכנסות הראשוניות שחילקו היחידות היצרניות המקומיות - התמורה לשכירים בתוספת עודף תפעולי גולמי, הכנסות מעורבות ומסים נטו על ייצור ועל יבוא.

שיטת ההוצאה

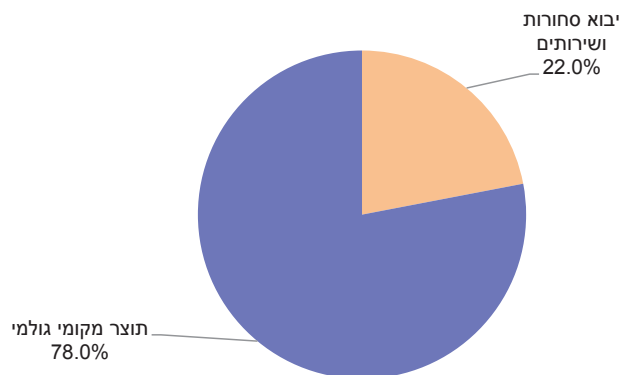
בשיטת ההוצאה התמ"ג מתקבל מסיכום של ההוצאה לצריכה פרטית, ההוצאה לצריכה ציבורית, ההשקעה הגולמית ויצוא הסחורות והשירותים, פחות יבוא הסחורות והשירותים. כמו כן, בשיטת ההוצאה מוצגים המקורות שעומדים לרשות המשק מייצור מקומי ומיבוא והשימוש שנעשה בהם - לצריכה, להשקעה וליצוא.

סך המקורות שעמדו לרשות המשק (מתמ"ג ומיבוא סחורות ושירותים) בשנת 2016 עלה במחירים קבועים ב-5.2% לעומת 2015, לאחר עלייה של 1.9% בשנת 2015. התמ"ג עלה ב-4.0%, ויבוא הסחורות והשירותים עלה ב-9.4%. פירוט הנתונים על השימושים במקורות מצביע על עליות של 6.1% בהוצאה לצריכה פרטית, של 3.9% בהוצאה לצריכה ציבורית, של 8.1% בהשקעה הגולמית ושל 2.5% ביצוא הסחורות והשירותים.

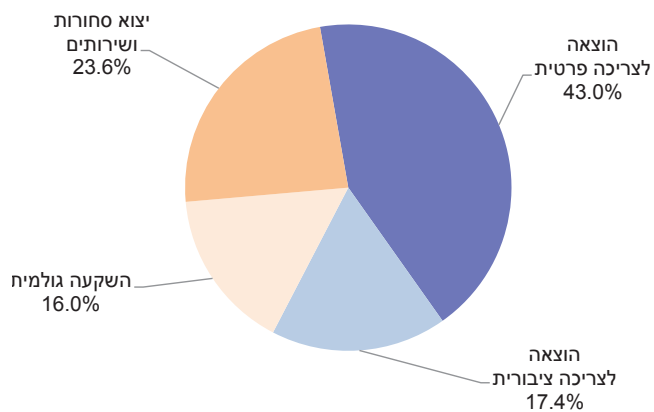
מחירים

מחירי הסחורות והשירותים במשק (התמ"ג ויבוא הסחורות והשירותים) מתקבלים מהיחס שבין השינוי הנומינלי לבין השינוי הכמותי. בשנת 2016 ירדו המחירים ב-0.2%, לעומת עלייה של 1.3% בשנת 2015 ושל 0.4% בשנת 2014. ירידה זו משקפת ירידה של 0.9% במחירי יצוא הסחורות והשירותים ושל 0.4% במחירי ההוצאה לצריכה פרטית. לעומת זאת, מחירי ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים עלו ב-0.5%, ומחירי ההוצאה לצריכה ציבורית עלו ב-0.2%. מחירי היבוא של סחורות ושירותים ירדו בשנת 2016 ב-4.3%, לעומת עלייה של 1.0% במחירי התמ"ג.

הרכב המקורות 2016

הרכב השימושים במקורות 2016

השימושים במקורות

הוצאה לצריכה פרטית

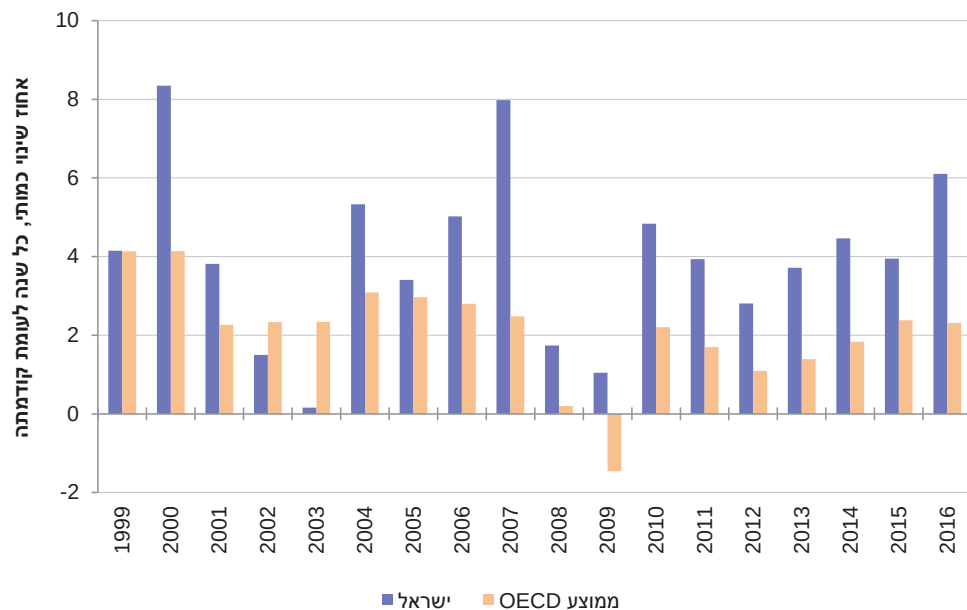
ההוצאה לצריכה פרטית היא סך כל ההוצאה של משקי בית ישראליים לצריכת סחורות ושירותים, וכן ההוצאה לצריכה של מוסדות ללא כוונת רווח (מלכ"רים) המשרתים משקי בית, שהממשלה אינה מממנת את עיקר הוצאתם.

בשנים 1995-2016 עלתה ההוצאה לצריכה פרטית במחירים קבועים ב-4.2% בממוצע לשנה, כך שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 2.4 מבשנת 1995.

ההוצאה לצריכה פרטית הגיעה בשנת 2016 ל-672.2 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים - 55.1% מהתמ"ג ו-43.0% מסך כל השימושים במקורות. הוצאה זו עלתה בשנת 2016 ב-6.1% במחירים קבועים, לאחר עלייה של 3.9% בשנת 2015 ושל 4.5% בשנת 2014.

מהשוואה בין-לאומית עולה כי משנת 2004 ההוצאה לצריכה פרטית בישראל הייתה גבוהה מזו שבמדינות ה-OECD. בשנת 2016 עלתה ההוצאה ב-6.1% בישראל, לעומת עלייה של 2.3% בממוצע במדינות ה-OECD.

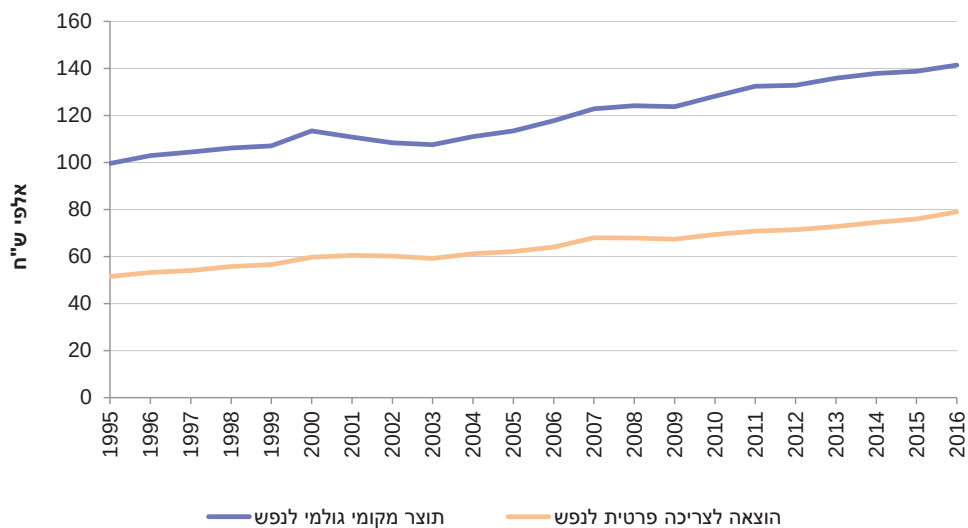
הוצאה לצריכה פרטית בישראל ובמדינות ה-OECD
2016-1999

מקור הנתונים: OECD; הלמ"ס

ההוצאה לצריכה פרטית לנפש בשנת 2016 הייתה 78.7 אלף ש"ח, במחירים שוטפים. הוצאה זו עלתה בשנת 2016 ב-4.0% במחירים קבועים, לאחר עלייה של 1.9% בשנת 2015 ושל 2.5% בשנת 2014. בשנת 2016 הייתה ההוצאה לנפש גבוהה פי 8.4 מההוצאה לנפש בשנת 1950.

תוצר מקומי גולמי לנפש והוצאה לצריכה פרטית לנפש, במחירי 2015 2016-1995

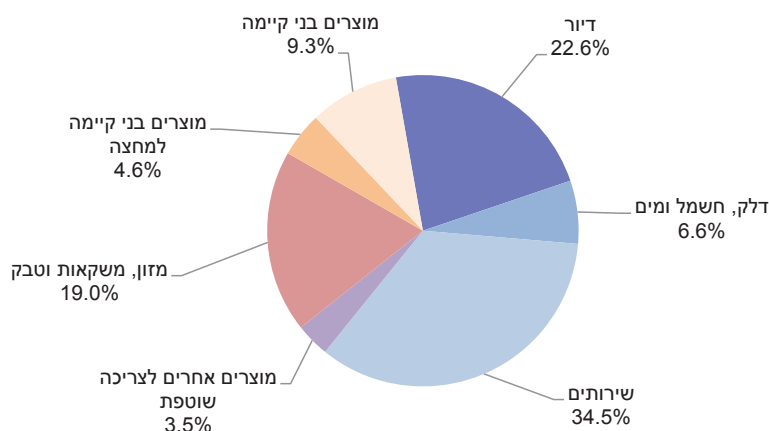
ההוצאה לצריכה פרטית כוללת את ההוצאה לצריכה שוטפת, את ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה ואת ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה למחצה.

בשנת 2016 הייתה ההוצאה לצריכה שוטפת 86.1% מההוצאה לצריכה פרטית בשוק המקומי, במחירים שוטפים.

ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה (כלי תחבורה, ציוד חשמלי אלקטרוני וציוד טלפוני, רהיטים, תכשיטים ועוד) הייתה 9.3% מההוצאה לצריכה פרטית בשוק המקומי.

ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה למחצה (הלבשה, הנעלה, טקסטיל לבית, צעצועים ומוצרי פנאי וספורט, כלים ומכשירי חשמל קטנים ועוד) הייתה 4.6% מההוצאה לצריכה פרטית בשוק המקומי.

הוצאה לצריכה של משקי בית בשוק המקומי 2016

בשנת 2016 מסך כל ההוצאה לצריכה פרטית בשוק המקומי, במחירים שוטפים, היו לסחורות ושירותים מייצור מקומי, ו-18.0% היו לסחורות ושירותים מיבוא (לעומת 84.5%-15.5% בשנת 1995, בהתאמה).

הוצאה לצריכה של מוסדות ללא כוונת רווח (מלכ"רים) המשרתים משקי בית

ההוצאה לצריכה של מוסדות פרטיים ללא כוונת רווח (מלכ"רים) המשרתים משקי בית עלתה בשנת 2016 ב-4.3%, לאחר עלייה של 5.2% בשנת 2015 ושל 1.7% בשנת 2014.

הוצאה לצריכה ציבורית

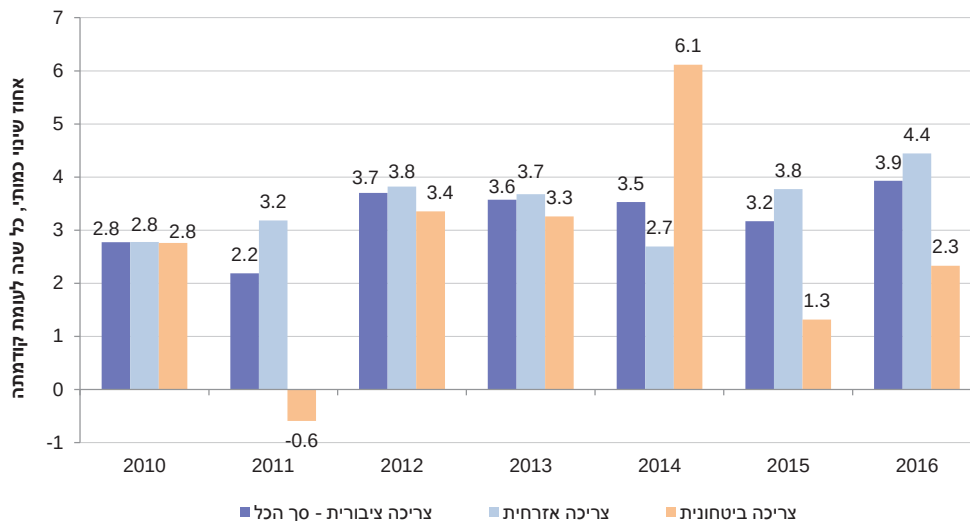
בשנים 1995-2016 עלתה ההוצאה לצריכה ציבורית במחירים קבועים ב-2.6% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 1.7 מבשנת 1995.

ההוצאה לצריכה ציבורית הסתכמה בשנת 2016 ב-272.7 מיליארד ש"ח (22.3% מהתמ"ג), לעומת 261.8 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (22.5% מהתמ"ג) ו-250.6 מיליארד ש"ח בשנת 2014 (22.7% מהתמ"ג).

בשנת 2016 עלתה ההוצאה לצריכה ציבורית ב-3.9% במחירים קבועים, לעומת עלייה של 3.2% בשנת 2015 ושל 3.5% בשנת 2014. ההוצאה לצריכה ציבורית כוללת את ההוצאה לצריכה ציבורית אזרחית ואת ההוצאה לצריכה ציבורית ביטחונית. בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה לצריכה ציבורית אזרחית ב-207.3 מיליארד ש"ח - 76.0% מסך כל ההוצאה לצריכה ציבורית. ההוצאה לצריכה ציבורית אזרחית במחירים קבועים עלתה בשנת 2016 ב-4.4%, לאחר עלייה של 3.8% בשנת 2015 ושל 2.7% בשנת 2014.

בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה לצריכה ציבורית ביטחונית ב-65.4 מיליארד ש"ח - 24.0% מסך כל הצריכה הציבורית. ההוצאה לצריכה ציבורית ביטחונית במחירים קבועים עלתה בשנת 2016 ב-2.3%, לאחר עלייה של 1.3% בשנת 2015 ושל 6.1% בשנת 2014. עלייה זו נבעה מגידול בכל סעיפי הצריכה הביטחונית.

הוצאה לצריכה ציבורית 2016-2010

את ההוצאה לצריכה ציבורית אפשר לחלק לשני סוגים נוספים - הוצאה לצריכה אינדיבידואלית והוצאה לצריכה קולקטיבית.

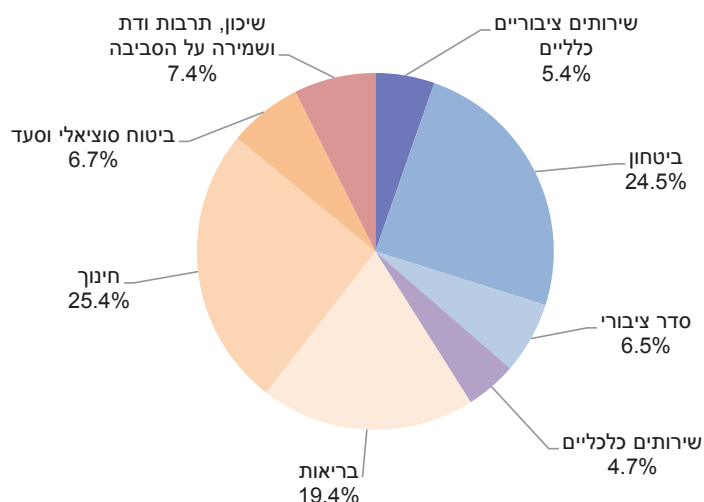
ההוצאה לצריכה אינדיבידואלית כוללת הוצאות המיועדות למתן שירותים אשר אפשר לשייכם לפרטים מסוימים, כמו שירותי חינוך, בריאות וביטוח סוציאלי וסעד. הוצאה זו הסתכמה בשנת 2016 ב-144.6 מיליארד ש"ח - 53.1% מסך כל הצריכה הציבורית.

ההוצאה לצריכה קולקטיבית כוללת שירותים הניתנים לכלל החברים בקהילה, כמו הוצאות ביטחון, סדר ציבורי ושמירה על הסביבה. הוצאה זו הסתכמה בשנת 2016 ב-128.0 מיליארד ש"ח - 46.9% מסך כל הצריכה הציבורית.

בשנת 2016 הייתה ההוצאה לצריכה ציבורית 57.0% מסך כל הוצאות המגזר הממשלתי. שיעור זה נשאר יציב במהלך השנים ונע בין 52.7% ל-57.5%. בשנת 2016 חלק ניכר מההוצאה לצריכה ציבורית הוקצה לביטחון ולחינוך - כ-25% לכל אחד. 19.4% הוקצו לבריאות, והשאר - למטרות אחרות.

הוצאה לצריכה ציבורית, לפי מטרה

2016

מבחינה של ההוצאה לצריכה ציבורית לפי מטרה לאורך השנים, עולה כי חלה ירידה בהוצאה לצריכה של ביטחון - מ-31.1% מההוצאה לצריכה ציבורית בשנת 1995 ל-24.5% ממנה בשנת 2016. כמו כן, נצפתה מגמה מתמשכת של גידול באחוזים קטנים בהוצאה לשאר המטרות.

השקעה גולמית

ההשקעה הגולמית במשק מורכבת מההשקעה הגולמית בנכסים קבועים (נכסים המשמשים בתהליך הייצור של מוצרים אחרים) ומהגידול במלאי.

בשנים 1995-2016 עלתה ההשקעה הגולמית ב-2.9% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 1.8 מבשנת 1995.

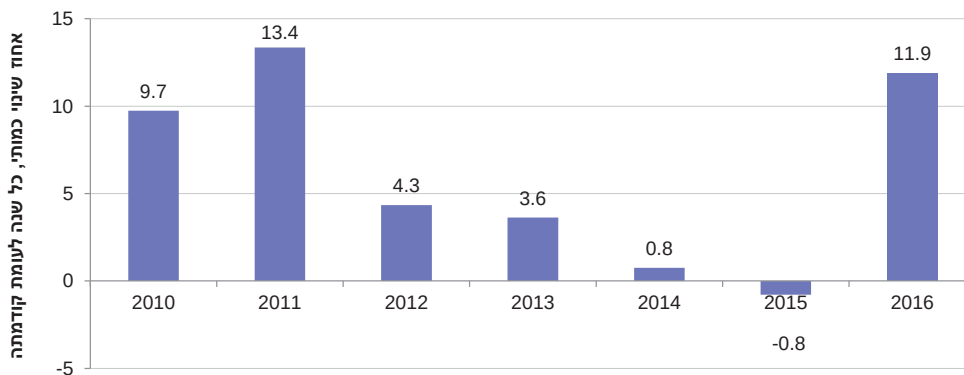
ההשקעה הגולמית בשנת 2016 הייתה בסך של 250.0 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים, עלייה של 8.1% לעומת שנת 2015, לאחר עלייה של 2.4% בשנת 2015 ושל 4.2% בשנת 2014.

השקעה גולמית בנכסים קבועים

בשנים 1995-2016 ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים עלתה ב-2.8% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 1.8 מבשנת 1995.

ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים בשנת 2016 הייתה בסך של 247.3 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים, שהם 20.3% מהתמ"ג ו-15.8% מסך השימושים במקורות. בהשקעה הגולמית בנכסים קבועים חלה עלייה של 11.9% בשנת 2016, לאחר יציבות בשנים 2014 ו-2015 (עלייה של 0.8% וירידה של 0.8%, בהתאמה).

השקעה גולמית בנכסים קבועים 2016-2010

מהשוואה בין-לאומית עולה כי בשנת 2016 אחוז השינוי השנתי בהשקעה הגולמית בנכסים קבועים בישראל היה גבוה מאחוז זה במדינות ה-OECD. זאת לאחר שנתיים (2014-2015) שבהן אחוז השינוי השנתי בישראל היה נמוך יותר.

השקעה גולמית בנכסים קבועים במדינות ה-OECD 2016 לעומת 2015

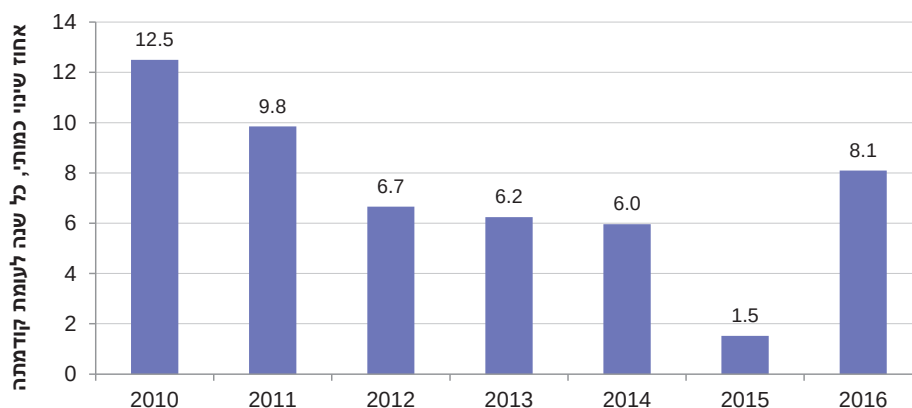

מקור הנתונים: OECD; הלמ"ס

ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים מורכבת מההשקעה בבנייה למגורים ומההשקעה בענפי הכלכלה במשק.

ההשקעה בבנייה למגורים הסתכמה בשנת 2016 ב-82.2 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים, שהם 33.2% מסך כל ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים. השקעה זו עלתה ב-8.1% לעומת שנת 2015, בהמשך לעלייה של 1.5% בשנת 2015 ושל 6.0% בשנת 2014.

השקעה בבנייה למגורים 2016-2010

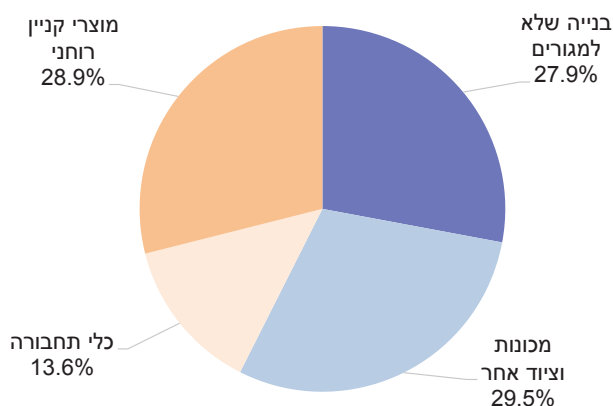

ההשקעה בענפי הכלכלה במשק, כלומר הגידול בנכסים הקבועים של גופים שונים בו, היא מנוע הצמיחה של המשק.

בשנת 2016 הייתה ההשקעה בענפי הכלכלה במשק 165.1 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים, שהם 66.8% מסך כל ההשקעה הגולמית בנכסים קבועים. ההשקעה בענפי המשק עלתה ב-13.9% בשנת 2016 לעומת 2015.

ההשקעה בענפי הכלכלה במשק מורכבת מהשקעה בבנייה שלא למגורים (מבנים ועבודות בנייה אחרות), במכונות ובציוד אחר, בכלי תחבורה ובמוצרי קניין רוחני (תכנה, חיפושי גז ונפט ומו"פ). בשנת 2016 עלתה ההשקעה בבנייה שלא למגורים ב-3.1%, לאחר ירידה של 1.1% בשנת 2015. ההשקעה בכלי תחבורה עלתה ב-64.6%, לאחר ירידה של 16.7% בשנת 2015. ההשקעה במכונות ובציוד אחר עלתה בשנת 2016 ב-18.1%, בהמשך לעלייה של 1.2% בשנת 2015, וההשקעה במוצרי קניין רוחני עלתה ב-5.8%, לאחר ירידה של 0.6% בשנת 2015.

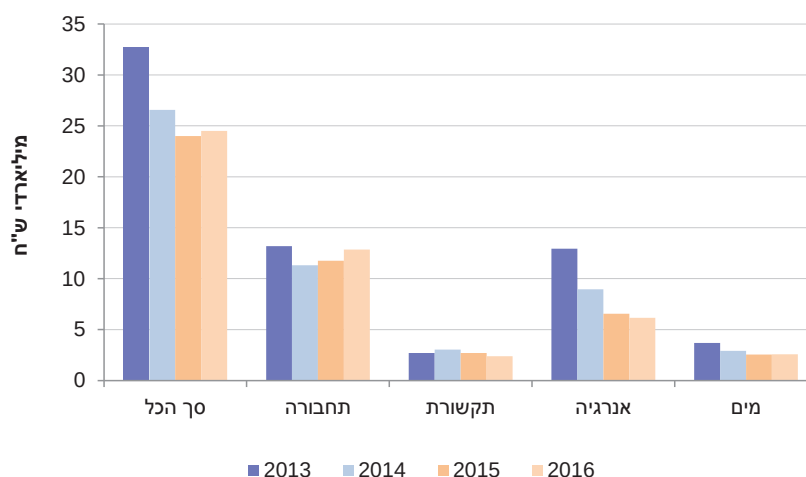
השקעה בענפי הכלכלה במשק 2016

ההשקעה בתשתיות היא חלק מההשקעה בענפי הכלכלה במשק ומשמשת את כלל הענפים. השקעה זו הסתכמה בשנת 2016 ב-24.4 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים, שהם 9.9% מההשקעה הגולמית בנכסים קבועים.

ההשקעה בתשתיות עלתה בשנת 2016 ב-2.1% לעומת 2015.

השקעה בתשתיות, במחירי 2015 2016-2013

יצוא ויבוא סחורות ושירותים

בשנים 1995-2016 עלה יצוא הסחורות והשירותים במחירים קבועים ב-5.0% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היה היצוא גדול פי 2.8 מבשנת 1995.

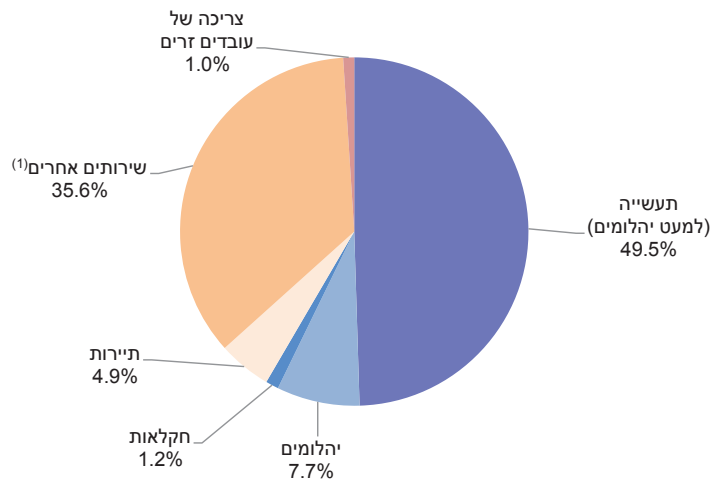
בשנת 2016 היה היצוא במחירים שוטפים 30.3% מהתמ"ג ו-23.6% מסך כל השימושים במקורות. יצוא הסחורות והשירותים במחירים קבועים עלה בשנת 2016 ב-2.5%, לאחר ירידה של 2.7% בשנת 2015 ועלייה של 1.9% בשנת 2014. העלייה ביצוא בשנת 2016 משקפת עלייה של 5.1% ביצוא שירותים אחרים (למעט יצוא של חברות הזנק, תיירות וצריכה של עובדים זרים), עלייה של 6.4% ביצוא היהלומים ועלייה של 2.7% ביצוא החקלאות. היצוא התעשייתי (למעט יהלומים) ירד ב-1.3%, ויצוא התיירות ירד ב-0.5%.

בשנת 2016 יצוא הסחורות והשירותים, למעט יהלומים וחברות הזנק (המאופיינים בתנודתיות רבה), עלה ב-1.1% במחירים קבועים.

היצוא לשנת 2016 במחירים שוטפים כלל את יצוא הסחורות (מוצרי תעשייה, יהלומים וחקלאות) - 58.4%, ואת יצוא השירותים - 41.6%.

יצוא סחורות ושירותים, לפי קבוצה

2016

(1) כולל חברות הזנק.

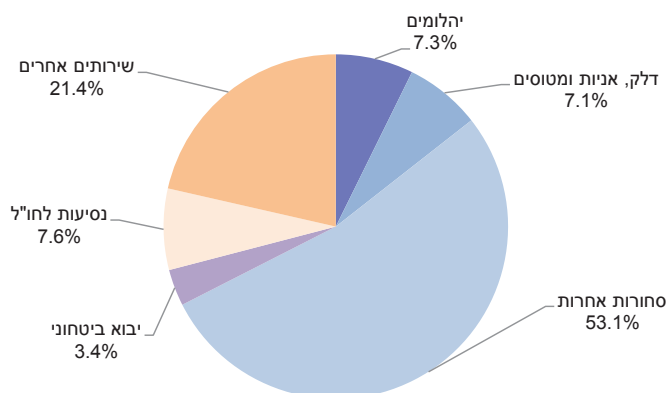
בשנים 1995-2016 עלה יבוא הסחורות והשירותים במחירים קבועים ב-4.2% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היה היבוא גדול פי 2.4 מבשנת 1995.

בשנת 2016 היה היבוא במחירים שוטפים 28.2% מהתמ"ג ו-22.0% מסך כל השימושים במקורות. יבוא הסחורות והשירותים במחירים קבועים עלה בשנת 2016 ב-9.4%, לאחר ירידה של 0.3% בשנת 2015 ועלייה של 4.0% בשנת 2014. סך כל היבוא, למעט יבוא ביטחוני, אניות, מטוסים ויהלומים, עלה בשנת 2016 ב-8.1%. העלייה ביבוא בשנת 2016 משקפת עלייה של 11.6% ביבוא סחורות (ללא יבוא ביטחוני), עלייה של 4.1% ביבוא ביטחוני, עלייה של 14.4% ביבוא שירותי תיירות ועלייה של 1.9% ביבוא שירותים אחרים (ללא נסיעות לחו"ל).

היבוא לשנת 2016 במחירים שוטפים כלל את יבוא הסחורות (דלק, אניות ומטוסים, יהלומים, יבוא ביטחוני וסחורות אחרות) 70.9%, ואת יבוא השירותים - 29.1%.

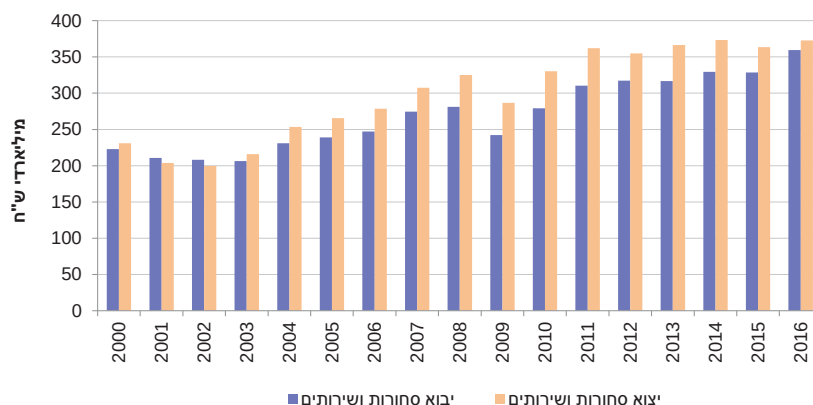
יבוא סחורות ושירותים, לפי קבוצה

2016

יצוא ויבוא סחורות ושירותים, במחירי 2015

2016-2000

שיטת הייצור

לפי שיטת הייצור (סך הערך המוסף של כל היצרנים המקומיים), התמ"ג מורכב משלוש קבוצות עיקריות: התוצר של המגזר העסקי, התוצר של המגזר הממשלתי והמלכ"רים הפרטיים והתוצר של שירותי דיור בבעלות הדיירים.

בשנים 1995-2016 עלה התוצר של המגזר העסקי במחירים קבועים ב-4.2% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 הוא היה גדול פי 2.4 מבשנת 1995. התוצר של המגזר העסקי בשנת 2016 היה 74.2% מהתמ"ג בכלל המשק ועלה ב-4.3%, לאחר עלייה של 2.7% בשנת 2015 ושל 3.5% בשנת 2014.

בחינת התוצר העסקי במחירי בסיס שוטפים (ללא מסים המוטלים על מוצרים) לפי ענף כלכלי מראה כי בשנת 2016 הענף "שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח; פעילויות בנדל"ן; שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים; שירותי ניהול ותמיכה" היה הענף הגדול ביותר - 15.6% מהתמ"ג בכלל המשק.

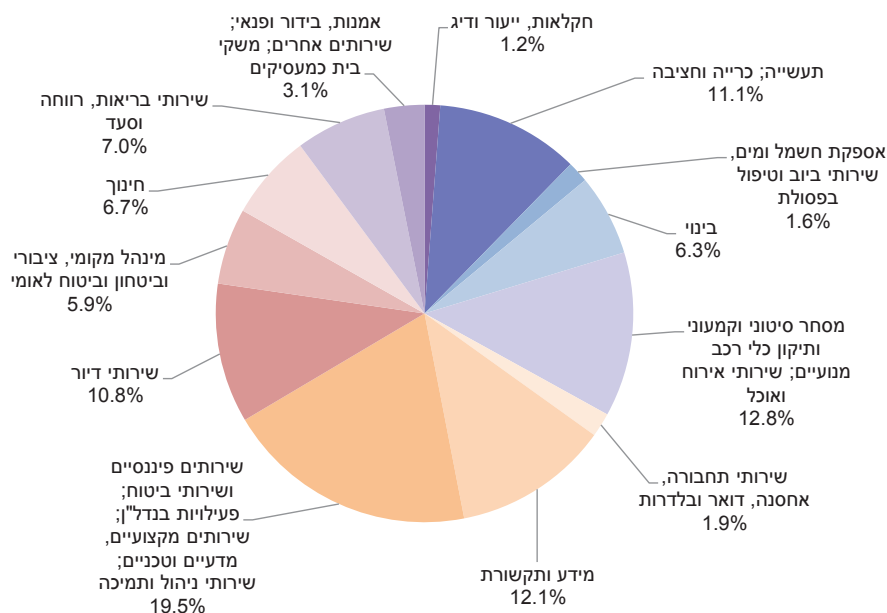
התוצר של המגזר הממשלתי והמלכ"רים הפרטיים בשנת 2016 היה 14.4% מהתמ"ג בכלל המשק ועלה ב-3.4%, לאחר עלייה של 2.7% בשנים 2014-2015.

התוצר של שירותי דיור בבעלות הדיירים בשנת 2016 היה 11.3% מהתמ"ג בכלל המשק ועלה ב-2.8%, לאחר עלייה של 2.2% בשנת 2015 ושל 4.2% בשנת 2014.

התוצר המקומי הנקי במחירי בסיס (בניכוי בלאי וללא מסים נטו המוטלים על מוצרים) עלה בשנת 2016 ב-4.0%, לאחר עלייה של 2.5% בשנת 2015 ושל 3.5% בשנת 2014.

לפי שיטת הייצור, התוצר המקומי מחולק גם לענפי כלכלה ראשיים. העלייה של התוצר המקומי הנקי בשנת 2016, לפי ענף כלכלי ראשי, משקפת עלייה של 4.3% בענף "שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח; פעילויות בנדל"ן; שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים; שירותי ניהול ותמיכה", שהיה הענף הגדול ביותר (19.5% מהתוצר). כמו כן נרשמה עלייה של 0.1% בענף "תעשייה; כרייה וחציבה" (11.1% מהתוצר), עלייה של 8.6% בענף "מידע ותקשורת" (12.1% מהתוצר), עלייה של 6.1% בענף "מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים; שירותי אירוח ואוכל" (12.8% מהתוצר) ועלייה של 5.1% בענף "חקלאות, ייעור ודיג" (1.2% מהתוצר).

תוצר מקומי נקי, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011), במחירים קבועים 2016

שיטת ההכנסה

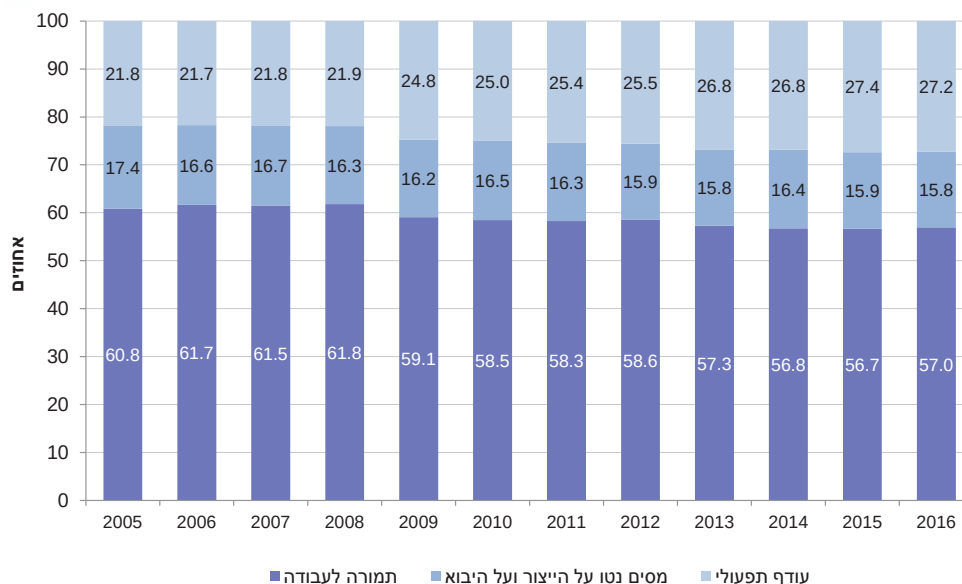
לפי שיטת ההכנסה, התוצר מורכב מהתמורה לשכירים, מהמסים נטו על הייצור ועל היבוא, מעודף תפעולי (עודף המצטבר מייצור, הכולל את הרווחים התאגידיים שלא חולקו, ריביות, דיבידנדים, תקבולי שכירות, זקיפת שירותי דיור מדירות שבעליהן מאכלסים אותן וכדומה) ומהכנסה מעורבת (הכנסה ועודף תפעולי של לא-שכירים).

בשנים 1995-2016 עלתה התמורה למועסקים (לשכירים וללא-שכירים) ב-6.4% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 3.7 מבשנת 1995.

חלק התמורה למועסקים מהתוצר המקומי הנקי היה 57.0% בשנת 2016, לעומת 56.7% בשנת 2015 ו-56.8% בשנת 2014.

בשנים 1995-2016 עלה העודף התפעולי ב-8.2% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 הוא היה גדול פי 5.3 מבשנת 1995. בשנת 2016 היה העודף התפעולי 27.2% מהתוצר המקומי הנקי, לעומת 27.4% בשנת 2015.

רכיבי התוצר המקומי הנקי 2016-2005

פריון עבודה

התוצר המקומי הנקי לשעת עבודה בכלל המשק עלה ב-0.2% בשנת 2016, כמו בשנת 2015, לאחר עלייה של 1.4% בשנת 2014. במגזר העסקי עלה התוצר הנקי לשעת עבודה ב-0.1% בשנת 2016, לאחר עלייה של 0.6% בשנת 2015 ושל 1.8% בשנת 2014.

בשנים 1995-2016 התוצר הנקי לשעת עבודה עלה במחירים קבועים ב-1.3% בממוצע לשנה. סך שעות העבודה של המועסקים בכלל המשק עלה בשנת 2016 ב-3.8%, לאחר עלייה של 2.3% בשנת 2015 ושל 2.1% בשנת 2014, ואילו סך שעות העבודה של המועסקים במגזר העסקי עלה בשנת 2016 ב-4.2%, לאחר עלייה של 2.0% בשנת 2015 ושל 1.6% בשנת 2014.

התמורה לשכירים לשעת עבודה בכלל המשק עלתה בשנת 2016 ב-1.8%, לאחר עלייה של 3.0% בשנת 2015 ושל 1.3% בשנת 2014, והתמורה לשכירים לשעת עבודה במגזר העסקי עלתה בשנת 2016 ב-1.9%, לאחר עלייה של 3.7% בשנת 2015 ושל 1.7% בשנת 2014.

הכנסה וחיסכון**הכנסה לאומית וחיסכון לאומי**

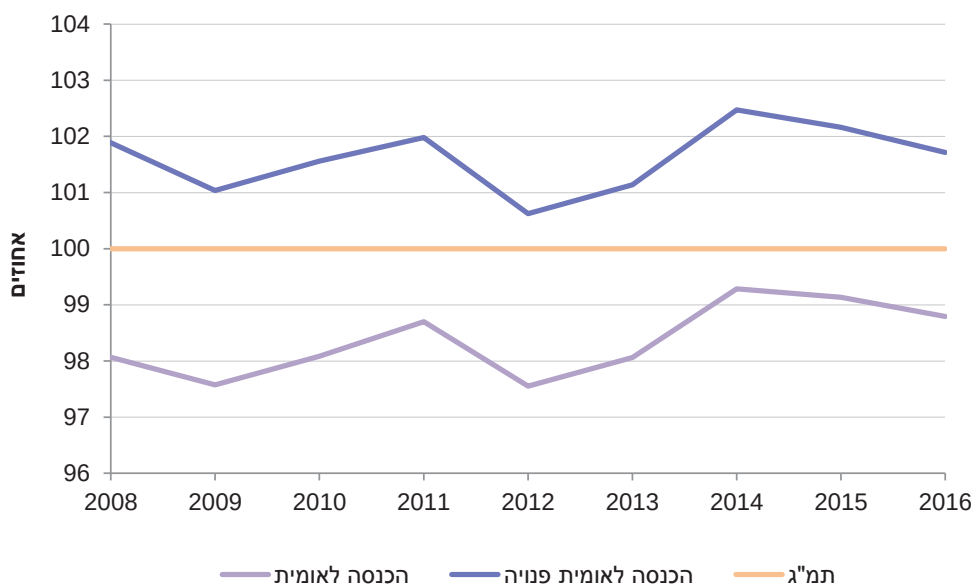
ההכנסה הלאומית מורכבת מההכנסה של המגזר הממשלתי ושל המגזרים האחרים (מגזר משקי הבית, המגזר העסקי ומגזר המלכ"רים המשרתים משקי בית).

ההכנסה הלאומית הגולמית, השווה לתמ"ג בתוספת ההכנסות נטו מחו"ל, הגיעה בשנת 2016 ל-1,205.6 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים (98.8% מהתמ"ג), לעומת 1,152.5 מיליארד ש"ח בשנת 2015 ו-1,095.6 מיליארד ש"ח בשנת 2014.

ההכנסה הלאומית הפנויה הגולמית, במחירי שוק, הכוללת את ההכנסה הלאומית הגולמית ואת ההעברות השוטפות נטו שמתקבלות מחו"ל, הגיעה בשנת 2016 ל-1,241.2 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים (101.7% מסך התמ"ג), שהם 145.3 אלף ש"ח לנפש.

הכנסה לאומית גולמית כאחוז מהתמ"ג, במחירים שוטפים

2016-2008

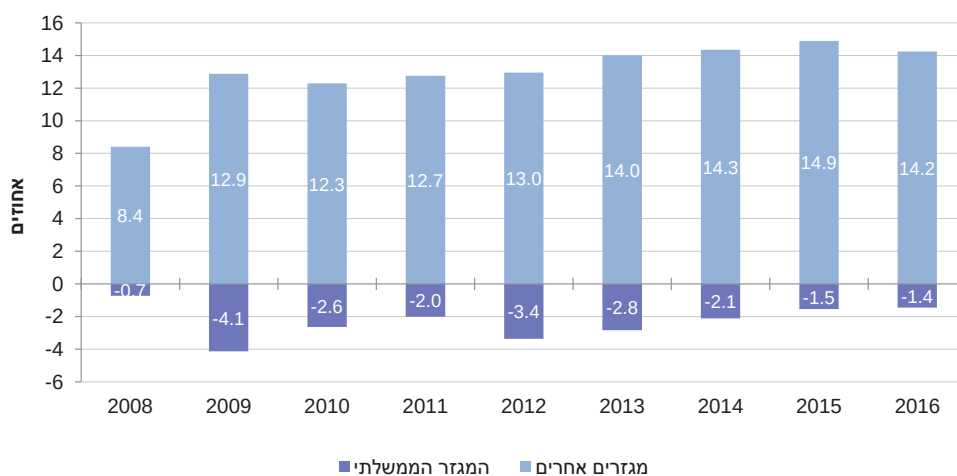

החיסכון הלאומי הנקי (ההכנסה הלאומית הפנויה פחות הצריכה הציבורית והצריכה הפרטית) הסתכם בשנת 2016 ב-12.8% מההכנסה הלאומית הפנויה הנקייה. בשנת 2015 הסתכם חיסכון זה ב-13.4%, ובשנת 2014 - ב-12.2%.

החיסכון הלאומי הנקי מורכב מהחיסכון של המגזר הפרטי (מגזר משקי הבית, מגזר המלכ"רים המשרתים משקי בית והמגזר העסקי) - 14.2% מההכנסה הלאומית הפנויה הנקייה בשנת 2016, ומהגירעון השוטף של המגזר הממשלתי - 1.4% בשנה זו.

חיסכון לאומי כאחוז מההכנסה הלאומית הפנויה, לפי מגזר

2016-2008

הכנסה פרטית וחיסכון פרטי

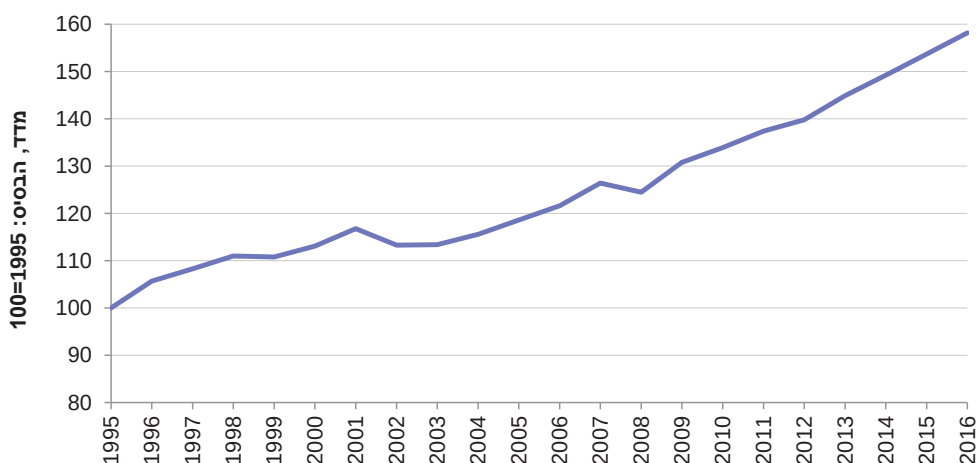
ההכנסה הפרטית הפנויה היא ההכנסה הלאומית הנקייה בניכוי מסים על הכנסה, תשלומים לביטוח לאומי ומסים על הכנסה מרכוש שגובה המגזר הממשלתי, ובתוספת העברות מהממשלה ומחו"ל.

בשנים 1995-2016 ההכנסה הפרטית הפנויה המותאמת לנפש (ההכנסה הפרטית הפנויה בתוספת העברות בעין, בעיקר של שירותי חינוך, בריאות, תרבות ורווחה) עלתה במחירים קבועים ב-2.1% בממוצע לשנה, עד שבשנת 2016 היא הייתה גדולה פי 1.6 מבשנת 1995.

ההכנסה הפרטית הפנויה המותאמת לנפש, בניכוי עליית מחירי הצריכה הפרטית, עלתה בשנת 2016 ב-3.0%, בדומה לעלייה בשנת 2015 ובשנת 2014.

הכנסה פרטית פנויה מותאמת לנפש, במחירים קבועים

2016-1995

החיסכון הפרטי הנקי בשנת 2016 היה 154.4 מיליון ש"ח - 15.9% מההכנסה הפרטית הפנויה המותאמת, לעומת 16.6% ממנה בשנת 2015 ו-15.9% בשנת 2014. אחוז החיסכון הפרטי הגולמי (החיסכון לפני ניכוי הבלאי על נכסים קבועים) מהכנסה זו היה 26.2% בשנת 2016, לעומת 26.9% בשנת 2015 ו-26.3% בשנת 2014.

המאזן הלאומי

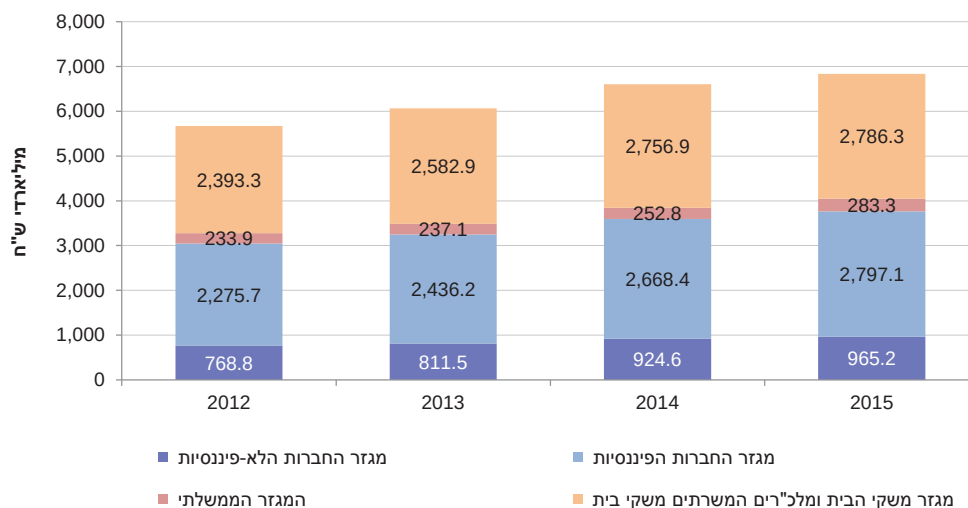
המאזן הלאומי מסכם את יתרות הנכסים הלא-פיננסיים ואת הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של כל אחד מהמגזרים המוסדיים במשק, מול מגזרים אחרים, לסוף השנה. הנתונים מתייחסים למאזן המאוחד (ללא נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות בין יחידות שונות בתוך אותו מגזר או תת-מגזר).

הרכוש הלאומי (ההפרש בין הנכסים וההתחייבויות של כלל המשק) בסוף שנת 2015 היה 2,778.4 מיליארד ש"ח - עלייה של 4.2% לעומת סוף שנת 2014.

הנכסים במאזן הלאומי

סך הנכסים של המגזרים במשק, פיננסיים ולא-פיננסיים (למעט ערך הקרקע ונכסים לא-מיוצרים אחרים) בסוף שנת 2015 היה 9,324.4 מיליארד ש"ח - פי 7.6 מהתמ"ג. סך הנכסים הפיננסיים במשק בסוף שנת 2015 היה 6,832.0 מיליארד ש"ח - עלייה של 3.5% לעומת שנת 2014.

הנכסים הפיננסיים במשק, לפי מגזר 2015-2012

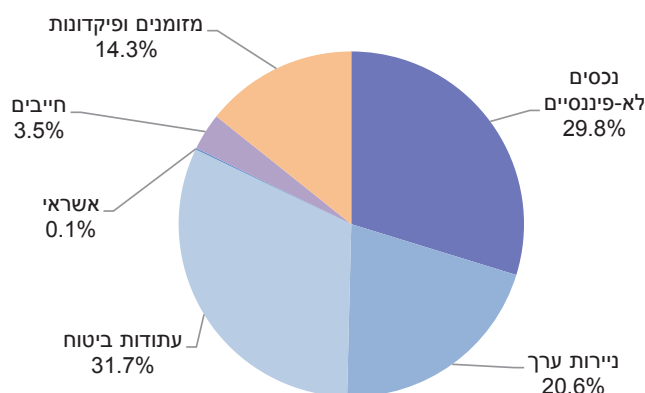

הנכסים של מגזר משקי הבית (ללא מלכ"רים המשרתים משקי בית)

מגזר משקי הבית החזיק בסוף שנת 2015 בחלק הגדול ביותר של נכסי המשק - 42.0%. הנכסים העיקריים של מגזר משקי הבית היו עתודות ביטוח הכוללות ביטוח חיים, קרנות פנסיה, קופות גמל וקרנות השתלמות - 31.7%, נכסים לא-פיננסיים - 29.8% וניירות ערך (בעיקר אג"ח, קרנות נאמנות ומניות) - 20.6% מהנכסים של מגזר זה.

הנכסים של מגזר משקי הבית

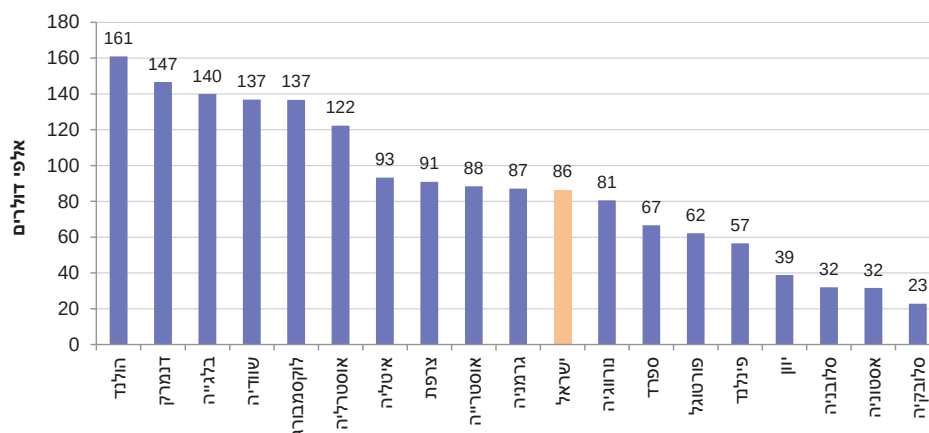
2015

סך כל הנכסים הפיננסיים של מגזר משקי הבית בסוף שנת 2015 היה 2,752.6 מיליארד ש"ח. ממוצע הנכסים הפיננסיים למשק בית היה 1.1 מיליון ש"ח, ירידה של 0.1% לעומת שנת 2014.

נכסים פיננסיים לנפש במגזר משקי הבית במדינות ה-OECD

2015

מקור הנתונים: OECD; הלמ"ס

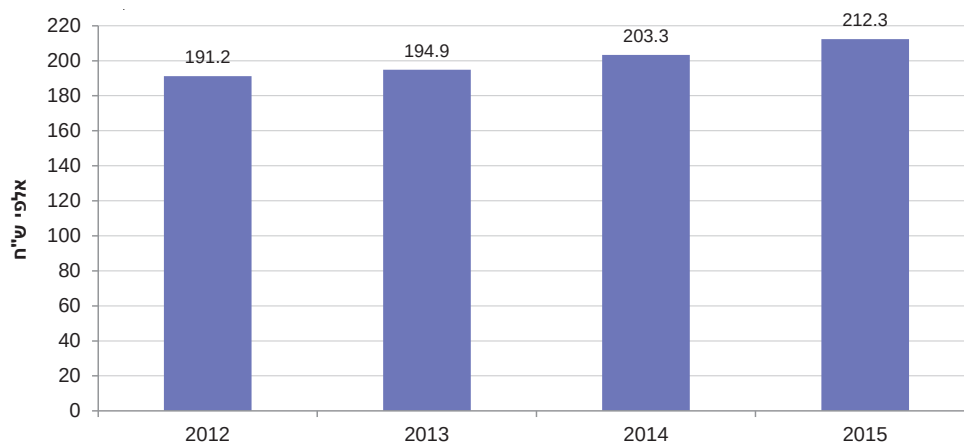
ההתחייבויות במאזן הלאומי

בסוף שנת 2015 סך כל ההתחייבויות במאזן הלאומי, כולל מניות, היה 6,546.0 מיליארד ש"ח - עלייה של 3.3% לעומת שנת 2014. סך כל ההתחייבויות ללא מניות עלה ב-4.3%, ושווי השוק של המניות ירד ב-2.9%.

ההתחייבויות של מגזר משקי הבית (ללא מלכ"רים המשרתים משקי בית)

האשראי לכלל משקי הבית בסוף שנת 2015 היה 511.8 מיליארד ש"ח. האשראי למשק בית יחיד היה 212.3 אלף ש"ח. האשראי למשקי בית הוא ברובו הגדול אשראי בנקאי (94.5% בשנת 2015).

אשראי למשק בית
2015-2012

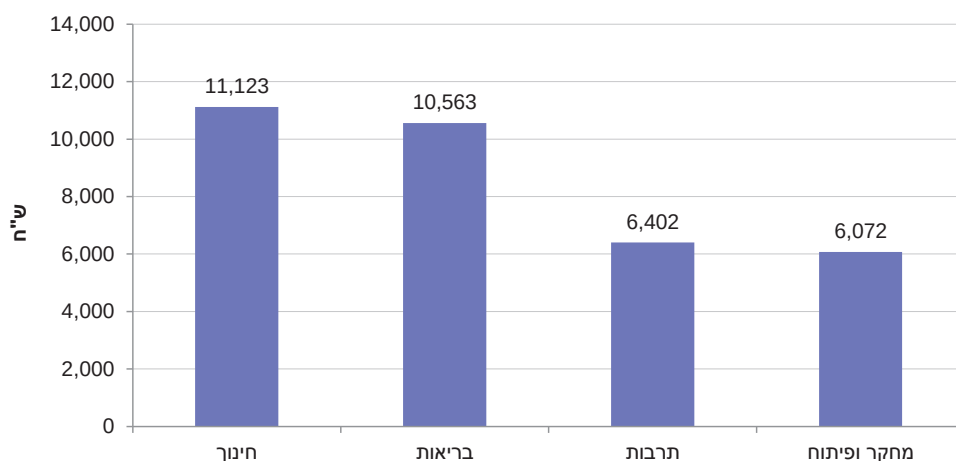
חשבונות לווין

חשבון לווין הוא חשבון המלווה את החשבונות הלאומיים ובו מידע מפורט יותר, למשל על הרכב המימון, על מספר המועסקים והמשורות ועל רכיבי ההוצאה לפי סוג (שכר ונלוות, הוצאות אחרות, השקעות).

חשבון ההוצאה הלאומית לשירותים חברתיים

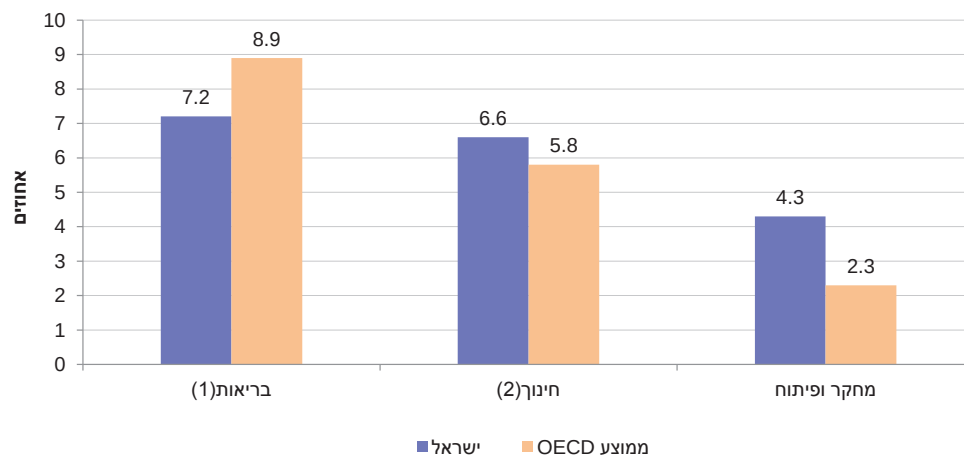
חשבון ההוצאה הלאומית לשירותים חברתיים כולל את ערכם של השירותים החברתיים שהופנו לשירותי בריאות, חינוך ותרבות, וכן את ההוצאה הלאומית למו"פ אזרחי. את השירותים האלה מספקים המגזר הממשלתי, המגזר העסקי ומלכ"רים.

ההוצאה הלאומית לחינוך, לבריאות, לתרבות ולמו"פ לנפש 2016

בשנת 2015 ההוצאה הלאומית לחינוך ולמו"פ כאחוז מהתמ"ג בישראל הייתה גבוהה מהממוצע במדינות ה-OECD, אך בתחום הבריאות הייתה ההוצאה בישראל מתחת לממוצע. אחוז המו"פ האזרחי מהתמ"ג בישראל היה הגבוה ביותר במדינות ה-OECD.

ההוצאה הלאומית לבריאות, לחינוך ולמו"פ כאחוז מהתמ"ג בישראל ובמדינות ה-OECD 2015

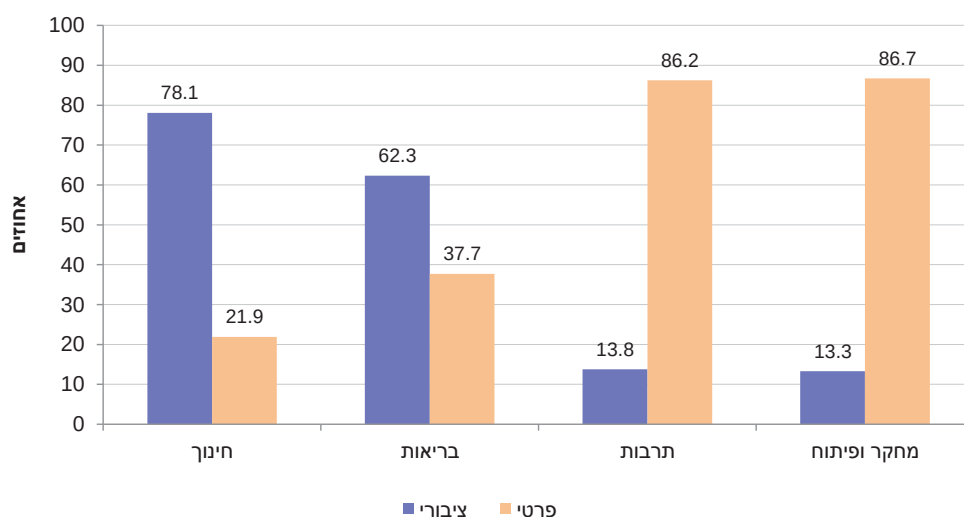
מקור הנתונים: OECD; הלמ"ס

(1) הוצאה שוטפת (ללא השקעות).
 (2) נתונים לשנת 2014. לא כולל תכניות חינוך נוספות וחינוך לבני 0-3.

בשנת 2016 מקורות המימון העיקריים של ההוצאה הלאומית לחינוך ולבריאות היו הממשלה והרשויות המקומיות (מימון ציבורי). לעומת זאת, רוב המימון של ההוצאה הלאומית לתרבות הגיע ממשקי בית ומתרומות (מימון פרטי). המימון העיקרי של פעילות המו"פ האזרחי הגיע מהמגזר העסקי (34.3%) ומהעברות מחו"ל (51.6%).

ההוצאה הלאומית לחינוך, לבריאות, לתרבות ולמו"פ, לפי מגזר מממן

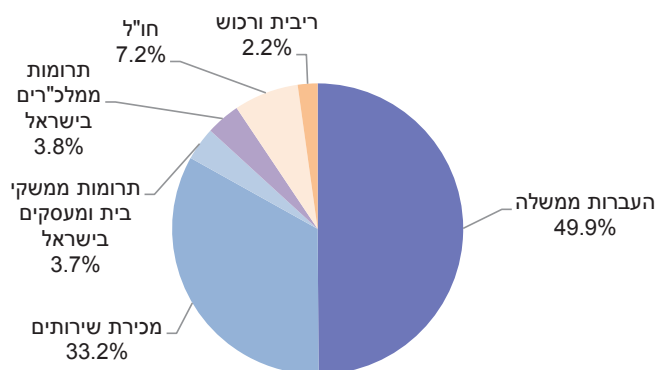
2016

מלכ"רים

מלכ"רים (מוסדות ללא כוונת רווח, כולל עמותות וחברות לתועלת הציבור) הם המגזר השלישי בישראל. חשבון ההכנסות וההוצאות של מגזר זה כולל את הפעילות הכלכלית של המלכ"רים. שני מקורות ההכנסה העיקריים של מלכ"רים לאורך השנים הם העברות מהממשלה ומכירת שירותים. מקור המימון השלישי בגודלו הוא פילנתרופיה, כלומר תרומות או מענקים המתקבלים מיחידים ומחברות בישראל ובחו"ל. בסקר בנושא פילנתרופיה של ישראלים לשנים 2009-2011 נמצא כי רק כ-25% מהתרומות שהגיעו למלכ"רים ממשקי בית ומעסקים בישראל דווחו לצורך זיכוי ממס. כמו כן, נמצא כי כ-65% מהפילנתרופיה של ישראלים הגיעה ממשקי בית - מתרומות של פחות מ-100 אלף ש"ח. בשנת 2016 הסתכמו הכנסות המלכ"רים ב-131.5 מיליארד ש"ח.

הכנסות מלכ"רים, לפי מקור 2016

נתונים נבחרים, 2016

יתרת ההשקעות
הישראליות של תושבי
חו"ל בישראל

107.3
מיליארד דולר

החוב החיצוני
ברוטו

87.7
מיליארד דולר

החוב החיצוני
נטו שלילי

133.7
מיליארד דולר

פעילות חברות
רב-לאומיות
(גלובליזציה)
(2013)

חברות עם ישראליות
רב-לאומיות
(חברות OUT)

תפוקה
91.3
מיליארד דולר

הוצאות למו"פ
4.0
מיליארד דולר

חברות בת ישראליות
רב-לאומיות
(חברות IN)

עובדים
231.2
אלף

תפוקה
49.4
מיליארד דולר

הוצאות למו"פ
6.7
מיליארד דולר

החשבון השוטף

עודף החשבון
השוטף של מאזן
התשלומים

12.0
מיליארד דולר
שהם:
3.8% מהתמ"ג

החשבון הפיננסי

השקעות תושבי
ישראל בחו"ל

26.1
מיליארד דולר
מהן: השקעות ישירות
13.1
מיליארד דולר

השקעות תושבי
חו"ל בישראל

17.9
מיליארד דולר
מהן: השקעות ישירות
11.9
מיליארד דולר

נכסים והתחייבויות של המשק לחו"ל

נכסים של תושבי
ישראל בחו"ל
378.7
מיליארד דולר

יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל

269.8
מיליארד דולר

שווי תיק הנכסים פחות ההתחייבויות

109.0
מיליארד דולר

תהליך הגלובליזציה בכלכלה העולמית מתבטא בשיתוף בין שוקי הכספים בעולם וניוד כספים ביניהם, עלייה בהיקף המסחר הבין-לאומי בסחורות ובשירותים, שיפור ניכר באמצעי התקשורת והתחבורה וגידול בהיקפי העסקאות בין תושבי ישראל לתושבי חו"ל.

השתתפות המדינה בכלכלה הבין-לאומית היא אינדיקטור חשוב ליכולתה הכלכלית. לכן יש חשיבות רבה להציג את מאזן התשלומים בפירוט העסקאות בין תושבי ישראל לתושבי חו"ל לפי סוגיהן (למשל מסחר בין-לאומי בסחורות ושירותים או עסקאות פיננסיות) ולבחון את שווי תיק הנכסים וההתחייבויות של המשק לחו"ל ואת החוב החיצוני (ברוטו ונטו) - אינדיקטור המעיד על חוסנה הכלכלי של ישראל ועל מידת התלות שלה בכלכלות זרות.

נושא החשבונות הבין-לאומיים כולל מידע על מאזן התשלומים, על מצבת הנכסים וההתחייבויות של תושבי ישראל לחו"ל ועל פעילות כלכלית של חברות ישראליות רב-לאומיות.

מאזן התשלומים

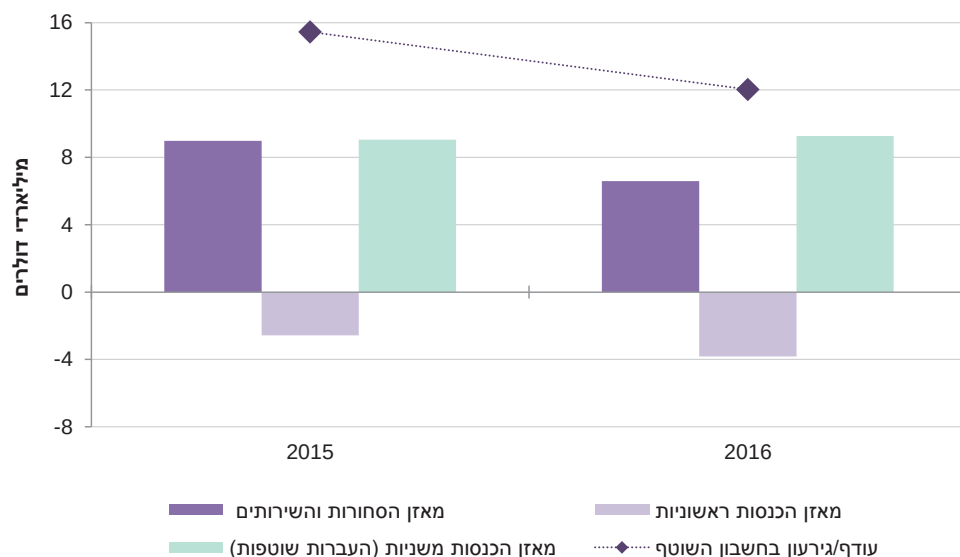
מאזן התשלומים של ישראל מציג את התקבולים ואת התשלומים המועברים במסגרת עסקאות בין-לאומיות בין תושבי ישראל לתושבי חו"ל. מאזן התשלומים מורכב משני חלקים עיקריים - החשבון השוטף והחשבון הפיננסי.

החשבון השוטף

בשנת 2016 הסתכם העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ב-12.0 מיליארד דולר. עודף זה הוא ההפרש בין היצוא (סחורות ושירותים) וההכנסות המתקבלות מחו"ל (118.7 מיליארד דולר), לבין היבוא (סחורות ושירותים) וההכנסות המועברות לחו"ל (106.7 מיליארד דולר).

העודף בחשבון השוטף ירד בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2015. זאת בעיקר בשל ירידה של 2.4 מיליארד דולר בעודף בחשבון הסחורות והשירותים (מ-9.0 מיליארד דולר בשנת 2015 ל-6.6 מיליארד דולר בשנת 2016) וכן בשל עלייה בגירעון בחשבון ההכנסות הראשוניות (הון ועבודה - תשלומי ריבית, דיווידנד, רווחים שלא חולקו ושכר עבודה), מ-2.6 מיליארד דולר בשנת 2015 ל-3.8 מיליארד דולר בשנת 2016. הירידה בעודף בחשבון השוטף קווצה חלקית בשל עלייה של 212 מיליון דולר בעודף בחשבון ההכנסות המשניות (העברות שוטפות), מ-9.1 מיליארד דולר בשנת 2015 ל-9.3 מיליארד דולר בשנת 2016.

החשבון השוטף (נטו)
2016-2015

העודף בחשבון השוטף, שהסתכם כאמור ב-12.0 מיליארד דולר, היה 3.8% מהתמ"ג. נתון זה ממשיך את המגמה של עודף במאזן התשלומים - בשנת 2015 היה העודף 15.5 מיליארד דולר (5.2% מהתמ"ג), ובשנת 2014 - 11.9 מיליארד דולר (3.9% מהתמ"ג).

החשבון השוטף כאחוז מהתמ"ג 2016-2005

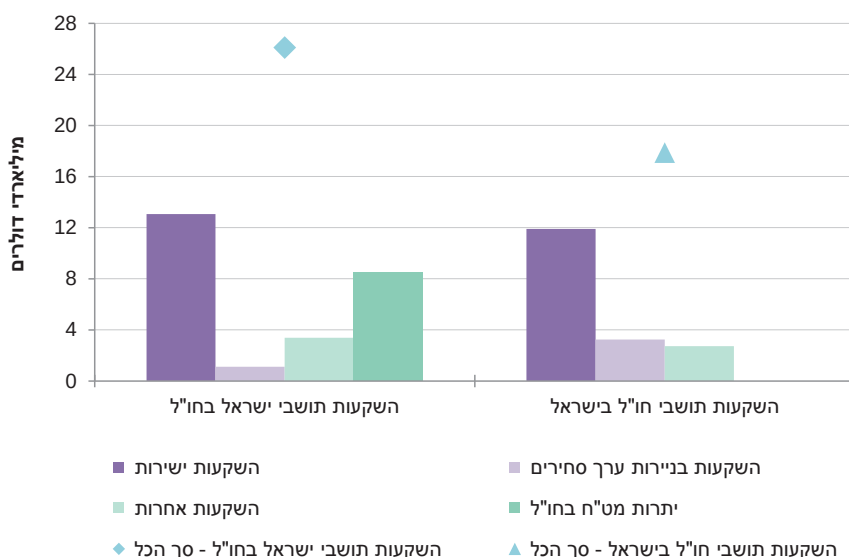
החשבון הפיננסי

החשבון הפיננסי מרכז את העסקאות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל ושל תושבי חו"ל בישראל. בשנת 2016 היה זרם ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל 26.1 מיליארד דולר, גבוה ב-8.2 מיליארד דולר מזרם ההשקעות של תושבי חו"ל בישראל (17.9 מיליארד דולר).

החשבון הפיננסי מחולק לארבעה חשבונות משנה עיקריים, הממוינים לפי סוג השקעה: השקעות ישירות, השקעות בניירות ערך סחירים ובמכשירים פיננסיים נגזרים, השקעות אחרות (הלוואות, פיקדונות ואשראי מסחרי ועוד) ויתרות מט"ח בחו"ל (נכסי הרזרבה של בנק ישראל).

בשנת 2016 ערך ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל היה 13.1 מיליארד דולר, וערך ההשקעות הישירות של תושבי חו"ל בישראל היה 11.9 מיליארד דולר. ההשקעות של תושבי ישראל בניירות ערך זרים סחירים ובמכשירים פיננסיים נגזרים עלו ב-1.1 מיליארד דולר, לעומת ההשקעות של תושבי חו"ל בניירות ערך ישראליים סחירים, שעלו ב-3.2 מיליארד דולר. ההשקעות האחרות של תושבי ישראל בחו"ל עלו ב-3.4 מיליארד דולר, בדומה להשקעות האחרות של תושבי חו"ל בישראל, שעלו ב-2.7 מיליארד דולר. יתרות המט"ח בחו"ל עלו ב-8.5 מיליארד דולר, בעיקר כתוצאה מקניית מט"ח על ידי בנק ישראל.

החשבון הפיננסי, לפי סוג השקעה 2016

נכסים והתחייבויות של המשק לחו"ל (IIP – International Investment Position)

שווי תיק הנכסים של תושבי ישראל בחו"ל (מלאי ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל, כולל שינויים בערך הנכסים הנובעים מתנודות בשערי החליפין ובמחירי הנכסים המוחזקים) היה 378.7 מיליארד דולר בסוף דצמבר 2016, עלייה של 30.7 מיליארד דולר לעומת שנת 2015. עלייה זו נבעה מעלייה של 13.4 מיליארד דולר ביתרת ההשקעות הישירות בחו"ל, מעלייה של 5.1 מיליארד דולר ביתרת ההשקעות בניירות ערך סחירים בחו"ל, מעלייה של 4.3 מיליארד דולר בהשקעות האחרות ומעלייה של 7.9 מיליארד דולר ביתרות מט"ח בחו"ל.

יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל ירדה ב-9.9 מיליארד דולר והסתכמה ב-269.8 מיליארד דולר בשנת 2016 (ירידה של 3.5% לעומת שנת 2015).

לפיכך, שווי תיק הנכסים פחות ההתחייבויות בשנת 2016 היה 109.0 מיליארד דולר (378.7 פחות 269.8). החוב החיצוני ברוטו (הלוואות בעלים, אג"ח ושטרות, הלוואות ואשראי מסחרי) בסוף שנת 2016 היה 87.7 מיליארד דולר. עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל במכשירי חוב בלבד (חוב חיצוני נטו שלילי) עלה בשנת 2016 ב-11.6 מיליארד דולר (גידול של 9.4%) ועמד בסוף השנה על 133.7 מיליארד דולר.

נכסים והתחייבויות של המשק לחו"ל 2016-2013

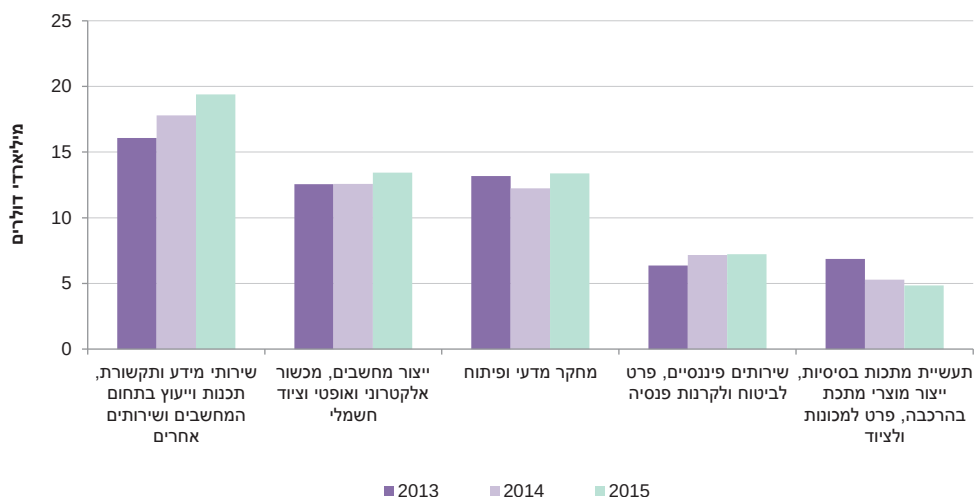

השקעות ישירות

יתרת ההשקעות הישירות של תושבי חו"ל בישראל (IN) בסוף שנת 2016 הסתכמה ב-107.3 מיליארד דולר, גידול של 8.0% לעומת שנת 2015 (99.3 מיליארד דולר) ושל 19.7% לעומת שנת 2014 (89.6 מיליארד דולר). השקעות אלו כוללות השקעות של תושבי חו"ל, חברות או פרטים, בשיעור של יותר מ-10% מהון המניות של חברות בארץ. ההשקעות הישירות כוללות גם רווחים שנצברו בחברות המוחזקות בישראל והלוואות בעלים לחברות אלו.

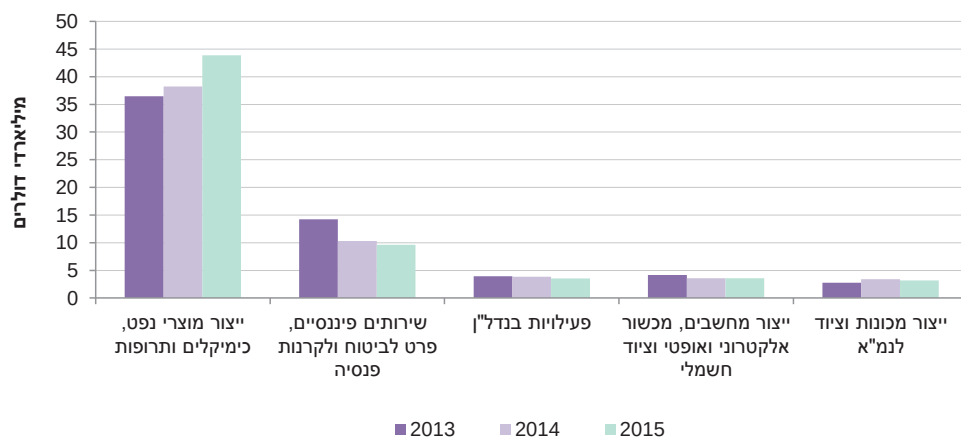
48.9% מיתרת ההשקעות הנכנסות בסוף שנת 2015 נזקפים לענפי המסחר והשירותים (48.6 מיליארד דולר), ו-31.8% מהיתרה נזקפים לענפי התעשייה (31.6 מיליארד דולר). יתרות ההשקעות הבולטות היו בענפים האלה: שירותי מידע ותקשורת, תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים (19.5%); ייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי וציוד חשמלי (13.5%); מחקר מדעי ופיתוח (13.5%).

יתרת ההשקעות הישירות של תושבי חו"ל בישראל (IN), לפי ענפי כלכלה נבחרים 2015-2013

64.4% מיתרת ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל (OUT) בסוף שנת 2015 נזקפים לענפי התעשייה (54.6 מיליארד דולר), ו-14.6% מהיתרה נזקפים לענפי המסחר והשירותים (12.4 מיליארד דולר). יתרות ההשקעות הבולטות היו בענפים האלה: ייצור מוצרי נפט, כימיקלים ותרופות (51.8%); שירותים פיננסיים, פרט לביטוח ולקרנות פנסיה (11.4%).

יתרת ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל (OUT), לפי ענפי כלכלה נבחרים 2015-2013

פעילות חברות רב-לאומיות (גלובליזציה)

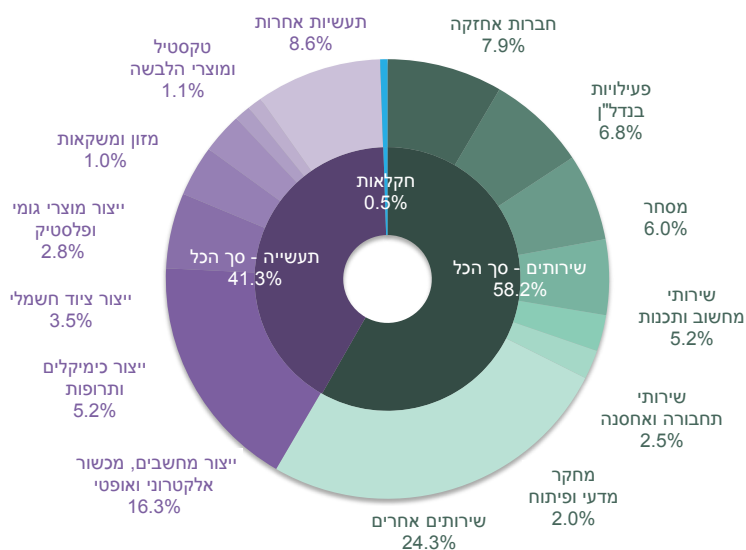
פעילות כלכלית של חברות רב-לאומיות משתקפת בתחומי המסחר הבין-לאומי, ההשקעות הפיננסיות, העברת הידע וחלוקת הייצור בין מדינות.

חברות אם ישראליות רב-לאומיות (חברות OUT)

בשנת 2013 הסתכמה התפוקה של חברות אם ישראליות רב-לאומיות (חברות OUT) ב-91.3 מיליארד דולר, והועסקו בהן 302.8 אלף עובדים. המכירות של סחורות ושירותים לחו"ל על ידי חברות אם ישראליות וחברות הבת שלהן בחו"ל הסתכמו בשנה זו ב-82.7 מיליארד דולר. 63.8% מהמכירות ביצעו חברות בת הנמצאות בעיקר בצפון-אמריקה ואירופה, והן הסתכמו ב-48.5 מיליארד דולר, שהם 86.6% מסך המכירות ברוטו.

בשנים 2012-2013 58.2% מחברות הבת בחו"ל השתייכו לענפי השירותים (כולל חברות אחזקה), ו-41.3% - לענפי התעשייה. הענפים הבולטים היו שירותים אחרים (24.3%) וייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי (16.3%). 37.5% מהחברות השייכות לענפי השירותים האחרים (9.0% מסך החברות) עסקו בפעילות הקשורה לשיווק או למכירות.

חברות הבת של חברות OUT בחו"ל, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011) 2013-2012

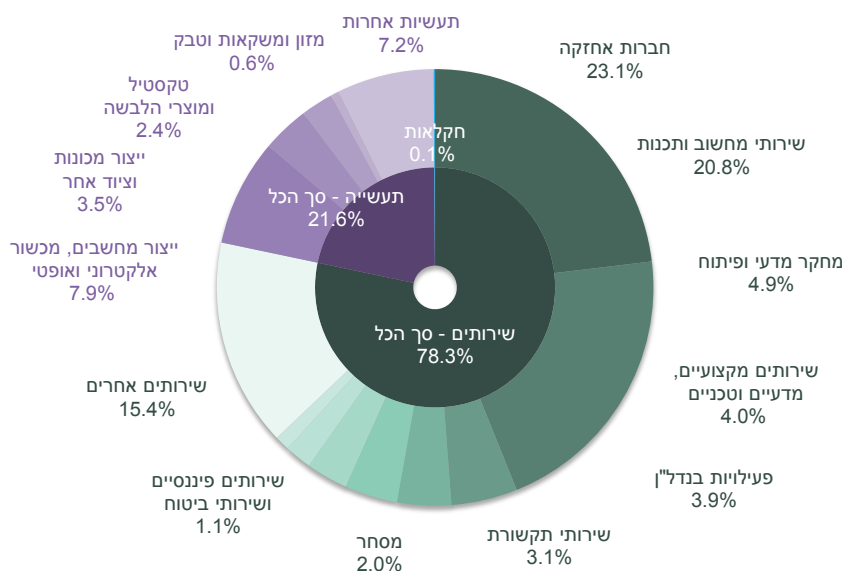

בשנת 2013 סך ההוצאות למו"פ של חברות OUT היה 4.0 מיליארד דולר. ההוצאות למו"פ של חברות הבת של חברות OUT בחו"ל הסתכמו ב-1.2 מיליארד דולר, ורובן (63.3%) היו הוצאות של חברות בת של חברות בענף ייצור כימיקלים ותרופות. 24.1% מכלל ההוצאות היו של חברות בת של חברות בענפי תעשייה אחרים, ו-8.4% מההוצאות היו של חברות בת של חברות בענף התכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים, עיבוד נתונים, אחסון ושירותים נלווים, אתרי שער לאינטרנט.

חברות בת ישראליות רב-לאומיות (חברות IN)

חברות בת ישראליות רב-לאומיות (חברות IN) מוקמות או נרכשות על ידי חברות אם זרות. בשנת 2013 הסתכמה תפוקתן של חברות IN ב-49.4 מיליארד דולר, והן העסיקו 231.2 אלף עובדים. עיקר הפעילות של חברות IN היה בענפי התעשייה (51.0% מהתפוקה של כלל חברות IN בישראל) ובענפים מידע ותקשורת ומחקר מדעי ופיתוח (24.1%).

חברות האם של חברות IN בחו"ל, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011)

בשנת 2013 הסתכמו ההוצאות למו"פ של חברות IN ב-6.7 מיליארד דולר, עלייה של 18.2% לעומת שנת 2012. ההוצאות בשנים אלו היו 62.3% מההוצאות למו"פ של המגזר העסקי במשק.

רוב ההוצאות למו"פ של חברות IN בשנת 2013 היו של חברות מהענף מחקר מדעי ופיתוח ומענף התכנות, 2.8 מיליארד דולר בכל אחד (42.2%-ו 41.1% מסך ההוצאות, בהתאמה). ההוצאות למו"פ של חברות IN מענפי התעשייה, הכרייה והחציבה הסתכמו במיליארד דולר (14.2% מסך ההוצאות).

13 יבוא ויצוא סחורות ושירותים

נתונים נבחרים, 2016

יצוא תעשייה
וחרושת

56.2
מיליארד דולר

יצוא אחר
3.0
מיליארד דולר

סך היבוא
65.8
מיליארד דולר

מהם:

יבוא מוצרי צריכה
13.3
מיליארד דולר

יבוא חומרי גלם
40.2
מיליארד דולר

יבוא מוצרי השקעה
12.2
מיליארד דולר

שירותים

סך היצוא
40.0
מיליארד דולר

סך היבוא
26.0
מיליארד דולר

מאזן הסחר
בסחורות
ובשירותים

סך היבוא של
סחורות ושירותים
89.6
מיליארד דולר

סך היצוא של
סחורות ושירותים
96.2
מיליארד דולר

העודף המסחרי
6.6
מיליארד דולר

ערך היבוא והיצוא
של הסחורות
ושל השירותים

סחורות

סך היצוא
60.6
מיליארד דולר

מהם:

יצוא חקלאות,
ייעור ודיג

1.2
מיליארד דולר

נתוני היבוא והיצוא מציגים את הסחר הבין-לאומי בסחורות (מוצרים מוחשיים) ובשירותים (מוצרים מוחשיים) בין תושבי ישראל לבין תושבי מדינות אחרות. השינויים בנתונים הללו מקום המדינה משקפים את התמורות שחלו עם השנים במבנה המשק הישראלי ובצרכיו, בתהליכי הגלובליזציה ובעולם כולו.

בנושא זה מובא מידע על מאזן הסחר בסחורות ובשירותים ועל ערך היבוא והיצוא שלהם, וכן על מדדי מחירים של יבוא ויצוא של סחורות. כמו כן, מוצגים פילוחים של הנתונים לפי סוגי הסחורות והשירותים, לפי ענפי כלכלה ולפי מדינות.

במקומות שבהם נתוני הסחורות והשירותים מוצגים יחד, הם מותאמים להגדרות מאזן התשלומים (כוללים את היבוא הביטחוני, הסחר עם הרשות הפלסטינית, תדלוק אניות ומטוסים בחו"ל, סחורות שנמכרו בחו"ל ולא עברו את גבולות המדינה ועוד). במקומות שבהם נתוני הסחורות מוצגים בנפרד, הם אינם מותאמים למאזן התשלומים.

מאזן הסחר בסחורות ובשירותים

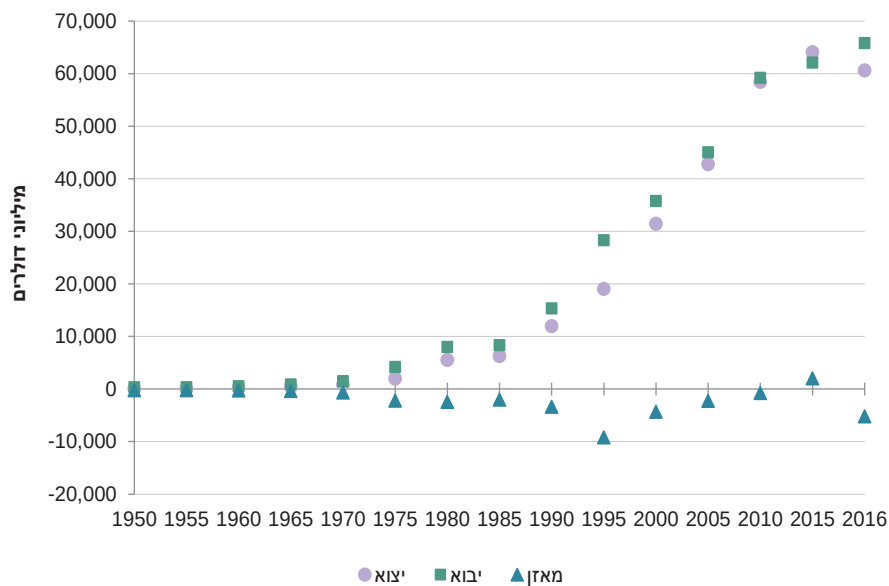
בשנת 2016 הסתכם היבוא של סחורות ושירותים ב-89.6 מיליארד דולר, והיצוא שלהם - ב-96.2 מיליארד דולר (68.0 מיליון דולר בשנת 1952). העודף המסחרי, שמשמעותו יצוא הגבוה מהיבוא, הסתכם ב-6.6 מיליארד דולר.

ערך היבוא והיצוא של הסחורות ושל השירותים

סחורות

בשנת 2016 הסתכם יצוא הסחורות ב-60.6 מיליארד דולר, ויבוא הסחורות - ב-65.8 מיליארד דולר. בסחר בסחורות נרשם גירעון של 5.2 מיליארד דולר, לעומת עודף של 2.0 מיליארד דולר בשנת 2015.

התפתחות המסחר הבין-לאומי בסחורות שנים נבחרות

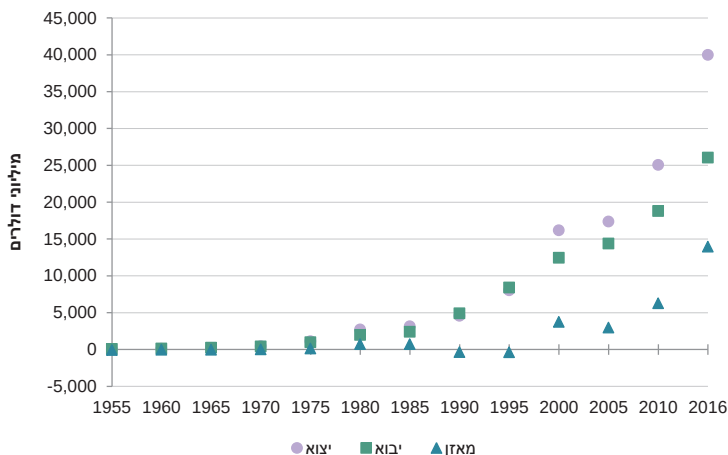

שירותים

בשנת 2016 הסתכם יצוא השירותים ב-40.0 מיליארד דולר, ויבוא השירותים - ב-26.0 מיליארד דולר. העודף בחשבון השירותים היה 14.0 מיליארד דולר, לעומת 12.3 מיליארד דולר בשנת 2015.

התפתחות המסחר הבין-לאומי בשירותים שנים נבחרות

מדדי מחירים של יבוא ויצוא של סחורות

המסחר הבין-לאומי משתקף גם בתנודות המחירים (בדולר ארה"ב) של היבוא והיצוא של סחורות. בשנת 2016 חלה עלייה של 1.8% במדד תנאי הסחר (היחס בין מדדי המחירים של יצוא הסחורות לבין מדדי המחירים של יבוא הסחורות). נתון זה ממשיך את מגמת השיפור בתנאי הסחר בשנים 2015-2012.

בשנים 1972-1955 עלו מחירי סחורות היבוא ב-14.0%, ומחירי סחורות היצוא ב-22.0%. כך חל שיפור של 8.0% במדד תנאי הסחר. בשנים 1980-1973 חלה הרעה במדד תנאי הסחר, והוא ירד ב-9.0% בסך הכל (בעיקר עקב עלייה במחירי היבוא של חומרי אנרגיה). בשנים 2016-1980 השתפרו תנאי הסחר ב-39.5%. בשנים 2016-2002 עלו מחירי סחורות היצוא ב-17.6%. לעומת זאת, מחירי סחורות היבוא ירדו ב-1.5%.

יבוא ויצוא של סחורות ושירותים, לפי סוג/ייעוד ולפי ענף כלכלי

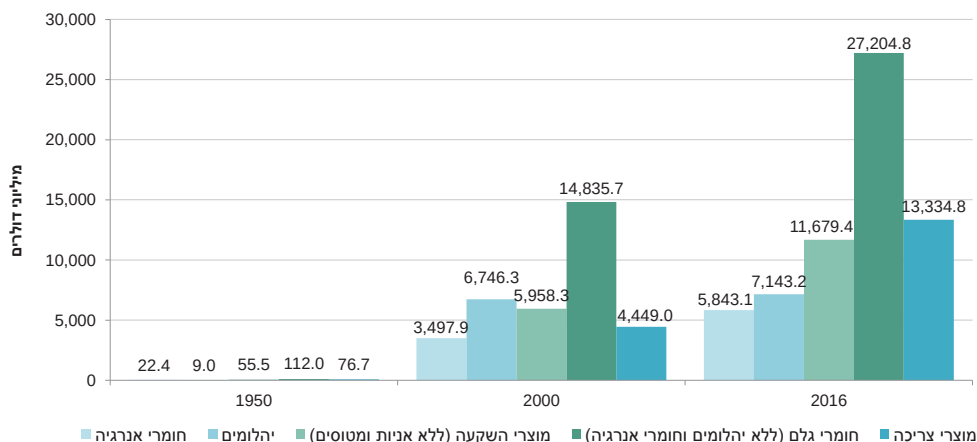
השינויים ביבוא וביצוא של סחורות ושירותים לאורך השנים, הן לפי סוג/ייעוד והן לפי ענף כלכלי, משקפים את התפתחות ענפי המשק ואת הביקושים בארץ ובחו"ל.

יבוא סחורות

הרכב יבוא הסחורות השתנה לאורך השנים, אך אפשר לראות כי שיעור העלייה ביבוא חומרי גלם גבוה משיעור העלייה ביבוא מוצרי צריכה ומוצרי השקעה. בשנת 2016 היה יבוא חומרי גלם 61.1% מכלל יבוא הסחורות (מתוכם 10.9% יהלומים ו-8.9% חומרי אנרגיה), יבוא מוצרי צריכה - 20.3%

ויבוא מוצרי השקעה (ללא אניות ומטוסים) - 17.8%. 0.8% היו יבוא של אניות ומטוסים. לעומת זאת, בשנת 1950 יבוא חומרי גלם (כולל יהלומים וחומרי אנרגיה) היה 47.5% בלבד מכלל יבוא הסחורות, יבוא מוצרי צריכה - 25.4% ויבוא מוצרי השקעה - 27.1%.

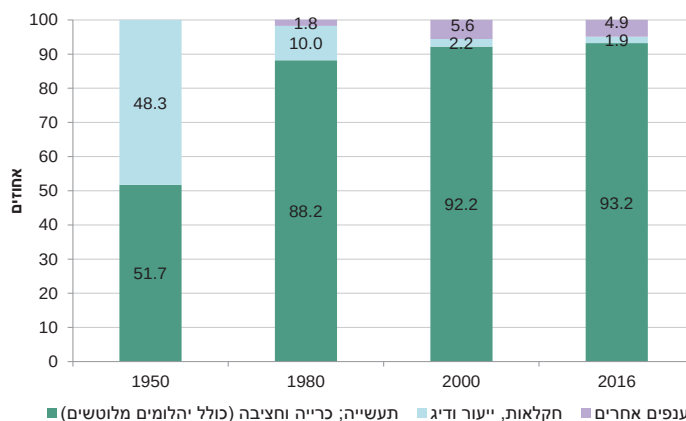
יבוא סחורות, לפי ייעוד כלכלי שנים נבחרות

יצוא סחורות

הרכב יצוא הסחורות לפי ענף כלכלי מראה שהעלייה הגדולה ביותר נרשמה בחלקו של היצוא התעשייתי, שהיה 93.2% מכלל יצוא הסחורות בשנת 2016 לעומת 51.7% בשנת 1950. הירידה הגדולה ביותר בחלקו של היצוא החקלאי (חקלאות, ייעור ודיג), שהיה 1.9% בלבד (לעומת 48.3% בשנת 1950). יצוא היהלומים היה 25.9% (25.0% בשנת 1950).

יצוא סחורות, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011) שנים נבחרות

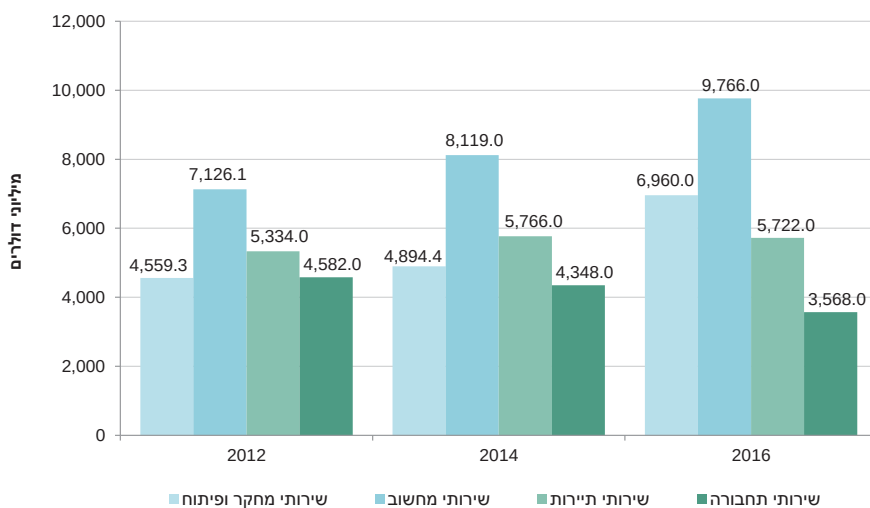
יבוא שירותים

יבוא השירותים גדל פי שלושה בין השנים 1995 ו-2016. בשנת 1995 היה יבוא שירותי תחבורה 43.6% מכלל יבוא השירותים, לעומת 26.2% בשנת 2016. יבוא שירותים אחרים - שירותי מחקר ופיתוח, שירותי מחשוב ועוד - עלה מ-25.5% מכלל יבוא השירותים בשנת 1995 ל-43.6% מכלל יבוא השירותים בשנת 2016.

יצוא שירותים

יצוא השירותים גדל ב-88.3% בשנים 2007-2016 והסתכם ב-40.0 מיליארד דולר בשנת 2016. השירותים העיקריים שיוצאו היו שירותי מחקר ופיתוח (17.4%), שירותי מחשוב (24.4%) ושירותי תיירות (14.3%). היצוא של שירותי מחקר ופיתוח (ללא חברות הזנק) ושירותי מחשוב גדל משנת 2007 כמעט פי 2.5.

יצוא שירותים, לפי סוג שנים נבחרות

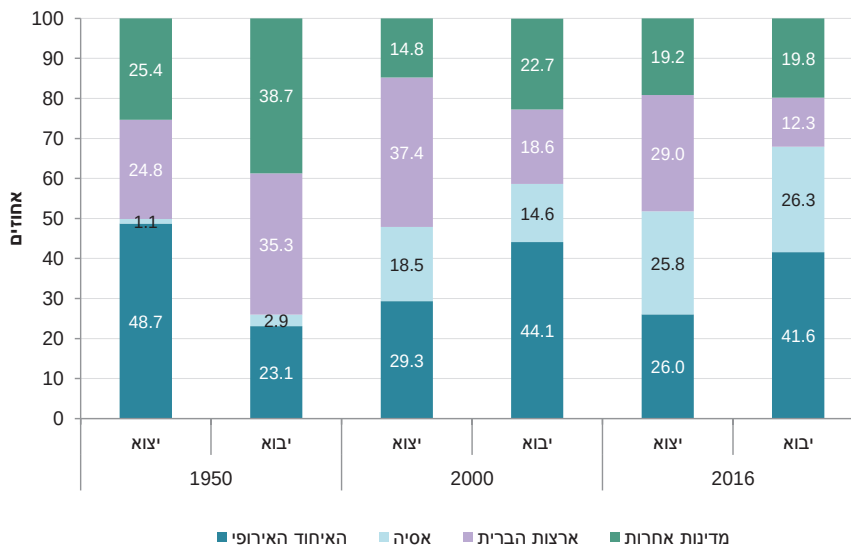

יבוא ויצוא של סחורות ושירותים, לפי מדינות

סחורות

גם בשנת 2016 היו מדינות אירופה (באיחוד האירופי, באיגוד הסחר החופשי האירופי [EFTA] ובארגונים אחרים) השותפות העיקריות בסחר בסחורות עם ישראל - 54.0% מהיבוא ו-32.2% מהיצוא. בשנת 2016 עלה יבוא הסחורות עם מדינות אסיה ב-13.2%, לעומת ירידה של 6.9% בשנת 2015. בשנים 2000-2016 גדל יבוא הסחורות מארצות הברית ב-21.5%, ויצוא הסחורות אליה גדל ב-49.9%. הסחר ביהלומים הוא חלק ניכר מהסחר בסחורות. בשנת 2016 מכלל יצוא היהלומים היו לארצות הברית, 24.3% להונג קונג ו-11.3% לבלגייה.

יבוא ויצוא של סחורות, לפי מדינות וגושי מדינות שנים נבחרות

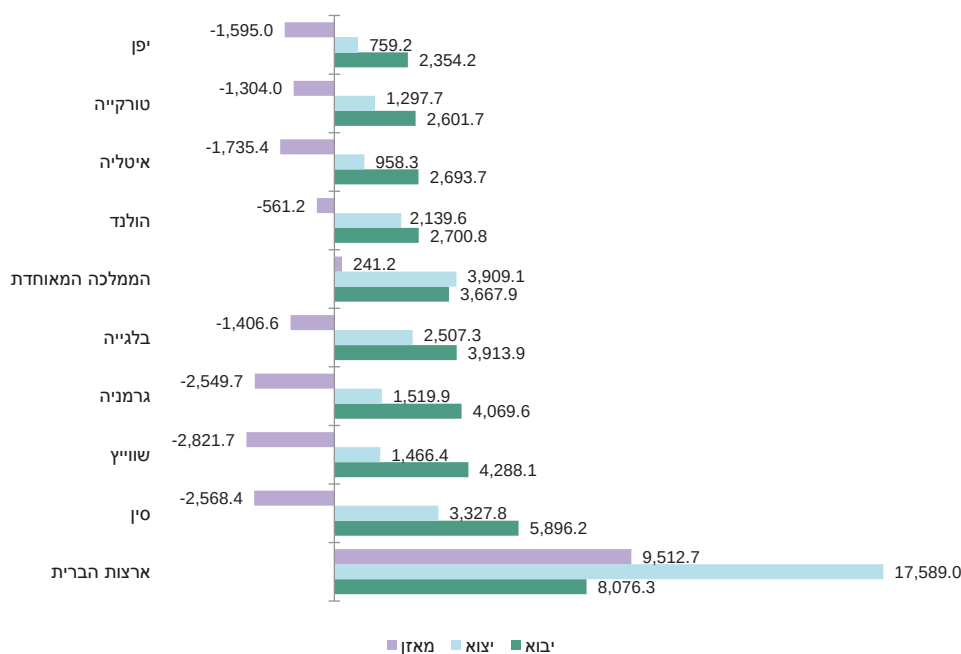

נתוני הסחר בסחורות לפי מדינות מראים שהסחר עם ארצות הברית הוא מרכיב עיקרי, הן ביבוא והן ביצוא. העודף המסחרי עם ארצות הברית הסתכם בשנת 2016 ב-9,512.7 מיליון דולר. היבוא מסין הסתכם ב-5,896.2 מיליון דולר (עלייה של 2.2% לעומת 2015), והיצוא - ב-3,327.8 מיליון דולר (עלייה של 2.3% לעומת 2015). הגירעון המסחרי עם סין היה 2,568.4 מיליון דולר (הגירעון הגדול ביותר היה בסחר עם שווייץ, 2,821.7 מיליון דולר).

יבוא ויצוא של סחורות ומאזן במדינות עיקריות

2016
מיליוני דולרים

שירותים

בשנת 2016 יבוא השירותים (ללא שירותי תיירות, תחבורה, ביטוח וממשלה) מ-OECD הסתכם ב-6.9 מיליארד דולר, ויצוא השירותים (ללא שירותי תיירות, תחבורה, ביטוח וממשלה) למדינות אלו - ב-19.7 מיליארד דולר.

בשנה זו 76.2% מסך היצוא של שירותי מחקר ופיתוח היו לארצות הברית.

14 כספים והון

נתונים נבחרים, 2016

שוק ההון

סך גיוס ההון
באמצעות הבורסה
לניירות ערך

כ-91
מיליארד ש"ח

ערך השוק של איגרות
החוב הרשומות
בבורסה (ללא מק"מ)

כ-798
מיליארד ש"ח

ערך השוק של מניות
וניירות ערך הניתנים
להמרה הרשומים
בבורסה

כ-810
מיליארד ש"ח

שוק הכספים

סך הנכסים הכספיים
בידי הציבור

כ-3,549
מיליארד ש"ח

אחוז הנכסים
צמודי המדד מסך
הנכסים הכספיים
בידי הציבור

במגמת ירידה
לאורך השנים

כ-65.0%
בשנת 1990

כ-29.1%
בשנת 2016

סך האשראי לציבור
באמצעות התאגידים
הבנקאיים מסחריים

כ-1,448
מיליארד ש"ח

תפוקת התאגידים
הבנקאיים

כ-39
מיליארד ש"ח

נושא זה מציג את הנתונים הכלכליים על
שוק הכספים ושוק ההון בישראל.

נתוני שוק הכספים כוללים נכסים
והתחייבויות של הציבור (פרטים
ותאגידים) ושל התאגידים הבנקאיים, ויש
להם חשיבות רבה בהצגת מצבה הכלכלי
של מדינת ישראל.

נכסים והתחייבויות של הציבור מוצגים
לפי בסיס הצמדה (לא צמודים, צמודים
לשקל, צמודים או נסחרים במטבע חוץ),
תקופת החזקה (קצרה, בינונית או ארוכה)
וסוג (פיקדונות, איגרות חוב, מניות,
תכניות חיסכון וכו').

למערכת הבנקאות תפקיד מרכזי
בכלכלת המשק. הציבור מפקיד את עיקר
חסכונויותיו הכספיים בבנקים, וכספים אלו
משמשים את הבנקים, בין היתר, למתן
האשראי הדרוש לעסקים ולמשקי הבית.

נתוני שוק ההון מרכזים ערכי שוק ומדדי
ניירות ערך סחירים בבורסה. נתוני
הבורסה הרב-שנתיים מציגים תמונה
כוללת של התפתחות שוק ההון בישראל
על פני שנים.

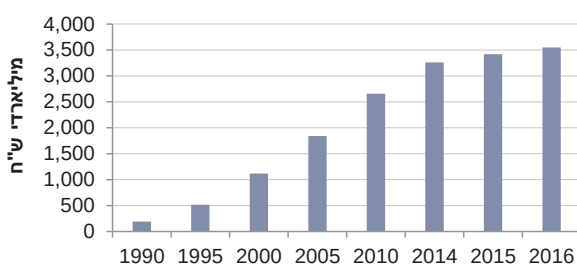
מקור הנתונים:
בנק ישראל והבורסה לניירות ערך בע"מ.

שוק הכספים

הנכסים הכספיים בידי הציבור כוללים מזומנים, פיקדונות עובר ושב, פיקדונות אחרים, איגרות חוב, מניות, תכניות חיסכון, קרנות השתלמות, קרנות גמל, פיצויים ופנסיה, ביטוח חיים והשקעות של תושבי ישראל בחו"ל.

בשנת 2016 הסתכמו הנכסים הכספיים שבידי הציבור בכ-3,549 מיליארד ש"ח, עלייה של 3.8% לעומת שנת 2015. בכך נמשכת מגמת העלייה בסך הנכסים הכספיים במשך השנים.

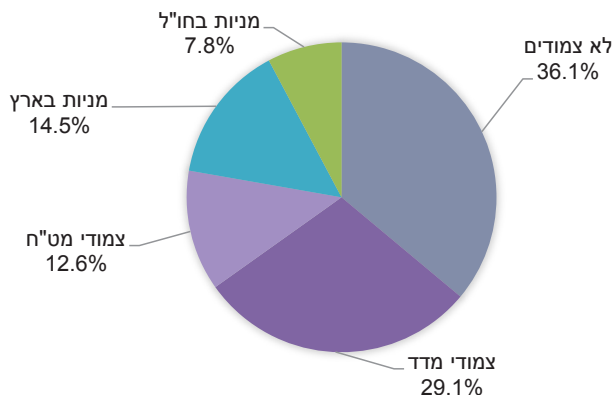
סך הנכסים הכספיים בידי הציבור שנים נבחרות

הרכב תיק הנכסים הכספיים לפי בסיס הצמדה (לא צמודים, צמודי מדד וצמודי מט"ח) וסוג נכסים (מניות בארץ ובחו"ל) לא השתנה באופן ניכר בשנים האחרונות. אחוז הנכסים צמודי המדד ירד בהדרגה, מ-65.0% בשנת 1990 ל-29.1%-30.5% בשנים 2010-2016.

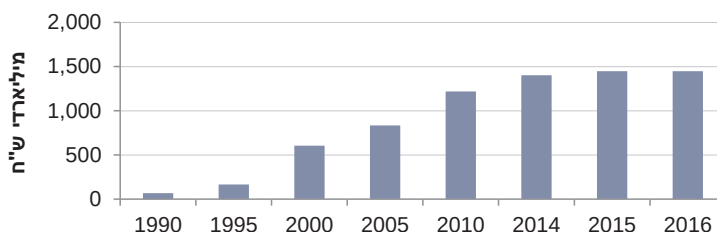
תיק הנכסים הכספיים, לפי בסיס הצמדה

2016

האשראי לציבור באמצעות התאגידים הבנקאיים המסחריים (הכוללים את כל החברות שאוחדו בדוחות המאוחדים שלהם) נמצא במשך השנים במגמת עלייה. מגמה זו התייצבה בשנת 2016 - האשראי היה כ-1,448 מיליארד ש"ח, בדומה לשנת 2015. זאת לעומת כ-67 מיליארד ש"ח בשנת 1990.

אשראי לציבור באמצעות התאגידים הבנקאיים המסחריים שנים נבחרות

רוב האשראי הבנקאי בשנת 2016, כמו בשנים קודמות, ניתן לאנשים פרטיים (41.7%), לענף הבינוי והנדל"ן (19.0%) ולענפי השירותים הפיננסיים והתעשייה (8.8%-9.0%, בהתאמה). האשראי לציבור באמצעות המוסדות הבנקאיים (בנקים מסחריים ובעבר גם בנקים למשכנתאות) הסתכם בשנת 2016 בכ-825 מיליארד ש"ח, לעומת כ-790 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (עלייה של 4.4%).

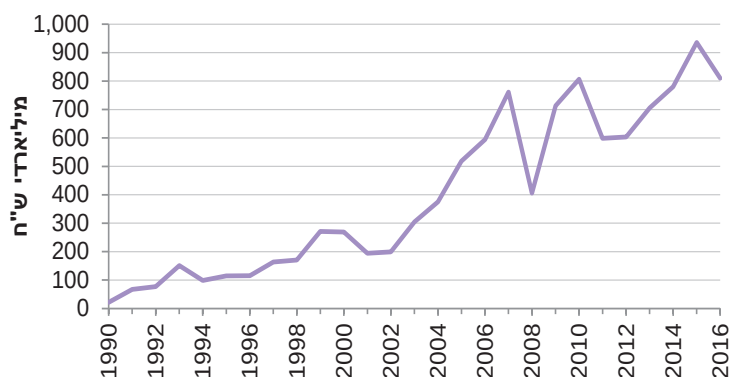
לתפוקת ענף הבנקים שני רכיבים עיקריים: שירותי תיווך פיננסי הנמדדים באופן עקיף (Fisim) והכנסות מעמלות תפעוליות. בשנת 2016 הסתכמה תפוקת התאגידים הבנקאיים בכ-39 מיליארד ש"ח, לעומת כ-38 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (עלייה של 3.2%). כמו כן, בשנת 2016 הסתכם הערך המוסף הגולמי של התאגידים הבנקאיים בכ-32 מיליארד ש"ח, לעומת כ-31 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (עלייה של 2.2%).

על פי החשבון הפיננסי המפרט את השינוי בנכסים ובהתחייבויות פיננסיים של התאגידים הבנקאיים, בשנת 2016 השינוי הפיננסי בהלוואות שהתאגידים נותנים לציבור הסתכם בגידול של כ-31 מיליארד ש"ח, לעומת גידול של כ-38 מיליארד ש"ח בשנת 2015.

שוק ההון

בשנת 2016 ערך השוק של איגרות החוב הרשומות בבורסה (לא כולל מק"מ) היה כ-798 מיליארד ש"ח, עלייה של 2.7% לעומת השנה הקודמת (כ-777 מיליארד ש"ח). זאת בהמשך למגמת עלייה ברורה שנצפתה משנת 1990, שבה ערך השוק של איגרות החוב הרשומות בבורסה היה כ-49 מיליארד ש"ח. בשנת 2016 ערך השוק של מניות וניירות ערך הניתנים להמרה (המירים) הרשומים בבורסה היה כ-810 מיליארד ש"ח לעומת כ-936 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (ירידה של 13.5%). במשך השנים נצפית מגמת עלייה בערכי השוק של מניות והמירים לצד ירידות חדות, הנובעות בדרך כלל ממשברים בכלכלה העולמית.

ערך השוק של מניות וניירות ערך הניתנים להמרה הרשומים בבורסה 2016-1990

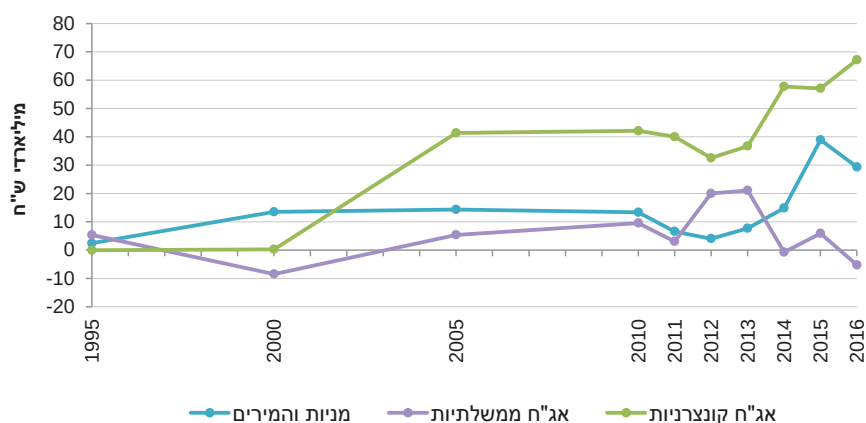

גיוס הון באמצעות הבורסה כולל הנפקות, הקצאות פרטיות, מימוש אופציות ואיגרות חוב להמרה של חברות שאינן רשומות למסחר בבורסה. בשנת 2016 הסתכם גיוס ההון באמצעות הבורסה בכ- 91 מיליארד ש"ח.

בגיוס הון על ידי הנפקת איגרות חוב קונצרניות חלה עלייה של 17.6% (כ-10 מיליארד ש"ח), וזאת במקביל לירידה של 24.5% (כ-9 מיליארד ש"ח) בגיוס הון באמצעות מניות והמירים. ירידה זו בלמה את מגמת העלייה שהחלה בשנת 2012.

גיוס הון באמצעות הנפקות נטו (בניכוי פדיונות) של איגרות חוב ממשלתיות הסתכם בשנת 2016 בכ-5 מיליארד ש"ח (לעומת כ-6 מיליארד ש"ח בשנת 2015).

גיוס הון באמצעות הבורסה, לפי סוג נייר ערך שנים נבחרות

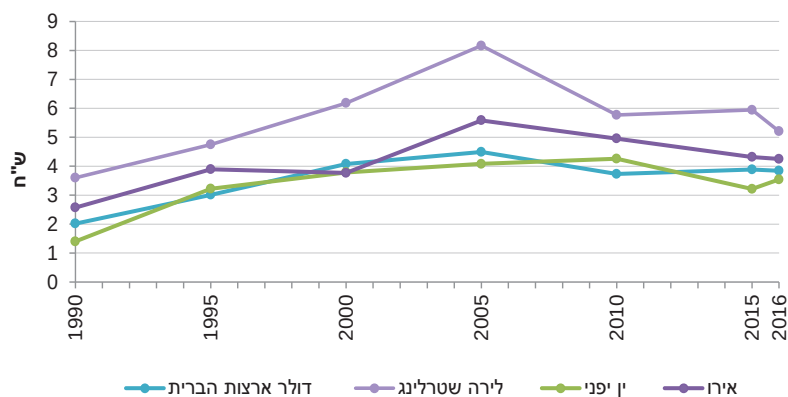
שערי חליפין

הכלכלה הגלובלית וההיקף הנרחב של המסחר והתיירות הבין-לאומיים מכתבים שימוש גדל והולך במטבע זר.

לשערי החליפין של השקל החדש מול מטבעות נבחרים בעולם חשיבות רבה בעקבות תהליכי הגלובליזציה בעולם כולו ובישראל בפרט.

בשנים האחרונות, ועד סוף 2016, ניתן לראות מגמת התייצבות בשערי החליפין של המטבעות. זאת למעט ירידה בשער החליפין של לירה שטרלינג ועלייה בשער החליפין של הין היפני.

שערי חליפין יציגים ממוצעים⁽¹⁾ של מטבעות חוץ
שנים נבחרות

(1) ממוצעים שנתיים, מחושבים מהשערים הממוצעים החודשיים.

נתונים נבחרים, 2016

רכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי

17.0%
מזון ומשקאות

19.3%
מוצרי תעשייה

21.7%
שירותים

42.0%
מוצרים ושירותים אחרים

חשבון הייצור (2014)

משרות במגזר העסקי כ-2,837 אלף
הערך המוסף הגולמי

כ-593 מיליארד ש"ח

התמורה למשרות

כ-349 מיליארד ש"ח

החשבון המאזני (2014)

סך הנכסים בענפי הכלכלה כ-2,403 מיליארד ש"ח

עלייה של 5.0%
לעומת שנת 2013

עסקים פעילים

עסקים פעילים במגזר העסקי ובמגזר הלא עסקי

כ-565,500

עסקים שנולדו

כ-51,400

(9.1% מכלל העסקים הפעילים)

עסקים שלא שרדו (2014)

האחוז הגבוה ביותר של עסקים שלא שרדו היה בענף שירותי האירוח והאוכל

12.7%

פדיון

סך הפדיון של העוסקים במשק (ללא יהלומים)

כ-1,838 מיליארד ש"ח

המידע על אוכלוסיית העסקים במשק הישראלי מתקבל מסקרי עסקים ומנתונים מינהליים על עסקים. נושא זה כולל נתונים דמוגרפיים של עסקים פעילים במשק, נתוני פדיון שנתיים בכלל ענפי הכלכלה וברשתות השיווק בפרט, רכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי, נתונים כספיים של עסקים, המבוססים על סקר ענפי הכלכלה (חשבון הייצור והחשבון המאזני), ומידע על מגמות בעסקים.

הנתונים הדמוגרפיים מבוססים על מרשם העסקים, אשר הוקם בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2003 ומתעדכן באופן קבוע. המרשם מתבסס על איחוד קובץ העוסקים של מע"מ וקובץ המעסיקים של המוסד לביטוח לאומי, והוא משמש מסגרת לדגימת סקרי העסקים.

האומדנים הכספיים, הנתונים הדמוגרפיים והמדדים השונים על עסקים מאפשרים לאפיין את מבנה המשק ואת הפעילויות בענפי הכלכלה השונים ולעקוב אחריהם. נתוני עסקים משמשים משרדי ממשלה, קובעי מדיניות ומכוני מחקר, והם מדווחים בין השאר גם לגופים בין-לאומיים (כגון ה-OECD).

נתוני העסקים המוצגים בנושא זה מעודכנים לשנה הקלנדרית האחרונה שהסתיימה, למעט נתוני חשבון הייצור והחשבון המאזני, שבהם מסתמכים בעיקר על הדוחות הכספיים השנתיים (כפי שהתקבלו ברשויות המס).

בחלק מסקרי העסקים מופקים ומפורסמים גם מדדים ברמה חודשית (מדדי פדיון, מדדי רשתות שיווק, מדדי כרטיסי אשראי, מגמות בעסקים וכן מדדים בתעשייה), המשמשים אינדיקטורים עדכניים מובילים לקובעי המדיניות הכלכלית במשק.

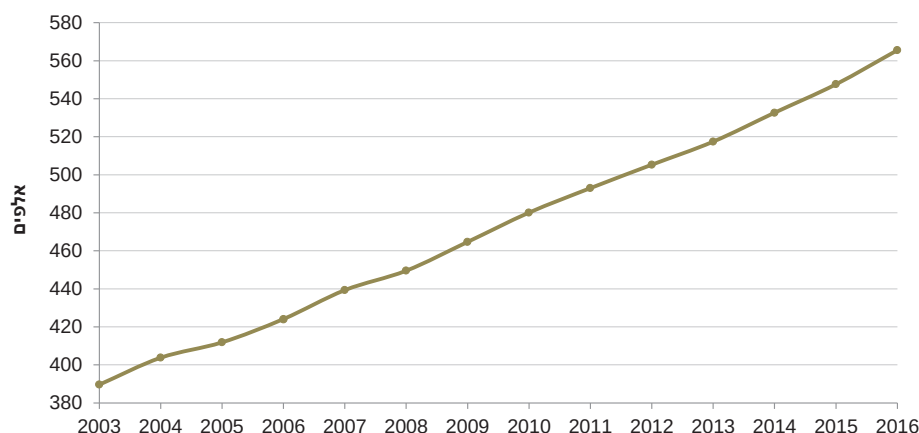
המידע בנושא עסקים מוצג על פי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011 (פרסום טכני מס' 80 בהוצאת הלמ"ס), כדלהלן:

שם הענף	סדר
חקלאות, ייעור ודיג	A
כרייה וחציבה	B
תעשייה	C
אספקת חשמל	D
אספקת מים, שירותי ביוב וטיהור וטיפול בפסולת	E
בינוי	F
מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים	G
שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות	H
שירותי אירוח ואוכל	I
מידע ותקשורת	J
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	K
פעילויות בנדל"ן	L
שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים	M
שירותי ניהול ותמיכה	N
מינהל מקומי, ציבורי וביטחון וביטוח לאומי	O
חינוך	P
שירותי בריאות, רווחה וסעד	Q
אמנות, בידור ופנאי	R
שירותים אחרים	S
משקי בית כמעסיקים; משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי	T
ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים	U

דמוגרפיה של עסקים פעילים במשק

בשנת 2016 היו בישראל כ-565,500 עסקים פעילים (במגזר העסקי ובמגזר הלא עסקי). קצב הגידול במספר העסקים בשנים 2003-2016 היה 2.9% לשנה.

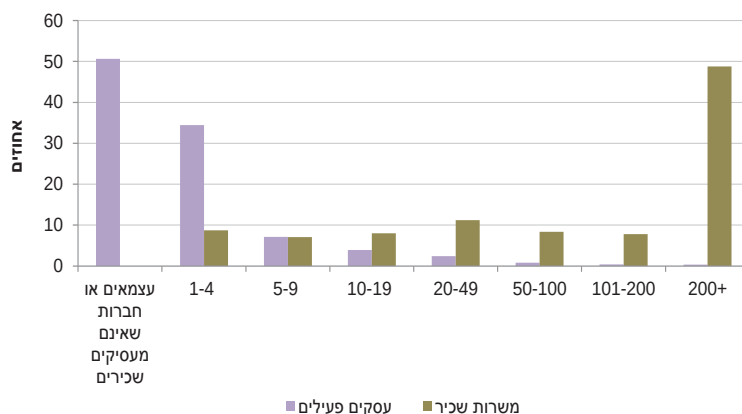
עסקים פעילים במשק 2016-2003

ב-50.6% מהעסקים הפעילים בשנת 2016 לא הועסקו שכירים. כ-279,200 עסקים העסיקו שכירים, מהם ב-69.7% היו עד 4 משרות שכיר, וב-92.0% עד 20 משרות שכיר.

אף על פי שאחוז העסקים המעסיקים יותר מ-200 משרות שכיר היה פחות מ-0.7% מכלל העסקים המעסיקים במשק, הם העסיקו 48.8% מכלל המשרות במשק.

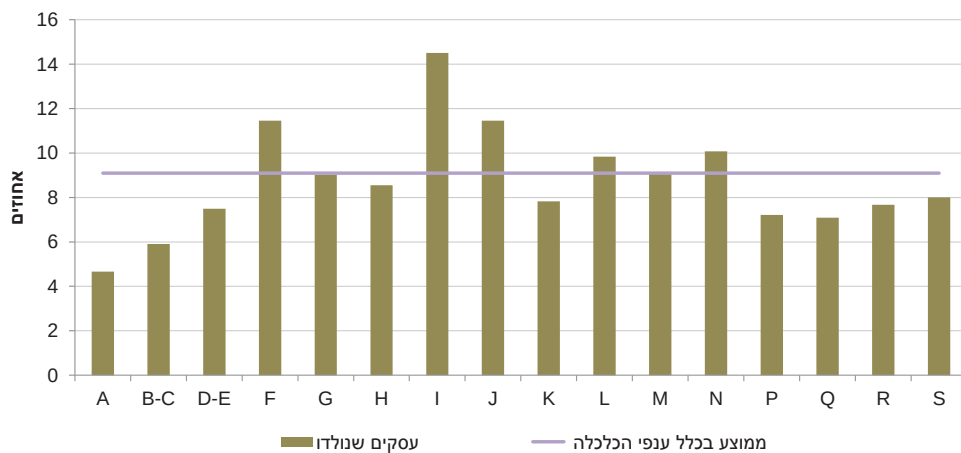
עסקים פעילים ומשרות שכיר, לפי קבוצת גודל של משרות שכיר 2016

■ עסקים פעילים ■ משרות שכיר

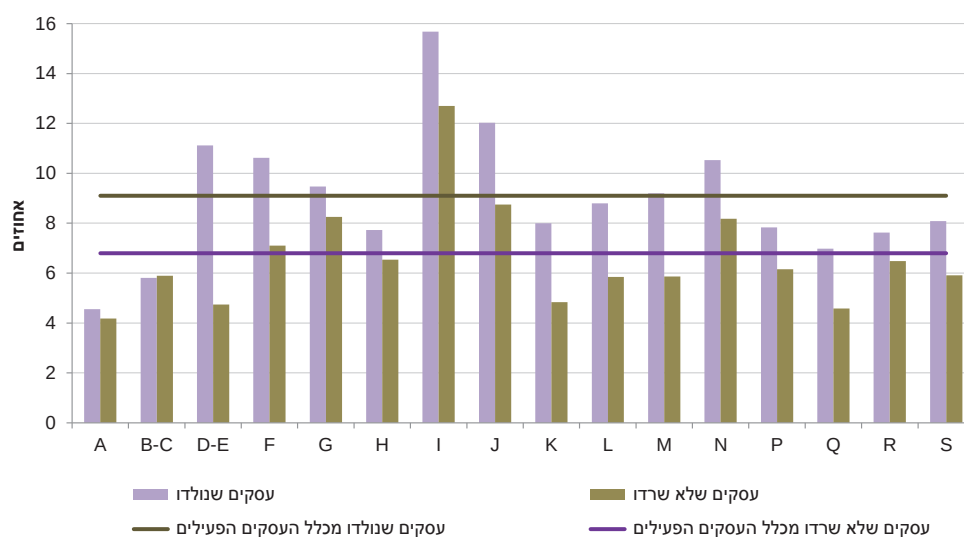
בשנת 2016 נולדו כ-51,400 עסקים, שהם 9.1% מכלל העסקים הפעילים במשק. בשנים 2005-2016 ממוצע לידות העסקים (Business Births) מכלל העסקים הפעילים היה 9.6%.
האחוז הגבוה ביותר של לידות עסקים מכלל העסקים הפעילים בשנה זו נמצא בסדר I - שירותי אירוח ואוכל (14.5%). האחוז הנמוך ביותר של לידות עסקים נמצא בסדר A - חקלאות, ייעור ודיג (4.7%).

עסקים שנולדו מכלל העסקים הפעילים, לפי ענף כלכלי (סדר) 2016

בשנת 2014¹ לא שרדו כ-36,200 עסקים - 6.8% מכלל העסקים הפעילים במשק בשנה זו. בשנים 2003-2014 ממוצע העסקים שלא שרדו (Business Deaths) מכלל העסקים הפעילים היה 7.6%. בדומה לממצא בלידות עסקים, האחוז הגבוה ביותר של עסקים שלא שרדו מכלל העסקים הפעילים בשנת 2014 נמצא בסדר I - שירותי אירוח ואוכל (12.7%), והאחוז הנמוך ביותר של עסקים שלא שרדו נמצא בסדר A - חקלאות, ייעור ודיג (4.2%).

עסקים שנולדו ועסקים שלא שרדו מכלל העסקים הפעילים, לפי ענף כלכלי (סדר) 2014

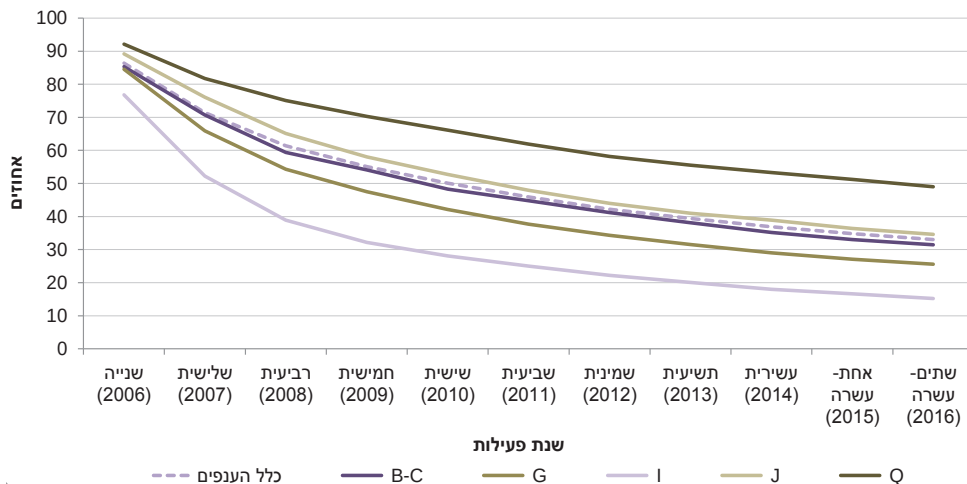

¹ מבחינה מתודולוגית איתור עסקים או עסקים שלא שרדו מותנה בהימצאות נתונים כמותיים בשנתיים שלפני הלידה הפוטנציאלית של העסק ובשנתיים שלאחר אי-ההישרדות הפוטנציאלית של העסק. לפיכך אפשר לאתר רק את העסקים שנולדו משנת 2005 (הואיל ומרשם העסקים הוקם בשנת 2003) ועד לשנת 2016, אך אי אפשר לאתר עסקים שלא שרדו אחרי שנת 2014.

נהוג לעקוב אחר אחוז ההישרדות של עסקים (Survival Rate) בשנים הראשונות לפעילותם. מבדיקת אוכלוסיית העסקים שנולדו בשנת 2005 נמצא כי 86.4% מהם שרדו את שנת פעילותם הראשונה ו-33.0% שרדו גם את שנת פעילותם השתים-עשרה.

מניתוח אחוזי ההישרדות של עסקים שנולדו בשנת 2005 ושרדו עד לשנת 2016, לפי ענף כלכלי, אפשר לראות כי עסקים בענף שירותי אירוח ואוכל (סדר I) היו בעלי אחוז ההישרדות הנמוך ביותר, ולעומתם עסקים בענף שירותי בריאות, רווחה וסעד (סדר Q) היו בעלי אחוז הישרדות גבוה.

עסקים שנולדו בשנת 2005 ושרדו עד לשנת 2016 (12 שנות פעילות)
בענפי כלכלה נבחרים (סדר)

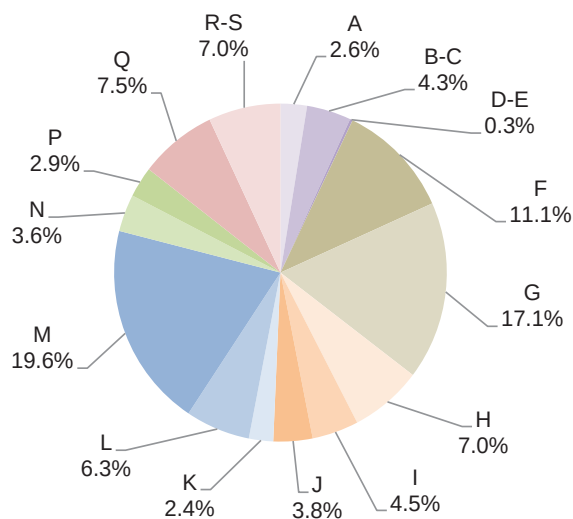
פדיון

הפקת נתוני הפדיון של עוסקים במגזר העסקי מתבססת על סקר מדדי פדיון על פי דיווחי העוסקים למע"מ. הפדיון של העוסקים במשק (ללא יהלומים) הסתכם בשנת 2016 בכ-1,838 מיליארד ש"ח - עלייה נומינלית של 3.9% לעומת שנת 2015, שבה הסתכם הפדיון בכ-1,770 מיליארד ש"ח. לאחר ניכוי מדדי המחירים הדיפרנציאליים בכל ענף הסתכמה העלייה ב-5.0%.

עוסקים המחויבים בדיווח למע"מ בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C) היו רק 4.3% מכלל העוסקים במשק, אך חלקם בסך הפדיון במשק היה גדול (21.1%). לעומת זאת, אחוז העוסקים בענף שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים (סדר M) היה 19.6%, אך חלקם בסך הפדיון במשק היה 6.5% בלבד.

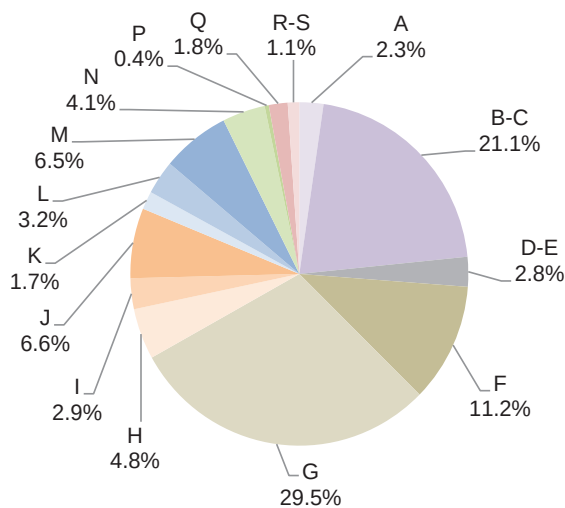
עוסקים, לפי ענף כלכלי (סדר)

2016

פדיון, לפי ענף כלכלי (סדר)

2016

השינוי הראלי (השינוי הנומינלי מחולק במדד המחירים) בפדיון בשנת 2016 לא היה אחיד בכל ענפי הכלכלה. לדוגמה: בענף חקלאות, ייעור ודיג (סדר A) נרשמה עלייה ראלית של 3.1%, בענף החינוך (סדר P) - עלייה ראלית של 6.9%, ובענף הבינוי (סדר F) - עלייה ראלית של 10.0%.

22.9% מסך הפדיון של העוסקים במשק (ללא יהלומים) היו פדיון ששיעור המע"מ עליו הוא 0%. מקורו של פדיון זה בעיקר ביצוא סחורות ושירותים, במכירת פירות וירקות טריים ובמתן שירותים לתיירים מחו"ל.

מכאן, שחלקו של פדיון מע"מ בשיעור 0% משתנה במידה ניכרת בין ענפי הכלכלה - בענף חקלאות, ייעור ודיג (סדר A), בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C), בענף שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות (סדר H), ובענף מידע ותקשורת (סדר J) - הוא היה יותר משליש מהפדיון, ואילו בענפים אספקת חשמל ומים, שירותי ביוב וטיפול בפסולת (סדרים D-E), בענף הבינוי (סדר F) ובענף שירותי בריאות, רווחה וסעד (סדר Q) - הוא היה פחות מ-4% מהפדיון.

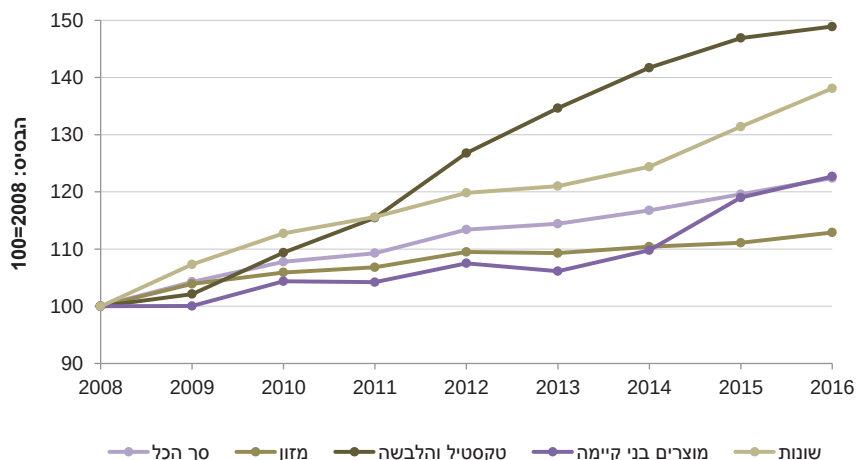
רשתות שיווק

מדדי פדיון של רשתות השיווק (רשת שיווק - שלוש חנויות לפחות) מחושבים על סמך מידע הנאסף ישירות מרשתות השיווק ומשמשים אינדיקטור לפעילות המגזר העסקי. כמו כן, הם משמשים אומדן לחישוב הצריכה הפרטית במשק. המדדים המופקים מקדימים בחודש את הנתונים מסקר מדדי פדיון על פי מקורות מע"מ (המודד גם את המסחר הקמעוני).

מדדי הפדיון של רשתות השיווק מתייחסים לרשתות המתמחות במכירת מזון (כולל מכירת חומרי ניקוי ומוצרים אחרים) ולרשתות המתמחות במכירת מוצרים אחרים: טקסטיל, הלבשה, הנעלה, מוצרים בני קיימה (מזגנים, תנורים, כלי בית וכדומה) ושונות (מוצרי קוסמטיקה, תרופות, צעצועים, ספרים, ציוד משרדי ואופטיקה).

בשנת 2016 נרשמה עלייה במדד סך כל הפדיון של רשתות השיווק לעומת שנת 2015. העלייה הגבוהה ביותר בפדיון, במחירים קבועים, נרשמה בקבוצת השונות.

מדדי פדיון של רשתות השיווק, לפי קבוצת סחורות, במחירים קבועים
2016-2008

כרטיסי אשראי

מדד ערך הרכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי משמש אומדן לחישוב הצריכה הפרטית במשק (באמצעות כרטיסי אשראי).

נתוני רכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי מתקבלים מכל חברות כרטיסי האשראי הפועלות בישראל. הרכישות בכרטיסי אשראי מדווחות לפי סכום הרכישה הכולל של הצרכנים בבתי עסק בארץ בלבד.

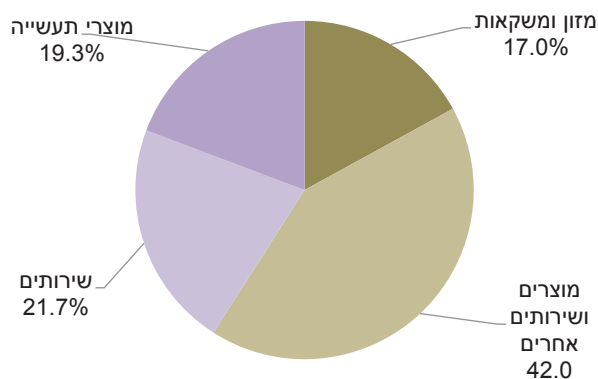
נתוני הרכישות מחולקים לארבעה ענפי רכישה ראשיים (על פי הסיווג של חברות האשראי את בתי העסק): מזון ומשקאות (שירותי אוכל), מוצרי תעשייה (הלבשה והנעלה, מוצרי חשמל ואלקטרוניקה, לרבות בבתי כול-בו, ורהיטים), שירותים (שירותי ביטוח, טיסות ואירוח, פנאי ובילוי ושירותי עירייה וממשלה) ומוצרים ושירותים אחרים (דלק, חשמל וגז, מחשבים ותכנה, ציוד ושירותי תחבורה ותקשורת, ספרים, פרסום, שירותי רפואה ותרופות ושונות).

לאורך השנים נצפתה מגמת עלייה בסך הרכישות בכרטיסי אשראי. הנתונים משקפים הן את השינוי בהיקף הרכישות והן את העלייה בשימוש של צרכנים בכרטיסי אשראי.

במשך השנים החלק העיקרי במדד ערך הרכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי היה בקבוצה מוצרים ושירותים אחרים. הרכישות בקבוצה מזון ומשקאות היו פחות ממחצית הרכישות בקבוצה מוצרים ושירותים אחרים.

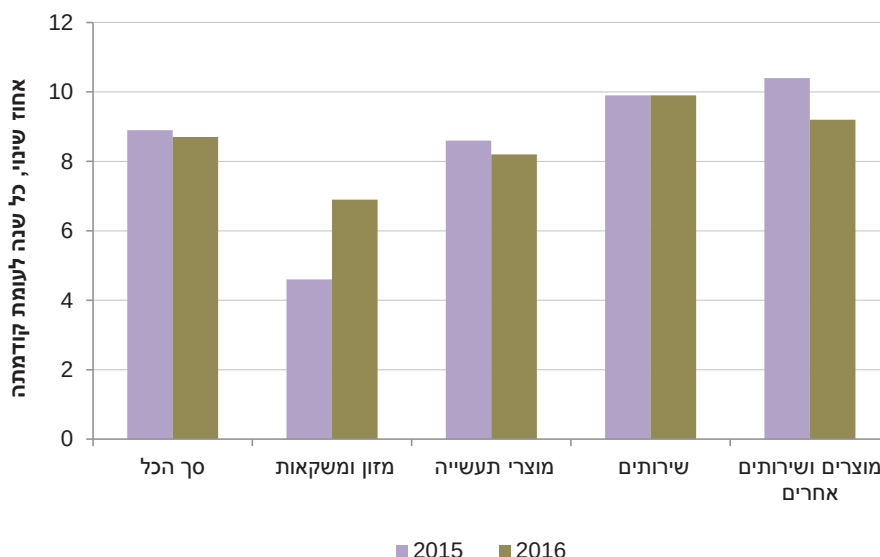
רכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי

2016

מדד ערך הרכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי, במחירים קבועים, עלה בשנת 2016 ב-8.7% לעומת שנת 2015. בשנת 2015 נרשמה עלייה של 8.9% לעומת שנת 2014. אחוז השינוי הגבוה ביותר בשנת 2016 לעומת שנת 2015 נמצא בקבוצת השירותים - 9.9%, ואחוז השינוי הנמוך ביותר לעומת שנת 2015 נמצא בקבוצת המזון והמשקאות - 6.9%.

מדד ערך הרכישות של צרכנים פרטיים בכרטיסי אשראי
2016-2015

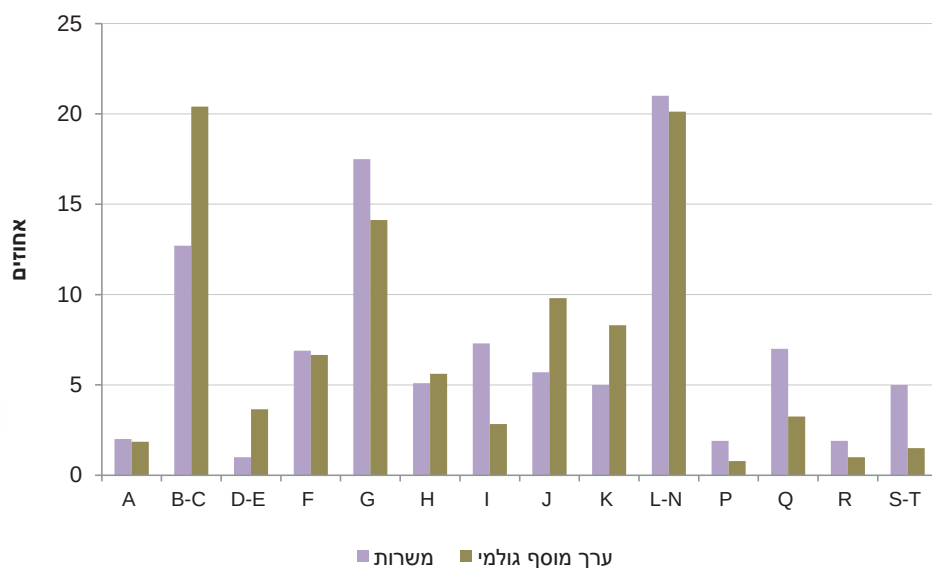
חשבון הייצור והחשבון המאזני

חשבון הייצור והחשבון המאזני מתבססים על סקר ענפי הכלכלה לשנת 2014. הנתונים התקבלו בעיקר מדוחות כספיים של עוסקים פעילים, כפי שהוגשו לרשויות המס. אוכלוסיית העוסקים התקבלה ממרשם העסקים, והיא כוללת הן מעסיקים והן עצמאים שאינם מעסיקים, השייכים למגזר העסקי. חשבון הייצור נערך כדי לאמוד את התפוקות ואת התפלגות התשומות במגזר העסקי. החשבון המאזני מציג את הנכסים ואת ההתחייבויות במגזר העסקי, ומאפשר בחינה מעמיקה של ההתפתחות הכלכלית במגזר זה - התנהגות של משקי בית, חלוקת העושר במדינה, קשרים בין המגזרים במשק ועוד. כמו כן, ניתוח מאזנים מאפשר לבצע בדיקות נוספות של שלמות החשבונות ועקיבותם, וכך תורם לשיפור איכות האומדנים.

משרות וערך מוסף גולמי, לפי סדר

בשנת 2014 גדל מספר המשרות במגזר העסקי ב-1.8% לעומת שנת 2013 והיה כ-2,837 אלף. הערך המוסף הגולמי בשנת 2014 היה כ-593 מיליארד ש"ח (עלייה של 4.2% לעומת שנת 2013). הערך המוסף בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C) היה 20.4% מכלל הערך המוסף במגזר העסקי, ואילו המשרות בענפים אלו היו 12.7% בלבד מכלל המשרות במגזר. לעומת זאת, בענפים מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים (סדר G) היה אחוז המשרות 17.5%, בעוד שאחוז הערך המוסף היה 14.1% בלבד. בענפים פעילויות בנדל"ן; שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים; שירותי ניהול ותמיכה (סדרים L-N) אחוז המשרות ואחוז הערך המוסף היו 20.6% בממוצע.

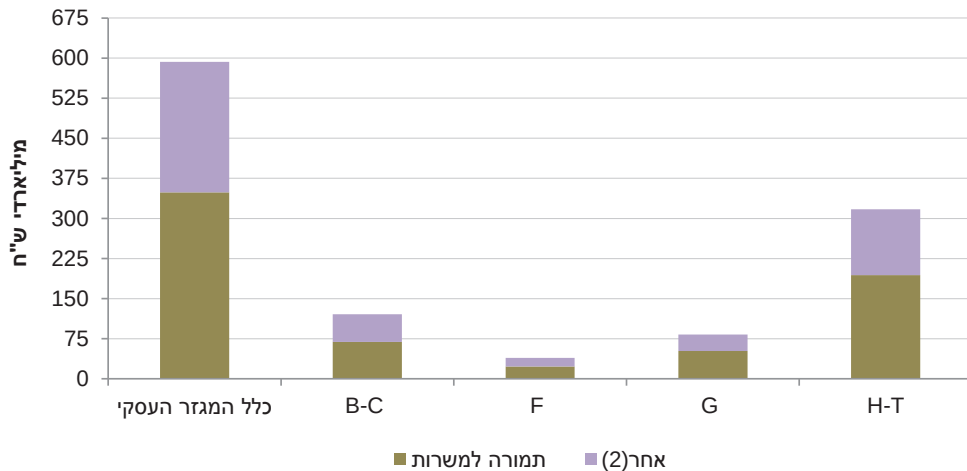
משרות וערך מוסף גולמי, לפי ענף כלכלי (סדר)
2014

ערך מוסף גולמי ותמורה למשרות, לפי סדר

בשנת 2014 הייתה התמורה למשרות כ-349 מיליארד ש"ח (עלייה של 3.8% לעומת שנת 2013). מניתוח הערך המוסף הגולמי במגזר העסקי עולה כי התמורה למשרות הייתה רכיב עיקרי בו - 58.9%.

ערך מוסף גולמי בענפי כלכלה נבחרים⁽¹⁾ (סדר)
2014

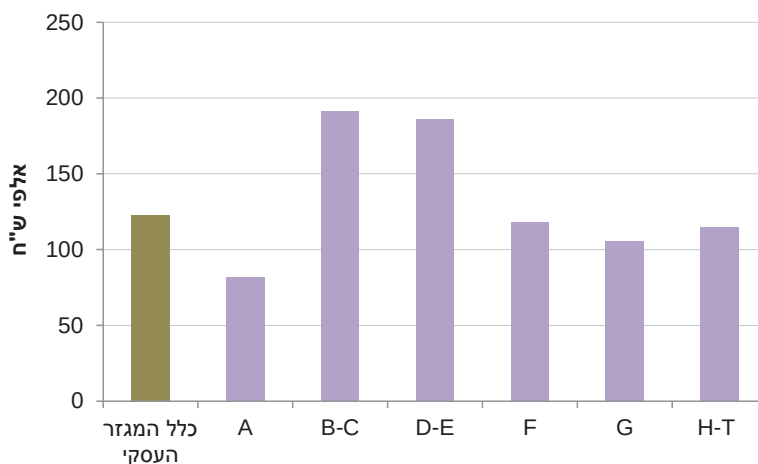

(1) לא כולל את הסדרים A, D-E.
(2) רווח תפעולי לפני מימון, הוצאות פחת והפחתות, מסים עירוניים כולל ארנונה ועוד.

תמורה למשרה, לפי סדר

בשנת 2014 התמורה הגבוהה ביותר למשרה במגזר העסקי הייתה בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C) - כ-191 אלף ש"ח, יותר מפי אחד וחצי מהממוצע בכלל המגזר העסקי. התמורה הנמוכה ביותר למשרה הייתה בענף חקלאות, ייעור ודיג (סדר A), 34.1% פחות מהממוצע בכלל המגזר העסקי.

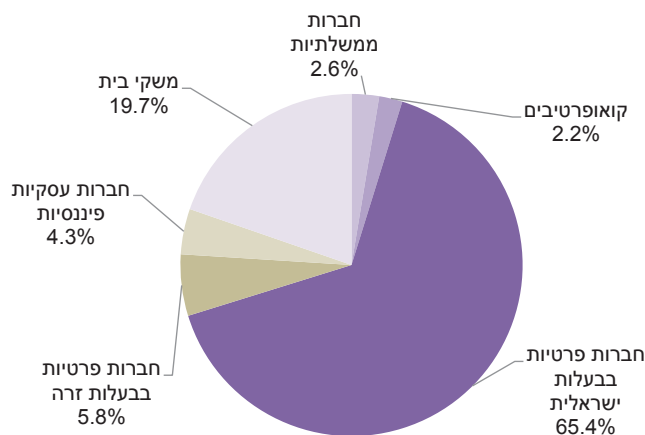
תמורה למשרה, לפי ענף כלכלי (סדר) 2014

משרות, תפוקה גולמית וערך מוסף גולמי, לפי מגזר ותת-מגזר

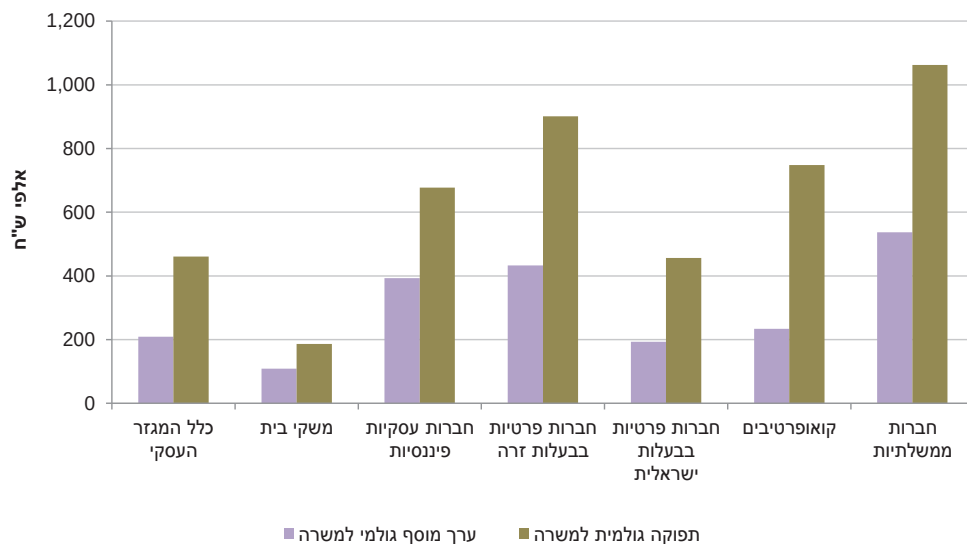
76.0% מכלל המשרות במגזר העסקי היו שייכות למגזר החברות העסקיות הלא-פיננסיות (כולל את תתי-המגזר האלה: חברות ממשלתיות, חברות פרטיות בבעלות ישראלית, חברות פרטיות בבעלות זרה וקואופרטיבים), 4.3% היו שייכות למגזר החברות העסקיות הפיננסיות, ו-19.7% - למגזר משקי הבית.

משרות, לפי מגזר ותת-מגזר 2014

תרומתו של מגזר החברות העסקיות הלא-פיננסיות לתפוקה הגולמית הייתה 85.7%, ולערך המוסף הגולמי - 81.6%. 5.8% מהמשרות במגזר העסקי השתייכו לתת-מגזר החברות הפרטיות בבעלות זרה, ותרומתו של תת-מגזר זה לתפוקה הגולמית ולערך המוסף הגולמי הייתה כ-12% לכל אחד (ממוצע). בשנת 2014 הערך המוסף הגולמי למשרה בחברות פרטיות בבעלות זרה היה כ-433 אלף ש"ח, פי שניים ויותר מהערך המוסף הגולמי למשרה בכלל המגזר העסקי. התפוקה הגולמית למשרה בחברות אלו הייתה כ-901 אלף ש"ח, כמעט פי שניים מזו שבכלל המגזר העסקי.

ערך מוסף גולמי למשרה ותפוקה גולמית למשרה, לפי מגזר ותת-מגזר 2014

החשבון המאזני

בשנת 2014 הסתכמו הנכסים בענפי הכלכלה בכ-2,403 מיליארד ש"ח, עלייה של 5.0% לעומת שנת 2013. מסך כל הנכסים רכוש שוטף היה 41.2%, השקעות וחייבים לזמן ארוך - 28.9%, רכוש קבוע ואחר - 29.9%, הון זר - 61.1% והון עצמי - 38.9%.

יחסים פיננסיים

שיעור הנזילות הגבוה ביותר בשנת 2014 נמצא בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C). היחס השוטף (רכוש שוטף מחולק בהתחייבויות שוטפות) של ענפים אלו היה 1.59 - עלייה בשיעור הנזילות לעומת שנת 2013 (1.53).

שיעורי נזילות נמוכים יותר נמצאו בענפים מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ובענפי שירותים נבחרים (סדרים G-T) (1.19) ובענף הבינוי (סדר 1.27) (F). יחס זה מבטא עלייה בשיעור הנזילות בשנת 2014 לעומת שנת 2013 (1.13 ו-1.26, בהתאמה).

שיעור המינוף הפיננסי (הון זר ביחס למאזן) בענפים אספקת חשמל ומים, שירותי ביוב וטיפול בפסולת (סדרים D-E) נותר ללא שינוי - כ-79% בממוצע בשנים 2013-2014.

בענף הבינוי (סדר F) היה שיעור המינוף הפיננסי 75.1% בשנת 2014, ירידה קלה לעומת שנת 2013 (75.9%).

בענפים תעשייה; כרייה וחציבה (סדרים B-C) היה שיעור המינוף 44.7% בשנת 2014, ירידה קלה לעומת שנת 2013 (47.0%). גם בענפים מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ובענפי שירותים נבחרים (סדרים G-T) חלה ירידה קלה בשיעור המינוף בין השנים 2013 ו-2014 (67.6% ו-65.3%, בהתאמה).

שיעור המינוף הפיננסי הנמוך ביותר בשנים 2013 ו-2014 נרשם בענף חקלאות, ייעור ודיג (סדר A) - 36.6% ו-35.2%, בהתאמה, מסך כל המאזן.

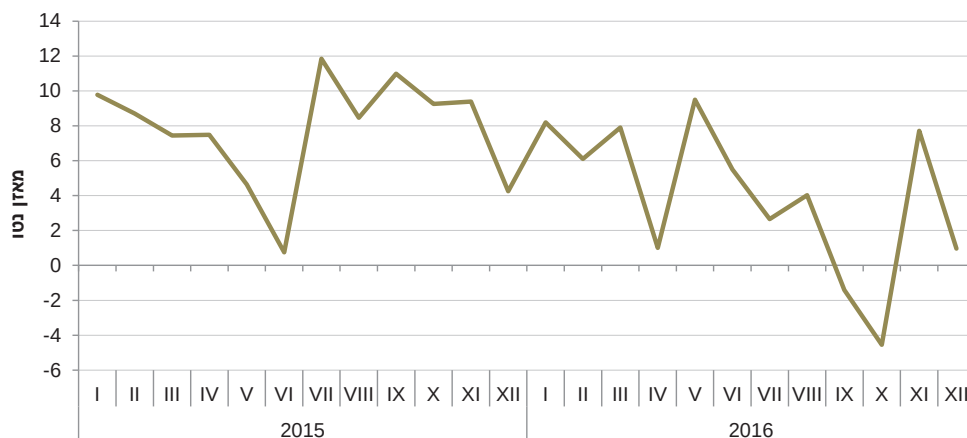
מגמות בעסקים

היבט נוסף של מצב העסקים אפשר למצוא בעמדותיהם של מנהלים על מצב העסק שלהם. משנת 2010 נערך מדי חודש סקר מגמות בעסקים. זהו סקר עסקים איכותני, הפונה למנהלי חברות במגזר העסקי. המנהלים מתבקשים לענות על שאלות בנוגע למצב העסק בעבר, בהווה ובעתיד (הערכות הנוגעות להתפתחות העסק). הסקר מתבצע בענפים תעשייה, בינוי, מסחר קמעוני, מלונאות ושירותים, והוא נוגע לתחומי פעילות עסקית ייעודיים לענף הכלכלי של אותו העסק (היקף הזמנות לשוק המקומי וליצוא, היקף מכירות, מספר מועסקים, מספר לינות ישראלים ותיירים, היקף אשראי ועוד). סקר מגמות בעסקים הוא היחיד בסקרי הלמ"ס המציג את ההערכות של מנהלי חברות בנוגע למצב הכלכלי שלהן בעתיד. חשיבותו בכך שהוא נותן אינדיקציה לגבי תוצאות עתידיות של סקרים המתפרסמים אחריו (מדד הייצור התעשייתי, מדדי פדיון על פי מקורות מע"מ), שכן רבים ממאזני הנתו בסקר מתאימים לשינוי הכמותי הנמדד בסקרים אלו.

על פי תשובות המנהלים בסקר, מחשבים את מאזן הנתו (טווח המאזן הוא 100- עד 100). המאזן הוא ההפרש המשוקלל בין אחוז מנהלי החברות אשר העריכו באופן חיובי את מצב החברה בעתיד לבין אחוז מנהלי החברות אשר העריכו אותו באופן שלילי. מאזן שלילי משמעותו שישנם יותר מנהלים המעריכים באופן שלילי את מצב החברה בעתיד.

לפי מאזן הנתו בנוגע להיקף הייצור בענף התעשייה, ניתן לראות כי בשנת 2016, לעומת שנת 2015, העריכו המנהלים כי היקף הייצור ירד. הערכה זו מתאימה לנתוני מדד הייצור ומדד הפדיון לענף התעשייה, שבהם נצפתה ירידה בשנת 2016.

הערכות של מנהלי חברות בנוגע להיקף הייצור בתעשייה
2016-2015

נתונים נבחרים, 2016

מדדי תעשייה לפי עצמה טכנולוגית

מדד הייצור
התעשייתי
ירד ב-0.4%

שעות עבודה
למשרה בתעשייה
(ממוצע חודשי)
כ-162

עלות ממוצעת לשעת
עבודה בתעשייה
86 ש"ח

עלות שעת עבודה
בטכנולוגיה עילית
הייתה
גבוהה ב-51.2%
מהממוצע

עלות שעת עבודה
בטכנולוגיה מסורתית
הייתה
נמוכה ב-32.6%
מהממוצע

תעשייה לפי עצמה טכנולוגית (2014)

כ-21 אלף
מפעלים בענפי
התעשייה

כ-357 אלף
משרות בענפי
התעשייה, שהן:

9.3% מכלל
המשרות במגזר
העסקי

26.1% מהמשרות
בטכנולוגיה עילית

18.1% מהמשרות
בטכנולוגיה
מעורבת-עילית

22.5% מהמשרות
בטכנולוגיה
מעורבת-מסורתית

33.3% מהמשרות
בטכנולוגיה מסורתית

התמורה למשרות
כ-68
מיליארד ש"ח

התפוקה הגולמית
כ-353
מיליארד ש"ח

הערך המוסף הגולמי
כ-112
מיליארד ש"ח

סך כל הנכסים
במפעלי התעשייה
כ-537
מיליארד ש"ח

התעשייה היא רכיב מרכזי בהתפתחות המשק, ומשפרת את כושר הייצור של המשק ואת יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בין-לאומית. התעשייה גם מייצרת תשתית למקומות עבודה חדשים, מגדילה את התוצר ומציעה פתרונות נאותים לצרכים המיוחדים של כלכלת המדינה.

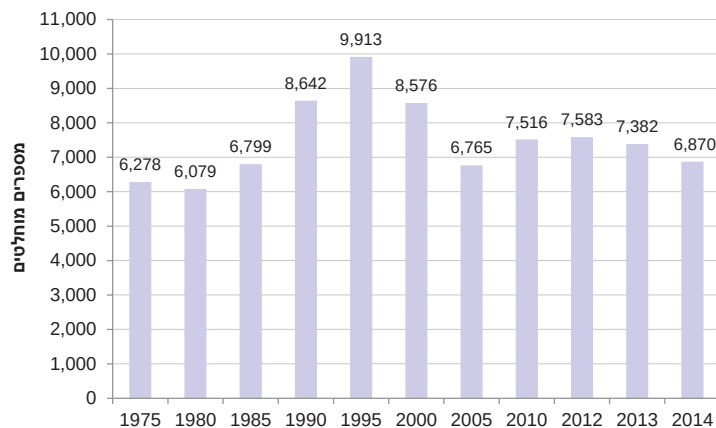
הנתונים בנושא זה מופקים משני מקורות עיקריים: סקר תעשייה שנתי (סדר C), המתבסס על דוחות כספיים כפי שהוגשו לרשויות המס (לשנת המס 2014), וסקר מדדי תעשייה חודשי לשנים 2015-2016. סקר תעשייה מתפרסם לאחר סקר מדדי תעשייה, כיוון שיש פער בין סיום שנת המס לבין מועד הגשת הדוחות הכספיים לרשויות המס.

נתונים על תעשייה משמשים מדדים להתפתחות הענף.

התעשייה מראשית המאה העשרים ועד היום

התעשייה בישראל החלה להתפתח במהלך המאה העשרים. במפקד שערכה הסוכנות היהודית בשנת 1936 נמצאו כ-1,500 מפעלי תעשייה, ובהם כ-28 אלף מועסקים. בשנות החמישים רוב מפעלי התעשייה היו בתי מלאכה ומפעלים קטנים, והם עסקו בעיקר בעיבוד מוצרים חקלאיים ובהלבשה. עם השנים חלו תנודות בתעשייה: בשנות השישים קטע מיתון את התפתחות הענף, ולאחר התאוששות מסוימת של המשק שוב נוצרה האטה כלכלית חריפה עקב מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים. בתחילת שנות התשעים, בעקבות גל העלייה הגדול, צמחה התעשייה לרמה גבוהה; ואולם בתחילת שנות האלפיים שוב חלה האטה בהתפתחות התעשייה בעקבות התמוטטות הנאסד"ק העולמי. משנת 2004 נרשמה התאוששות כללית במשק וצמיחה מחודשת בתעשייה.

מפעלים שבהם חמש משרות ויותר שנים נבחרות

בשנת 2014 היו בענפי התעשייה כ-21 אלף מפעלים, ובהם כ-357 אלף משרות. ב-18.5% מהמפעלים עסקו בייצור מוצרי מתכת, ב-18.1% עסקו בייצור רהיטים, ב-12.1% עסקו בייצור מוצרי מזון, ואילו בייצור מוצרי הלבשה עסקו בפחות מ-5% מהמפעלים.

מפעלי התעשייה העסיקו עובדים ב-9.3% מכלל המשרות במגזר העסקי, ייצרו 19.7% מכלל התפוקה הגולמית ותרמו 11.4% לערך המוסף הגולמי.

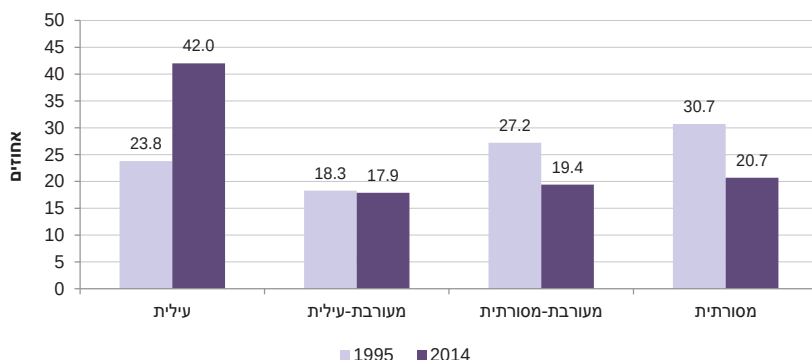
התעשייה לפי עצמה טכנולוגית

בתחילת שנות התשעים החלה צמיחה בענפי תעשייה טכנולוגיים מתקדמים לצד ענפי התעשייה המסורתיים. התפתחות זו ניכרה בייצור התעשייתי, ביצוא (44.8% מפדיון התעשייה), במספר השכירים בענפי הטכנולוגיה העילית ובתמורה למשרות.

בשל ההתפתחות של תעשיות עתירות ידע נקבע בשנת 1997, בהתאם לתקנים בין-לאומיים, כי ענפי התעשייה יסווגו לארבע קבוצות, לפי עצמה טכנולוגית: מסורתית, מעורבת-מסורתית, מעורבת-עילית ועילית. הסיווג נקבע בעיקר על פי ההוצאה למחקר ופיתוח מתוך סך כל התפוקה בענפי התעשייה. במהלך השנים הצטמצם חלקם של מפעלי התעשייה בטכנולוגיה המסורתית (ייצור מזון, טקסטיל, הלבשה ומוצרי עור) בערך המוסף הגולמי ובמשרות בשל הגלובליזציה ופתיחת המשק לתחרות. ההתפתחות והצמיחה בתעשייה משנות התשעים היו בעיקר בענפי הטכנולוגיה העילית.

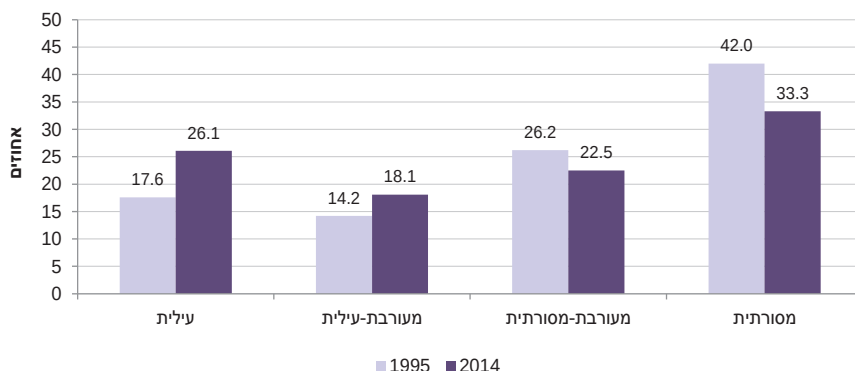
ערך מוסף גולמי, לפי עצמה טכנולוגית, במחירי 2011

1995 ו-2014

משרות, לפי עצמה טכנולוגית

1995 ו-2014

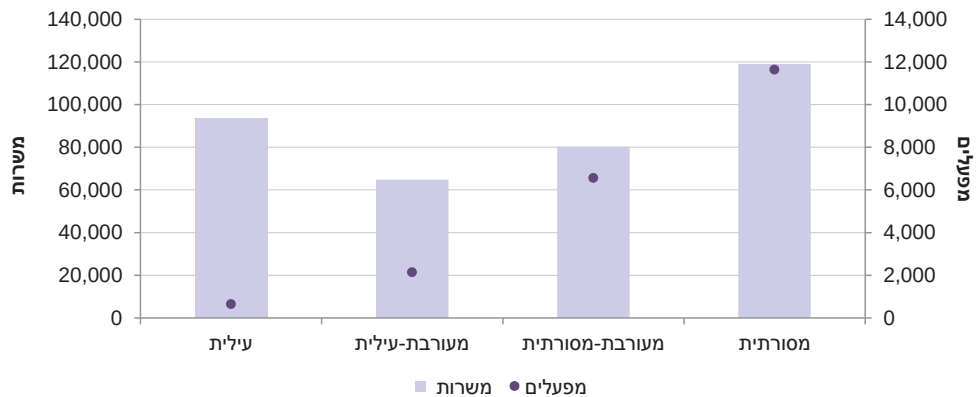

מפעלים ומשרות

בשנת 2014, כמו בשנים קודמות, המספר הרב ביותר של מפעלים ושל משרות היה בענפי הטכנולוגיה המסורתית - 11,627 מפעלים וכ-119 אלף משרות. בענפי הטכנולוגיה העילית היה מספר המפעלים הנמוך ביותר - 646, בעוד שמספר המשרות היה כ-93 אלף.

מפעלים ומשרות, לפי עצמה טכנולוגית

2014

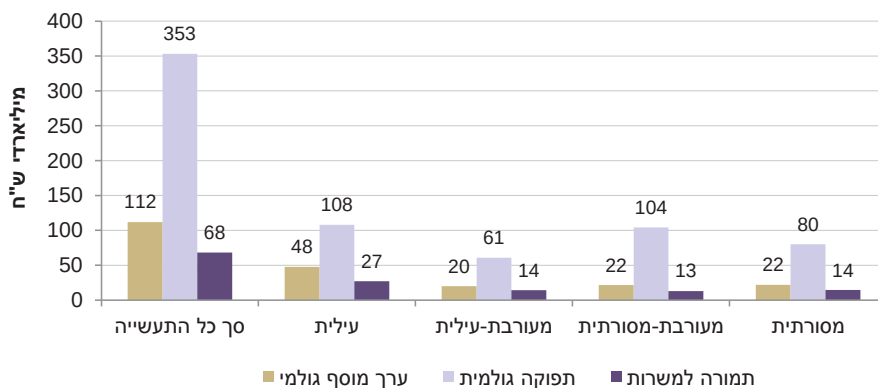

תמורה למשרות, תפוקה גולמית וערך מוסף גולמי

בשנת 2014 הייתה התמורה למשרות כ-68 מיליארד ש"ח. התפוקה הגולמית הייתה כ-353 מיליארד ש"ח, והערך המוסף הגולמי - כ-112 מיליארד ש"ח.

תמורה למשרות, תפוקה גולמית וערך מוסף גולמי, לפי עצמה טכנולוגית

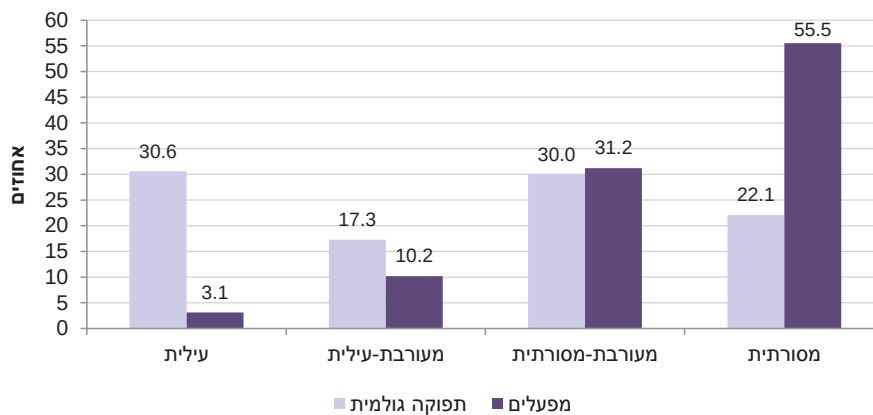
2014

מפעלים ותפוקה גולמית

בשנת 2014 תפוקת המפעלים בענפי הטכנולוגיה העילית הייתה 30.6% מסך כל התפוקה בתעשייה, אף שלענפים אלו סווגו רק 3.1% מהמפעלים. לעומת זאת, בענפי הטכנולוגיה המסורתית נכללו 55.5% ממפעלי התעשייה, אך חלקם בסך כל התפוקה היה 22.1% בלבד.

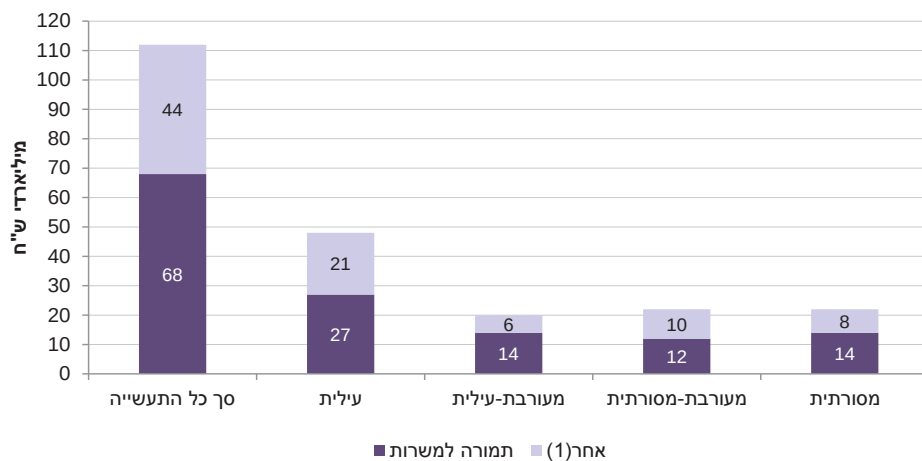
מפעלים ותפוקה גולמית, לפי עצמה טכנולוגית 2014

ערך מוסף גולמי ותמורה למשרות

מניתוח הערך המוסף הגולמי בענפי התעשייה עולה כי התמורה למשרות הייתה רכיב עיקרי בו - כ-60% ויותר בממוצע. בענפי הטכנולוגיה המעורבת-עילית הגיעה התמורה למשרות אף ל-70.4% מהערך המוסף הגולמי.

ערך מוסף גולמי 2014

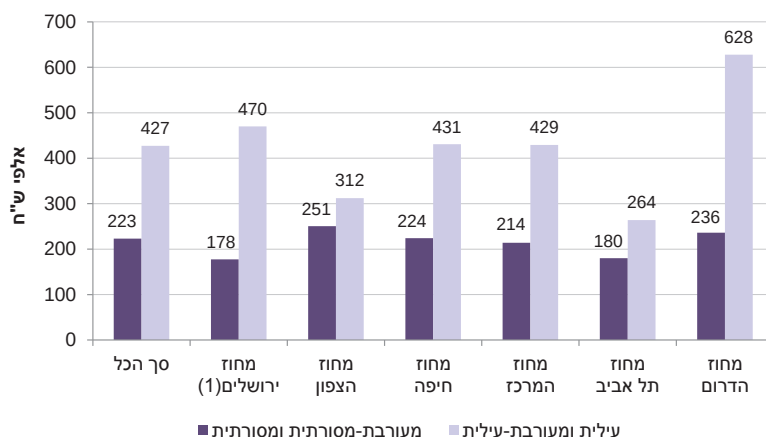

(1) רווח תפעולי לפני מימון, הוצאות פחת והפחתות, מסים עירוניים כולל ארנונה ועוד.

ערך מוסף גולמי למשרה ותמורה למשרה, לפי מחוז

בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת-עילית הוביל מחוז הדרום בערך המוסף הגולמי למשרה, ובו הוא היה כמעט פי אחד וחצי מהערך בסך כל התעשייה. בענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית והמסורתית הוביל מחוז הצפון בערך המוסף הגולמי למשרה.

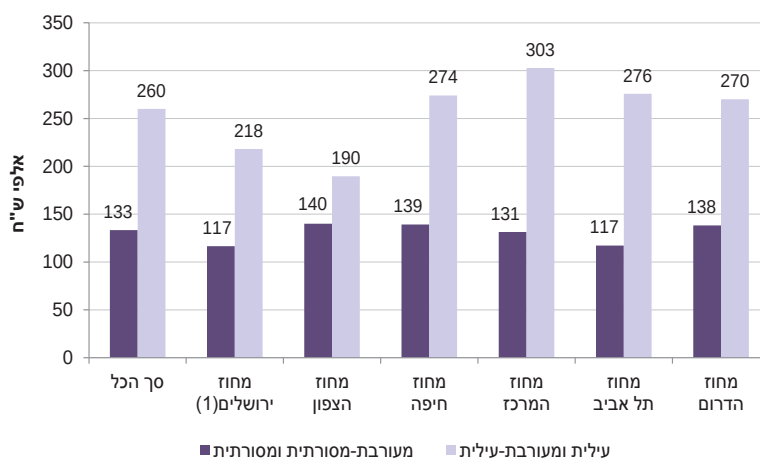
ערך מוסף גולמי למשרה, לפי עצמה טכנולוגית ומחוז 2014

(1) כולל אזור יהודה והשומרון (מפעלים ישראליים).

פרט למחוז הצפון, בכל המחוזות נמצא פער של פי שניים (בקירוב) בין התמורה למשרה בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת-עילית לבין התמורה למשרה בענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית והמסורתית.

תמורה למשרה, לפי עצמה טכנולוגית ומחוז 2014

(1) כולל אזור יהודה והשומרון (מפעלים ישראליים).

מאזן

בשנת 2014 היה סך כל הנכסים במפעלי התעשייה כ-537 מיליארד ש"ח (7.0% יותר מבשנת 2013). חלקם של המפעלים בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת-עילית במאזן היה 66.5%, ואילו חלקם של המפעלים בענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית והמסורתית היה 33.5%. ההון העצמי בענפי הטכנולוגיה העילית הוא רכיב עיקרי, 70.7% מהמאזן, פי אחד וחצי ויותר מחלקו בשאר ענפי הטכנולוגיה. אופי הפעילות בחברות שבענפים אלו כרוך בהשקעות ובגיוסי הון גבוהים היות שהיא מתבטאת בחדשנות וביצירת ידע בתחומי המדע והטכנולוגיה.

מדדי תעשייה לפי עצמה טכנולוגית

מדד הייצור התעשייתי

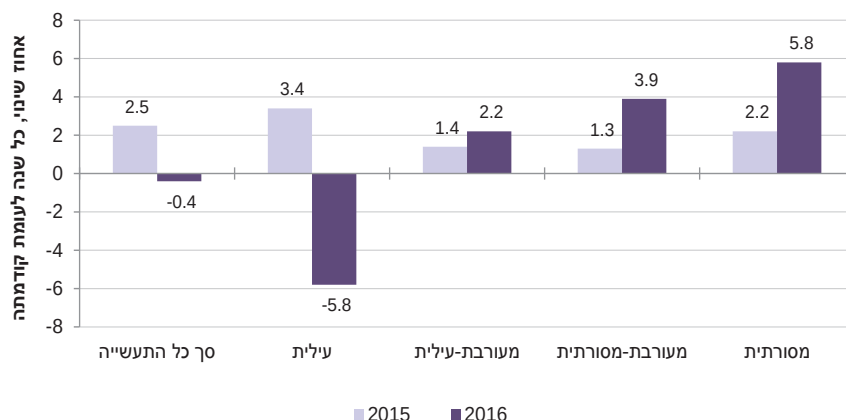
האומדנים של מדדי התעשייה מבוססים על סקר חודשי, הנערך בקרב מפעלים שיש בהם משרות שכיר (להבדיל מסקר תעשייה, הכולל גם עצמאים). המדדים הם: מופקים בכל חודש, והם קודמים לחישוב מרכיבי הערך המוסף הגולמי (תוצר) בפועל, המופק בסקר התעשייה השנתי (באיחור של כשנתיים ויותר).

מדד הייצור התעשייתי הוא אומדן לשינוי בתוצר, והוא מחושב על פי שקלול של מדדים שהשינויים בהם דומים לשינויים בתוצר. המדדים הם: תפוקת מוצרים; שעות עבודה שהושקעו בייצור; פדיון במחירים קבועים.

בשנת 2016 ירד מדד הייצור התעשייתי בכלל התעשייה ב-0.4%. בענפי הטכנולוגיה העילית נרשמה הירידה הגדולה ביותר, של 5.8% לעומת שנת 2015. בשנת 2015 עלה המדד ב-2.5% בסך הכל, ועיקר העלייה נרשמה בענפי הטכנולוגיה העילית.

מדד הייצור התעשייתי (ממוצע שנתי), לפי עצמה טכנולוגית

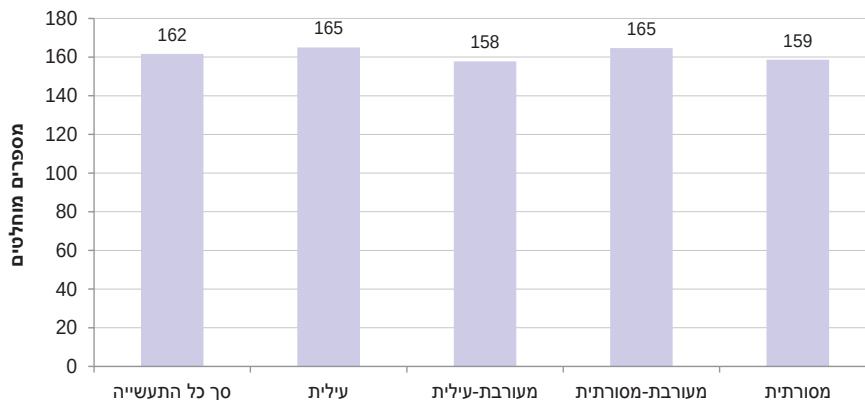
2016-2015

שעות עבודה למעשה

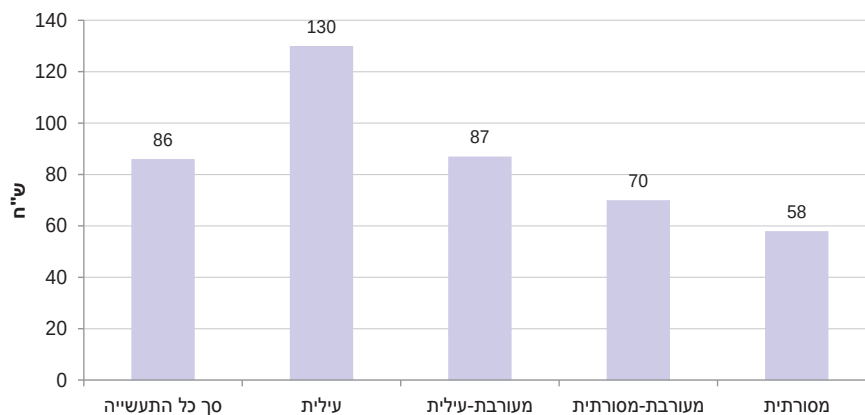
בשנת 2016 נרשמו כ-162 שעות בממוצע לחודש למשרה בתעשייה. בענפי הטכנולוגיה העילית נרשמו בממוצע כ-165 שעות, ובענפי הטכנולוגיה המסורתית כ-159 שעות (3.8% פחות).

שעות עבודה למעשה (ממוצע חודשי למשרה), לפי עצמה טכנולוגית 2016

העלות הממוצעת לשעת עבודה בתעשייה הייתה 86 ש"ח. העלות בענפי הטכנולוגיה העילית הייתה גבוהה ב-51.2% מהעלות הממוצעת, ובענפי הטכנולוגיה המסורתית היא הייתה נמוכה ב-32.6% מהעלות הממוצעת.

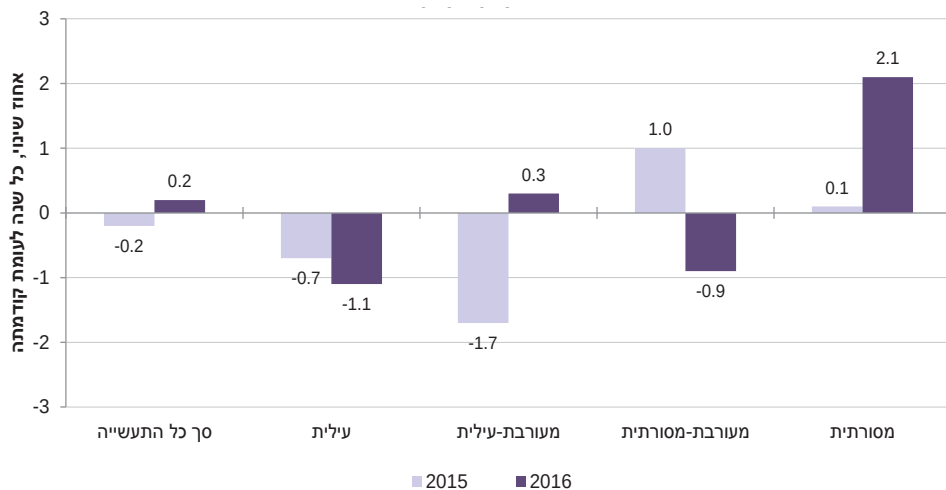
עלות ממוצעת לשעת עבודה, לפי עצמה טכנולוגית 2016

מדד משרות

בשנים 2015-2016 לא חל שינוי של ממש במדד המשרות בתעשייה. בשנת 2016 ירד מדד המשרות בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת-מסורתית, וירידה זו קווצה על ידי עליות במדד בענפי הטכנולוגיה המסורתית והמעורבת-עילית. בשנת 2015 ירד מדד המשרות בענפי הטכנולוגיה העילית והמעורבת-עילית, וירידה זו קווצה על ידי עלייה במדד בענפי הטכנולוגיה המעורבת-מסורתית.

מדד משרות, לפי עצמה טכנולוגית 2016-2015

מדע, טכנולוגיה ותקשורת 17

הצמיחה הכלכלית של מדינה תלויה רבות ביכולתה ליצור שיפורים טכנולוגיים ומדעיים ולהטמיע אותם בתהליכי הייצור ובמוצרים ושירותים חדשים. שיפורים אלו הם תולדה של פעולות מדעיות וטכנולוגיות חדשניות ההופכות רעיונות מופשטים למוצרים ושירותים בני-קיימה, והם המקור העיקרי לצמיחה כלכלית ולעלייה באיכות החיים ובתוחלת החיים.

נושא זה מציג מגוון נתונים על הפעילות המדעית והטכנולוגית במשק הישראלי ועל פעולות הייצור בענפי טכנולוגיות המידע (ICT) וההייטק.

נתונים נבחרים, 2016

ענפי טכנולוגיות המידע (ICT)

תוצר ענפי ה-ICT

76.0 מיליארד ש"ח
(במחירי 2011)

שהם 10.8%
מכלל התוצר
במגזר העסקי

יצוא ענפי ה-ICT

65.5 מיליארד ש"ח
(במחירי 2011)

שהם 18.9%
מכלל יצוא הסחורות
והשירותים במשק

שימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת

השתמשו באינטרנט

79.7%
מבני 20 ומעלה

הוצאה של משקי בית
על מוצרי תקשורת (2015)

כ-644 ש"ח
בממוצע לחודש

הייטק

ערך מוסף גולמי
בענפי ההייטק (2014)

121.2 מיליארד ש"ח

שהם 20.4%
מסך הערך המוסף הגולמי
במגזר העסקי

שכירים בתחום ההייטק

כ-297 אלף

9.1%
מכלל השכירים במשק)

שכר חודשי ממוצע
למשרת שכיר בהייטק

21.1 אלף ש"ח

עלייה של 12.6%
בשנים 2016-2013

הוצאה לאומית למחקר ופיתוח אזורי

הוצאה לאומית
למחקר ופיתוח אזורי

51.9 מיליארד ש"ח

הוצאה לאומית למו"פ אזורי
כאחוז מהתמ"ג (2015)

4.3%

(יותר מכלל מדינות ה-OECD)

הוצאה למו"פ אזורי
במגזר העסקי (2015)

85.1% מכלל ההוצאה

הוצאה למו"פ עסקי
במימון מחו"ל (2015)

57.5% מכלל ההוצאה

מחקרים בעלי מימון מיוחד
(תשע"ה - 2014/15)

2.2 מיליארד ש"ח

עלייה של 7.0%
לעומת השנה הקודמת

הוצאה לאומית למחקר ופיתוח אזורי

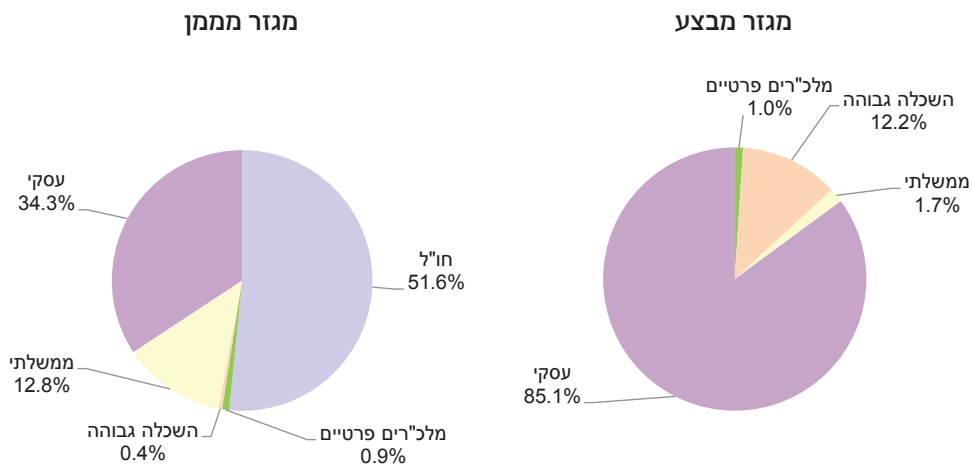
ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח (מו"פ) אזורי כוללת את ערך תפוקת המו"פ האזורי בישראל - במגזר העסקי (לרבות מו"פ שבוצע במרכזי פיתוח של חברות רב-לאומיות זרות בארץ), באוניברסיטאות, בממשלה, במכוני מחקר ובמלכ"רים. ההוצאה אינה כוללת מו"פ ביטחוני (רובו או כולו).

בשנת 2016 הסתכמה ההוצאה הלאומית למו"פ אזורי ב-51.9 מיליארד ש"ח, במחירים שוטפים (49.6 מיליארד ש"ח בשנת 2015). ההוצאה למו"פ אזורי עלתה ב-2.3%, במחירים קבועים.

בשנת 2015 85.1% מההוצאה הלאומית למו"פ אזורי היו במגזר העסקי. שאר ההוצאה למו"פ הייתה במגזר ההשכלה הגבוהה (12.2%), במגזר הממשלתי (1.7%) ובמלכ"רים פרטיים (1.0%).

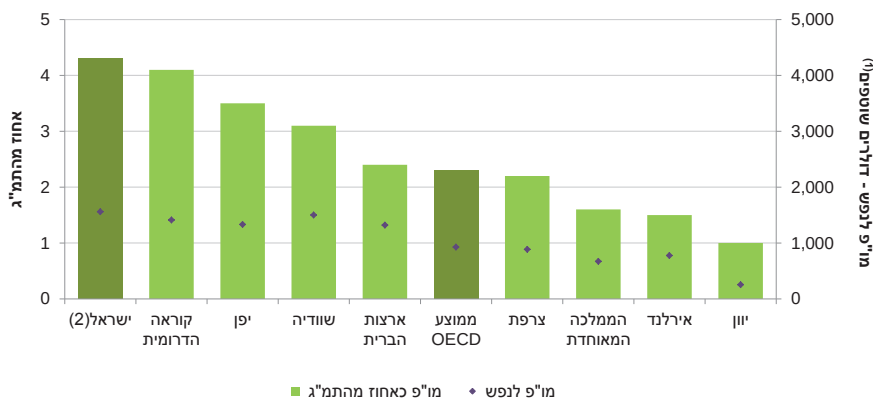
מקורות המימון העיקריים של המו"פ בישראל היו חו"ל והמגזר העסקי. התפלגות המימון לשנת 2015 מראה כי גורמים בחו"ל מימנו 51.6% מכלל המו"פ האזורי, והמגזר העסקי בישראל מימן 34.3% ממנו.

הוצאה לאומית למו"פ אזורי, לפי מגזר מבצע ומגזר מממן 2015

בהשוואה בין-לאומית, בשנת 2015 ההוצאה הלאומית למו"פ אזורי כאחוז מהתמ"ג הייתה 4.3% בישראל, יותר מהאחוז הממוצע במדינות ה-OECD.

הוצאה לאומית למו"פ אזורי במדינות ה-OECD 2015

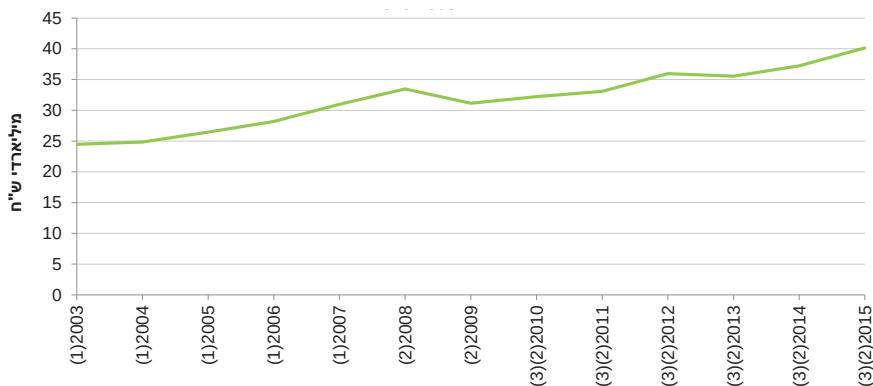
מקור הנתונים: OECD

(1) במונחי שווי כוח הקנייה של התמ"ג (PPP - Purchasing Power Parity).
(2) לא כולל מו"פ ביטחוני (רובו או כולו).

מחקר ופיתוח במגזר העסקי

בשנת 2015 סך ההוצאה למו"פ במגזר העסקי (מו"פ עסקי) היה 47.5 מיליארד ש"ח, במחירים שוטפים.¹ בשנים 2015-2003 גדלה ההוצאה למו"פ העסקי (במחירים קבועים) ב-63.9% - גידול שנתי ממוצע של 4.2%.

הוצאה למו"פ עסקי, במחירי 2010 2015-2003

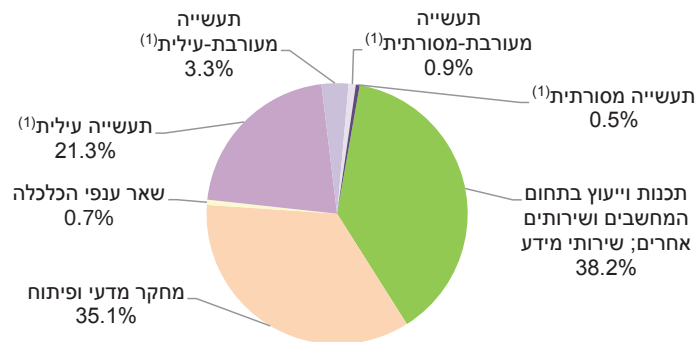

(1) הנתונים כוללים את ענפי התעשייה, הכרייה וחציבה, ענף תכנות וייעוץ בתחום המחשבים וענף מחקר מדעי ופיתוח.
(2) הנתונים כוללים את כלל המגזר העסקי (ללא חקלאות ויהלומים).
(3) החברות מסווגות לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011.

1 כולל תשלומים לגורמי חוץ לקניית מו"פ, שאינם נכללים בחישוב ביצוע המגזר העסקי בהוצאה הלאומית למו"פ אזורי.

כמו בשנים קודמות, עיקר ההוצאה למו"פ נרשמה בענפי ההייטק (94.6%). 38.2% מההוצאה למו"פ היו בענף תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים ובענף שירותי מידע, 35.1% היו בענף מחקר מדעי ופיתוח ו-21.3% - בענפי התעשייה העילית.

הוצאה למו"פ עסקי, לפי ענף כלכלי (סיווג 2011) 2015

(1) ענפי התעשייה לפי עצמה טכנולוגית.

חברות בבעלות זרה ומרכזי מו"פ

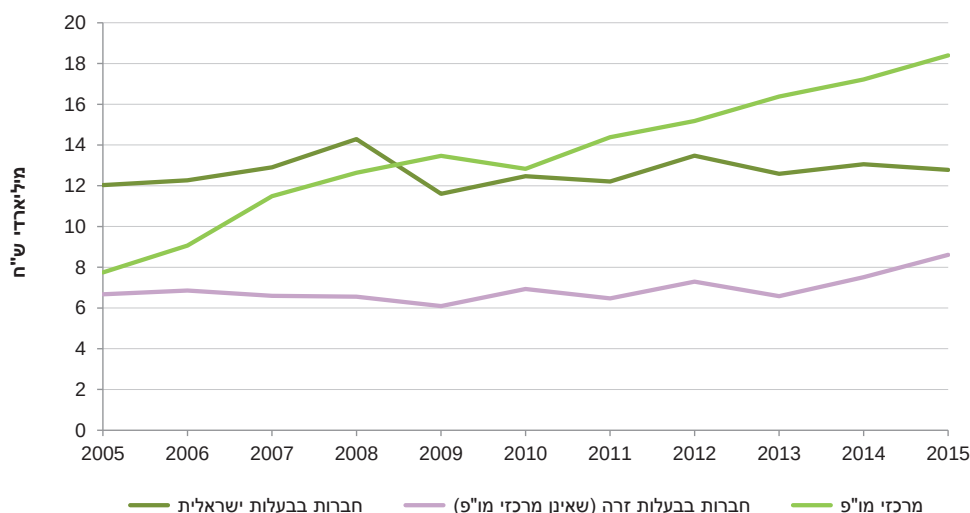
רמת החדשנות והיצרניות הגבוהה המאפיינת את כוח העבודה בישראל היא מקור צמיחה עיקרי למשק ולחברות הפועלות בו. משקיעים וחברות זרות מזהים את הפוטנציאל הגלום בחברות ובמפעלים ישראליים העוסקים במו"פ, ועל כן משקיעים באופן ישיר בחברות אלו ורוכשים אחוזים בבעלות עליהן.

בשנת 2015 ההוצאה למו"פ של חברות בבעלות זרה בישראל הייתה 68.6% מסך הוצאות המו"פ במגזר העסקי, האחוז הגבוה ביותר במדינות ה-OECD (הנתונים זמינים לשנים 2013-2014).

מספר רב של חברות רב-לאומיות זרות מקימות מרכזי פיתוח המשמשים אותן כיחידות מו"פ בלבד. צורת פעילות זו של מרכזי הפיתוח היא רכיב בולט בכלל פעילות המו"פ בישראל, ובשנים האחרונות התגברה התופעה והיא מקור הגידול העיקרי של המו"פ בארץ. בשנים 2005-2015 גדלה ההוצאה למו"פ במרכזים אלו בכ-137%, מ-7.7 מיליארד ש"ח בשנת 2005 ל-18.4 מיליארד ש"ח בשנת 2015 (במחירי 2010), וחלקה בסך ההוצאות למו"פ במגזר העסקי עלה מ-29.3% ל-45.8%.

לעומת זאת, חברות ישראליות לא הציגו שינוי של ממש בהוצאה למו"פ בשנים האחרונות, ואף נצפתה ירידה ראלית של 10.1% לעומת השיא בשנת 2008.

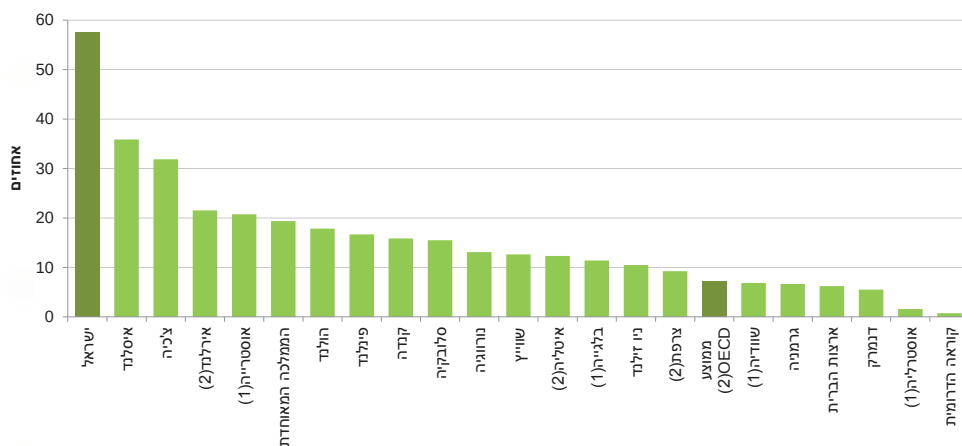
הוצאה למו"פ עסקי, לפי סוג חברה, במחירי 2010 2015-2005

אחוז המימון של ההוצאה למו"פ עסקי שמקורו בחו"ל (בעיקר מחברות האם של מרכזי המו"פ) לשנת 2015 בישראל היה 57.5%, יותר מבכל מדינות ה-OECD.

הוצאה למו"פ עסקי - מימון מחו"ל כאחוז מכלל המימון במדינות ה-OECD

2015

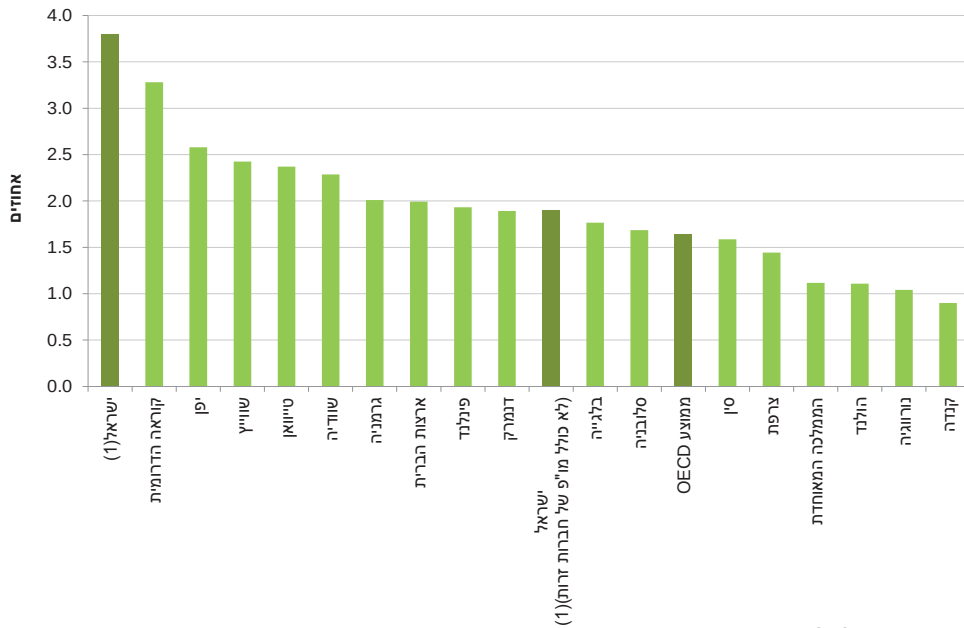
מקור הנתונים: OECD

(1) נתון לשנת 2013.

(2) נתון לשנת 2014.

בשנת 2015 ההוצאה למו"פ עסקי כאחוז מהתמ"ג בישראל הייתה 3.8%, גבוהה בהרבה מבשאר מדינות ה-OECD. בכל המדינות, פרט לקוראה הדרומית, ההוצאה כאחוז מהתמ"ג הייתה נמוכה מ-3%. עם זאת, בניכוי פעילותם של מרכזי מו"פ של חברות רב-לאומיות זרות היה האחוז בישראל 1.9% בלבד.

הוצאה למו"פ עסקי כאחוז מהתמ"ג במדינות ה-OECD 2015

מקור הנתונים: OECD

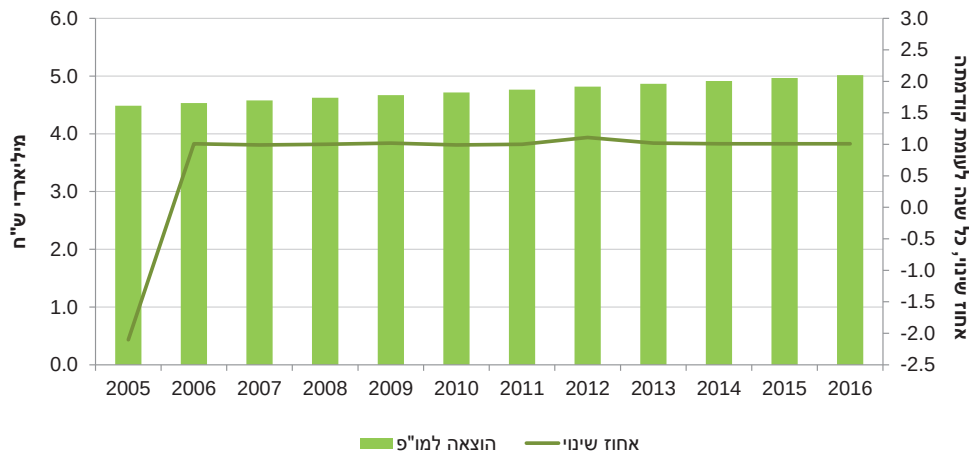
(1) נתון של הלמ"ס; לא כולל מו"פ ביטחוני (רובו או כולו).

מחקר ופיתוח אזרחי במגזר ההשכלה הגבוהה

בשנת 2016 ההוצאה למחקר ופיתוח אזרחי במגזר ההשכלה הגבוהה הייתה 6.1 מיליארד ש"ח, במחירים שוטפים. בשנים 2005-2016 גדלה ההוצאה למו"פ במגזר זה ב-11.8%, במחירים קבועים, עלייה של 1.1% בממוצע בשנה.

הוצאה למו"פ אזרחי במגזר ההשכלה הגבוהה, במחירי 2010

2016-2005

מחקרים בעלי מימון מיוחד

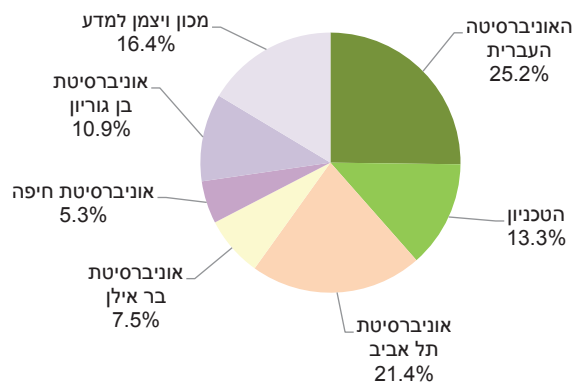
מחקרים בעלי מימון מיוחד הם מחקרים הממומנים מקרנות מחקר ומתרומות למחקר, אשר ניתנות בדרך כלל לחוקרים במוסד אקדמי.

התקציב למחקרים בעלי מימון מיוחד בשנת תשע"ה (2014/15) היה 2.2 מיליארד ש"ח, עלייה של 7.0% לעומת התקציב לשנת תשע"ד (2.1 מיליארד ש"ח).

רוב ההוצאות למחקרים בעלי מימון מיוחד היו באוניברסיטה העברית (25.2%), ואחריה באוניברסיטת תל אביב ובמכון ויצמן למדע. ההוצאות הגבוהות ביותר למחקרים בעלי מימון מיוחד היו בתחום המדעים הביולוגיים (27.7%), בתחום ההנדסה והאדריכלות (17.3%) ובתחום המדעים הפיזיקליים (16.8%).

הוצאות למחקרים בעלי מימון מיוחד, לפי מוסד

תשע"ה (2014/15)

מכלל ההוצאות למחקרים בעלי מימון מיוחד בשנת תשע"ה, 62.0% מומנו מישראל. בכל התחומים היה חלקו של המימון מישראל גדול מחלקו של המימון מחו"ל. חלקו של המימון מישראל היה גדול במיוחד בתחומים האלה: מדעי החברה ועסקים (74.5%), מדעי הרוח ומשפטים (71.5%) והנדסה ואדריכלות (70.7%). בהתפלגות מקור המימון לא חלו שינויים ניכרים בשנים האחרונות.

הוצאות למחקרים בעלי מימון מיוחד, לפי מקור מימון ותחום מדעי⁽¹⁾ תשע"ה (2014/15)

(1) עבור חלק מהמוסדות נעשה אומדן על סמך נתונים קודמים.

הייטק

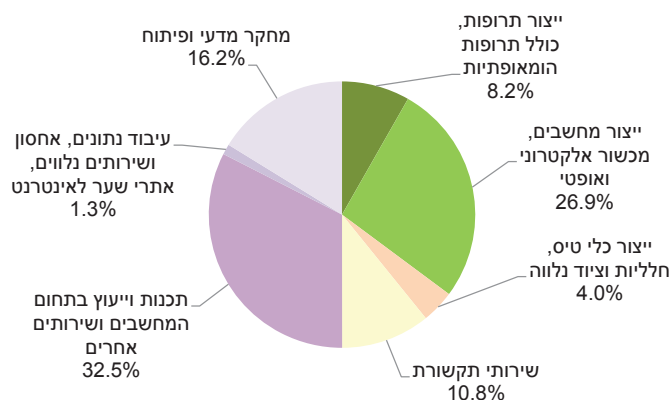
הגדרת תחום ההייטק מבוססת על הגדרות ארגון ה-OECD וארגון האירוסטאט (Eurostat). לפי הגדרה זו, בתחום ההייטק נכללים ענפי התעשייה והשירותים האלה (לפי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה 2011): ענפי תעשייה בתחום ההייטק (תעשיות טכנולוגיה עילית): ייצור תרופות, כולל תרופות הומאופתיות (21); ייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי (26); ייצור כלי טיס, חלליות וציוד נלווה (303). ענפי שירותים בתחום ההייטק (שירותים עתירי ידע): שירותי תקשורת (61); תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים (62); עיבוד נתונים, אחסון ושירותים נלווים, אתרי שער לאינטרנט (631); מחקר מדעי ופיתוח (72).¹

ייצור וערך מוסף גולמי

ענפי ההייטק הם ממנועי הצמיחה העיקריים של המשק הישראלי, בשל הפריזון הגבוה המאפיין אותם. בשנת 2014 היה הערך המוסף הגולמי בענפי ההייטק 20.4% מסך הערך המוסף הגולמי במגזר העסקי. סך הערך המוסף הגולמי בענפי ההייטק היה 121.2 מיליארד ש"ח, עלייה של 8.7% לעומת שנת 2013. סך הערך המוסף הגולמי במגזר העסקי גדל אף הוא בשנה זו ב-4.2%. עיקר הערך המוסף הגולמי בהייטק היה בענפים תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים (32.5%) וייצור מחשבים, מכשור אלקטרוני ואופטי (26.9%). הענף מחקר מדעי ופיתוח והענף שירותי תקשורת היו 16.2% ו-10.8%, בהתאמה, מסך הערך המוסף הגולמי.

ערך מוסף גולמי בענפי ההייטק (סיווג 2011)

2014

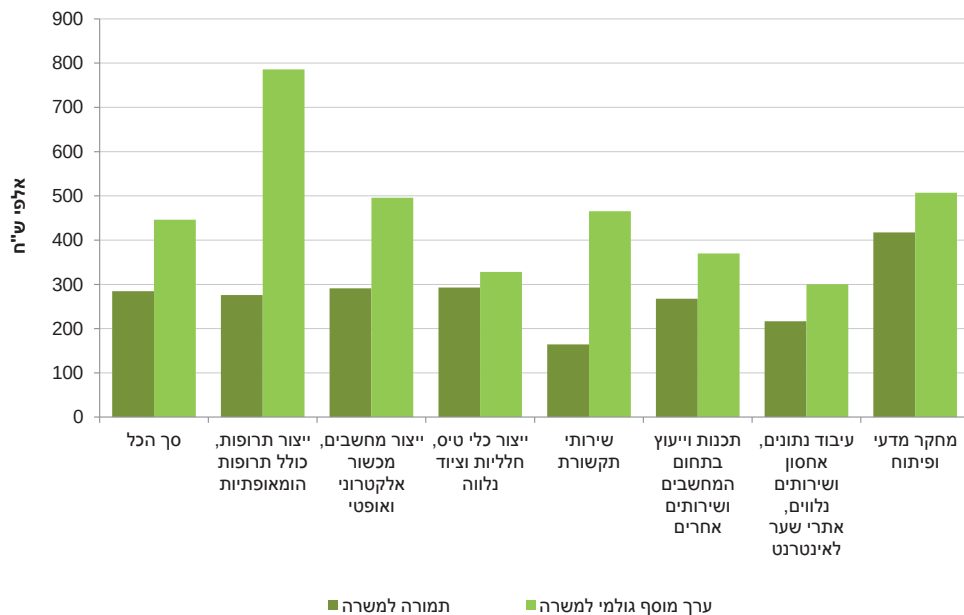

1 בשל סודיות סטטיסטית מוצגים נתוני הענף כולו.

בשנת 2014 הערך המוסף הגולמי למשרה (שאף הוא מדד לפריון) בענפי ההייטק היה 447 אלף ש"ח, עלייה של 7.2% לעומת שנת 2013. הערך המוסף הגולמי למשרה בשאר המגזר העסקי (ללא ענפי ההייטק) היה 184 אלף ש"ח בלבד.

ערך מוסף גולמי למשרה ותמורה למשרה בענפי ההייטק (סיווג 2011)

2014

שכירים ושכר ממוצע למשרת שכיר בתחום ההייטק

בשנת 2016 היו בתחום ההייטק כ-297 אלף שכירים (לעומת כ-289 אלף בשנת 2015). בענפי התעשייה בתחום ההייטק היו כ-111 אלף שכירים, ובענפי השירותים בתחום ההייטק היו כ-186 אלף שכירים.

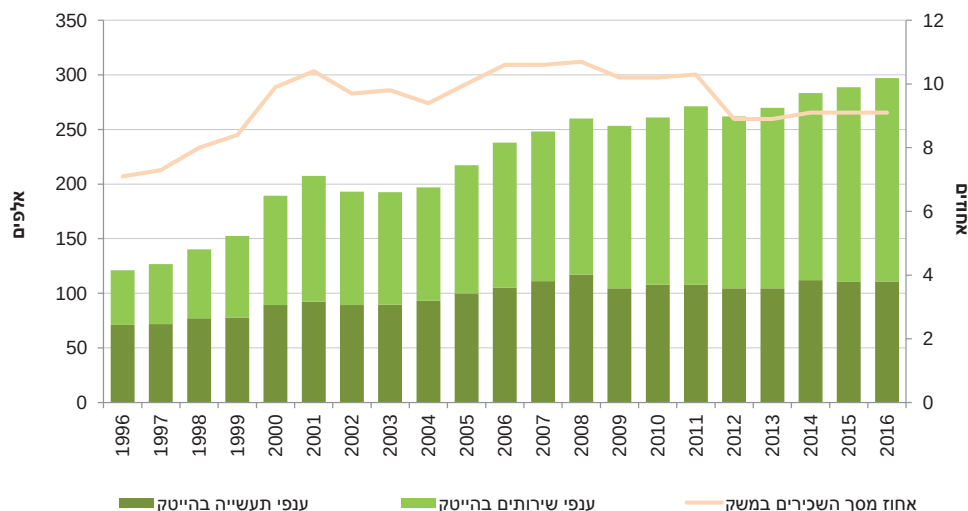
מספר הגברים השכירים בתחום ההייטק היה כ-190 אלף (11.4% מכלל הגברים השכירים), ומספר הנשים היה כ-108 אלף (6.7% מכלל הנשים השכירות).

אחוז השכירים בתחום ההייטק מכלל השכירים במשק עלה מ-7.1% בשנת 1996 ל-9.1% בשנת 2016 (ללא שינוי לעומת שנת 2015). בשנים 2006-2008 הגיע אחוז זה לשיא (כ-11%).

אחוז השכירים בענפי השירותים בתחום ההייטק מכלל השכירים בתחום ההייטק עלה מ-41.3% בשנת 1996 ל-62.7% בשנת 2016. לעומת זאת, אחוז השכירים בענפי התעשייה בתחום ההייטק נמצא במגמת ירידה.

שכירים בתחום ההייטק בענפי תעשייה ובענפי שירותים

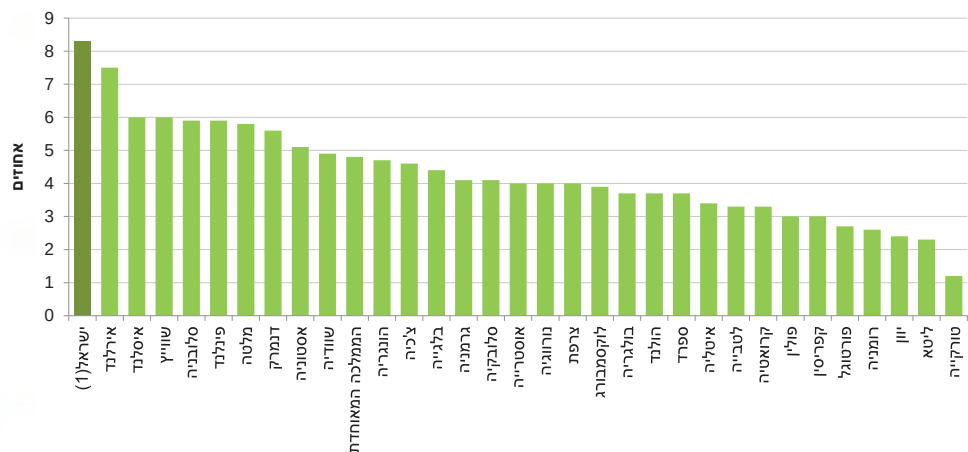
2016-1996

בשנת 2015 אחוז המועסקים בתחום ההייטק מכלל המועסקים היה גבוה בישראל יותר במדינות אירופה - בישראל היה האחוז 8.3%, באירלנד - 7.5%, ובשווייץ ובאיטליה - 6.0%. אחוז נמוך מאוד של מועסקים בתחום ההייטק מכלל המועסקים נמצא בטורקיה - 1.2% בלבד.

מועסקים בני 15-74 בתחום ההייטק, מכלל המועסקים בני 15-74, במדינות נבחרות

2015

מקור הנתונים: אירוסטאט (Eurostat)

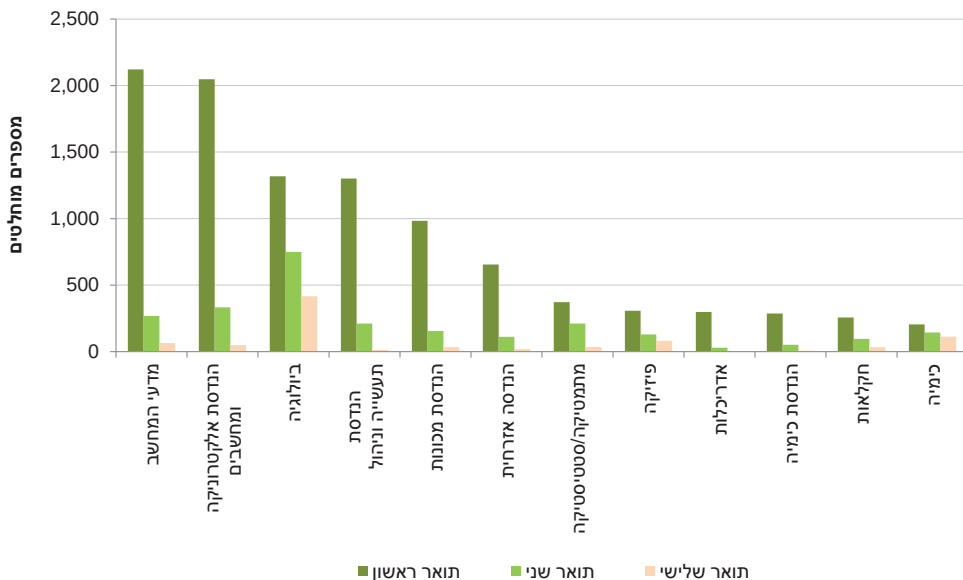
(1) נתון של הלמ"ס.

השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר בענפי ההייטק עלה ב-12.6% בשנים 2013-2016, מ-18.7 אלף ש"ח ל-21.1 אלף ש"ח. לעומת זאת, בכלל המשק עלה השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר ב-6.4%. בשנת 2016 השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר בענף מחקר מדעי ופיתוח היה 25.4 אלף ש"ח.

השכלה טכנולוגית ומדעית

התשתית המדעית של ישראל מתבססת בין היתר על למידה במוסדות להשכלה גבוהה. בשנים האחרונות החלו את לימודי התואר הראשון במקצועות מדעי הטבע וההנדסה יותר מ-16,000 סטודנטים. בשנת תשע"ו (2015/16) קיבלו 13,513 סטודנטים תארים במקצועות אלו (ירידה של 5.6%): 10,151 קיבלו תואר ראשון, 2,495 קיבלו תואר שני, ו-867 קיבלו תואר שלישי. התחומים העיקריים שבהם קיבלו תואר ראשון היו מדעי המחשב והנדסת אלקטרוניקה ומחשבים (יותר מ-2,000 מקבלי תואר בכל תחום). התחום העיקרי שבו קיבלו תואר שלישי היה ביולוגיה (יותר מ-400 מקבלי תואר).

מקבלי תארים במקצועות מדעי הטבע וההנדסה תשע"ו (2015/16)

בתחומי דעת בעלי אוריינטציה מחקרית נמצא אחוז גבוה של מקבלי תואר שלישי יחסית למקבלי תואר ראשון: בכימיה, על כל מקבל תואר שלישי היו רק 1.8 מקבלי תואר ראשון, בביוטכנולוגיה היחס היה כמעט אחד ל-3.2, בפיזיקה - כמעט אחד ל-3.8, ואילו במקצועות ההנדסה (הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים, הנדסת תעשייה וניהול, הנדסת מכונות, הנדסה אזרחית והנדסת כימיה) היה היחס אחד ל-4.4.

ענפי טכנולוגיות המידע (ICT)

לענפי טכנולוגיות המידע (ICT) תרומה חשובה לצמיחה הכלכלית של המשק. בהשוואה בין-לאומית, ישראל היא אחת המובילות בשני מדדים: חלקו של הערך המוסף (תוצר) ICT מהתוצר במשק והוצאות מחקר ופיתוח (מו"פ) ICT מהתוצר במשק. ארגון ה-OECD הגדיר את ענפי טכנולוגיות המידע (ICT) בשנת 2007 על פי הסיווג המעודכן של ענפי הכלכלה (ISIC, REV. 4). הגדרה זו כוללת ענפים בתחומי התעשייה, השירותים והמסחר הסיטוני שעיקר פעילותם מתבטאת במוצרים המשמשים לעיבוד, לשידור ולהצגה של מידע ותקשורת באמצעים אלקטרוניים:

ענפים בתחום התעשייה: ייצור רכיבים ולוחות אלקטרוניים (261); ייצור מחשבים וציוד היקפי (262); ייצור ציוד תקשורת (263); ייצור מוצרי צריכה אלקטרוניים (264); ייצור מדיה מגנטית ואופטית (268). ענפים בתחום השירותים: שירותי תקשורת (61); תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים (62); הוצאה לאור של תכנה (582); עיבוד נתונים, אחסון ושירותים נלווים, אתרי שער לאינטרנט (631); תיקון מחשבים וציוד תקשורת (951).

ענפים בתחום המסחר הסיטוני: מסחר סיטוני במחשבים, בציוד היקפי ובתכנה (4651); מסחר סיטוני בציוד תקשורת וברכיבים אלקטרוניים (4652).

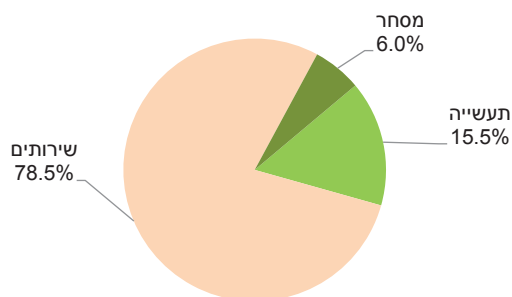
תוצר ענפי ה-ICT

תוצר ענפי ה-ICT הסתכם בשנת 2016 ב-76.0 מיליארד ש"ח במחירי 2011, עלייה של 0.7% לעומת שנת 2015 (בהשוואה לעלייה של 4.0% בתוצר המגזר העסקי). תוצר ענפי ה-ICT היה 10.8% מתוצר המגזר העסקי בשנת 2016.

ענפי השירותים היו עיקר תוצר ה-ICT (78.5%), ובמיוחד הענף תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים (70.1% מהתוצר של ענפי השירותים) והענף שירותי תקשורת (26.3% מהתוצר של ענפי השירותים).

תוצר ענפי ה-ICT

2016

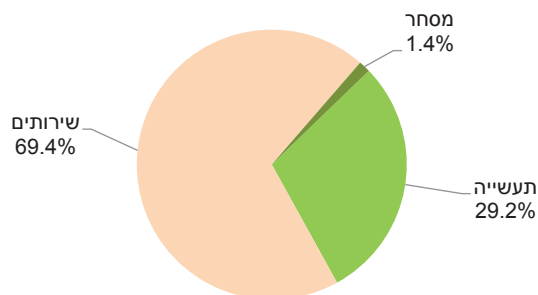
יצוא ענפי ה-ICT

יצוא ענפי ה-ICT הסתכם בשנת 2016 ב-65.5 מיליארד ש"ח במחירי 2011 (עלייה של 1.1% לעומת שנת 2015), והיה 18.9% מכלל יצוא הסחורות והשירותים במשק.

עיקר היצוא נרשם בענפי השירותים (69.4%) ובענפי התעשייה (29.1%). רוב היצוא בענפי השירותים נבע מהענף תכנות וייעוץ בתחום המחשבים ושירותים אחרים, ובענפי התעשייה הוא נבע מהענף ייצור רכיבים ולוחות אלקטרוניים ומהענף ייצור ציוד תקשורת. בשנים 2016-2011 הצטמצם חלקם של ענפי התעשייה ביצוא ענפי ה-ICT (מ-44.8% ל-29.2%) ועלה חלקם של ענפי השירותים (מ-53.5% ל-69.4%).

יצוא ענפי ה-ICT

2016

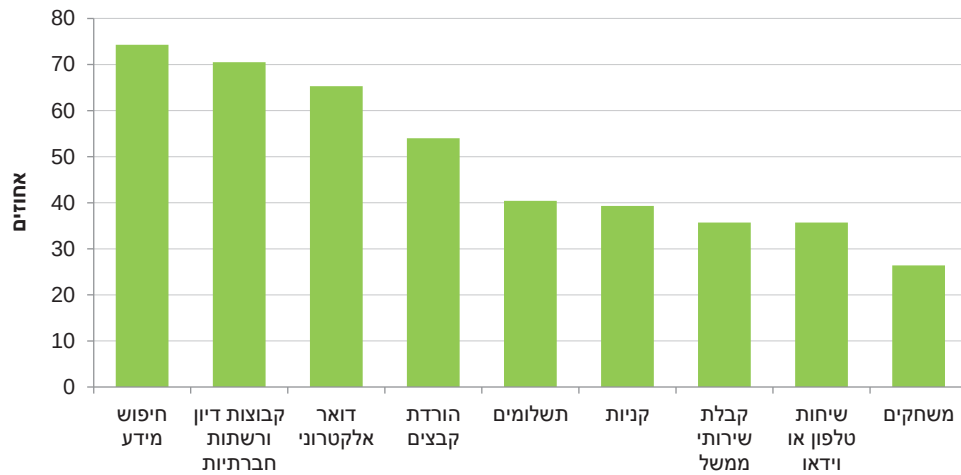

שימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת

בשנת 2016 79.7% מבני 20 ומעלה השתמשו באינטרנט באמצעות מחשב או טלפון נייד. מטרות השימוש העיקריות היו חיפוש מידע (74.3%) וקבוצות דיון ורשתות חברתיות (70.5%). בחלוקה לפי קבוצת אוכלוסייה נמצא כי 82.4% מהיהודים השתמשו באינטרנט, לעומת 65.0% מהערבים.

בני 20 ומעלה שהשתמשו באינטרנט, לפי מטרות

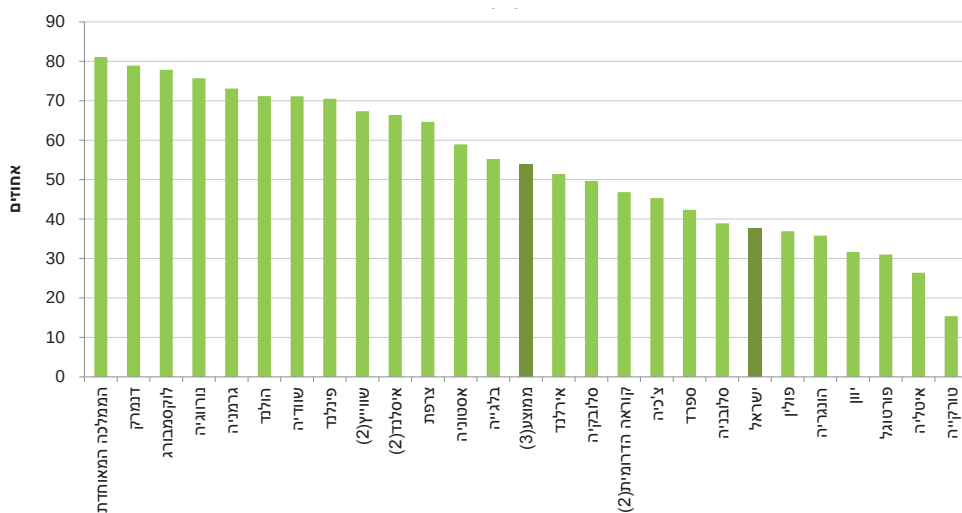
2016

בשנת 2016 קנו באמצעות האינטרנט 39.3% מבני 20 ומעלה. בהשוואה בין-לאומית לשנת 2015 נמצא כי בישראל היה האחוז 37.7%, נמוך מהממוצע במדינות ה-OECD (53.9%).

קנו באמצעות האינטרנט במדינות ה-OECD⁽¹⁾

2015

מקור הנתונים: OECD

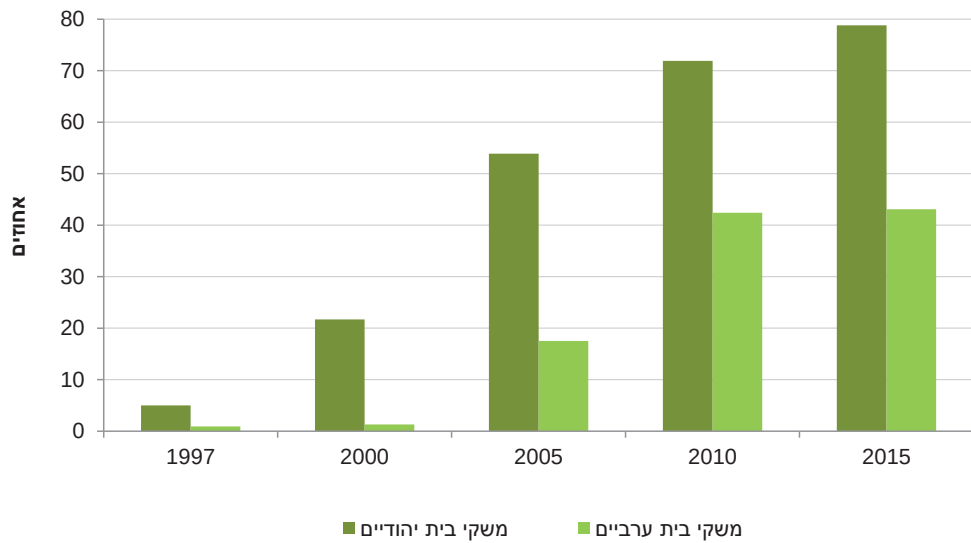
(1) מקור הנתון של ישראל - הלמ"ס; בישראל - בני 20 ומעלה שקנו באמצעות האינטרנט בשלושת החודשים האחרונים. בשאר המדינות - בני 16-74 שקנו באמצעות האינטרנט ב-12 החודשים האחרונים.

(2) נתון לשנת 2014.

(3) ממוצע המדינות הממוצגות.

בשנת 2015 ל-74.3% ממשקי הבית בישראל היה מינוי לאינטרנט. ל-78.8% ממשקי הבית היהודיים היה מינוי לאינטרנט, לעומת 43.1% בלבד ממשקי הבית הערביים.

משקי בית שיש להם מינוי לאינטרנט, לפי קבוצת אוכלוסייה שנים נבחרות

בשנת 2015 הוציאו משקי הבית כ-644 ש"ח בממוצע לחודש על מוצרי תקשורת - 4.2% מההוצאה הכוללת לתצרוכת. בשנים 2010-2015 חלה ירידה בשלושת סעיפי ההוצאה על מוצרי תקשורת, וזאת בשל הוזלת המוצרים בעקבות הרפורמה בענף התקשורת.

הוצאה של משקי בית על מוצרי תקשורת כאחוז מההוצאה הכוללת לתצרוכת 2015-2000

נתונים נבחרים, 2016

תיירות פנים

טיולים של ישראלים
בארץ, שכללו לינה
בשירותי הארחה

7.9 מיליון

הוצאה ממוצעת
לאדם לטיול (2015)

ללא לינה **115.0 ש"ח**

עם לינה **797.1 ש"ח**

לינות של ישראלים
במלונות תיירות

13.6 מיליון

כמחציתן - באילת

שירותי הארחה

מלונות תיירות **388**

ובהם

51.4 אלף חדרים

שהם

80.5%

מכלל חדרי האירוח

מלונות תיירות

תפוסת חדרים

62.4%

פדיון

10.1 מיליארד ש"ח

רווח

1.8 מיליארד ש"ח

אטרקציות תיירותיות
(2014)

הכנסות (מזאונים,

אתרי טבע ועוד)

2.0 מיליארד ש"ח

התרומה הכלכלית

של התיירות

סך הצריכה התיירותית
במשק הישראלי

43.6 מיליארד ש"ח

מהם:

הוצאות של תיירים
מחו"ל בישראל

20.9 מיליארד ש"ח

הוצאות של ישראלים
עבור טיולים בארץ
ובחו"ל

22.8 מיליארד ש"ח

תיירות נכנסת

3.1 מיליון

כניסות של תיירים
ומבקרי יום

87.2% דרך האוויר

10.4% דרך היבשה

2.4% דרך הים

משך שהייה הממוצע
של תייר בישראל

7.9 ימים

תיירות יוצאת

6.8 מיליון יציאות
של ישראלים לחו"ל

92.6% דרך האוויר

6.5% דרך היבשה

0.8% דרך הים

לענף התיירות בישראל משמעות כלכלית, חברתית ופוליטית רבה, והוא משפיע על ענפי כלכלה רבים ומושפע מתהליכים פוליטיים וכלכליים המתרחשים בישראל ובעולם כולו.

התרומה של תעשיית התיירות מבוססת בעיקר על שירותי הארחה ועל שירותי תחבורה. כמו בעולם, גם בישראל ניכרת מגמה כללית של עלייה בהיקף התיירות, והיא נובעת מגורמים שונים כמו גידול בהכנסה הפנויה, הוזלה של מחירי התחבורה וגידול בשעות הפנאי.

נושא זה עוסק בתרומה הכלכלית של ענף התיירות, בתיירות הנכנסת, בתיירות היוצאת, בתיירות הפנים, בשירותי הארחה ובאטרקציות תיירותיות.

התרומה הכלכלית של התיירות¹

התרומה הכלכלית של התיירות מבוססת בעיקר על שירותי הארחה (25.9% מהצריכה התיירותית) ועל שירותי תחבורה אווירית ושדות תעופה (19.9%). ענפים נוספים התורמים לצריכה התיירותית הם סוכנויות נסיעות (9.2%), מסעדות (8.6%), שירותי פנאי ונופש (2.8%) ועוד. הצריכה התיירותית במשק הישראלי (של תיירים מחו"ל ושל ישראלים - עבור טיולים בארץ או בחו"ל) נאמדה ב-43.6 מיליארד ש"ח בשנת 2016, דומה לשנת 2015. ההוצאות של תיירים מחו"ל בישראל (כולל דמי טיסה בחברות תעופה ישראליות) נאמדו ב-20.9 מיליארד ש"ח, שהם 47.8% מכלל הצריכה התיירותית ו-13.8% מסך יצוא השירותים של ישראל. ההוצאות של ישראלים בישראל עבור טיולים שנעשו בארץ והוצאות בארץ עבור נסיעות לחו"ל נאמדו ב-22.8 מיליארד ש"ח, שהם 52.1% מסך הצריכה התיירותית. על בסיס הצריכה התיירותית מחושבים אומדנים כלכליים כגון התפוקה התיירותית (הפדיון), הערך המוסף של התיירות (התוצר התיירותי) ומספר המשרות בתיירות. בשנת 2016 נאמד הערך המוסף של התיירות ב-26.7 מיליארד ש"ח (במחירי בסיס; 2.4% מהתמ"ג), ומספר המשרות בתיירות - ב-135.0 אלף (3.6% מכלל המשרות במשק).

תיירות נכנסת

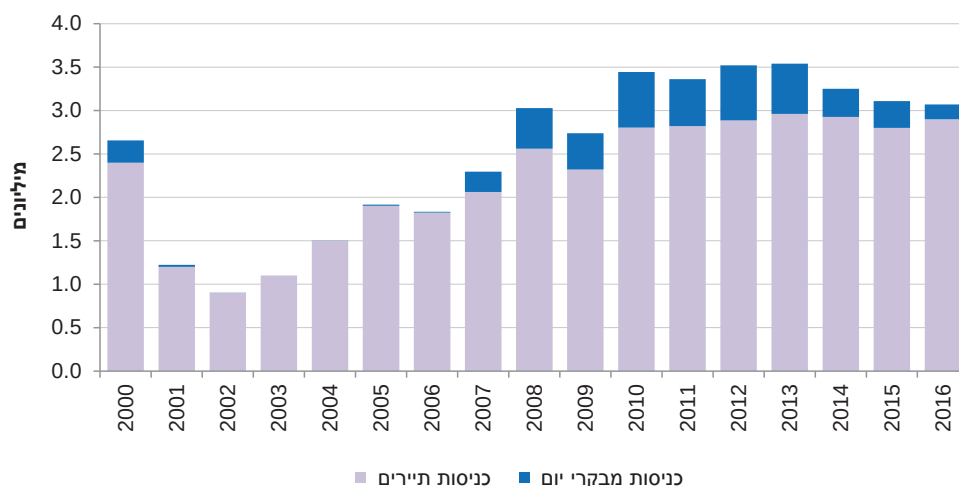
מבקרים (תיירים ומבקרי יום)

בשנת 2016 עלה מספר כניסות התיירים למדינות שונות בעולם ב-3.9% לעומת שנת 2015 ועמד על 1.2 מיליארד (לפי אומדנים של הארגון העולמי לתיירות - UNWTO). אירופה היא האזור המתויר ביותר בעולם (49.8% מכניסות התיירים היו באירופה), ובשנת 2016 עלה מספר כניסות התיירים אליה ב-2.1%. באזור הים התיכון/דרום אירופה שבו ישראל מסווגת (לפי ה-UNWTO) עלה מספר כניסות התיירים בשנת 2016 ב-1.4% לעומת שנת 2015. שנת 2016 התאפיינה בהתאוששות הדרגתית בכניסות תיירים לישראל. זאת לאחר השפל שנרשם ברבע האחרון של שנת 2015, בעקבות המתיחות הביטחונית. בשנת 2016 היו 2.9 מיליון כניסות תיירים לישראל - עלייה של 3.6% לעומת שנת 2015. נוסף על תיירים (מבקרים הנכנסים לישראל ויוצאים ממנה לא באותו היום), נכנסים לארץ גם מבקרי יום (אנשים הנכנסים לארץ ויוצאים ממנה באותו היום).

1 בהגדרות של החשבונות הלאומיים ובסיווג ענפי הכלכלה תיירות אינה מוגדרת ענף, אך בסטטיסטיקה של תיירות נהוגה שיטה שלפיה מחשבים את החלק התיירותי של ענפים שונים במשק (חשבון הלוויין של תיירות) ובעזרתו - את התוצר התיירותי (הערך המוסף של התיירות). הנתונים המתקבלים הם בני השוואה לנתוני החשבונות הלאומיים.

עד שנת 2007 כללו מבקרי היום רק את הנוסעים בשיוט (מבקרים הנכנסים לישראל בשיט חופים ובאניות צי זרות, באים בדרך כלל ליום או ליומיים ולנים באנייה). אולם משנת 2007 החלו להגיע לישראל מבקרי יום גם בדרך האוויר ובדרך היבשה בעקבות הקלות בקבלת אשרה (ויזה) לטווח קצר לקבוצות מאורגנות, שאפשרו ביקורי בזק בישראל כחלק מטיול גדול יותר במדינות האזור (טורקיה, ירדן או מצרים). בשנת 2016 היו 169.8 אלף כניסות של מבקרי יום - ירידה של 45.1% לעומת שנת 2015, בעיקר בשל ירידה של 71.9% בכניסות דרך מעבר טאבה. רוב כניסות המבקרים (תיירים ומבקרי יום) היו דרך האוויר (87.2%). 10.4% מהכניסות היו דרך היבשה, ו-2.4% - דרך הים (נוסעים בשיוט).

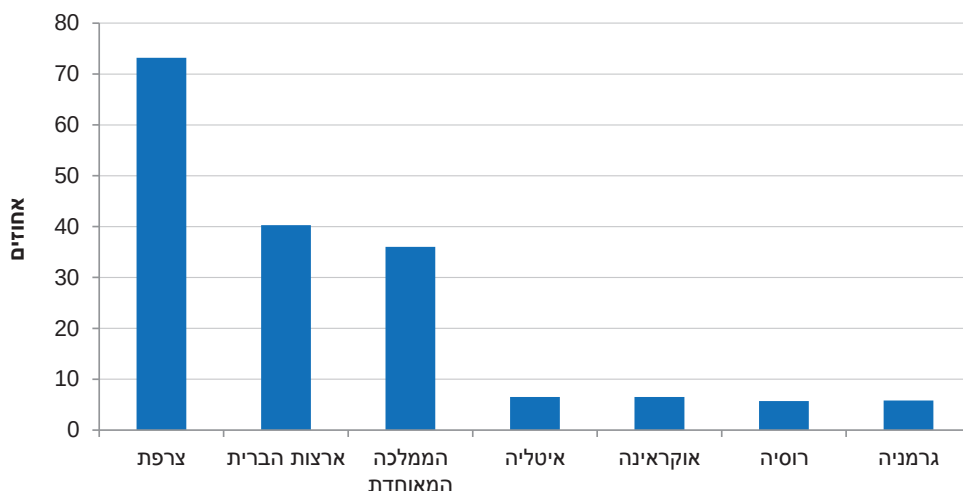
כניסות מבקרים (תיירים ומבקרי יום) 2016-2000

ארץ האזרחות ואופן המעבר של המבקרים

56.2% מכניסות התיירים בשנת 2016 היו ממדינות אירופה (9.2% מרוסיה), 28.7% - מאמריקה (22.4% מארצות הברית), 11.4% מאסיה, 2.2% מאפריקה ו-1.2% מאוקיאניה. 26.9% מכניסות מבקרי היום דרך האוויר היו של אזרחי רוסיה. 55.6% מכניסות מבקרי היום דרך היבשה היו של אזרחי אוקראינה. 19.9% מכניסות מבקרי היום דרך הים היו של אזרחי ארצות הברית. בשנת 2016 היו התיירים היהודים 24.3% מכלל התיירים. ישנם הבדלים בחלקם של היהודים בקרב תיירים מארצות אזרחות שונות: חלקם של היהודים בכלל התיירים שהגיעו מצרפת ומארצות הברית היה 73.2% ו-40.3%, בהתאמה, ואילו חלקם בכלל התיירים מרוסיה ומאוקראינה היה 5.7% ו-6.5% בלבד, בהתאמה.

תיירים יהודים מכלל התיירים, לפי ארץ אזרחות 2016

מקור הנתונים: משרד התיירות, סקר תיירות נכנסת.

משך השהייה ומטרת הביקור של התיירים

90.4% מכלל התיירים שיצאו מישראל בשנת 2016 שהו בארץ פחות מחודש, דומה לשנת 2015; שהייתם של תיירים אלו ארכה 7.9 ימים בממוצע.

32.2% מהתיירים הגיעו למטרות תיור ובילוי, ו-27.9% הגיעו לביקור קרובים. 77.0% מהתיירים ביקרו בירושלים, 67.1% - בתל אביב-יפו, 50.5% - בים המלח, 36.4% - בטבריה ובכנרת, 27.0% - בחיפה ו-9.4% - באילת.

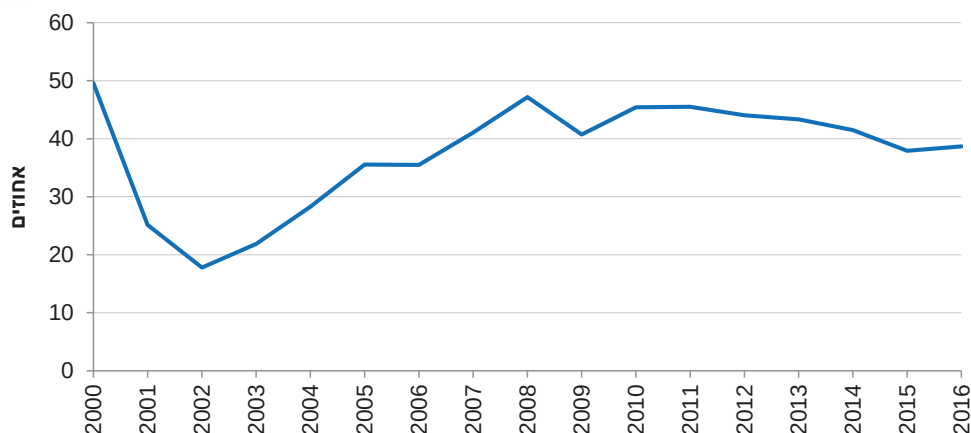
67.7% מהתיירים ביקרו בכותל המערבי, 45.4% - בווייה דולורוזה ו-25.1% - במצדה.

לינות תיירים במלונות תיירות

מספר הלינות של תיירים מחו"ל במלונות תיירות (מלונות רשומים לתיירים במשרד התיירות) הסתכם בשנת 2016 ב-8.5 מיליון, עלייה של 3.9% לעומת שנת 2015.

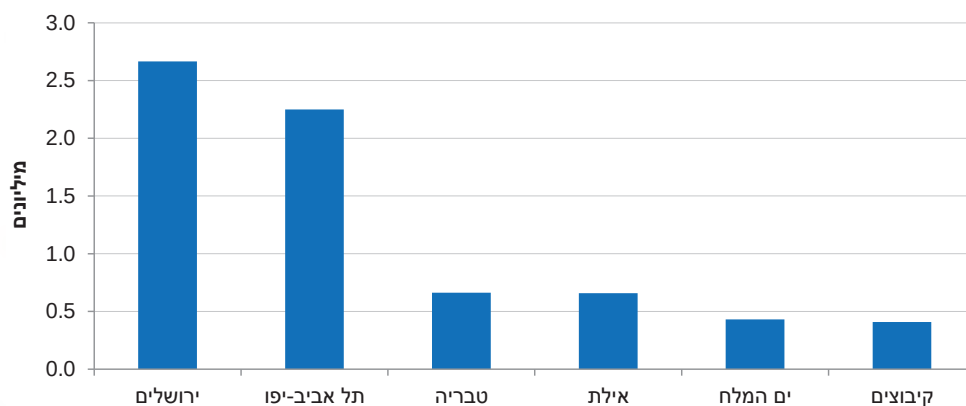
מספר לינות התיירים תלוי במידה רבה במספר התיירים הנכנסים לישראל, ומספר התיירים מושפע מהמצב הביטחוני בארץ. לכן בשנים של אי-יציבות ביטחונית יורד חלקן של לינות התיירים בסך כל הלינות.

לינות תיירים מכלל הלינות במלונות תיירות 2016-2000

יותר ממחצית לינות התיירים בישראל היו בירושלים ובתל אביב-יפו. בירושלים היו 2.7 מיליון לינות תיירים (31.2% מכלל לינות התיירים), ובתל אביב-יפו - 2.2 מיליון לינות תיירים (26.3%). במלונות תיירות בירושלים ובתל אביב-יפו היו לינות התיירים 74.3% מכלל הלינות בעיר, בטבריה - 41.0%, בקיבוצים - 28.1%, בים המלח - 20.5% ובאילת - 9.6%.

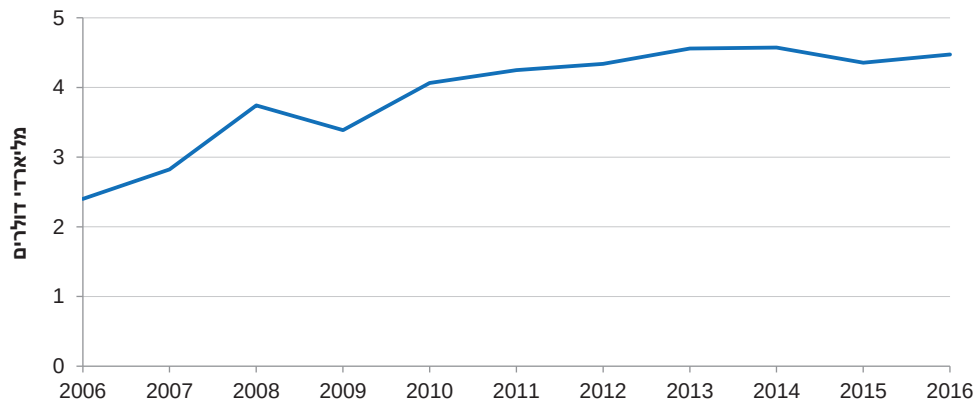
לינות תיירים במלונות תיירות ביישובים נבחרים 2016

הכנסות מתיירות^{2,1}

בשנת 2016 הסתכמו ההכנסות מתיירים (לא כולל הכנסות של חברות תעופה ישראליות מדמי נסיעה של תיירים) ב-4.5 מיליארד דולר, עלייה של 2.7% לעומת שנת 2015. ההוצאה הממוצעת של תייר שביקר בישראל (כולל סכומים ששולמו בחו"ל) הייתה 1,534 דולר. ההוצאה הממוצעת של תייר מאמריקה הדרומית הייתה 2,234 דולר, מאמריקה המרכזית - 2,239 דולר, מאמריקה הצפונית - 2,014 דולר, מאפריקה - 1,757 דולר, מאסיה - 1,628 דולר ומאירופה - 1,232 דולר. 44.4% מההוצאות של תייר בישראל היו לשירותי הארחה, 16.9% - לתחבורה, סיורים ואתרים, 13.7% - למזון ולשתייה, ו-13.0% - לקניות. 12.0% היו הוצאות אחרות.

הכנסות מתיירים 2016-2006

1 ההכנסות מתיירות הן במחירים שוטפים בדולרים (ארצות הברית). חלק מהשינויים בנתונים הכספיים בין השנים נובעים מהתנודות בשערי הדולר. בשנת 2016 היה השער 3.8 ש"ח לדולר, בשנת 2015 - 3.9 ש"ח לדולר, בשנים 2013-2014 - 3.6 ש"ח לדולר, ובשנת 2006 - 4.5 ש"ח לדולר.

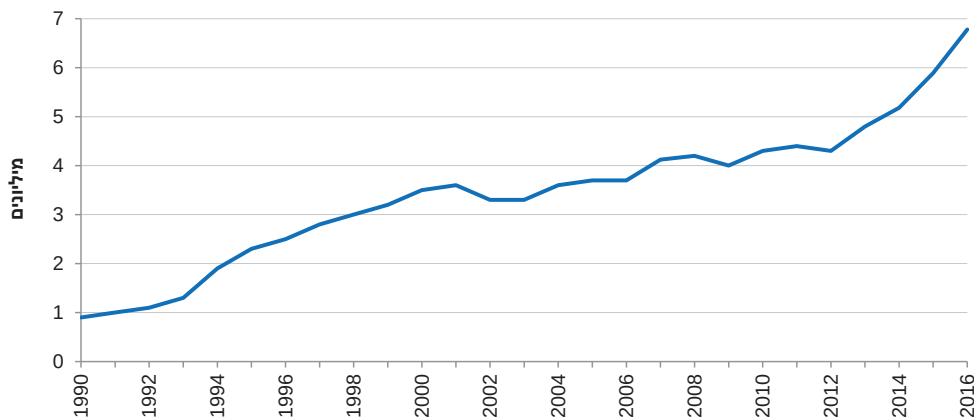
2 האומדן של הכנסות המדינה מתיירות מבוסס על נתוני ההוצאה הממוצעת לתייר.

תיירות יוצאת

מאז קום המדינה הלך וגדל כמעט בהתמדה מספר היציאות של ישראלים לחו"ל. בשנות התשעים נרשמה עלייה חדה במספר היציאות, והיא נבעה מגורמים שונים: העלייה ההמונית מבריה"מ לשעבר, שהגדילה באופן ניכר את האוכלוסייה בישראל (נוסף על כך, עולים רבים יצאו מן הארץ לעתים תכופות כדי לבקר קרובים), ירידת מחירי הטיסות, ביטול מס הנסיעות (בשלהי 1992), ביטול ההגבלות בהקצבת מטבע חוץ (באפריל 1998) ועוד.

בשנת 2016 נרשם שיא במספר היציאות של ישראלים לחו"ל - 6.8 מיליון (עלייה של 15.1% לעומת שנת 2015). סך היציאות של ישראלים לחו"ל כולל יציאות של ישראלים שיצאו לחו"ל פעם אחת (2.1 מיליון ישראלים) ויציאות של ישראלים שיצאו לחו"ל פעמיים ויותר (1.4 מיליון ישראלים). בסך הכל יצאו לחו"ל 3.5 מיליון ישראלים בשנת 2016, עלייה של 11.7% לעומת שנת 2015.

יציאות של ישראלים לחו"ל 2016-1990

בשנת 2016 רוב היציאות של ישראלים לחו"ל (92.6%) היו דרך האוויר. 6.5% מהיציאות היו דרך היבשה, ו-0.8% - דרך הים.

1.8 מיליון יציאות (26.5% מכלל היציאות) היו בחודשי הקיץ יולי ואוגוסט.

11.3% מהיציאות היו של ילדים עד גיל 14; בחודשי הקיץ יולי ואוגוסט היה חלקן 20.0%.

בשנת 2016 היו 6.7 מיליון חזרות של ישראלים מחו"ל. 31.0% מהן היו לאחר שהייה של עד 4 ימים בחו"ל, 58.6% - לאחר שהייה של 5-29 ימים, ו-10.4% - לאחר שהייה של 30 ימים ויותר.

יציאות של ישראלים לחו"ל, לפי מדינת יעד

נתונים על יציאות של ישראלים לחו"ל מתקבלים ממערכת ביקורת הגבולות, והם אינם כוללים את יעדי הטיסות. כדי לבדוק באילו מדינות ישראלים מבקרים נעשה שימוש ב"סטטיסטיקת רא"י", דהיינו התבססות על נתוני כניסות של תיירים או של מבקרים שארגון התיירות העולמי (UNWTO) מקבל ממדינות שונות. מדינות שאינן מדווחות לארגון נעדרות מפרסומיו. עמן נמנות ספרד וצרפת, הנחשבות למדינות יעד שכיחות בקרב ישראלים.

על פי הנתונים הללו, לארצות הברית המספר הגבוה ביותר של כניסות ישראלים (402.6 אלף כניסות בשנת 2015). עד שנת 2009, המספר הגבוה ביותר של כניסות ישראלים היה לטורקיה (יותר מחצי מיליון כניסות ב-2008). משנת 2009 חלה ירידה חדה במספר כניסות הישראלים אליה (ירידה של 46.1% לעומת 2008), ומספרן הוסיף לרדת עד ל-75.3 אלף כניסות בלבד ב-2011. בשנת 2012 חלה עלייה קלה במספר כניסות הישראלים לטורקיה, וב-2013 נרשמה עלייה חדה של 92.7% לעומת 2012. בשנת 2014 היו 181.1 אלף כניסות של ישראלים לטורקיה (עלייה של 18.2% לעומת 2013), ובשנת 2015 הגיע מספרן ל-217.4 אלף (עלייה של 20.0% לעומת 2014).

תיירות פנים

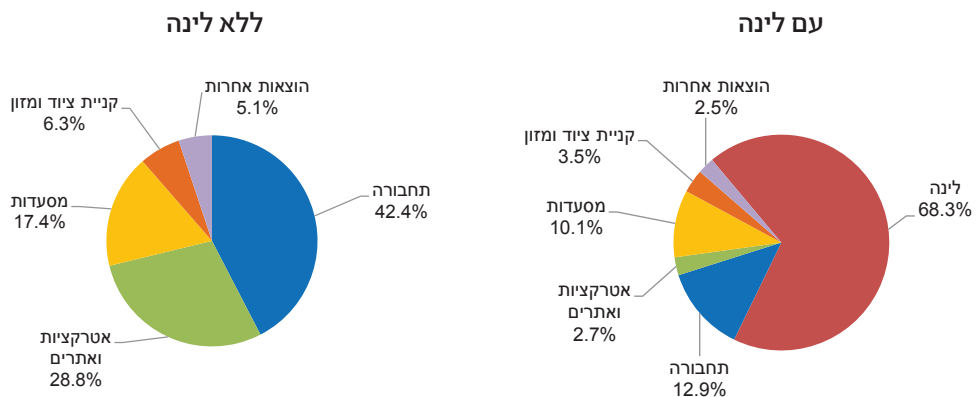
טיולים

תיירות פנים היא כלל הטיולים של ישראלים בישראל - טיולים של יום אחד (57.8% מהטיולים) וטיולים ממושכים יותר, הכוללים לינה בשירותי הארחה, בבתי קרובים וחברים או במקומות אחרים (42.2% מהטיולים). עם שירותי הארחה נמנים מלונות (מלונות תיירות ומלונות אחרים), אירוח כפרי, אכסניות נוער ואכסניות בבתי ספר שדה.

בשנת 2015 ההוצאה הממוצעת לאדם לטיול בארץ ללא לינה הייתה 115.0 ש"ח, ולטיול בארץ עם לינה - 797.1 ש"ח. בטיולים עם לינה הייתה ההוצאה ללינה 68.3% מכלל ההוצאה לטיול.

הוצאה לאדם לטיול בארץ, לפי סוג טיול וסוג הוצאה ⁽¹⁾

2015

(1) הוצאה לטיול מאורגן חולקה בין הסעיפים המתאימים.

38.5% מהביקורים באטרקציות ובאתרים בזמן הטיול היו כניסות למתקני שעשועים, 30.5% היו כניסות לאתרים, והשאר - ביקורים באטרקציות אחרות.

אמצעי התחבורה העיקרי בטיולים בארץ היה רכב פרטי (79.2%). באוטובוס השתמשו 12.6% מהמטיילים, וברכב שכור - 1.2% מהם. השאר השתמשו באמצעי תחבורה אחרים.

89.7% מהטיולים של ישראלים בארץ שכללו לינה היו למטרות נופש, 2.7% - לביקור קרובים וחברים ו-3.2% - למטרות עסקים.

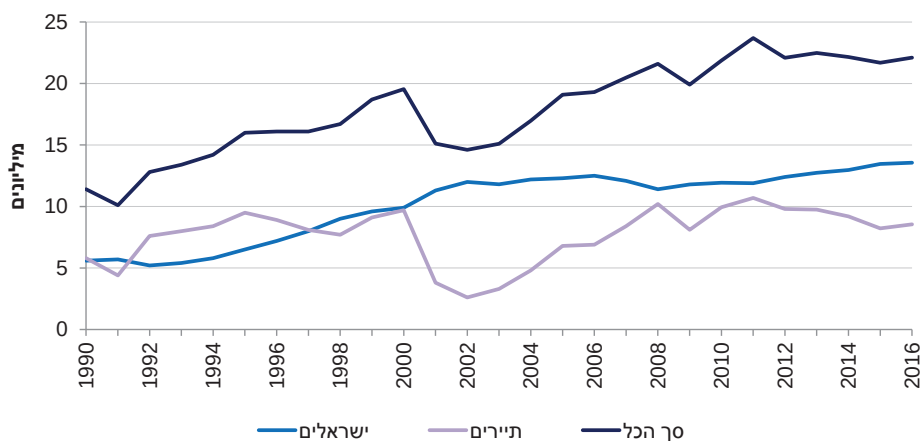
לינות

בשנת 2016 היו 7.9 מיליון טיולים של ישראלים שכללו לינה בשירותי הארחה. מספר הלינות בטיולים אלו היה 17.3 מיליון, 2.2 לינות בממוצע לטיול.

בשנת 2016 היו 13.6 מיליון לינות של ישראלים במלונות תיירות - 78.2% מסך הלינות של ישראלים בסוגים השונים של שירותי הארחה. בשנים 2007-2016 גדל מספר לינות הישראלים במלונות תיירות ב-12.3%, וזאת לאחר שמספרן גדל ב-56.1% בשנים 1997-2006 (8.0 מיליון ב-1997).

לינות במלונות תיירות

2016-1990

45.8% מכלל לינות הישראלים במלונות תיירות בשנת 2016 היו באילת, 12.3% - בים המלח, 6.5% - בירושלים, 6.0% - בתל אביב-יפו, 7.7% - בקיבוצים ו-7.0% - בטבריה.

שירותי הארחה

חדרים

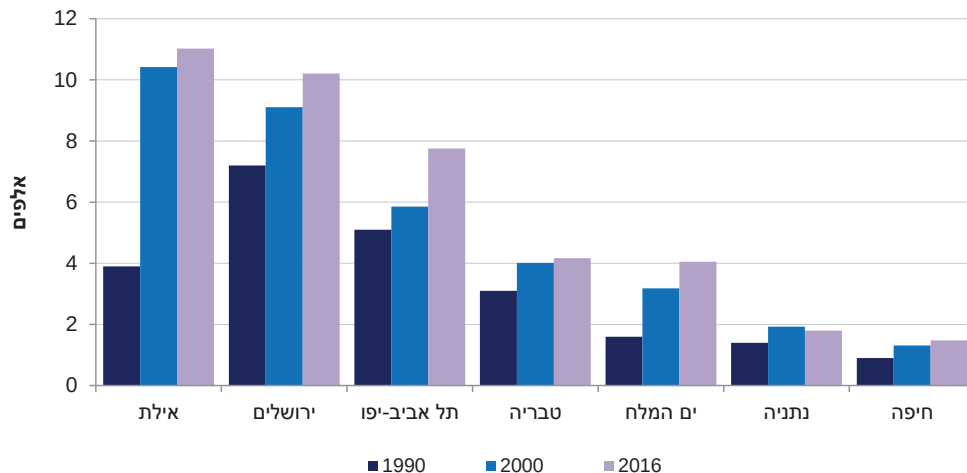
בשנות התשעים, בעקבות גידול בהיקף התיירות בישראל - הן של תיירים מחו"ל והן של ישראלים - וכן ציפייה למספר שיא של תיירים בשנת 2000, נבנו במלונות התיירות חדרים רבים. בשנים 1990-2000 גדל מספר החדרים ב-53.0%. תנופת הבנייה נעצרה בשנת 2001 לאחר פרוץ האינתיפאדה השנייה, ובשנים 2001-2016 גדל מספר החדרים ב-11.5% בלבד.

בשנת 2016 היו 388 מלונות תיירות ובהם 51.4 אלף חדרים, שהם 80.5% מכלל חדרי האירוח. שאר החדרים היו במלונות אחרים (6.3%), באירוח הכפרי (9.9%), באכסניות נוער (2.4%) ובאכסניות בבתי ספר שדה (1.0%).

המספר הממוצע של חדרים במלון תיירות עלה מ-34 בתחילת שנות השישים ל-133 בשנת 2016. המספר הממוצע של מיטות בחדר הוא 2.5 במלונות תיירות, לעומת 3.8 באירוח הכפרי, באכסניות נוער ובאכסניות בבתי ספר שדה.

עד שנת 1996 המספר הגדול ביותר של חדרים היה בירושלים; משנת 1997 המספר הגדול ביותר של חדרים נמצא באילת.

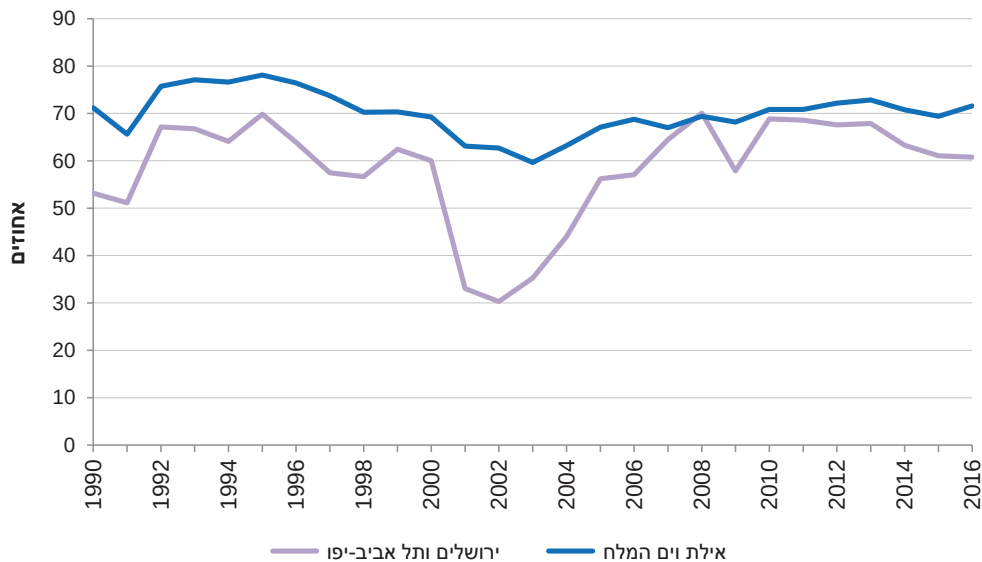
חדרים במלונות תיירות ביישובים נבחרים שנים נבחרות

תפוסת חדרים

תפוסת החדרים במלונות תיירות (לא כולל חדרים סגורים זמנית) בשנת 2016 הייתה 62.4%. ב-2015 הייתה התפוסה 61.4%, ב-2014 - 62.6%, ובארבע השנים שלפניה - 65.9%. בערים המבוססות על תיירות נכנסת, כגון ירושלים ותל אביב-יפו, ישנן תנודות בתפוסת החדרים בעקבות התהפוכות במצב הביטחוני בארץ ובמצב הכלכלי בעולם. לעומת זאת, במקומות שהתיירות אליהם היא בעיקר של ישראלים, כמו אילת וים המלח, השפעתם של אירועים אלו על התפוסה פחותה, והתפוסה יציבה למדי.

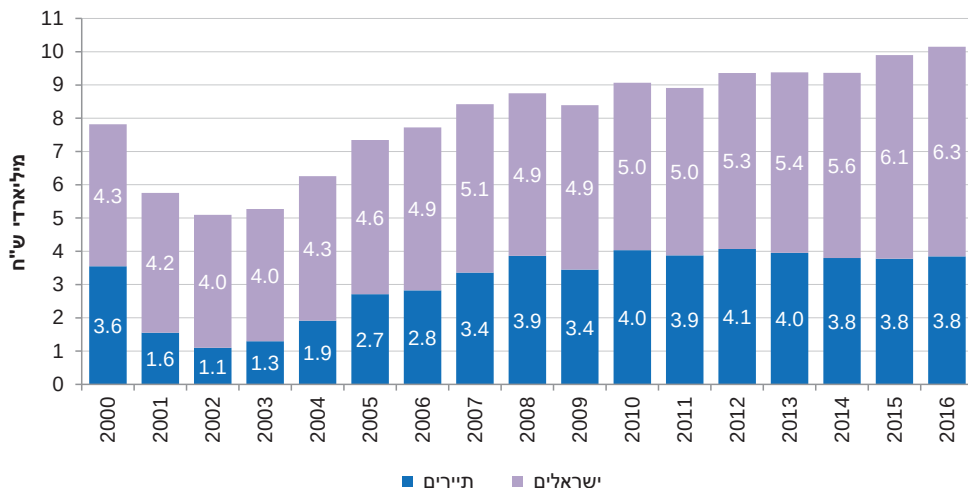
תפוסת חדרים במלונות תיירות ביישובים נבחרים
2016-1990

פדיון ותעסוקה

בשנת 2016 היה פדיון מלונות התיירות 10.1 מיליארד ש"ח (במחירי 2016, בניכוי מדד המחירים הכללי לצרכן), גבוה ראלית ב-2.6% מהפדיון בשנת 2015. הפדיון מישראלים (כולל גם פדיון מפעילויות שונות של המלונות כגון אירועים וטקסים), שהיה 62.1% מכלל הפדיון, היה גבוה ראלית ב-3.0% מהפדיון ב-2015. הפדיון מתיירים (37.9% מכלל הפדיון) היה גבוה ראלית ב-1.8% מהפדיון ב-2015. 36.9% מהפדיון של מלונות התיירות בשנת 2016 התקבלו מהמלונות בירושלים ובתל אביב-יפו, ו-34.4% - מהמלונות באילת ובים המלח.

פדיון מלונות תיירות, במחירי 2016 2016-2000

הפדיון מהאירוח הכפרי בשנת 2016 היה 521.2 מיליון ש"ח, גבוה ראלית ב-4.5% מהפדיון בשנת 2015. המחיר הממוצע ללילה באירוח הכפרי היה 254.9 ש"ח; בקיבוצים ובמושבים שיתופיים - 241.1 ש"ח, ובאירוח הכפרי הפרטי - 277.9 ש"ח.

בשנת 2016 הועסקו במלונות תיירות 32.0 אלף איש, ועוד 5.2 אלף איש הועסקו באמצעות חברות כוח אדם. השכר לעובד במשרת שכיר במלונות היה 7,400 ש"ח בממוצע לחודש, ואילו השכר לעובד שהועסק באמצעות חברת כוח אדם היה 5,400 ש"ח בממוצע לחודש.

הכנסות, הוצאות ורווח של מלונות התיירות¹

רווח מלונות התיירות (עודף ההכנסות על ההוצאות) בשנת 2016 היה 1.8 מיליארד ש"ח (אומדן; במחירי 2016, בניכוי מדד המחירים הכללי לצרכן) - 18.6% מההכנסות שלהם. ההכנסות של מלונות התיירות מתקבלות מהשכרת חדרים (כ-50%), משירותי אוכל לאורחי המלונות וללקוחות חיצוניים (כ-40%) וממקורות אחרים, כגון הפעלת חנויות ומועדונים וארגון אירועים וכנסים (כ-10%).

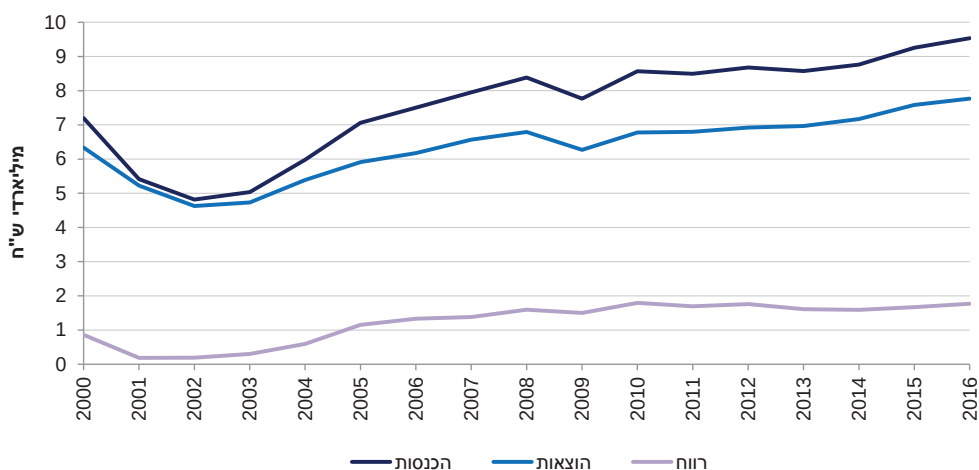
ההוצאות של מלונות התיירות מורכבות מתמורה למשרות שכיר (כ-40%-45%), מקניית מזון (כ-12%-16%) וממרכיבים נוספים כגון הוצאות תפעול, ניהול, מסים, שכירות ופרסום.

ההוצאות לקניית מזון הן כ-35% מההכנסות ממזון (בין כ-30% במלונות ברמה גבוהה לכ-50% במלונות ברמה בינונית עד נמוכה). ההוצאות למסים, לאגרות ולביטוחים הן כ-6% מכלל ההוצאות (ללא הבדל ברמת המלון), ההוצאות לפרסום ולקידום מכירות - כ-3%, לצוותי תרבות ובידור - כ-1.5% ולניהול - כ-1.5% (בין 1.7% במלונות ברמה גבוהה ל-0.8% במלונות ברמה בינונית עד נמוכה).

בעתות משבר בתיירות ההכנסות של המלונות יורדות מהר יותר מההוצאות שלהם: עם פרוץ המשבר הזמנות מתבטלות, בעוד שההוצאות אינן מצטמצמות באופן מיד, בעיקר בגלל מרכיב התמורה למשרות שכיר. בשנת 2001 פחתו הכנסות המלונות ברבע, וההוצאות - ב-17.5% בלבד. ב-2002 פחתו ההכנסות וההוצאות בשיעור דומה (11.0% ו-11.5%, בהתאמה). אחוז הרווח מכלל ההכנסות ירד מ-12.0% בשנת 2000 ל-4.0% בשנת 2002.

בשנים 2003-2012 גדלו ההכנסות וההוצאות של המלונות. פרט לשנים 2007 ו-2009, הגידול בהכנסות היה מהיר מהגידול בהוצאות, תופעה המצביעה על התאוששות. בשנים 2013-2016 היה רווח המלונות בין 18.1% ל-18.8% מההכנסות.

הכנסות, הוצאות ורווח של מלונות תיירות, במחירי בסיס 2016
2016-2000

1 הסקר האחרון נערך עבור שנת 2014. עבור השנים 2015-2016 חושבו אומדנים.

אטרקציות תיירותיות

אטרקציות תיירותיות הן גורם המשיכה העיקרי של תיירים, ולכן גם הסיבה העיקרית לקיומה של תעשיית התיירות. היקף התיירות הנכנסת ותיירות הפנים מושפע במידה רבה מהימצאותן של אטרקציות תיירותיות ביעד. נוסף על תרומתן הכללית לפיתוח התיירות, האטרקציות התיירותיות תורמות ישירות לכלכלה באמצעות יצירת מקומות עבודה והעלאת ההכנסות במטבע חוץ.

אומדנים של הכנסות מאטרקציות ושל משרות שכיר חושבו על בסיס מרשם העסקים של הלמ"ס וקבצים מינהליים אחרים (נתוני רשות הטבע והגנים, סקר מוזאונים של משרד התרבות והספורט וסקר מוזאונים של הלמ"ס).

בשנת 2014 ההכנסות מאטרקציות תיירותיות שהכניסה אליהן בתשלום היו 2.0 מיליארד ש"ח (כולל הכנסות שמקורן בהקצאות ציבוריות ובתרומות, שהן כ-50%-70% מההכנסות באטרקציות השייכות לרשות הטבע והגנים ולמוזאונים מוכרים בישראל). מספר משרות השכיר באטרקציות אלו היה 9.5 אלף.

19 תחבורה ובטיחות בדרכים

נתונים נבחרים, 2016

כלי רכב מנועיים

3.2 מיליון, מהם:
84.2% כלי רכב פרטיים
9.9% משאיות
4.0% אופנועים

מורשים לנהוג

4.1 מיליון
שיעור של כ-477 מורשים
לנהוג ל-1,000 תושבים

נסועה של כלי רכב (קילומטרז')

אורך הדרכים בישראל
19.4 אלף ק"מ
ממוצע נסועה לרכב פרטי בשנה
16.3 אלף ק"מ

תאונות דרכים עם נפגעים¹

12,015 תאונות
65.9% מהתאונות
אירעו בשעות היום
24.5% מהתאונות
היו מסוג פגיעה בהולך רגל
נפגעים בתאונות דרכים¹
335 הרוגים
1,845 פצועים קשה
הרוגים בתאונות דרכים
2016-1949
27,512
¹ ת"ד, לא כולל אזור יהודה והשומרון.

תחבורה יבשתית

אוטובוסים פדיון ענף שירותי האוטובוסים

3.5 מיליארד ש"ח
משרות שכיר
16,835

רכבת
59.5 מיליון נוסעים
פדיון ענף שירותי הרכבת
1.1 מיליארד ש"ח

משרות שכיר
3,296

תחבורה ימית

עברו בנמלי המסחר של ישראל

190.0 אלף נוסעים
צי הסוחר הישראלי
33 אניות

36,311 אלף טונות
של מטען נפרקו

20,738 אלף טונות
של מטען נטענו

תחבורה אווירית

עברו בנמלי התעופה
הבין-לאומיים של ישראל
17.4 מיליון נוסעים

צי המטוסים הישראלי
55 מטוסי נוסעים
4 מטוסי מטען

נושא התחבורה כולל נתונים על תחבורה יבשתית, ימית ואווירית, על כלי רכב מנועיים, על מורשים לנהוג ועל נסועה של כלי רכב (קילומטרז'), מספר הקילומטרים שנסעו).

הנתונים על **תחבורה** מאפשרים לנטר את מצב התחבורה בישראל ומסייעים בתכנון שירותי התחבורה ובקביעת המדיניות בתחום. נתונים אלו מתקבלים מקבצים מינהליים של משרד התחבורה, מסקרי הלמ"ס ומגורמים נוספים.

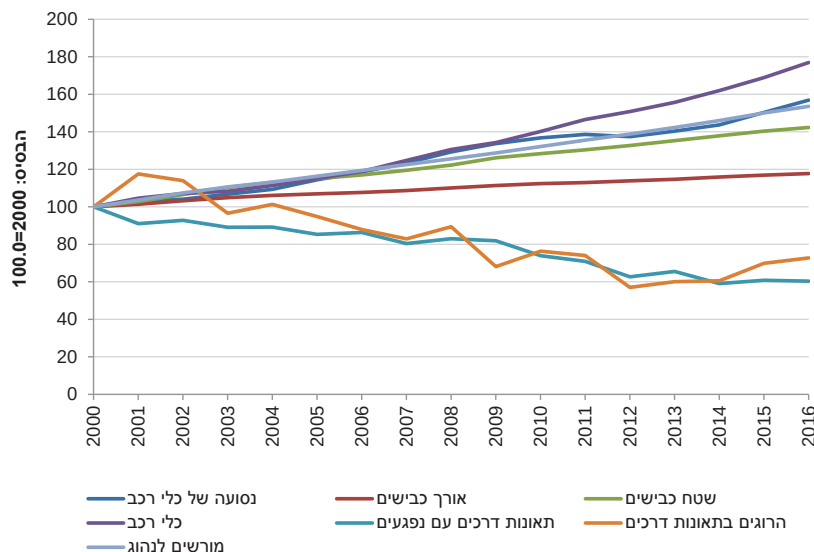
בנושא **בטיחות בדרכים** מובאים נתונים היסטוריים ועדכניים על תאונות דרכים (מועד ההתרחשות, סוג התאונה, סוג הדרך, מיקום התאונה), על נפגעים בתאונות, על כלי הרכב המעורבים בהן ועל נהגים שנהגו בהם.

הנתונים בנושא בטיחות בדרכים מאפשרים לנטר את מצב בטיחות האוכלוסייה ואת הגורמים המשפיעים עליו, ומסייעים בתכנון הבטיחות בדרכים ובקביעת המדיניות בתחום.

בישראל קיים חוק שלפיו חלה חובת דיווח למשטרה על תאונות דרכים עם נפגעים, ולכן מקור המידע העיקרי על תאונות דרכים הוא משטרת ישראל. מקורות נוספים הם נתונים מקבצים מינהליים של משרד התחבורה (מרשם כלי הרכב ומרשם הנהגים), נתוני נפגעים שאושפזו בבתי חולים ממכון גרטנר ועוד.

מדדי תחבורה

מבדיקת השינויים שחלו משנת 2000 עולה כי חלק ממדדי התחבורה העיקריים נמצאים במגמת עלייה: מצבת כלי הרכב (76.9%), נסועה של כלי רכב (56.8%), מורשים לנהוג (53.6%), שטח הכבישים (42.3%) ואורך הכבישים (17.7%). לעומת זאת, המדדים תאונות דרכים עם נפגעים והרוגים בתאונות דרכים נמצאים במגמת ירידה של 39.7% ושל 27.3%, בהתאמה.

**מדדי תחבורה עיקריים
2016-2000****תחבורה יבשתית, ימית ואווירית****תחבורה יבשתית**

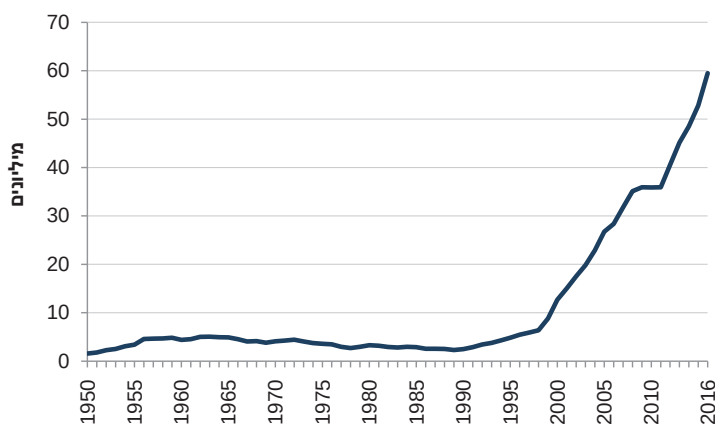
אוטובוסים - ענף שירותי האוטובוסים בקווים קבועים כולל נתונים של חברות שעיקר פעילותן הוא הפעלת אוטובוסים על פי לוחות זמנים, לאורך מסלולים קבועים ובתחנות קבועות. בשנת 2016 הסתכם פדיון הענף ב-3.5 מיליארד ש"ח (4.1 מיליארד ש"ח בשנת 2015) - 84.2% מהפדיון היה מנסיעות בקווים קבועים, 6.6% - מנסיעות מיוחדות וטיולים ו-9.2% - משונות. בשנת 2016 כלל הענף 16,835 משרות שכיר, והשכר הממוצע למשרת שכיר היה 12,389 ש"ח לחודש. מצבת האוטובוסים בענף גדלה בשנה זו ב-9.8% לעומת 2015, עד ל-9,024 אוטובוסים ו-373.0 אלף מקומות ישיבה.

רכבת - בשנת 2016 היו בישראל 1,340 ק"מ של מסילות רכבת פעילות, ונעו עליהן 645 קרונות נוסעים ו-882 קרונות מטען.

מספר הנוסעים ברכבת נמצא במגמת עלייה מתמדת: בשנת 1950 נסעו ברכבת 1.6 מיליון נוסעים. בשנים שלאחר מכן עלה מספרם והיה בין 2.5 מיליון ל-5.0 מיליון, עד לשנת 1989 שבה נרשם המספר הנמוך ביותר של נוסעים מאז שנות החמישים - 2.3 מיליון בלבד. משנת 1990 החלה עלייה הדרגתית במספר הנוסעים עד לשנת 1998 (12% בשנה בממוצע), ומשנת 1999 נרשמה עלייה ניכרת במספרם (19% בשנה בממוצע). בשנים 2009-2011 מספר הנוסעים ברכבת נותר כמעט ללא שינוי, ובשנים 2012-2016 החלה שוב מגמת עלייה במספרם (11% בשנה בממוצע).

בשנת 2016 נסעו ברכבת 59.5 מיליון נוסעים, עלייה של 12.7% לעומת שנת 2015 (ועלייה של 65.7% לעומת שנת 2010). בשנה זו נסע נוסע מרחק של 44 ק"מ בממוצע, ירידה של 10.2% לעומת שנת 2015.

**נוסעים ברכבת
2016-1950**

בשנת 2016 הובלו ברכבת 9.2 מיליון טונות של מטען, עלייה של 22.7% לעומת שנת 2015. כל טונה של מטען הובלה למרחק של 152 ק"מ בממוצע.

בשנת 2016 כלל ענף שירותי הרכבת 3,296 משרות שכיר. פדיון הענף (מהסעת נוסעים, מהובלת מטענים ומשירותים אחרים) בשנה זו היה 1.1 מיליארד ש"ח, לעומת 1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2015.

תחבורה ימית

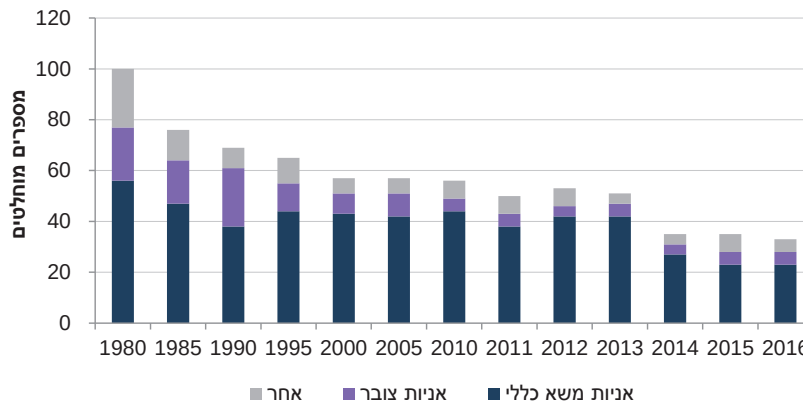
נמלי ים - בשנת 2016 פקדו את נמלי המסחר של ישראל 6,509 אניות מסחר, עלייה של 10.5% לעומת שנת 2015. כמו כן נפרקו 36,311 אלף טונות של מטען (עלייה של 8.1% לעומת 2015) ונטענו 20,738 אלף טונות של מטען (עלייה של 2.8% לעומת 2015).

בשנת 2016 עברו בנמלי המסחר 190.0 אלף נוסעים (נכנסים, יוצאים וביקור יומי), ירידה של 9.5% לעומת 2015.

לפי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, בשנת 2016 יצאו לחו"ל 57.0 אלף ישראלים דרך הים, מהם 52.8 אלף דרך נמל חיפה ו-900 בלבד דרך נמל אשדוד.

הובלה ימית - צי הסוחר הישראלי כולל את אניות הסוחר שבמצבת כלי השיט של המדינה. בשנת 2016 היו בצי 33 אניות (35 בשנת 2015): 23 אניות משא כללי, 5 אניות צובר ו-5 אניות מסוג אחר.

צי הסוחר הישראלי, לפי סוג אנייה
שנים נבחרות

סך התפוסה הכוללת (נפח המטען שאנייה מסוגלת לשאת) של האניות בצי היה 1,346 אלף טונות. סך המעמס (משקל מרבי שאנייה יכולה לשאת במי ים, נוסף על ציודה הסטנדרטי, כאשר מכליה מלאים במי נטל) של האניות בצי היה 1,944 אלף טונות. נתוני התפוסה הכוללת והמעמס היו דומים בשנים 2015 ו-2016. הגיל הממוצע של האניות בצי בשנת 2016 היה 10.5 שנים.

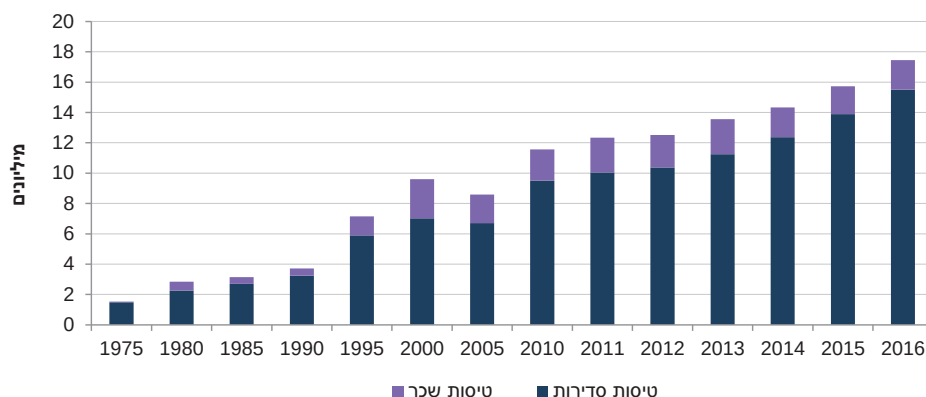
תחבורה אווירית

נמלי תעופה - בשנת 2016 סך כל ההמראות והנחיתות של מטוסים בנמלי התעופה הבין-לאומיים של ישראל היה 115,126 (עלייה של 8.4% לעומת 2015). 35.8% ממטוסים אלו היו שייכים לחברות ישראליות.

בשנה זו עברו בנמלי התעופה הבין-לאומיים 17.4 מיליון נוסעים (עלייה של 10.8% לעומת 2015), ומהם 38.8% במטוסים השייכים לחברות ישראליות.

רוב הטיסות בשנת 2016 היו טיסות סדירות (89.0%), ומיעוטן היו טיסות שכר (11.0%). בהתאם לכך, מרבית הנוסעים בשנה זו טסו בטיסות סדירות - 88.8%, לעומת 11.2% בלבד בטיסות שכר.

נוסעים בטיסות בין-לאומיות, לפי סוג טיסה שנים נבחרות

בשנת 2016 נפרקו ונטענו בנמלי התעופה הבין-לאומיים של ישראל 303,102 טונות של מטען (עלייה של 10.1% לעומת 2015) ו-12,007 טונות של דואר.

בשנת 2016 כלל ענף השירותים של נמלי תעופה 4,972 משרות שכיר, ושכרם היה 1,105 מיליון ש"ח. השכר הממוצע למשרת שכיר בענף זה היה 18.5 אלף ש"ח לחודש.

לפי נתוני רשות האוכלוסין וההגירה, בשנת 2016 יצאו לחו"ל 6.3 מיליון ישראלים דרך האוויר, רובם דרך נמל התעופה בן-גוריון ו-8.7 אלף בלבד דרך נמל התעופה אילת.

הובלה אווירית - צי המטוסים הישראלי כולל את מצבת המטוסים (בעלי רישיון להפעלה מסחרית) של כלי טיס גדולים.

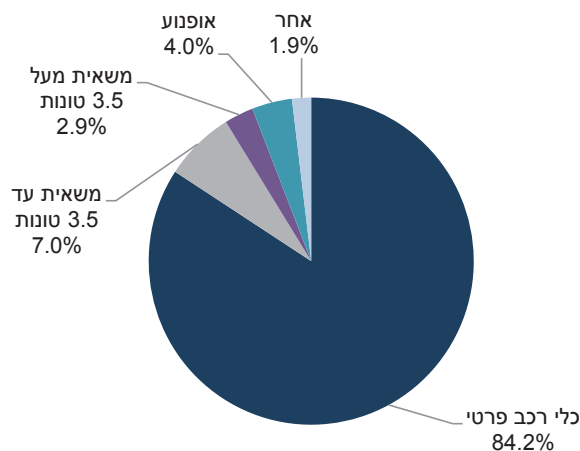
בשנת 2016 כלל הצי 59 מטוסים - 55 מטוסי נוסעים ו-4 מטוסי מטען. קיבולת המטוסים הייתה 11,300 מושבים במטוסי הנוסעים ו-494 טונות במטוסי המטען. חלקם הגדול של מטוסי הנוסעים מכילים 151-250 מושבים. בשנת 2016 הכילו 33 מטוסים 151-250 מושבים, 14 מטוסים הכילו יותר מ-251 מושבים, ו-8 מטוסים הכילו 51-150 מושבים. הגיל הממוצע של המטוסים בצי בשנת 2016 היה 13.0 שנים.

כלי רכב מנועיים, מורשים לנהוג ונסועה של כלי רכב

כלי רכב מנועיים

מספר כלי הרכב המנועיים בסוף שנת 2016 היה 3.2 מיליון - עלייה של 4.8% לעומת סוף שנת 2015. במהלך שנת 2016 נוספו למצבת כלי הרכב 372.0 אלף כלי רכב, מהם 320.6 אלף חדשים, ונגרעו ממנה 224.3 אלף כלי רכב, כך שהשינוי נטו היה תוספת של 147.7 אלף כלי רכב. מכלי הרכב החדשים שנוספו, 272.5 אלף היו כלי רכב פרטיים. 84.2% מכלי הרכב בשנת 2016 היו כלי רכב פרטיים, 9.9% היו משאיות ו-4.0% - אופנועים.

כלי רכב מנועיים, לפי סוג
2016

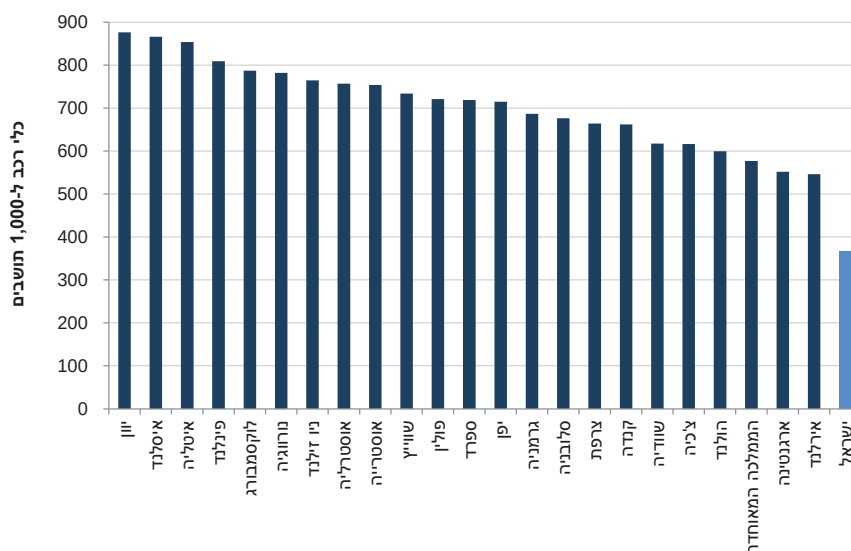
29.0% מכלי הרכב שנעו בישראל יוצרו ביפן, והיא שומרת על מקומה כארץ הייצור העיקרית. במקום השני נמצאת קוראה הדרומית (13.7% מכלי הרכב). הגיל הממוצע של כלי רכב מנועיים בשנת 2016 היה 6.8 שנים.

מסך כלי הרכב הפרטיים שעלו על הכביש בשנת 2016, 61.9% היו בבעלות פרטית, 24.6% היו בבעלות חברות החכר (ליסינג), 10.9% היו בבעלות חברות (לא כולל עצמאיים) ו-2.6% בבעלות חברות השכרה או תיור.

בשנת 2015 רמת המינוע (מספר כלי רכב ל-1,000 תושבים) בישראל הייתה נמוכה מרמת המינוע במדינות נבחרות החברות ב-OECD, ועמדה על 365.3 כלי רכב ל-1,000 תושבים (בשנת 2014 - 357.5 כלי רכב), מהם 308 כלי רכב נוסעים (כלי רכב פרטיים, מוניות ואוטובוסים זעירים המיועדים להסיע עד תשעה אנשים כולל הנהג).

רמת מינוע במדינות ה-OECD

(1)2015

מקור נתונים: OECD, IRTAD (International Road Traffic and Accident Database)

(1) נתוני שנת 2015, או נתוני השנה האחרונה שעבורה התקבלו נתונים.

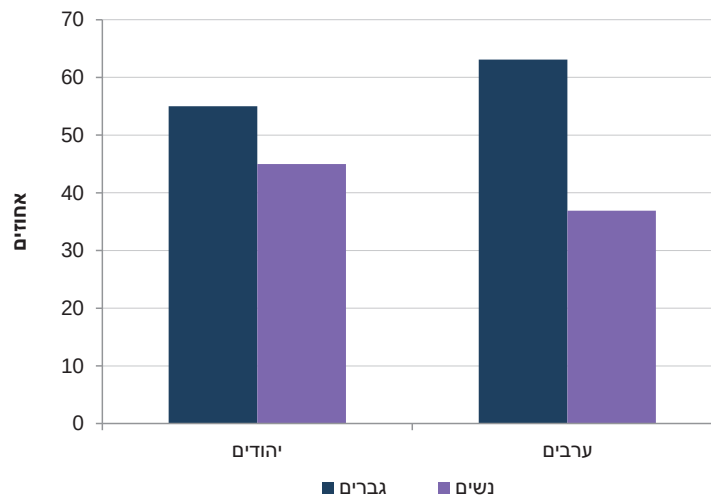
בשנת 2015 אמצעי התחבורה העיקרי בטיולים בארץ היה רכב פרטי (79.2%). באוטובוס השתמשו 12.6% מהמטיילים, וברכב שכור 1.2%. השאר השתמשו באמצעי תחבורה אחרים (על פי סקר הוצאות משק הבית).

מורשים לנהוג

מספר המורשים לנהוג בכלי רכב מנועיים הגיע בסוף שנת 2016 ל-4.1 מיליון. במהלך שנה זו גדל מספרם של המורשים לנהוג ב-94.0 אלף. מדובר בעלייה של 2.3% בהשוואה לסוף שנת 2015, לעומת הגידול הכללי באוכלוסייה באותה תקופה - 2.0%. מספר המורשים לנהוג לכל רכב מנועי היה 1.3 בממוצע (כמו בשנת 2015). שיעור המורשים לנהוג ל-1,000 תושבים היה כ-477, דהיינו - בעל רישיון אחד לכל 2.1 תושבים, או בעל רישיון אחד לכל 1.4 תושבים בני 17 ומעלה.

1.8% מהמורשים לנהוג היו בני 18 ומטה, ו-11.6% מהם - בני 65 ומעלה. מספר הנשים המורשות לנהוג מסך המורשים לנהוג היה 1.8 מיליון (43.5%). אחוז הנשים הערביות המורשות לנהוג היה נמוך מאחוז הנשים היהודיות המורשות לנהוג (36.9% לעומת 45.0%, בהתאמה).

מורשים לנהוג, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין
2016

נסועה של כלי רכב (קילומטרז')

בשנת 2016 היה אורך הדרכים בישראל 19.4 אלף ק"מ (עלייה של 1.0% לעומת 2015), ושטח הכבישים היה 172.5 אלף קמ"ר (עלייה של 1.5% לעומת 2015).

בשנת 2016 נסעו כלי רכב מנועיים 57.2 מיליארד ק"מ, עלייה של 4.4% לעומת שנת 2015. רוב הנסועה השנתית (76.8%) הייתה של כלי רכב פרטיים.

הנסועה השנתית הממוצעת לרכב הייתה 17.9 אלף ק"מ, ולכלי רכב פרטי - 16.3 אלף ק"מ. הנסועה השנתית הממוצעת הגבוהה ביותר נרשמה למונית - 74.4 אלף ק"מ.

ככל שכלי רכב חדש יותר, כך הנסועה השנתית הממוצעת שלו גבוהה יותר. בשנת 2016 כלי רכב פרטיים שגילם עד שנתיים נסעו 21.5 אלף ק"מ בממוצע בשנה. הנסועה הולכת ופוחתת עד ל-2.0 אלף ק"מ בממוצע בשנה לכלי רכב פרטיים בני יותר משלושים שנה.

הנסועה השנתית הממוצעת של כלי רכב המונעים בסולר הייתה 31.8 אלף ק"מ בשנת 2016, כפולה מזו של כלי רכב המונעים בבנזין - 15.5 אלף ק"מ.

הנסועה השנתית הממוצעת של כלי רכב פרטי בבעלות חברות החכר (ליסינג) שעלה על הכביש בשלוש השנים האחרונות הייתה הגבוהה ביותר - 29.7 אלף ק"מ, וזאת לעומת 25.8 אלף ק"מ לכלי רכב פרטי המשמש להשכרה או לתיור, 27.7 אלף ק"מ לכלי רכב פרטי בבעלות חברה ו-17.5 אלף ק"מ לכלי רכב פרטי בבעלות פרטית.

בשנת 2016 קטע הדרך שבו נצפה הנפח המרבי של כלי רכב הנעים בדרכים לא-עירוניות היה בדרך מס' 20 (נתיבי איילון) לנוסעים ממחלף השלום לכיוון מחלף הרכבת (קטע 14), ביום ב בשעות 7:00 עד 8:00 בבוקר - 9,908 כלי רכב.

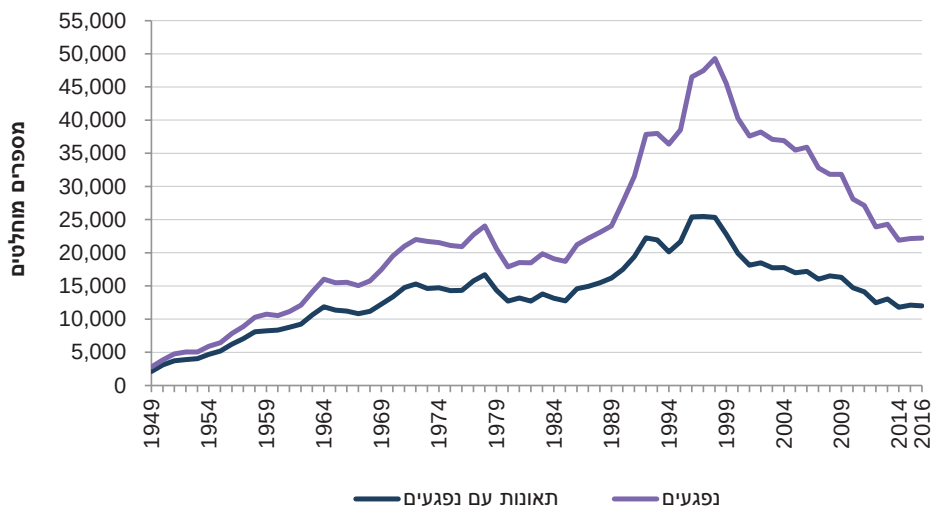
בטיחות בדרכים

המידע על תאונות דרכים ועל נפגעים בהן כולל שני סוגי תאונות: תאונות שנחקרו במשטרה (ת"ד - תיקי תאונות דרכים עם נפגעים) ותאונות שלא נחקרו במשטרה ("כללי עם נפגעים" - תיקי תאונות דרכים עם נפגעים קל).
הנתונים להלן הם על תאונות מסוג ת"ד, כלומר שנחקרו במשטרה, ואינם כוללים תאונות באזור יהודה והשומרון (אלא אם כן צוין אחרת).

תאונות דרכים עם נפגעים

בשנת 2016 נרשמו במשטרת ישראל 12,015 תאונות דרכים עם נפגעים, ירידה של 0.9% לעומת שנת 2015. 287 מהתאונות היו קטלניות (ירידה של 1.7% לעומת שנת 2015), 1,569 היו קשות ו-10,159 היו קלות.

תאונות דרכים עם נפגעים ונפגעים
2016-1949

רוב תאונות הדרכים (65.9%) אירעו בשעות היום. כשני שלישים מהתאונות היו התנגשויות של כלי רכב זה בזה, כרבע מהתאונות היו מסוג פגיעה בהולך רגל, והשאר - תאונות רכב יחיד. רוב התאונות (73.1%) אירעו בדרכים עירוניות. 46.7% מהתאונות בדרכים עירוניות אירעו בצומת, לעומת 36.3% מהתאונות בדרכים לא-עירוניות. חומרת התאונות בדרכים לא-עירוניות הייתה גבוהה מזו שבדרכים עירוניות: בדרכים עירוניות 1.4% מהתאונות היו קטלניות ו-12.6% היו קשות, ואילו בדרכים לא-עירוניות 5.2% מהתאונות היו קטלניות ו-14.4% היו קשות.

נפגעים בתאונות דרכים

בשנת 2016 נפגעו בתאונות דרכים 22,236 בני אדם - עלייה של 0.3% לעומת שנת 2015 - מהם 335 נהרגו, 1,845 נפצעו קשה ו-20,056 נפצעו קל.

מספר ההרוגים בשנת 2016 (335) היה גבוה ב-4.0% ממספר ההרוגים בשנת 2015 (322). שיעור ההרוגים ל-100 אלף תושבים בשנת 2016 היה 4.0, יותר מהשיעור בשנת 2015 (3.8), ומספר הנפגעים לתאונה היה 1.9, דומה למספרם בשנים קודמות.

מקום המדינה ועד סוף שנת 2016 נהרגו בתאונות דרכים ברחבי הארץ (לא כולל אזורי יהודה והשומרון וחבל עזה) 27,512 בני אדם.

מדינות מערביות רבות חרטו על דגלן את "חזון האפס" - אפס הרוגים בתאונות דרכים. ואכן, גם בישראל מספר ההרוגים ירד משיא של 716 הרוגים בשנת 1974 ל-295 הרוגים בממוצע לשנה בין 2012 ל-2016.

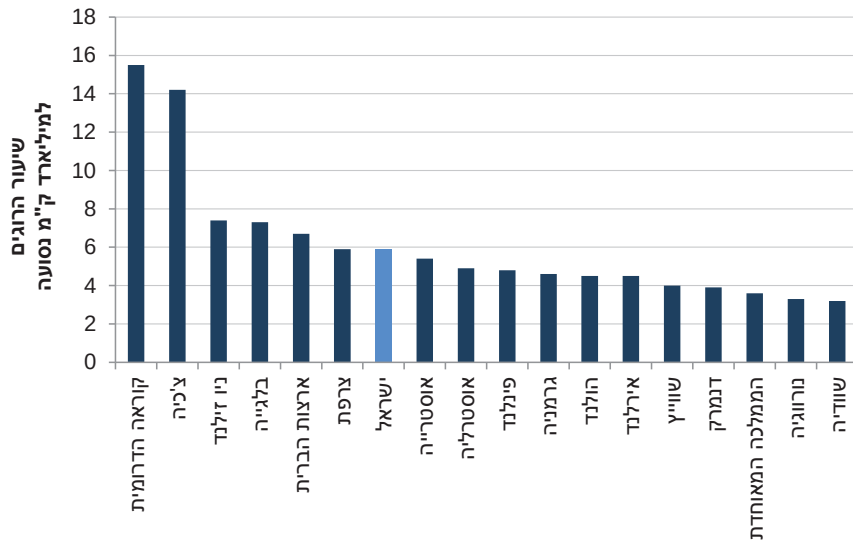
הרוגים בתאונות דרכים

2016-1949

בהשוואה למדינות OECD נבחרות, בשנת 2015 שיעור ההרוגים בישראל למיליארד ק"מ נסועה היה 5.9, נמוך מהשיעור במדינות כמו ארצות הברית וניו זילנד.

הרוגים בתאונות דרכים במדינות ה-OECD
2015⁽¹⁾

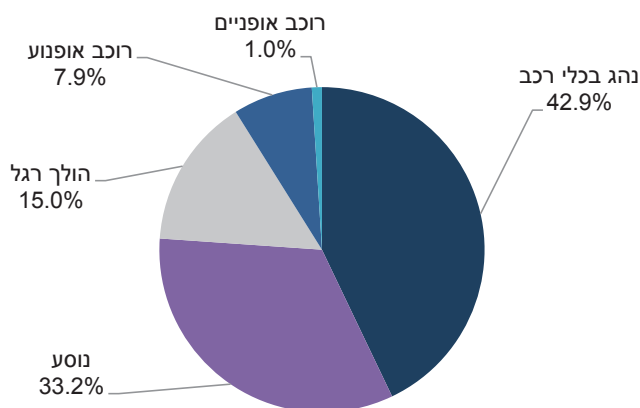

מקור הנתונים: OECD, IRTAD (International Road Traffic and Accident Database).

(1) נתוני שנת 2015, או נתוני השנה האחרונה שעבורה התקבלו נתונים.

בשנת 2016, כמו בשנים קודמות, סוג הנפגע השכיח ביותר בתאונות דרכים היה נהג בכלי רכב, ואחריו נוסע, הולך רגל, רוכב אופנוע ורוכב אופניים. רוב הנפגעים (62.2%) נפגעו בתאונות שאירעו בדרכים עירוניות.

נפגעים בתאונות דרכים, לפי סוג נפגע 2016

אף על פי שחלקם של הולכי הרגל מכלל הנפגעים היה קטן (15.0%), חומרת הפגיעה בהם הייתה גדולה: 28.7% מההרוגים ו-33.4% מהפצועים קשה בשנת 2016 היו הולכי רגל. 23.3% מהולכי הרגל שנפגעו היו בני 65 ומעלה, יותר מפי שניים מחלקם באוכלוסייה. רוב הולכי הרגל שנפגעו בעת חציית כביש, נפגעו במעבר חצייה (80.7%). מכלל הילדים (עד גיל 14) שנפגעו בעת חציית כביש, 75.0% נפגעו במעבר חצייה, ומכלל בני 65 ומעלה - 75.6%.

בשנת 2016 חלקם של הערבים מכלל הנפגעים היה גבוה מחלקם באוכלוסייה. בשנה זו היו הערבים 20.8% מאוכלוסיית ישראל, אך 30.3% מהנפגעים בתאונות דרכים ו-35.2% מההרוגים. 72.0% מכלל הילדים (עד גיל 14) שנהרגו בתאונות דרכים בשנת 2016 היו ערבים (18 ילדים). 21,795 כלי רכב ונהגים היו מעורבים בתאונות דרכים עם נפגעים בשנת 2016, ירידה של 0.3% לעומת שנת 2015.

המעורבות של משאיות ושל אופנועים בתאונות דרכים עם נפגעים הייתה גבוהה בהשוואה לנסועה שלהם בכבישים - חלקן של המשאיות הגדולות (16 טונות ויותר) בתאונות קטלניות היה גדול פי 2.6 מחלקן בנסועה, וחלקם של האופנועים בתאונות קטלניות היה גדול כמעט פי שישה (5.7) מחלקם בנסועה.

כמו בשנים קודמות, רוב הנהגים המעורבים בתאונות היו גברים (73.5%). נשים היו 43.5% מכלל המורשים לנהוג, אך 26.5% בלבד מכלל הנהגים המעורבים בתאונות דרכים עם נפגעים ו-11.1% מכלל הנהגים המעורבים בתאונות קטלניות. חלקם של נהגים צעירים (עד גיל 24) בכלל הנהגים שהיו מעורבים בתאונות עם נפגעים היה גדול מחלקם בכלל בעלי רישיון הנהיגה (18.2% לעומת 13.3%, בהתאמה). לעומת זאת, חלקם של נהגים בני 65 ומעלה שהיו מעורבים בתאונות עם נפגעים היה דומה לחלקם בכלל בעלי רישיון הנהיגה (10.2% ו-11.6%, בהתאמה).

20 בינוי, דיור ונדל"ן

נתונים נבחרים, 2016

דירות חדשות שנמכרו

29.9 אלף

דירות שהסתיימה בנייתן

45.8 אלף

בשטח מגורים של
8.5 מיליון מ"ר

משך בנייה ממוצע של בניין

21.2 חודשים

מדד מחירי הדירות

המדד עלה

ב-7.5%

בשנת 2016 לעומת שנת 2015

השקעה בענף הבינוי

השקעה גולמית בבינוי

127.7

מיליארד ש"ח

בבנייה למגורים

64.4%

בבנייה שלא למגורים

21.5%

בעבודות הנדסה אזרחית

14.1%

דירות שהחלה בנייתן

53.4 אלף

בשטח מגורים של

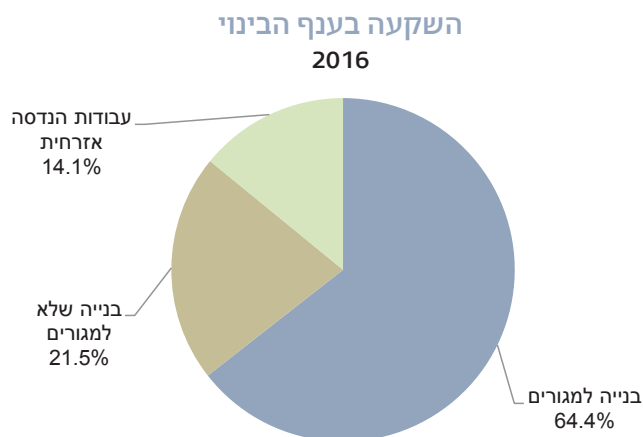
9.4 מיליון מ"ר

ענף הבינוי מאופיין בתנודות חדות בהיקף פעילותו. ענף זה רגיש לשינויים בפעילות העסקית, והתנודות בו נוטות להשפיע על כלל המשק. הפעילות בענף כוללת בנייה למגורים, בנייה שלא למגורים ועבודות הנדסה אזרחית.

בנושא זה מידע על השקעה בענף הבינוי, דירות שהחלה בנייתן, דירות חדשות שנמכרו, דירות שהסתיימה בנייתן, דירות בבנייה פעילה ושטח בנייה (למגורים ושלא למגורים), וכן מידע על מחירי הדירות: מחיר ממוצע של דירה ושכר דירה ממוצע.

בינוי**השקעה בענף הבינוי**

בשנת 2016 ההשקעה הגולמית בענף הבינוי הייתה 127.7 מיליארד ש"ח, עלייה של 6.5% לעומת שנת 2015. רוב ההשקעה הייתה מיועדת לבנייה למגורים (64.4%), והיתר - לבנייה שלא למגורים ולעבודות הנדסה אזרחית.

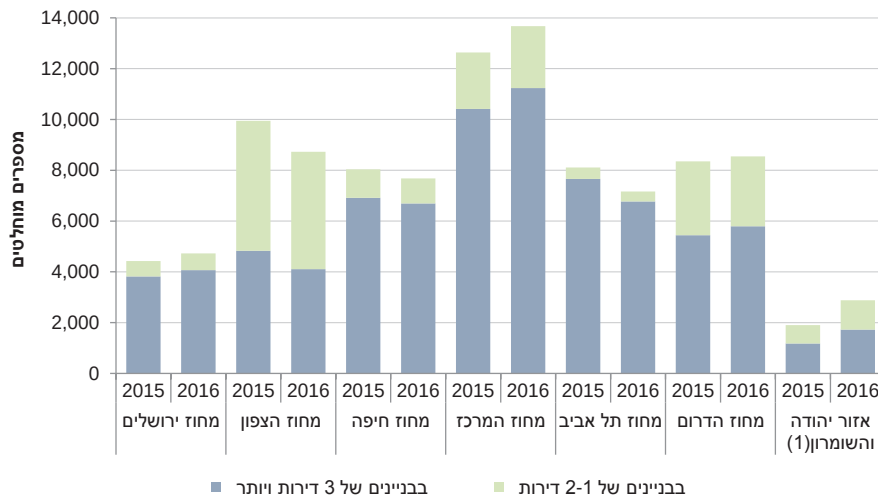
דירות שהחלה בנייתן

בעשורים האחרונים גברה הפעילות בבניית דירות בתקופות של קליטת עלייה, למשל בשנים 1995-1999, שבהן עלו רבים מברית המועצות לשעבר. פעילות הבנייה פחתה במידה ניכרת בעשור הראשון של המאה הנוכחית וגברה שוב לאחר פרוץ המשבר הכלכלי העולמי בשנת 2008.

בשנת 2016 החלה בנייתן של 53.4 אלף דירות, בדומה לשנת 2015. שטח הבנייה למגורים היה 9.4 מיליון מ"ר.

25.6% מהדירות שהחלה בנייתן בשנת 2016 נבנו במחוז המרכז (עלייה של 8.2% לעומת שנת 2015), ואילו במחוז ירושלים נבנו 8.9% מהדירות (עלייה של 6.8%).

דירות שהחלה בנייתן, לפי מחוז ומאפייני בניין 2016-2015

(1) יישובים ישראליים.

היישובים שבהם החל להיבנות המספר הרב ביותר של דירות בשנת 2016 היו תל אביב-יפו (2,240 דירות) - ירידה של 19.2% לעומת שנת 2015, וירושלים (כ-2,000 דירות) - ירידה של 35.6%. היישובים שנרשמה בהם העלייה הגדולה ביותר במספר הדירות שהחלה בנייתן בשנת 2016 היו נהרייה (78.1%), כפר סבא (65.1%), בית שמש (64.3%) וחדרה (35.8%). בכפר יונה נבנו 715 דירות לעומת כ-30 דירות בשנת 2015, בלוד כ-1,330 דירות לעומת כ-100, בצור הדסה כ-930 דירות לעומת כ-110 ובקריית גת כ-900 לעומת כ-260. ואולם, בהשוואה לשנת 2015 ירד מספר הדירות שהחלה בנייתן ב-70.1% במודיעין-מכבים-רעות וב-51.6% בעפולה.

24.3% מהדירות שהחלה בנייתן נבנו בבניינים של 2-1 דירות (בתים בודדים ובתים דו-משפחתיים), ו-23.4% נבנו בבניינים של עשר קומות ויותר. במחוז הצפון בונים בעיקר בתים בודדים ובתים דו-משפחתיים (52.9% מהדירות), ואילו מחוז המרכז ומחוז תל אביב מתאפיינים בבנייה לגובה (38.1% מהדירות שנבנו במחוז תל אביב ו-37.2% מהדירות שנבנו במחוז המרכז היו בבניינים של עשר קומות ויותר). חלקן של הדירות בבנייה לגובה עלה בהתמדה בכל הארץ: בשנים 1995-2002 רק 7.4% מהדירות נבנו בבניינים של עשר קומות ויותר, לעומת 17.2% בשנים 2003-2010 ו-22.8% בשנים 2011-2016.

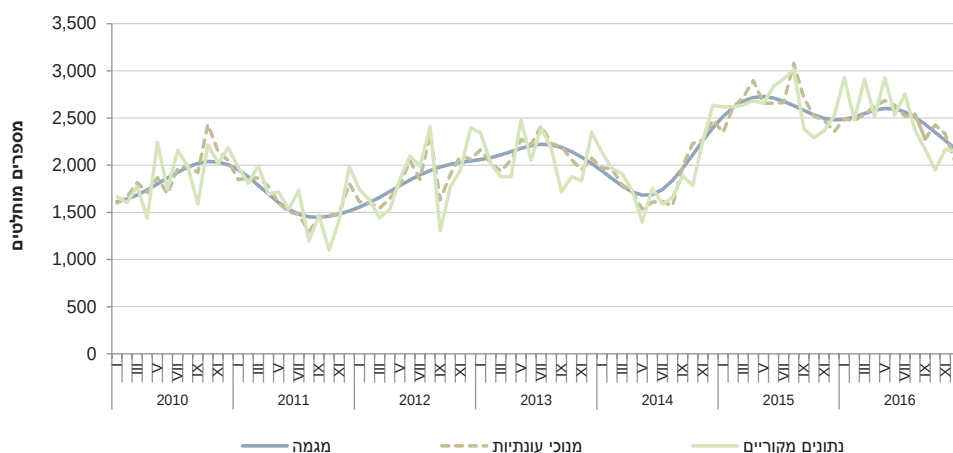
48.3% מהדירות שהחלה בנייתן היו של חמישה חדרים ויותר, ורק 9.4% היו דירות קטנות, של חדר עד שלושה חדרים. חלקן של דירות חמישה חדרים ויותר עלה מ-40.7% בשנים 1995-2005 ל-52.1% בשנים 2006-2016.

63.2% מהדירות שהחלה בנייתן בשנת 2016 נבנו למטרת מכירה, והיתר - לשימוש עצמי של בעל זכויות הבנייה בקרקע, לקבוצות רכישה, להשכרה ועוד. 8.2% מהדירות שהחלה בנייתן בנו קבוצות רכישה, מהן היו 43.8% במחוז המרכז, 32.2% במחוז תל אביב, 12.0% במחוז ירושלים ו-7.5% במחוז הדרום.

דירות חדשות שנמכרו

בשנת 2016 נמכרו 29.9 אלף דירות חדשות. נתוני המגמה מייצגים את הכיוון הבסיסי של סדרת הנתונים לאורך שנים. בשנים 2010-2016 נרשמה תנודתיות בנתוני המגמה של מכירת דירות חדשות. בשנת 2010 נצפתה מגמת עלייה במכירת דירות חדשות, אך מגמת הירידה בשנת 2011 קיזזה אותה. מגמת העלייה בשנת 2012 נמשכה עד אמצע 2013 ואף הגיעה לרמה דומה לזו שבשנת 2010. מאמצע שנת 2013 נרשמה מגמת ירידה, במקביל לדיונים בנושא תכנית "מע"מ אפס" על מכירת דירות, והיא נמשכה עד אמצע שנת 2014. לאחר מכן חלה עלייה במכירת דירות חדשות עד אמצע שנת 2015, ושוב נרשמה ירידה לאחר השקת תכנית "מחיר למשתכן" של דירות לזוגות צעירים ותחילת הדיונים על אפשרות מיסוי של הדירה השלישית שבבעלות אזרח.

דירות חדשות שנמכרו 2016-2010

בשנת 2016 רוב הדירות החדשות נמכרו במחוז המרכז - 32.4% ובמחוז תל אביב - 17.6%. היישובים שבהם נמכר המספר הרב ביותר של דירות חדשות היו ראש העין (כ-1,500 דירות), ירושלים (כ-1,440 דירות), תל אביב-יפו (כ-1,410 דירות), רמת גן (כ-1,360 דירות), נתניה (כ-1,280 דירות), פתח תקווה (כ-1,090 דירות) וחדרה (כ-1,040 דירות). לעומת שנת 2015 חלה עלייה של 350.8% במספר הדירות החדשות שנמכרו בקריית גת, של 138.2% בנהרייה, של 112.1% בנתיבות ושל 110.3% בקריית מוצקין. בכפר יונה ובלוד נמכרו כ-450 דירות וכ-220 דירות, בהתאמה, לעומת כ-20 דירות בממוצע בשנת 2015.

בשנת 2016 החלה בנייתן של כ-4,520 דירות בקבוצות רכישה - דירה אחת לכל 6.6 דירות שמכרו קבלנים, לעומת כ-2,240 דירות בשנת 2015 - דירה אחת לכל 14.1 דירות שמכרו קבלנים. במחוז המרכז החלה בנייה של דירה אחת לכל 4.9 דירות שמכרו קבלנים, ובמחוז תל אביב החלה בנייה של דירה אחת בקבוצת רכישה לכל 3.6 דירות שמכרו קבלנים.

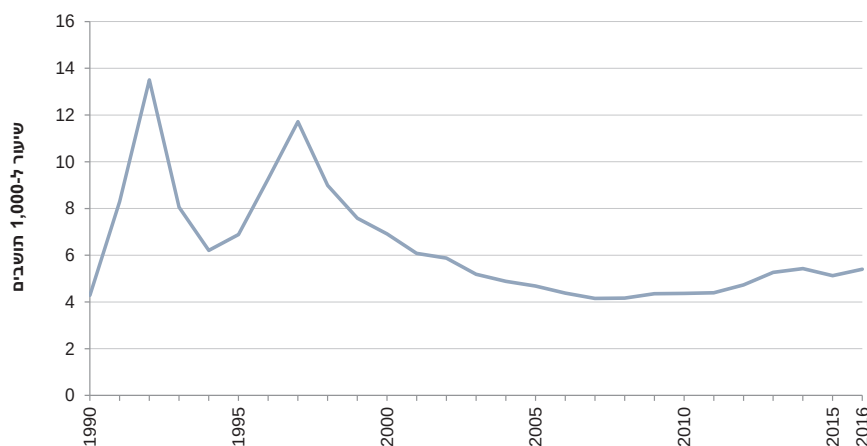
דירות שהסתיימה בנייתן

בשנת 2016 הסתיימה בנייתן של 45.8 אלף דירות, עלייה של 5.1% לעומת שנת 2015. שטח הבנייה למגורים היה 8.5 מיליון מ"ר.

שיעור הדירות שבנייתן הסתיימה (ל-1,000 תושבים) היה גבוה ב-5.9% מהשיעור בשנת 2015 (5.4 דירות ו-5.1 דירות, בהתאמה).

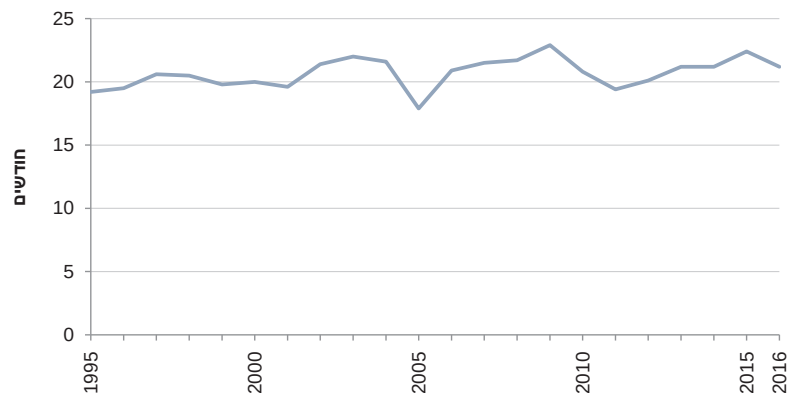
דירות שהסתיימה בנייתן

2016-1990

משך הבנייה הממוצע של בניין הסתכם בשנת 2016 ב-21.2 חודשים (לעומת 22.4 חודשים בשנת 2015 ו-21.2 חודשים בשנים 2014 ו-2013). זאת בעיקר בשל העלייה בחלקה של הבנייה לגובה, שאורכת זמן רב. בשנים 1991-1992, תקופת שיא בקליטת העלייה מברית המועצות לשעבר, נבנו דירות בזמן קצר יחסית, שכן המדינה העניקה תמריץ לחברות בנייה, וחלק מהדירות נבנו ב"בנייה קלה". בבנייה מסוג זה משתמשים בחומרים אשר מאפשרים משקל נמוך יותר ליחידת שטח בבנייה של החלקים המרכזיים בדירה: מחיצות פנים, קירות חוץ, רצפה ותקרה.

משך בנייה ממוצע של בניין למגורים, לפי שנת גמר הבנייה 2016-1995

דירות בבנייה פעילה

בסוף שנת 2016 היו 113.2 אלף דירות בבנייה פעילה, המספר הרב ביותר בכל הזמנים.

שטח בנייה

התחלת בנייה - בשנת 2016 נרשמה ירידה של 7.9% בשטח התחלת הבנייה (11.8 מיליון מ"ר). 80.4% מהשטח היו מיועדים למגורים, 4.8% - לתעשייה ואחסנה, ו-3.1% לכל אחד מהיעודים משרדים, מסחר וחינוך.

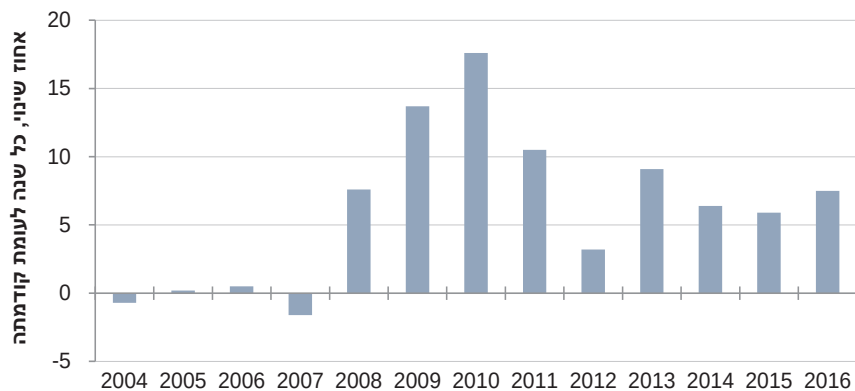
גמר בנייה - בסוף שנת 2016 נרשמה ירידה של 6.7% בשטח גמר הבנייה (10.8 מיליון מ"ר). 78.9% מהשטח היו מיועדים למגורים, ו-5.5% - לתעשייה ואחסנה.

מדד מחירי הדירות

בשנת 2016 מדד מחירי הדירות בממוצע שנתי עלה ב-7.5% לעומת שנת 2015.

מדד מחירי הדירות (ממוצע שנתי)

2016-2004

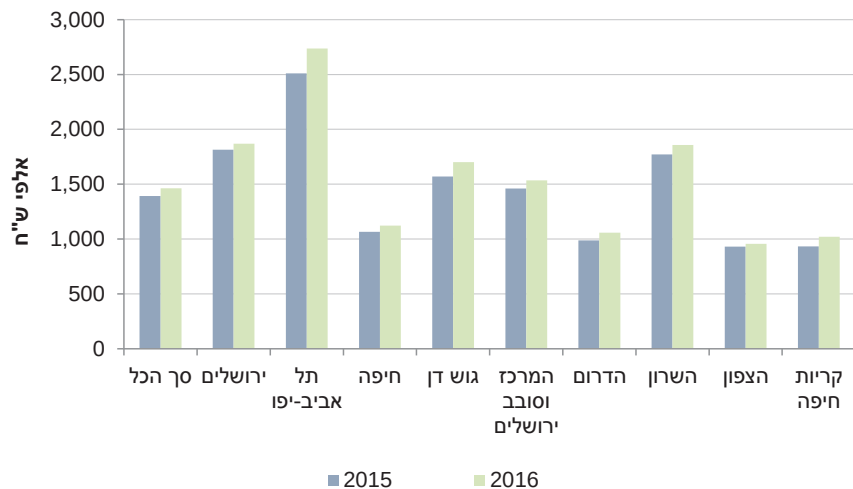

מחיר ממוצע של דירה

בהשוואה לשנת 2015, המחיר הממוצע של דירה בשנת 2016 עלה בכל אזורי הארץ (השינוי במחירים כולל שינויים באיכות הדירות ובהרכבן במדגם).

מחיר ממוצע של דירה, לפי אזור מגורים

2016-2015

העלייה הגדולה ביותר במחיר הממוצע של דירה חלה בקריות חיפה - 9.5%, והעלייה הקטנה ביותר חלה באזור הצפון - 2.8%. רק בשלושה מאזורי המגורים היה אחוז השינוי מתחת לממוצע: ירושלים, השרון והצפון.

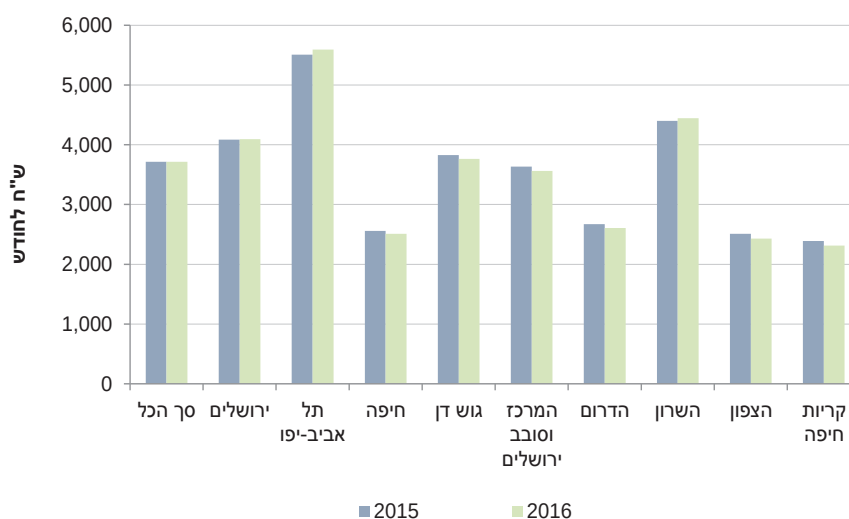
שכר דירה ממוצע

בהשוואה לשנת 2015, שכר הדירה הממוצע בשנת 2016 נותר יציב ברוב אזורי הארץ (השינוי בשכר הדירה כולל שינויים באיכות הדירות ובהרכבן במדגם). העלייה הגדולה ביותר בשכר הדירה חלה בתל אביב-יפו - 1.6%, והירידה הגדולה ביותר בשכר הדירה חלה בצפון - 3.3%.

בשנת 2016 שכר הדירה הממוצע הגבוה ביותר נרשם בתל אביב-יפו - 5,506 ש"ח לחודש, ושכר הדירה הממוצע הנמוך ביותר נרשם בקריות חיפה - 2,388 ש"ח לחודש.

שכר דירה ממוצע, לפי אזור מגורים

2016-2015

החקלאות כוללת מגוון של פעולות אשר נועדו לייצר מזון, מספוא, סיבים ומוצרים אחרים, באמצעות גידול צמחים ובעלי חיים ותוצרתם. החקלאות - בעולם בכלל ובישראל בפרט - משנה את פניה ועוברת מחקלאות מסורתית לחקלאות אינטנסיבית. בחקלאות זו יש שימוש רב בתשומות חקלאיות כגון שטחי קרקע, דשנים וחומרי הדברה, וגידול בעלי חיים נעשה בה בהיקפים נרחבים.

נתוני חקלאות מוצגים בשלוש קטגוריות עיקריות: נתונים כספיים/כלכליים על תפוקות, תשומות וערך הייצור החקלאי; נתונים פיזיים על שטח חקלאי ועל תוצרת חקלאית; נתונים על ערכם התזונתי של מוצרי מזון.

הנתונים מסייעים בקביעת מדיניות בנושאים כגון תכנון זריעה, כמויות יבולים בשנה מסוימת (כמו שנת שמיתה) הפשרת קרקעות, הקצאת מכסות ייצור של תוצרת חקלאית והקצאת עובדים. בנתונים משתמשים משרד החקלאות, ארגונים חקלאיים, מוסדות אקדמיים והציבור הרחב. הנתונים משמשים גם בסיס לדיווחים בין-לאומיים שונים.

נתונים נבחרים, 2016

תוצרת חקלאית גידולים צמחיים עיקריים

ירקות (אלפי טונות)	
תפוחי אדמה	598
עגבניות	386
גזרים	283
פלפלים	169

פירות (אלפי טונות)	
בננות	136
אבוקדו	102
תפוחי עץ	100
ענבי מאכל	66

תוצרת בעלי חיים עיקריים	
חלב בקר	
1.5 מיליארד ליטר	
ביצי מאכל	
2.1 מיליארד יחידות	
פטמים	
536 אלף טונות	
תרנגולי הודו	
99 אלף טונות	

מאזן אספקת המזון (2015)
ערך קלורי לנפש של מזון לרשות הציבור
3,666 קילו קלוריות (קק"ל)

תוצר מקומי בחקלאות תוצר מקומי גולמי כ-13 מיליארד ש"ח

תוצר מקומי נקי
כ-11 מיליארד ש"ח

שטח חקלאי
כ-3 מיליון דונם

גידולי שדה
1.3 מיליון דונם

ירקות
775 אלף דונם (אומדן)

פירות
784 אלף דונם

פרי הדר
188 אלף דונם

יער נטוע וחורש
1.1 מיליון דונם

תפוקה חקלאית כ-30 מיליארד ש"ח

59% **גידולים צמחיים**

41% **בעלי חיים ותוצרתם**

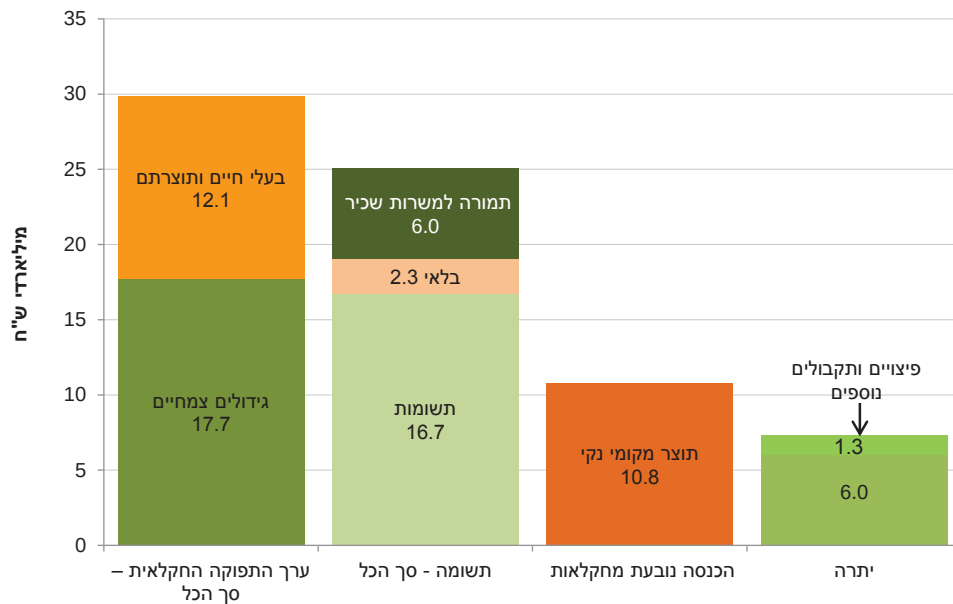
תשומה בחקלאות כ-19 מיליארד ש"ח

מספוא	32%
בלאי	12%
מים	10%
דלק, שמנים וחשמל	10%
אפרוחים, זרעים ושתילים	9%
חומרי הדברה, דשנים וחבלים	8%
חומרי אריזה והובלה שכורה	6%
אחר	13%

חשבון ענף החקלאות

חשבון ענף החקלאות מציג את התמורות שחלו בענף מדי שנה, ומסכם את ההתפתחויות העיקריות בו. החשבון כולל את ענפי הגידולים הצמחיים ואת ענפי גידול בעלי החיים ותוצרתם ומציג נתונים בנוגע לתפוקה, לתשומה, לתוצר המקומי ולרווחיות הענפים. נוסף על כך, מחושבים מדדי המחירים של תפוקה ותשומה בחקלאות, המציגים את השינוי בתנאי הסחר (היחס בין השינוי במחירי התפוקה לבין השינוי במחירי התשומה).

חשבון ענף החקלאות 2016

בשנת 2016 היה ערך התפוקה החקלאית 29.8 מיליארד ש"ח. בשנה זו חלה עלייה של 3.2% לעומת שנת 2015, והיא נבעה מעלייה של 4.0% בכמות התפוקה החקלאית שקוזה בירידה מזערית של 0.8% במחירי התפוקות. ערך ענפי הגידולים הצמחיים היה 17.7 מיליארד ש"ח (עלייה של 3.2%), וערך ענפי גידול בעלי החיים ותוצרתם - 12.1 מיליארד ש"ח (עלייה של 3.2%).

התוצר המקומי הגולמי בחקלאות (ערך התפוקה פחות התשומה הקנויה כגון דשנים וחומרי הדברה, כולל הבלאי) היה 13.0 מיליארד ש"ח. התוצר המקומי הנקי (התוצר המקומי הגולמי ללא הבלאי) היה 10.8 מיליארד ש"ח, עלייה של 8.0% לעומת שנת 2015. לתוצר המקומי הנקי נוספו 1.3 מיליארד ש"ח פיצויים ותקבולים נוספים בענף (כגון פיצויים מביטוח, תמיכות שנת שמיטה ותקבולים אחרים), אשר ירדו ב-6.9% לעומת השנה הקודמת.

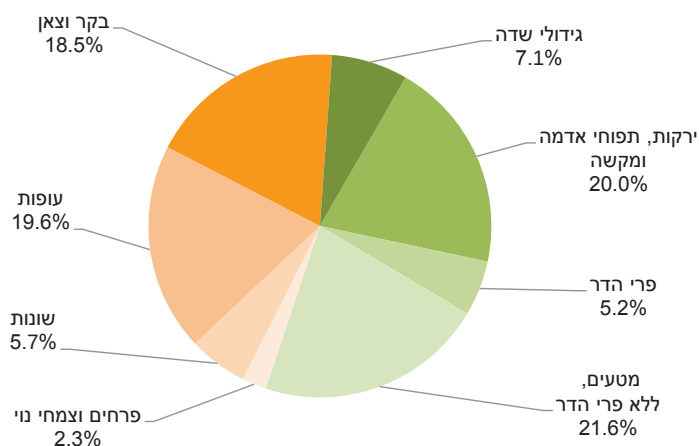
בשנים 2010-2016 עלה ערך התפוקה החקלאית ב-12.4%, וערך התשומות עלה ב-19.3%. בעקבות זאת התוצר המקומי הגולמי בענף החקלאות עלה ב-0.9%, והתוצר המקומי הנקי עלה ב-2.0%. בשש שנים אלה עלתה רווחיות הענף באופן מזערי (1.0%).

תפוקה חקלאית

כמו בשנים קודמות, בשנת 2016 חלקם של הגידולים הצמחיים בתפוקה החקלאית היה 59.4%, וחלקם של בעלי החיים ותוצרתם - 40.6%.

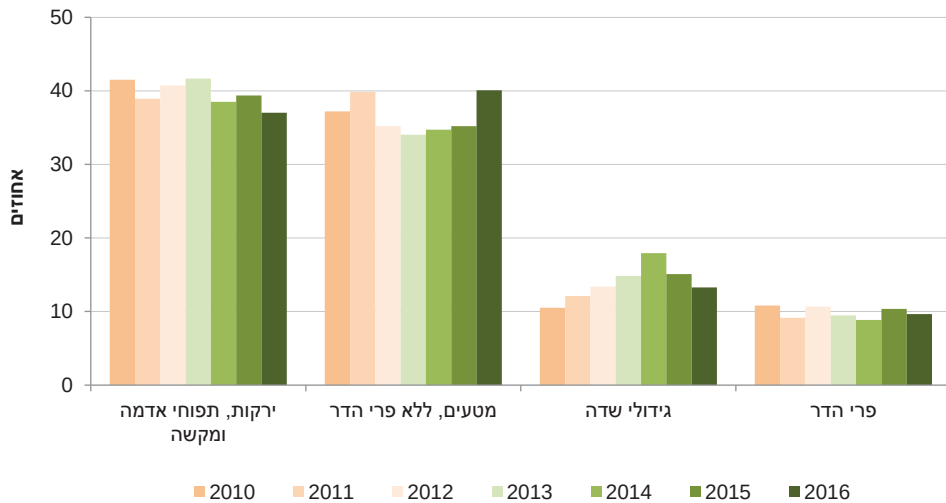
גידולים צמחיים כוללים ענפי ירקות, תפוחי אדמה ומקשה (20.0%), מטעים, ללא פרי הדר (21.6%), גידולי שדה (7.1%), פרי הדר (5.2%), פרחים וצמחי נוי (2.3%) ושונות (3.2%). בעלי חיים ותוצרתם כוללים בעיקר בקר וצאן, כולל מוצרי חלב (18.5%), עופות (19.6%) ושונות (2.5%).

ערך התפוקה החקלאית, לפי ענף 2016

סך הכל 29.8 מיליארד ש"ח

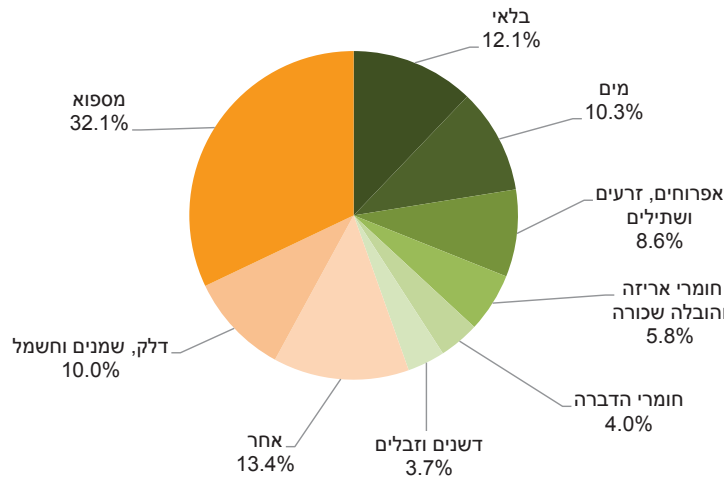
ערך תפוקת גידולים, לפי ענף 2016-2010

תשומה בחקלאות

ערך התשומה שנצרכה בענף החקלאות בשנת 2016 היה 19.0 מיליארד ש"ח. הרכיבים העיקריים היו מספוא - 32.1% מסך התשומה, אחר (כולל חלפים ותיקונים, מינהל ושונות) - 13.4%, בלאי (פחת) - 12.1% ומים - 10.3%.

תשומה בחקלאות 2016

סך הכל 19.0 מיליארד ש"ח

תוצר מקומי ורווחיות הענף

מאמצע שנות השמונים ועד שנת 2009 נרשמה בעיקר עלייה בנפח התוצר המקומי הנקי בענף החקלאות, ומשנת 2010 נרשמו בו בעיקר ירידות.

היתרה לחקלאים בשנת 2016, לאחר ניכוי התמורה למשרות שכיר, הייתה 6.0 מיליארד ש"ח - עלייה של 7.3% לעומת שנת 2015. בחישוב היתרה לא הופחתו תשלומי הריבית שהחקלאים משלמים עבור פעולות ייצור.

תוצר מקומי נקי בענף החקלאות

2016-1986

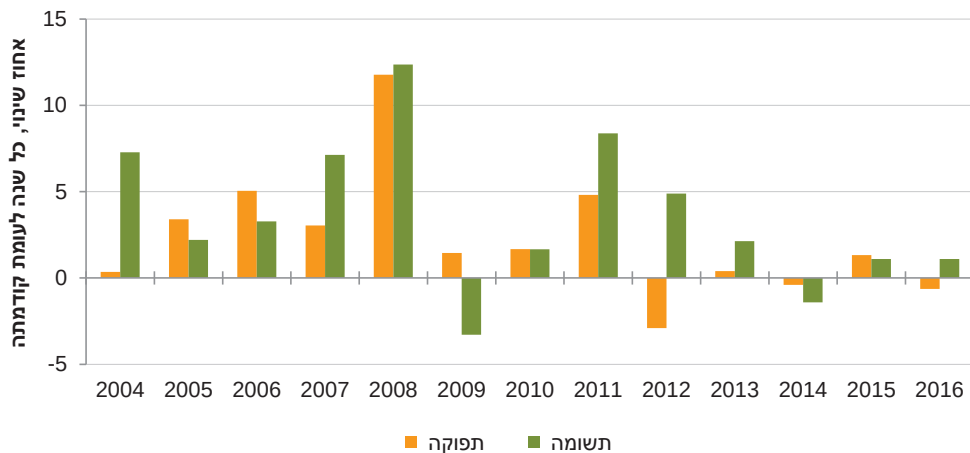
מדדי מחירים של תפוקה ותשומה בענף החקלאות

מדדי המחירים של תפוקה חקלאית ושל תשומה בחקלאות מספקים אומדנים להשפעתם של שינויי המחירים על הכנסותיהם של החקלאים מהתוצרת שהם משווקים (תפוקה), לעומת הוצאותיהם על קניית חומרים, מוצרים ושירותים (תשומה).

המחירים שקיבל ענף החקלאות עבור תפוקותיו בשנת 2016 (ממוצע ינואר עד דצמבר) נשארו כמעט ללא שינוי (-0.6%) לעומת שנת 2015. באותה תקופה עלו המחירים ששילם ענף החקלאות עבור תשומותיו ב-1.1%. כיוון שמחירי התשומה בחקלאות עלו לעומת מחירי התפוקה החקלאית, בשנת 2016 חלה הרעה בתנאי הסחר (היחס בין השינוי במחירי התשומה לשינוי במחירי תפוקה) של ענף החקלאות לעומת שנת 2015 (מדד שינוי התשומה/תפוקה היה -1.83). הרעה זו נבעה בעיקר מתנאי הסחר של תפוקת בעלי החיים ותוצרתם, והיא התאזנה על ידי תנאי הסחר של תפוקת הגידולים הצמחיים. בשנים הקודמות חלו בתנאי הסחר שיפור והרעה לסירוגין, ולכן לא ניתן להצביע על מגמה לאורך זמן.

מדדי מחירים של תפוקה ותשומה בענף החקלאות

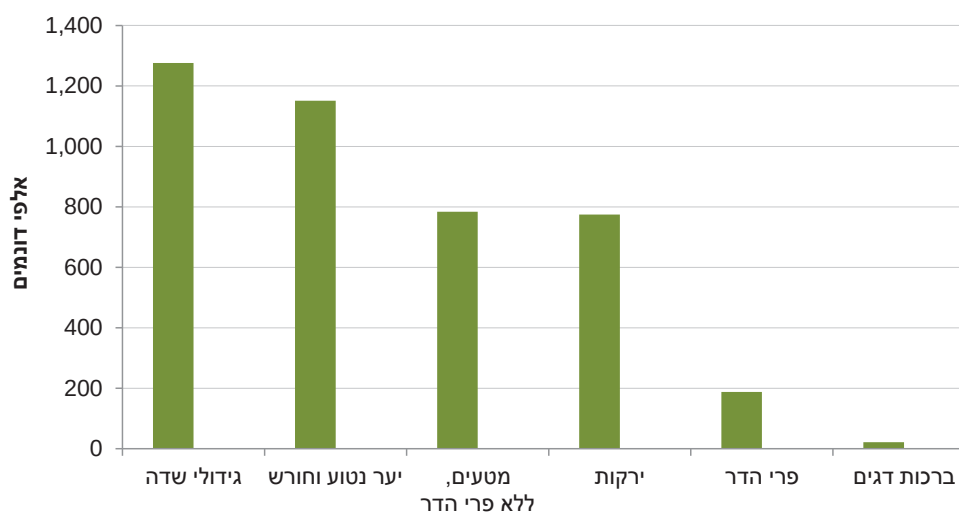
2016-2004

שטח חקלאי

בשנת 2016 השטח החקלאי הכולל (על פי דיווח של החקלאים) היה 3.0 מיליון דונם, לפי חלוקה זו: גידולי שדה (1.3 מיליון דונם), מטעים, ללא פרי הדר (784.2 אלף דונם), ירקות (775.2 אלף דונם - אומדן), פרי הדר (187.6 אלף דונם) וברכות דגים (21.9 אלף דונם). נוסף על כך, שטח יער נטוע וחורש היה 1.15 מיליון דונם.

שטח חקלאי 2016

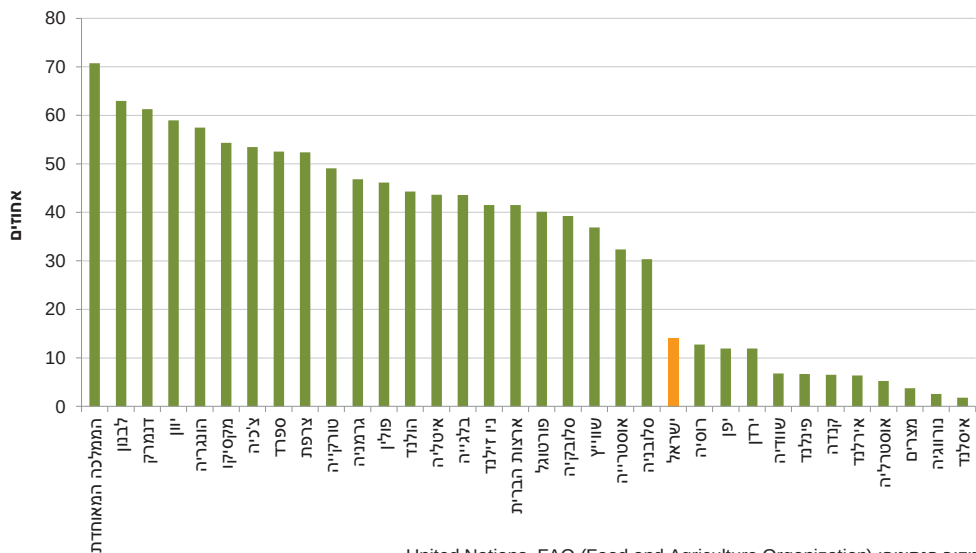

בשנת 2016 לא התקבלו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נתונים על שטחי ירקות, ולכן חושב אומדן. מתוך שטחי הפירות, הגידולים בעלי השטח הגדול ביותר היו אבוקדו וענבי מאכל - 81.8 אלף דונם ו-79.4 אלף דונם, בהתאמה.

שטח חקלאי כאחוז משטח המדינה

השטח החקלאי בישראל הוא 14.2% משטח המדינה (שטחים המדווחים על ידי החקלאים בלבד). מהשוואה בין-לאומית עולה כי בממלכה המאוחדת אחוז השטח החקלאי משטח המדינה הוא הגבוה ביותר, 70.7%, ואחריה לבנון (63.0%) ודנמרק (61.3%).

שטח חקלאי כאחוז משטח המדינה השוואה בין-לאומית 2015

מקור הנתונים: United Nations, FAO (Food and Agriculture Organization)

תוצרת חקלאית

תפוקה חקלאית, לפי ייעוד

התפוקה החקלאית מנותבת לארבעה ייעודים: צריכה מקומית; תעשייה מקומית; יצוא; תוצרת ביניים ושונות (סחורות ושירותים המשמשים תשומות בתהליך הייצור). בשנים האחרונות נשמרת היציבות בחלקם היחסי של הייעודים השונים. כאמור, בתוצרת החקלאית נכללים שני סוגי תוצרים: גידולים צמחיים ובעלי חיים ותוצרתם.

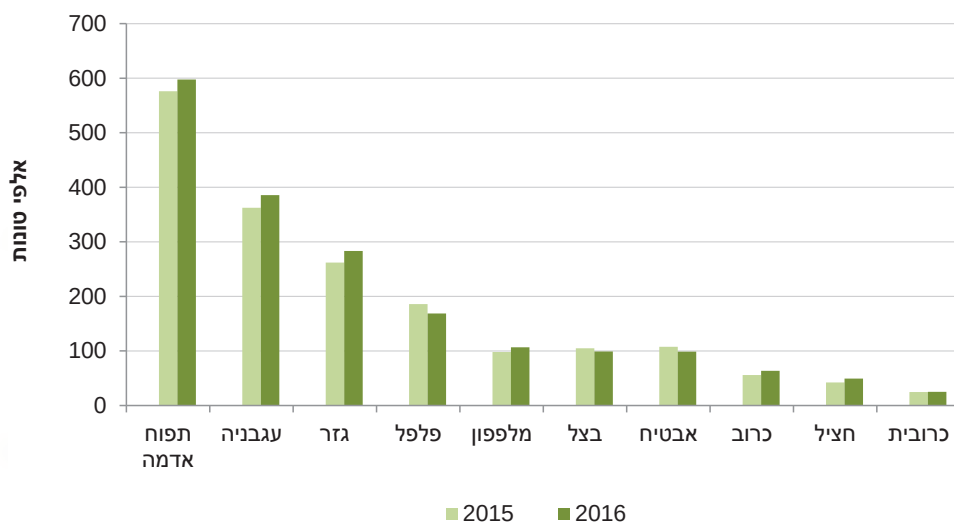
גידולים צמחיים

ירקות

בשנת 2016 תפוחי האדמה, העגבניות, הגזרים והפלפלים היו הגידולים העיקריים של הירקות. בשנה זו, לעומת שנת 2015, חלה עלייה בתוצרת של המלפפונים (8.6%), של הגזרים (8.0%), של העגבניות (6.4%) ושל תפוחי האדמה (3.7%). לעומת זאת, חלה ירידה בתוצרת של הפלפלים (9.2%), של האבטיחים (8.3%) ושל הבצלים (5.7%).

תוצרת ירקות נבחרים

2016-2015

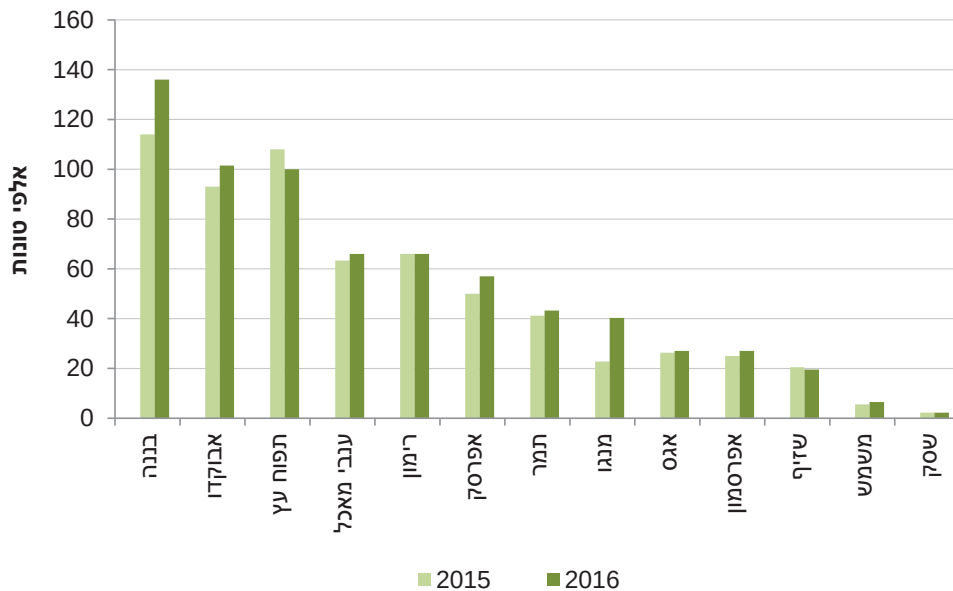
גידולי שדה

בשנת 2016 גידולי השדה העיקריים היו חיטה, כותנה, שעורה ותירס. לעומת שנת 2015 חלה עלייה בתוצרת החיטה (7.0%), וירידה בתוצרת הכותנה (21.2%), השעורה (16.7%) והתירס (5.5%).

מטעים (פירות, ללא פרי הדר)

נתוני תפוקת הפירות מתבססים על הערכות רבעוניות של מועצת הצמחים. בשנת 2016 הבננות, האבוקדו, תפוחי העץ, ענבי המאכל והרימונים היו הגידולים העיקריים בענף המטעים (ללא פרי הדר). לעומת שנת 2015 חלה עלייה בתוצרת של המנגו (77.1%), של הבננות (19.3%), של המשמשים (18.2%) ושל האפרסמונים (8.0%), וירידה בתוצרת של תפוחי העץ (7.4%) ושל השזיפים (4.9%). בכמויות התוצרת של הרימונים לא חל שינוי.

תוצרת פירות נבחרים 2016-2015

פרי הדר

בשנת 2016 חלה ירידה של 13.4% בכמות הכוללת של פרי ההדר לעומת 2015. תוצרת האשכוליות ירדה ב-8.1%, ותוצרת הקליפים - ב-15.1%. לעומת זאת, תוצרת הלימונים עלתה ב-17.8%.

בעלי חיים ותוצרתם

בשנת 2016 הייתה כמות חלב הבקר 1.5 מיליארד ליטר, כמות ביצי המאכל - 2.1 מיליארד יחידות, כמות הפטמים - 536 אלף טונות, וכמות תרנגולי ההודו - 99 אלף טונות.

מאזן אספקת המזון

מאזן אספקת המזון מרכז את הנתונים על מצרכי המזון שעמדו לרשות הציבור בחנויות ובשווקים ועל ערכם התזונתי. המאזן מספק למקבלי ההחלטות ולציבור הרחב מידע על כמויות האספקה של מזון בישראל ועל מידת התלות של המדינה ביבוא של מצרכי מזון.

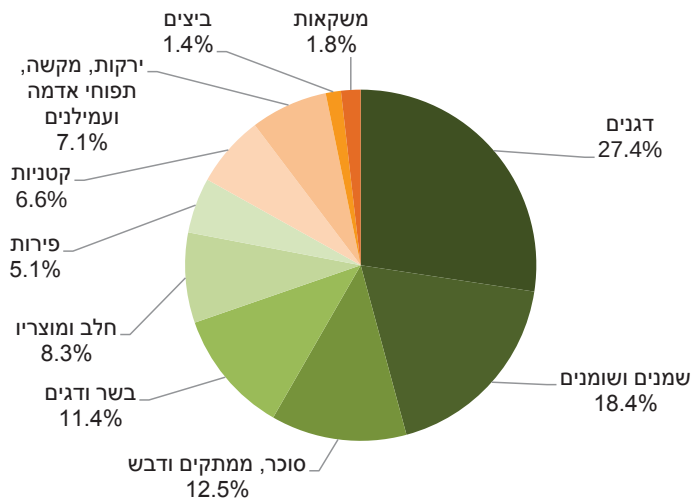
המידע משמש לקביעת מדיניות סבסוד למוצרי מזון בסיסיים, לקבלת החלטות בנוגע לשיעור תשלום המכס על יבוא מזון, להכנת מכסות יבוא ולקביעת תקנים להוספה של ויטמינים או מינרלים למוצרים בסיסיים.

בשנת 2015 הערך הקלורי לנפש של המזון שעמד לרשות הציבור (הוצע בחנויות ובשווקים) היה 3,666 קילו קלוריות (קק"ל) ליום.

27.4% מאספקת האנרגיה ליום התקבלה מדגנים ומוצריהם, ולאחר מכן משמנים ושומנים (18.4%). אספקת האנרגיה מבשר ודגים הייתה 11.4%.

אספקת אנרגיית תזונה (קלוריות) לנפש ליום (מצרכי מזון שעמדו לרשות הציבור בחנויות ובשווקים)

2015

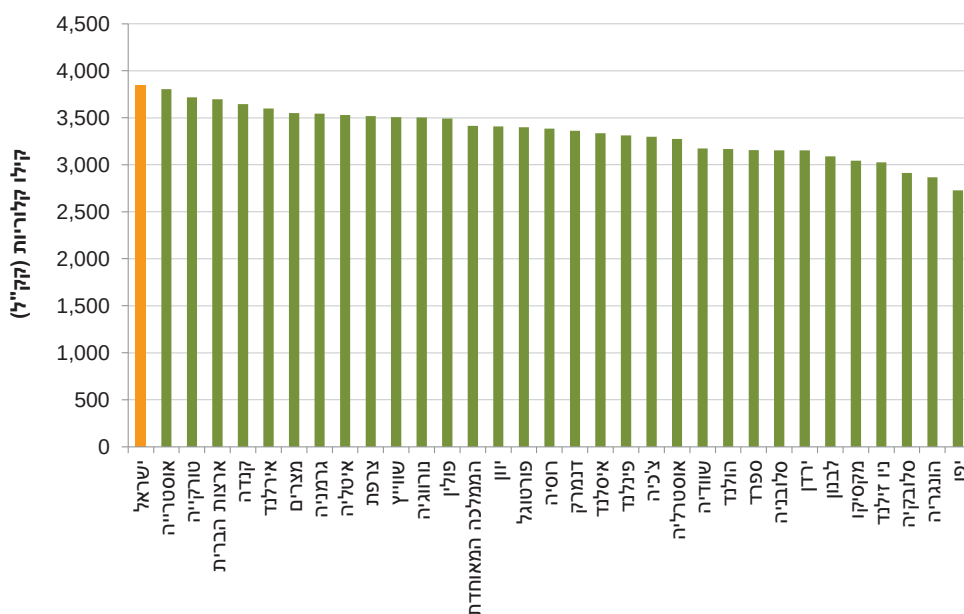

סך הכל 3,666 קילו קלוריות

בשנת 2015 חלה ירידה של 4.7% באספקת אנרגיית התזונה לנפש (מ-3,847 קק"ל ליום ל-3,666 קק"ל ליום). ירידה זו נבעה בעיקר מירידה באספקת דגנים ומוצריהם, תפוחי אדמה ועמילנים וירקות ומקשה. לעומת זאת, חלה עלייה באספקת קטניות ומשקאות. האספקה של ביצים, של בשר ושל חלב ומוצריו נותרה דומה לשנת 2014.

מהשוואה בין-לאומית לשנת 2014, עולה כי הכמות הרבה ביותר של אנרגיית תזונה לנפש הייתה בישראל - 3,847 קק"ל ליום.

אספקת אנרגיית תזונה (קלוריות) לנפש ליום השוואה בין-לאומית 2014

מקור הנתונים: United Nations, FAO (Food and Agriculture Organization)

נתונים נבחרים, 2016

פליטות של גזי חממה לסביבה (2015)

80.2
מיליון טונות
במונחי פחמן
דו-חמצני (CO_2)
הפליטה לנפש
9.6
טונות

פסולת ומחזור

פסולת ברשויות
המקומיות
5.3
מיליון טונות
מתוכן מוחזר
1.1
מיליון טונות

כמות הפסולת לנפש ליום

1.7 ק"ג

פסולת בתעשייה (2014)

3.4
מיליון טונות
מתוכן מוחזר
2.6
מיליון טונות

הוצאה לשמירה על הסביבה

במגזר הציבורי
(2015)
13.3
מיליארד ש"ח

בענפי התעשייה והחשמל (2014)

3.0
מיליארד ש"ח

פליטות של מזהמי אוויר לסביבה

פחמן חד-חמצני
(CO)
134.5
אלפי טונות

גפרית דו-חמצנית (SO_2)

103.9
אלפי טונות

תחמוצות חנקן (NO_x)

151.3
אלפי טונות

חלקיקי אבק מרחף (SPM)

97.3
מאות טונות

התפתחות הטכנולוגיה והתעשייה תרמה לצמיחה ולשגשוג כלכליים, אך בד בבד הגבירה את הניצול של חומרי גלם ושל משאבי הטבע ואת הזיהום וגרמה להשפעות שליליות על הסביבה. בעולם החלו לבחון את ההשפעות הסביבתיות ואת אמצעי הטיפול הנדרשים, וגם בישראל התגבשה ההבנה שנדרשת תשומת לב לנזקים ולטיפול בהם. לצורך טיפול יעיל בנזקים נדרש מידע אמין ורציף על ההשפעות של הפעילות האנושית על הסביבה.

בנושא זה מובא מידע על העלויות למשק לשם מניעת הנזק לסביבה או צמצומו, על היקף הפליטות לסביבה (מזהמי אוויר, גזי חממה ופסולת) ועל פעולות להפחתתן (מחזור).

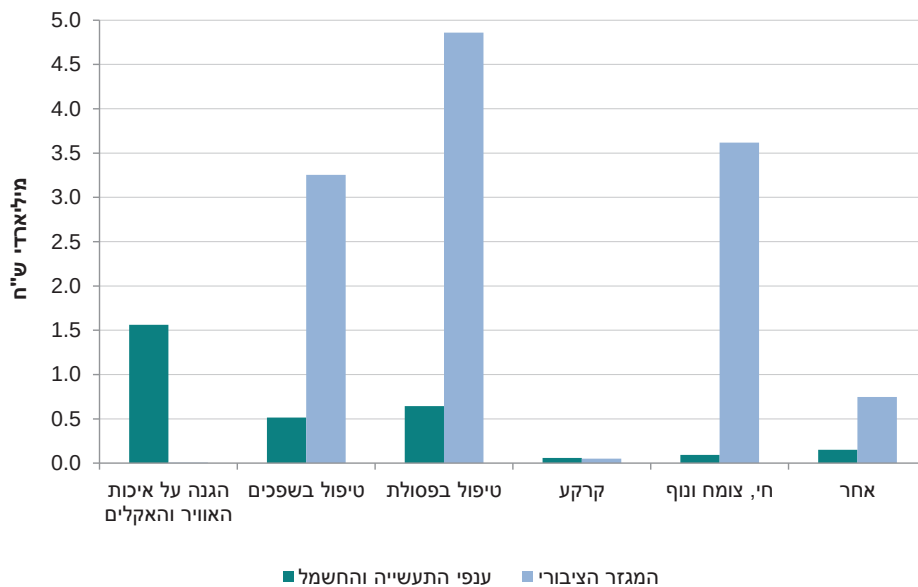
הוצאה לשמירה על הסביבה

בעקבות עליית המודעות לנזקים הנגרמים לסביבה, החלו מדינות שונות לנקוט פעולות לשמירתה: הסדרת הטיפול בפסולת ובשפכים, קביעת תקנים לרמות פליטה של מזהמי אוויר ופעולות להפחתת הפליטות שלהם ושל גזי החממה. העלויות הכלכליות של פעולות אלו באות לידי ביטוי מרמת הפרט או העסק ועד לרמה הלאומית והבין-לאומית.

משנת 2008 עד שנת 2014 ההוצאה לשמירה על הסביבה (הכוללת הוצאה שוטפת והשקעה) עלתה ב-48.3% במגזר הציבורי וב-23.1% בענפי התעשייה והחשמל. רוב ההוצאה בענפי התעשייה והחשמל מרוכזת בהגנה על איכות האוויר והאקלים, ואילו ההוצאה במגזר הציבורי - בטיפול בפסולת, בשמירה על החי, הצומח והנוף ובטיפול בשפכים.

הוצאה לשמירה על הסביבה במגזר הציבורי ובענפי התעשייה והחשמל

2014

המגזר הציבורי

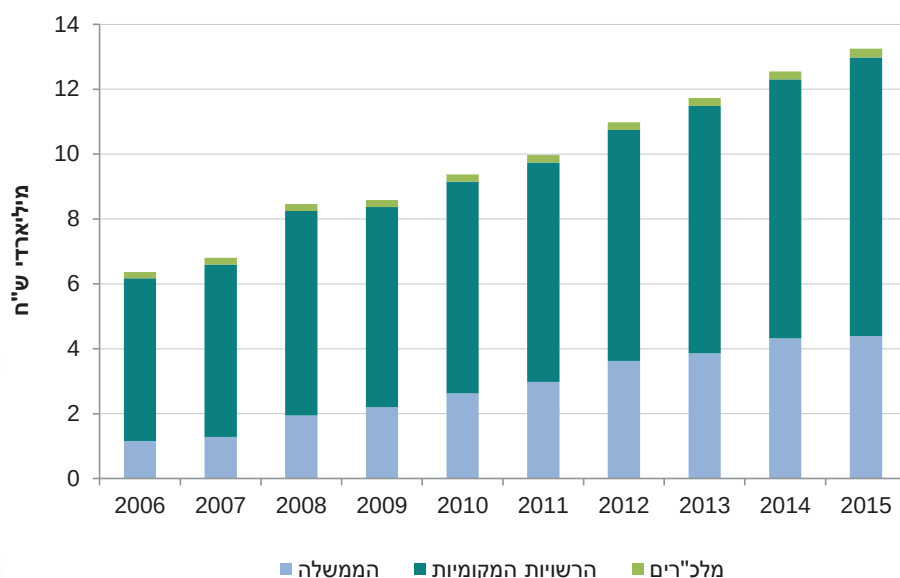
בשנת 2015 ההוצאה לשמירה על הסביבה במגזר הציבורי הייתה 13.3 מיליארד ש"ח. 79.5% מהוצאה זו היו הוצאה שוטפת, והשאר - השקעה בנכסים קבועים.

כמו בשנים קודמות, ההוצאה הגבוהה ביותר הייתה לטיפול בפסולת (5.1 מיליארד ש"ח, 38.7%), ואחריה לשמירה על החי, הצומח והנוף (3.9 מיליארד ש"ח, 29.3%) ולטיפול בשפכים (3.4 מיליארד ש"ח, 25.8%).

64.8% מההוצאה במגזר הציבורי בשנת 2015 היו של הרשויות המקומיות, 33.2% היו של הממשלה, ו-2.0% היו של מלכ"רים.

61.1% מההשקעה במגזר הציבורי בשנת 2015 היו של הממשלה, 38.3% היו של הרשויות המקומיות, ו-0.6% של מלכ"רים. זו השנה הרביעית שבה ההשקעה של הממשלה גבוהה מההשקעה של הרשויות המקומיות.

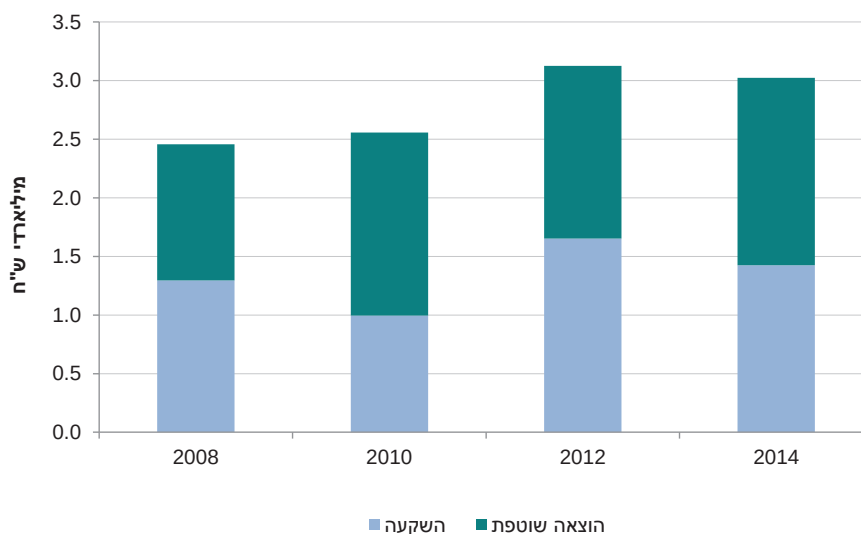
הוצאה לשמירה על הסביבה במגזר הציבורי, במחירים שוטפים
2015-2006

ענפי התעשייה והחשמל

בשנת 2014 ההוצאה לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל הסתכמה ב-3.0 מיליארד ש"ח. 52.9% מההוצאה זו היו הוצאה שוטפת, והשאר - השקעה בנכסים קבועים. ההוצאה הגבוהה ביותר הייתה להגנה על איכות האוויר והאקלים (1.6 מיליארד ש"ח, 51.6%), ואחריה לטיפול בפסולת (644 מיליון ש"ח, 21.3%) ולטיפול בשפכים (514 מיליון ש"ח, 17.0%).

הוצאה לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל, במחירים שוטפים שנים נבחרות

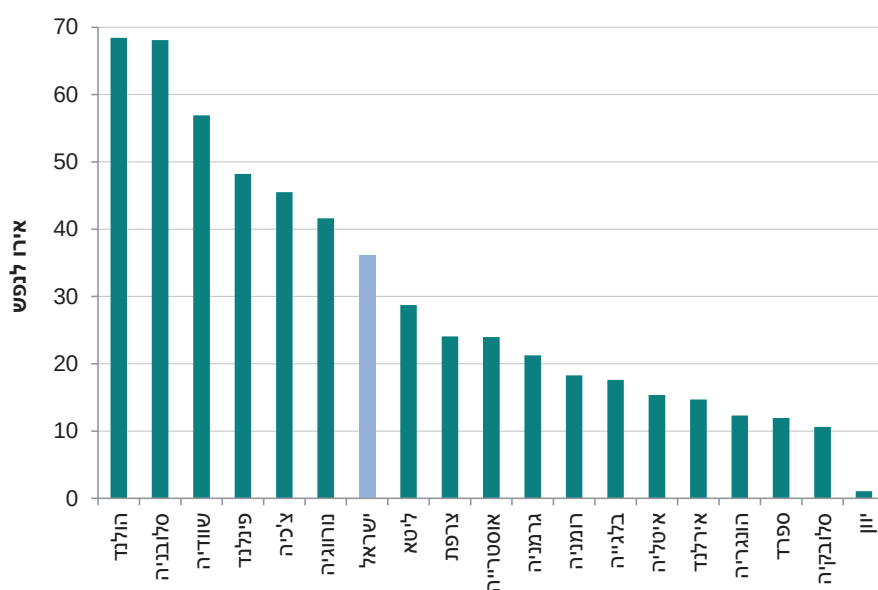
ההוצאה הגבוהה ביותר לשמירה על הסביבה הייתה בענפי אספקת החשמל (1,097 מיליון ש"ח) ובענפי תעשיות הכימיקלים, התרופות ומוצרי הגומי והפלסטיק (730 מיליון ש"ח). ההשקעה בפתרונות קצה (טיפול בזיהום לאחר שנוצר) הייתה 89.0% מסך ההשקעות, ואילו 11.0% בלבד מסך ההשקעות היו בפתרונות של טכנולוגיה נקייה (מניעת היווצרות הזיהום). בשנת 2014, בהמשך לשנת 2012, ירד חלקן של השקעות בפתרונות של טכנולוגיה נקייה בתעשייה, שהיו כ-25.0% בשנים 2008 ו-2010.

ההוצאה לשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל הייתה 0.3% מהתמ"ג לשנת 2014 (כמו בשנת 2012). במדינות האיחוד האירופי ההוצאה הממוצעת לשנת 2012 לשמירה על הסביבה בענפים אלו (כולל ענף הגז ואספקת המים) הייתה 0.4% מהתמ"ג.

ההשקעה בשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל בשנת 2014 הייתה 36.2 אירו לנפש בישראל, גבוהה מהממוצע במדינות האיחוד האירופי.

השקעה בשמירה על הסביבה בענפי התעשייה והחשמל בישראל ובמדינות האיחוד האירופי

2014

מקור הנתונים: אירוסטאט (Eurostat)

פליטות לסביבה

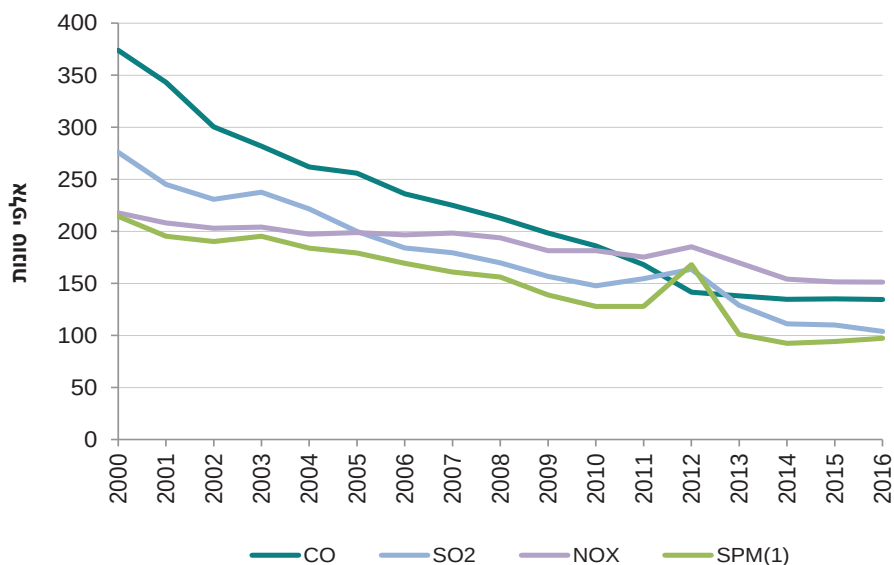
פליטות של מזהמי אוויר

פליטות של מזהמי אוויר משרפת דלקים נמצאות במגמת ירידה בשל שינוי בתמהיל הדלקים ובמאפייניהם ובזכות שיפורים טכנולוגיים בתחבורה ובענפי התעשייה והחשמל. עם זאת, בערים מסוימות עדיין ישנן חריגות מערך הסביבה בריכוזים של חנקן דו-חמצני (NO_2).

בשנים 2000-2014 נצפתה מגמת ירידה בפליטות של מזהמי אוויר משרפת דלקים: פחמן חד-חמצני (CO) (64.0%), גפרית דו-חמצנית (SO_2) (59.7%), תחמוצות חנקן (NO_x) (29.2%), פחמימנים (HC) (59.4%), חומר חלקיקי מרחף (SPM) (56.9%) ועופרת (P_b) (89.5%). בשנים 2014-2016 התמתנו הירידות: פליטות פחמן חד-חמצני נותרו לא שינוי, וירידות נרשמו בפליטות של גפרית דו-חמצנית (6.6%) ושל תחמוצות חנקן (1.8%). עליות חלו בפליטות של חומר חלקיקי מרחף (5.2%), של פחמימנים (2.7%) ושל עופרת (10.9%).

בעקבות שיפורים טכנולוגיים בכלי הרכב, לאורך השנים התווספו למצבת כלי הרכב מזהמים פחות, ונגרעו ממנה רכבים מזהמים יותר. כמו כן, בענפי התעשייה והחשמל חל מעבר מדלקים מזהמים יותר (פחם) לדלקים מזהמים פחות (גז טבעי). שיפורים טכנולוגיים אלו בכלי הרכב וכן שיפור באיכות הדלקים גרמו להפחתת הפליטות על אף העלייה בצריכת הדלקים, אולם בשנת 2014 חלה האטה במגמה זו, והיא נמשכה גם בשנים 2015-2016.

פליטות של מזהמי אוויר משרפת דלקים 2000-2016

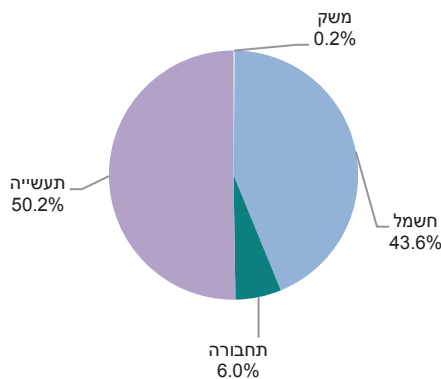
(1) במאות טונות.

פליטות לפי מקור

פליטות של פחמן חד-חמצני נוצרות בעיקר מכלי רכב (90.3%). ייצור חשמל הוא המקור העיקרי לפליטות של גפרית דו-חמצנית (77.8%) ושל תחמוצות חנקן (63.9%). הפליטות של חומר חלקיקי מרחף נוצרות בעיקר מתעשייה (50.2%) ומייצור חשמל (43.6%).

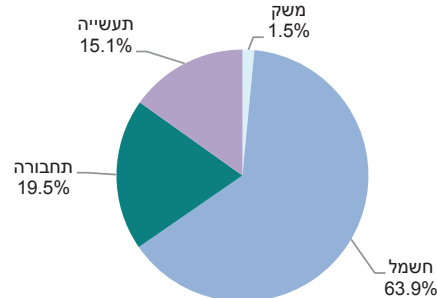
פליטות של חומר חלקיקי מרחף (SPM), לפי מקור

2016

פליטות של תחמוצות חנקן (NO_x), לפי מקור

2016

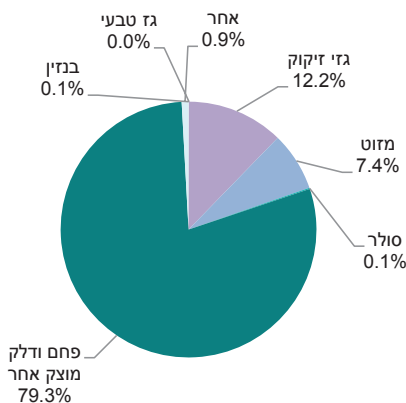

פליטות לפי סוג דלק

שרפה של פחם ושל דלק מוצק אחר (כולל פטקוק ופצלי שמן) גורמת לרוב הפליטות של גפרית דו-חמצנית (79.3%), של תחמוצות חנקן (39.2%) ושל חומר חלקיקי מרחף (43.4%).

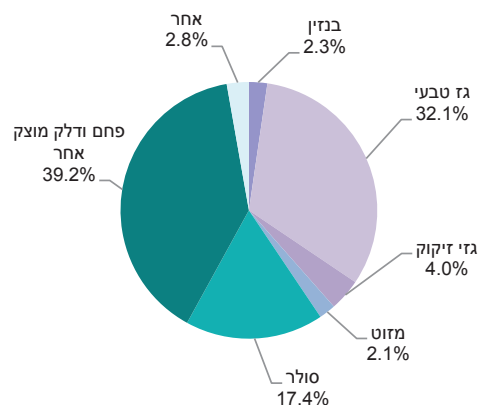
פליטות של גפרית דו-חמצנית (SO_2), לפי סוג דלק

2016

פליטות של תחמוצות חנקן (NO_x), לפי סוג דלק

2016

ריכוזים של מזהמי אוויר בתחנות ניטור

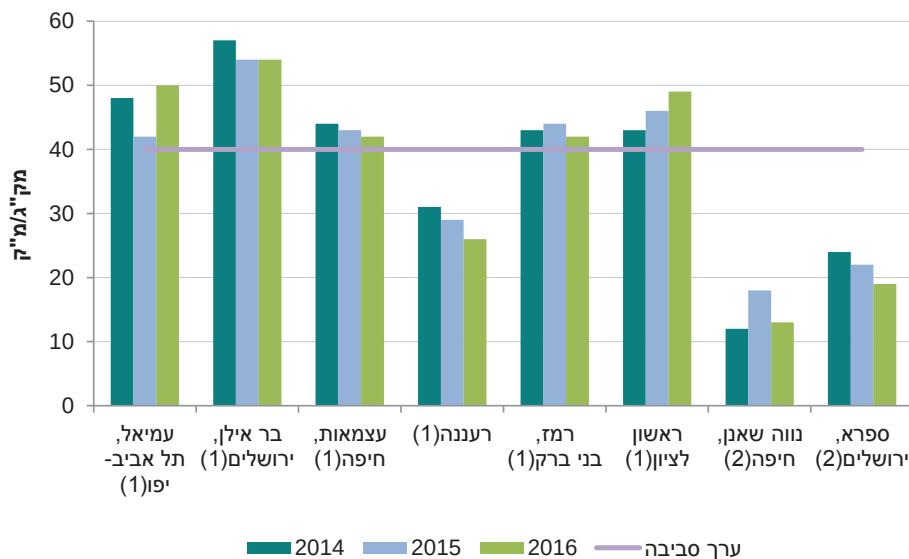
איכות האוויר מושפעת מתופעות טבעיות, כגון סופות חול, מפעילות אנושית כגון שרפת דלקים בתעשייה ובתחבורה וכן מתנאים סביבתיים ומטאורולוגיים. מדידה של ריכוזי המזהמים באוויר מאפשרת מעקב ובקרה אחר איכות האוויר וביצוע פעולות לטיפול במקור המזהם או להזרת הציבור מפעילויות החושפות אותו לסכנות הנגרמות ממנו.

קיימים שני סוגים של תחנות ניטור: תחנות כלליות, המנטרות את איכות האוויר בגובה גגות הבניינים, ותחנות תחבורתיות, המנטרות מזהמי אוויר שמקורם בכלי רכב (בגובה כלי הרכב). עבור כל מזהם אוויר נקבע ערך סביבה, וחריגה ממנו מצביעה על זיהום אוויר המסכן את האדם. יחידת המדידה של הריכוזים היא מיקרוגרם למטר קוב.

חנקן דו-חמצני (NO_2) - חשיפה לריכוזים גבוהים של חנקן דו-חמצני עלולה לגרום, בין היתר, לפגיעה במערכת הנשימה. ריכוז גבוה שלו בתחנות מצביע על פליטה גבוהה משרפת דלקים או מכלי רכב ומתעשייה באזור הנמדד. כמו בשנים 2014 ו-2015, בשנת 2016 נצפו חריגות מערך הסביבה השנתי של חנקן דו-חמצני בתחנות ניטור תחבורתיות בערים ירושלים, תל אביב-יפו, חיפה, ראשון לציון ובני ברק.

ריכוז חנקן דו-חמצני (NO_2) בתחנות ניטור (ממוצע שנתי)

2016-2014

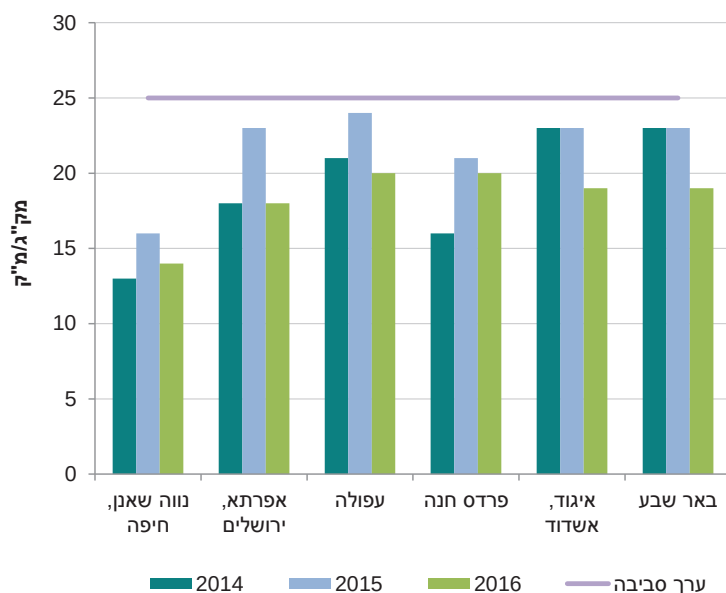

(1) תחנות ניטור תחבורתיות.
(2) תחנות ניטור כלליות.

חלקיקים (PM2.5) - חלקיקים הקטנים מ-2.5 מיקרון) - לחלקיקים השפעה שלילית על הבריאות כאשר הם חודרים למערכת הנשימה. חלקיקים נוצרים מתהליכי בערה, מפעילות תעשייתית או ממקורות טבעיים (סופות אבק).

בשנת 2016, כמו בשנים 2014 ו-2015, לא נמצאו חריגות מערך הסביבה השנתי של חלקיקים. בכל התחנות המוצגות נרשמו ירידות בריכוזים, ובמרביתן אף ירידות משנת 2014.

ריכוז חלקיקים (PM2.5) בתחנות ניטור כלליות (ממוצע שנתי) 2016-2014

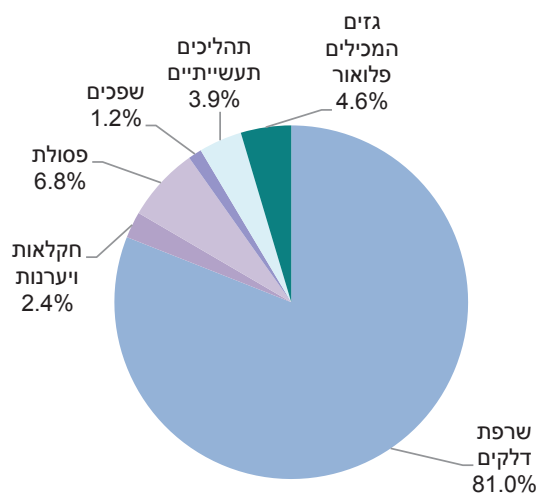

פליטות של גזי חממה

בשנת 2015 נפלטו 80.2 מיליון טונות של גזי חממה במונחי פחמן דו-חמצני (CO_2). שרפת דלקים היא מקור הפליטה העיקרי של גזי חממה (81.0%), ומתוכה 51.6% מהפליטות הן משרפת דלקים בענפי האנרגיה (ייצור חשמל וזיקוק דלקים). המקור השני בגודלו הוא הטמנת פסולת (6.8%). חלקם של גזי החממה המכילים פלואור מכלל הפליטות עלה מ-2.3% בשנת 2008 ל-4.6% בשנת 2015, וזאת בשל הגברת השימוש בגזי מיזוג וקירור מסוג HFCs.

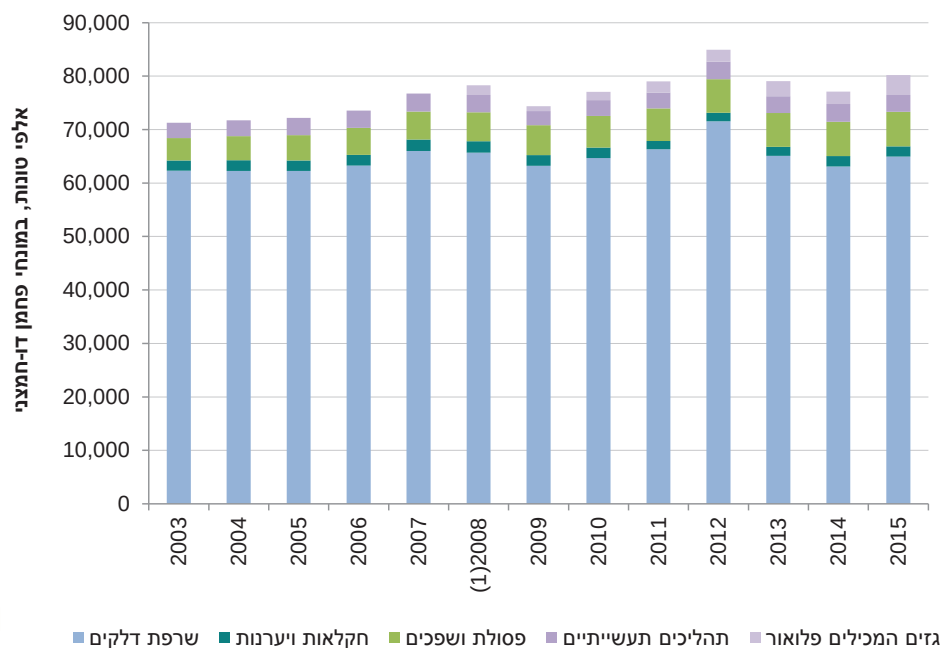
פליטות של גזי חממה, לפי מקור

2015

סך הפליטות של גזי החממה בשנת 2015 היה דומה לסך הפליטות שלהם בשנת 2008, אולם בין השנים הללו נצפתה מגמה מעורבת. בשנים 2009-2012 עלו הפליטות ב-14.2%, בשנים 2012-2014 הן ירדו ב-9.2%, ובשנת 2015 הן עלו ב-4.0%. המגמה הושפעה בעיקר משינויים בתמהיל הדלקים ששימשו לייצור חשמל ומהמעבר לשימוש בגז טבעי. משנת 2008 חלה עלייה מתמשכת בפליטות מהטמנת פסולת (17.7%) ובפליטות מגזים המכילים פלואור (103.0%).

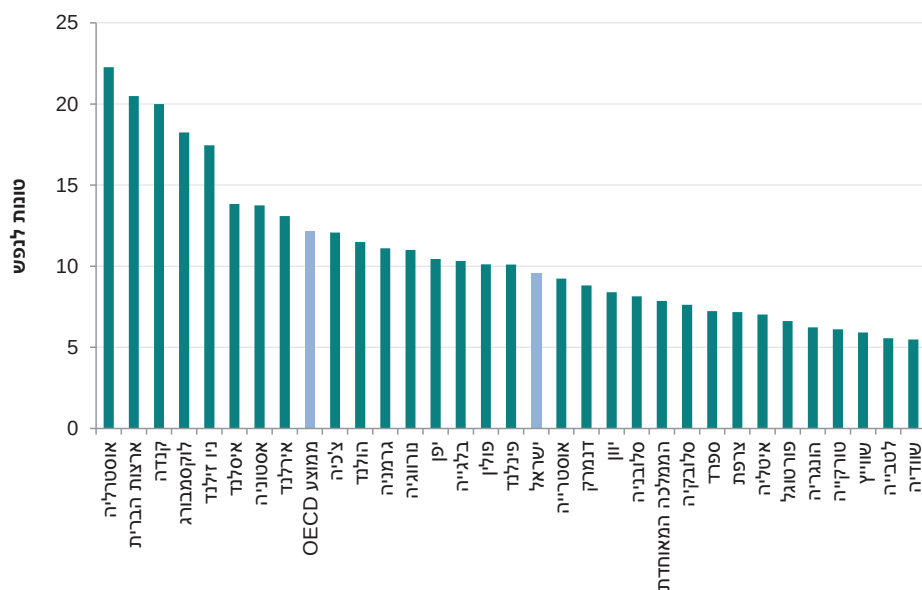
פליטות של גזי חממה, לפי מקור 2015-2003

(1) משנת 2008 סך הפליטות כולל פליטות מגזים המכילים פלואור.

בשנת 2015 (כמו בשנים קודמות) הייתה הפליטה לנפש 9.6 טונות, וזאת לעומת 12.1 טונות בממוצע במדינות ה-OECD.

פליטות של גזי חממה לנפש במדינות ה-OECD 2015

מקור הנתונים: OECD

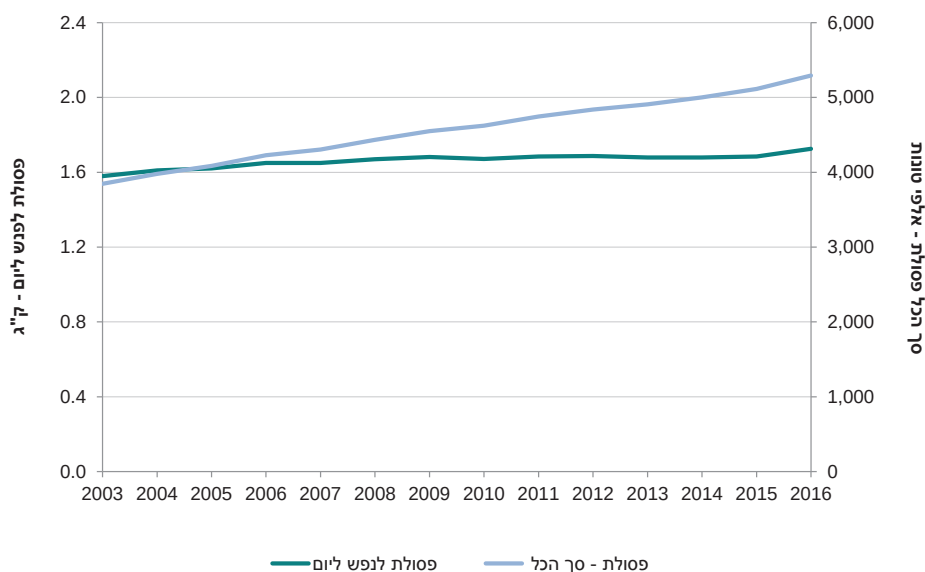
פסולת ומחזור

בישראל נהוגות שתי שיטות טיפול עיקריות בפסולת: הטמנה ומחזור.

פסולת ברשויות המקומיות

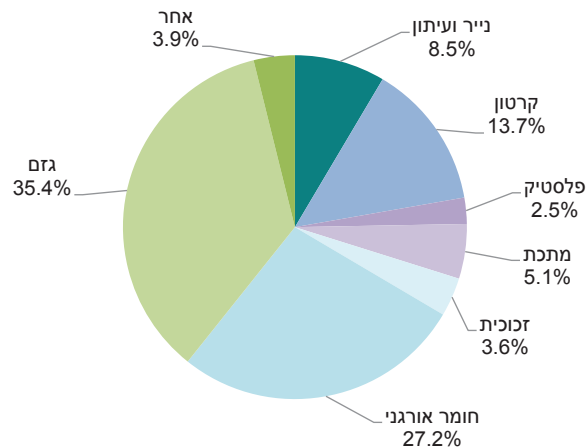
כמות הפסולת הנאספת ברשויות המקומיות כוללת פסולת ביתית, מסחרית וגזם. בשנת 2016 נאספו בסך הכל 5.3 מיליון טונות של פסולת, וכמות הפסולת לנפש ליום הייתה 1.7 ק"ג. כמות הפסולת הגדולה ביותר לנפש ליום נאספה במחוז הדרום - 2.1 ק"ג. משנת 2003 עלתה כמות הפסולת לנפש ב-9.3%.

פסולת שנאספה ברשויות המקומיות ופסולת לנפש ליום 2016-2003

כמות הפסולת שנאספה ברשויות המקומיות והוטמנה הייתה 4.2 מיליון טונות. כמות הפסולת שמוחזרה הייתה 1.1 מיליון טונות, מתוכן 248.7 אלף טונות של נייר, עיתון וקרטון ו-304.5 אלף טונות של חומר אורגני. אחוז הפסולת שמוחזרה ברשויות המקומיות בשנת 2016 עמד על 21.1%, לעומת 19.7% בשנת 2015. האחוז הגבוה ביותר של פסולת שמוחזרה היה במחוז ירושלים (29.7%) ובמחוז המרכז (25.1%). האחוז הנמוך ביותר של פסולת שמוחזרה היה באזור יהודה והשומרון (יישובים יהודיים) (12.6%) ובמחוז הצפון (15.4%).

מחזור ברשויות המקומיות, לפי סוג פסולת 2016

בשנת 2015 דורגה ישראל במקום ה-22 מתוך 24 מדינות ה-OECD שדיווחו על מחזור פסולת עירונית. בישראל אחוז המחזור מסך הפסולת ברשויות המקומיות היה 19.7%, לעומת 34.9% בממוצע במדינות ה-OECD.

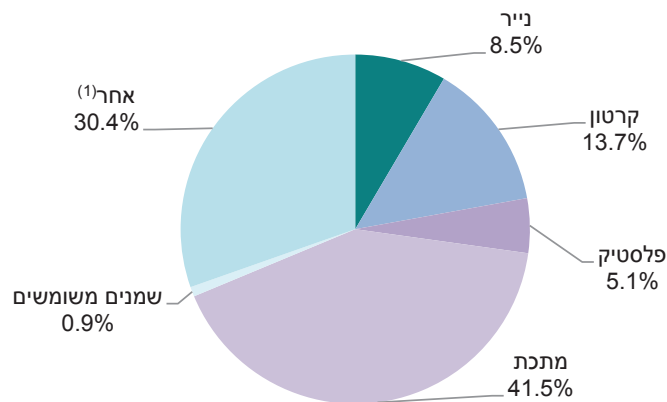
פסולת בתעשייה

בשנת 2014 הסתכמו כמויות הפסולת שנוצרו בענפי התעשייה והחשמל ב-3.4 מיליון טונות. מרבית הפסולת שנוצרה היא פסולת יבשה, 1.9 מיליון טונות (מתוכן 1.1 מיליון טונות של אפר פחם - אפר הנוצר בתהליך שרפת הפחם בתחנות כוח). עוד נוצרו בתעשייה 1.3 מיליון טונות פסולת מעורבת ו-0.2 מיליון טונות פסולת מסוכנת.

כמויות הפסולת שנשלחו מהתעשייה ישירות למחזור בשנת 2014 הסתכמו ב-2.6 מיליון טונות, שהן 76.4% מכלל הפסולת שנוצרה בתעשייה. אחוז המחזור בפסולת היבשה היה 90.8%, בפסולת המעורבת - 62.4% ובפסולת המסוכנת - 25.9%.

בשנת 2014 מוחזרו בתעשייה 823.7 אלף טונות של פסולת מעורבת, מהן 182.4 אלף טונות נייר וקרטון ו-342.0 אלף טונות מתכת. הכמות הגדולה של מתכות שמוחזרו נבעה מפעולות פינוי חד-פעמיות בשנה זו.

מחזור של פסולת מעורבת בתעשייה 2014

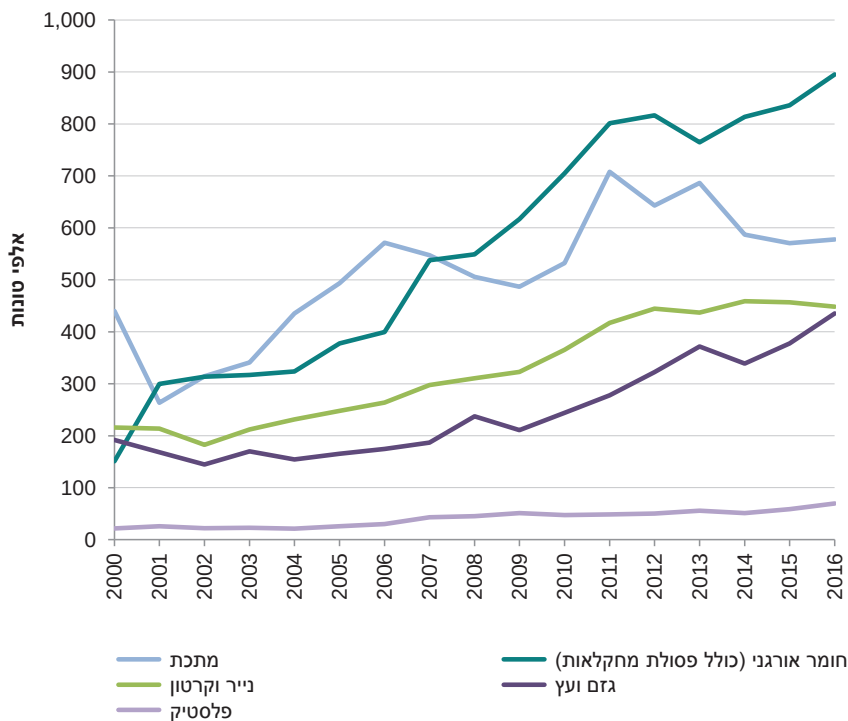

(1) בעיקר חומר אורגני.

פסולת מסוכנת בישראל - בשנת 2015 נוצרו בישראל 310.9 אלף טונות של פסולת מסוכנת (כמו בשנת 2014). כשליש מהכמות טופלה באמצעות "החברה לשירותי איכות הסביבה" במועצה נאות חובב.

פסולת ממוחזרת בישראל - סך הפסולת הממוחזרת בישראל בשנת 2016 היה 5.4 מיליון טונות, מתוכן 2.7 מיליון טונות של פסולת בניין ואפר פחם. חומרים עיקריים נוספים שמוחזרו היו חומר אורגני, מתכת, נייר וקרטון. משנת 2000 ניכרת מגמת עלייה בכמויות המחזור במשק.

פסולת ממוחזרת, לפי סוג חומר
2016-2000

נתונים נבחרים, 2016

צריכת מים (2015)

סך כל הצריכה
2.05 מיליארד מ"ק

לשימוש ביתי
ותעשייתי

43.6%

לשימוש חקלאי

54.6%

השבה לטבע

1.8%

צריכת מים עירונית
ממוצעת לנפש

71.7 מ"ק

שפכים גולמיים

שפכים גולמיים
במכוני טיפול

493

מיליון מ"ק

שפכים מושבים
(קולחים) (2015)

476

מיליון מ"ק

מקורות המים

נפח משקעים

5.74 מיליארד מ"ק

התפלת מי ים

543 מיליון מ"ק

מפלס ים המלח

-430.93

בחודש דצמבר

ירידה של

1.24 מטרים

לעומת השנה
הקודמת

איכות המים

מי שתייה

בבדיקות לגילוי
קוליפורמים צואתיים
נמצאו תוצאות

חריגות ב-0.6%
מהמקרים

מליחות ממוצעת
בכנרת

287 מג"ל

ישראל שוכנת באזור המתאפיין במחסור במקורות מים טבעיים, ועל כן נדרשת להתמודד עם אתגרים שונים בניהול משק המים כדי להתאימו לצורכי האדם והסביבה. בתהליך השימוש במים נוצרים שפכים הדורשים טיפול מבוקר. ישראל מתמודדת עם המחסור במים, בין השאר, באמצעות שימוש חוזר במי שפכים מטוהרים (קולחים) והתפלת מי ים.

המידע על מים ושפכים מפרט את סוגי המים ואת מגוון מקורותיהם, את כמותם ואת איכותם וכן את השימושים השונים הנעשים בהם. כמו כן, מובאים נתונים על שפכים גולמיים במכוני טיפול.

המידע מבוסס על נתונים מהשירות המטאורולוגי הישראלי, מרשות המים, ממשד הבריאות וממשרד להגנת הסביבה וכן על נתוני רשויות מקומיות מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מקורות המים

משקעים

עונת הגשמים מתחילה בדרך כלל בחודש אוקטובר ומסתיימת במאי. נתוני המשקעים מתייחסים לשנת גשם, המוגדרת כשנה המתחילה באוגוסט ומסתיימת בחודש יולי.

בממוצע רב-שנתי (1981-2010) נפח המשקעים (כמות המשקעים הכוללת שהצטברה במהלך שנת גשם על פני שטח המדינה) הוא 6.11 מיליארד מטר מעוקב (מ"ק) מים בשנה. בשנת הגשם 2015/2016 היה נפח המשקעים 5.74 מיליארד מ"ק, וזאת לעומת שנת הגשם 2014/2015, שבה הגיע נפח המשקעים ל-7.14 מיליארד מ"ק.

כמות המשקעים בממוצע רב-שנתי היא 671 מ"מ בשנה בצפת, 539 מ"מ בחיפה, 583 מ"מ בתל אביב, 537 מ"מ בירושלים, 195 מ"מ בבאר שבע, ובאילת - מילימטרים ספורים בלבד.

מאגרי מים

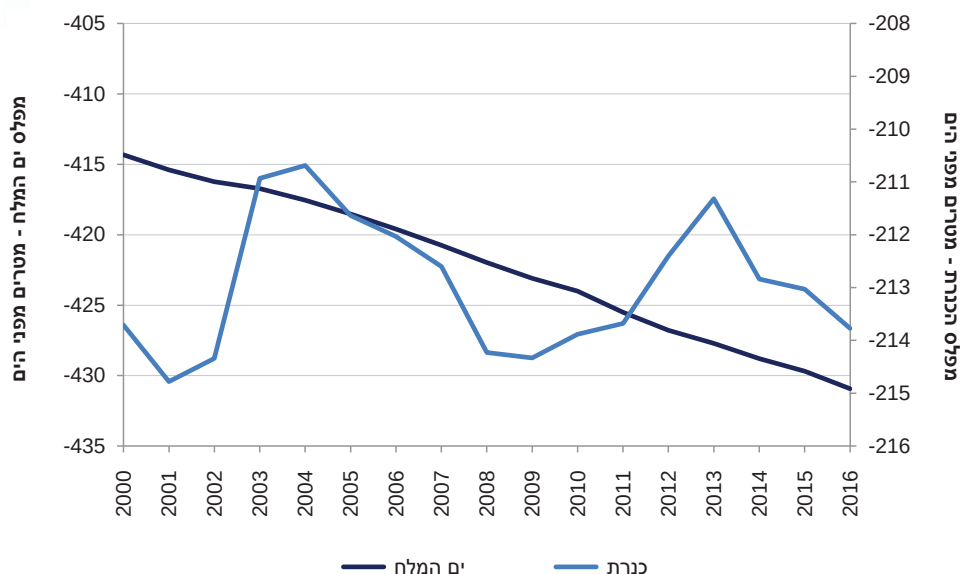
מאגרי המים מחולקים למאגרים עיליים - כנרת וים המלח, ולמאגרים תחתיים של מי תהום (אקוויפרים).

המפלסים במאגרי המים מושפעים הן מכמויות המשקעים המגיעים אליהם והן מפעילות האדם - האופן שבו האדם משתמש במאגרים ומעצב את פני השטח משפיע על זרימת המים אליהם.

ים המלח - מפלס ים המלח ממשיך לרדת בקצב של כמטר בשנה, ובדצמבר 2016 הוא הגיע לשפל חסר תקדים של 430.93 מטרים מתחת לפני הים - 1.24 מטרים פחות מבשנה הקודמת. הירידה העקיבה במפלס ים המלח נגרמת בשל ירידה בנפח המים המוזרמים בנהר הירדן מצפון, בשל המשך הפעילות התעשייתית בדרום ים המלח ובשל התאדות עקב התנאים הפיזיים. ירידת המפלס גוררת השפעות נרחבות על אזור הבקעה הסמוך לים. התופעה הבולטת ביותר היא היווצרות בולענים שמסכנים את העוברים באזור וזורעים הרס בתשתיות.

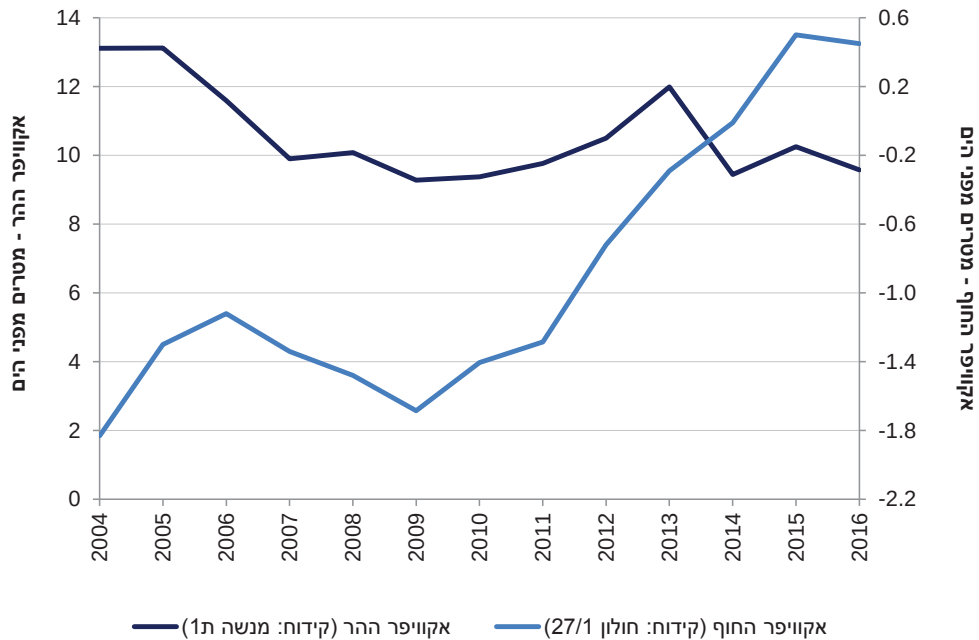
הכנרת - מפלס הכנרת בנובמבר 2016 היה 213.77 מטרים מתחת לפני הים, לעומת 213.03 בשנת 2015 (ירידה של 0.74 מטרים). בשנים 2009-2013 עלה מפלס הכנרת, בעיקר בעקבות הפחתת השאיבות בשל הגדלת נפח ההתפלה של מי הים התיכון והזרמתם במערכת הארצית. הירידה במפלס בשנים 2014-2016 נבעה בעיקרה ממיעוט גשמים.

רום המפלס של ים המלח ושל הכנרת 2016-2000

מי תהום (מי האקוויפרים) - מי תהום הם אחד ממקורות המים העיקריים של ישראל, והם חשובים לשמירת המלאי והמגוון של מקורות המים. מפלס מי התהום מושפע ישירות מפעילות המשתמשים בו וכן מכמות המשקעים המחלחלים אליו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת שיפור יחסי במפלס האקוויפרים, שכן חלקם של מי התהום בסך כל המים הנצרכים פוחת בשל השימוש הגובר במי ים מותפלים. רום המפלס בקידוח 'מנשה ת'1' (צפון אקוויפר ההר) היה 9.58 מטרים באוקטובר 2016 לעומת 11.59 מטרים באוקטובר 2006. רום המפלס בקידוח 'חולון 27/1' (אקוויפר החוף) היה 0.45 מטרים באוקטובר 2016 לעומת 1.12 מטרים באוקטובר 2006.

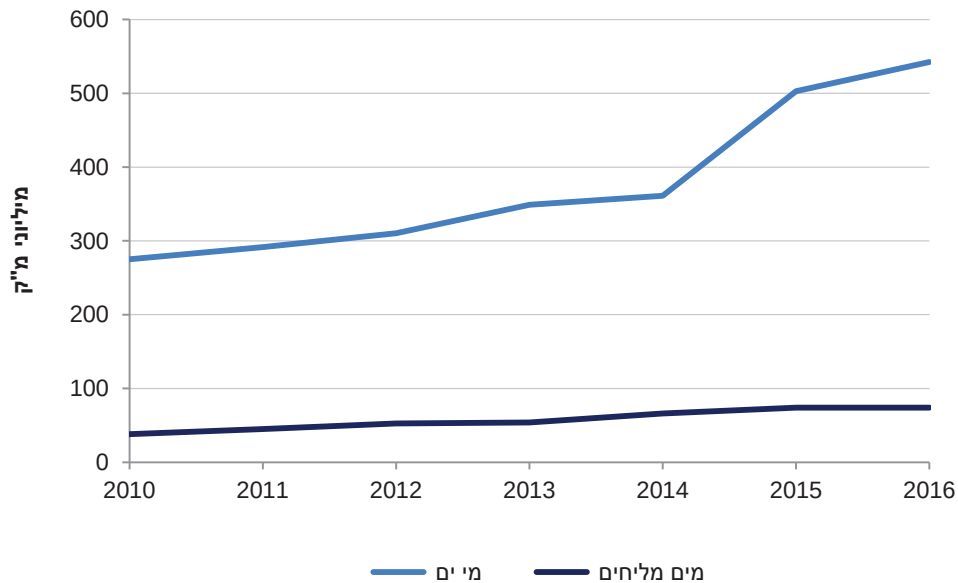
רום המפלס של אקוויפר ההר ושל אקוויפר החוף 2016-2004

התפלת מים

בשנת 2016 הותפלו מי ים בנפח של 543 מיליון מ"ק - עלייה של 7.8% לעומת שנת 2015. רוב העלייה נובעת מהתפוקה של מתקן ההתפלה באשדוד, שהחל לפעול בשנת 2015. בישראל פועלים כיום חמישה מתקנים להתפלת מי ים (נוסף על מתקן התפלה באילת): שורק (28%), חדרה (23%), אשקלון (19%), פלמחים (15%) ואשדוד (15%). בישראל קיימים גם מתקנים להתפלת מים המופקים מקידוחים של מי תהום מליחים. נפח המים המליחים שהותפלו עלה מ-30 מיליון מ"ק בשנת 2006 ל-74 מיליון מ"ק בשנת 2016.

מים מותפלים 2016-2010

מקור הנתונים: רשות המים.

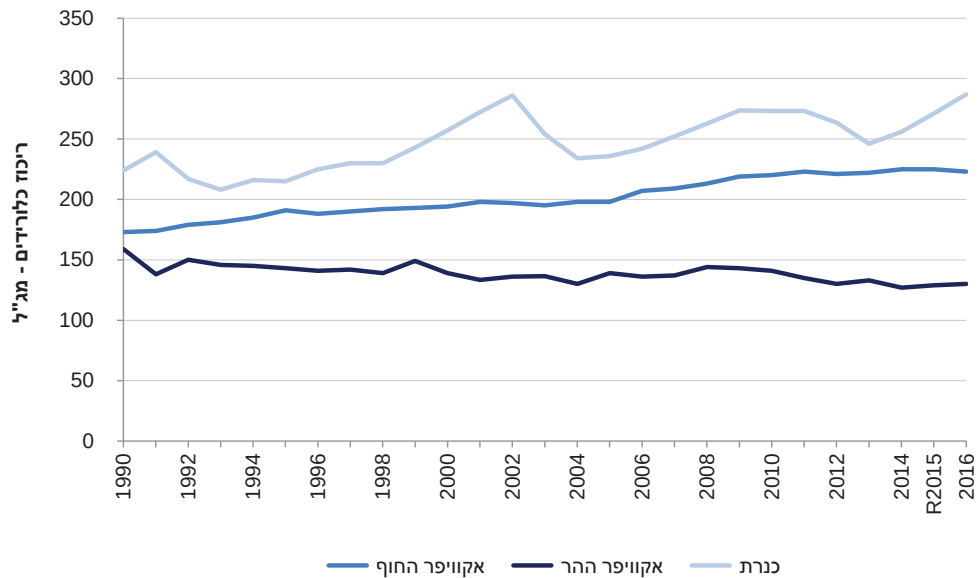
איכות המים

מליחות מקורות המים

מדדי המליחות הם רכיב מרכזי בקביעת איכות מי השתייה המופקים ממקורות שונים. בשנת 2016 הייתה רמת המליחות הממוצעת בכנרת 287 מיליגרם כלוריד לליטר (מג"ל), באקוויפר ההר - 130 מג"ל, ובאקוויפר החוף - 223 מג"ל. רמות מליחות אלו נמצאות בתחום הריכוז המרבי הרצוי של כלוריד במי שתייה (400 מג"ל), על פי תקנות בריאות העם של משרד הבריאות.

מליחות ממוצעת בכנרת, באקוויפר ההר ובאקוויפר החוף

2016-1990

לעלייה במליחות מי התהום עלולות להיות השפעות רבות על הסביבה, על החברה ועל הכלכלה: פגיעה באיכותם של מי שתייה ושל מים המשמשים להשקיה, פגיעה בגידולים חקלאיים עקב המלחת קרקעות, הגדלת ההשקעה בעתיד בשל צורך באמצעי טיפול מתקדמים או במתקני התפלה, צמצום כושר השאיבה, הגבלת יכולת משק המים להתמודד עם משברים בעתיד ועוד.

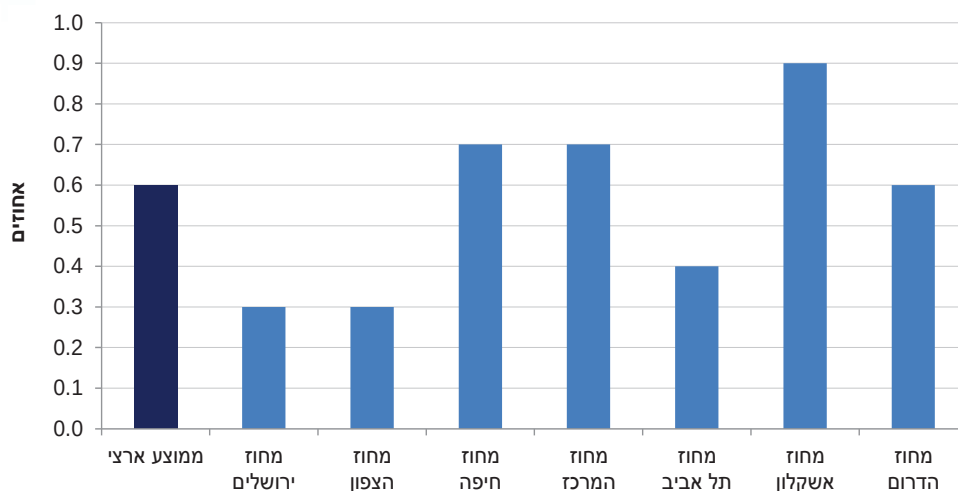
מי שתייה

אחוז התוצאות החריגות בבדיקות לגילוי קוליפורמים צואתיים במי שתייה ירד מ-5.0% בשנת 1992 ל-0.6% בשנת 2016.

בשנים האחרונות בוצעו פעולות לשיפור איכות התשתיות, התקינה ושיטות הדגימה של המים, וזאת כדי להבטיח את איכות המים ואת שיפורה.

מכלל המחוזות (לפי חלוקה של משרד הבריאות), במחוז אשקלון נרשם האחוז הגבוה ביותר של תוצאות חריגות בשנת 2016 - 0.9%.

תוצאות חריגות בבדיקות לגילוי קוליפורמים צואתיים במי שתייה, לפי מחוז 2016

מי חופי רחצה

הימים וחופי הרחצה חשופים לזיהומים הנגרמים מתקלות במערכות הביוב, משפכים של מפעלי תעשייה, מנחלים מזוהמים, ממערכות ניקוז עירוני, מכלי שיט ומפעילות המתרחצים. כדי להבטיח את בריאות המתרחצים קבע משרד הבריאות תקן לאיכות המים בחופים וכן כללים האוסרים על רחצה במקרים של זיהום. כמו כן, נבדקת נוכחותם של חיידקי אנטרוקוק צואתי (מדד לזיהום של מי ים) ושל חיידקי קוליפורם צואתי (מדד לזיהום של מים מתוקים).

בשנת 2016 נרשמו בים התיכון תוצאות חריגות ב-3.1% מתוך 5,498 בדיקות לגילוי אנטרוקוק צואתי; בים סוף נרשמו 1.4% תוצאות חריגות מתוך 635 בדיקות לגילוי אנטרוקוק צואתי; בכנרת נרשמו 1.1% תוצאות חריגות מתוך 910 בדיקות לגילוי קוליפורם צואתי.

מי נחלים

מצב הנחלים מושפע מהסביבה שבה עובר תוואי הזרימה. הנחלים בישראל שימשו בעבר נתיב להזרמת שפכים. בנחלים נמדדות בין השאר צריכת חמצן כימית (COD) - מדד לרמת הזיהום בשפכים תעשייתיים, וצריכת חמצן ביוכימית (BOD) - מדד לרמת הזיהום בשפכים ביתיים.

בשנים האחרונות נעשו מאמצים להפחית את כמות השפכים המוזרמים לנחלים בעזרת פיתוח מערכות להזרמת שפכים וכן שיקום נחלים שנפגעו. הערך המרבי שנקבע בתקן הוא 100 מג"ל ל-COD ו-15 מג"ל ל-BOD.

בנחל הירקון באתר 'מורד קנה' ירדה רמת ה-COD מ-89 מג"ל בשנת 2009 ל-35 מג"ל בשנת 2016, וערך ה-BOD ירד בשנים אלו מ-18 מג"ל ל-1 מג"ל בלבד. בנחל הקישון באתר 'גשר אירי' נשמרת רמה יציבה של ה-COD: בשנת 2009 נמדדו 42 מג"ל, ובשנים 2015 ו-2016 - 37 מג"ל. ערך ה-BOD עלה מ-4 מג"ל בשנת 2009 ל-7 מג"ל בשנת 2016.

צריכת מים

סך צריכת המים

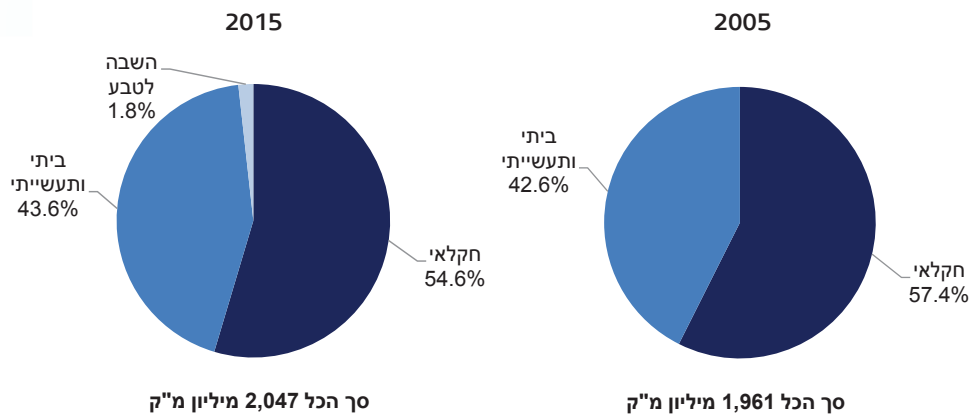
בשנת 2015 נצרכו בישראל 2,047 מיליון מ"ק מים לשלושת השימושים - ביתי (כולל מסחר ושירותים), תעשייתי וחקלאי, לעומת 1,961 מלמ"ק מים בשנת 2005 (עלייה של 4.4%).¹ סך הצריכה כולל צריכה של מים שוליים (מים שאינם לשתייה) וצריכה של מים שפירים (מים לשתייה). הצריכה החקלאית בשנת 2015 הייתה 1,118 מיליון מ"ק, שהם 54.6% מסך הצריכה. 59.6% מהצריכה החקלאית (666 מיליון מ"ק) היו מים שוליים, והשאר - מים שפירים. הצריכה הביתית והתעשייתית בשנה זו הייתה 818 מיליון מ"ק מים ממקורות שפירים, שהם 43.6% מסך הצריכה.

36 מיליון מ"ק, שהם 1.8% מסך הצריכה, הושבו לטבע.

בשנים 2005-2015 הושפעה צריכת המים מגורמים שונים כגון המצב הכלכלי במשק, מדיניות הממשלה בתחום התעריפים ומגמות דמוגרפיות: הצריכה הביתית עלתה בכ-7% בלבד. נתון זה בולט על רקע גידול דמוגרפי של כ-20% בתקופה זו וממחיש את הירידה בצריכה לנפש. הצריכה לנפש ירדה בשל הגברת המודעות הציבורית לחיסכון במים וכן בעקבות צעדים שנקטו, כמו העלאת התעריפים, וצמצום פחת מים בשל השקעה בתשתיות.

1. משנת 2015 בוטלו הקצאות המים לתעשייה, והצריכה התעשייתית מחושבת עם הצריכה הביתית.

צריכת מים, לפי שימוש

צריכת מים עירונית לנפש

צריכת המים העירונית לנפש בשנת 2015 הייתה 71.7 מ"ק בממוצע, לעומת 79.2 מ"ק בממוצע בשנים 2011-2002 (ירידה של 9.4%). משנת 2002 נרשמה ירידה בצריכת המים העירונית לנפש בכל הערים הגדולות (100,000 תושבים ויותר).

פחת מים

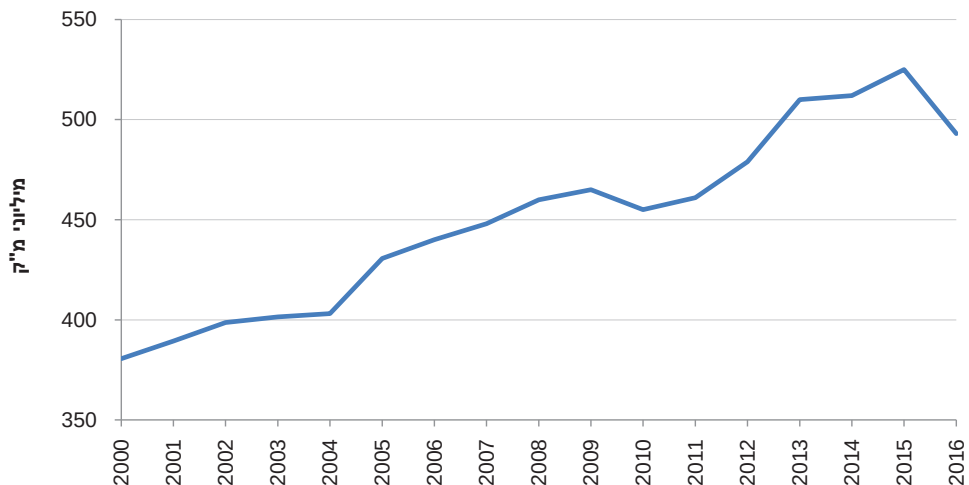
מדד זה בוחן את איכותן של תשתיות הולכת המים. ככל שפחת המים (נזילות במערכת ההולכה) ביישוב הוא גדול יותר, כך אפשר להסיק שאיכות תשתית הולכת המים ירודה יותר. בשנת 2015 אחוז הפחת מסך כל תקבולי המים בארץ היה 10.7%.

האחוז הנמוך ביותר של פחת מים מסך תקבולי המים בערים הגדולות בשנת 2015 נמצא בבני ברק (2.9%). בעיר זו נרשם אחוז נמוך של פחת לאורך השנים (לא עלה על 7.0% משנת 2000). האחוז הגבוה ביותר של פחת בשנת 2015 נמצא בערים ירושלים (11.9%), בית שמש (11.2%) וחיפה (10.1%).

שפכים גולמיים

שפכים גולמיים הם מים שהזדהמו בשל שימוש ביתי, שימוש תעשייתי או שימוש ציבורי, ואינם מתאימים לשימוש נוסף ללא טיפול וניקוי. ישראל מובילה בקנה מידה בין-לאומי בנפח השפכים הממוחזרים. לאחר שנים של עלייה בכמות השפכים במכוני טיפול בשפכים (מט"שים), בשנת 2016 חלה בה ירידה: כמות השפכים שטופלו הייתה 493 מיליון מ"ק, לעומת 525 מיליון מ"ק בשנת 2015 (ירידה של 6.5%). מכוני הטיפול בשפכים משפרים את איכות המים באופן ניכר ומאפשרים לעשות בהם שימוש חוזר ובכך לסייע למשק המים. חלק מהמים המטופלים (קולחים) מושב אל הטבע, וחלק ניכר מהם משמש לחקלאות. בשנת 2015 הופקו 476 מיליון מ"ק של קולחים בישראל. המט"ש הגדול בישראל הוא השפד"ן (מפעל שפכי גוש דן), והוא מטפל בכ-25% מכלל השפכים במדינה. נפח השפכים המטוהרים במכון נמצא במגמת עלייה (לאחר ירידה מסוימת בשל הפחתה בצריכת המים), ובשנת 2016 הוא הגיע ל-136 מיליון מ"ק.

שפכים גולמיים במכוני טיפול 2016-2000

נתונים נבחרים, 2015

מוצרי נפט מקורות	אספקת אנרגיה ראשונית
16,107 אלף שעט"ן	22,608 אלף שעט"ן
88.7% מזיקוק מקומי (מבוסס על יבוא נפט גולמי)	צריכה סופית של אנרגיה
11.3% מיבוא ישרי	14,830 אלף שעט"ן
שימושים	מהם:
(ללא צריכת ביניים)	57.0% מוצרי נפט
15,863 אלף שעט"ן	32.0% חשמל
53.3% לצריכה סופית	8.4% גז טבעי
39.4% ליצוא	2.3% אנרגיה מתחדשת
7.3% לתדלוק בין-לאומי של אניות ומטוסים	צריכה סופית של אנרגיה לנפש
צריכה סופית של מוצרי נפט בתחבורה	1.77 שעט"ן
בנזין 95 אוקטן	מהם:
3,764 מיליון ליטרים	1.01 שעט"ן מוצרי נפט
סולר	0.57 שעט"ן חשמל
3,030 מיליון ליטרים	0.15 שעט"ן גז טבעי
חשמל (2016)	
ייצור חשמל	
67,210 מיליון קוט"ש	
(5,780 אלף שעט"ן)	
צריכה סופית של חשמל	
56,965 מיליון קוט"ש	
(4,899 אלף שעט"ן)	

האנרגיה משמשת תשומה בסיסית בענפי המשק השונים, הן במישרין והן בעקיפין, ומכאן שמשק אנרגיה מפותח מהווה תשתית חיונית לקיום הכלכלה ולהתפתחותן של מדינות. בעבר התבסס משק האנרגיה בישראל בעיקר על יבוא מקורות אנרגיה כדי לייצר מוצרי נפט וחשמל, אך בשנים האחרונות הולך וגדל חלקו של הגז הטבעי המקומי באספקת האנרגיה. הפקת האנרגיה ממקורות מתחדשים וכניסתם של יצרנים חדשים לענף ייצור החשמל משנות את פני משק האנרגיה בשנים האחרונות.

נושא זה מתאר את משק האנרגיה בישראל: מאזן האנרגיה, המציג את מקורות האנרגיה ואת השימוש בהם (צריכתם) בשנת 2015, מידע על כמויות אנרגיה לפי מקור, פירוט על סוגים נבחרים של אנרגיה ונתונים על מחירי אנרגיה.

הנתונים המתפרסמים מציגים את תמונת משק האנרגיה בארץ ומשמשים את מקבלי ההחלטות ואת הציבור הרחב.

מאזן האנרגיה¹

במאזן האנרגיה מוצגים מקורות האנרגיה שעמדו לרשות המשק והשימוש בהם (צריכתם). במאזן מפורטות האנרגיה הראשונית (אנרגיה המתקבלת ממקור טבעי), התמרתה לאנרגיה שניונית (אנרגיה ראשונית אשר עובדה לסוג אחר של אנרגיה) והצריכה הסופית של האנרגיה. יחידת המידה המשותפת לכל סוגי האנרגיה היא שעט"ן – שווה ערך לטון נפט.

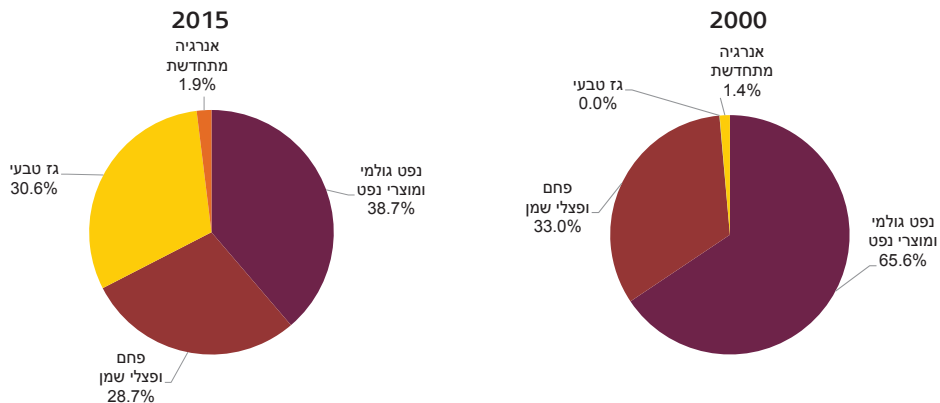
מקורות האנרגיה הראשונית מתקבלים בארץ מיבוא של נפט גולמי ופחם וכן מהפקה מקומית של גז טבעי, פצלי שמן ואנרגיה מתחדשת המופקת מהשמש, מהרוח ומהמים. בארץ מתקיימים תהליכי התמרה: האנרגיה הראשונית מפחם ומגז טבעי והאנרגיה המתחדשת מותמרת לחשמל, והנפט הגולמי מזוקק למוצרים שונים המשמשים דלקים לענפי המשק (כולל לייצור אנרגיה) ולמשקי בית.

אספקת אנרגיה ראשונית

האנרגיה העומדת לרשות המשק בתקופה נתונה מיבוא, מהפקה מקומית ומשימוש במלאי בניכוי של יצוא ושל תדלוק אניות ומטוסים הסתכמה בשנת 2015 ב-22,608 אלף שעט"ן, עלייה של 5.4% לעומת שנת 2014 (21,450 אלף שעט"ן).

בשנת 2015 32.5% מאספקת האנרגיה הראשונית התבססו על הפקה מקומית של גז טבעי (30.6%) ושל אנרגיה מתחדשת (1.9%), לעומת התבססות כמעט מוחלטת על יבוא של דלקים בשנת 2000.

אספקת אנרגיה ראשונית⁽¹⁾ לפי סוג

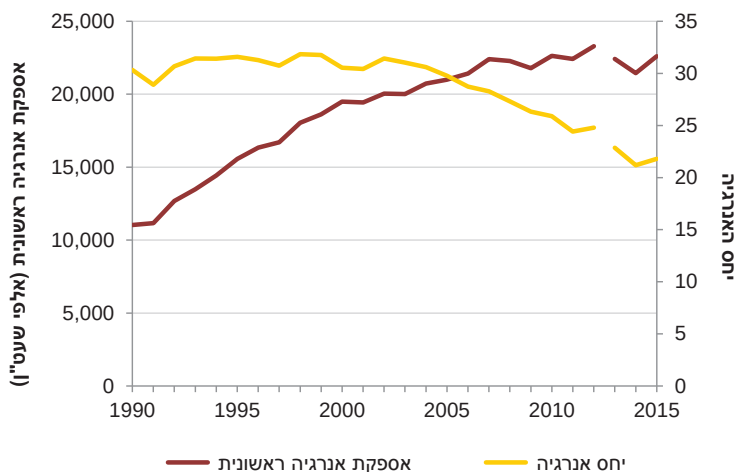

(1) ללא מסחר בחשמל.

1 לאחר תקופה שבה לא פורסמו נתוני מאזן האנרגיה מטעמי סודיות סטטיסטית, יצא היתר מטעם ראש הממשלה לפרסם את נתוני האנרגיה (ילקוט הפרסומים, יולי 2011). עם זאת, כדי למנוע פגיעה בתחרותיות הותרו הנתונים לפרסום לאחר שנה מתום השנה האזרחית שבה התקיימה הפעילות בנושא. לפיכך נתוני מאזן האנרגיה הם לשנת 2015 בלבד.

יחס האנרגיה הוא המנה המתקבלת מחלוקה של אספקת האנרגיה הראשונית (באלפי שעט"ן) בערך התוצר המקומי הגולמי (במיליוני ש"ח). ככל שהיחס נמוך יותר, כך האנרגיה מנוצלת בצורה יעילה יותר. בשנת 2015 היה יחס האנרגיה 21.79, עלייה של 2.8%, לעומת ירידה של 7.3% בשנת 2014.

אספקת אנרגיה ראשונית ויחס האנרגיה⁽¹⁾ 2015-1990

(1) בשנת 2013 עודכנה שיטת החישוב של אספקת אנרגיה ראשונית, ולכן לא ניתן להשוות את הנתונים לשנים קודמות.

מהשוואה בין מדינות ה-OECD עולה כי בשנת 2015 יחס האנרגיה בישראל היה 0.07, נמוך מהממוצע (0.11) ומהיחס במדינות אירופה (0.09) ובמדינות אמריקה (0.13). לצורך ההשוואה חושב יחס האנרגיה בערכים המקובלים בארגון ה-OECD - אספקת אנרגיה ראשונית בשעט"ן לתמ"ג PPP באלפי דולרים במחירי 2010.

התמרת אנרגיה (אנרגיה שניונית)

רוב האנרגיה הראשונית עוברת תהליכי עיבוד, הכוללים זיקוקן נפט וייצור חשמל. בשנת 2015 תפוקת זיקוקן הנפט הגולמי הייתה 14,291 אלף שעט"ן, וייצור החשמל – 5,524 אלף שעט"ן.

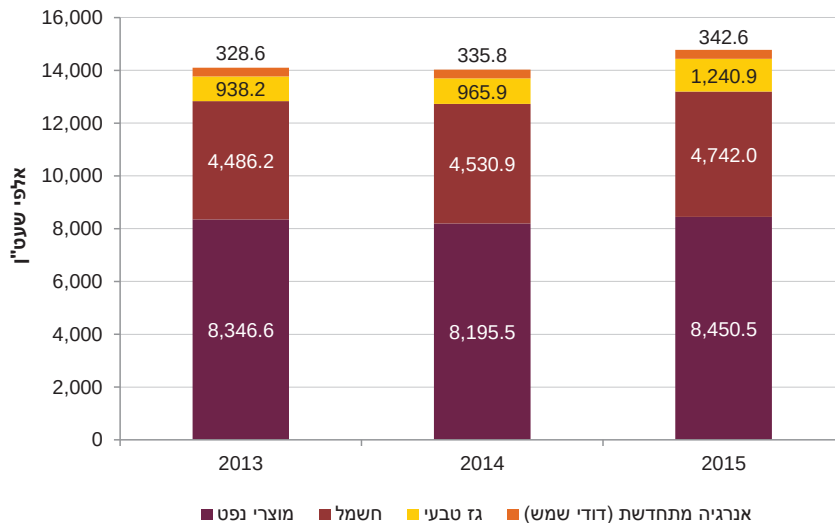
צריכה סופית של אנרגיה

הצריכה הסופית של אנרגיה במשך בשנת 2015 הייתה 14,830 אלף שעט"ן, עלייה של 5.6% לעומת שנת 2014 (14,048 אלף שעט"ן). הצריכה הסופית מורכבת בעיקר מצריכה של מוצרי נפט (57.0%), של חשמל (32.0%), של גז טבעי (8.4%) ושל אנרגיה מתחדשת (2.3%).

בשנת 2015 הסתכמה הצריכה של מוצרי הנפט ב-8,451 אלף שעט"ן, עלייה של 3.1% לעומת שנת 2014. צריכת החשמל עלתה ב-4.7% לעומת שנת 2014 והסתכמה ב-4,742 אלף שעט"ן (55,143 מיליון קוט"ש), וצריכת הגז הטבעי עלתה ב-28.5% לעומת שנת 2014 והסתכמה ב-1,241 אלף שעט"ן.

צריכה סופית של אנרגיה, לפי סוג

2015-2013

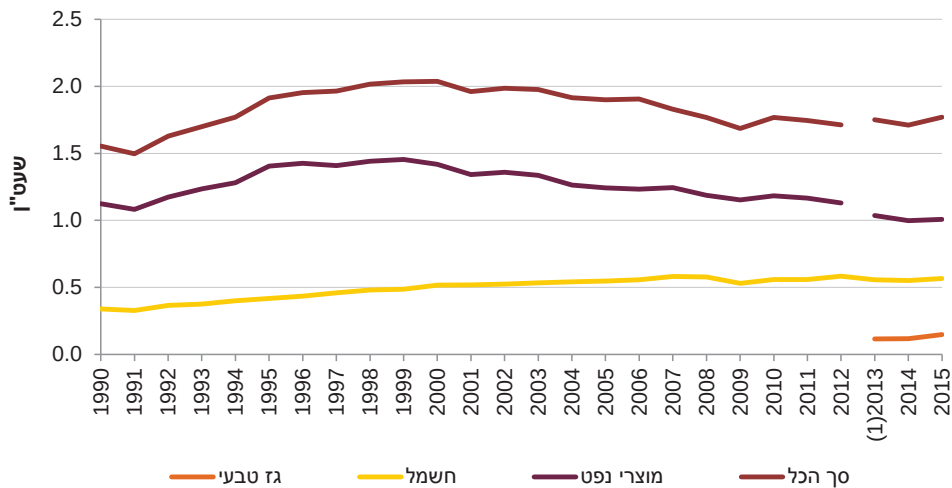
צריכה סופית של אנרגיה לנפש

בשנת 2015 הצריכה הסופית של אנרגיה לנפש עלתה ל-1.77 שעט"ן, מ-1.71 שעט"ן בשנת 2014. העלייה בצריכה הסופית לנפש הושפעה בעיקר מצריכת הגז הטבעי (0.15 שעט"ן) ומצריכת החשמל ומוצרי הנפט.

צריכת החשמל לנפש, אשר משמשת אחד המדדים לרמת חיים, נותרה יציבה בשנים האחרונות, והייתה 0.57 שעט"ן בשנת 2015. צריכת מוצרי הנפט לנפש ירדה בשנים 2013-2014, אך עלתה במעט בשנת 2015 ל-1.01 שעט"ן.

צריכה סופית של אנרגיה לנפש, לפי סוג

2015-1990

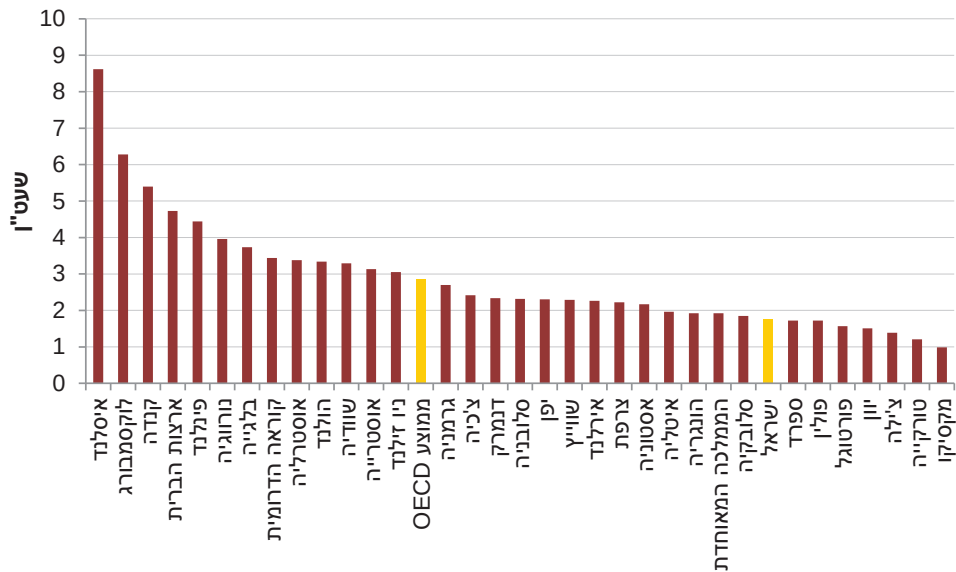

(1) בשנת 2013 עודכנה שיטת החישוב של צריכה סופית של מוצרי נפט, ולכן לא ניתן להשוות את הנתונים לשנים קודמות.

מהשוואה בין מדינות ה-OECD עולה כי בשנת 2015 הצריכה הסופית של אנרגיה לנפש בישראל (1.77 שעט"ן) הייתה נמוכה מהממוצע (2.85 שעט"ן). עם זאת, הצריכה הסופית לנפש בארץ הייתה גבוהה מזו שבספרד למשל (1.72).

צריכה סופית של אנרגיה לנפש במדינות ה-OECD

2015

מקור הנתונים: למ"ס; IEA (International Energy Agency)

אנרגיה לפי מקור (סוגי אנרגיה)

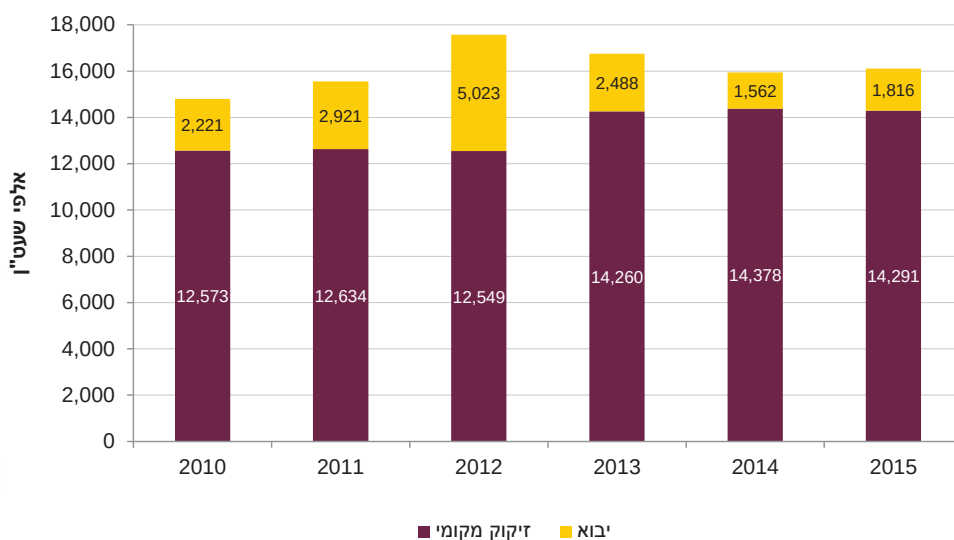
מוצרי נפט

מוצרי הנפט הגולמי משמשים מקור אנרגיה מרכזי בכלכלה העולמית בכלל ובמשק הישראלי בפרט. המקורות למוצרי הנפט במשק הם זיקוק מקומי של נפט גולמי (מיובא ברובו) ויבוא. מצב זה מעמיד את המשק בתלות מתמדת בנפט ומעודד את המדינה למצוא פתרונות אנרגיה חלופיים. השימושים במוצרי הנפט הם צריכה סופית (כגון בנזין לתחבורה ודלקים לחימום), צריכת ביניים (כחומר גלם לייצור חשמל ומגוון מוצרים אחרים) ויצוא.

מקורות

המקורות למוצרי הנפט הם זיקוק מקומי (88.7%) ויבוא (11.3%). בשנת 2015 הסתכמו מוצרי הנפט ב-16,107 אלף שעט"ן, לעומת 15,940 אלף שעט"ן בשנת 2014, עלייה של 1.0%. לעומת שנת 2014, הזיקוק המקומי של מוצרי נפט נותר כמעט ללא שינוי (ירידה של 0.6%), והיבוא שלהם עלה ב-16.3% ל-1,816 אלף שעט"ן.

מקורות מוצרי הנפט במשק
2015-2010

שימושים

השימושים במוצרי הנפט לצריכה סופית (53.3%), ליצוא (39.4%) ולתדלוק בין-לאומי של אניות ומטוסים (7.3%), ללא צריכת ביניים, הסתכמו בשנת 2015 ב-15,863 אלף שעט"ן בדומה לשנת 2014 (15,839 אלף שעט"ן).

הצריכה הסופית של מוצרי הנפט (לא כולל צריכה להתמרת אנרגיה, המוגדרת כצריכת ביניים) הסתכמה ב-8,451 אלף שעט"ן, עלייה של 3.1% לעומת שנת 2014 (8,196 אלף שעט"ן).

היצוא של מוצרי הנפט הסתכם ב-6,256 אלף שעט"ן, ירידה של 6.0% לעומת שנת 2014 (6,657 אלף שעט"ן).

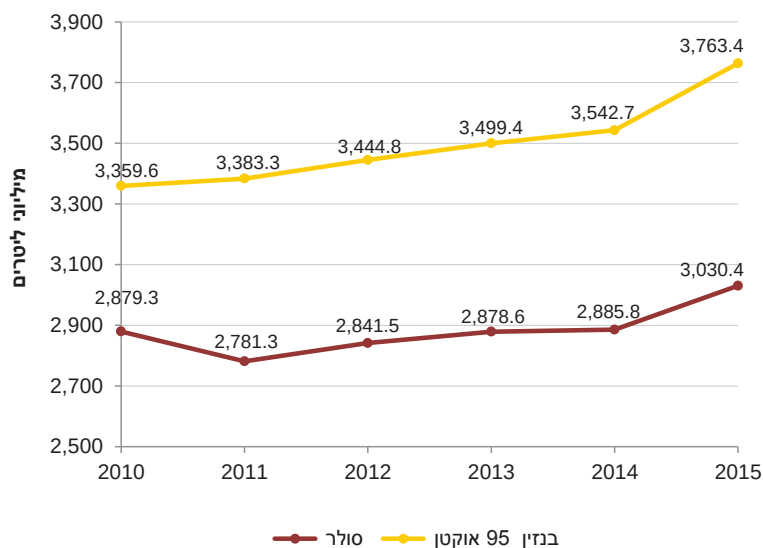
התדלוק הבין-לאומי של אניות ומטוסים הסתכם ב-1,156 אלף שעט"ן, עלייה של 17.1% לעומת שנת 2014 (987 אלף שעט"ן).

צריכה סופית

צריכה של **מוצרי נפט בתחבורה** (בנזין וסולר) הייתה 66.4% (64.8% בשנת 2014) מסך הצריכה הסופית של מוצרי הנפט במשק (הכוללת גם מוצרי נפט לצורך תעשייתי, מסחרי, ביתי ועוד). צריכת בנזין מסוג 95 אוקטן, המשמש לכלי רכב פרטיים, גבוהה מצריכת סולר, המשמש בעיקר לתחבורה ציבורית.

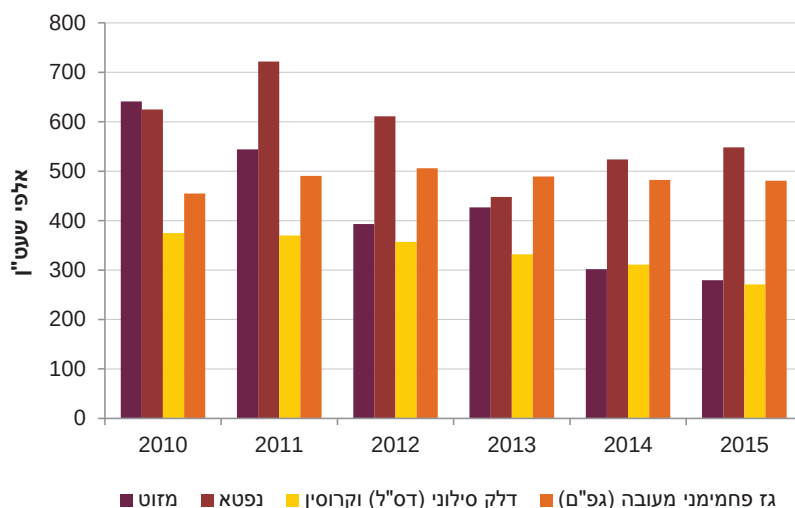
בשנים 2011-2015 עלתה צריכת הבנזין 95 אוקטן ב-11.2%, וצריכת הסולר - ב-9.0%. חלק ניכר מאחוז השינוי המצטבר לתקופה זו ניתן לייחס לשנת 2015, שבה חל זינוק בצריכת הדלקים לתחבורה. לעומת שנת 2014, בשנת 2015 עלו צריכת הבנזין וצריכת הסולר ב-6.2% וב-5.0% בהתאמה.

צריכה סופית של מוצרי נפט בתחבורה
2015-2010

מתוך **מוצרי הנפט האחרים** שנצרכו במשק, הצריכה הגבוהה ביותר בשנת 2015 הייתה של נפטא ושל גז פחמימני מעובה (גפ"ם), המשמש לבישול ולחימום. הצריכה של גפ"ם ושל דלק סילוני וקרוסין קבועה יחסית. לעומת זאת, בשנים האחרונות נרשמת ירידה מתמשכת בצריכתו של המזוט, ובמקביל ישנו מעבר לשימוש בגז טבעי, המזהם את האוויר פחות.

צריכה סופית של מוצרי נפט אחרים 2015-2010

חשמל

בשנים האחרונות משק החשמל עובר שינויים בעקבות כניסתם של יצרנים פרטיים והתרת המונופול בענף, שימוש בגז טבעי כמקור זול וזמין לייצור חשמל ועידוד הפקת חשמל ממקורות מתחדשים.

בשנת 2016 הוסיף לגדול כושר הייצור המותקן והיה 17,586 מגו"ט (עלייה של 4.1% לעומת שנת 2015) בעיקר כתוצאה מכניסתם של יצרנים פרטיים, המייצרים חשמל באמצעות גז טבעי (עלייה של 13.9%) ומערכות סולריות (עלייה של 16.2%).

סך ייצור החשמל עמד על 67,210 מיליון קוט"ש (5,780 אלף שעט"ן, עלייה של 4.6% לעומת שנת 2015). חלקה של חברת החשמל מסך הייצור ירד מ-78.8% בשנת 2015 ל-72.5% בשנת 2016, וזאת בעקבות עלייה בחלקם של היצרנים הפרטיים מ-21.2% ל-27.5%, בהתאמה.

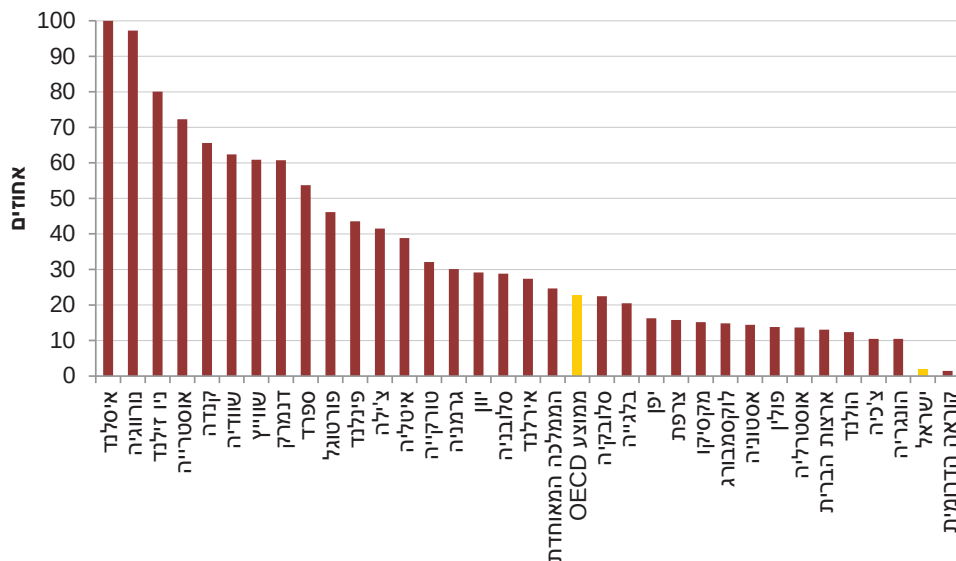
מקורות

רוב ייצור החשמל (97.5%) מתבסס על שרפה של דלקי מאובנים (דלקים פוסיליים). בשנת 2016 חלקו של הגז הטבעי מכלל ייצור החשמל היה 60.7%, לעומת 51.6% בשנת 2015, וחלקם של שאר הדלקים (פחם, מזוט וסולר) ירד בשנים אלו מ-46.1% ל-36.4%.

חלקו של ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת (רובו מאנרגיה סולרית) עלה מ-1.9% בשנת 2015 ל-2.5% בשנת 2016.

האחוז הממוצע של ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת (מסך ייצור החשמל) במדינות ה-OECD היה 22.8% בשנת 2015. האחוז היה גבוה מ-10% בכל המדינות מלבד ישראל וקוראה הדרומית. עם זאת, אחוז ייצור החשמל מאנרגיה סולרית בישראל היה דומה לממוצע במדינות ה-OECD ועמד על 1.7%.

**ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת מסך ייצור החשמל
במדינות ה-OECD
2015**

מקור הנתונים: IEA (International Energy Agency)

חישוב היחס בין האנרגיה המופקת (חשמל) לאנרגיה הנצרכת (שרפת דלקים) מלמד על נצילות ההתמרה. ככל שיחס זה גבוה יותר, כך ההתמרה יעילה יותר. כתוצאה משינוי בתמהיל הדלקים ומגידול בשימוש בגז טבעי לייצור חשמל, עלתה נצילות ההתמרה מדלקים מ-44.6% בשנת 2015 ל-45.6% בשנת 2016. זהו המשכה של מגמת העלייה שהחלה בשנת 2013, שבה הייתה נצילות ההתמרה 42.3%.

נצילות התמרה (באחוזים) 2016-2013

2016	2015	2014	2013	
45.6	44.6	43.8	42.3	סך הכל

מזה:

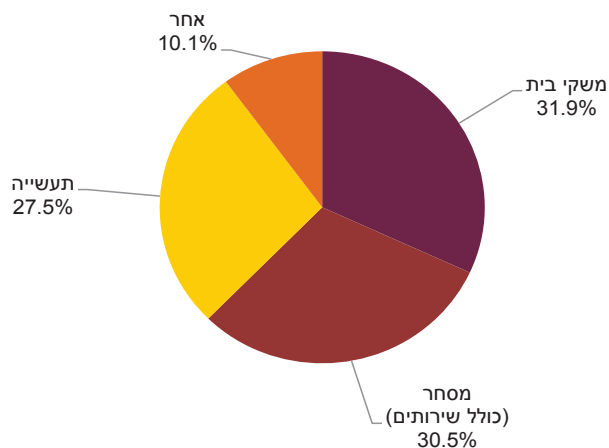
51.4	50.6	49.0	47.6	גז טבעי
38.3	39.5	39.6	39.2	פחם
37.3	32.4	..	41.2	סולר
24.7	27.4	..	23.7	מזוט

.. = נתונים שאינם ניתנים לפרסום

שימושים

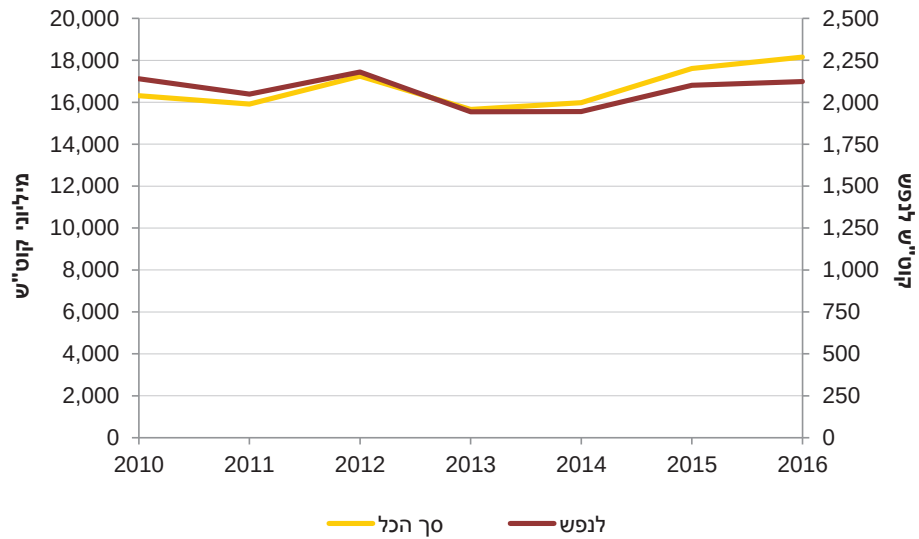
בשנת 2016 סך הצריכה הסופית של חשמל במשק עמדה על 56,965 מיליון קוט"ש (4,899 אלף שעט"ן), עלייה של 3.2% לעומת שנת 2015. צריכת החשמל בשנת 2016 התפלגה באופן אחיד בין המגזרים, וזאת בדומה לשנים 2013-2015.

צריכת חשמל, לפי מגזר 2016

בשנים 2013-2016 עלתה צריכת החשמל במגזר משקי הבית ב-15.9%. צריכת החשמל לנפש במגזר זה עלתה אף היא, אולם בשיעור נמוך יותר (9.3%).

צריכת חשמל במגזר משקי הבית
2016-2010

מחירי אנרגיה

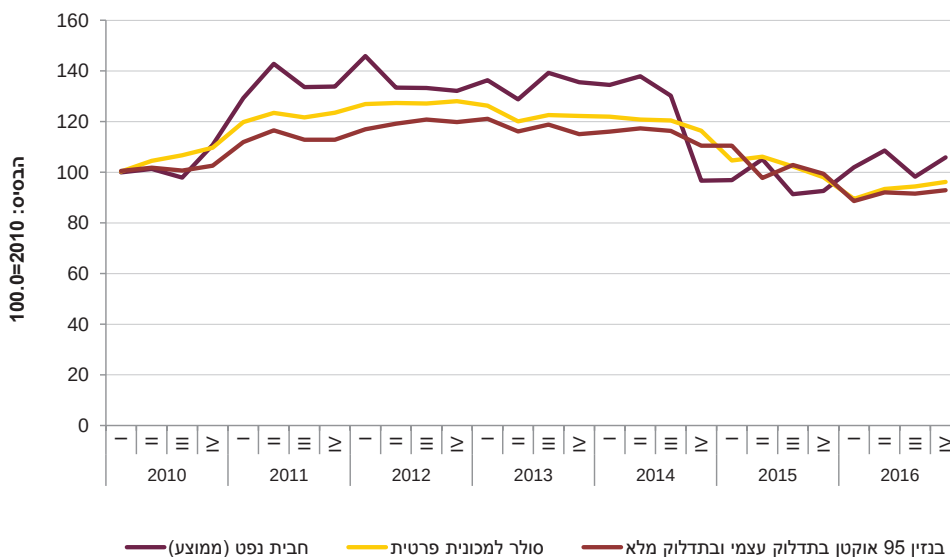
מדד מחיר של חבית נפט גולמי בעולם ומדדי מחירים של מוצרי נפט בשוק המקומי

המדד העיקרי למחירי האנרגיה בעולם הוא מחירה של חבית נפט גולמי, המהווה תשומה עיקרית למוצרים השונים. במהלך המחצית השנייה של שנת 2014 חלה ירידה ניכרת ועקיבה במחירה של חבית נפט גולמי (על פי פרסומי קרן המטבע הבין-לאומית - IMF), והוזלה זו תרמה לירידה במחיריהם של מוצרי הנפט בשוק המקומי. בשנת 2015 נצפו מגמות משתנות במחירה של חבית נפט גולמי, אך למרות התנודתיות ניכרת מגמת עלייה החל מהרבעון השלישי.

מנתוני השנים 2010-2016 נראה כי מחירי הסולר והבנזין בשוק המקומי היו תנודתיים פחות ממחירה של חבית נפט גולמי בעולם. זאת בעיקר בשל מרכיבי המיסוי הקבועים במחיר הדלקים בארץ.

השינויים במדדי המחירים לצרכן של בנזין 95 אוקטן ושל סולר למכונית פרטית היו דומים בשנים האחרונות. בין השנים 2015 ו-2016 ירד מדד המחירים לצרכן של בנזין 95 אוקטן בתדלוק עצמי ובתדלוק מלא (מדד משוקלל) ב-0.6%, ומדד המחירים לצרכן של סולר למכונית פרטית ירד ב-0.5%. בשנים 2014-2015 נרשמו במדדים אלו ירידות בשיעורים גבוהים יותר. הירידה במדדים אלו נמשכה עד הרבעון הראשון של שנת 2016, ולאחר מכן הוא החל לעלות.

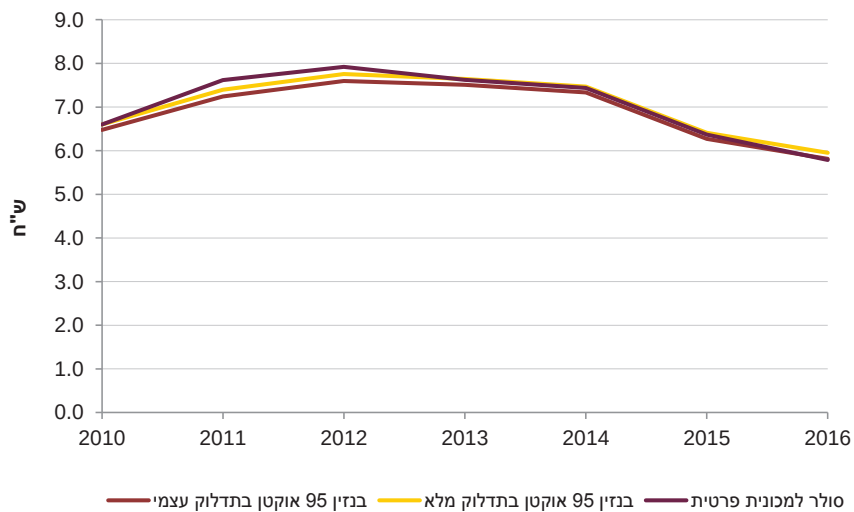
מדדי מחירים של נפט גולמי, בנזין וסולר רבעונים, 2010-2016

מקור הנתונים: מחירי סולר ובנזין - הלמ"ס; מחירי נפט גולמי - קרן המטבע הבין-לאומית (IMF)

בשנת 2016 המחיר הממוצע של הסולר היה 5.79 ש"ח, מחיר הבנזין 95 אוקטן בתדלוק עצמי - 5.81 ש"ח, ומחיר הבנזין 95 אוקטן בתדלוק מלא - 5.95 ש"ח. זאת לעומת המחירים הממוצעים בשנת 2015: 6.37 ש"ח, 6.27 ש"ח ו-6.41 ש"ח, בהתאמה.

מחירים ממוצעים לצרכן של בנזין וסולר 2016-2010

נתונים נבחרים, 2016

**גירעון המגזר
הממשלתי**
22.4
מיליארד ש"ח
(1.8% מהתמ"ג)

החוב הממשלתי
740.8
מיליארד ש"ח

יחס חוב-תוצר
60.7%
מהתמ"ג

**הוצאות המגזר
הממשלתי**
478.6
מיליארד ש"ח
(39.2% מהתמ"ג)

מהם:
272.7
מיליארד ש"ח
לצריכה ציבורית

**הכנסות המגזר
הממשלתי**
456.2
מיליארד ש"ח
(37.4% מהתמ"ג)

מהם:
83.7%
מגביית מסים

המגזר הממשלתי בישראל כולל את משרדי הממשלה, המוסד לביטוח לאומי, הרשויות המקומיות, המוסדות הלאומיים וכן מוסדות ללא כוונת רווח שהממשלה מממנת את עיקר הוצאותיהם.

למגזר זה חשיבות רבה בתחומי הרגולציה הכלכלית וייצור השירותים לצריכה אינדיבידואלית (עבור הפרט) וקולקטיבית (עבור כלל האוכלוסייה).

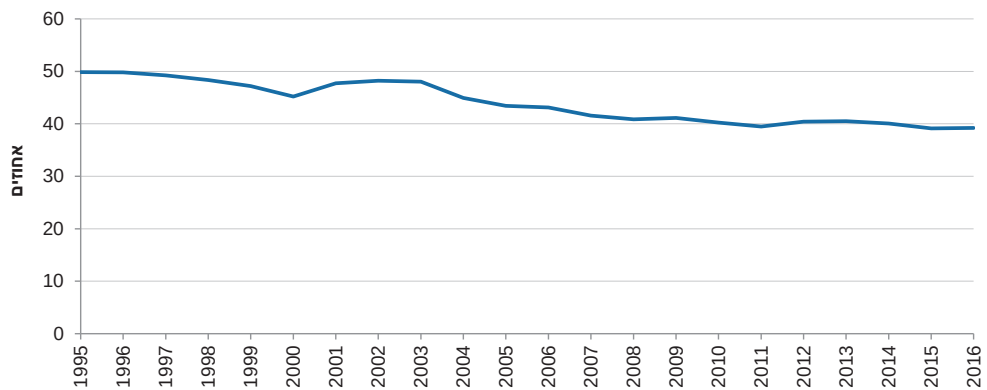
המידע המוצג בנושא זה כולל נתונים כלכליים בנוגע להוצאות, להכנסות, לגירעון ולחוב של המגזר הממשלתי.

הוצאות המגזר הממשלתי

בשנת 2016 הסתכמו הוצאות המגזר הממשלתי ב-478.6 מיליארד ש"ח (39.2% מהתמ"ג), לעומת 455.1 מיליארד ש"ח (39.1% מהתמ"ג) בשנת 2015.

ההוצאות כאחוז מהתמ"ג בשנים 1995-2010 היו במגמת ירידה (מ-49.9% ל-40.2%). בשנים 2010-2014 היה האחוז יציב - 40.1% מהתמ"ג, ובשנים 2015-2016 הוא ירד ל-39.2% מהתמ"ג.

הוצאות המגזר הממשלתי כאחוז מהתמ"ג 2016-1995

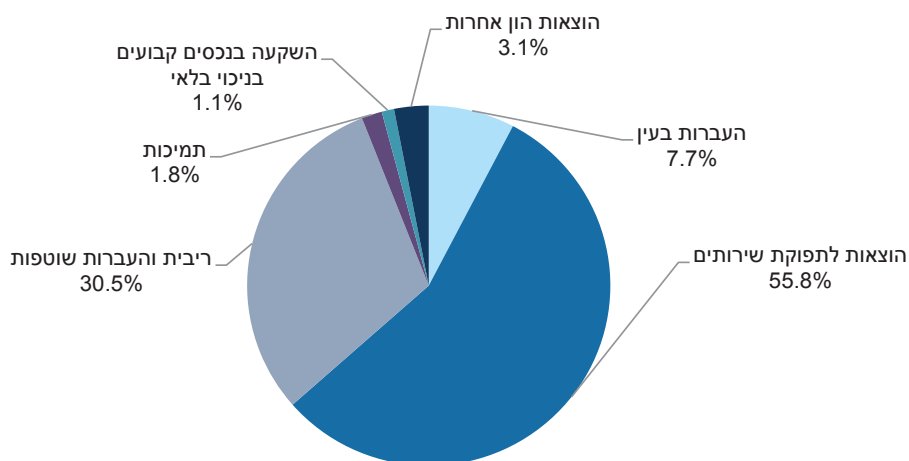

הוצאות המגזר הממשלתי כוללות הוצאות לתפוקת שירותים (תמורה לשכירים, מסים על ייצור, קנייה של סחורות ושירותים ובלאי) וכן העברות בעין (רכישת שירותים למשקי בית מיצרני שוק), תמיכות, העברות שוטפות, תשלומי ריבית, השקעה בנכסים קבועים בניכוי בלאי והעברות הון.

מרבית ההוצאות של המגזר הממשלתי היו לתפוקת שירותים (55.8%). בשנת 1995 היו ההוצאות לתפוקת שירותים 52.7% מסך כל ההוצאות, והאחוז עלה בהדרגה במשך השנים. בשנת 2016 כמחצית מההוצאות לתפוקת שירותים (124.4 מיליארד ש"ח) הייתה עבור תמורה לשכירים.

הוצאות המגזר הממשלתי, לפי סוג

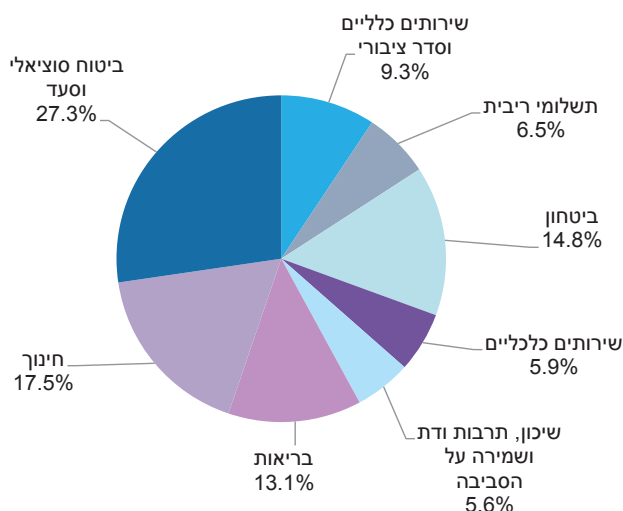
2016

בבחינה של הוצאות המגזר הממשלתי לפי מטרה לאורך השנים רואים מגמה מתמשכת של גידול בחלקן של ההוצאות לביטוח סוציאלי וסעד, מ-22.3% בשנת 1995 ל-27.3% בשנת 2016, גידול בהוצאה לחינוך - מ-15.2% בשנת 1995 ל-17.5% בשנת 2016, גידול בהוצאה לבריאות - מ-10.4% בשנת 1995 ל-13.1% בשנת 2016 וגידול בהוצאה עבור שירותים כלליים וסדר ציבורי מ-8.5% בשנת 1995 ל-9.3% בשנת 2016. לעומת זאת, חלה ירידה בחלקם של תשלומי הריבית מסך ההוצאות - מ-12.1% בשנת 1995 ל-6.5% בשנת 2016, ירידה בהוצאה לביטחון מ-16.9% בשנת 1995 ל-14.8% בשנת 2016 וירידה בהוצאה עבור שירותים כלכליים מ-8.8% בשנת 1995 ל-5.9% בשנת 2016. חלקן של שאר ההוצאות (למטרות שיוכו, תרבות ודת ושמירה על הסביבה) מסך הוצאות המגזר הממשלתי נשאר יציב לאורך השנים - 5.4% בממוצע.

הוצאות המגזר הממשלתי, לפי מטרה

2016

הוצאה לצריכה ציבורית

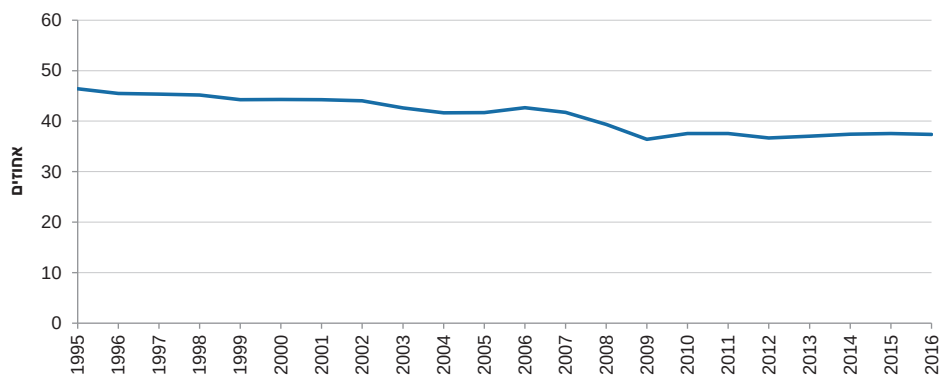
אחד הרכיבים העיקריים של הוצאות המגזר הממשלתי הוא ההוצאה לצריכה ציבורית. בשנת 2016 הסתכמה הוצאה זו ב-272.7 מיליארד ש"ח, והם היו 22.3% מהתמ"ג. הצריכה הציבורית שווה לערך הקניות של המגזר הממשלתי בניכוי המכירות, התמורה לשכירים, המסים על הייצור והבלאי של נכסים קבועים (פירוט נרחב ראו בנושא "חשבונות לאומיים").

הכנסות המגזר הממשלתי

הכנסות המגזר הממשלתי כוללות הכנסה ממסים, הכנסה מרכוש, העברות מחו"ל, העברות מהמגזר הפרטי ומכירות.

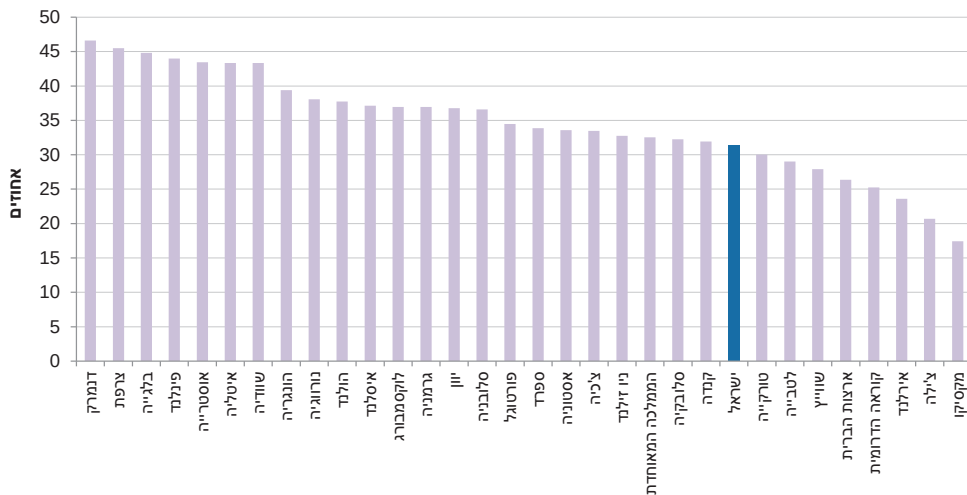
בשנת 2016 הסתכמו הכנסות המגזר הממשלתי ב-456.2 מיליארד ש"ח (37.4% מהתמ"ג), וזאת בהשוואה ל-436.5 מיליארד ש"ח (37.5% מהתמ"ג) בשנת 2015 ול-140.3 מיליארד ש"ח (46.4% מהתמ"ג) בשנת 1995.

הכנסות המגזר הממשלתי כאחוז מהתמ"ג 2016-1995

בשנת 2016 מרבית הכנסות המגזר הממשלתי, 381.8 מיליארד ש"ח, היו מגביית מסים. אחוז המסים מסך ההכנסות נמצא במגמת עלייה לאורך השנים - מ-76.7% בשנת 1995 ל-83.7% בשנת 2016. מהשוואה בין-לאומית של ההכנסות ממסים כאחוז מהתמ"ג לשנת 2015, אפשר לראות כי בישראל הן היו 31.3% מהתמ"ג (364.0 מיליארד ש"ח), וזאת לעומת אחוז גבוה יותר במדינות כמו דנמרק, צרפת, בלגיה, פינלנד, אוסטריה, איטליה ושוודיה (44.4% מהתמ"ג בממוצע).

הכנסות המגזר הממשלתי ממסים כאחוז מהתמ"ג במדינות ה-OECD 2015

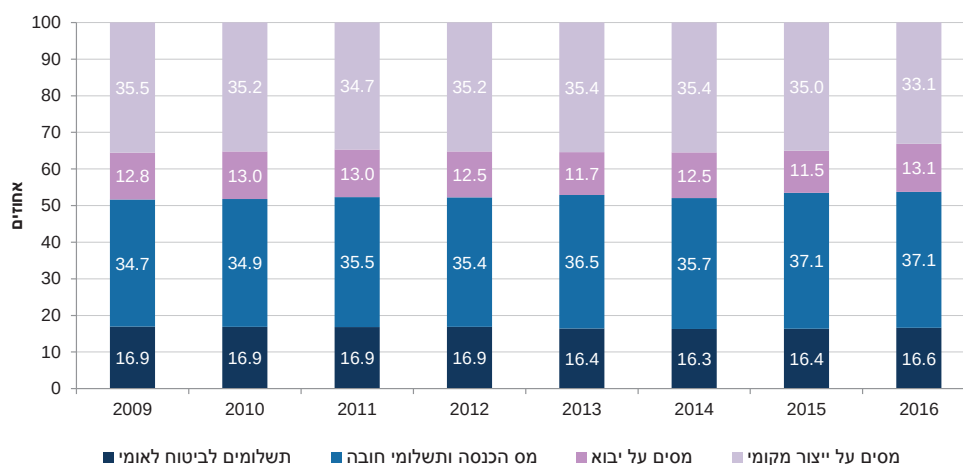

מקור הנתונים: OECD

ההכנסות ממסים מתקבלות מהמקורות האלה: מס הכנסה, גבייה של הביטוח הלאומי, מסים על שכר, אגרות, היטלים, קנסות ומסים שוטפים אחרים, מס ערך מוסף, מסים על יבוא ומסים עקיפים אחרים. בשנת 2016 ההכנסות ממסים כללו מסים על הכנסה ותשלומי חובה בסך של 141.8 מיליארד ש"ח (37.1%), ומהם מס על שכר בסך של 58.2 מיליארד ש"ח, מס חברות בסך של 37.8 מיליארד ש"ח ומסי נדל"ן ומסי הון בסך של 14.9 מיליארד ש"ח; הכנסות מגבייה של הביטוח הלאומי בסך של 63.5 מיליארד ש"ח (16.6%); מסים על ייצור מקומי בסך של 126.5 מיליארד ש"ח (33.1%), ומהם מס ערך מוסף בסך של 79.5 מיליארד ש"ח; מסים על יבוא בסך של 50.1 מיליארד ש"ח (13.1%).

הכנסות המגזר הממשלתי ממסים

2016-2009

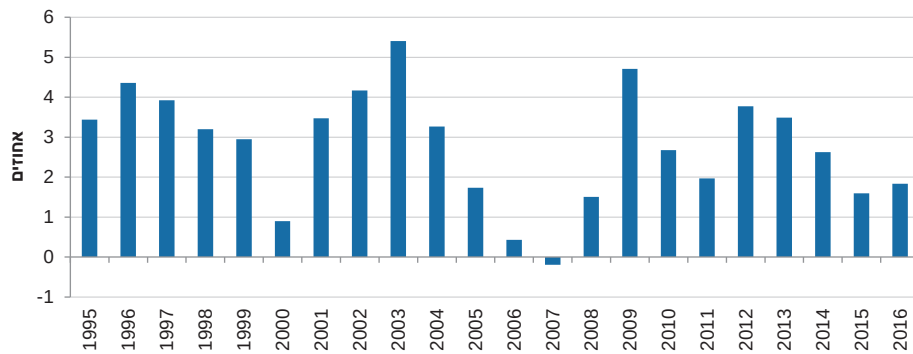
גירעון המגזר הממשלתי

סך כל הוצאות המגזר הממשלתי פחות סך כל ההכנסות שלו שווה לגירעון או לעודף הכולל של המגזר הממשלתי.

בגירעון הממשלתי נצפתה תנודתיות ניכרת לאורך השנים כתוצאה ממדיניות פיסקלית של הממשלה. בשנת 2016 הסתכם הגירעון הכולל של המגזר הממשלתי ב-22.4 מיליארד ש"ח - 1.8% מהתמ"ג, לעומת 1.6% מהתמ"ג בשנת 2015.

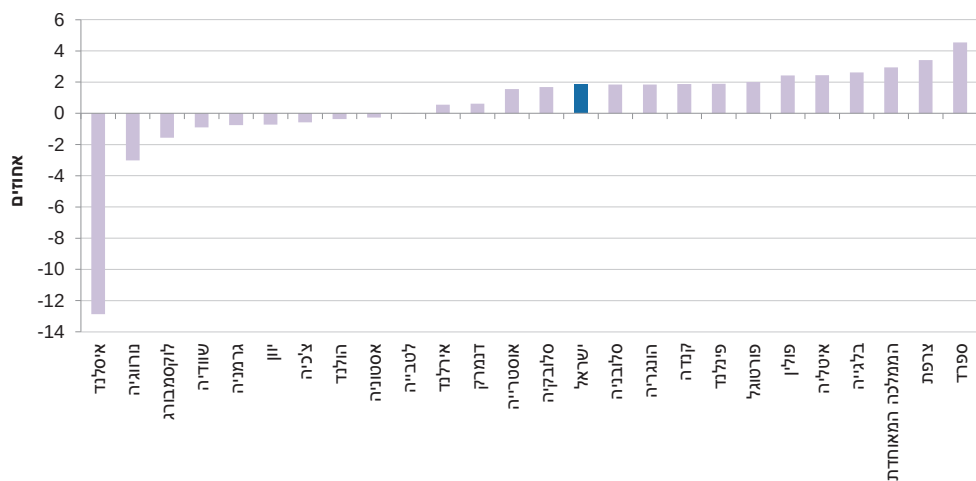
הגירעון הכולל של המגזר הממשלתי כאחוז מהתמ"ג

2016-1995

מהשוואה בין-לאומית של גירעון המגזר הממשלתי לשנת 2016 אפשר לראות כי אחוז הגירעון בישראל דומה לאחוז במדינות כמו הונגריה, סלובקיה, סלובניה וקנדה. לעומת זאת, במדינות כמו צרפת וספרד היו גירעונות גבוהים יותר, ואילו איסלנד סיימה את שנת 2016 בעודף של 12.9% מהתמ"ג.

הגירעון הכולל של המגזר הממשלתי כאחוז מהתמ"ג במדינות ה-OECD 2016

מקור הנתונים: OECD

החוב הממשלתי

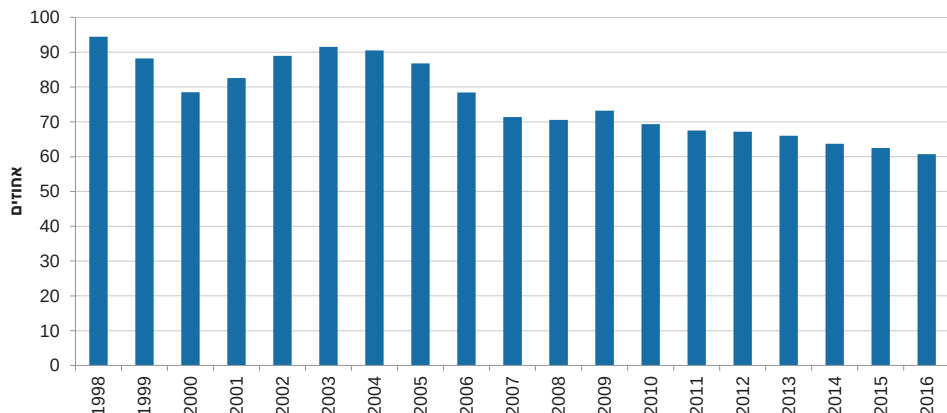
החוב הממשלתי הוא סך כל ההתחייבויות הכספיות של משרדי הממשלה בגין מלוות מקומיים ומלוות מחו"ל וכן בגין פיקדונות המוחזקים אצל החשב הכללי באוצר, בעיקר של גופים בתחומי הביטוח והפנסיה.

יתרת החוב הממשלתי בסוף שנת 2016 הייתה 740.8 מיליארד ש"ח, לעומת יתרה של 726.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2015.

יחס חוב-תוצר הוא מדד חשוב מאוד בקביעת יכולת הפירעון העתידית של הממשלה וכן עבור חברות דירוג אשראי בין-לאומיות. יחס חוב-תוצר של ישראל לשנת 2016 היה 60.7% מהתמ"ג.

החוב הממשלתי כאחוז מהתמ"ג נמצא במגמת ירידה משנת 2010. בשנים 2006 ו-2007 חלה ירידה ניכרת ביחס זה (78.5%-ו-71.4%, בהתאמה), כתוצאה מפירעון גדול של מלוות פנים. בשנת 2009 עלה היחס ל-73.2% מהתמ"ג.

החוב הממשלתי כאחוז מהתמ"ג
2016-1998

נתונים נבחרים, 2015

רשויות מקומיות

255

מהאוכלוסייה התגוררה בתחומי העיריות	74.2%
מהאוכלוסייה התגוררה בתחומי המועצות המקומיות	14.9%
מהאוכלוסייה התגוררה בתחומי המועצות האזוריות	10.1%
מהאוכלוסייה התגוררה ביישובים חסרי מעמד מוניציפלי	0.8%

שירותים מוניציפליים

תברואה

כמות הפסולת
לנפש ליום:

חינוך

זכאים לתעודת
בגרות מסך כל
תלמידי כיתות יב:

כלל-ארצי	62.7%	כלל-ארצי	1.7 ק"ג
עיריות	60.1%	עיריות	1.7 ק"ג
מועצות מקומיות	66.3%	מועצות מקומיות	1.4 ק"ג
מועצות אזוריות	74.8%	מועצות אזוריות	2.1 ק"ג

תקציב

תקבולים (ארנונה, אגרות ועוד)	70.4 מיליארד ש"ח
תשלומים	70.1 מיליארד ש"ח

רשות מקומית היא ישות העוסקת בניהול העניינים המקומיים של יישוב או של קבוצת יישובים.

הרשויות המקומיות מחולקות, על פי מעמד המוניציפלי, לעיריות, למועצות מקומיות ולמועצות אזוריות (מועצה אזורית מאגדת בתוכה כמה צורות יישוב כגון מושבים, קיבוצים ויישובים כפריים).

הרשות המקומית מעניקה לתושביה שירותים מוניציפליים בתחומים רבים שנקבעו בחוק.

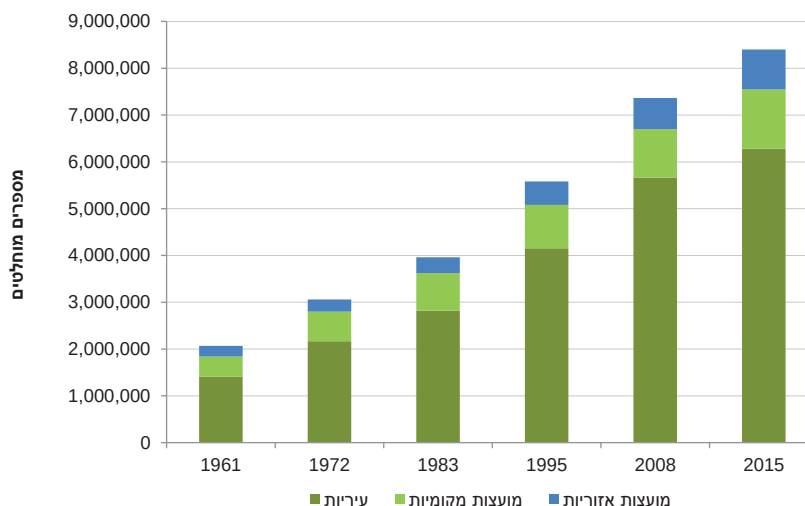
נושא זה כולל מידע על התפלגות הרשויות המקומיות לפי מעמד מוניציפלי, גידול האוכלוסייה, אפיון רשויות לפי רמה חברתית-כלכלית של האוכלוסייה, מדד פריפריאליות, שירותים מוניציפליים (חינוך, רווחה, מים, תברואה) ונתוני תקציב.

נתונים אלו ואחרים מתפרסמים פעם בשנה במרכז בפרסום "הרשויות המקומיות בישראל" (נתוני 2015 - בפרסום מס' 1683 בהוצאת הלמ"ס).

מעמד מוניציפלי ומאפיינים דמוגרפיים

בשנת 2015 היו בישראל 255 רשויות מקומיות. רוב האוכלוסייה (74.2%) התגוררה בתחומי העיריות. רק 10.1% מהאוכלוסייה התגוררה ביישובים השייכים למועצות אזוריות, הכוללות כ-1,000 יישובים. רוב התושבים במועצות האזוריות (58.5%) התגוררו במושבים ובקיבוצים. חלקה של האוכלוסייה המתגוררת בתחומי העיריות גדל במשך השנים מכ-59% בשנת 1951 (ב-20 עיריות) ל-74.2% בשנת 2015 (ב-76 עיריות).

אוכלוסייה ברשויות המקומיות, לפי מעמד מוניציפלי שנים נבחרות

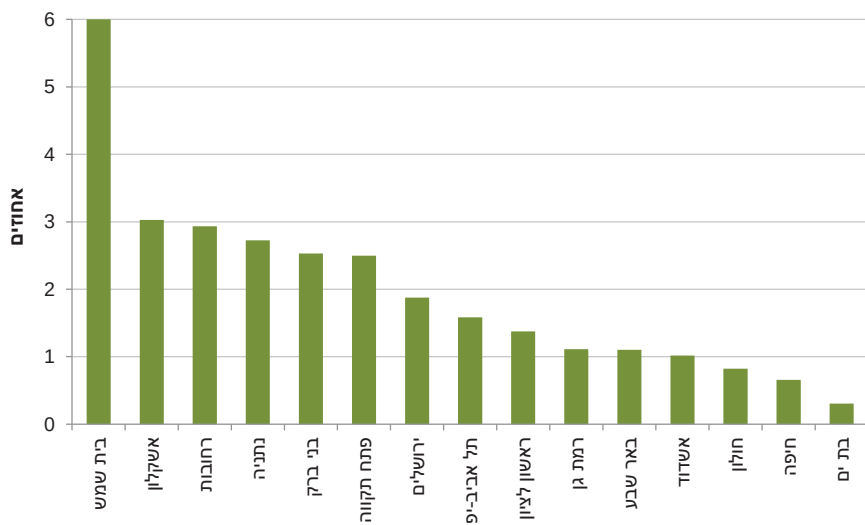

גידול אוכלוסייה

מרכיבי השינוי של גידול האוכלוסייה הם ריבוי טבעי ומאזן הגירה. גידול האוכלוסייה הכלל-ארצי בשנת 2015 היה 2.0%, אולם שיעור זה לא היה אחיד בשלושת סוגי המעמד המוניציפלי. במועצות האזוריות נרשם גידול אוכלוסייה הגבוה ביותר (2.8%), ואחריהן במועצות המקומיות (2.2%) ובעיריות (1.8%). ריבוי טבעי (ההפרש בין לידות חי לבין פטירות) הוא מרכיב מרכזי של גידול האוכלוסייה. בשנת 2015 שיעור הריבוי הטבעי הכלל-ארצי היה 16.0 ל-1,000 תושבים, והוא ירד במעט לעומת שנת 2014 (16.3). שיעור גבוה של ריבוי טבעי נמצא בעיקר ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי (כגון מודיעין עילית וביתר עילית) וברשויות מקומיות לא-יהודיות (כגון לקיה ותל שבע). השיעור הגבוה ביותר היה במועצות המקומיות - 17.2 ל-1,000 תושבים, לעומת 17.0 במועצות האזוריות ו-15.3 בעיריות. מתוך הערים הגדולות (100,000 תושבים ויותר), בבית שמש נרשם גידול אוכלוסייה הגבוה ביותר, 6.0% - שיעור ריבוי טבעי של 33.3 ל-1,000 תושבים ושיעור מאזן הגירה של 23.9 ל-1,000 תושבים.

גידול אוכלוסייה בערים שבהן 100,000 תושבים ויותר

2015

מאזן ההגירה הפנימית לפי מעמד מוניציפלי היה שלילי בעיריות (10,098-) וחיובי במועצות האזוריות (7,111) ובמועצות המקומיות (3,159).

יחס תלות

יחס תלות הוא היחס שבין האוכלוסייה הנתמכת (תלויה), הכוללת ילדים (בני 0-19) ומבוגרים (בני 65 ומעלה), לבין האוכלוסייה התומכת (בלתי תלויה), הכוללת גברים ונשים בגיל העבודה (20-64). ככל שיחס זה גבוה יותר, כך הרשות המקומית נדרשת להוצאות גדולות יותר לכל תושב, בעיקר בשירותי חינוך ורווחה. בשנת 2015 יחס התלות הכלל-ארצי היה 893 תושבים תלויים ל-1,000 תושבים בלתי תלויים. בעיריות היה יחס זה 877 תושבים תלויים ל-1,000 תושבים בלתי תלויים, נמוך מהיחס במועצות המקומיות (936 ל-1,000) ובמועצות האזוריות (904 ל-1,000).

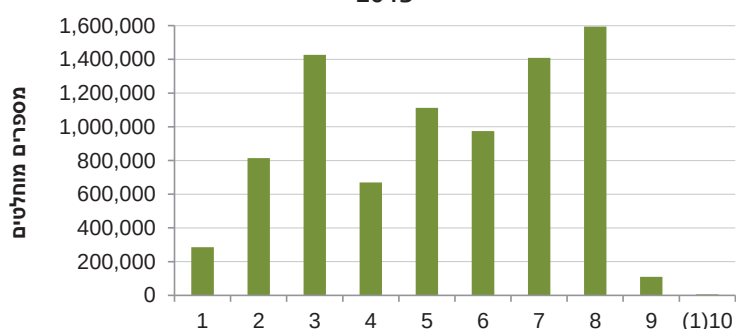
רמה חברתית-כלכלית

הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה נמדדת על פי תכונותיה הבסיסיות בתחומים שונים: דמוגרפיה, השכלה וחינוך, תעסוקה וגמלאות, רמת חיים (הכנסה כספית, רמת מינוע ותכונות דור). משתנים שנבחרים מתחומים אלו משמשים לחישוב של ערך המדד החברתי-כלכלי לכל רשות מקומית. עם קבלת ערכי המדד, הרשויות מסווגות לעשרה אשכולות (קבוצות הומוגניות לפי ערכי המדד) - אשכול 1 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר של האוכלוסייה, ואשכול 10 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הגבוהה ביותר של האוכלוסייה.

קיימת שונות רבה בין הרשויות המקומיות מבחינת הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה המתגוררת בהן. לפי המדד החברתי-כלכלי שהתקבל בשנת 2013, יותר מ-13% מהאוכלוסייה מתגוררת ברשויות מקומיות המסווגות באשכולות 1 ו-2 (הרוב בעיריות ובמועצות מקומיות), ואילו רק 1.4% מהאוכלוסייה מתגוררת ברשויות מקומיות המסווגות באשכולות 9 ו-10 (הרוב במועצות מקומיות).

אוכלוסייה, לפי אשכול חברתי-כלכלי

2015

(1) באשכול 10 כ-5,000 תושבים בלבד.

מדד פריפריאליות

מדד הפריפריאליות משקף את קרבתן של רשויות מקומיות לריכוזי האוכלוסייה בארץ. ההנחה היא שגודל האוכלוסייה ברשות המקומית מעיד על עצמת הפעילות הכלכלית בה.

המדד מחושב כממוצע של שני מרכיבים: הנגישות הפוטנציאלית למקומות תעסוקה, לשווקים, לשירותים ועוד; הקרבה לגבול מחוז תל אביב.

נמצא כי בשנת 2015 41.4% מהאוכלוסייה התגוררה ברשויות מקומיות "מרכזיות מאוד", 29.1% - ברשויות מקומיות שרמת הפריפריאליות שלהן "בינונית", ו-2.6% - ברשויות מקומיות "פריפריאליות מאוד".

שירותים מוניציפליים

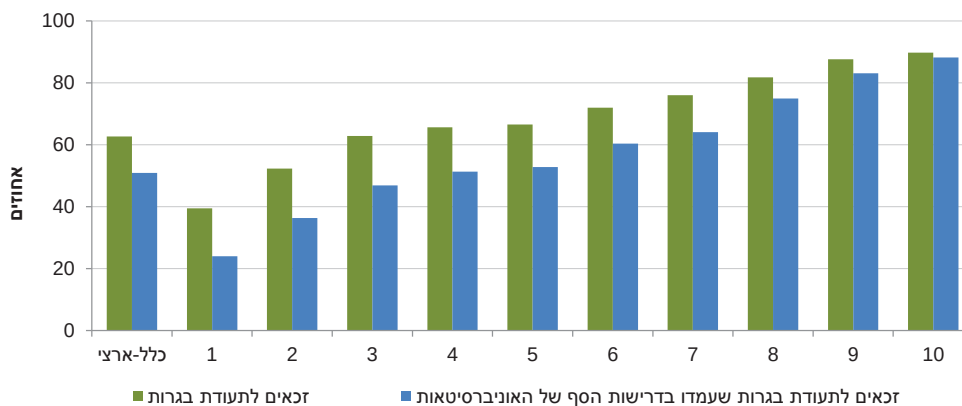
הרשויות המקומיות מספקות לתושביהן שירותים מוניציפליים בתחומים שונים: חינוך, רווחה, מים, תשתיות, תברואה, תרבות וספורט ועוד.

חינוך

החינוך הוא שירות מוניציפלי מרכזי של הרשויות המקומיות. אחד המדדים שלפיהם נבחנת איכות החינוך הוא אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב. בשנת תשע"ה (2014/15) היה אחוז הזכאים הכלל-ארצי 62.7%. אחוז הזכאים במועצות האזוריות (74.8%) היה גבוה מאחוז הזכאים במועצות המקומיות (66.3%) ובעיריות (60.1%).

מדד נוסף לאיכות החינוך הוא אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב. בשנת תשע"ה היה אחוז הזכאים הכלל-ארצי 50.9%. אחוז הזכאים במועצות האזוריות היה הגבוה ביותר (64.1%), ואחריו במועצות המקומיות (52.9%) ובעיריות (48.6%). בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי, נמצא כי ככל שהאשכול החברתי-כלכלי גבוה יותר, כך עולים הן אחוז הזכאים לתעודת בגרות והן אחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות.

זכאים לבגרות, לפי אשכול חברתי-כלכלי
2015

רווחה

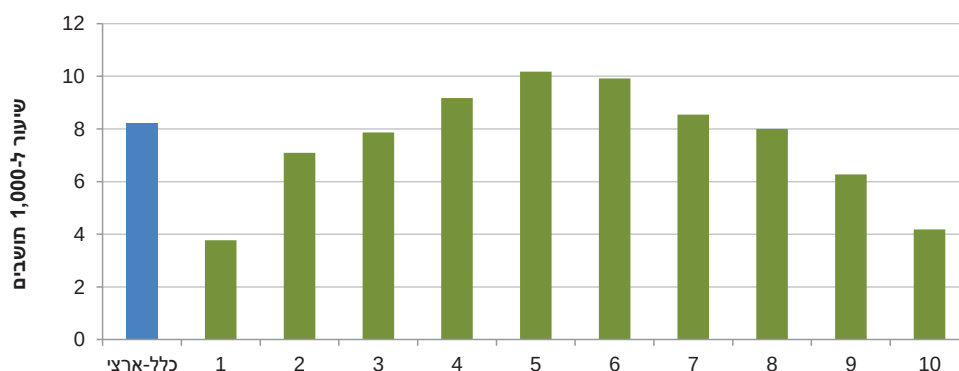
שירותי הרווחה שהביטוח הלאומי מספק ברשויות המקומיות כוללים מתן קצבת ילדים, קצבת זקנה, דמי אבטלה ועוד.

מקבלי דמי אבטלה

בשנת 2015 קיבלו 69.8 אלף איש דמי אבטלה. השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה ל-1,000 תושבים נרשמו במועצה האזורית זבולון (36.6), בחריש (36.1) ובשלומי (15.4). בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי, השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה היו באשכולות 6-4.

מקבלי דמי אבטלה, לפי אשכול חברתי-כלכלי

2015

מים

הרשויות המקומיות מספקות מים לתושבים ולעסקים באופן ישיר או באמצעות תאגידי המים. בשנת 2015 צריכת המים למגורים בעיריות ובמועצות המקומיות (50.4 מ"ק לנפש) עלתה ב-1.2% לעומת שנת 2014. בעיריות היא הייתה 49.8 מ"ק לנפש, ובמועצות המקומיות - 53.1 מ"ק לנפש. צריכה רבה של מים נמדדת בדרך כלל ברשויות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה.

תברואה

הרשויות המקומיות מספקות גם שירותי תברואה, ובהם איסוף פסולת מוצקה ביתית ומסחרית וגזם, שמייצרים תושבים ועסקים. בשנת 2015 יוצרו ברמה הכלל-ארצית 1.7 ק"ג של פסולת לנפש ליום - סך הכל 5.1 מיליון טונות של פסולת באותה שנה. כמות הפסולת הרבה ביותר נמדדה במועצות האזוריות -

2.1 ק"ג לנפש ליום, לעומת 1.7 ק"ג לנפש ליום בעיריות ו-1.4 ק"ג לנפש ליום במועצות המקומיות. פסולת בכמות רבה נמדדת בדרך כלל ברשויות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה (כמו בצריכת המים) או ברשויות מקומיות שיש בהן פעילות מסחרית ותיירותית רבה ביחס לאוכלוסייה המתגוררת בהן. בשנת 2015 אחוז הפסולת הממוחזרת ברמה הכלל-ארצית היה 20.0%. במועצות האזוריות נמצא האחוז הגבוה ביותר של פסולת ממוחזרת (22.1%), ואחריהן בעיריות (20.2%) ובמועצות המקומיות (17.4%).

האחוז הגבוה ביותר של פסולת ממוחזרת היה בעיריית רהט (60.0%), במועצה המקומית כוכב יאיר (56.5%) ובמועצה האזורית משגב (49.1%).

תקציב

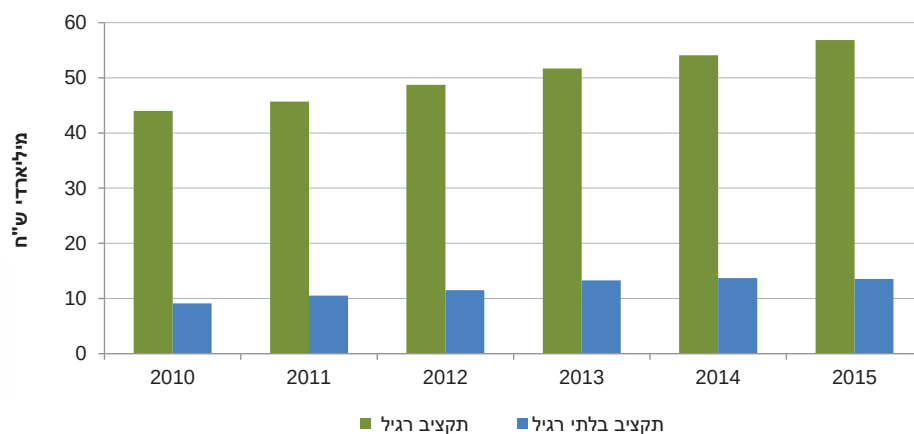
כדי לספק שירותים מוניציפליים לתושבים ולעסקים שבתחומן, הרשויות המקומיות מנהלות תקציב. התקציב הרגיל מיועד לניהול השוטף, ואילו התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעילויות פיתוח (פרויקטים). התקציב הרגיל והתקציב הבלתי רגיל כוללים מרכיב של תקבולים ומרכיב של תשלומים.

תקבולים

בשנת 2015 הסתכמו התקבולים של הרשויות המקומיות ב-70.4 מיליארד ש"ח, עלייה ראלית של 4.1% לעומת שנת 2014. 56.9 מיליארד ש"ח התקבלו בתקציב הרגיל, ו-13.5 מיליארד ש"ח - בתקציב הבלתי רגיל. מתוך סך התקבולים, 51.9 מיליארד ש"ח התקבלו בעיריות (73.7%), 9.8 מיליארד ש"ח - במועצות האזוריות (13.9%), ו-8.7 מיליארד ש"ח - במועצות המקומיות (12.4%).

תקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל ובתקציב הבלתי רגיל

2015-2010

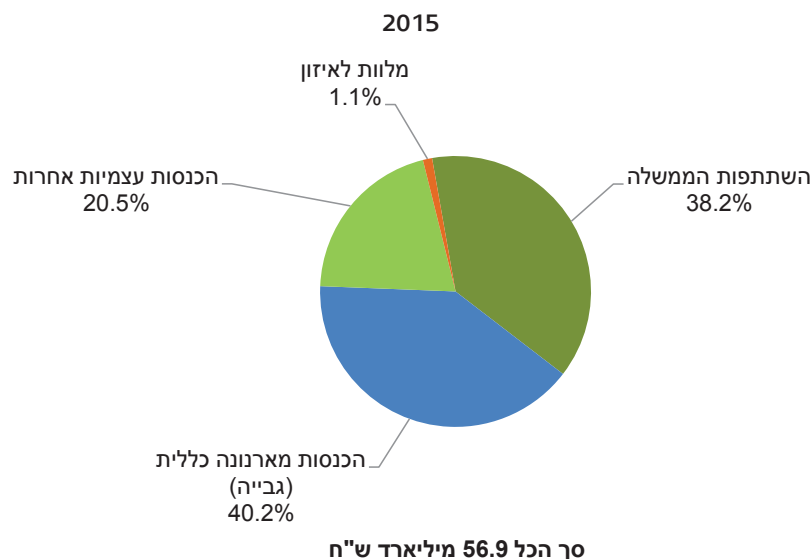

תקציב רגיל

בשנת 2015 הסתכמו התקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל ב-56.9 מיליארד ש"ח, עלייה ראלית של 5.4% לעומת שנת 2014 (שבה נרשמה עלייה ראלית של 4.3%).

התקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל כוללים בעיקר הכנסות עצמיות והכנסות מהשתתפות הממשלה. בהכנסות העצמיות של הרשויות נכללות הכנסות מארנונה כללית (ארנונה למגורים וארנונה לא למגורים), מאגרות ודמי שירותים, מהיטלים, מקנסות, מהשתתפות בעלי נכסים ומוסדות ועוד.

תקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל, לפי מקור

בשנת 2015 הארנונה הכללית שנגבתה הייתה 40.2% מסך ההכנסות בתקציב הרגיל של הרשויות המקומיות, בדומה לשנת 2014 (40.5%). ההכנסה הממוצעת מגביית ארנונה כללית לנפש הייתה 2,749 ש"ח, עלייה ראלית של 2.7% לעומת שנת 2014.

בשנת 2015 הארנונה למגורים (43.4% מסך הארנונה הכללית) הייתה 1,194 ש"ח לנפש בממוצע, עלייה ראלית של 5.2% לעומת שנת 2014.

יחס הגבייה מהחיוב הוא היחס בין תקבולים בפועל מארנונה למגורים (גבייה) לבין דרישות לתשלום ארנונה למגורים (חיוב). בשנת 2015 יחס הגבייה מהחיוב היה 72.9%, יותר מבשנת 2014 (70.7%).

בשנת 2015 הארנונה לא למגורים (56.6% מסך הארנונה הכללית) הייתה 1,555 ש"ח לנפש בממוצע.

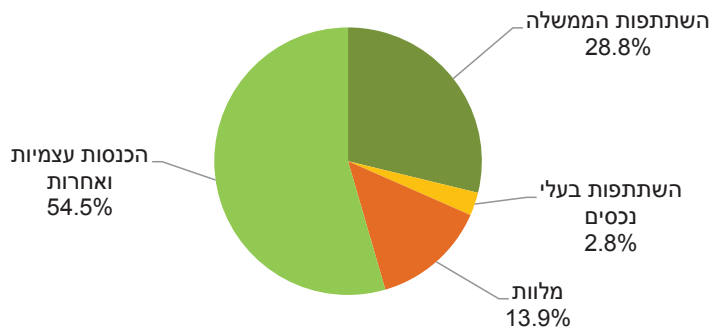
ההכנסות מהשתתפות הממשלה בשנת 2015 הסתכמו ב-21.7 מיליארד ש"ח, עלייה ראלית של 7.9% לעומת שנת 2014, וזאת לאחר עלייה ראלית של 6.0% בשנת 2014.

תקציב בלתי רגיל

בשנת 2015 הסתכמו התקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל ב-13.5 מיליארד ש"ח, ירידה ראלית של 1.0% לעומת שנת 2014 (שבה נרשמה עלייה ראלית של 2.0%). התקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל כוללים בעיקר הכנסות עצמיות והכנסות מהשתתפות הממשלה.

תקבולים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל, לפי מקור

2015

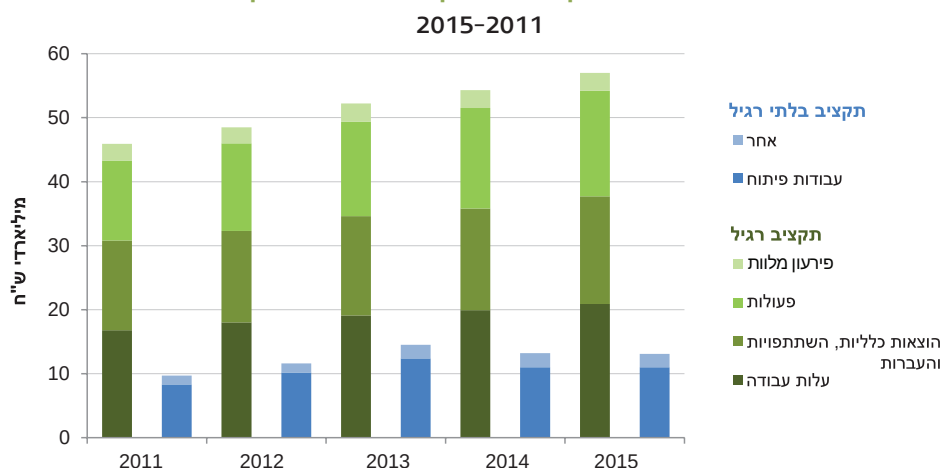

סך הכל 13.5 מיליארד ש"ח

תשלומים

בשנת 2015 הסתכמו התשלומים של הרשויות המקומיות ב-70.1 מיליארד ש"ח, עלייה ראלית של 4.1% לעומת שנת 2014. 57.0 מיליארד ש"ח שולמו בתקציב הרגיל, ו-13.1 מיליארד ש"ח - בתקציב הבלתי רגיל. מתוך סך התשלומים, 51.6 מיליארד ש"ח היו תשלומים של העיריות (73.5%), 9.7 מיליארד ש"ח - של המועצות האזוריות (13.9%), ו-8.8 מיליארד ש"ח - של המועצות המקומיות (12.6%).

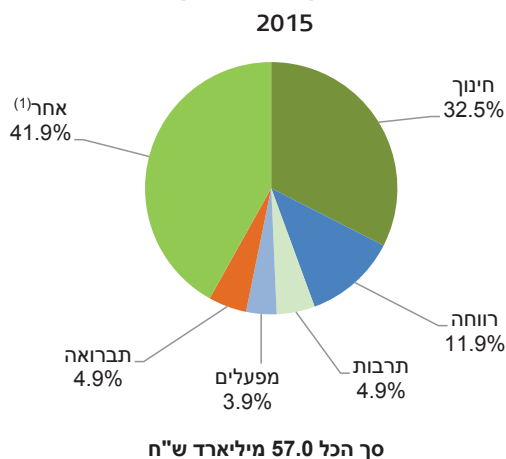
תשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל ובתקציב הבלתי רגיל

תקציב רגיל

בשנת 2015 הסתכמו התשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל ב-57.0 מיליארד ש"ח, והם היו מסך התקציב. בשנה זו סך התשלומים בתקציב הרגיל עלה ראלית ב-5.2% לעומת שנת 2014. כאשר בוחנים את סך התשלומים בתקציב הרגיל לפי מעמד מוניציפלי, ניתן לראות כי בעיריות חלה עלייה ראלית של 5.2%, במועצות המקומיות - עלייה ראלית של 6.4%, ובמועצות האזוריות - עלייה ראלית של 4.3%.

תשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הרגיל, לפי תחום

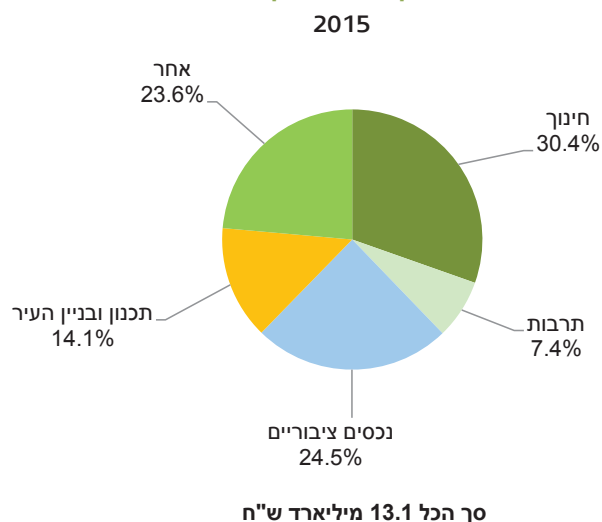
(1) כולל הנהלה כללית, נכסים ציבוריים, שירותים עירוניים שונים, תשלומים בלתי רגילים ועוד.

ההפרש בין סך התקבולים (כולל מלוות) לבין סך התשלומים נקרא "עודף תקציבי" או "גירעון תקציבי". בשנת 2015 נרשם בתקציב הרגיל גירעון תקציבי של 146.5 מיליון ש"ח - ירידה ראלית של 37.3% לעומת שנת 2014.

תקציב בלתי רגיל

בשנת 2015 הסתכמו התשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל ב-13.1 מיליארד ש"ח, והם היו 18.7% מסך התקציב. בשנה זו סך התשלומים בתקציב הבלתי רגיל ירד ראלית ב-0.7% לעומת שנת 2014. כאשר בוחנים את סך התשלומים בתקציב הבלתי רגיל לפי מעמד מוניציפלי, ניתן לראות כי בעיריות חלה ירידה ראלית של 1.8%, במועצות המקומיות - עלייה ראלית של 17.9%, ובמועצות האזוריות - ירידה ראלית של 7.7%.

תשלומים של הרשויות המקומיות בתקציב הבלתי רגיל, לפי תחום

27 בחירות והכנסת

נתונים נבחרים, 2016

עבודת הכנסת ה-20 (בתקופה
21.2.2017-31.3.2015)

**חוקים
שהתקבלו**
266

**הצעות שהועלו
לסדר היום**
6,016

**שאלות
שהוגשו**
2,906

בחירות לכנסת ה-20 (מיום
17.3.2015)

בעלי זכות בחירה
5.88
מיליון

מצביעים
4.25
מיליון

**שיעור
ההצבעה**
72.3%

המשטר בישראל מבוסס על הפרדה בין שלוש רשויות: הרשות המחוקקת, הרשות המבצעת והרשות השופטת. הכנסת - בית הנבחרים של ישראל - היא הרשות המחוקקת, בעלת הסמכות הבלעדית במדינה לחוקק חוקים. לכנסת יש גם תפקיד מכונן-חוקתי - חיבור חוקה למדינת ישראל. הכנסת היא הזרוע המפקחת על הממשלה, נתונים לה כמה תפקידים מעין-שיפוטיים, וכן מתפקידה לבחור את נשיא המדינה ואת מבקר המדינה. בכנסת מכהנים 120 חברים, ומקום מושבה בירושלים.

נושא זה מציג מידע על הבחירות לכנסת הנוכחית (הכנסת ה-20) ועל עבודתה השוטפת - חקיקת חוקים, העלאת הצעות לסדר היום והגשת שאלות. בתוך כך נעשית השוואה למושבי הכנסת הקודמים.

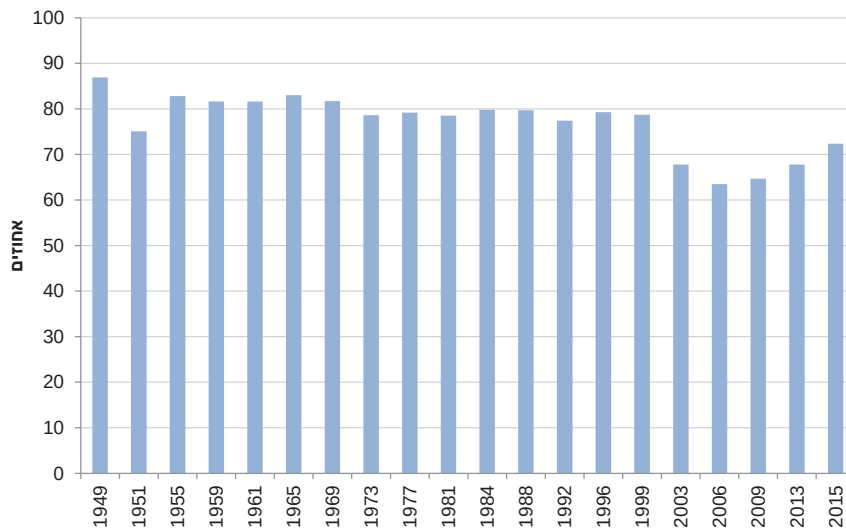
הבחירות לכנסת

שיעור ההצבעה לכנסת ה-20

ב-17 במרץ 2015 נערכו הבחירות לכנסת ה-20 של מדינת ישראל. בבחירות הצביעו כ-4.25 מיליון מתוך כ-5.88 מיליון בעלי זכות בחירה. שיעור ההצבעה היה 72.3%. במהלך שנות האלפיים חלה ירידה ניכרת בשיעורי ההצבעה בבחירות לכנסת. שיעור ההצבעה הגיע לשפל יחסי בבחירות לכנסת ה-17 בשנת 2006 (63.5% בלבד), ועלה בהדרגה בבחירות לכנסת ה-18 ולכנסת ה-19, ובאופן ניכר במערכת הבחירות האחרונה (לכנסת ה-20).

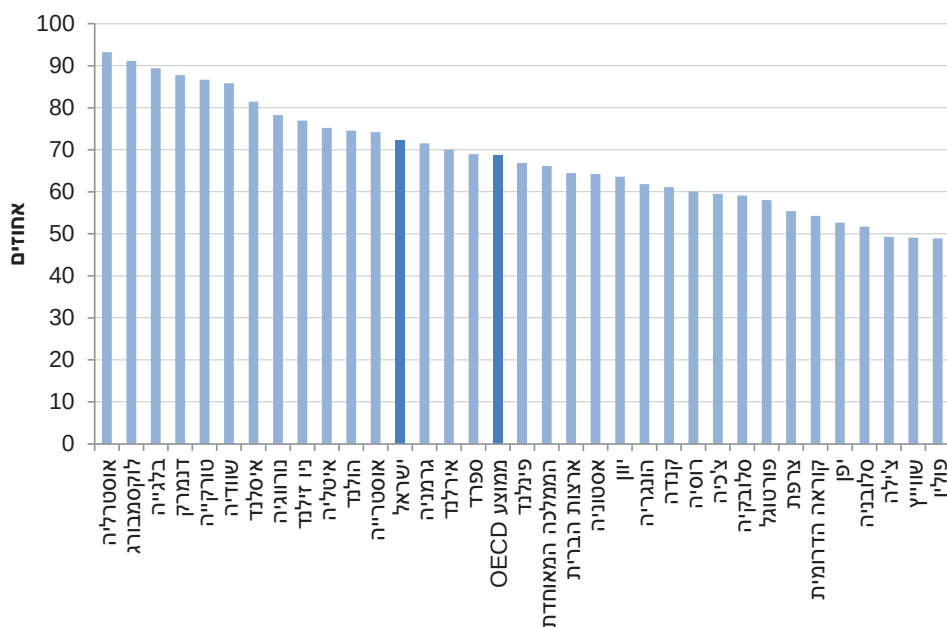
שיעור ההצבעה בבחירות לכנסת, לפי שנת בחירות

2015-1949

מהשוואה של שיעור ההצבעה בבחירות האחרונות בין מדינות ה-OECD עולה כי שיעור ההצבעה בישראל (72.3%) גבוה במעט מהממוצע (68.6%) ודומה לזה שבאוסטריה (74.2%) ובגרמניה (71.5%).

שיעור ההצבעה בבחירות האחרונות במדינות ה-OECD
2015-2011

מקור הנתונים: OECD.

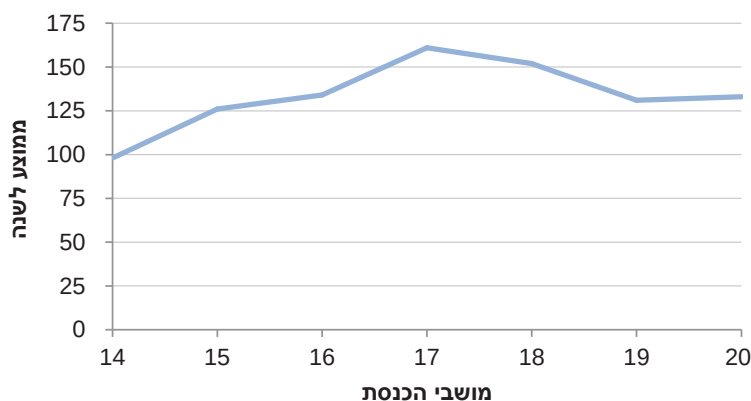
עבודת הכנסת

חוקים

תפקידה העיקרי של הכנסת הוא לחוקק חוקים. את הצעות החוק מגישים חברי הכנסת (הצעת חוק פרטית) או הממשלה (הצעת חוק ממשלתית), וכל הצעה נידונה בכנסת בשלוש קריאות. ב-31 במרץ 2015 התכנסה הכנסת ה-20 לשיבתה הראשונה. מאז ועד 21 בפברואר 2017 התקבלו 266 חוקים - 133 חוקים בממוצע לשנה (חישוב מוערך).

מאז כינון הכנסת הראשונה התקבלו 6,628 חוקים, 97 חוקים בממוצע לשנה. בארבעה עשר מושבי הכנסת הראשונים היה הממוצע 83 חוקים לשנה, ובששת המושבים שאחריהם - 137 חוקים לשנה.

חוקים שהתקבלו בכנסת ה-14 עד ה-20

פעילות מרכזית בכנסת מתקיימת בשתיים עשרה ועדות קבועות, שאליהן מועברים נושאים שנדרש בהם דיון מקצועי ומעמיק. מרבית החוקים שהתקבלו בכנסת ה-20 טופלו בוועדת חוקה, חוק ומשפט (59 חוקים), בוועדת עבודה, רוחה ובריאות (51 חוקים) ובוועדת הכספים (50 חוקים). מאז כינון הכנסת הראשונה ועדת הכספים וועדת חוקה, חוק ומשפט טיפלו במספר הרב ביותר של חוקים (1,570 ו-1,538, בהתאמה) - כמחצית מהחוקים שהתקבלו בכנסת לאורך השנים.

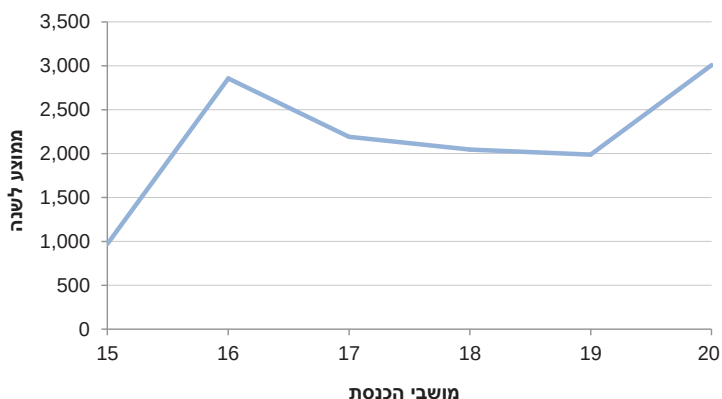
הצעות לסדר היום

חברי כנסת שאינם שרים או סגני שרים, רשאים להציע לכלול נושא בסדר יומה של הכנסת. הבקשה מוגשת ליושב ראש הכנסת, והוא הקובע את מידת דחיפותה.

בין 31 במרץ 2015 ל-21 בפברואר 2017 הועלו בכנסת ה-20 6,016 הצעות לסדר היום - 3,008 הצעות בממוצע לשנה. ממוצע זה גבוה יותר מהממוצע שהתקבל בחמשת מושבי הכנסת הקודמים (ה-15 עד ה-19). בארבעת המושבים הקודמים חלה ירידה במספר ההצעות לסדר היום בממוצע לשנה (מ-2,857 הצעות בכנסת ה-16 ל-1,989 הצעות בכנסת ה-19), ואילו בכנסת ה-20 מספר ההצעות לסדר היום בממוצע לשנה עלה באופן ניכר.

הצעות לסדר היום בכנסת ה-15 עד ה-20

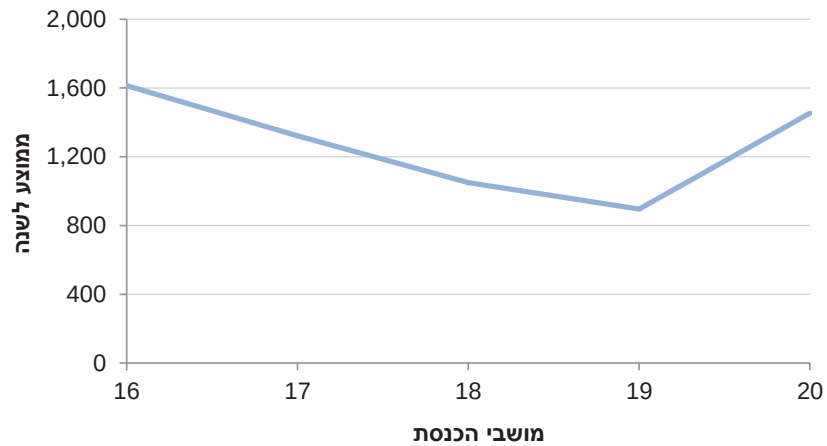
מרבית ההצעות לסדר היום שהועלו במהלך הכנסת ה-20 הוגדרו דחופות או מהירות (2,480 ו-2,544, בהתאמה). הוועדות שטיפלו במספר הרב ביותר של הצעות היו ועדת עבודה, רווחה ובריאות (266 הצעות), ועדת פנים והגנת הסביבה (230 הצעות) וועדת חינוך, תרבות וספורט (225 הצעות).

שאלות

חבר כנסת רשאי לפנות לשר בשאלתה על עניין שבתחום תפקידי השר הנשאל. ישנם שלושה סוגי שאלות: שאלתה רגילה, שאלתה דחופה ושאלתה ישירה.

בארבעת מושבי הכנסת הקודמים חלה ירידה חדה ועקיבה במספר השאלות הממוצע לשנה: בכנסת ה-16 היה מספרן 1,613, ואילו בכנסת ה-19 - 896 בלבד (ירידה של 45% בכל התקופה). לעומת זאת, בכנסת ה-20 חלה עלייה במספר השאלות: עד 21 בפברואר 2017 הוגשו לשרים 2,906 שאלות - 1,453 שאלות בממוצע לשנה.

שאלות בכנסת ה-16 עד ה-20

מתוך 2,906 השאלות שהוגשו בכנסת ה-20, 272 שאלות היו דחופות (9.4%), 1,899 ישירות (65.3%) ו-735 רגילות (25.3%).

נתונים נבחרים, 2016 (בני 20 ומעלה)

עמדות של מועסקים בנוגע לתנאי עבודתם

87.1%

מרוצים מעבודתם

58.8%

מרוצים
מהכנסתם מהעבודה

19.8%

מעוניינים להחליף
את עבודתם

משך ההגעה למקום
העבודה מפריע

ל-20.8%

מכלל המועסקים

ל-51.7%

מהמגיעים
בתחבורה ציבורית

20.2%

חשים כי עבודתם
מסכנת את בריאותם
או את ביטחונם

46.4%

חווים בעבודתם מתח
ולחץ נפשי לעתים
קרובות או מדי פעם

41.3%

אינם מרוצים
מאיזון בית-עבודה

עמדות כלליות

88.3%

מרוצים מחייהם

59.8%

מרוצים ממצבם
הכלכלי

83.0%

מרוצים באופן כללי
מאזור מגוריהם

53.3%

מרוצים מהניקיון
באזור מגוריהם

21.0%

מרגישים לחוצים
תמיד או לעתים
קרובות

6.3%

מרגישים בדידות
לעתים קרובות

33.9%

מתקשים לכסות
את הוצאותיהם
החודשיות

הנתונים על עמדות הציבור מתקבלים מהסקר החברתי, המספק מידע על תנאי החיים של האוכלוסייה הבוגרת (בני 20 ומעלה) ועל רווחתה במגוון תחומים: בריאות, תנאי דיור ואזור המגורים, תעסוקה, מצב כלכלי, מצבים רגשיים, התנדבות ועוד.

הסקר החברתי נערך על מדגם חדש בכל שנה, והוא מורכב משני חלקים עיקריים: גרעין קבוע המכיל שאלות שחוזרות בכל שנה, וחלק משתנה, המוקדש בכל שנה לנושא חדש או לשני נושאים חדשים, הנחקרים בהרחבה.

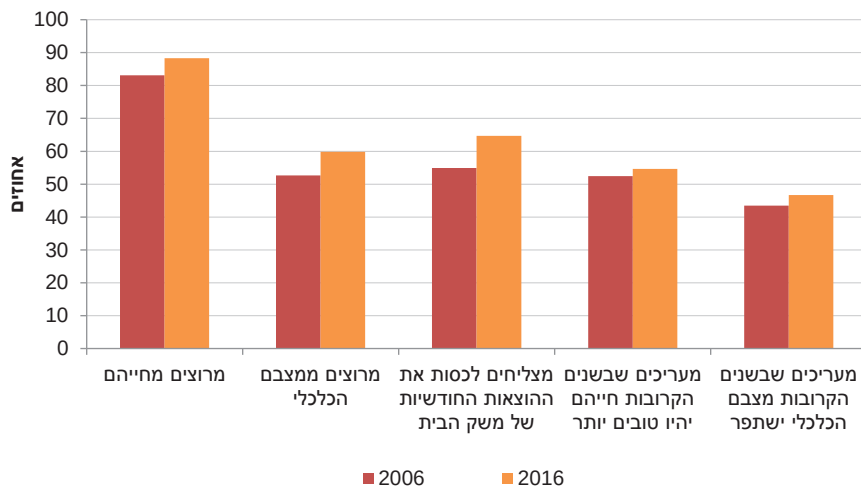
בשנת 2016 החלק המשתנה של הסקר היה "תנאי עבודה", ונחקרו בו מגוון היבטים הנוגעים לרווחתם של מועסקים ולזכויותיהם במקום עבודתם: התנאים הסביבתיים, אופי העבודה, זמני העבודה וכן עמדות המועסקים בנושאים כגון בריאות ובטיחות בעבודה, רווחה אישית ואיזון בית-עבודה.

שביעות רצון מהחיים ומהמצב הכלכלי והערכה שלהם בעתיד

בשנת 2016 נמצא כי מרבית הישראלים בני 20 ומעלה (88.3%) מרוצים מחייהם¹ (33.3% מרוצים מאוד ו-55.0% מרוצים), ו-59.8% (כ-3.2 מיליון נפש) מרוצים ממצבם הכלכלי. 54.7% מהישראלים בני 20 ומעלה מעריכים כי בשנים הקרובות חייהם יהיו טובים יותר (51.7% בשנת 2015), ו-46.7% מעריכים שמצבם הכלכלי ישתפר (44.3% בשנת 2015). בהשוואה לשיעורים שנצפו לפני עשור (בשנת 2006), ניכרת עלייה בכל חמשת המדדים: שביעות הרצון מהחיים ומהמצב הכלכלי, היכולת לכסות את ההוצאות החודשיות של משק הבית וההערכה כי צפוי שיפור בחיים ובמצב הכלכלי.

בני 20 ומעלה, לפי שביעות רצון מהחיים ומהמצב הכלכלי והערכה שלהם בעתיד

2016-2006

1 מכאן ואילך, "מרוצים" כוללים "מרוצים מאוד" ו"מרוצים".

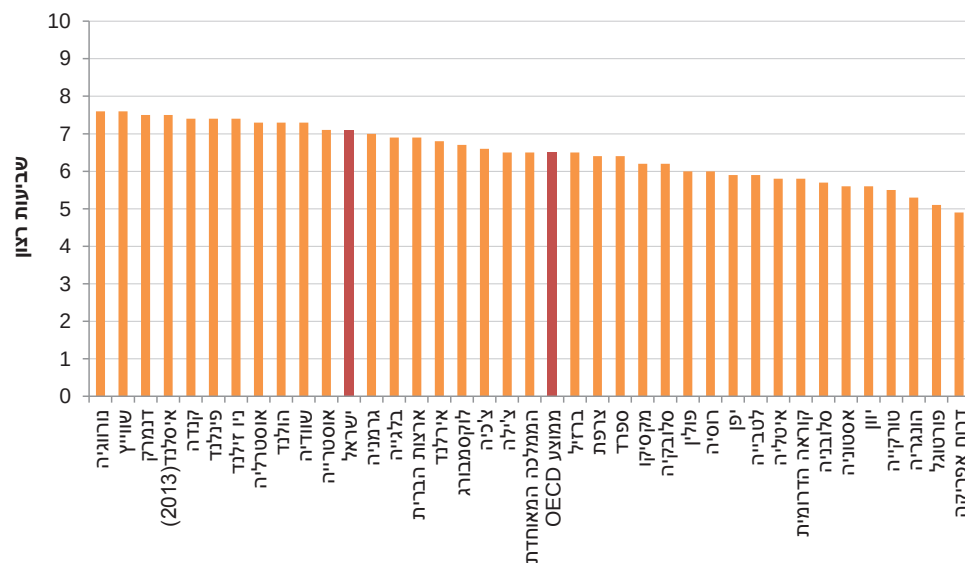
בבחינת שביעות הרצון לפי קבוצת אוכלוסייה, עולה כי יהודים¹ מרוצים יותר מערבים, הן מחייהם (89.8%-80.7%, בהתאמה) והן ממצבם הכלכלי (61.8%-49.3%, בהתאמה). כמו כן, בקרב יהודים נמצא שיעור גבוה יותר של בני 20 ומעלה המצליחים לכסות את ההוצאות החודשיות של משק הבית (68.6% מהיהודים ו-44.3% מהערבים).

שיעור המעריכים כי חייהם יהיו טובים יותר בשנים הקרובות דומה בקרב יהודים וערבים (54.7% ו-54.2%, בהתאמה), וכך גם שיעור המעריכים כי מצבם הכלכלי ישתפר (46.7% ו-46.3%, בהתאמה). בין גברים לנשים לא נמצאו הבדלים ניכרים בחמשת המדדים שנוכרו.

בהשוואה בין מדינות ה-OECD נמצא כי בשנת 2015 שיעור שביעות הרצון מהחיים בישראל היה גבוה מהממוצע (7.1 לעומת 6.5, בהתאמה, בסולם שבין 0 ל-10).

בני 15 ומעלה, לפי שביעות רצון מהחיים⁽¹⁾ במדינות ה-OECD

2015

מקור הנתונים: OECD, Better life index, 2016, מבוסס על סקר Gallup World Poll.

(1) המשיבים התבקשו לציין את מידת שביעות הרצון שלהם מהחיים בסולם שבין 0 ל-10.

1 מכאן ואילך, "יהודים" כוללים גם "אחרים" - נוצרים לא-ערבים ואנשים ללא סיווג דת.

עמדות בנוגע לדירה ולאזור המגורים

מרבית הישראלים בני 20 ומעלה (86.1%) מרוצים באופן כללי מהדירה שבה הם מתגוררים (35.8% מרוצים מאוד ו-50.3% מרוצים). הגרים בדירה בבעלותם מרוצים יותר מהגרים בשכירות (90.3% לעומת 77.2%, בהתאמה).

84.8% מרוצים מהיחסים עם שכניהם (27.9% מרוצים מאוד ו-56.9% מרוצים). 8.8% אינם מרוצים כל כך מהיחסים עם שכניהם, ו-3.6% אינם מרוצים מהם כלל (2.8% נוספים לא הביעו דעה או שאין להם שכנים).

באופן כללי הישראלים מרוצים גם מאזור מגוריהם. אולם בבחינה של היבטים שונים של אזור המגורים, כגון השטחים הירוקים, הניקיון והתחבורה הציבורית, ניכרים פערים בעמדות בין יהודים לערבים ובין תושבי הערים הגדולות בארץ.

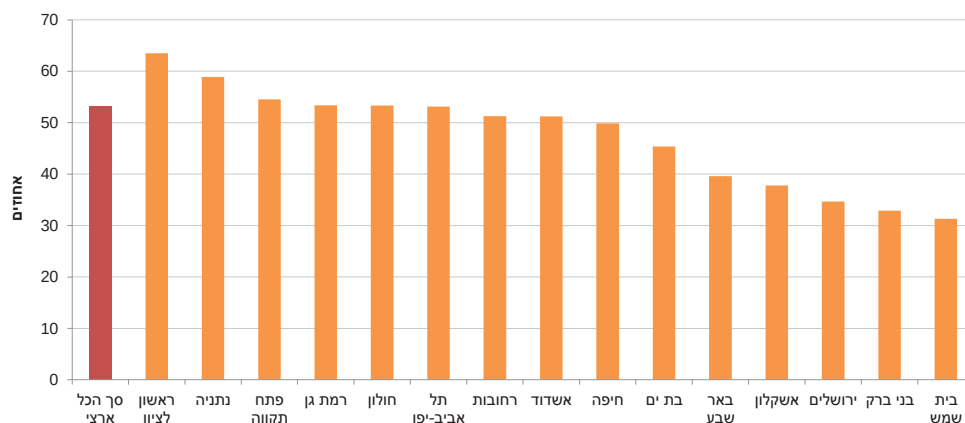
83.0% מרוצים באופן כללי מאזור מגוריהם (34.7% מרוצים מאוד ו-48.3% מרוצים), ויהודים מרוצים יותר מערבים (86.1% לעומת 66.9%, בהתאמה). מתוך 15 הערים הגדולות (100,000 תושבים ויותר), השיעורים הגבוהים ביותר של מרוצים מאזור המגורים נמצאו בראשון לציון (89.8%) ובחולון (87.9%), והשיעורים הנמוכים ביותר של מרוצים מאזור המגורים נמצאו בירושלים (72.5%) מתושבי העיר - 85.9% מהיהודים ו-44.2% מהערבים) ובבית שמש (73.4%).

55.2% מרוצים מכמות השטחים הירוקים, הגנים הציבוריים והפארקים באזור מגוריהם. מתוך 15 הערים הגדולות, בחולון ובראשון לציון נמצאו השיעורים הגבוהים ביותר של מרוצים מכמות השטחים הירוקים (72.5% ו-71.6%, בהתאמה), ובבני ברק ובירושלים נמצאו השיעורים הנמוכים ביותר של מרוצים (28.8% ו-34.7%, בהתאמה).

53.3% מרוצים מהניקיון באזור מגוריהם, ויהודים מרוצים ממנו יותר מערבים (56.4% לעומת 37.3%, בהתאמה). מתוך 15 הערים הגדולות, השיעורים הגבוהים ביותר של מרוצים מהניקיון באזור המגורים נמצאו בראשון לציון (63.5%) ובנתניה (58.9%), והשיעורים הנמוכים ביותר של מרוצים מהניקיון נמצאו בבית שמש (31.3%), בבני ברק (32.9%) ובירושלים (34.7%).

בני 20 ומעלה המרוצים מהניקיון באזור מגוריהם, בערים שבהן 100,000 תושבים ויותר

2016

38.9% מרוצים מהתחבורה הציבורית באזור מגוריהם. מתוך 15 הערים הגדולות, השיעור הגבוה ביותר של מרוצים (58.0%) נמצא בבתי ים זו השנה הרביעית ברציפות. בחיפה 55.7% מרוצים מהתחבורה הציבורית, בתל אביב-יפו - 49.3%, ובירושלים - 39.7%.

ל-33.3% מפריע זיהום האוויר באזור מגוריהם. הזיהום מפריע ל-40.3% מהערים ול-32.0% מהיהודים. בחיפה זיהום האוויר מפריע ל-55.3% (השיעור הגבוה ביותר). ברמת גן הוא מפריע ל-46.7%, בתל אביב-יפו - ל-41.4%, ובירושלים ל-29.7%.

מצבי לחץ, בדידות ומצוקה

21.0% מהישראלים בני 20 ומעלה (כ-1.1 מיליון נפש) מרגישים לחוצים תמיד או לעתים קרובות, 23.5% מהנשים ו-18.3% מהגברים. 6.1% מהישראלים (כ-330 אלף נפש) מרגישים מדוכאים תמיד או לעתים קרובות, 6.8% מהנשים ו-5.4% מהגברים.

17.9% (כ-960 אלף נפש) אינם מרגישים מלאי מרץ כלל, או מרגישים מלאי מרץ לעתים רחוקות. 37.6% מרגישים מלאי מרץ לפעמים או מדי פעם, ו-43.7% מרגישים מלאי מרץ תמיד או לעתים קרובות.

ל-15.1% (כ-810 אלף נפש) דאגות מפריעות לישון תמיד או לעתים קרובות - ל-17.8% מהנשים ול-12.3% מהגברים. ל-30.1% דאגות מפריעות לישון לפעמים או מדי פעם.

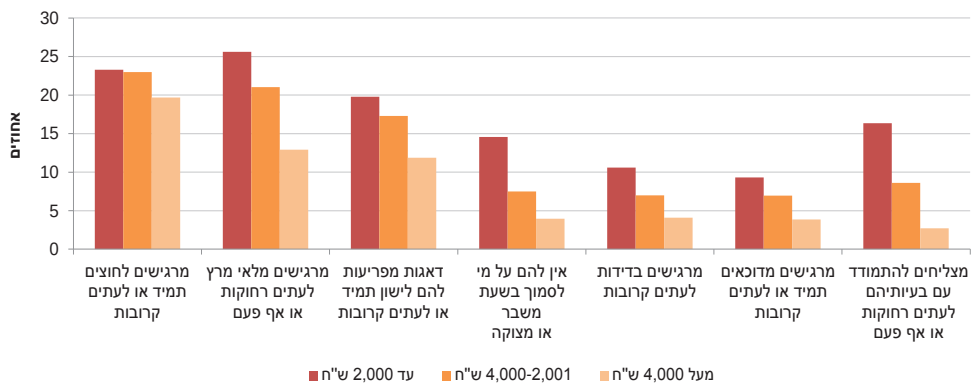
6.3% (כ-340 אלף נפש) מרגישים בדידות לעתים קרובות, ו-16.9% נוספים מרגישים בדידות לפעמים או מדי פעם. בני 65 ומעלה מרגישים בדידות לעתים קרובות יותר מבני 20-64 (10.9% לעומת 5.3%, בהתאמה). בקרב בני 75 ומעלה, 17.8% מרגישים בדידות לעתים קרובות.

7.3% (כ-390 אלף נפש) דיווחו כי אין להם על מי לסמוך בשעת משבר או מצוקה, 8.3% מהגברים ו-6.3% מהנשים. שיעור גבוה יחסית של אנשים שאין להם על מי לסמוך נמצא בקבוצות האלה: מי שהעריכו כי מצב בריאותם אינו טוב (15.8%), ערבים (15.0%), בעלי הכנסה ממוצעת לנפש במשק בית (ברוטו לחודש) של עד 2,000 ש"ח (14.6%), גרושים (13.1%) ובני 65 ומעלה (9.1%).

בחלוקה לפי הכנסה ממוצעת לנפש במשק בית (ברוטו לחודש) נמצא כי בעלי הכנסה נמוכה מרגישים לחץ, בדידות או מצוקה יותר מבעלי הכנסה בינונית או גבוהה.

בני 20 ומעלה המרגישים לחץ, בדידות או מצוקה, לפי הכנסה ממוצעת לנפש במשק בית (ברוטו לחודש)

2016

עמדות של מועסקים בנוגע למקום העבודה ולתנאי התעסוקה

שביעות רצון מהעבודה: 87.1% מהמועסקים (בני 20 ומעלה) מרוצים מעבודתם (86.3% מהגברים ו-88.0% מהנשים). 58.8% מהמועסקים מרוצים מהכנסתם מהעבודה (61.5% מהגברים ו-55.7% מהנשים), 30.0% אינם מרוצים ממנה כל כך, ו-10.7% אינם מרוצים ממנה כלל.¹

19.8% מהמועסקים (כ-700 אלף) מעוניינים להחליף את עבודתם בעבודה אחרת. הסיבה העיקרית לכך היא שכר: 42.0% מהמעוניינים בעבודה אחרת רוצים שכר גבוה יותר. 19.1% רוצים עבודה מעניינת יותר, 14.4% רוצים עבודה שתתאים במידה רבה יותר להשכלתם ולכישוריהם, ו-6.6% - עבודה בתנאים נוחים יותר. 17.7% מעוניינים להחליף את עבודתם מסיבות אחרות.

כשליש מהמועסקים המעוניינים להחליף את מקום עבודתם (32.1%) חיפשו באופן פעיל עבודה אחרת (6.2% מכלל המועסקים, שהם כ-220 אלף), מהם 55.9% חיפשו עבודה במקצוע שבו הם עובדים ו-44.1% חיפשו עבודה במקצוע אחר.

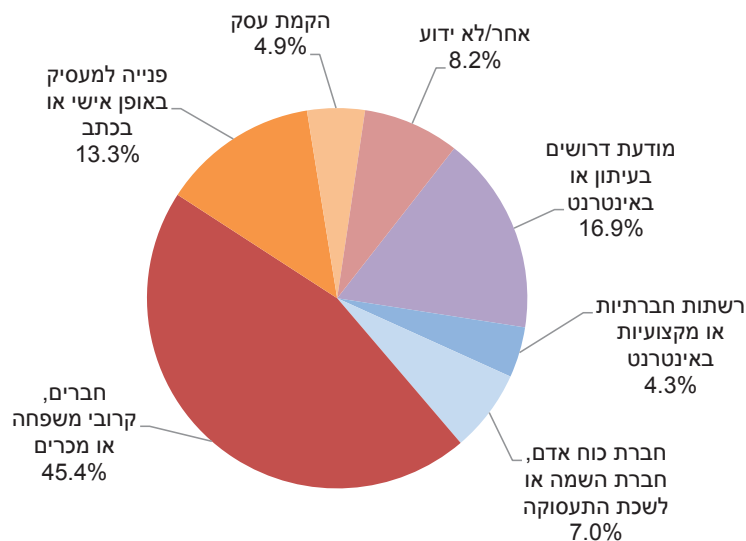
ל-64.8% מהשכירים יש מנהל ישיר, ל-32.8% יש מנהלת ישירה, ול-2.2% אין מנהל/ת ישיר/ה כלל. שיעור השכירים המרוצים מעבודתם דומה, בין שיש להם מנהל ובין שיש להם מנהלת (86.7% ו-87.1%, בהתאמה). 86.1% מהשכירים מעידים כי המנהל שלהם עוזר ותומך (השיעור דומה למנהלים ולמנהלות).

מקום העבודה: רוב המועסקים (92.9%) עובדים במקום עבודה אחד, ו-7.1% עובדים בשני מקומות עבודה ויותר. 42.1% מהמועסקים עובדים ביישוב שבו הם מתגוררים, 46.1% עובדים ביישוב אחר, ו-8.1% עובדים בכמה יישובים או בחו"ל.

דרך מציאת העבודה: 41.6% מהמועסקים (כ-1.4 מיליון) הם בעלי ותק של שלוש שנים או פחות במקום עבודתם הנוכחי. מתוכם 45.4% מצאו את העבודה בעזרת חברים, קרובי משפחה או מכרים, ו-16.9% מצאו אותה באמצעות מודעת דרושים בעיתון או באינטרנט.

מועסקים בני 20 ומעלה בעלי ותק של שלוש שנים או פחות במקום העבודה, לפי דרך מציאת העבודה

2016

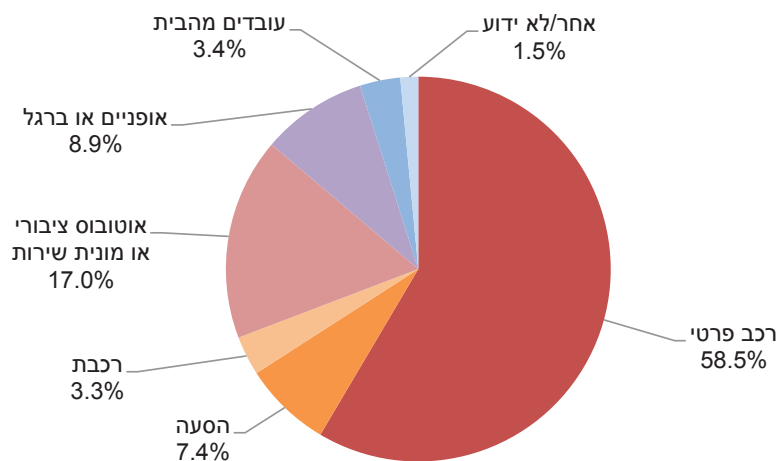

אמצעי הגעה למקום העבודה: מרבית המועסקים (58.5%) מגיעים למקום עבודתם ברוב ימות השבוע ברכב פרטי (כולל רכב מסחרי, אופנוע וכדומה), 20.3% מגיעים למקום עבודתם בתחבורה ציבורית, ו-8.9% באופניים או ברגל.

מתוך 15 הערים הגדולות, שיעור המשתמשים ברכב פרטי כאמצעי הגעה למקום העבודה גבוה בקרב תושבי חולון וראשון לציון (66.1%-64.0%, בהתאמה).

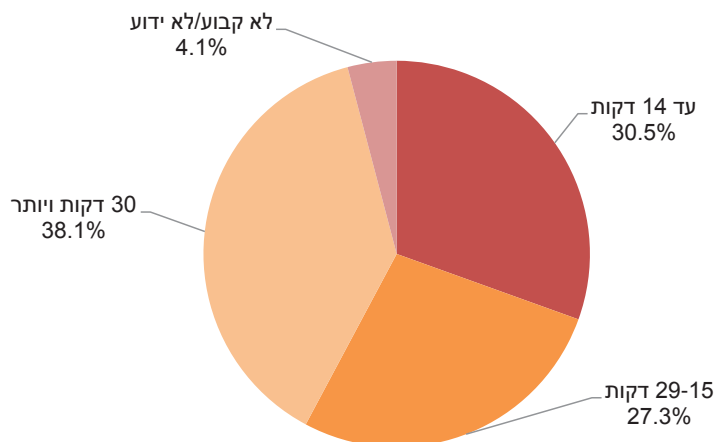
17.4% מתושבי תל אביב-יפו מגיעים למקום עבודתם באופניים או ברגל.

מועסקים בני 20 ומעלה, לפי אמצעי הגעה למקום העבודה 2016

משך הגעה למקום העבודה: 30.5% מהמועסקים מגיעים למקום עבודתם בתוך פחות מרבע שעה, ו-38.1% - בתוך חצי שעה ויותר.

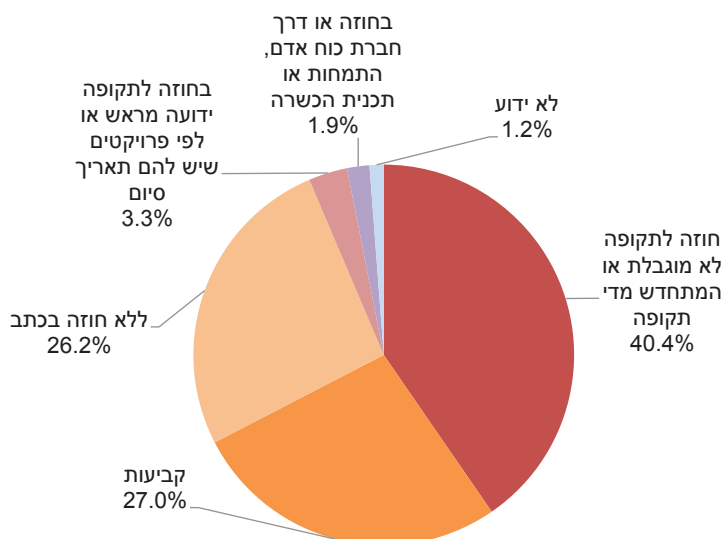
מועסקים בני 20 ומעלה, לפי משך הגעה למקום העבודה 2016

ל-20.8% מהמועסקים מפריע משך ההגעה למקום עבודתם. השיעור גבוה במיוחד בקרב מועסקים המגיעים למקום העבודה בתחבורה ציבורית (אוטובוס ציבורי, מונית שירות או רכבת) - 51.7%. לעומת זאת, משך ההגעה למקום העבודה מפריע ל-31.2% מהמגיעים ברכב פרטי ול-29.1% מהמגיעים בהסעה שמארגן מקום העבודה.

סוג העסקה ובסיס שכר: מתוך כ-2.9 מיליון שכירים (בני 20 ומעלה) 40.4% מועסקים בחוזה לתקופה לא מוגבלת או בחוזה המתחדש מדי תקופה, ל-27.0% מהמועסקים יש קביעות, ו-26.2% (כ-800 אלף) מועסקים ללא חוזה בכתב. לשאר - סוגים אחרים של העסקה.

שכירים בני 20 ומעלה, לפי סוג העסקה 2016

בהשוואה לפי מין, נמצא כי אחוז המועסקים שיש להם קביעות גבוה יותר בקרב נשים מבקרב גברים (30.4%-ו-23.7%, בהתאמה), ואילו אחוז המועסקים ללא חוזה בכתב גבוה יותר בקרב גברים מבקרב נשים (29.5%-ו-22.8%, בהתאמה).

כשני שלישים מהשכירים מרוצים מחוזה ההעסקה שלהם (18.9% מרוצים מאוד ו-48.4% מרוצים), ו-18.0% אינם מרוצים ממנו.

שכרם של 72.3% מהשכירים מחושב על בסיס חודשי, שכרם של 24.3% מחושב לפי שעות, ו-2.3% מהשכירים מקבלים שכר יומי.

זמני עבודה: מרבית המועסקים (62.1%) עובדים חמישה ימים בשבוע, 20.4% עובדים שישה ימים בשבוע, ו-2.4% עובדים שבעה ימים בשבוע. 11.8% מהמועסקים עובדים עד ארבעה ימים בשבוע. 16.4% מהמועסקים (18.2% מהגברים ו-14.3% מהנשים) עובדים בדרך כלל גם בסופי שבוע לאחר כניסת השבת.

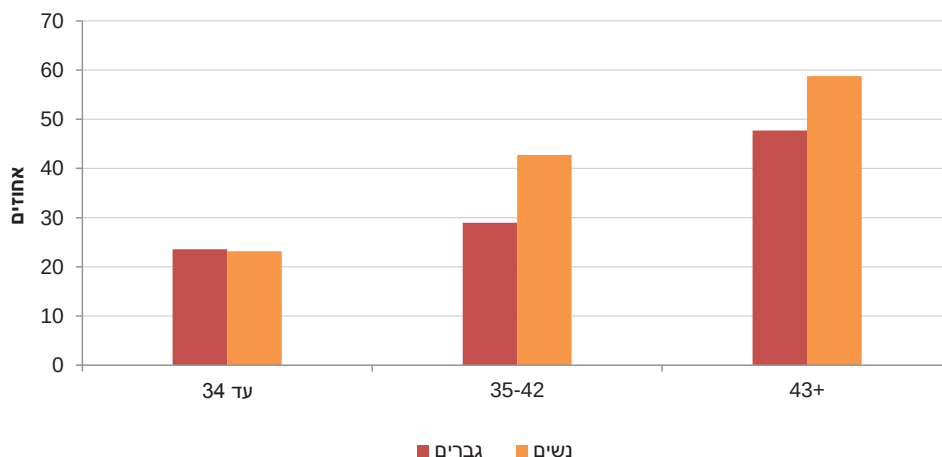
רוב שעות העבודה של שלושה רבעים מהמועסקים (74.9%) הן במהלך היום, בין 6:00 ל-17:00, ושל 3.7% מהמועסקים - בערב, בין 17:00 ל-22:00. 18.0% עובדים בשעות לא קבועות במהלך היממה. 15.4% מהמועסקים עובדים במשמרות.

איזון בית-עבודה: 41.3% מהמועסקים אינם מרוצים מהאיזון בין הזמן שהם מקדישים לעבודה בתשלום ובין הזמן שהם מקדישים לתחומים אחרים בחייהם (איזון בית-עבודה). השיעור עולה ככל שמספר שעות העבודה גדול יותר.

מתוך העובדים 35 שעות שבועיות ויותר, שיעור המועסקים שאינם מרוצים מאיזון בית-עבודה גבוה יותר בקרב נשים מבקרב גברים.

מועסקים בני 20 ומעלה שאינם מרוצים מאיזון בית-עבודה, לפי שעות עבודה בשבוע ומין

2016

מתוך המקצועות השכיחים, שיעור גבוה של מועסקים שאינם מרוצים מאיזון בית-עבודה נמצא בקרב רואי חשבון, כלכלנים, יועצים פיננסיים ויועצי השקעות (53.7%), בקרב עובדים במקצועות ההייטק - הנדסאים וטכנאים בענפי טכנולוגיות המידע וכן מפתחי תכנה ומנתחי יישומים (51.9%) ובקרב מנהלים (48.6%).

10.7% מהמועסקים (כ-370 אלף) מעידים כי לעתים קרובות הם מתקשים לתפקד במסגרת המשפחה בגלל מחויבות לעבודה. 25.1% נוספים מתקשים בכך לפעמים או מדי פעם.

22.2% מהמועסקים מדווחים כי לפחות פעם בשבוע הם נדרשים לעבוד גם בזמנם הפנוי כדי לעמוד בדרישות העבודה.

חשיפה לגורמי סיכון במקום העבודה: 20.2% מהמועסקים (כ-700 אלף) חשים כי עבודתם מסכנת את בריאותם או את ביטחונם. 4.9% חשים כך במידה רבה, ו-15.3% - במידה מסוימת. 75.9% מאלה שציינו כי עבודתם מסכנת את בריאותם או את ביטחונם מרוצים מהעבודה, לעומת 90.1% מאלה שציינו כי היא אינה מסוכנת.

מתוך המקצועות השכיחים, השיעור הגבוה ביותר של מועסקים המרגישים שעבודתם מסכנת את בריאותם או את ביטחונם נמצא בקרב שוטרים, סוהרים וכבאים: 61.9% מהם מרגישים שעבודתם מסוכנת. כמו כן, 60.4% מהאחיות, 51.0% מהנהגים ו-44.3% מהעובדים המקצועיים בתעשייה, בבינוי ובחקלאות מרגישים כי עבודתם מסוכנת.

46.4% מהמועסקים חווים בעבודתם מתח ולחץ נפשי לעתים קרובות או מדי פעם. המקצועות העיקריים שנמצא בהם שיעור גבוה של חשופים למתח וללחץ נפשי הם אחיות (75.0%), מורים בבתי ספר יסודיים (65.5%), עורכי דין (64.8%), רופאים (64.6%) ומנהלים (59.5%).

66.9% מהמועסקים עובדים לפחות מחצית מהזמן עם אנשים שאינם חלק ממקום העבודה: לקוחות, נוסעים, תלמידים, הורים, מטופלים וכדומה. 37.5% מהמועסקים מתמודדים לפחות מחצית מהזמן עם אנשים כועסים. השיעור הגבוה במיוחד בקרב שוטרים, סוהרים וכבאים (79.4%), אחיות (75.3%), עובדי שירות לקוחות (72.1%) ומלצרים וברמנים (69.9%).

מועסקים בני 20 ומעלה, לפי חשיפה לגורמי סיכון במקום עבודתם⁽¹⁾

2016

(1) חשופים לגורמי סיכון לפחות מחצית מזמן עבודתם. חשופים למתח וללחץ נפשי - לעיתים קרובות או מדי פעם.

חשיפה להתנהגות שלילית במקום העבודה: בחודש האחרון נחשפו 9.4% מהמועסקים (כ-330 אלף) לאלימות מילולית כלפיהם במקום עבודתם, ו-3.6% מהמועסקות (כ-55 אלף) נחשפו לתשומת לב מינית לא רצויה. בשנה האחרונה דיווחו 5.0% מהמועסקים (כ-170 אלף) על איומים או על התנהגות משפילה במקום עבודתם, 3.5% (כ-120 אלף) חוו בריונות או הטרדה, ו-2.2% (כ-80 אלף) חוו אלימות פיזית. שיעור המועסקים שהיו חשופים להתנהגות שלילית במקום העבודה נמצא דומה בקרב גברים ונשים.

תחושת אפליה במקום העבודה: 9.7% מהמועסקים חשו מופלים במקום עבודתם בשנה האחרונה בשל דתם, מינם, מוצאם וכדומה. 14.0% מהערים חשו מופלים בשל הלאום שלהם, 7.1% מהמועסקים שאינם יהודים חשו מופלים בשל דתם, ו-3.9% מהנשים חשו מופלות בשל מינם.

קבלת מידע סטטיסטי ורכישת פרסומים

לקבלת מידע סטטיסטי, לרכישת פרסומים ולהזמנת עיבודים מיוחדים אפשר לפנות באמצעות טלפון, פקס או דואר אלקטרוני אל המרכז למידע סטטיסטי (יחידות המידע) בימים א-ה בשעות 9:00-16:00.
קבלת קהל בין 9:00 ל-13:00.

יחידות המידע

ירושלים רח' כנפי נשרים 66, פינת רחוב בקי
ת"ד 34525, מיקוד 9134401
טל' 02-659-2666, פקס 02-652-1340
תל אביב-יפו דרך מנחם בגין 86 (בית ליאו גולדברג), קומה ג
ת"ד 57207, מיקוד 6157101
טל' 03-568-1933, פקס 03-568-1946

ספרייה/חדרי מחקר

הספרייה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בירושלים פתוחה בימים א-ה בשעות 9:00-15:00, טל' 02-659-2555.
חדרי המחקר במשרדי הלמ"ס בירושלים, בתל אביב-יפו ובחיפה זמינים לחוקרים בהתאם לנהלים ועל פי תיאום מראש.

פניות של נדגמים בסקרי הלמ"ס

דואר אלקטרוני: skarim-lamas@cbs.gov.il

בטלפון: 1-800-232-233 בשעות 8:00-16:00
1-800-210-290 בשעות 8:00-21:00 (באזור ירושלים)

אתר הלמ"ס באינטרנט: www.cbs.gov.il

דואר אלקטרוני: info@cbs.gov.il

דף הפייסבוק: "הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - למ"ס"

ערוץ היוטיוב: "הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה CBS Israel"

